

FRYSKE AKADEMY

Genealogysk Jierboek 2022

2021

2020

2019

2018

2017

2016

2015

2014

2013

2012

2011

2010

2009

afûk

Genealogysk Jierboek 2022

FA nr. 1139

Genealogysk Jierboek 2022

© 2022 Fryske Akademy (Postbus 54, 8900 AB Ljouwert)

Basis foarmjouwing: Roelof Koster **bn**, Mildaam

Afûk, Postbus 53, 8900 AB Ljouwert

NUR 680

ISSN 0928-0480

ISBN 978-94-93318-01-4

Neat út dizze útjefte mei op hokker wize dan ek fermannichfâldige wurde sûnder dat dêr skriftlike tastimming fan de útjouwer oan foarôf giet.

De redaksje kin net oansprutsen wurde op ynhâld of strekking fan ûndertekene stikken.

WWW.AFUK.NL

WWW.FRYSKEAKADEMY.NL

ûnder redaksje fan YPE BROUWERS, HARMEN FOEKEMA, JELLE DE JONG,
ANNE HIELKE LEMSTRA *en* PIETER NIEUWLAND
heraldysk meiwurker: RUDOLF J. BROERSMA

Genealogysk Jierboek 2022

... *Ynhâld*

Nico van der Woude	De Friese komaf van Meindert Hobbema	9
Jan T. Anema en Ype Brouwers	Franckena van Ooststellingwerf	55
Jelle de Jong	Franckena van Weststellingwerf	77
Onno Hellinga†, Pieter Nieuwland en André Buwalda	Aysma, Lauta van Aysma	223
Fryske Rie foar Heraldyk	Wapenregistraasje	391

... *De Friese komaf van Meindert Hobbema*

De Friese komaf van Meindert Hobbema

Bij het onderzoek naar de kwartierstaat van mijn kinderen kom ik ook terecht bij families in Amsterdam. Niets bijzonders. Die stad werkt al eeuwenlang als een magneet op mensen uit alle windstreken. Vanwege onze goeddeels Friese achtergrond heb ik bij archiefonderzoek bijna als vanzelf oog voor andere Friezen *om utens*.¹

Zo vond ik in de Amsterdamse archieven bij toeval het huwelijk van de wereldberoemde zeventiende-eeuwse kunstschilder Meindert Hobbema. Zijn familie bleek niet vast te knopen aan mijn voorouders die boerden op Hobbemastate te Dronrijp. Minne Jans (1649 - 1694), trouwt Welsrijp 8 mei 1681 Lijsbet Rommerts (1651 - 1708). Deze voorouders van de latere Harlinger familie Tuininga zijn de nummers 2824/2825 uit de kwartierstaat van mijn kinderen.

Daarmee was de genealogische kous bepaald nog niet af, want is die geslachtsnaam Hobbema nu Fries of niet? Ik ben zeker niet de eerste die zich dat afvraagt. Joast Halbertsma en Wopke Eekhoff doen al in de negentiende eeuw een poging *den groten landschapsschilder* thuis te brengen in Friese dreven. In weerwil van hun eruditie doen beide mannen het in dit geval via genealogisch broddelwerk. *Fryske Anneksaesjedriuw* is dan ook de titel die J.J. Kalma geeft aan dit hoofdstuk in zijn boek over niet uitgegeven handschriften van Halbertsma.² Kalma is zelf al een eind beter op streek met de ouders van Hobbema, maar ook hij moet het antwoord schuldig blijven op de vraag of die familie Hobbema nu Fries is of niet.

De kwestie is dan ook niet simpel op te lossen, want bij zijn huwelijk in 1668 is de schilder van Amsterdam afkomstig, waar hij in 1638 in de Nieuwe Kerk gedoopt wordt.

Ik liet de zaak rusten, tot ik mijn aantekeningen teruglas en vervolgens bij toeval op internet zag dat er van Hobbema veel bekend is, maar ik las ook dit op Wikipedia:

The son of a carpenter named Lubbert Meyndertsz, he adopted his grandmother's surname Hobbema quite early on, although it is not known why.

Dat laatste intrigeert me, want doorgaans is er wel een sluitende verklaring voor het hergebruik van een ondergedoken familienaam. Ik heb sowieso wel wat met dat fenomeen slaapnaam. Mijn directe voorvader Sierck Saeckes (ca. 1614 - ca. 1665) voert schijnbaar uit het

niets de familienaam Juesma, evenals zijn oudste en jongste zoon, Manglius en Jurien Siercks Jousma. Sierck heeft daar een goede reden voor: standsgevoel. Hij is namelijk een *ligterzoon*, een buitenechtelijk kind dus, van Saco Siercks *geteeld bij eenen Hendriken Pieters*.³ Sierck verwijst zo demonstratief terug naar een illustere voorouder: Saecke Herjuwsma, gevlucht van Opsterland (1525), accijnsmeester van Smallerland en Opsterland (1524-1526) en grietman van Smallerland (1527, 1528, 1531).⁴

Het is niet de enige keer dat ik ondergedoken Friese familienamen ontdek. Ik tref dit vaker aan bij het onderzoek naar mijn voorouders uit Dantumadeel en Kollumerland. Syurdsma, Idema en Halbetsma om enkele voorbeelden te noemen.

Enfin, de Engelse tekst rond Hobbema hierboven leverde het motorisch moment voor onderzoek naar de herkomst van die achternaam - en nee, de naam komt niet van zijn grootmoeder en ja, we geraken terug in *It Heitelân*.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling hier een volledig (archief) overzicht te geven van het leven van Meindert Hobbema. Er is namelijk al genoegzaam gepubliceerd over de man en zijn werk.⁵ De moeizame start

Meindert Hobbema, *Boslandschap met een vrolijk gezelschap in een wagen*.
Landschap met vrolijk gezelschap, ca. 1665. Rijksmuseum, Amsterdam

als wees, de schildersopleiding bij Jacob van Ruisdael, de merkwaardige keuze om penseel en palet in te ruilen voor peilwerktuigen - en zo ongekend schilder talent ondergeschikt te maken aan een betrekking als wijnroeiër - en de trieste levensavond als weduwnaar met een vileine schoonzoon en een drankzuchtige dochter. Stof voor een roman welhaast, maar niet hier en niet nu. Centraal bij dit genealogische artikel staan de Friese afkomst en de ondergedoken familienaam.

Onder ons & ondergronds in Mokum. Dit is een relaas over Friezen (en Ostfriezen) die elkaar op weg helpen in die grote stad op palen en een verdwenen Friese familienaam die op de valreep toch nog wereldberoemd werd.

1. Meindert Hobbema

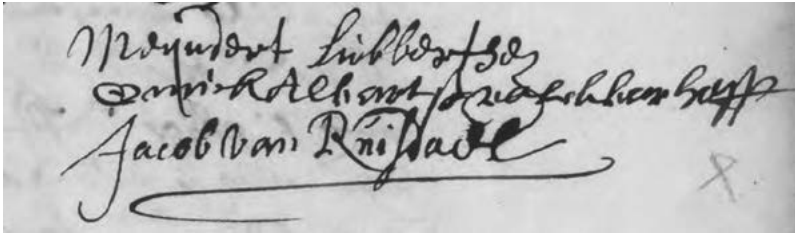
Meindert Hobbema, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 31 okt. 1638, kunstschilder, wijnroeiër (1668 - 1709)⁶ overl./begr. Amsterdam (*Meijndert Hoppema op de Roosegragt bij het Doolhof/Westerkerkhof*) 7/14 dec. 1709, (o)tr. Amsterdam 2/18 nov. 1668 Eeltje/Eeftie Pieters Vinck, van Gorinchem, geb. rond 1634, huishoudster van de Amsterdamse burgemeester Lambert Reynst, overl. Amsterdam (in een huis *in de Konijnestraat in 't Schip d' Hoop*), begr. Amsterdam (Heiligewegs- en Leidschekerkhof) 29 juli 1704.

Meindert is gedoopt door ds. Eleazar Swalmius, getuige bij die plechtigheid is Ytje Bouwens.

Het huwelijk tussen Meindert en Eeltgen werd op 18 november ingezegend in de Nieuwe Kerk door dominee Otto Belcampius.

De leerling van Jacob Isaacs van Ruisdael gaat aanvankelijk door het leven als Meindert Lubberts, alleen met een patroniem dus. Op 8 juli 1660 verklaart Meindert Lubberts, *out omtrent 22 jaeren* ruim f. 141 schuldig te zijn aan sr. Onneken Albertz Valckbaerhoff (het staat niet vermeld in deze akte, maar dat is zijn voogd en een 'neef' van zijn ouders, ik kom er hieronder op terug) vanwege *slaeppenninghen*. Onderpand is het erfdeel van Meindert. Aansluitend verklaart sr. Jacob van Ruisdael in die akte dat Meindert Lubberts *bij hem eenighe jaren gedient en geleert heeft ende dat hij gesien ofte verstaen heeft, dat de slaepvrouwe van de voorsz. Meynert Lubbertsz. alle weecken door den voorsz. Valckbaerhoff behoorlijcken betaelt en voldaan is en dat de voorsz Meyndert Lubbertsz 't voorsz. gelt niet onbehoorlijck noch roeckeloos, maer suygh en fatsoenlijcken verteert en verwoont heeft.*⁷

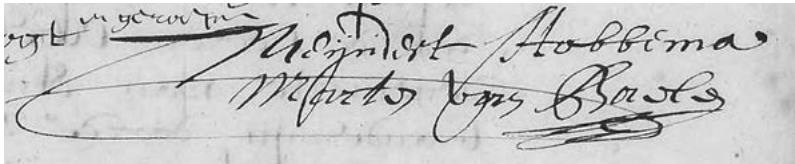
In deze akte is dus nog geen sprake van een familienaam, maar toch maakt Meindert Lubberts al op vrij jonge leeftijd gebruik van de naam Hobbema. Die geslachtsnaam gebruikt hij in formele documenten in

Meindert Lubbertsz
van Ruisdael
Jacob van Ruisdael

ieder geval op 20 feb. 1665 als hij in de Nieuwezijds Kapel getuige is bij de doop van Maria, dochter van Pieter Timmers en Ariana Brouwers, en hij gebruikt de familienaam wanneer hij op 28 april 1668 als getuige optreedt bij de ondertrouw van zijn aanstaande zwager: Cornelis Pieters Vinck ondertrouwt (Gorinchem op 22 april en) Amsterdam 28 april 1668 Geertruijd Baltes, van 'Veuren, woont tot Deventer'. Cornelis is metselaar, hij is 32 jaar oud, zijn ouders zijn dood en hij wordt dus geassisteerd door Meindert Hobbema.

In datzelfde jaar gebruikt Meindert de achternaam ook bij zijn eigen huwelijk. Bij die huwelijksvoltrekking is Meindert Hobbema 30 jaren oud, zijn beroep is schilder, zijn ouders zijn dood en hij wordt geassisteerd door zijn leermeester, de schilder Jacob van Ruisdael.

Meindert Hobbema
Meindert van Baltes

Portret van Meindert
Hobbema, Eugène Van
Maldeghem, (1823 – 1867).
Rijksmuseum, Amsterdam

De familienaam Hobbema komt voor zover te overzien boven water in de jaren rond 1660. De site van The National Gallery of Art meldt: *he signed his name M. Hobbema on paintings as early as 1658, he used only his baptized name on legal documents until 1660*. Mogelijk doelt het museum op de signatuur op het werk 'Een bebost landschap met figuren', waarvan geschat wordt dat het rond 1658 geschilderd is, maar zeker is dat dus niet. Hoe dan ook, het gebruik van de achternaam loopt zonder twijfel parallel met de maatschappelijke en culturele opgang van de naamdrager, al kan ook een praktische reden een rol hebben gespeeld: er is een naamgenoot in de immer uitdijende IJstad, want op 5 jan. 1669 ondertrouwt die Mijndert Lubberts, als weduwnaar van Annetje Paulus, met Helena Ariaens. Bij zijn eerste ondertrouw, te Amsterdam op 19 aug. 1656, blijkt hij afkomstig uit Jever. De Oostfries is dan 28 jaar oud en hij verdient de kost als schoenmakersgezel.

Eeltie Vinck is bij haar huwelijk met Meindert Hobbema afkomstig van Gorcum, ze is 34 jaren oud en ze wordt geassisteerd door haar broer Cornelis Vinck.⁸

Verder hebben Eeltie en Cornelis Vinck nog een zuster, Lysbeth Pieters Vinck. Zij wordt op 24 febr. 1701 genoemd in het testament van het echtpaar Hobbema/Vinck.

Van geen van de broer en zussen Vinck is overigens een doop te Gorinchem overgeleverd.⁹

Eeltie Pieters Vinck was voor haar huwelijk als meid in dienst in de huishouding van Lambert Reynst (1613-1697), schepen (1656), schout, bewindhebber VOC, raad admiraliteit Noorderkwartier. Hij verloor zijn functies bij de troebelen in 1672 vanwege zijn verwantschap met Johan de Witt en de families Bicker en De Graeff. Lambert Reynst ondertrouwt Amsterdam 19 juli 1647 Aaltje Bicker van Swieten. Meindert Hobbema heeft zijn baan als wijnroeier via dit echtpaar verkregen.¹⁰

Het lijkt er sterk op dat Meindert en Eeltie elkaar hebben leren kennen via Adriana Brouwers en Pieter Timmers, het echtpaar dat in 1673 als doopgetuige aantreedt bij de doop van Pieterella, het vierde kind van Meindert Hobbema en Eeltie Vinck. Adriana is net als Eeltie namelijk afkomstig uit Gorinchem. Zij ondertrouwt Amsterdam 8 juli 1662 Pieter Timmers, van Amsterdam. Bij de inschrijving staat een vermelding van een consent van een dominee uit Gorcum.

Meindert en Eeltie kenden het echtpaar Timmers/Brouwers klaarblijkelijk al langer. Zoals we hierboven zagen is Meindert in februari 1665 getuige bij de doop van een kind van het echtpaar. Eeltie is op 29 juli 1674 in de Noorderkerk getuige bij de doop van Alida, dochter van Pieter Timmers en Ariana Brouwers. Er schuilt kennelijk

een jarenlange vriendschap achter, want Pieter Timmers wordt ook nog genoemd in het testament van het echtpaar Hobbema/Vinck op 24 febr. 1701.¹¹ En op 29 mei 1709 machtigt Pieter Timmers, dan woonachtig te Delfshaven, Meindert Hobbema om voor hem een transportakte te passeren van een huis gelegen op Cattenburg te Amsterdam.¹²

Meindert Hobbema is op 13 febr. 1675 in de Amsterdamse Nieuwe Kerk samen met Neeltje Voogt getuige bij de doop van Thomas, zoon van de kunstschilder Johannes van Kessel en Clara Swigters, zo staat op de Wiki van Johannes van Kessel. Later is Meindert voogd over Isaac, een andere zoon van dat echtpaar.¹³

Op 29 jan. 1688 is de *gesworen stads roeier* Meindert Hobbema getuige bij een controle van een lading brandewijn in het schip d' Catharina. Wijnroeier Hobbema bevindt de inhoud van twee vaten brandewijn niet in orde.¹⁴

Op 26 juni 1696 is 'Mijndert Gobbema' getuige bij de doop van zijn kleindochter Cornelia, dochter van Jan d' Jonge Frappe en Piaternella Gobbema (sic!).

Op 23 okt. 1697 is Meindert Hobbema samen met Celetie (bedoeld zal zijn: Eeltie) Vinck in de Nieuwe Kerk getuige bij de doop van Jurriaan, zoon van Jan Jurriaanse Groenman en Ariaantie Barents.

Op 5 sept. 1706 is Meindert Hobbema in de Amsterdamse Westerkerk samen met Catrijntje Teijse van der Poll getuige bij de doop van Neeltje, dochter van Jan IJurie Groenman en Arijantje Barents en op 9 mei 1708 is hij samen met Lijsbet Janse getuige bij de doop van hun zoon Andries. Jan Jurriaansz Groenman, van Magdeburg, stratenmaker, ondertrouwt Amsterdam 6 okt. 1696 Ariaantje Barents van Veen, van Amsterdam. Hij assisteert zijn halfzuster Catrina van de Pol bij haar ondertrouw te Amsterdam 22 april 1707 met Joannes Klancka.

Op 10 dec. 1709 hebben de wijnroeiers bekend gemaakt, dat hun *Confrater Meynert Hobbema den 7 dezer overleden is*.¹⁵

Uit het huwelijk van Meindert Hobbema en Eeltje Pieters Vink (allen ged. Amsterdam):

1. Eduart, ged. (Nieuwe Kerk) 8 sept. 1669 (getuigen: Cornelis Reijnts en Corn: Roelants en Annetje Jans Crans; we zullen dit echtpaar hieronder nog terugzien).
2. Eduart Hobbema, ged. (Nieuwe Kerk) 30 juli 1670 (getuigen: Cornelius Reynts en Corn: Goutsmit), overl. voor 23 jan. 1699.

Op 23 jan. 1699 wordt te Amsterdam een akte opgemaakt, waaruit blijkt dat Eduard Hobbema in 1695 *voor onderchirurgijn* is uitgevaren met de galjoot De Snoeper in dienst van de VOC. Hij is ongehuwd en zijn ouders zullen zijn erfgenaam zijn, dus het lijkt niet gewaagd te veronderstellen dat Eduart dan niet meer leeft.¹⁶

3. Pieternelle, ged. (Westerkerk) 11 dec. 1671 (getuigen: Cornelis Pieters Vinck en Janneken Jans Demmeron).
4. Pieterrella Hobbema, ged. (Westerkerk) 6 dec. 1673 (getuigen: Pieter Timmers en Ariaentie Brouwers), begr. Amsterdam (Heiligewegs- en Leidsche Kerkhof) 5 aug. 1706, (otr. Amsterdam/Buiksloot 14/30 nov. 1692 Johannes Frappe de Jonge, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 6 jan. 1665, goudsmid, zoon van Johannes Frappe en Cornelia Verbeeck.¹⁷

Bij het huwelijk zijn beide vaders aanwezig als getuige. Het echtpaar Frappe/Hobbema krijgt kinderen. Bij de doop van Amerentia op 13 dec. 1693 (Westerkerk) zijn beide grootouders van moederskant doopgetuigen. Bij doop van Cornelia op 26 juni 1696 (Nieuwe Kerk) is grootvader Meindert Hobbema ook getuige.

De sappige maar werkelijk intrieste wederwaardigheden rond de echtelieden Frappe/Hobbema staan uitgebreid beschreven in Bredius (1910). Het is een verhaal met een treurige uitkomst, vol van overspel, verlating, veelwijverij, drank en (schoon)ouderlijke onmacht.

5. Ammerentje, ged. (Amstelkerk) 26 juni 1676 (getuigen: Abraham Alewijn de Jonge en Judick Raatelbant), begr. Amsterdam (Heiligewegs- en Leidsche Kerkhof) 1 juli 1676.

Bij de begrafenis van het kind op 1 juli 1676 wordt geen naam vermeld, maar omdat Eduart en Pieterrella vernoemd zijn en op dat moment nog in leven, moet het wel om de kleine Ammerentje gaan.

Doopgetuige Abraham Alewijn de Jonge is een schoonzoon van Lambert Reynst, hij ondertrouwt Amsterdam 21 juli 1672 Elisabeth Reynst. De tweede getuige, Judick Ratelband, is afkomstig van Vlissingen en ondertrouwt Amsterdam 18 april 1668 Lucas Kalenbergh, schipper op Rotterdam. Elisabeth Reynst is enkele keren getuige bij dopen van kinderen van Judick (6 juli 1669 en 10 sept. 1670), zodat ik vermoed dat Eeltje Vinck Judick kent via de familie Van Reynst.

2. Lubbert Meynerts

Lubbert Meynerts, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 18 mei 1614, huistimmermansgezel 1635, huistimmerman 1643, vlotschuitvoerder 1653, (otr. 1. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 8/30 sept. 1635 Rensje Eduwarts (Goutsmit), geb. ca. 1614, overl. tussen 9 okt. 1650 en 13 maart 1653.¹⁸

Lubbert Meynerts otr. 2. Amsterdam 20 maart 1653 Grietje Pieters, van Alkmaar, geb. ca. 1603; zij otr. 1. Amsterdam 14 mei 1650 Frans

De afkomst van Rensje Eduwarts²¹

Bij haar huwelijk heet men haar afkomstig van Amsterdam, maar ik kan haar doop daar niet vinden. Nader onderzoek toont aan dat zij familie blijkt te hebben in (de omgeving van) Rotterdam. Die mensen gebruiken gaandeweg de zeventiende eeuw de familienaam Goutsmit en hun wortels liggen zeker in Oost-Friesland.

De belangrijkste aanwijzing voor de herkomst van Rensje Eduarts loopt via de doopgetuigen bij de eerste twee kinderen van haar zoon Meindert Hobbema en Eeltje Pieters Vinck. In 1669 en 1670 zijn in Amsterdam de doopgetuigen bij de beide Eduarts (naast de Amsterdamse burgervader Cornelis Reijnts) Cornelis Roelants Goutsmit en Annetje Jans Crans.

Die Cornelis en Annetje zijn familie van moederskant van Meindert Hobbema en hoewel ze te Amsterdam voorkomen als doopgetuige en ook wel in de notariële archieven aldaar²² is het echtpaar van elders afkomstig. Cornelis Roelants Goutsmit, geboren in Rotterdam, wonend te Haringvliet (onder)trouwt Rotterdam 11/25 aug. 1658 Annetje Jans Crans, geboren in de Meijerij van Den Bosch, wonende te 'Rijstuijn'. In 1664 is Cornelis *schipper van de St. Jan*.²³ Cornelis en Annetje testeren te Rotterdam op 24 nov. 1658.²⁴

Deze doopgetuigen zijn kinderen van Roelant Eduarts, een broer van Rensje. Dat blijkt bij de inschrijving in de Amsterdamse weeskamerboeken (hieronder beschreven), Daarbij aanwezig is een oom van de weeskinderen, Roeland Eduwarts uit Rotterdam. Verder is aanwezig Onnick Alberts (Valckbaerhoff), een neef van de moeder. De herkomst van Roelant en Onnick is van belang, omdat dit ook informatie biedt over de afkomst van Rensje Eduarts. Daarom hieronder wat nadere gegevens over beide mannen.

Roelant Eduarts

Hij is geboren rond 1604 en zijn beroep is schipper, bij de admiraliteit - uit de aard van de zaak vermoedelijk van Rotterdam. De eerste Rotterdamse akte daarover stamt uit april 1634. Roelant Eduartz Goutsmit (30), schipper bij kapitein Gillis de Vries van Bolswaert, legt dan een verklaring af rond een vechtpartij.²⁵ Een tweede akte wordt opgemaakt in Rotterdam in 1648. Roelant Adriaens Eduarts Goutsmit, schipper (43), en (zijn zoon) Eduart Roelants (18), verklaren dan dat zij 20 tonnen vlees hebben geladen en naar Colchester in Engeland hebben gebracht, waar het publiekelijk is verkocht.²⁶

Een derde akte, van 9 okt. 1653, geeft een beeld van het gezin van Roelant. Op die dag benoemt Trijntien Cornelis, vrouw van schipper Roelant Eduwaerts Goudtsmith, in haar testament haar man tot erfgenaam, met de bepaling dat hij zorg moet dragen voor het onderhoud van hun

kinderen: (alle dopen te Rotterdam) Amerentia (3 jan. 1640; merk op dat deze voornaam lijkt op Rensje), Jacobus (31 maart 1637), Neeltien, Eduwaert (26 sept. 1630), Joannes (1 okt. 1635) en Cornelis (24 aug. 1628).²⁷ Naast deze kinderen liet het echtpaar ook nog in de Maasstad dopen: Meijndert (16 mei 1632) en Annetge (7 april 1645). Bij de doopgetuigen louter onbekende namen, zonder herkenbare vernoeming van mogelijke ouders. Moeder Trijntje Cornelis wordt begraven te Rotterdam op 12 juli 1654.

Het meervoudige patroniem van Roelant Adriaens Eduarts Goutsmith in de tweede akte is voer voor genealogen, want dit leek zelfs het ouderpaar in beeld te brengen.

Die mogelijke ouders zijn Eeduwart Ariens en zijn tweede vrouw. Eduart (onder)trouwt 1. Rotterdam 29 april/13 mei 1601 met Geertgen Gillis (hij is afkomstig uit 'Welwits', mogelijk Woolwich) en op 2 sept./6 okt. 1602 hertrouwt hij in Rotterdam als weduwnaar met Bayken Hendricks. Hierbij staat expliciet aangetekend dat hij uit Engeland komt.

Een goed teken (vooral in verband met Rensje) leek dat ditzelfde echtpaar daarna ook nog eens voorkwam in Amsterdam, waar Eduwart Aerjansz en Beyke Henrix op 6 juli 1610 in de Nieuwe Kerk een dochter Lijsbet laten dopen. Bij die doop zijn geen getuigen vermeld. Op 11 jan. 1615 wordt in de Nieuwe Kerk mogelijk nog een kind gedoopt, Lijntje, dochter van Euert Aerjansz en Bayke Henrix. Getuige bij die plechtigheid is Neel Jans.

De doop van Rensje werd echter niet gevonden en naast dat twijfelpunt was het geen goed teken dat broer en zus Roelant en Rensje Eduarts later genoeg gelegenheid hadden, maar beiden geen van hun kinderen naar Beyke vernoemden. Afgezien van die ene keer 'Adryaen' bij Roelant treffen we niet één van de namen van het veronderstelde stamouderpaar onder hun kinderen aan. Wel noemden beiden een zoon Johannes, voorts waren er dochters Jannetje en Neeltien (en een zoon Jacobus) van wie de herkomst van de naam onopgehelderd is.

Bij nader inzien leek het ouderschap van Eduwart Aerjansz en Beijke Henrix steeds minder zeker - en uiteindelijk gaf de Rotterdamse trouwinschrijving van Roelant Eduarts uitsluitel. Hij is geen kind van Eduwart Aerjansz en Beyke Henrix. Eduart (onder)trouwt Rotterdam 14 nov./5 dec. 1627 Trijntje Cornelis, weduwe van Jacob Adriaans. De 'jongezel' Roelant Eduarts is dan afkomstig uit Oost-Friesland. Helaas staat een exacte plaats van herkomst bij deze huwelijksinschrijving niet vermeld.

De drie conclusies zijn: 1. Rensje Eduarts is afkomstig uit de familie die zich later in de zeventiende eeuw Goutsmid gaat noemen; 2. de voorouders van Rensje en Roelant Eduarts zijn afkomstig uit Oost-

Friesland en 3. Rensje en Roelant Eduarts zijn geen kinderen van Eduwart Adriaans en Beyke Hendriks.

Wie dan wel de ouders zijn? Ik heb het niet kunnen achterhalen. Wellicht is er ergens in Oost-Friesland in de eerste helft van de zeventiende eeuw een goudsmid Eduard actief.

Onnick Alberts Valckbaerhoff

Hij is geboren rond 1601²⁸ als zoon van Albert Alberts en Tietgen Meinderts.

De eerste vermelding van Onnick is een akte waarin hij met zijn broer, Meindert Alberts, als borg optreedt namens hun moeder, Tietgen Meinderts, weduwe van Albert Alberts. Op 10 aug. 1623 koopt Tietgen Meijnerts, weduwe van Albert Albertsz, een huis en erf, bij de Amstel buiten de Oude Regulierspoort (Keizerssteegje) van Jacob Claesz.²⁹

Ik vond geen Amsterdamse akten terug met de vader, Albert Alberts. Het is dus nog maar de vraag of hij wel in de IJstad geleefd heeft. Moeder Tietje verdiende klaarblijkelijk de kost met kamerverhuur aan zeelui. Tietgen Meijnertz, weduwe van Albert Alberts, wordt op 19 maart 1621 door Arent Gerrits, van Maaseik, benoemd tot erfgenaam. Zij is zijn *slaapvrouwe*, hier eerst en vooral eerbaar op te vatten als 'hospita'. Arent vertrekt binnenkort als bootsgezel met het jacht De Liewinne naar Oost *Indien* en omdat hij verder geen erfgenamen heeft, wordt Tietgen als begunstigde genoemd.³⁰

Op 2 sept. 1622 wordt een soortgelijk testament opgemaakt, waarin Harman Oekerman, afkomstig van Oldenburg, zijn slaapvrouw Tietje Meinderts, weduwe van Albert Alberts, begunstigt, vlak voor hij als bootsgezel op het schip Amsterdam zal vertrekken naar Indië.³¹

Dan de oudere broer van Onnick Alberts. Meindert Alberts is geboren rond 1591 en hij is huistimmerman. Hij ondertrouwt Amsterdam 10 febr. 1618 Doetje Gerbrands van Bil. Hij is dan 27 jaren oud, afkomstig van 'Blixtercarspel' en wordt geassisteerd door zijn moeder, Tietje Meinderts. Doetje is afkomstig van St. Jacobs kerk, ze is 27 jaren oud en een dochter van Gerbrand Cornelis.

Meindert Alberts laat in de jaren daarna in Amsterdam in de Lutherse kerk kinderen dopen (in ieder geval, er zijn mogelijk meer kinderen van vaders met die naam, maar de moeder wordt doorgaans niet vermeld, zodat onduidelijk is of we een doop met de goede Meindert Alberts te pakken hebben): Neeltgen, 4 aug. 1624 (getuigen: Hendrick Alberts, Arent Sieverts en Anneken Gerbrands); Nelltgen, 22 maart 1626 (getuigen Onnick Alberts en Tytgen Meinderts).

Meindert Alberts ondertrouwt 2. Amsterdam 16 nov. 1634 Annetje

Barents, weduwe van Claes Jansz Bolt. Meindert geeft dan als herkomstplaats 'Eugens' op. Bij het kerkelijk huwelijk (Evangelisch-Luthers) op 3 december staat als plaats van herkomst 'Egens' genoteerd. Ook uit het tweede huwelijk zijn te Amsterdam kinderen gedoopt: Pieter, 15 juni 1636 (getuigen: Egbert Hendriks, Dirkje Barents en Annetje Alberts).

Doopgetuige bij de kinderen van Meindert Alberts is enkele keren een zekere Annetje Alberts. Zij zou heel goed een zus kunnen zijn van Meindert en Onnick, maar ik kan in de Amsterdamse archieven eigenlijk weinig van haar terugvinden. Dat geldt ook voor de doopgetuige Hendrick Alberts.

Meindert komt ook voor in het Evangelisch-Luthers lidmatenboek te Amsterdam. Daar noteert men dat hij woont in de Nieuwe Leliestraat en dat hij afkomstig is van 'Betjaerlandt'.

De plek van herkomst is dus Butjadingen. Dat schiereiland ligt in Noord-Duitsland aan de Jadeboezem en de Waddenzee, waarin aan de oostkant de Wezer en aan de westkant de Jade uitmonden.

Dan Onnick Alberts zelf. Hij ondertrouwt 1. Amsterdam 7 juli 1628 Stijntje Martens.

Bij het eerste huwelijk is Onnick afkomstig van Waddenercarspel, hij is 27 jaar oud, goudslager en hij wordt geassisteerd door zijn moeder, Tietje Meinderts. Stijntje Martens is 24 jaar en afkomstig van 'Horsum', ze wordt geassisteerd door Anna Sanders.

Beide vrouwen komen op 20 maart 1628 samen voor in een notariële akte waarin ook Onnick Alberts genoemd wordt.³² Het draait om de inventaris van de goederen van de overleden Matthijs Jansen.

Op 29 juli 1628 treden aan Thomas Janssen te Husum (in Oost-Friesland) als gevolmachtigde van Lijntie Iffes, Hencke Andriessie en Hans Jessen, respectievelijk moeder en broeders van wijlen Matthijs Jansen; Claes Jessen en Asmus Pieters, voogden over de kinderen van de overleden zuster van wijlen Matthijs Jansen; en Onnick (er staat: Oncke) Alberts als man en voogd van Stijn Martens, tezamen erfgenamen van Matthijs Jansen. Zij staan tegenover Anneke Sanders, ongetrouwd en gesterkt met de bakker Jan Harmens en de plateelbakker Haijen Esere.³³ Het gaat om de verkoop van de helft van een huis en erf in de Nieuwe Kerks Wijde steeg; de koopster bezit de andere helft al.

Uitsluitel over de verhoudingen tussen betrokkenen geeft een akte van 18 aug. 1628. In die inventarisatie na het overlijden, op 19 februari, van de plateelbakker Matthijs Jansen staat dat hij getrouwd was met Trijntje Sanders, die een zus is van Anna Sanders. Stijntje Martens is een nicht van de overleden Matthijs Jansen.³⁴ Opnieuw is sprake van geografische

aanduidingen in Oost-Friesland: Embden, Broedersbuij (Brodersby), Husum, Boekelund (Böklund), Gotdorp (Gettorf) en er is ook bezit in Amsterdam. Onnick Alberts wordt genoemd als koper van een huis aan de Brouwersgracht, op de hoek van de Brouwersstraat. De gehele akte bevat onder meer een uit het Hoogduits vertaald document rond de familie van Matthijs Jansen.

Uit het huwelijk van Onnick Alberts en Stijntje Martens (allen gedoopt Amsterdam, Lutherse kerk, moeder niet genoemd):

1. Sussanna, ged. 14 juli 1630 (getuigen: Claes Aerents, Jan Martens, Duttjen Gerloffs, Magdalene Martens).
2. Albert, ged. 20 juli 1632 (getuigen: Meindert Alberts, Jacob Scholten, Giertgen Gerrets).
3. Susanneken Valckbaerhoff, ged. 29 jan. 1634 (getuigen: Meindert Alberts, Jan Martens, Webbetje Haes, Klaertje Vijlips), otr. Amsterdam 27 febr. 1654 Hendrick Willemse (Brant), bakker, brouwer in de *brouwerij vande dubbelde sleutels*; hij ondertrouwt 1. Amsterdam 30 maart 1652 Aaltje Ubelmans, ged. Amsterdam 21 jan. 1629, dochter van Pieter Ubelmans en Truitje Pieters (van Weerd).
4. Tijtjen Valckbaerhof, ged. 13 dec. 1635 (getuigen: Albert Gerrits, Annetje Barents (vrouw van Meindert Alberts), Lijsbeth Jans). Een Tietje Valckbaerhoff ondertrouwt Amsterdam 12 juli 1664 Claes Jacobs, zij is dan 25 jaar oud.

Op 31 juli 1634 wordt een kind zonder naam als kind van Onnick Alberts begraven (Nieuwe Kerk en Engelse Kerk).

Onnick Alberts ondertrouwt 2. Amsterdam 10 juni 1637 Aaltje Anthonis/Teunis, ged. Amsterdam (Oude Kerk) 29 jan. 1604, dochter van Anthony (Teunis) Lubberts (ter Aa), kleermaker, en Magdaleen Egberts. Aaltje ondertrouwt 1. Amsterdam 13 maart 1630 Cornelis Claes (van Dael).

Bij het huwelijk is Onnick afkomstig van 'Waddemerscarspel'.

Aaltje Teunis is in 1641 doopgetuige bij een kind van Lubbert Meinderts en Rensje Eduarts.

Uit het huwelijk van Onnick Alberts en Aaltje Anthonis (allen gedoopt Amsterdam, Lutherse kerk, moeder niet genoemd):

5. Madeleen, ged. 9 mei 1638 (getuigen: Egbert Anthonis, Jan Jansen en Pyreijntje van Dalen (de eerste en de laatste getuige zijn man en vrouw, respectievelijk de broer en de schoonzus van Aaltje Anthonis, zij ondertrouwen Amsterdam 2 dec. 1634).
6. Albert, ged. 31 okt. 1639 (getuigen: Wessel Bakker, Pieter Messer, Machtelt Harmens).

Onnick Alberts Valckbaerhoff (dan dus met familienaam) ondertrouwt

3. Amsterdam 8 mei 1643 Catalijntje Dominicus, van Middelburg, weduwe van Daniel Pieters.

Bij het huwelijk is Onnick afkomstig van ‘Warnderkaspel’ en Catalijntje is van Middelburg. Beide huwelijkspartners wonen op de Dam.

Catalijntje Dominicus is diverse keren doopgetuige bij kinderen van Lubbert Meinderts en Rensje Eduarts.

Onnick Alberts is overleden voor 15 aug. 1667, want op die datum treedt Catalijntje Dominicus als zijn weduwe aan in een akte voor de insolvente boedel van (haar schoonzoon) Hendrick Willemsz Brant, voormalig brouwer in de *brouwerij vande dubbelde sleutels op de Prince gracht tegens over het ouwe doolhoff*³⁵

Tot zover neef Onnick Alberts Valckbaerhof. Zijn herkomst is met zekerheid Oostfries, meer precies: Butjadingen. Plaatsaanduidingen rond Onnick en zijn broer Meindert als ‘Betjaerlandt’, ‘Eugens’, ‘Egens’ en ‘Waddemerscarspel’ en ‘Blixtercarspel’ zijn allemaal (bij benadering) traceerbaar. Waddens maakt deel uit van de gemeente Butjadingen, vlakbij Waddens loopt de Oegenser Weg (waar ten noordwesten van Waddens een huis genaamd Oegens staat) en stroomt het Blexer Sieltief en er bestaat een plaats Blexen.³⁶ Het zou me niet verbazen als ergens in die contreien een huis of een boerderij staat (of stond) met de naam Valckbaerhof.

Onnick Alberts is een neef van Rensje Eduarts, maar over de precieze verhouding tussen hun Oostfrieze ouders valt niets met zekerheid te zeggen. We weten niet of die verbinding loopt via zijn vader (Albert Alberts) of de moeder (Tietgen Meinderts). De daadwerkelijke familieverhoudingen vallen ook hier helaas niet terug te vinden en de vraag blijft open of de leden van de familie Goutsmit ook *Butjeters* zijn, zoals de inwoners van Butjadingen zich in het plaatselijke dialect noemen.

Terug naar de centrale lijn rond Lubbert Meinderts en Rensje Eduarts. Bij het zoeken naar aktes met het echtpaar is overigens enige voorzichtigheid geboden, want ook hier is een naamgenoot voorhanden. Die man is boekverkoper en hij is iets ouder dan onze Lubbert Meinderts. Dat blijkt uit een vermelding in de zogeheten confessieboeken. Op 6 dec. 1640 is hij *van Amsterdam, out omtrent 32 jaar, boeckverkooper opt Ruslant*.³⁷ Hij is dus geboren circa 1608. Deze ‘andere’ Lubbert Meinderts ondertrouwt Amsterdam 31 maart 1632 met Susanna Jochems. Hij is dan boekbinder, 25 jaar oud, geassisteerd door zijn vader Meindert Lubberts. Wellicht is deze Lubbert gedoopt te Amsterdam (Nieuwe Kerk) op 26 febr. 1606 als zoon van de droogscheerder Meindert

Lippen en Willemken Andries. De boekverkoper Lubbert Meinderts wordt op 8 dec. 1643 ingeschreven in de poorterboeken van Amsterdam, hij is afkomstig uit die stad.

Getuige bij de doop van onze Lubbert in 1614 was Aeltje Gerrits (een nicht, op 1 mei 1619 is zij ook aanwezig bij de weeshuisinschrijving van de kinderen van Meindert Tiebbes, zie hieronder).

Bij het eerste huwelijk is Lubbert afkomstig van Amsterdam, huistimmergezel, oud in het 22ste jaar, Reijnsje Eduarts is 21 jaar oud en eveneens afkomstig van Amsterdam. Bij het huwelijk staat bij beide partners vermeld dat er geen ouders zijn en ook getuigen ontbreken. Het huwelijk is voltrokken op 30 sept. 1635 door ds. Swalmius.³⁸

Het is niet zeker of het om onze man gaat, maar op 30 jan. 1638 is in Amsterdam een Lubbert Meynertsz als *neve* van Frerick Jansen getuige bij diens ondertrouw met Hester Eduwaett, sinds acht jaren weduwe van Lourens Jansz. Frerick Jansen is dan snijdersgezel, 22 jaar oud.

Op 28 dec. 1643 verklaren de huistimmerman Lubbert Meinderts, *out ont. xxxi Jaren*, wonende in de Lindedwarsstraat *aende Noorderkerck* en de metselaar Douwe Boeles, mede namens de vlotschuitvoerder Frederick Fredericxsz, dat zij in de herfst van 1638, bij zijn reis *nae Oostindien* voor hem gebouwd hebben.³⁹ Douwe Boeles is ook een Fries, hij is bij zijn ondertrouwinschrijving te Amsterdam op 9 jan. 1627 metselaar, 24 jaar oud, afkomstig van Balk en zijn vrouw Gooske Jeltjes, weduwe van Rommert Taenezs, is afkomstig van Koudum.

Op 1 dec. 1645 geeft Lubbert Meinderts, dan zelf vlotschuitvoerder, opdracht aan de scheepstimmerman Jacob Pieters om een nieuwe vlotschuit te maken. Die moet uiterlijk veertien dagen voor de Amsterdamse kermis af zijn. De maten worden ook vastgelegd en de prijs is 1159 gulden, terwijl Lubbert 500 gulden inruilgeld krijgt voor zijn oude schip. Bij de getuigen staan ook de naam en de handtekening van Lieven Bouwens, de neef van Lubbert Meinderts.⁴⁰

Op 6 mei 1653 verkoopt Lubbert Meijnertsz, vlotschuitvoerder, een huis en erf met achterhuis in de Lindedwarsstraat aan Dirck Roeloffsz Blaeuwenhaen. Daarbij treden aan als borg voor Lubbert ... de Bruijn en Onnick Alberts Valckbaerhoff.

Op 16 mei 1654 worden twee kinderen ingeschreven in het Burgerweeshuis.⁴¹ Het zijn Eduard, oud 12½ jaar, en Aeltgen, oud 8¾ jaar. Zij zijn kinderen van Lubbert Meinderts *ingeboren burger deser stede* en Rensje Eduwarts, die op 30 sept. 1635 getrouwd zijn in de Nieuwe Kerk. Aanwezig zijn Roelof (sic!) Eduwards, een broer van Rensje, wonende te Rotterdam en het echtpaar Onnick Alberts Valckbaerhoff en Catalijntje Dominicus, neef en nicht van de moeder.

Ook aanwezig bij de inschrijving in het weeshuis is Grietje Pieters, de stiefmoeder van de kinderen. Meindert Lubberts (15 jaren) is een volle broeder van de andere twee. Hij blijft vanwege zijn leeftijd buiten het weeshuis.

Genealogisch interessant zijn enkele bijschriften rond en onder de akte: het *poorterceel* van de vaders vader (Meindert Tiebbes dus) is gedateerd 7 oktober 1611; Eduard is gedoopt 30 sept. 1641 in de Noorderkerk; Aeltje op 11 juli 1645 in de Oude Kerk; Eduard Lubbers is op 1 mei 1662 uit het weeshuis gegaan; op 27 mei 1662 heeft hij een rijksdaalder *synde syn pilgift* opgenomen (hij ondertekent met naam en patroniem, dus zonder familienaam); het overlijden van Aaltje Lubbers staat genoteerd en tenslotte staat onder de originele inschrijvingsakte een vermelding van twee zilveren lepels die ooit als pillengift aan Aaltje gegeven zijn. De lepels worden in 1692 aan de *Vrouw moeders* overhandigd - om als hypotheek ten gunste van het weeshuis te dienen.

Uit het huwelijk van Lubbert Meynerts en Rensje Eduwarts (allen ged. Amsterdam):

1. Aeltje Lubberts, ged. (Nieuwe Kerk) 18 jan. 1637 (getuige: Ytje Bouwens).
2. Meindert Lubberts Hobbema, (= nr. 1).
3. Edewart Lubberts, ged. (Noorderkerk) 30 sept. 1641 (getuige: Aeltie Tunis).

Mogelijk is Eduard identiek met Edouard Hobbema die te Parijs als goudsmid werkt en die later te Londen woont.

Volgens Wikipedia rond de genealogie van de familie Harache trouwt Edouard Hobbema te Parijs 21 dec. 1669 Madeleinne Harache, geb. ca. 1645, bij huwelijk afkomstig van Rouen. Uit dit huwelijk: Etienne, geb. Londen 1674.

Wellicht is er verder nageslacht: ik vond een Stephen Hobbema die respectievelijk op 3 aug. 1703 en 20 okt. 1704 met zijn vrouw Anne in Londen (Saint Martin In The Fields, Westminster) laat dopen: Stephen Hobbema en John Edward Hobbema.

4. Aeltje Lubberts, ged. (Oude Kerk) 11 juli 1645 (getuigen: Catlijn Demmincus en Griet Heindrix), overl. Amsterdam (notitie bij de akte van inschrijving van het Burgerweeshuis) 18 nov. 1671.
5. Jannetje Lubberts, ged. (Oude Kerk) 17 nov. 1648 (getuige: Katalijntje du Minkis), overl. voor 16 mei 1654.
6. Johannes Lubberts, ged. (Oude Kerk) 9 okt. 1650 (getuige: Catalijntie de Mijnkes), overl. voor 16 mei 1654.

3. Meynert Tiebbes

Meynert Tiebbes (ook: Meint Tiebbes), geb. ca. 1582, afkomstig van Kollum, 'varendgezel' 1605, 1611, poorter van Amsterdam 1611, lichterman, korendrager 1619, overl. Amsterdam 1619 (voor 1 mei), otr. Amsterdam 5 nov. 1605 Aeltje Lubberts, geb. ca. 1577, afkomstig van Meppel, overl. Amsterdam 1619 (voor 1 mei).

Bij het huwelijk staat bij beide partners vermeld dat er geen ouders zijn en ook getuigen ontbreken. Als beroep van Meynert wordt *varendsgezel* opgegeven, zijn leeftijd is 23 jaar en als plaats van herkomst geeft hij Kollum op. Aaltje is afkomstig van Meppel en 28 jaren oud.

Op 7 okt. 1611 wordt Meynert Tiebbes ingeschreven als poorter van Amsterdam.⁴²

Op 27 april 1615 verkoopt Meinderts broer Bouwe Tiebbes (dan nog schoenlapper van beroep) aan Jan Willems een huis en erf aan de Schans (in de akte staat: Fortificaties) bij het Nieuwe Huiszittenhuis.⁴³ Meindert Tiebbes wordt ook in de akte genoemd, hij woont aan de noordzijde in *'thuys en erue by Meynert Tiebbes van Adriaen Pus (?), huystimmerman gecoft*. Borgen voor Bouwe Tiebbes zijn in die akte Meindert Tiebbes, lichterman, en Bouwe Jans, tapper. Bouwe Jans is enkele jaren ouder dan de broers, maar hij is eveneens uit Kollum afkomstig. We zullen hem hieronder nog terugzien.

Meynert Tiebbes verkoopt op 22 febr. 1619 huis en erf in de Huiszittensteeg (Turfsteeg) aan Jacob Jansz. Daarbij treedt ook familie op voor Meindert Tiebbes: Bouwe Tiebbes *sijnen broeder (mede comparerende)* wordt genoemd als borg.⁴⁴ Het is mij overigens onduidelijk hoe of wanneer het onroerend goed in het bezit van Meindert is gekomen, want een aankoopakte heb ik niet kunnen vinden.

Meindert en Aaltje zijn niet lang daarna overleden. Dat blijkt uit een inschrijving in de boeken van het Burgerweeshuis.⁴⁵ Op 1 mei 1619 worden daar ingeschreven: Jannetie (7 jaar), Lubbert (5 jaar), Meynert (3 jaar) en Aeltje (8 weken) (naast de gewone aanduiding 'meisjes' heet men de jongens *kneghien*). Zij zijn kinderen van Meindert Tiebbes, korendrager, en Aaltje Lubberts. Een ander kind dat bij inschrijving genoemd wordt is Tiebbe Meinderts. Hij komt niet in het weeshuis, maar hij zal opgevoed worden door Bouwe Jans. Aanwezig is ook Bouwe Tiebbes, *der kinderen vaders broeder* en verder ook Aeltje Gerrits, *een nigte*, van moederszijde, al staat dat bij de weeshuisinschrijving niet expliciet vermeld. Aaltje Gerrits is kort voor deze trieste gebeurtenis in mei, op 3 maart 1619, ook de getuige bij de doop van dochter Aeltje.

Aaltje Gerrits ondertrouwt 1. Amsterdam 9 febr. 1602 Evert Adriaans,

10
 D'voort mistet voort
 boech, der eften
 Sint Aerdenam,
 8 Oct 1634
 Meijnert Tebbes van Coles
 vorenomen, is op gindes voort
 d'voort eften geworden,
 gesbedend bijnoot ydrees,
 3 Trofonisces eften voort
 geet bo toer bij Antodrie
 J. J. J.
 Coles

11
 Meijnert Tebbes
 1634
 Compacities met de...
 Ende geveij ay Dalse ay muleandey...
 mynende eijebelt

hoedenmaker, afkomstig van Amersfoort. Aaltje is dan 26 jaren oud, afkomstig van Meppel en zij wordt geassisteerd door (Geert?) Jans, een nicht. Aaltje Gerrits ondertrouwt 2. op 9 aug. 1608 met de lichterman Dirk Groenland. Bij de doop van een dochter van dit echtpaar, Lobberich, op 26 juli 1609, is onze Aaltje Lubberts een van de doopgetuigen in de Amsterdamse Oude Kerk.

Bij de intekening in het weeshuis in 1619 is het opmerken waard dat er geen sprake is van Egbert Meinderts, maar in een bijschrift bij de akte van 1619 staat wel een later genoteerde verwijzing naar een afhandeling van de nalatenschap, circa dertig jaar later - en daaruit blijkt zonneklaar dat Egbert wel degelijk tot het gezin behoort.

Een plausibele verklaring is dat Egbert vermoedelijk het eerste kind is in het gezin en dat hij als oudste geheel buiten de administratie van het weeshuis valt en dat verklaart dan weer waarom het weeshuis rekent met vijfde delen van het ouderlijke geld (dus inclusief het deel van Tiebbe Meinderts).⁴⁶

Het gezin van Meynert Tiebbes en Aeltje Lubberts valt dus goed te reconstrueren via de overgeleverde dopen en de inschrijving bij het weeshuis in 1619 en de drie decennia later bijgeschreven informatie op diezelfde pagina. Die latere notities slaan op enkele aktes, die in het notarieel archief van Amsterdam bewaard gebleven zijn.

Allereerst is er een akte die opgemaakt wordt op 1 okt. 1648 op verzoek van Tiebbe Meinderts. Hij is dan woonachtig in Zweden, maar hij is in persoon in Amsterdam aanwezig bij een zaak die draait om 1/5^e deel van ruim 164 guldens. Dat bedrag is op 1 mei 1619 door de regenten van het weeshuis op rente gezet bij de bierdrager Bouwe Tiebbes. Het geld is afkomstig van de in deze akte niet bij naam genoemde ouders van Tiebbe Meinderts, maar verderop staat dat de insinuant, de eiser dus, een broer is van Lubbert Meinderts.⁴⁷ Beide partijen vinden elkaar overigens vlot: enkele bladzijden later staat een akkoord genoteerd tussen Tiebbe Meinderts en Bouwe Tiebbes *ende partijen blijven sullen goede vrunden*.⁴⁸

Oudste zoon Egbert Meinderts is aanwezig bij de opmaak van een tweede akte die dertig jaar na de opname in het weeshuis opgemaakt wordt. Op 3 aug. 1649 brengt notaris Gilles Borsseleer op verzoek van Egbert een bezoek *in de kelder van Lubbert Meijndersen*. Die blijkt niet thuis te zijn, maar zijn (niet bij name genoemde) vrouw is wel aanwezig. Het is Egbert te doen om geld, dat in oktober 1633 en in oktober 1635 *door sijn oom Bouwen Tiebbes* is gegeven. Van dat geld heeft Egbert *tot op heden noch interest, noch capitael weder heeft gecregen* en daarom is het dat hij het bedrag nu via de notaris *metten interest vandien vrundelijck doet affeijshen*. Er staat expliciet bij dat hij er het liefst verder geen proces van ziet komen; de verhoudingen zijn goed en dat wil hij graag zo houden. De vrouw

des huizes, Rensje Eduwarts, geeft echter geen krimp en antwoordt: *laet den insinuant doen wat hij te rade wert, wij hebben niet te accorderen*. De reden daarvoor wordt vervolgens in de daaropvolgende akte van 5 aug. uitgelegd, op verzoek van Lubbert Meinderts, vlotschuitvoerder. De oom, bierdrager Bouwe Tiebbes (70 jaar, maar er staat bij: *off daer ontrent*)⁴⁹ is ook hierbij als getuige aanwezig. Lubbert Meinderts en zijn zuster Janneken Meinderts verklaren in de akte dat al in 1633 een deel van de schuld terugbetaald is, in *presentie, van za: Bouwen Jansen, waert in den vergulden cop*. De rest van de schuld is destijds geschonken en dus zou de zaak afgehandeld moeten zijn.⁵⁰

Uit het huwelijk tussen Meindert Tiebbes en Aaltje Lubberts (alle dopen te Amsterdam):

1. Egbert Meinderts, ged. (Nieuwe Kerk) 13 maart 1607 (getuige: Nelletje Pouwels), overl. na 5 aug. 1649.
2. Tiebbe Meinderts, wonende in Zweden (1648), overl. na 1 okt. 1648. Er is van Tiebbe geen doop overgeleverd, maar zoals hierboven uiteengezet, is zijn broer Egbert het enige kind dat volledig buiten de competentie van het weeshuis valt - en dus zal hij wel de oudste zijn.
3. Janneken Meinderts, ged. (Oude Kerk) 28 juni 1612 (getuige: Jezijntjen Hiddes), overl. na 5 aug. 1649.
4. Lubbert Meinderts, (= nr. 2).
5. Meindert Meinderts, ged. (Oude Kerk) 30 juni 1616 (getuigen: Jannetje Jans en Grietje Lieves).
6. Aeltje Meinderts, ged. (Nieuwe Kerk) 3 maart 1619 (getuige: Aeltje Gerrits).

Een broer van Meynert Tiebbes is:

3a. Bouwe Tiebbes

Bouwe Tiebbes, geb. ca. 1585, poorter van Amsterdam, afkomstig van Kollum, schoenlapper 1606, 1615, lichterman en *geswoorene bierdrager* (in ieder geval vanaf 1621), overl. voor 2 sept. 1661, otr. 1. Amsterdam 20 mei 1606 Grietje Lieuwes (ook: Lieveens), geb. ca. 1584, afkomstig van Ferwerd; otr. 2. Amsterdam 16 juni 1640 Jannetje Lamberts, van Antwerpen, weduwe van Anthonis Jacobs.

Het eerste levensteken van Bouwe Tiebbes in de archieven vinden we toch nog in Friesland, in een akte van autorisatie uit Kollumerland. Op 9 febr. 1602 wordt Tiebbe Meents curator over Buwe Tiebbes, oud 17 jaar, weeskind.⁵¹

Gezicht op de
Nieuwe Kerk te
Amsterdam, gezien
vanaf de Dam,
anoniem, ca. 1693-
1694. Rijksmuseum,
Amsterdam

Tiebbe Meents

Die curator Tiebbe Meents is een oom van moederskant, een broer dus van Yck Meints. Ik geef hier enige nadere informatie over hem. Hij komt op 28 jan. 1581 voor in het Register van geestelijke opkomsten van Oostergo, te Oldtwolde (Oudwoude): *Tiebbe Meynts 2 madt vor vij gg. myn i reael*.⁵²

Op 7 nov. 1587 komt Tiebbe Meents in een korte akte in het recesboek voor als voormond over Auck Eesckesdr, maar de (familie)relatie tussen beiden blijft onduidelijk.⁵³

Opmerkelijk is een akte van 18 sept. 1593 waarin Tiebbe Meents tot curator benoemd wordt over Foeckel Folckertsdr, oud 16 jaar, waarbij ook Yck, haar moeder aanwezig is.⁵⁴ Er staat verder geen vader vermeld en ook de verdere verhouding tussen de personen blijft ongenoemd. De meest logische verklaring is dat Foeckel Folckerts een dochter is uit een eerder huwelijk van Yck Freercksdr, die in 1620 genoemd wordt als de vrouw van Tiebbe Mients.⁵⁵

Op 8 okt. 1599 en 23 dec. 1601 treedt Tziebbe Meents aan in de aanpalende grietenij Dantumadeel. In het sententieboek komt hij voor als eiser tegenover respectievelijk Wbbe Wbbes en Balling Wilckes.⁵⁶

Op 13 maart 1604 neemt Tiebbe Meents voor het gerecht aan om vanwege Meent Tiebbes aan Dominicus Thoenisz 16 carg. te betalen.⁵⁷ Het staat niet in de akte vermeld, maar Tiebbe betaalt hier namens zijn zoon. Die familierelatie wordt duidelijk uit een hypotheekakte van 16 mei 1620, die geregistreerd wordt op 9 nov. 1631. Daarin treedt Meint Tiebbes aan, geassisteerd door zijn vader Tiebbe. Diens patroniem wordt niet vermeld, maar verderop in de akte komt ook Impck Tiebbes voor, hier expliciet genoemd als zuster van Meint - en zij is zeker een dochter van

Tiebbe Meints (zie hieronder, in de akte van 5 maart 1619).⁵⁸

We zien dus dat er twee gelijknamige neven zijn. Onze Tiebbe Buwes (nr. 4) heeft een zoon Meent Tiebbes die later in Amsterdam Meindert genoemd wordt. En zijn zwager Tiebbe Meents heeft ook een zoon Meent die in Kollumerland blijft en daar blijkbaar als Mient, ook wel Meint, geduid wordt.

De curator uit 1602, oom Tiebbe Mients, komt met enige regelmaat voor in de archieven, doorgaans rond bescheiden zaken. Hij woont bij een gerechtelijke sententie op 18 dec. 1604 te Kollum⁵⁹ en begin 1611 nog steeds, volgens een kladaantekening dan meer precies in het *Wester quartier*.⁶⁰

Tiebbe Meents treedt op 16 april 1616 in een korte akte in het recesboek aan als *olde oom* van Cornelis Cornelisdr.⁶¹

Op 5 maart 1619 is Tiebbe Mients aanwezig voor zijn dochter, Ymck Tiebbes, bij de inventarisatie in het sterfhuis van haar man, Sibet Minnes.⁶²

Tiebbe Meents leeft nog te Kollum op 11 mei 1620, wanneer hij met zijn vrouw Yck Freercksdr aan Harmen Sybesz twee paarden, een wagen en een slede levert.⁶³

Terug naar Bouwe Tiebbes, want die moet in de periode na 1602 welhaast zijn broer gevolgd zijn naar Amsterdam. In 1606, bij het eerste huwelijk daar, geeft Bouwe op dat hij afkomstig is van Kollum. Hij is dan schoenmaker van beroep, 21 jaar oud en hij wordt geassisteerd door zijn broer, Meinne (lees: Meindert) Tjebbes. Bruid Grietje Lievens is 22 jaar en ook afkomstig uit Friesland, zij is van Ferwerd.

Een Bouwe Tiebbes staat te Amsterdam als poorter (zonder opgave van een herkomstplaats of nadere gegevens) vermeld in februari 1607. We moeten voorzichtig zijn, zeker zonder verdere gegevens. Bouwe Tiebbes uit Kollum is weliswaar getrouwd, maar nog niet voljarig, dus het is niet helemaal zeker of het over onze man gaat. Een expliciete poorterinschrijving zoals die van zijn broer heb ik niet kunnen vinden. Op 15 aug. 1619 koopt Bouwe Tiebbes een huis en erf aan het Uilenburg van burgemeester Frans Hendriks Oetgens.⁶⁴

Op 12 mei 1621 verkoopt Bouwe Tiebbes datzelfde onroerend goed aan zekere Hendrick Hendricxsz. Uit die akte blijkt dat de metselaar Cornelis Lieuwes en de lichterman Bouwe Sybrants borg staan voor Bouwe Tiebbes.⁶⁵

De mensen die zich garant stellen doen dat natuurlijk niet zomaar, vaak gaat het om familie of vrienden. Gelet op hun namen is eenzelfde, Friese, achtergrond in dit geval waarschijnlijk.

Dat klopt, want Cornelis Lieuwes blijkt de zwager van Bouwe Tiebbes.

Cornelis ondertrouwt Amsterdam 1 april 1606, afkomstig van Ferwerd en 30 jaren oud (dus is hij geboren rond 1576), met Anna Klaes. Grietje Lieuwes is op 20 jan. 1611 getuige bij de doop van Klaes, zoon van haar broer, Kornelis Lieuwes, metselaar, en Anna Klaes en op 24 juli 1612 bij de doop van Lieve, zoon van Kornelis Lieves en Anna Klaes.

De tweede borg bij die verkoopakte van 12 mei 1621, Bouwe Sybrants, ondertrouwt Amsterdam 20 febr. 1616 met Grietje Broers, van Enkhuizen, weduwe van Rijnert Henricxsz. Bouwe Sybrands is dan 32 jaren, *lichterman* en afkomstig van Kollum.

Een lichter is een type schip, dat gebruikt wordt om goederen uit grotere (zee)schepen te lossen. In Amsterdam kende men het lichtermans- en lichterliedengilde en ook het korenlichtermansgilde. Bouwe Sybrands is dus geboren rond 1584 en heeft niet alleen zijn herkomstplaats gemeen met de broers Tjebbes, maar ook de leeftijd. Klaarblijkelijk is het huwelijk tussen Bouwe Sybrands en Grietje Broers toch niet doorgestaan, want op 4 nov. 1617 ondertrouwt Bouwe Sybrands te Amsterdam met Aeltje Henrix, van Naarden. Hij is dan 33 jaren oud, varensgezel en opnieuw staat Kollum als zijn herkomstplaats vermeld. Grietje Broers, van Enkhuizen, weduwe van Reijmer Henricxsz, ondertrouwt Amsterdam 23 april 1622 Bartelt Jeuriaensen.

Op 21 aug. 1621 koopt Bouwe Tiebbes, bierdrager, van de oud-burgmeester Frans Hendricxsz Oetgens een erf in de Anjelijsstraat.⁶⁶

Op 10 febr. 1627 koopt Bouwe Tiebbes een *erf met getimmerte* in de Anjelierstraat van Anthonij Robbertsz van de Vijver echtgenoot van Haesgen Claes, weduwe van Aem van Apel.⁶⁷

Op 13 april 1630 verkoopt Bouwe Tiebbes een huis en erf in de Anjelijsstraat aan Tjebbe Theunis, waarbij Bouwe Jans en Bouwe Sybrands, *corendrager* voor hem optreden als borgen.⁶⁸

Ik denk niet dat het toeval hier een rol speelt: die Friezen in Amsterdam trekken gezamenlijk op in handel en wandel en bij rouw en trouw. Opnieuw zijn het dus Friese vrienden die de helpende hand toesteken. Bouwe Jans zagen we bij een aankoop door Bouwe Tiebbes in 1615 al eerder als borg optreden, samen met Meindert Tiebbes.

Het kostte enige moeite om deze Bouwe Jans thuis te brengen. Om te beginnen zijn er meer mannen met die naam, dus enige voorzichtigheid is op zijn plaats.

Ik denk echter dat ik er niet ver naast kan zitten, als ik stel dat het om deze man gaat: de varensgezel Bouwe Jans ondertrouwt Amsterdam 12 jan. 1608 Jannetje Jans (merk op dat een vrouw met die naam twee keer doopgetuige is bij kinderen van Bouwe Tiebbes en Grietje Lieuwes en een keer bij de doop van een zoon van Meindert Tiebbes en Aeltje Lubberts). Bouwe Jans is dan 33 jaar (en dus is hij geboren rond 1575) en *varendgezelle*,

*Twee schepen: een vlotschuit en een schietschuit, Reinier Nooms, 1652 – 1654.
Rijksmuseum, Amsterdam*

afkomstig van Harlingen. Wederhelft Jannetje Jans wordt begraven in de Oude Kerk op 6 mei 1621, als huisvrouw van Bouwen Jansen *wonende op het watter, In de Kop*. Bedoeld is hier de herberg 'In de vergulden kop', gelegen aan 'het Water', dat is het huidige Damrak.⁶⁹

Bouwe hertrouwt op 22 april 1626, als weduwnaar van Jannetje Jans, met Marie Govaerts, van *'shertogenbosch*, weduwe van Dirc Warnartzs. Bouwe Jans is bij dat tweede huwelijk niet afkomstig van Harlingen, maar van Kollum.

Hij is dus ook afkomstig uit Kollumerland en ook nog eens een leeftijdsgenoot, al scheelt het enkele jaren met Meindert en Bouwe Tiebbes. Een Buwe Jans wordt op 15 mei 1598 genoemd als curandus voor het gerecht van Kollumerland, wanneer een zekere Eeue Teunis tot curator over hem benoemd wordt, onduidelijk blijft echter of het hier om dezelfde man gaat.⁷⁰

De Bouwe Jans in Amsterdam blijkt gelieerd aan de familie van de broers. Hij wordt in een akte uit 1648 namelijk een oom en *gewesene voocht* genoemd van Tiebbe Meinderts, een zoon van Meindert Tiebbes en Aaltje Lubberts.⁷¹ De exacte verhouding is met het woord oom overigens moeilijk aan te geven, er kunnen immers meerdere (familie) verbanden mee aangeduid worden.

Bouwe Jans voert aan het eind van zijn leven ook nog de familienaam De Vries. Dat blijkt op 21 jan. 1639 wanneer hij als poorter van Amsterdam, *ziek van lichame* Agnita Jans machtigt, zij is de vrouw van zijn overleden broer, kapitein Adam d'Vries.⁷² Kort daarop is Bouwe Jans overleden,

want op 1 febr. 1639 wordt hij begraven in de Oude Kerk en op 3 juni van datzelfde jaar machtigt zijn weduwe, Maria Goverts, geassisteerd met haar voogd, Nicolaes Cruijs, dezelfde Agnita Jans, weduwe van kapitein Adam d’Vries, die ook hier de broer van Bouwe Jans genoemd wordt.⁷³

Terug naar Bouwe Tiebbes. Hij staat in 1639 samen met de kaaskoper Joris Jacobsz garant voor de weduwe van Bouwe Jans, Maria Goverts. Zij is, zo verklaren de beide mannen in de akte, een vrouw van *Eere, staende ter goeder naem ende faem*.⁷⁴

Op 23 mei 1633 komt Bouwe Tiebbes voor in een attestatie, opgemaakt voor notaris Palm Mathijsz, op verzoek van Bouwe Tiebbes, waarin de sleper Jochum Claes en de kammaker Gerrit Jans verklaren dat zes bierdragers uit een kelder op de Oude Schans pijpen Spaanse wijn hadden bewerkt, toen een schuitenvoerder een wagenschot omverhaalde, waardoor een pijp loskwam en bijna een dodelijk ongeval werd veroorzaakt.⁷⁵

Op 28 okt. 1633 is de bierdrager Bouwe Tiebbes getuige bij een zaak waarbij een slagersverbod is overtreden *het gedermt van een ossien, vergaan, dat in het water van binnen so gestelt gelijk een mensch die de pluris heeft*.⁷⁶

Jannetje Lamberts, de tweede vrouw van Bouwe Tiebbes, is op 2 juli 1643 in de Oude Kerk te Amsterdam getuige bij de doop van Grietje, dochter van Lieven Bouwes en Grietje Nannix.

Bierdrager,
Jan Luyken, 1711.
Rijksmuseum,
Amsterdam

Op 26 april 1642 verkoopt Bouwe Tiebbes aan Carsten Jansz een erf met getimmerte in de Anjeliërsstraat. Als borgen voor Bouwe treden dan op: Lieuwe Bouwens (zijn zoon) en Herman Cornelis, vlotschuitvoerders.⁷⁷ Op 2 sept. 1661 verkopen de erven Bouwe Tiebbes aan Steven Otten van Ulden een huis en erf aan de Egelantiersgracht zuidzijde, gelegen tussen De Engelse Roos en De Vergulde Molen.⁷⁸

Uit het huwelijk tussen Bouwe Tiebbes en Grietje Lieuwes (allen ged. Amsterdam):

(?) Wellicht is ook dit een kind van het echtpaar:

Bouwe Bouwes, ged. (Nieuwe Kerk) 20 febr. 1607 (ouders: Bouwe Tebbesz en Grietje Cornelis, getuige: Stijn Gerrits).

1. Trijn Bouwes, ged. (Oude Kerk) 28 dec. 1608 (getuigen: Albert Klaes en Sara Pieters),

otr. Amsterdam (en Purmerend) 28 nov. 1626 Claas Jansz de Wit, van Purmerend, oud 22 jaar, varensgezel.

In de ondertrouwakte staat aangetekend dat de bruid een dochter is van Bouwe Tiebbes. Trijntje zelf is absent, maar haar vader neemt de honneurs waar.

Trijntje Bouwens is op 27 mei 1636 in de Amsterdamse Nieuwe Kerk getuige bij de doop van Sijtje, dochter van haar zwager Jan Nanningsz en haar zus Ytje Bouwes.

2. Ytje Bouwes, ged. (Oude Kerk) 18 nov. 1610, denkkelijk begr. Amsterdam (Karthuizer kerkhof, *Iette Bouwens op .fransepad inde kuyjpers gang*) 30 okt. 1661, otr. 1. Amsterdam 14 juni 1635 Jan Nannincxsen, geb. Amsterdam ca. 1615, metselaarsgezel, zoon van Nanninck Jans (en Claesken Heinrichs).

Op 4 en 5 april 1635 is de boedelbeschrijving van wijlen Nanningh Janssen, metselaar, weduwnaar van Claesken Heindricks, in de Anjeliërsdwarstraat. Waarschijnlijk was hij doopsgezind (hij laat althans een *menniste ledeboeck met copen beslach in octavo* na). Grietje en Jan Nannincks worden in de akte expliciet genoemd.⁷⁹

Ytje Bouwes otr. 2. Amsterdam 9 okt. 1649 Aldert Uldrix, van Harlingen, geb. rond 1620, caffawerker, zoon van Uldrik Hendrix en Sytgen Alderts. Aldert otr. 1. Amsterdam 5 dec. 1642 Marritje Hendrix, geb. ca. 1622, begr. Amsterdam (Karthuizer Kerkhof) 6 maart 1648, dochter van Hendrik Hendriks en Mary Lamberts.

Bij de doop van Ytje is haar vader schoenlapper. Getuige bij die doop is Aeltje Lubbers, de vrouw van Meindert Tiebbes (nr. 3).

Ytje Bouwens is op haar beurt in respectievelijk 1638 en 1637 getuige bij de doop van Meindert Hobbema (nr. 1) en diens zus Aeltje.

Bij het eerste huwelijk van Ytje is haar vader Bouwe Tiebbes

aanwezig als getuige. Bruidegom Jan Nanninx wordt geassisteerd door zijn voogden Jan Isacks en Bartiel Jansz.

Op 11 sept. 1637 verkoopt Ytge Bouwes met procuratie van haar echtgenoot Jan Nanningsz, *althans op de vaert sijnde*, een huis en erf met achterwoning bij de Westerstraat (Anjeliersgracht) NZ op het Mosterdpad aan Jan Jansz. Bouwe Tiebbes, bierdrager, en diens zoon Lieuwe Bouwes, vlotschuitvoerder, treden bij die gelegenheid op als borg voor hun dochter en zus.⁸⁰

Op 18 juni 1643 verklaart Ytje Bouwens, huisvrouw van Jan Nanningsz metselaar *out omtrent XXXIII jaeren* (met twee anderen die er na haar werkten: Annetie Holtmans en Grietie Tomas van Dalen), dat zij van 22 mei 1632 tot 25 juni 1635 als dienstmeid gewoond en gewerkt heeft bij Jan Joosten Glimmer, weduwnaar van Grietie Thomas en dat deze werkgever altijd een keurige, vrome man geweest is.⁸¹

Ytje (als 'Zijtje' of 'Lijtje') Bouwes is op 9 juni 1647 in de Nieuwe Kerk getuige bij de doop van Maritje, dochter van haar broer Lieven Bouwes en Grietje Nanninx.

Eycken Bowens is op 4 okt. 1648 in de Amsterdamse Noorderkerk getuige bij de doop van Bowentien, kind van Teijbe Dowens en Greijtien Dowens.

De tweede man van Ytje, Aldert Uldriks, heeft familie in Amsterdam, want zijn moeder, Sytje Alders, is op 17 sept. 1643 met Hendrik Hendriks en Marij Lamberts (de ouders van Maritie Hendriks) in de Amsterdamse Oude Kerk getuige bij de doop van Marijtjen, kind van Aldert Uldriks en Maritie Hendriks. Sytje is op 4 juni 1656 in de Westerkerk ook getuige bij de doop van Uldrik, zoon van Aldert Uldriks en Ytje Bouwes.

Aldert Uldriks heeft in ieder geval een zus, Ytje Uldriks, afkomstig van Harlingen, zij ondertrouwt Amsterdam 8 dec. 1634 Jan Dirks, waarbij haar vader, Uldrik Hendriks, aanwezig is.

Een andere zus zal zijn Aaltje Uldriks, afkomstig van Harlingen, ondertrouwt Amsterdam 28 okt. 1628 Jan Pieters. Getuige namens Aaltje is dan Sytgen Alderts. In de marge van de akte is vermeld dat Uldrik Hendriks ook consent geeft, hij is dus de man van Sytgen Alderts.

3. Lieuwe (ook: Lieven) Bouwes, ged. (Nieuwe Kerk) 18 nov. 1612 (getuige: Jannetje Jans), varensgezel 1637, vlotschuitvoerder 1639, otr. Amsterdam 18 juli 1637 Grietje Nanninx, van Amsterdam, geb. ca. 1619, dochter van Nanningh Jans (en Claeske Heindricks). Grietje Nannings Rinhuijsen otr. 2. Amsterdam 9 mei 1654 Sijmen Gysbertse, weduwnaar van Anna Claes.

Bij het huwelijk wordt Lieven geassisteerd door zijn vader Bouwe Tiebbes en Griet Nanninx door haar voogden Jan Isacks en Bartiel Jansz. Zij is dus een zus van de man van Ytje Bouwes.

Lieuwe Bouwes, vlotschuitvoerder, koopt op 21 mei 1638 een erf met getimmerte aan de noordzijde van de Anjeliersstraat van zekere Frederick Harmans en van IJdtge Bouwens, de echtgenote van Jan Nanningsz, metselaar.⁸²

Grietje Nanninx, oud 20 jaar, huisvrouw van Lieven Bouwes, vlotschuitvoerder, legt op 19 febr. 1639 met enkele andere getuigen een verklaring af rond een incident met het gooien met stenen, nadat steendragers de doorgang van bakker Jan Heimes van Hattom verhinderd hadden met stenen.⁸³

Op 6 maart 1639 is Grietje in de Oude Kerk getuige bij de doop van Bouwen, zoon van Jan Nanningsz en IJtje Bouwes.

4. IJmken/Immetje/Emmetie Bouwes, ged. (Oude Kerk) 21 dec. 1614 (getuigen: Ael Lubberts en Liesbeth Lievens), otr. 1. Amsterdam 23 jan. 1638 Boudewijn Gedeons, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 7 nov. 1610, begr. Amsterdam (Nieuwe Kerk en Engelse Kerk) 26 febr. 1639, zoon van Gedejoen Boudewijnsz (de Bomminge) en Barbara Barents; otr. 2. Amsterdam 5 mei 1640 Aldert Aldertse, varentman. Hij otr. 2. 16 maart 1656 Steijn Jans, weduwe Valuers Garmex, begr. Amsterdam (Nieuwe en Engels Kerk) 3 nov. 1655.

N.B. de vader staat bij de inschrijving van de doop abusievelijk vermeld als Bouwen Thonis, schoenlapper, de moeder is Grietje Lievens.

Doopgetuige Ael is natuurlijk de vrouw van Meindert Tiebbes, de tweede getuige is denkkelijk de zus van Grietje Lieuwes. Lijsbeth Lieuwes, ondertrouwt Amsterdam 2 juni 1618 Warnaar Janz, kleermaker, afkomstig van Munster. Verder is aangetekend dat zij afkomstig is van Ferwerd. Ze is dan 25 jaar oud en dus is ze geboren rond 1593.

Op 22 okt. 1626 testeert het echtpaar.⁸⁴ Liesbeth ligt 'sieck te bedde'. Men verklaart elkaar tot erfgenaam, maar de niet bij naam genoemde moeder van de eerstaflijvige wordt ook genoemd als erfgenaam. Niet lang daarna is Liesbeth overleden, want Werner Jans ondertrouwt 2. Amsterdam 9 okt. 1627, als weduwnaar van Liesbeth Lievens, Fennetje Lourens.

Bij het huwelijk tussen Immetje Bouwes en Boudewijn Gedions is zij afkomstig van Amsterdam, 22 jaar oud, geassisteerd door haar vader, Bouwe Tiebbes. Boudewijn is afkomstig van Amsterdam, varentgezel, geassisteerd door zijn moeder, Barbara Barents.

Bij het huwelijk tussen Immetje Bouwes en Aldert Aldertse is zij

weduwe van Boudewijn Gideons en ze wordt geassisteerd door haar vader. Aldert is afkomstig van Amsterdam, 26 jaren oud, varensgezel, geassisteerd door zijn zus, Geesje Alderts.

Immetje Bouwes is op 22 febr. 1639 in de Nieuwe Kerk getuige bij de doop van Grietje, dochter van Claes Jansz en Trijntje Bouwes.

Emmetie Bouwens is op 7 juni 1650 samen met Albert Alberts en Cornelis Pieters in de Oude Kerk getuige bij de doop van Uldrick, zoon van Albert Uldricks en Ijtgen Bouwes.

5. Annetje Bouwes, ged. (Oude Kerk, de vader is lichterman) 30 juli 1617 (getuigen: Cornelis Lieuwes en Jannetje Mathijs), otr. Amsterdam 3 juli 1638 Albert Sickes, van St. Jacobskark, metselaar. Hij otr. 1. Amsterdam 6 dec. 1636 Anna Harmens.

Bij het huwelijk wordt Annetje Bouwes geassisteerd door haar vader, Bouwe Tiebbes.

Annetje Bouwes is op 22 april 1638 in de Oude Kerk te Amsterdam samen met Ytje Bouwes getuige bij de doop van Bouwen, zoon van Lieven Bouwen en Grietje Nanninx.

6. Tjebbe Bouwes, ged. (Nieuwe Kerk) 8 okt. 1619 (getuige: Aeltje Lieves).

De doopgetuige kan een zus zijn van Grietje Lieuwes. Er is een Aaltje Lieves afkomstig van Ferwerd, zij ondertrouwt, met moeders consent, Amsterdam 2 mei 1620 Pieter Jans, van Grol. Beide partners zijn dan 23 jaar oud, dus ze zijn geboren rond 1597. Merk op dat er dan wel bijna twintig jaar verschil is met Cornelis Lieves, de mogelijke broer.

7. Marija Bouwes, ged. (Oude Kerk) 27 dec. 1620 (getuigen: Jannetje Jans en Ael Heinrix).

Jannetje Jans en Ael Heinrix zijn de respectievelijke vrouwen van Bouwe Jans en Bouwe Sybrands.

8. Tjebbe Bouwes, ged. (Nieuwe Kerk) 12 jan. 1625 (getuige: Aeltje Henrix), otr. als

vlotschuitvoerder, 21 jaar, geassisteerd door zijn vader Bouwe Tiebbes, Amsterdam 7 april 1646 Giertje Douwes, van Harlingen, 25 jaren, geassisteerd door haar moeder Sara Frantsen.

Bouwe Tiebbes is op 24 febr. 1647 in de Amsterdamse Noorderkerk samen met Grietje Pieters getuige bij de doop van zijn kleinzoon Bowen, zoon van Tjebbe Bouwes en Giertje Douwes.

Deze Giertje Douwes heeft een broer, Keimpe Douwes genaamd. Hij ondertrouwt 1. Amsterdam 24 sept. 1650 Ariaentje Gosens. Hij is afkomstig van Sexbierum, 27 jaar, en wordt dan geassisteerd door zijn moeder, Saertie Fransen. Bruid Ariaentje Gosens is afkomstig van Amsterdam en ze is 37 jaar oud.

Keimpe Douwes ondertrouwt 2. Amsterdam 18 mei 1663 Tietje Jans van Raesvelt. Hij is postmeester, afkomstig van Harlingen, en hij is weduwnaar van Ariaentje Gosens. De bruid is 29 jaar, afkomstig van Amsterdam, en ze wordt geassisteerd door haar moeder, Annetje Tiercx.

Geertje en Keimpe Douwes zijn kinderen van Saartje Fransen, wonende aan de Haarlemmerstraat en weduwe van mr. Douwe Minnes, in leven barbier te Amsterdam. Dat blijkt uit een testament van 10 febr. 1652, opgemaakt voor notaris Jacob de Winter.⁸⁵ Gelet op de herkomst uit Oudkerk zal dit hun huwelijk zijn: ondertrouwen (gerecht) Dokkum 20 okt. 1616 Douwe Minnes en Saeck Fransedr, wonende te Oudkerk. Een andere zoon uit dit huwelijk is Minne Douwes, hij ondertrouwt (geassisteerd door zijn moeder Saartje Fransen) Amsterdam 1 aug. 1643 Grietje Pieters.

Ook deze familie is dus afkomstig uit Friesland. Op 14 maart 1652 wordt te Amsterdam voor notaris Jacob de Winter een akkoord van scheiding opgemaakt tussen Ydts Wopkedr, weduwe van Frans Gysberts, gesterkt met Minne Douwes, schuitvoerder, en Saartje Frans, weduwe van Douwe Minnes. Saartje is een dochter van Frans Gysberts en Ytske Wopkes. Er is in deze akte ook sprake van een zoon 'tot Maccum in Vrieslandt', de stoeldraaier Gysbert Frans.⁸⁶ Hij trouwt Harlingen 1 febr. 1629 Jayts Reyners. Beiden zijn afkomstig uit Makkum.

Van het echtpaar Frans Gysberts en Ydts Wopkedr zijn ook in Friesland sporen terug te vinden in de archieven. Op 8 mei 1613 verklaren Sytze Alles en Aeff Sioerdsdr, echtelieden te Giekerk, 55 goudg. schuldig te zijn aan Frans Gysberts en Eets Wopckedr, echtelieden te Oudkerk.⁸⁷

Op 20 mei 1612 verklaren Sytze Allez en Aeff Sioerdsdr 50 goudg. schuldig te zijn aan Frans Gysberts en Eets Wopckedr. Getuige is Johannes Joachimi, ludimagister (schoolmeester) te Oudkerk.⁸⁸

Op 2 mei 1618 verklaren Frans Gijsbertsz en Ydts Wopkedr, tegenwoordig wonende in *Trijnwolden*, 100 goudg. schuldig te zijn aan Jantje Jetzisz en Antje Suirdsdr, echtelieden, mede aldaar. Onderpand is het huis te Oudkerk, door henzelf bewoond.⁸⁹

Frans Gijsberts is op 8 mei 1622 nog getuige bij een akte in Tietjerksteradeel: Dirk Beerntsz, gortmaker, en Nieske Heredr, echtelieden te Oudkerk, verklaren 100 goudg. schuldig te zijn aan Meynard Gerrytz, eerste gezworen klerk ter secretarie van Leeuwarden. Aeltje Jans weduwe Here Jans te Oudkerk, de moeder van Nieske, is borg.⁹⁰

Plattegrond van Amsterdam voor de vierde uitleg, anoniem, ca. 1625 - ca. 1650.
Rijksmuseum, Amsterdam

Een kleine zijstap. Er is in die dagen in Amsterdam nog iemand van dezelfde leeftijd die met eenzelfde patroniem uit hetzelfde Friese dorp komt: Lubbert Tiebbes. Ik denk dat hij geen familie is. Daar waar de broers Meindert en Bouwe en hun nazaten regelmatig gezamenlijk voorkomen als akte-, trouw- en vooral doopgetuigen, heb ik van deze Lubbert en de zijnen geen wederzijdse getuigen kunnen vinden. Ergens vind ik die herkomst ook wel bijna weer te toevallig en wie weet, is een Friese medesneuper nu juist naar deze man op zoek. Daarom hier kort zijn gegevens.

Lubbert Tiebbes, geb. ca. 1584, afkomstig van Kollum, hoedenmaker, otr. Amsterdam 4 mei 1613 Sandrijn Witdoeks, van Brussel, geb. ca. 1585, dochter van Glaude Witdoek en Passchijntjen Jans.

Bij het huwelijk staan enkele nadere gegevens, maar de akte is moeilijk leesbaar. Duidelijk is wel dat hij hoedenmaker is, geen ouders heeft en dat er verder geen getuige genoemd wordt. Sandrijn is 22 jaar en wordt geassisteerd door haar moeder Passchijntjen Jans.

Op 10 okt. 1615 ondertrouwen te Amsterdam Here Rijksz, van De Rijp, varensgezel, 23 jaren oud en Steventje Witdoek, van Brussel, oud 23

jaren en geassisteerd met haar ouders, Claude Witdoek en Passchyntjen Hermans. Alhoewel de naam van de moeder niet geheel overeenkomt (Jans versus Hermans) is Steventje wel degelijk een zus van Sandrijn Witdoeks. Dat blijkt wanneer Sandrijn Glaudes op 8 sept. 1616 in de Oude Kerk getuige is bij de doop van Rijkje, dochter van Heer Rijxks en Stevijne Glaudes.

De naam van de moeder is overigens wel degelijk Passchijntjen Jans. Zij is getuige bij de doop van Ytjen, op 2 juni 1622 in de Oude Kerk, een dochter van Jacob Aerjaensz en Stijntjen Glaudes.

Uit het huwelijk tussen Lubbert Tiebbes en Sandrijn Glaudes (allen ged. Amsterdam):

1. Glaude, ged. (Oude Kerk) 30 maart 1614 (getuigen: Anneke van der Kappe).
2. Tebbe, ged. (Nieuwe Kerk) 14 aug. 1622 (getuige Ermtje Jacobs).
3. Jacob, ged. (Nieuwe Kerk) 29 maart 1626 (getuige: Griet Aerjans).

Van Amsterdam naar Kollumerland

We hebben nu in Amsterdam vanaf de vroege zeventiende eeuw twee uit Kollum afkomstige broers: Meynert en Bouwe Tiebbes. We moeten dus in het Kollumerlandse van eind zestiende eeuw op zoek naar hun vader Tiebbe.

Dat puzzeltje wordt vlot opgelost door een akte van autorisatie uit 1602 en een verkoopakte uit 1574. De Amsterdamse broers blijken kinderen te zijn van Tiebbe Buwes, die weer een zoon is van Buwe Buwes Hobbema. Ik zal het hieronder uiteenzetten.

Uiteindelijk gebruiken de broers in Amsterdam bij het opgeven van hun herkomst de familienaam niet (denkelijk was die al een tijdje uit beeld), maar ze kiezen er ook voor om Kollum als herkomstplek op te geven. Het lijkt niet vreemd of ongebruikelijk om een nabijgelegen wat groter dorp als plaats van herkomst op te geven in plaats van een dorp waar geen Amsterdammer van gehoord heeft. Mogelijk is Kollum trouwens de facto wel de vorige woonplaats van de broers, maar de eigenlijke plek van oorsprong van hun familie is toch echt het nabijgelegen Oudwoude, meer precies *ter Luynen op die Wyrden onder den clockslach van Oltwoldt*. Dat familiebezit, Wytsmagoed, lag overigens op een steenworp afstand van Kollum.

Hoe dan ook, hier komt de ondergedoken familienaam Hobbema weer om de hoek kijken. De Amsterdamse schilder Meindert Lubberts wist klaarblijkelijk een eeuw later nog heel goed, hoe die vork in de steel zat.

4. Tiebbe Buwes (Hobbema)

Tiebbe Buwes (Hobbema), geb. in of voor 1548, overl. tussen 6 febr. 1593 en 18 febr. 1595, tr. voor 11 okt. 1574 Eeske/Yck Meyntsdr, overl. (niet lang) voor 4 mei 1617.

Op 7 april 1573 tref ik Tiebbe Hobbema voor het eerst aan in akte in het recesboek van Kollumerland bij een schuldbekentenis aan zekere Tzysse Janz, terwijl diezelfde dag zijn broer Bronger Hobbema een schuld aan dezelfde man laat optekenen en Bronger Buwes (nu dus zonder familienaam) met nog een schuldbekentenis te boek staat.⁹¹ Het betekent dat Tiebbe, wanneer hij zelfstandig aantreedt voor het gerecht, op dat moment 25 jaar oud is, zodat hij in ieder geval geboren is in of voor 1548.

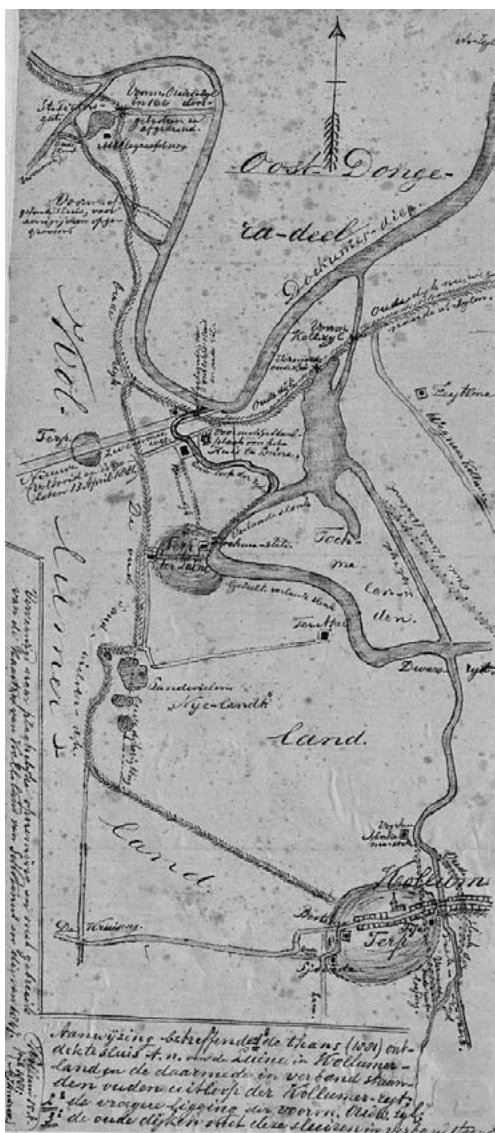
Het bewijs voor de filiatie tussen Tiebbe Buwes en zijn vader levert een akte van 14 sept. 1574. Dan kopen Pieter Courtz en Foeck, zijn wederhelft, een huis cum annexis van de broers Buwe en Tiebbe Buwez. Het gaat om bezit *staende ter Luynen op die Wyrden onder den clockslach van Oltwoldt*. Het is *genaempt toe Wytsma* en het is aan de broers nagelaten door hun vader, Buwe Hobbema. Zekere Claes Roelefs is meier, we zullen hem hieronder nog tegenkomen. Belenders zijn Hessel Mellema ten noorden en Thije Hayes ten zuiden. Er staat in diezelfde akte nog meer verkoop van bezit: *mitsgaders die twee dardendelen der landen in Wytsma zaete*.⁹² De verkoopprijs belooft 945 goudg. Deze verkoop staat ook vermeld in de rentmeestersrekeningen.⁹³ Merk op dat het om twee derde delen gaat, ik zal hieronder aantonen dat er nog een broer was, de hierboven genoemde Bronger Buwez - en die verkoopt later het derde erfdeel aan dezelfde Peter Courtz.⁹⁴

Die Peter of Pieter Coerts is op 28 jan. 1581 als volmacht samen met Reint Sapma een van de aangevers bij de geestelijke opkomst van Oudwoude.⁹⁵ Pieter zal denkkelijk een zoon zijn van Coert Peters, die in de Beneficiaalboeken uit 1543 te Oudwoude enkele keren voorkomt en die in de monsterlijsten uit 1552 vermeld staat onder de *rustijgen inden dorpe Oltwold*.⁹⁶ Mogelijk is de naam van de moeder van Pieter Coerts 'Doy', zij wordt in ieder geval in 1553 genoemd als de vrouw van Coert Pieters en in 1564 en 1567 komt Doy Hoytsma (dan dus met familienaam) voor als zijn weduwe, wanneer zij een rente verkoopt.⁹⁷

De buurtschap Ter Lune of Terlune ligt ten noorden van Kollum en is van oudsher een strategische plaats aan het Dokkumerdiep, vroeger nog de toegang naar zee. Er zijn regelmatig schermutselingen en er wordt dan ook al in 1399 een slot gebouwd, om dat Dokkumerdiep te controleren. Materiaal van het blokhuis van Stavoren wordt hergebruikt

bij dat bouwproject. Ook in de jaren daarna is de omgeving van Ter Lune regelmatig het toneel van een verbeterde strijd.⁹⁸

Wytsma lag daar dus vlakbij, ten noorden van Oudwoude en de state werd vermoedelijk na 1500 gebouwd. In 1885 is de state er nog wel, zoals Andreae vermeldt. Er is nu niets meer van terug te vinden. De Wirden is volgens Andreae ‘eene plaatselijke benaming, die gegeven is aan eene hoogte of vluchtheuvel’ (...) ‘waar voorheen de staten Gauckema of Galama, Sytsma en Tadema stonden.’⁹⁹

Kaart van het gebied ten noorden van Kollum, waarop bovengenoemde sluis en waterwegen zijn aangegeven. Vervaardigd naar plaatselijke opneming en met gebruik van de grietijkaarten van Kollumerland van B. Schotanus en W. Eekhoff door A.J. Andreae, 1881 (TRE T. 358 kaartnr. 013109).

In april 1576 proclameren zekere Claes Jans en zijn vrouw Doed de aankoop van een huis van Tiebbe Buwes, gelegen te Kettingwier, ten noordwesten van Westergeest, *naest Popcke Ballinx huis*.¹⁰⁰ Mogelijk grijpt de aankoop van dit huis plaats in november 1574, wanneer Tiebbe Buwes voor zich en namens zijn niet bij name genoemde vrouw een aankoop proclameert van een huis in datzelfde Kettingwier. De verkoopbrief is van 11 okt. 1574. Verkopers zijn overigens de curatoren van Seerp Jansz en Jouck Meintsdr, denkkelijk is zij een zus van Eesck Meyntsdr.¹⁰¹

Op 12 jan. 1586 komt Tiebbe Buwes voor in het recesboek van Kollumerland versus Jacob Jans.¹⁰²

Op 30 aug. 1586 verklaart Lambert Andries geld schuldig te zijn aan Tiebbe Buwes.¹⁰³

Tiebbe Buwes wordt op 10 jan. 1588 genoemd bij de vele akten rond *landveranderinge*.¹⁰⁴

Op 8 dec. 1587 procedeert Lolcke Syurdtsz vanwege zijn vrouw Jantien die erfgename was van Joucke Cornelisz, de vader van haar eerste man, voor het Hof van Friesland tegen Tiebbe Meints voor zich en als volmacht van Eescke Meynts en Tiebbe Buwes, Symen Thoenisz voor zich en Uwe Uwes vanwege Meent Wierts als voogd over de kinderen van Lyeuwe Jansz.¹⁰⁵

Op 13 mei 1588 is Tiebbe Buwes vijftien dalers schuldig aan Tjalling Feddema, vanwege de koop van een *foel*.¹⁰⁶

Op 11 juni 1588 is Tiebbe Buwes nog 20 dalers schuldig aan Berent Claes, de helft van het oorspronkelijke bedrag. De akte is overigens doorgehaald.¹⁰⁷

Op 30 sept. 1589 verklaart Tyesse Tyaerds geld schuldig te zijn aan Tiebbe Buwes vanwege de verkoop van een koe.¹⁰⁸

Op 7 okt. 1589 verklaart Reurdt Martens tien dalers schuldig te zijn aan Tiebbe Buwes vanwege de verkoop van een paard.¹⁰⁹

Op 19 mei 1590 en op 15 en 29 sept. 1591 heeft Tiebbe Buwes een geschil met een zekere Goythie Lamberts. Bij de laatste akte verklaart Tiebbe te willen betalen *ter cause van coop van peert*. Ook op 11 nov. van datzelfde jaar speelt er een zaak tussen die twee mannen en op 26 jan. 1591 is er nog een inschrijving in het recesboek.¹¹⁰

Op 1 dec. 1590 heeft Tiebbe Buwes een geschil met zekere Reyner Jues.¹¹¹

Op 7 nov. 1592 verklaart Tiebbe dat hij zal betalen aan Warner Geerts, als borg voor zekere Sijmon Thomas.¹¹²

Op 19 dec. 1592 komt Tiebbe Buwes voor in een zeer korte en doorgehaalde vermelding in het recesboek versus Gatse Jeltingha.¹¹³ Op 6 febr. 1593 Tiebbe Buwes versus diezelfde Gaetze Jeltinga.¹¹⁴

Tiebbe Buwes is overleden voor 18 febr. 1595, want op die datum treedt Yck Tiebbe Buwes weduwe in het recesboek van Kollumerland aan versus Aede Brongers. Het gaat over zekere rekening die zij nog open heeft staan, waarbij Jacob Jans optreedt als commissaris.¹¹⁵

Op 20 dec. 1597 voert juffrouw Anna van Mockema een zaak versus Yck Meentsdr.¹¹⁶

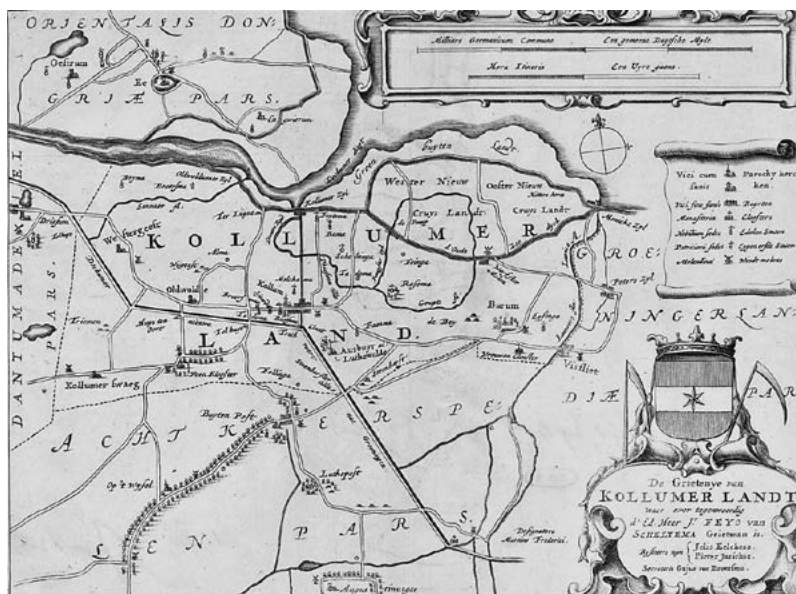
Op 10 febr. 1601 verklaart Hotse Lieuwes een al langer lopende schuld af te lossen aan Yck Meentdr.¹¹⁷

Op 28 juni 1603 eist Tiebbe Meents als curator over Buue Tiebbes, een weeskind van Yck Meentsdr en vanwege Meent Tiebbes betaling van 109½ goudg. door Taecke Eebels *tot getierck*.¹¹⁸ We zien hier dus de Amsterdamse broers in een Friese akte. Merk verder op dat de man die in Amsterdam niet anders gekend wordt dan als Meindert hier in Kollumerland nog gewoon Meent heet

Op 4 mei 1617 verklaart Foock Gerbe Tadema, weduwe van Teye Fockesz, twaalf goudg. te betalen aan de erfgenamen van Yck Tiebbe Buwes weduwe, vanwege de aankoop van een rier in het boelgoed van wijlen Yck. De schuld is op 15 nov. 1617 afgehandeld op verzoek van Roelof Theunis (in de marge staat verder een aanvulling *bij w. Teye Fockesz*, de akte is doorgehaald).¹¹⁹

Uit het huwelijk van Tiebbe Buwes Hobbema en Yck Meyntsdrr (in ieder geval):

1. Meindert Tiebbes, (= nr. 3).
2. Bouwe Tiebbes, (= nr. 3a).

Kaart van de grietenij Kollumerland en Nieuwkruisland, Jacob van Meurs (mogelijk), 1664. Rijksmuseum, Amsterdam

5. Buwe Buwes Hobbema

Buwe Buwes Hobbema, overl. tussen 6 mei 1573 en 14 sept. 1574, tr. Anna N.N.

Verder met de volgende generatie en het raadsel van de ondergedoken familienaam Hobbema.

Dit is de stand van zaken. Ik voerde de stamreeks op van Meindert Hobbema tot Buwe Buwes Hobbema. Hij is zeker de vader van (in ieder geval) drie kinderen: Bronger, Buwe en Tiebbe Buwes.

Met name die zoon Buwe zorgt voor verwarring, natuurlijk omdat hij dezelfde naam heeft als zijn vader. Vanaf 1570 komt Buwe Buwes enkele keren voor in de nedergerechtsarchieven van Kollumerland. Daarbij is soms sprake van Buwe Buwes, enkele keren van Buwe Hobbema en ook een keer Buwe Buwes Hobbema.

Bij de twee aktes waarin Buwe Hobbema postuum voorkomt, is duidelijk dat het om de vader gaat. Bij de andere aktes is die familieverhouding niet vermeld en daar is het dus lastig om te bepalen of het om de zoon of de vader gaat.

Sluitend bewijs is er niet, maar het lijkt toch het meest consequent om aan te nemen, dat de vader Buwe Buwes Hobbema heette en eigenlijk vrij consequent met die familienaam wordt aangeduid en dat Buwe junior (maar eigenlijk ook diens broers Bronger en Tiebbe) op een enkele uitzondering na slechts voorkomen met het patroniem, zonder de familienaam Hobbema dus.

Het is een wankele aanname, ik geef het grif toe. Ik baseer me daarbij op de chronologie: na 1574 komt bij deze tak van de familie de geslachtsnaam Hobbema niet meer voor in de Kollumerlandse archieven - ik heb althans die achternaam niet terug kunnen vinden bij de hier gepresenteerde personen.

We weten het echter niet zeker en dat heeft vervelende consequenties: gaat het bij onderstaande aktes nu om de vader of de zoon of zelfs om een niet verwante naamgenoot Buwe Buwes?

Onderstaand materiaal is in ieder geval voorhanden in de archieven van Kollumerland.

Op 17 nov. 1570 verklaart Buwe Buwes 117 goudg. en 5 st. schuldig te zijn aan Jan Martens en Gerloff Eybben en dat Jettzije Dercksz, Rompt Jacobs en Lambert Jansz borg voor hem staan.¹²⁰

Op 13 maart 1571 procedeert Deecken Reeninscken tegen Buwe Hobbema vanwege een rekening.¹²¹

In 1571 is Buwe Hobbema 191 goudg. en 14 st. schuldig aan Decken Reeninscksz en zijn vrouw.¹²²

Op 11 april 1571 koopt Ass Buwedr, de vrouw van Haye Tyarcksz, van Anna Jan Lubbersdr 1 pm in een fenne van 6 pm waarvan de koopster de andere 5 pm toekomt, met het convent van Veenklooster als belender, voor 42 goudg.¹²³

11 april 1571: Sije Buwez koopt als voogd van Tryncke, de dochter van Tyarck Buwes bij Eelck, zijn tweede vrouw, 2½ pm, beklemd in Benne Jelckes kamp, van diezelfde Anna voor 104 goudg.¹²⁴

11 april 1571: Buwe Buwez koopt 1 pm in de heert waar Tyarck Buwes is overleden en die nu door de koper wordt bewoond, van Anna Jan Lubbersdr, de weduwe van Tyarck Buwes en nu vrouw van Deecken Reeninsckz, voor 42 goudg.¹²⁵

11 april 1571: Buwe Buwez heeft 130 goudg. ontvangen van Peter Jelttzyes en ook: Buwe Buwez consigneert 195 goudg. en 14 st. tot betaling aan Deecken Reeninscksz en vrouw.¹²⁶

Op 25 sept. 1571 koopt Buwe Buwez Hobbema het aandeel dat verkoopster van haar vader en moeder geërfd had zowel binnen- als buitendijks in de door de koper gebruikte landen op de Wirden onder de klokslag van Oudwoude van ffreerck Buwedr, de vrouw van Aelltye Syckez, voor 44 goudg.¹²⁷

16 okt. 1571: Buwe Buwesz Hobbema contra de erven van Hey ...¹²⁸

Op 31 okt. 1571 zal Buwe Buwez Deecken Reeninscken 14½ goudg. betalen.¹²⁹

Bij deze vindplaatsen stuiten we dus op 'verdachte namen', mogelijk gaat het hier om familie. Deze mensen komen al in 1563 voor bij het Hof van Friesland. Tjerck Buwes, onder de klokslag van Oudwoude (ook in 1556 aldaar),¹³⁰ contra Buwe en Sije Buwes en Jouck en Frouck Buwedrs voor zich en Haye Tiercxz vanwege zijn vrouw.¹³¹ In 1571 proclameert As Buwedr, weduwe van Haye Tiarcks twee aankopen.¹³² Er zijn meerdere aktes rond deze personen. Ik heb geen volledigheid nagestreefd en ik kan natuurlijk een vindplaats gemist hebben, maar er is nergens sprake van een expliciete familieband met 'onze' mensen.

Op 3 dec. 1571 verklaart Buwe Buwes Hobbema 33 goudg. schuldig te zijn aan Claes Roelofs.¹³³

Op 11 dec. 1571 verklaart Buwe Buwes geld schuldig te zijn aan Freerk Dirks. Onder de akte is een aantekening opgenomen van de afhandeling op 5 juni 1572. In de daaropvolgende akte verklaart Buwe Buwes Hobbema 15 goudg. schuldig te zijn aan Harmen Derks, van Optwijzel.¹³⁴

Op 21 jan. 1572 verklaart Buwe Buwes geld schuldig te zijn aan Thonis Claes backer.¹³⁵

Op 4 maart 1572 verklaart Jan Reyners Falcks geld schuldig te zijn aan Buwe Buwes.¹³⁶

Op 18 maart 1572 is Buwe Hobbema geld schuldig aan Barber Lieuwesdr.¹³⁷ Op 30 april 1572 wordt opnieuw een schuldbekentenis geregistreerd aan Douwe Heerckes door Buwe Buwes Hobbema, terwijl in het bijschrift d.d. 9 sept. 1572 de naam Buwe Buwes vermeld staat.¹³⁸

Op 4 nov. 1572 verklaart Buwe Hobbema, namens zijn vrouw Anna, geld schuldig te zijn aan Claes Roeloffs.¹³⁹ Onder de akte is een aantekening opgenomen rond de betaling door Buwe Hobbema, d.d. 6 mei 1573. Die Claes Roeloffs zagen we al hierboven bij een akte uit 1571 en bij de verkoop in 1574 staat hij vermeld als gebruiker van Wytsmagoed.

Anna is dus in 1572 de vrouw van Buwe Hobbema. Bewijs voor haar moederschap van de zoons van Buwe is dat natuurlijk nog niet.

Daarna is het stil rond Buwe Buwes Hobbema, tot de verkoopakte van zijn zoons in 1574 dus. De recesboeken van Kollumerland (respectievelijk nummer 5 en 6) vertonen overigens spijtig genoeg een hiaat tussen circa 1573 en 1586.

Kinderen van Buwe Buwes Hobbema (in ieder geval, volgorde niet duidelijk) en wellicht Anna N.N.:

1. Buwe Buwes, overl. voor 30 aug. 1586, tr. Wyts N.N.

We weten van zijn bestaan af, door de hierboven bij Tiebbe Buwes genoemde verkoopakte uit 1574.

Wyts, Buwe Buwes weduwe komt op 30 aug. 1586 voor in een korte akte in de contentieboeken (pleidooiboeken) van Kollumerland, waarbij zekere Luitghen Sythies de eisende partij is.¹⁴⁰

2. Tiebbe Buwes Hobbema, (= nr. 4).

3. Bronger Buwes Hobbema, geb. in of voor 1546, tr. voor 6 sept. 1575 Aet N.N.

Op 11 sept. 1571 komt Bronger Buwes voor als gedaagde in het recesboek van Kollumerland versus zekere Tamme Tzissma¹⁴¹ en op 23 december van dat jaar komt Bronger als eiser voor in een akte in de sententieboeken van Kollumerland tegenover dezelfde man, waarbij sprake is van *seeckers stuck Dijcks gelegen in Dantumadeell*.¹⁴²

De vermelding uit 1571 betekent dat Bronger Buwes op dat moment 25 jaar of ouder is, zodat hij in ieder geval geboren is in of voor 1546. Dat Bronger ook een zoon is van Buwe Hobbema (nr. 5 uit deze stamreeks) blijkt zonder enige twijfel uit een akte van 6 dec. 1574, wanneer Pieter Courts - die we ook als koper zagen bij Buwe en Tiebbe Buwes - de aankoop proclameert van vijf pm land van Bronger Buwes *die hem angearft zijn van sijn vader, Buwe Hobbema*. De koopsom is 39 goudg. en ook hier staat expliciet vermeld dat het gaat over land in Wytsmagoed.¹⁴³

Bronger Buwes en zijn huisvrouw Aet proclameren op 6 sept. 1575

de wandelkoop van land op Oldwoldmermeeden van Jetthie Derx en Haes, zijn huisvrouw.¹⁴⁴ De koop was overigens in juli van dat jaar gesloten (met een onduidelijk geschreven dagaanduiding), zodat we kunnen stellen dat Bronger en Aet toen ook al man en vrouw waren. Het echtpaar verkoopt dit land later dat jaar weer, in oktober 1575, waarbij de proclamatie op 29 november is.¹⁴⁵

Op 28 april 1576 kopen Bronger Buwes en Aet van Pyl Frans een huis te Wederbuiren, op grond van Eede Allma.¹⁴⁶

Meindert Hobbema, Een watermolen, ca. 1664. Rijksmuseum, Amsterdam

Ik waag te betwijfelen of we nog verder terug in de tijd kunnen komen, met die familie Hobbema. Ik heb dat natuurlijk wel geprobeerd, maar aansluiting met de hier beschreven familie heb ik (nog) niet kunnen vinden.

In de monsterlijsten van Kollumerland uit 1552 bijvoorbeeld, staan bij de plaatsen Oudwoude en Kollum geen geschikte kandidaten. Ook in de bewaard gebleven Kollumerlandse archieven van de jaren daarna tref ik deze mensen niet aan, zodat ze mogelijk ergens rond 1560-1570 naar die grietenij verhuisd zijn.

De familie is mogelijk afkomstig van Ee, waar inderdaad een Hobbemastate is.¹⁴⁷ Gelegen in Oostdongeradeel, noordwestelijk, aan de andere kant van het Dokkumergrootdiep, is dat dorp geografisch gezien in de buurt van Wytsmagood. Inderdaad zijn er in de Beneficiaalboeken

(1543) en in het Register van den Aanbreng (1511) vermeldingen rond een familie Hobbema te Ee, maar directe aansluiting met de hierboven beschreven familie uit Kollumerland blijkt daar niet uit:

Joucke Obbema' en *'Beth uuyt Baucke Hubbema staede: ½ fl.*

Rintie Hobma xviii st.,

Renthie Hobbama lxvi pondematen IV ans

Nu we toch in het grensgebied tussen Kollumerland en Oost-Dongeradeel zijn, wat te denken van deze notatie van 20 dec. 1580 in het Register van Geestelijke opkomsten te Anjum: *Tiebbe Bowesz i kogars* (een koe gras, circa ½ hectare).¹⁴⁸ Qua tijd, voornaam, patroniem en plaats een opmerkelijke vermelding, maar ook hierbij moet aangetekend worden dat er geen enkel bewijs voorhanden is dat het om dezelfde man gaat. Samenvattend: de zoektocht naar de voorouders van Buwe Buwes Hobbema levert vooralsnog geen concrete resultaten op - en zo wint de tijd het uiteindelijk altijd van elke genealoog.

Naar een afronding. Het lijkt er sterk op, dat het gebruik van de familienaam Hobbema in het laatste kwart van de zestiende eeuw in deze tak van de familie al in Kollumerland in onbruik geraakt is.

Geen wonder dus, dat de broers Meindert en Bouwe Tiebbs en hun kinderen die zondagse variant min of meer achterlieten in Fryslân en de achternaam ook in het mondaine Amsterdam nergens meer gebruikten. Dat betekent echter niet dat die geslachtsnaam helemaal aan de vergetelheid prijsgegeven is. Rond 1665 wekt kunstschilder Meindert Lubberts die familienaam weer tot leven, ongetwijfeld in lijn met zijn maatschappelijke opkomst en zijn artistieke werk als schilder.

Zijn werkelijke roem kwam postuum, zoals zo vaak. Werk van de hand van Hobbema is opgenomen in de Ere-galerij van het Rijksmuseum en zijn naam is terug te vinden op straatnaambordjes en pleinen in het hele land. Ook buiten de landsgrenzen kent men de grote schilder. Amsterdammer en Hollandse meester Meindert Hobbema had nog weet van zijn Friese komaf en penseelde zijn familienaam de internationale kunsthistorie in. Iconisch en monumentaal.

Literatuur en afkortingen

- Andreae (1975) Andreae, A.J., Spahr van der Hoek, J.J., *Kollumerland en Nieuw Kruisland, geschiedkundig beschreven met oudheidkundige plaatsbeschrijving door mr. A.J. Andreae, ingeleid door dr. J.J. Spahr van der Hoek*, Leeuwarden, Tille, 1975.
- DAN Dantumadeel (nedergerrecht)
- Fol. folio, bladzijde
- GJ Genealogysk Jierboek
- Halbertsma (1969) “Kent gij Halbertsma van Deventer?” *In tal net útjowne hânskriften fan J.H. Halbertsma. Biwurke troch en mei oantekeningen fan J.J. Kalma*. Drachten, Laverman 1969.
- Hell (2017) Hell, M. (2017). *De Amsterdamse herberg (1450-1800): Geestrijk centrum van het openbare leven*, 2017.
- HvF Hof van Friesland
- Inv. nr. inventarisnummer
- KOL Kollumerland (nedergerrecht)
- Mol (2017) Mol, G. *De Friese volkslegers tussen 1480 en 1560. Met een editie van De Monsterlijsten van Friesland 1552 en Ameland 1558 door P.L.G. van der Meer en J.A. Mol*. Hilversum, Verloren, 2017,
- Oud-Holland 1 (1883) Roever, N. de, Meindert Hobbema. In: *Oud Holland 1 (1883)*, pp. 81-85.
- Oud-Holland 3 (1885) Vries, A.D. de, Biografische aantekeningen betreffende voornamelijk Amsterdamsche schilders, plaatsnijders, enz. en hunne verwanten: II. In: *Oud-Holland 3 (1885)*, pp. 55-80.
- Oud-Holland 28 (1910) Bredius, A., Uit Hobbema’s laatste levensjaren. In: *Oud-Holland. Nieuwe bijdragen voor de geschiedenis der Nederlandsche kunst, letterkunde, nijverheid, enz.* 28 (1910), pp. 93-106.
- Oud-Holland 29 (1911) Bredius, A., Hobbema’s laatste levensjaren; een nalezing. In: *Oud-Holland. Nieuwe bijdragen voor de geschiedenis der Nederlandsche kunst, letterkunde, nijverheid, enz.* 29 (1911), pp. 124-128.
- Oud-Holland 33 (1915) Bredius, A., Nog een en ander over Hobbema. In: *Oud-Holland. Nieuwe bijdragen voor de*

	<i>geschiedenis der Nederlandsche kunst, letterkunde, nijverheid, enz.</i> 33 (1915), pp. 193-198.
Postma (2015)	Postma, R.H., <i>Ter Lune. Van burcht naar boerderij</i> . Zwaag, Pumbo, 2015.
Reitsma (1888)	Reitsma, J. (ed.), <i>Register van geestelijke opkomsten van Oostergo, volgens de opgave daarvan in de dorpen van dit kwartier gedaan aan de Commissarissen der Staten van Friesland in 1580-1581</i> . Leeuwarden, 1888
SAA	Stadsarchief Amsterdam
SAR	Stadsarchief Rotterdam
T.	Toegang
TIE	Tietjerksteradeel (nedergerrecht)
TRE	Tresoar

Noten

- 1 Veel Friezen in de Amsterdamse archieven, online zoeken via <https://archieff.amsterdam/indexen/persons>
- 2 Halbertsma (1969) pp. 179-184.
- 3 T. 14, inv. nr. 16537, nr. 39.
- 4 Zie mijn artikel: Luyden van eren. Voorouders en nageslacht van Saco van Teyens (1601-1650). In: *GJ* 2006, pp. 7-85, m.n. p. 11. Zie: www.nicovanderwoude.nl
- 5 Zonder volledigheid na te streven: Oud-Holland 1 (1883) pp. 81-85, Oud-Holland 28 (1910) pp. 93-106, Oud-Holland 29 (1911) pp. 124-128 en Oud-Holland 33 (1915) pp. 93-106 Oud-Holland 28 (1910) pp. 93-106.
- 6 Oud Holland 1 (1883) pp. 82-84
- 7 SAA (T.) 5075 (inv. nr.) 3069 (fol.) 162.
- 8 Oud-Holland 28 (1910) p. 99.
- 9 Met dank aan René van Dijk van het Regionaal Archief Gorinchem.
- 10 Oud-Holland 3 (1885) p. 151.
- 11 Oud-Holland 28 (1910) p. 99.
- 12 SAR 18 3870 48, zie ook: SAA 5062 83 58vo.
- 13 Oud-Holland 28 (1910) p. 105.
- 14 SAA 5075 5253A, aktenummer 355076, z.p. (internet 172).
- 15 Oud-Holland 1 (1883) p. 82.
- 16 SAA 5075 5869, aktenummer 558988 (517), z.p. (internet: 150). Zie ook: Oud-Holland 28 (1910) p. 97.
- 17 SAA 5075 4250 572.
- 18 Oud-Holland 33 (1915) p. 198.
- 19 SAA 5075 2355 25.
- 20 SAA 5075 2355 20.
- 21 Ik dank Ype Brouwers voor zijn kritische en scherpzinnige bijdrage aan de puzzel rond de voorouders van Rensje.
- 22 SAA 5075 5235, aktenummer 126893.
- 23 SAR 18 397 304.
- 24 SAR 18 360 784.
- 25 SAR 18 194 228.
- 26 SAR 18 392 250.
- 27 SAR 18 655 500.
- 28 SAA 5075 523 221665 23vo.
- 29 SAA 5062 30 232.
- 30 SAA 5075 532B 469367 113.
- 31 SAA 5075 532B 390079 47.
- 32 SAA 5075 562B 101094 43.
- 33 SAA 5075 517 233883 61.
- 34 SAA 5075 562B 98936 54.
- 35 SAA 5075 2224 963.
- 36 Met dank aan René van Weeren en Ada voor het meepuzzelen naar de herkomstplaats via het forum van www.watstaatdaer.nl.

- 37 SAA 304 145.
- 38 Oud-Holland 33 (1915)
p. 198.
- 39 SAA 5075 1288 64vo.
- 40 SAA 5075 1339 106.
- 41 SAA 367.A 619 4.1 6vo.
- 42 SAA 367.A 945 79.
- 43 SAA 5062 23 306.
- 44 SAA 5062 26 10vo.
- 45 SAA 367.A 617 8ovo.
- 46 Met dank aan Ype
Brouwers voor deze
verklaring.
- 47 SAA 5075 1483 156.
- 48 SAA 5075 1483 166.
- 49 SAA 5075 1483 155vo.
- 50 SAA 5075 1483 250vo en 251.
- 51 KOL 10 216vo.
- 52 Reitsma (1888) p. 185.
- 53 KOL 6 105vo.
- 54 KOL 7 57.
- 55 KOL 126 206, zie ook: KOL
14 117vo.
- 56 DAN 25 110 en 137vo.
- 57 KOL 10 404vo.
- 58 KOL 127 57.
- 59 KOL 45 155vo.
- 60 KOL 12 144a.
- 61 KOL 13 158vo.
- 62 KOL 67 91, scheiding p.
118.
- 63 KOL 126 206vo, zie ook:
KOL 14 117vo.
- 64 SAA 5062 27 17.
- 65 SAA 5062 28 124vo
- 66 SAA 5062 28 213vo.
- 67 SAA 5062 33 8ovo.
- 68 SAA 5062 34 210.
- 69 Hell (2017) p. 365.
- 70 KOL 9 19vo.
- 71 SAA 5075 1483 156.
- 72 SAA 5075 318 43vo.
- 73 SAA 5075 318 260 en 261.
- 74 SAA 5075 318 261vo.
- 75 SAA 5075 447 115.
- 76 SAA 5075 518 230vo.
- 77 SAA 5062 39 135vo.
- 78 SAA 5061 2170 89vo.
- 79 SAA 5075 563B,
aktenummer 74238.
- 80 SAA 5062 36 9.
- 81 SAA 5075 526 38
- 82 SAA 5062 36 168.
- 83 SAA 5075 1280 22vo.
- 84 SAA 5075 575 131.
- 85 SAA 5075 2355 73.
- 86 SAA 5075 2279 90.
- 87 TIE 85 61vo.
- 88 TIE 85 62.
- 89 TIE 86 63.
- 90 TIE 88 60vo.
- 91 KOL 5 328vo.
- 92 KOL 105 238.
- 93 TRE T. 4 33 14vo.
- 94 KOL 105 250.
- 95 Reitsma (1888) pp. 184-185.
- 96 Mol (2017) p. 266. KOL
105 97vo en 110: de
erfgenamen van Coert
Peters.
- 97 KOL 62 74 en KOL 121 77.
Ook in 1564 en 1570: KOL
121 61 en 86.
- 98 Postma (2015) pp. 7-14.
- 99 Andreae (1975) p. 17
- 100 KOL 105 157vo.
- 101 KOL 105 122vo.
- 102 KOL 6 6vo.
- 103 KOL 6 37vo.
- 104 KOL 6 117.
- 105 TRE HvF 16702 389 (met
dank aan Ype Brouwers).
- 106 KOL 6 131.
- 107 KOL 6 136.

- 108 KOL 6 231vo.
 109 KOL 6 233vo.
 110 KOL 6 297vo en 311vo,
 317vo, 333 en 362vo.
 111 KOL 6 34o.
 112 KOL 7 4vo.
 113 KOL 7 12.
 114 KOL 7 22.
 115 KOL 7 178.
 116 KOL 43 273vo.
 117 KOL 10 95vo.
 118 KOL 31 147vo (datum
 onvermeld, maar
 de voorgaande en
 volgende akte op die dag
 ingeschreven).
 119 KOL 13 224.
 120 KOL 5 2.
 121 KOL 5 4o.
 122 KOL 5 45v.
 123 KOL 105 1o.
 124 KOL 105 1o.
 125 KOL 105 10vo.
 126 KOL 5 47v.
 127 KOL 105 20vo.
 128 KOL 5 105v.
 129 KOL 5 116v.
 130 TRE HvF 16691,
 aktenummer 76.
 131 TRE HvF 16692 389 (met
 dank aan Ype Brouwers).
 132 KOL 105 119.
 133 KOL 5 131.
 134 KOL 6 136vo en 137.
 135 KOL 5 153vo.
 136 KOL 5 163vo.
 137 KOL 5 172vo.
 138 KOL 5 188vo.
 139 KOL 5 270vo.
 140 KOL 30 59vo.
 141 KOL 5 88vo.
 142 KOL 40 137vo.
 143 KOL 105 125vo.
 144 KOL 105 140vo.
 145 KOL 105 146.
 146 KOL 105 157.
 147 Vriendelijke mededeling
 Douwe Zwart te Oudega
 (Sm.). Zie ook de site van
 André Buwalda:
[http://www.andrebuwalda.
 nl/hobbema_tjaard.htm](http://www.andrebuwalda.nl/hobbema_tjaard.htm).
 148 Reitsma (1888) p. 117.

... *Franckena van Ooststellingwerf*

Franckena van Ooststellingwerf

Inleiding

De aandacht van de eerste auteur werd gericht op de familie Franckena tijdens het samenstellen van zijn artikel over de familie Lycklama à Nijeholt.¹ Tussen beide families bleken veelvuldige verwantschappen te bestaan en een goed overzicht van de Franckena's ontbrak. Daar bij de familie Franckena dezelfde voornamen vaak voorkwamen, was het niet steeds eenvoudig neven en andere naamgenoten uit elkaar te houden. Zo werden uiteindelijk twee neven Regnerus (Reynder) verwisseld,² waarop wij opmerkzaam werden gemaakt door mr. B. van Haersma Buma (1932-2020). Dat was aanleiding om nader naar de genealogie Franckena te kijken.

De literatuur bleek een grote warboel. Zelfs kundige en als betrouwbaar bekend staande genealogen als D.D. Osinga lieten de Franckena's afstammen van kinderloze echtparen en haalden personen met dezelfde voornaam door elkaar.³ Ir. G.L. Meesters had dit in de gaten, maar ook hij wist de kluwen niet geheel te ontwarren.⁴ De enige die de verschillende naamgenoten Abel(us) uit elkaar hield en vaststelde dat de gedeputeerde staat kinderloos overleed (net als zijn broer Franke Johannes (hierna II, 1 en 2) overigens), was E.M. van Burmania (1700-1789), maar die geeft geen compleet genealogisch overzicht, slechts losse aantekeningen.⁵

Het bleek nodig vanuit de bronnen de genealogie geheel opnieuw op te zetten. Uit archiefonderzoek van de tweede auteur in 2018 bleek, dat er twee families Franckena bestaan. Deze zijn niet verwant. Niet zo verbazingwekkend als je in aanmerking neemt dat de naam een

---

1 NL 134 (2017) 105-142.

2 Alsvoren 137, gen. II, 1b.

3 DDO.

4 GLM. Deze correspondeerde al in 1937 met mr. S.M. van Haersma Buma (1903-1942) en na de oorlog met diens zoon Bernhard alsmede met Gerke P. Mulder (1905-1980), auteur van studies over Stellingwerf en over de verveningen, en met mr. Hein Walsweer.

5 EMvB.

patroniem is en er uiteraard meer personen rondlopen die Frank heten. Besloten is beide genealogieën achter elkaar in dit Jierboek te presenteren. De eerste familie uit Weper (onder Oosterwolde, Ooststellingwerf) is uitgewerkt in vijf generaties; de tweede uit Weststellingwerf bleek al de aandacht te hebben van Jelle de Jong en anderen. Diens -veel uitgebreidere- artikel volgt hierna.

Het wapen Franckena dat bekend was bleek alleen gevoerd te zijn door leden van de familie uit Weststellingwerf en wordt in het hierna volgende artikel behandeld. Van de familie uit Ooststellingwerf is bij het onderzoek geen wapen aangetroffen. Dat is opmerkelijk aangezien de sociale positie het voeren van een wapen zou doen veronderstellen: grietman (twee generaties vanaf 1524), volmacht ten Landdage, gedeputeerde staat en advocaat voor den Hove van Friesland zijn functies waar het voeren van een geslachtswapen verwacht kan worden. Het ziet ernaar uit dat de onderhavige familie is uitgestorven, hoewel het niet uitgesloten moet worden geacht dat er nog nakomelingen (hetzij in mannelijke, hetzij in vrouwelijke lijn) bestaan in Overijssel. Het onderzoek heeft zich beperkt tot de Friese archieven, waarnaast met vrucht gebruik kon worden gemaakt van de aantekeningen die Meesters maakte uit de archieven van Steenwijk.

Genealogie

I. Franck (Vrancke) Roeloffz, huisman te Oosterwolde, gegoed te Weper aldaar, volmacht namens Zevenwouden naar de hertog van Gelre 1515, grietman van Stellingwerf 1524, overl. kort voor oktober van datzelfde jaar (vermoord door Jan Roeloffs),⁶ tr. Assele [Abelens ?], overl. na 1543, zuster van Anna Abelens, in 1618 'olde moeij' van dr. Abelus (II.1) genoemd.

1515: Een delegatie volmachten onder wie Franck Roeloffz, 'huysman wt Seuenwouden', reist naar de hertog van Gelre met een verzoek om bijstand.⁷

1518: Ffranck Ruloff, Gelders-getrouwe banneling, krijgt een bedrag van 35 stuivers uitgekeerd voor zijn onderhoud.⁸

1524 oktober begint de rekening van Johannes Koens als grietman van Ooststellingwerf. In 1525/26 heeft de grietman (dan Gerrit Kost) Johan Roeloff Wybez,

---

6 Andreæ, *Nalezing* 123. De mededeling dat de samenzweerder zijn broer zou zijn, lijkt ongeloofwaardig en kan bij gebrek aan enige aanwijzing (behalve diens patroniem) vervallen. De Jan Roeloffs te Elsloo die in 1537, 1539 en 1543 wordt vermeld, zal een jongere naamgenoot zijn, schoonzoon van Franck.

7 Worp V 166.

8 Rrek 2b 6v en 10v.

die grietman Vranck Roeloffz had helpen vermoorden, gevangen genomen en hem vier dagen vastgehouden in het huis van Roeloff Luykensch. Aangezien Johan veel vrienden had waren daar twaalf man voor nodig. Vervolgens werd hij overgebracht naar Leeuwarden en de grietman brengt hiervoor 10 carg 12 st in rekening.⁹

1526 jan. 4: de gevangen Jan Roeloffsz bekent dat hij onder degenen was die de dood hadden beraamd van de grietman Vranck Roeloffz. Zij hadden hem te Oosterwolde heimelijk opgewacht en Jan was er bij toen hij vermoord werd. Jan wordt veroordeeld tot de dood door het zwaard waarna zijn lijf op een rad en zijn hoofd op een staak gesteld moet worden.¹⁰

1525/26: Thye Jan Tjabbensch eist betaling door Assele, weduwe van Vrancke Roeloffz, van zijn vordering van 9 phg; in 1526/27 is het Thaeve Aebelensch die betaling van de geleende 30 phg eist van Hans Gerckes als volmacht van de erven van Francke Roelofs.¹¹

1531: Thye Aebelensch contra Assele, Vranck Roelofs weduwe, en Hans Geerckes c.s.¹²

1536: Luyttien Heynens te Oosterwolde contra de erven van Vranck Roelofs.¹³

1536: de prior en kloosterlingen van het convent Bergum contra Assele, Vranck Roelofs weduwe, dan wel contra Aessele (en) Johannes Franckez voor zich en vanwege zijn zusters.¹⁴

1537: Jan Roelofs te Elsloo contra Assele, Vranck Roeloffs weduwe.¹⁵

1537 en 1546: Jan Roeloffsz te Elsloo contra Hans Gerckes en Johannes Vranckes als mede-erfgenamen van Vranck Roeloffsz.¹⁶

1543: Assele Franckens is belender van vicarieland van Oosterwolde; belender van hooiland bij Weper aldaar is dan [... (opengelaten)] Franckens.¹⁷

Uit dit huwelijk (volgorde niet zeker):

1. Hylle Francke Roleffdr, overl. na 1553, tr. voor 1527 Hans Geerckes, dan volmacht der erven van Francke Roelofs, overl. 1546/53.

Uit dit huwelijk vier dochters (1553).

1530: Hanz Gerckes contra Eyle Thysz.¹⁸

1530: Broerke Obbez contra Hans Geerckis.¹⁹

---

9 Rrek 46.

10 HvF 7488 43v.

11 Rrek 46.

12 HvF 16687 420.

13 HvF 16688 226.

14 HvF 16481 430, 16688 233.

15 HvF 16688 382.

16 HvF 16481 738, 16689 464.

17 Bb 982.

18 HvF 16687 279.

19 HvF 16687 337.

1531: Hans Geerckes contra Pieter Aenckesz.²⁰

1531: Hans Geerckis vanwege zijn vrouw contra heer Henrick, vicaris te Oostwolt.²¹

1538: Theet, weduwe van Euert inden Ancker, contra Hans Geerckis inzake een baar, opgesteld door Ynne Wybes c.s.²²

1553: de erfgenamen van Hans Gerckis namelijk Hans Jellesz vanwege zijn vrouw Roleff, Jelle Meylisz vanwege zijn vrouw Hysce, Wybrant Lieuwertsz vanwege zijn vrouw Barber en Hylle Francke Roleffdr voor zich en vanwege haar dochter Francke staan toe dat Pieter van Dekema c.s. een vaart graven door hun venen in Brongerga en Katlijk. Als tegenprestatie mogen de erfgenamen die vaart dan om niet gebruiken.²³

2. dochter, tr. voor 1537 Jan Roeloffsz, vermeld met zijn zwager 1539, wellicht nog 1543.

1539: Hans Gerckes en Jan Roeloffsz vanwege hun vrouwen en voor hun meier Claes Koenes *contra* Jan Thyssens en de verdere inwoners van Weper.²⁴ *Uit het feit dat Hans Gerckes en Jan Roeloffsz namens hun vrouwen gezamenlijk bezit in of nabij Weper (onder Oosterwolde) hebben (evenals de weduwe Assele en later haar nakomelingen), blijkt dat ook Jan met een dochter van Franck Roeloffs getrouwd was.*

1543: de vicarie van Onze Lieve Vrouwe te Elsloo beurt 'een Vriesch scepel roggem' uit Johannes Roeloff erve; Johan Roloffs betaalt een (hoge) rente aan de kerk van Elsloo. Te Oosterwolde wordt [waarsch. wel deze] Johan Roelofs vermeld als naastligger; Johan Roeloff betaalt pacht aan de vicarie van St. Anna aldaar.²⁵

3. Johannes, volgt II.

II. Johannes Franckes, geb. voor 1511,²⁶ grietman van Ooststellingwerf 1545-1568, op de Landdag 17 jan. 1550, 1556, 1565, 1567, overl. in 1568.²⁷

1543: de vicarie van Boyl komt jaarlijks 6 st toe van Jannis Franckis.²⁸

---

20 HvF 16687 422.

21 HvF 16687 426.

22 HvF 16481 121; 16689 44.

23 Decama-, Cuyck-, en Foeys Veencompagnie (Schoterlandse Veencompagnie) [T 103] nr. 1438.

24 HvF 16481 350; 16689 112.

25 Bb resp. 989, 987, 981, 983.

26 Johannes treedt pas in 1536 zelfstandig op en zal zeker nog in 1531 minderjarig zijn geweest. Dat hij al rond 1495 zou zijn geboren zoals Visscher, *Verveningen*, wil, lijkt niet door bronnen onderbouwd.

27 Andreæ, *Nalezing* 123.

28 Bb 1038.

1550: Johannes Francke, grietman van Ooststellingwerf, is present op de landdag.²⁹
1556: Sieurdt Hanckes *contra* Joannes Franckes, grietman van Ooststellingwerf, mede voor de stelling Jan Jacobsz, Wycher Roeloffsz, Jancke Coenes en Hancke Nannes.³⁰
1565 en 1567: Johannes Luythiens *contra* Johannes Franckes, grietman van Ooststellingwerf.³¹

1568: *obiit* Joannes Franckez grietman van Ooststellingwerf; erven zijn Francke Joannes 'samt Pier en hun consorten' waaronder Matthias Joannes in 1571 te Boyl.³²
Een broer Pier kan alleen bestaan hebben als hij kinderloos is overleden zodat hij in het proces van 1615 geen rol speelde.

*Deze Pier kan echter niet identiek zijn aan mr Pier Frankema, priester te Hennaard 1527/28, pastoor aldaar 1543-1573, als Petrus Alberti deken van Bolsward 1553 en pastoor te Sloten 1575, overl. ald. 16 juli 1578.*³³

Zijn kinderen:

1. Dr. Abelus Franckena, geb. Oosterwolde ±1538,³⁴ jur. stud. Keulen 30 mei 1556, stud. Basel (Stellanus) 1558, uitgeweken naar Emden 1567, verblijft aldaar 1578, op de Landdag te Franeker 1584, ijveraar voor en redenaar bij de opening der Hogeschool te Franeker 1585,³⁵ volmacht ten Landdage uit Zevenwouden,³⁶ gedeputeerde staat 1581-88, 1589-94, gecommitteerde ter Staten Generaal 1599, 1600 en voorz. van dat college 1601, overl. 1614,³⁷ tr. [(kort) voor 1581] Margaretha van Naerden, overl. 10 aug. 1613,³⁸ wed. van dr. Albert Wyfferinghe (met wie zij in 1557 al gehuwd was) en dr. van

---

29 GPVC III 185.

30 HvF 16691 105v.

31 HvF 16693 41, 304.

32 EMvB.

33 *Corpus Roemeling* i.v. Hennaard en Sloten. Hij had (onwettige) kinderen bij zijn vrouw Bauck Wyttesdr.

34 Vermeld te Oosterwolde 17 maart 1613, oud 75 jaar. [GLM]

35 P. Winsemius, *Chronique van Vrieslant* (Franeker 1622) 762-763

36 Blijkens opschrift Wyckelse poort te Sloten. [*Teg. Staat*, IV 611]

37 Dat hij ook vicaris te Weidum zou zijn geweest zoals in oudere literatuur (in navolging van de *Boekzaal der geleerde wereld*) vermeld, leek al onwaarschijnlijk [cf. *Andreae, Nalezing* 15 en *NNBW VIII* 565] en blijkt onjuist, hij zal verward zijn met Abbe Sybesz, vicaris te Weidum die bij vonnis van 18 febr. 1567 werd verbannen, zie *Roemeling, Heiligen en Heren*, bijlagen i.v. Weidum, vicarie.

38 Aant. H. Walsweer. [GLM]

mr. Marten van Naerden (±1490-1567), raadsheer in het Hof van Friesland, en Petronella [Obrechtsdr (Gijsbrechtsdr?)].³⁹

1580: de vicarie van Oosterwolde komen enige landen toe in de sate van mr. Abele Franckena.⁴⁰

1581 dec. 15: Abelus Franckena met zijn wijff, lidmaten te Leeuwarden.

1589-1591: dr. Abelus Franckena, mede gedeputeerde staat van Friesland, te Leeuwarden voert verschillende processen vanwege zijn vrouw Margareta van Naerden als erfgename van haar ouders mr. Marten van Naerden en Petronella.⁴¹

1609: Cathrine Jurriens *contra* Abeles Franckena.⁴²

1609: Abelus Franckena koopt 2½ mad hooiland te Elsloo.⁴³ Later dat jaar komt hij op de koop terug en wenst hij dat het recht zijn beloop krijgt.⁴⁴

1612: Abelus Franckena zegt verschillende meiers te Oosterwolde de huur op.⁴⁵

1615: Albert Wiphring te Groningen c.s. als erfgenamen van Margareta van Naerden *contra* mr. Johannes Franckena, Anne Franckena, vrouw van Antonius Westerstede, te Oldenburg, Johannes Wiltes ten Hore, mr. Martinus ten Hore, advocaat voor het Hof van Friesland, Jan Muller als oom en voogd van de kinderen van Francke Wiltes en Aarnd Peters voor zich en voor de kinderen van Johannes Franckes, allen als erfgenamen van Abelus Franckena. Uitspraak: de gedaagden moeten een inventaris overleggen van jfr. Margareta van Naerden en de eiser haar inbreng overdragen met de helft van de overwinst.⁴⁶

1618 en 1619: Albert Wijffringh voor zich en als curator over Geert en Antie Wyfferingh, zijn broer en zuster, eligerende *domicilium citandi* ten huize van dr. Jelbinus Lenzius, advocaat voor den Hove, als man van Hermentie Wyfferingh, Joachim Ouwerdijck als voogd van Joanna Wyfferingh en Anne Eysses als curator over de ontscheidinge van Margaretha Wyfferingh, zijn schoondochter, *contra* (1618) mr. Johannes Franckena voor zich en vanwege Hille Hansdr als moeder van

---

39 *Heeren van den Raede* nr. 55 (pag. 216-217) vermeldt ten onrechte als haar moeder Auck Donia, maar zo'n huwelijk past chronologisch niet en kan beter geschrapt worden [cf. *SFA* I 159]. Het patroniem van haar moeder Petronella was wellicht niet Obrechtsdr maar Gijsbrechtsdr [van der Goude ?], volgens aant. H. Walsweer. Blijkens Huisarchief Farmsum was Margaretha op 20 juni 1557 al getrouwd met 'dr. Albert Wyffrinck' (Wifferinge), wedn. van Emerentiana van Holdinga [cf. *NL* 67 (1950) 49].

40 *Geestelijke goederen Ooststellingwerf* 28.

41 HvF 16703 359; 16704 11, 106, 372.

42 OSW 14 1a.

43 OSW 37 21.

44 OSW 20 14 (met handtekening van Abele Franckena).

45 OSW 1 171v, 212v.

46 HvF 16711 232.

haar kinderen bij Johannes Franckena, Martinus ten Hore, advocaat bij het Hof van Friesland, Sixtus Peyma vanwege Johannes Wilts ten Hore voor zich en met last van Anna Franckena en Wiltje, Ancke en Trynke Franckena, zijn broeders kinderen als erfgenamen van Abel Frankena resp. *contra* (1619) Johannes Viltet ten Hore voor zich en met last van Anna Franckena en Viltet, Ancke en Tryncke Franckezoon en –dochters, zijn broeders kinderen, Martinus ten Hore voor zich, Arent Pieters te Echten in Drenthe voor zich en voor Hille Hansdr, weduwe van Johannes Franckena, als moeder van haar meerderjarige en minderjarige kinderen en Folckard Johannes vanwege Claessen Johannes Franckena.⁴⁷

De nalatenschap van Abel Franckena, oom van de gedaagden, en Margaretha van Naerden moet overeenkomstig de sententie van 1615 (nader) gescheiden worden. Wijlen Albert Wijffringh had van zijn moeder jfr. Margaretha bij huwelijk goederen meegekregen; opgehelderd moet worden of Johannes Franckena aan Henrick Frankena of diens erfgenamen betaald heeft en ook wat Abel Frankena voor zijn deel verkregen had van zijn broer Francke Johannes en van zijn oudtante Anna Abelens.

1618: Jurgien Duytsman te Utrecht vanwege zijn vrouw Trijn Jan Auckes als mede-erfgename van haar vader *contra* Arent Pieters voor zich en voor Hille Jansdr als moeder van haar kinderen bij Johannes Franckena, mr. Martinus ten Horen, advocaat voor het Hof van Friesland, voor zich, Johannes Wiltet Horen voor zich en vanwege Anna Franckena en voor zijn broeders kinderen Wiltet, Anneke en Tryntke Franckena als erfgenamen van Abel Franckena en voor hun meier Eysse Jans. Jurgien stelt dat hem bij sententie van het Hof de helft toekomt van 18 roeden te Oldeholtwolde. Arent verklaart dat oom Abel het perceel, gebruikt door Eysse Jans, in mei 1602 gekocht had van de weduwe en erven van de grietman Cornelys Jelles.⁴⁸

1620: mr. Joannes Franckena *contra* Albert Wijffringh c.s. als erfgenamen van hun grootmoeder Margaretha van Naerden. Joannes had begrepen dat de helft van het door Abel en Margaretha aangekochte vastgoed te Oosterwolde, Fochteloo en Holtwolde aan de erven van Margaretha zou komen hoewel dat anders was afgeproken. Dat vastgoed was merendeels afkomstig van hem, Joannes, van wijlen zijn broer Henricus Franckena, zijn zuster Anna, zijn tante Johanna en van de kinderen van wijlen Reyne Franckena, zijn bloedzusterlingen. Joannes wil nu dat die verkopen (opnieuw of alsnog) geproclameerd worden zodat hij als bloedverwant het niaar kan leggen. Wijffringh brengt hier tegenin dat het Joannes, als advocaat, bekend moet zijn dat zoiets na al die jaren niet mogelijk is.⁴⁹

Reyne is dus Reyn Johannesdr (IIIa) waarmee alle erven compleet zijn. De naam Reyn

---

47 HvF 16713 98, 164v.

48 HvF 16489 519; 16713 6v.

49 HvF 16490 1068.

heeft sommige onderzoekers op de gedachte gebracht dat het om Reyner Franckena uit de familie van Weststellingwerf zou gaan, ten onrechte naar nu blijkt.

1621: de erven van Abelus Franckena en Margreta van Naerden verkopen het vastgoed in Ooststellingwerf: te Fochteloo een erve en te Oosterwolde Feddeweer, de boerderijen Ten Poell (behalve wat Anna en Mathijs Franckena hier toekomt), Ten Campen (onder protest van Johannes Wylts, mede voor zijn broer en broers kinderen, inzake het huissteed tussen Ten Hoer en de Campen), 1/12 sate te Prandinga, 1/5 van Sickinga (aan Eydtzo Annysz en Margriete Wijfferynck), een erve d' Poll en losse landen voor in totaal 4969 gg.⁵⁰

1621: Hendryck Theunis c.s. kopen een weer lands te Fochteloo, gemeenschappelijk met Eydtzo Ter Wysgha, van Arendt Barelts in kwaliteit, Martinus ten Hoere voor zich en in verdere kwaliteit, Johannes Wylts voor zich en in kwaliteit en Mathijs Franckena voor 60 phg.⁵¹

Kinderloos.⁵²

Margaretha liet klaarblijkelijk één zoon na, Albert Wijffringh jr., overl. voor 1615, en zes kleinkinderen die in 1620 procederen: Albert, Geert, Harmentie (tr. dr. Jelbinus Lenzius, advocaat voor het Hof van Friesland), Joanna (voogd: Joachim Ouwendijck [haar echtgenoot?]), Anna (tr. luitenant Gijsbert Schaep) en Margreta (tr. Eyse Annes).

2. Francke Johannes Franckena, overl. kinderloos voor 1606.

1599: de broers Francke en Matthias, zie hiervoor.

1606: erven Franke Johannes Frankena, procedure voor het Hof, zie bij Jantien.

1618: Abelus Franckena was mede-erfgenaam van zijn broer Francke Johannes, zie bij Abelus.

3. Reyn Johannes Franckendr, volgt IIIa.
4. Matthias Johannes Franckena, volgt IIIb.
5. Jantien (Johanna) Franckena, vermeld te Oldelamer 21 mei 1590, wordt lidmate Leeuwarden 13 april 1600, overl. voor 1606, tr. Wiltet Martens, overl. 1580/84.

1561/62: Meyne en Wiltet Mertensz kopen 5/6 van 12 roeden met huis, hof en hout c.a. van Marten Joehannes voor 516 gg.⁵³

1580: de pastoor van Fochteloo komt 1/2 scepel rogge toe uit het goed te Weper van Wiltet Martens.⁵⁴

---

50 OSW 38 123 t/m 140.

51 OSW 38 130.

52 E.M. van Burmania vermeldt dat de kinderen van zijn broers en zusters zijn erfgenamen waren. Dat klopt. Zelfs de als regel zeer betrouwbare Osinga noemt hem de vader van Bartholdus en Bernardus, maar de eerste was de man van Anna Francke Boelensdr (zie hierna Franckena van Weststellingwerf, IIc) en de tweede een zoon van Francke Regneri Franckena (als voren, IIIa).

53 Rrek 24 22v.

54 *Geestelijke goederen Ooststellingwerf* 27.

1584: op verzoek van Henricktyen Mattijs weduwe voor zich en voor haar kinderen worden de goederen beschreven die Joanna, weduwe van Wiltet Martens, ingescheept had om naar Emden vervoerd te worden. Deze waren weer ontscheept en opgeslagen achterin de zijschuur van Abelus Franckena; het betrof huisraad waaronder een spinnewiel. Henricktyen eist dat de goederen, overeenkomstig vonnis van 26 mei dat jaar, pas vervoerd zullen worden nadat Joanna borgen heeft gesteld.⁵⁵

1588 en 1590: Joannes Cleysz, stelling en volmacht van Vinkega, *contra* Johanna Franckena te Oldelamer en Feye Jan Claesz aldaar vanwege zijn vader Jan Claes Feyes. De floreenlasten van het dagmad komen voor rekening van Johanna.⁵⁶

1606 en 1607: de erven van Jantien Frankena met recht door transport van Mathias Johannes Frankena en van de erven van Franke Johannes Frankena *contra* Albert Jansz voor zich en vanwege zijn vrouw. Opgehelderd moet worden welke schulden of vorderingen Wiltet Martens en vrouw hadden op Roeleff Jansz en Alyt, in hoeverre Wiltet de sate te Makkinga van zijn vader was aangekomen en hoe de helft van die sate van Jan Roeloffs is verworven.⁵⁷

1614: mr. Johannes Frankena, advocaat voor het Hof, *contra* de broers Johannes Wiltes en mr. Martinus ten Hore, hun broerzoon Wiltet Frankes, oom Jan Mullaer voor Trynke Frankes en Aarend Peters voor zich (en, doorgehaald, als curator over de kinderen van zijn broer Joannes Peters).⁵⁸

Nageslacht noemt zich Ten Hore (zoon Johannes preferert zijn moedersnaam Franckena). Onder Oosterwolde ligt de sate Ten Hoor (zie II.1). Dat maakt herkomst van Wiltet Martens uit Oosterwolde aannemelijk. Wellicht geldt dat ook voor Meyne Martens (IVd).

Uit dit huwelijk:

- a. Mr. Martinus ten Hore, geb. ±1577, ling. stud. Franeker 1594,⁵⁹ jur. stud. Leiden 1597,⁶⁰ advocaat Hof van Friesland 1599-1633, lidmaat Leeuwarden 10 febr. 1600, tr. (att. afgeg. Leeuwarden 5 juni) 1614 Ancke Hebbes, weduwe van Jetze Paayes. Kinderloos.

---

55 HCL 3354 148.

56 HvF 16703 66v; 16704 65.

57 HvF 16708 29, 216.

58 HvF 16710 509; 16711 61.

59 1594 juni 28: Martinus Viltetus, Stellingwerfius, ex Leovardiensi sch[olæ], ling. [AS Fran. nr. 291]; disputeert *de donationibus* 1597. [*De Vrije Fries* 65 (1985) 94, 98]

60 1598 juni 24: Martinus Wilten, Frisius, 21 j., jur. [AS LB 52], (het jaartal 1597 bij Zijlstra, *Geleerde Friesland* is een drukfout); verdedigt (als Mart. W. ten Hoore) *theses exercitii gratia* Leiden 1599 [AP LB 469]; bij zijn huwelijk dr. genoemd, verder meestal mr., geen promotie gevonden.

- b. Francke Wiltets, overl. voor 1614, tr. wellicht NN Mulder (ene Jan Mullaer is curator over zijn kinderen Wiltet, Antje (Ancke) en Tryntje Franckes).
- c. Johannes Wiltets ten Hore alias Johannes Wylts Franckena, burger van Leeuwarden 1614, lidmaat ald. 1627, overl. 1632/33, tr. Carsien Annedr alias ten Hore, eigenaars van Coenderingahuus te Oosterwolde 1628-1632, beiden testeren Leeuwarden 4 jan. 1632; zij hertr. Bastiaen Stellenbergh. 1608: Embert Cleys zal aan Jannis Wilts Franckena 10 phg betalen.⁶¹ 1606: Heyne Jannes en Hendrycky en kopen een huisstede genaamd Toutedoeren nabij de kerk van Oosterwolde van Jannes Wylts voor 200 daalders.⁶² 1607: Pyter Minties en Jantien Jansdr te Vrouwenparochie lenen 200 carg van Joannes Viltes ten Hore, tegenwoordig te Leeuwarden. Op hun verzoek tekent mr. Joannes Franckena, advocaat bij het Hof, mede.⁶³ 1611: Pyter Minties te Vrouwenparochie leent 120 carg van Joannes Frankena, nu te Leeuwarden.⁶⁴ 1624: Johannes Wiltz Franckena heeft een vordering van 109 rijksdaalders op Bartholomeus Jansen.⁶⁵ In 1633 verklaart Bastiaen Stellenbergh, man van Carstien Annesdr, dat de vordering voldaan is. 1625: Hendrick Joresz te Nieuwezijl als vader van zijn kinderen bij Hiltie Corneles verkoopt aan Johannes Wiltes Franckema en Carstien Annedr huis, schuur en oliemolen aan de Tuinen voor 2025 gg.⁶⁶ 1628: Johannes Wylts Franckena en Carsien Annedr kopen 'Coendringa groete huys' c.a. te Oosterwolde, behoudens wat toebehoort aan Jan Peters Mathuysen, van Anthonys Westerstede en Anna Franckena voor 500 phg.⁶⁷ 1632 jan 4: Joannes Wiltes Franckena en Carstien Annesdr ten Hore te Leeuwarden maken hun reciproke testamenten. Enkele dagen eerder hadden zij huis en oliemolen verkocht aan Sybe Tiercks en vrouw en 2000 gg van de koopsom blijft onder de kopers tot hun overlijden, waarna dat bedrag aan de erven van Carstien komt. Joannes' broer dr. Martinus ten Hore, advocaat voor het Hof, krijgt als prelefaat zijn beste pak kleren, Jan Mulder of diens erven te Frederichstadt 100 carg. Daarnaast erven Wiltet

61 OSW 1 75.

62 OSW 1 281.

63 BIL 90 212v.

64 BIL 90 213.

65 LWN 3761 303.

66 LWN 3624 240.

67 OSW 39 35.

Franckes bij Tonninge in Eyderstede en diens zuster Antie Franckes in de heerlijkheid Knijphuysen. Erven van Carstien worden broer Syger, zuster Rintie en de kinderen van Marten Annes.⁶⁸

1632: Roeleffien van Echten, weduwe van Arent Peters Franckena, bijgestaan door Claes Jansen *contra* Joannes Wylts Franckena.⁶⁹

1632: Hessel Eyses en vrouw kopen Coendringahuis met appelhof, brink etc. te Oosterwolde van Johannes Wylts Franckena en Carssien Annedr voor 727 phg.⁷⁰

1633: Carstien Annes ten Hore, weduwe van Johannes Franckena, heeft een vordering van 200 carg op Tonis Jansen.⁷¹
Kinderloos.

IIIa. Reyn J(oh)annes Franckendr, overl. 1581, tr. Peter Lamberts, gegoed onder het scholtambt Steenwijk, overl. voor 1616; hij hertr. Kerstken NN, leeft 1616.

Uit het huwelijk van Peter en Reyn:

1. Johannes Petersz Franckena, volgt IVa.
2. Arent Petersz Franckena, volgt IVb.
3. Francke Petersz, volgt IVc.

Uit het huwelijk van Peter en Kerstken o.a.:

- a. Reyndt Peters, procedeert 1616-1618.

1616 okt. 14: Reindt Peters voor zich en namens zijn moeder Kerstken en als gevolmachtigde van zijn zusters en broers, erfgenamen van Peter Lamberts, wijlen hun man en vader, procedeert tegen Arent Peters over goederen onder het schultambt Steenwijk en goederen in Drenthe. 1617 maart 17: Reyndt Peters en zijn halve broeder Arent Peters procederen tot scheiding en deling van de nagelaten goederen van hun vader Peter Lamberts; zijn moeder Karsken is de tweede vrouw van Peter Lamberts. 1618 mei 25: dezelfde partijen als hierboven; verweerder stelt dat zijn moeder zaliger Reyn Jannes Franckendr. eerste huisvrouw van zalige Peter Lamberts, anno 1581 ongeveer 36 jaar geleden is overleden, nalatende behalve hemzelf nog twee zoons, die sedertdien hun moederlijke goederen altijd 'restelijck en vredelijck, sonder enige respiringe' gepossideerd en gehad hebben en de opbrengsten daarvan genoten hebben. Zijn zalige vader Peter Lambertsen heeft na dode van zijn moeder de wederhelft onverdeeld gelaten, daarvan zijn Kersgen zijn tweede huisvrouw en haar kinderen de gebruikers.⁷²

68 HvF 16778 27v.

69 OSW 39 106v.

70 OSW 39 263.

71 LWN 3761 305.

72 RA Schoutambt Steenwijk, sententiën 107a, drie akten *in dato*.

- b. Evert Peters, overl. na 1651, tr. (e.l. 1611) Lambert NN, te Wapserveen.
1612: Evert Peters te Wapserveen bezit 4 mud 1 schepel.⁷³

IIIb. Matthias Johannes Franckena, overl. 1581/82,⁷⁴ tr. Steenwijk begin 1572 [*omtrent vastenavond*] Hendrickien Hendricksdr, te Steenwijk; e.l. nog 1579, overl. voor 1607, zij hertr. voor 1589 Andries Overhagen, brouwer te Steenwijk, biersteker te Groningen 1607.⁷⁵

1569: Mathys Johannes te Boyl contra Jop Hendricxz te Oosterwolde.⁷⁶

1574-1581: Marck Eyses (met Georgien Albertz) *contra* Matthias Johannes Francken. In 1574 moet Matthias de nagelaten goederen van Griet Eyses aan Marck afstaan. Dat wordt in 1581 nog eens bevestigd, dan betreft het 128 daalders en de overige goederen.⁷⁷

NB. De naam 'Francken' van 1574/81 kan als eerste vermelding van de geslachtsnaam worden gezien.

1576 sept. 12/1577 aug. 27: Mathijs Francken wordt aangesproken wegens een schuld. Hij laat een verklaring vastleggen dat hij in 1572 metterwoon naar Steenwijk gekomen is en een huis van Anne wed. mr. Geert ter Steghe achter het kerkhof heeft gehuurd, waar hij met zijn tegenwoordige huisvrouw de hele zomer heeft gewoond tot 14 dagen na St. Maarten. Met de erven ter Stege is onenigheid over de afrekening van o.a. winterbrand en hooi.⁷⁸

1614: mr. Joannes Franckena, advocaat voor het Hof van Friesland, mede vanwege zijn zuster Anne Franckena als universeel erfgenamen van Mathias Franckena en Henrickien Henricxdr *contra* mr. Martinus ten Hore, mede vanwege Joannes Wilts ten Hore, als erfgenamen van Jantien Franckena.⁷⁹

1621: Arendt Baerelts en Magdalena van Ter Wysgha kopen 2/12 van de erve Ten Poell te Oosterwolde van Anna Franckena en Mathys Franckena voor 200 phg⁸⁰

Uit dit huwelijk:

1. Johannes, volgt IVd.
2. Henrick Francken, verkoopt land in het ambt Steenwijk 1606, wordt

---

73 Drents Archief, Oude Staten Archieven 621.

74 zij is weduwe 14 okt. 1582. [GLM]

75 RA Stad Steenwijk 80 d.d. 29 aug. 1589: Hendrick wed. Mathijs Francken hertrouwd Andries Verhagen en heeft voorkinderen. Andries Overhagen, biersteker te Groningen, weduwnaar, tr. 2. 1607 Tryntje Hania; zijn boedel wordt in 1616 geabandonneerd.

76 HvF 16694 85.

77 HvF 16695 157v; 16696 232; 16697 78; 16699 23.

78 RA Stad Steenwijk 2+, *in datibus*. Kennelijk behoorde het huis tot een onverdeelde boedel met de familie ter Stege.

79 HvF 16710 486, 505.

80 OSW 38 134.

wegens doodslag ter dood veroordeeld, test. raadhuis Steenwijk 12 juli 1606, overl. (geëxecuteerd) ald. 12 juli 1606, tr. Magdalena Barelts, overl. Leeuwarden 1632, dr. van Wigbolt Barelts, hopman, en Katryna Budeen.

1596: te Leeuwarden wordt de nalatenschap getaxeerd van de manhafte hopman Wigbolt Barelts in presentie van weduwe Katryna Budeen en de voogden van haar kinderen bij Wigbolt.⁸¹

1618: Lisck Rinnertsdr, weduwe van Hans Baltus, verkoopt aan Magdaleen Baarls, weduwe van Henrick Francken, een kamer aan het Diepswal te Leeuwarden voor 200 goudg.⁸²

1632: aan de Tuinen te Leeuwarden wordt de nalatenschap beschreven van Magdalena Barelts op verzoek van neven en nichten. Aangetroffen worden diverse akten van hopman Wigbolt Barelts, het testament van Barelte Barelts van 1626, een handschrift uit 1619 van Matthias Franckena aan Barelte Barelts inzake 4½ carg. koopakte uit 1618 van een kamer aan het Diepswal.⁸³

Kinderloos.

3. Anna Franckena, tr. Anthonys Westerstede, te Oldenburg 1615, e.l. 1627-28.

1627: Antonius Westerstede en Anna Franckena kopen een stuk land in wijlen Franckene hof te Oosterwolde van Luytien Matthijs en Eepcke voor 30½ phg.⁸⁴

1628: Jan Peters Mathuysen koopt 2/3 dagmad hooiland van Arent Barelts met last van Anna Franckena voor 200 phg⁸⁵

1640: (deze?) Anna Frankena is met haar kinderen eig. van Oldeholtwolde stem 14; in 1698 zijn eig.: dr. Terwisscha ½, Marcus Paludanus te Sneek ½.

IVa. Johannes Petersz Franckena, woont te Wapserveen 1586,⁸⁶ overl. voor 1614, tr. voor 1593 Hille Jansdr (ook: Hansdr), weduwe 1618 (dan met meer- en minderjarige kinderen).

1621: Arent Pieters Franckena c.s. verkopen percelen te Steggerda namelijk 2 dagmad maden voor 387 gg, 2 percelen weiland voor 342 gg, 2 akkers bouwland voor 62 gg, een 'mentscher' (bloedverwant Tijs Eyses verzoekt het niaar), bouwland met het halve veen voor 450 gg, de (andere) helft van veen voor 228 gg, een stuk weideland voor 219 gg, 2 dagmad hooiland voor 205 gg, een 'brinck ofte heem' c.a. voor 150 gg en een akker bouwland voor 73 phg, alle percelen met Reynthien Pieters als westelijke

---

81 LWN 3460 59.

82 LWN 3683 180v.

83 LWN 3377 207.

84 OSW 39 10.

85 OSW 39 31.

86 RA Stad Steenwijk 55+, 1 okt. 1586.

naastligger.⁸⁷ Joannes Wiltsz protesteert vanwege Rein Pieters en zijn volle zusters en broers en verspiert de eigendom van de percelen.

1623: Jannes Wilts verklaart dat hij circa twee jaar eerder protesteerde tegen de verkoop door Arent Pieters voor zich en vanwege Francke (en) Jannes Francken en Anne Jannes Franckedr, Folckert Jannes vanwege zijn vrouw en met last van Jacob Jannes Francken en Hermen Jansen vanwege zijn vrouw Rein Jannes Franckedr van een sate te Steggerda. Na een lange procedure was het tot een akkoord gekomen met genoemde Hermen Jansen en met Lucas Bloem, man van Anne Jannes Franckedr, medeverkopers voor 1/6 deel. Jannes Wilts houdt de mogelijkheid open dat hem na verdere procedures alsnog de koop wordt gegund, hij tekent als Johannes Wylts Franckena. Tijs Eyses stelt zich in deze zaak borg voor Hermen en Lucas.⁸⁸

Uit dit huwelijk:

1. Francke Joannes Franckena, tr. Antie Carstesdr.

1643: Francke Joannes Franckena en Antie Carstesdr te Mildam kopen een huis op het Oost van de Dracht te Heerenveen van Anne Edes voor 350 gg.⁸⁹

Uit dit huwelijk:

- a. Hiltie Frankes Frankena, tr. (att. afgeg. Heerenveen 13 nov.) 1669 Hendrik Pieters, van Oldeberkoop.
- b. Reintje Frankes Frankena, tr. 1. Kollum (att. afgeg. Heerenveen 26 jan.) 1672 Rempt Jilts Eisma, verver te Heerenveen, overl. 1679/80; tr. 2. Oudeschoot (att. afgeg. Heerenveen 16 april) 1682 mr. Johannes Ysenar, van Brugge.

2. Anne Jannes Franckedr, tr. Lucas Bloem.

3. Claeske (Klasien) Frankena, van Wapserveen, tr. (att. afgeg. Leeuwarden 24 maart) 1619 Folckert Johannes, scherier,⁹⁰ wedn. van Lysbet Willemsdr.

1607: Folckert Jans, geboortig van Oldelamer, wordt burger van Leeuwarden.

1621: Volckert Johannes, burger van Leeuwarden, en Klasien Joannes Vranckendr lenen 600 gg van hun oom Arend Peters Vranckna en Roelifien van Echten. Zij stellen hun vastgoed in Friesland, Overijssel en Drenthe tot onderpand; Berent Ketell en twee buurlieden in Wapserveen Boele Hans en Michgel Hoffmans stellen zich borg. De schuld is in 1625 afgelost.⁹¹

Uit het eerste huwelijk van Folckert vier kinderen, de zonen alle drie jong overleden:

Willem, geb. 1604, Hendrickien 1605, Willem 1608, Willem 1609.

---

87 WSW 113 119-123v.

88 WSW 18 218v.

89 SCO 118 76.

90 Een scherier is een lakenscheerder.

91 LWN 3751 221.

Uit het huwelijk van Folckert met Claeske:

Lysbet, geb. 1622, Jancke 1625, Folckert 1626.

4. Jacob Jannes Franckenz.
5. Rein Jannes Franckedr, tr. Hermen Jansen.

IVb. Arent Peterz Franckena, geb. voor 1580,⁹² eigenerfde te Wapserveen 1609/13, te Echten 1619, ette van het Dieverdingspel 1619-26, tr. Roeloffien van Echten, weduwe 1628, 1632.

1605 maart 18: Arent Peters als gevolmachtigde van zijn broeder Francke Peters.⁹³

1628 april 22: Roeleffien van Echten als moeder van haar kinderen bij Arent Peters Franckena *contra* Roeleff Jan Eyts.⁹⁴

1630: Arent Barelts en Magdalena Ter Wysga kopen 1/6 van de sate Ten Hoor te Oosterwolde met uitzondering van 1/12 daarvan van Roeleffien van Echten, weduwe van Arent Peters Franckena, en van Claes Jansen als voogd over hun kinderen in ruil tegen land te Blokzijl met 345 phg Johannes Wylts Franckena protesteert vanwege een vordering.⁹⁵

1631 juni 28: Roeleffien van Echten, weduwe van Arent Peters Franckena, en Claes Jansen, voogd over hun kinderen *contra* Johannes Wylts Franckena inzake de spiering door Johannes van hun verkoop van land te Oosterwolde aan Arent Barelts.⁹⁶

Uit dit huwelijk nageslacht.

IVc. Francke Petersz,⁹⁷ geb. ±1575, overl. voor 1610, tr. Anस्क Cornelisdr van Lycklama, dr. van Cornelis Jellez, subst. grietman van Weststellingwerf enz., en Anscke Renckedr; zij hertr. Jochem Hansz van

---

92 Hij treedt in 1604 al zelfstandig op namens zijn broer c.s., is dan dus boven de 25 jaar; zijn moeder overleed 1581.

93 RA Schoutambt Steenwijk, sententiën 107a.

94 OSW 39 9v.

95 OSW 39 136.

96 OSW 39 76, 106v.

97 Vermeld als broer van Arent, 1605; Francke wordt niet vermeld in de procedure over de erfenis van dr. Abelus in 1615, wat erop wijst dat hij toen al overleden zou zijn. Bij de kinderen van Johannes Peters Franckena vond plaatsvervulling plaats; daarop zou zijn zoon Francke Franckes ook recht hebben. (Kleinkinderen van broers of zusters hadden echter geen recht op plaatsvervulling). Als vrouw van die zoon Francke Franckes wordt vermeld Swaentien Eyssedr [Lycklama à Nijeholt], die in 1666 nog vermeld wordt en in een onbekend jaar op 32-jarige leeftijd in de kraam sterft. Dat betekent dat zij zoveel jonger is dan Francke Franckes te Peperga, dat de veronderstelling zich opdringt of zij niet diens vrouw maar veeleer diens schoondochter is, wat chronologisch (geb. rond 1635/40) goed mogelijk is. Dat zou verklaren waarom deze tak niet meedeed.

Wyckel (overl. 1610) en tr. 3. dr. Matthias van Franckena (zie Franckena van Weststellingwerf IIIb).

Uit dit huwelijk:

1. Francke Franckes, te Peperga, [hij of zijn zoon] tr. Swaentien Eyssedr [Lycklama à Nijeholt], legatarresse van Augustinus Lycklama à Nijeholt 1666, overl. [in de kraam] 15 febr. (van een onbekend jaar), begr. Peperga,⁹⁸ dr. van Eysse Lyckles à Lycklama [van Nijeholt] en Tiepke Annedr.⁹⁹
- 2? Peter Franckes.
1628: Peter Franckes *contra* Jan Roeleffs.¹⁰⁰

IVd. Mr. Johannes Franckena, JUL,¹⁰¹ advocaat Hof van Friesland 1595, lid mindergetal 1598, overl. 1621, tr. Betthie (Betcke) Meynerts, vermeld als e.l. 2 nov. 1618, dr. van Meynert Martens Druyst en Lieuck Jacobsdr Canter,¹⁰² en wed. van Evert Schadijck.¹⁰³

1598: mr. Johannes Franckena, advocaat voor het Hof van Friesland, vanwege zijn vrouw Betthien Meynertsdr, patrone van het St. Christophelseen, *contra* dr. Otto Sualue uit naam van zijn zoon Eecke. Voorheen waren Meyne Martens vanwege zijn dochter Bettie bij Liucke Canter en Sualue vanwege zijn vrouw als nakomelingen van Gerryt van Berlkum patronen van het studieleen. Uitspraak: Sualue moet de uitkeringen die hij sedert 1582 voor zijn zonen genoot terugbetalen.¹⁰⁴

1602: mr. Johannes Frankena treedt op namens de gemeente van Oldeholtwolde.¹⁰⁵

1603: de erfgenamen van Geel van Humalda, weduwe van Frans Canter, namelijk Jacob Canter van Oosten, mr. Joannes Franckena en dr. Otto Swalue vanwege zijn vrouw, procederen.¹⁰⁶

---

98 FVE nr. 5362, oud 32 jaar, met haar 17 febr. overleden dochttertje Swaentie.

99 NL 134 (2017) 121.

100 OSW 39 75v.

101 S. Zijlstra, *Geleerde Friesland* identificeert hem met Johannes Frankena (Francquert), stud. Leuven 9 aug. 1561, maar dat leidt tot een geboortejaar rond 1543, wat chronologisch onmogelijk is. Johannes Franckena moet in of kort na 1572 geboren zijn; een immatriculatie is niet gevonden. Zijn vrouw zal rond diezelfde tijd geboren zijn, haar halfbroer (uit het eerste huwelijk van haar moeder) was van 1561.

102 Ms O. Hellinga s.v. Jaythiama; R.S. Roarda, 'Canter' *Gfj* 1963 69.

103 Rekenkamer Friesland, Domeinrekening 1629/30. Renten verkocht 1551. Joannes Franckena als man van Betthie Meynertszdr, eertijts weduwe van Evert Schadijck. [GLM]

104 HvF 16482 429; 16705 3.

105 HvF 16706 50.

106 HvF 16483 616.

1614: mr. Joannes Frankena, advocaat voor het Hof, *contra* mr. Marten ten Hore, advocaat, en zijn broer Joannes Wiltes, Wiltet Franken en Aarnd Peters. Joannes Frankena kreeg in aanwezigheid van getuigen door zijn oom Abelus Frankena in donatie een erve lands te Bannynghen, een erve te Weper en diens aandelen in Prantynghen en Duurswoude toegezegd met diens beste pak kleren en signet. Daarnaast zou hij de nalatenschap gelijk delen met de andere erfgenamen. De tegenpartij brengt hier tegenin dat genoemde getuigen op de sterfdatum van Abelus 'den ganschen dach inden herberge hadde sitten'.¹⁰⁷

1615: de procureur generaal *contra* mr. Joannes Franckena, gevangene. De gevangene had 'bittere ende bose conuersatie' met woorden en daden (waaronder een ontbloot mes) met zijn vrouw Betye Meinertsdr. Zij verkeert in levensgevaar en verzoekt separatie. Maar ook diverse anderen waren door Joannes bedreigd en soms met een mes toegetakeld zoals zijn mede-advocaat Regnerus Annius van wie Joannes een rosenobel te goed had wegens een gewonnen weddenschap.

Het Hof 'removerende de beklagde *ab ordini advocatorum*, interdiceert hem van nu voortaan als advocaat en procureur te mogen postuleren, ofte practiceren en ordonneert dat zijn name in het register der advocaten zal worden geroieerd' (verwijdert hem uit de orde van advocaten, verbiedt hem voortaan de praktijk uit te oefenen en schrapt hem van het tableau); verbant hem voor tien jaar uit Friesland en veroordeelt hem in de kosten.¹⁰⁸

1615 okt. 6: Folkert Johannis, burger en koopman te Leeuwarden, met cessie van Bettien Meinerts *contra* Willem Meynerds, wijnheer te Zwolle om betaling van 100 carg.¹⁰⁹

Naar verluidt werd Johannes in 1618 burger van Vollenhove en lid van het Sint-Anthonygilde aldaar.

1620: Joannes probeert de procedure van 1614 te hervatten, de tegenpartij is nu aangevuld met Jan Mollaer als oom en voogd van Trynthie Francken en de weduwe van Johannes Francken voor haar kinderen als erfgenamen van Abelus. Naast het beste pak kleren eist Joannes nu ook de hem toegezegde landen op, gelegen te Prantingha en te Dyerswoldt, beide onder Oosterwolde.¹¹⁰

1621: mr. Johannes Franckena *contra* Joachim Faber.¹¹¹

Uit dit huwelijk:

1. Matthijs Franckena, beneficiant van het St. Christophorusleen 1618, mederechter van Dantumadeel 1633, overl. na 1643.

1618: Lucia Willems *contra* Betcke Meynardtsdr, vrouw van mr. Johannes Franckena, en verdere collatoren van het Christophorusleen. Matthijs

107 HvF 16487 278.

108 HvF 7494 12; 16711 192.

109 HvF 16711 340.

110 HvF 16490 619.

111 HvF 16491 386.

Franckena, zoon van Johannes en Betcke studeert dan als beneficiant van dat leen.¹¹²

1621: Abele Roeleffs en Eyse Lenses kopen ca. 1/7 Westerweer te Oosterwolde van Matthijs Franckena voor 39 phg.¹¹³

1621: Arendt Barelts in kwaliteit (lees: vanwege Anna Franckena), Martinus ten Hoore, Johannes Wylts en Mathijs van Franckena verkopen een weer land te Fochteloo en percelen te Oosterwolde voor 81 phg in totaal.¹¹⁴

1628: Eyse Jansen en Grete Jan Bartels kopen een dagmad hooiland te Oosterwolde van Matthias van Franckena voor 193 phg.¹¹⁵

1633: Mathias Franckena, mede assesseur van Dantumadeel, koopt huis c.a. aan de Hoogstraat te Dokkum van Jan Sickes, bode ter admiraliteit, en vrouw voor 450 gg.¹¹⁶

1640: Mathias Frankema is gebruiker en eigenaar van stem 5 van Driesum van 65 pm. In 1698 is de burgemeester Ericus Haersma vanwege zijn vrouw (Anna Clara Canter) eigenaar.

1643 nov. 10: Matthias Franckena, enige zoon en erfgenaam van Bettie Meynerts, verkoopt een eeuwige rente van 2 gg aan de raadsheer Joachim Andréé.¹¹⁷

1661: dr. Franciscus Canter, raad ter admiraliteit, koopt de 6 pm onder Canters state aan Driesumer terp die verkoopster had geërfd van haar neef Matthias Franckena van Catharina van Oosten, vrouw van Paulus Zachariae, voor 540 gg.¹¹⁸

---

112 HvF 16489 656.

113 OSW 38 134.

114 OSW 38 130, 133.

115 OSW 39 33.

116 DOK 193 8.2.1633.

117 FA Van Beijma thoe Kingma [T 319] 886.

118 DAN 73 242v; G**J**b 1963 70.

Afkortingen en literatuur

De archivalia berusten op Tresoar, behalve die van Leeuwarden die zich op het HCL bevinden, tenzij anders vermeld. De Friese rechterlijke archieven worden aangegeven met de daar gebruikelijke afkortingen in drie letters (OSW, WSW, LWN enz.).

Het rechterlijk archief van Steenwijk berust thans in het HCO te Zwolle. De regesten zijn afkomstig van ir. G.L. Meesters met de destijds geldende inventarisnummers.

AS Fran.	<i>Album Studiosorum Academiae Franekerensis (1585-1811, 1816-1844)</i> (Franeker 1968).
AP LB	<i>Album Promotorum Academiae Lugduno Batavae 1575-1812</i> (in P.C. Molhuysen (ed.), <i>Bronnen tot de geschiedenis der Leidsche universiteit</i> , deel I, 1575-1610 (Hagae Comititis [’s-Gravenhage] 1913).
AS LB	<i>Album Studiosorum Academiae Lugduno Batavae MDLXXV-MDCCCLXXV</i> , (Hagae Comitum [’s-Gravenhage] 1875).
Bb	P.L.G. van der Meer en J.A. Mol (edd.), <i>De Beneficiaalboeken van Friesland, 1543</i> (Leeuwarden 2013).
DDO	Coll. D.D. Osinga (1886-1960), leeszaalbibliotheek Tresoar 15.22.08 osin (oud GEN 514, p. 223-228).
EMvB	Ms. E.M. van Burmania (1700-1789), coll. Fries Genootschap [T 347], inv. nr. 393.
FVE	zie de Walle
Geestelijke goederen Ooststellingwerf:	J.A. Mol, Registers fan geastlik besit ... 1578/80; 3. Eaststellingwerf, in: P.L.G. van der Meer en J.A. Mol, <i>Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslân yn de ier-moderne tiid</i> (Ljouwert 1993), ald. 25-28.
GJ	<i>Genealogysk Jierboek(je) 1951-</i>
GLM	Coll. ir. G.L. Meesters (1906-1990), CBG Centrum voor familiegeschiedenis, ’s-Gravenhage.
GPCV	zie Schwartzenberg.
HCL	Historisch Centrum Leeuwarden, Archief van de Stad Leeuwarden.
HCO	Historisch Centrum Overijssel, Zwolle.
HvF	Hof van Friesland.
MpagE	Website M.H.H. Engels <MpaginaE>.
NNBW	<i>Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek</i> (red.

RA P.C. Molhuysen, P.J. Blok, Fr.K.H. Kossmann
Rechterlijk archief.
Rrek Rentmeestersrekeningen.

A.J. Andreæ, *Nalezing op de nieuwe naamlijst van grietmannen* (Leeuwarden 1893).

O.D.J. Roemeling, *Heiligen en Heren* (diss. Leiden, Leeuwarden 2013), met bijlagen op CdRom; ook op internet als *Corpus Roemeling*.

G.F. thoe Schwartzenberg en Hohenlandsberg (ed.), *Groot Placaat- en Charter-boek van Vriesland* 6 dln. (Leeuwarden 1768-1795).

Worp van Thabor (Worp Tyaerda van Rinsumageest), *Kronijken van Friesland*, boek V (ed. J.G. Ottema), (Leeuwarden 1871).

W. Visscher, *Verveningen en verveners in Friesland* (Leeuwarden 2015).

H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen* (Franeker 2007), met aanvullingen op internet <walmar.nl/inscripties.asp>

Samme Zijlstra, *Het geleerde Friesland – een mythe?* (Leeuwarden 1996); ook op internet: <MpaginaE>.

... *Franckena van Weststellingwerf*

Franckena van Weststellingwerf

Inleiding

Dit artikel behandelt de lotgevallen van de Weststellingwerfse familie Franckena. Ik stam zelf uit deze familie. Mijn afstamming gaat via Epk Frankes Frankena (VIIp) te Oppenhuizen. Deze voorouder deel ik met Hein Walsweer. In het verleden heb ik met hem informatie uitgewisseld over onze gezamenlijke Frankena-voorouders.

In 2020 vroeg Gosse van der Plaats, voorzitter van het Genealogysk Wurkferbân, mij of een zekere Auke Meyes (VIo) te Idsega, misschien een zoon zou kunnen zijn van het echtpaar Meye Franckes Frankena en Uylck Auckes, die eveneens in Idsega woonden. Deze Auke kende ik niet. Hij komt ook niet voor in Alle Friezen. Zodoende was enig zoekwerk noodzakelijk om vast te kunnen stellen dat Auke inderdaad zoon was van Meye Franckes. Aukes mannelijke nakomelingen noemden zich over het algemeen ook Frankena.

In diezelfde tijd vroeg Douwe de Vries te Hurdegaryp zich af of zijn voorvader Jan Dirks te Koudum (VIIt.3) wel een zoon was van Lysbet Ydes Frankena en haar man Dirk Jans. Er was wel informatie over een doop van Jan Dirks in 1731 – zoon van Lysbet en Dirk – gevonden, maar hoe wisten we dat deze Jan Dirks dezelfde was als degene die later trouwde met Antje Jurjens? In deze casus bracht het reëelkohier van Koudum uitkomst. In 1782 verhuurden ‘Durk Jans kinders, nu Jan Durks’, hun huis en hovinge aan hun zwager Siouwe Ellerts, man van Simk Dirks. En in 1810 was de zoon van Jan Dirks – Dirck Jans Jaarsma - curator over de kinderen van Ellert Siouwes.

Als laatste kwam mijn vriend en aangetrouwde neef Jan Bijlholt uit Nijkerk met een foto aanzetten van zijn grootmoeder Baukje Gerbens Frankena (1872-1949), getrouwd met Anthoon Bijlholt uit Lemmer.

Door deze wapenfeiten was mijn hernieuwde interesse voor Franckena gewekt.

Gosse van der Plaats wilde verder weten hoe het zat met de relatie tussen Abele Jurjens (IIIc) en diens vader. In de algemene genealogische literatuur wordt Jurjen Reynders, zoon van Reyner Francken (IIa) en

Jelcke Matthys, gezien als vader.¹ Maar chronologisch kan deze Jurjen nooit de vader zijn van Abele. Toen we dat hadden vastgesteld, kwam Gosse zelf met de oplossing. Dankzij 'de quaclappen van Jan Post' (HvF 16705 t/m 16713) kon Jurjen Francken te Spanga worden getraceerd. Hij trad samen op met de eerder genoemde Reyner Francken, die een broer van Jurjen bleek te zijn.

Toen Jan Taekele Anema uit Rotterdam er achter kwam dat enkele genealogen uit Fryslân met Franckena in de weer waren, heeft hij contact gezocht en voorgesteld om samen te werken. Het was voor mij het laatste zetje dat nodig was om het onderzoek te bewerken tot een artikel.

Frankena, de naam

In de Stellingwerven was de naam Frankena een klinkende naam. De meest prominente en eerste naamdrager was dr. Abelus Franckena (1538-1614), die in de laatste decennia van de 16de eeuw lid was van Gedeputeerde Staten van Fryslân.² Naast de in Fryslân veel voorkomende achtervoegsels -ma en -stra, komt ook het zeldzamere '-na' voor, zoals in ons geval. De voornaam van de stamvader Franke is in de tweede naamval meervoud gezet. Het betekent: 'van de Frankes' of 'afstammelingen van Franke'. Als de naam van de vader op een klinker eindigde dan werd, met name in Saksische streken, deze doorgaans niet met een s maar met een -n vervoegd.³ Zo werd Reynder, de zoon van Franke dan Reynder Franken. Dat komt in de Stellingwerven veel voor. Zo zijn er meerdere families Frankena ontstaan, allemaal afstammelingen van hun eigen Francke en meestal uit Oost- of Weststellingwerf, in navolging van dr. Abelus Franckena.

Het onderzoek

In de afgelopen decennia hebben heel wat genealogen zich op Franckena gestort. Bekende genealogen als mr. B. van Haersma Buma, G.P. Mulder,⁴

-
- 1 Deze Jurjen Reynders is onlangs van het toneel verdwenen. Ype Brouwers heeft aangetoond dat er in deze familie maar één Jurjen was, en dat was Jurjen Francken (Iib).
  - 2 Zie Franckena van Ooststellingwerf in dit Jierboek.
  - 3 <https://taaldacht.nl>
  - 4 Stichting Stellingwarver Schrieversronde: Collectie G.P. Mulder. Te raadplegen op internet.

ir. G.L. Meesters,⁵ D.D. Osinga⁶ en, niet in de laatste plaats, mr. Hein Walsweer⁷, hebben onderzoek gedaan naar Franckena-voorouders. De laatste heeft zijn eigen onderzoek aangevuld met informatie die hij, onder andere, van eerder genoemde genealogen had ontvangen. Hij merkte op dat er op genealogisch vlak veel onduidelijkheid over de familie was. Zijn werk was een eerste aanzet tot een genealogie over Franckena, zoals hij zelf schreef. Eerste aanzet, omdat er nog diepgaand onderzoek zou moeten volgen om tot een afgeronde genealogie te komen.

Tot 2018 gingen bijna alle genealogen uit van een afstamming van de – wat nu heet – Ooststellingwerfse Franckena's. In dat jaar wist drs. Ype Brouwers te ontrafelen, dat de sinds jaar en dag bekende oudste generaties, afkomstig uit Ooststellingwerf, niet de voorouders waren van Franckena's uit Weststellingwerf. Daarbij ging het met name om Francke Johanneszoon (circa 1530 – circa 1600), broer van de al eerder genoemde bekende dr. Abelus Franckena. Hij werd lang gezien als de stamvader van de Weststellingwerfse tak, maar Brouwers wist hard te maken dat deze Francke Johannes ongehuwd is gebleven en geen kinderen naliet. Sindsdien hebben we te stellen met twee verschillende families, die van Ooststellingwerf en die van Weststellingwerf.

Er waren ook onderzoekers die een afstamming van dr. Abelus Franckena voorstonden. Ook die gedachte is door Brouwers naar het rijk der fabelen verwezen. Dr. Abelus had geen kinderen.

Dankzij een financiële bijdrage van de Van Heloma Stichting⁸ te Heerenveen is er met hulp van Ype Brouwers professioneel onderzoek gedaan naar de vraag wie er dan wel de stamvader was van de Weststellingwerfse Franckena's. Daarbij kon een mooi succes worden geboekt. In een akte uit 1616 werd een Barthel Jansz gevonden, weduwnaar van Anna, Francke Boelesdr. We constateerden dat we met deze vondst 'trije miggen yn ien klap' hadden gevangen. Als eerste

---

5 CBG, collectie ir. G.L. Meesters: Franckena. Meesters' kinderen stammen af van ds. Abelus Bartholdi Franckena (IIId). Hij vond echter niet de aansluiting met de andere Franckena's. De resultaten van zijn onderzoek zijn gepubliceerd in het *Kwartierstenboek 1883-1983*, uitgegeven door het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, 's-Gravenhage 1983.

6 Collectie D.D. Osinga: GEN 15.22.08 OSIN (015) 223 t/m 232.

7 Niet openbaar.

8 De Van Heloma Stichting is in 1952 opgericht door nakomelingen van Hermina van Franckena (Vi). De Stichting ondersteunt initiatieven voor behoud van cultureel erfgoed, natuur en landschap in Fryslân.

natuurlijk de vondst van Francke Boeles. Een voorouder vinden is altijd bingo! Zeker als je specifiek naar juist deze voorouder op zoek bent en die dan ook vindt, is dat een kick. Francke Boeles werd vervolgens ook in de quaclappen aangetroffen, samen met zijn broer Marten Boeles. Als tweede werd hiermee het derde kind van stamvader Francke gevonden. Omdat de twee zoons Reynder en Jurjen beiden een derde deel van het bedrijf van hun ouders hadden verkocht, moest er dus nog een kind zijn en dat kind – Anna – was nu gevonden. Enkele van haar kinderen noemden zich Franckena, net als haar broers. Als derde en laatste kon de ‘zwevende’ familie van ds. Abelus Bartholdus Franckena (IIId) gekoppeld worden aan de Franckena’s uit Weststellingwerf. Tot nu toe was het onzeker bij wie deze familie thuishoorde. Abelus Bartholdus was een zoon van Barthel en Anna.

Alle verzamelde gegevens van collega-genealogen stonden tot mijn beschikking om te verwerken in een afrondende publicatie. Die informatie is vooral gewogen, kritisch beoordeeld en met nieuwe informatie vergeleken. Opgemerkt moet worden dat er veel foutieve hypotheses bestonden, waarmee moest worden afgerekend. Met de huidige online-onderzoeksmogelijkheden, zoals Alle Friezen (inclusief nedergerechten), Google, Family Search enz., en ook de beschikbaarheid van overig bronmateriaal op internet, kon veel verbeterd en uitgebreid worden. Daarbij heeft de hulp van mede-onderzoekers, nu en in het verleden, flink bijgedragen aan het uiteindelijke resultaat. Aan diegenen die de belangrijkste bijdragen leverden, wil ik mijn speciale dank uiten: Hein Walsweer uit St. Jacobiparochie, Ype Brouwers uit Leeuwarden, Anne Hielke Lemstra uit Wijk bij Duurstede, Jan Taekele Anema uit Rotterdam, Douwe de Vries uit Hurdegaryp, Jacqueline Spijkerman uit ’s Hertogenbosch, Gosse van der Plaats uit Dokkum en Leo van der Hoff uit Leeuwarden.

De onderzoeksresultaten zijn uitgewerkt in acht generaties, beginnend in de eerste helft van de 16de eeuw en eindigend in de vroege 19de eeuw. Hedendaagse Frankena’s kunnen via Alle Friezen nagaan hoe ze aansluiten op de laatst vermelde generatie.

Van vrouwelijke nazaten die zich Frankena noemden en kinderen hadden, is de informatie over het algemeen nog een generatie doorgezet. Soms zelfs meerdere generaties, omdat gevonden materiaal daarover als bijvangst moet worden gezien van het hoofdonderzoek, namelijk het vinden van Franckena-naamdragers. Zoals bijvoorbeeld de bezitsreconstructie van stemnummer 47 te Wolvega, waarmee ik de kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van Auckien

Franckena (IVc) en die van haar tantezegger Claeske Franckena (Vd) in beeld kreeg. Zij waren niet in DTB-boeken te vinden. Door de verkoop van hun bezit in stemnummer 47 konden ze worden getraceerd.

Toch zijn er in deze tijd in Nederland nog heel wat Franckena's niet terug te voeren op die van Weststellingwerf. Dat kunnen nakomelingen zijn van de Ooststellingwerfse familie. Maar, zoals eerder opgemerkt, op een gegeven moment hebben meerdere personen de achternaam Franckena aangenomen, naar een stamvader Franke. Hierdoor zijn er verschillende families te onderscheiden.

Naast de families uit Oost- en Weststellingwerf, was er in het begin van de 19de eeuw een organist en onderwijzer te Irnsum, afkomstig uit Vinkega. Deze Hendrik Franken (1751–1832), zoon van Franke Hendriks en Reintjen Harmens,⁹ noemde zich Franckena en kreeg een zoon en twee dochters. De zoon Franke is waarschijnlijk jong overleden. Geen Frankenanaamdragers dus.

In 1665 trouwen te Steenwijkerwold Francke Geerts, jongeman van Steenwijkerwold (zoon van Geert Altsz) en Geertien Jans. In 1679 zijn deze echtelieden beiden overleden, wanneer curatoren worden benoemd over hun – niet genoemde – kinderen.¹⁰ Een zoon zal zijn Geert Franckena in den Dal onder Oldemarkt, die zich ook 'Franke Geerts' noemt. Hij en zijn vrouw Swane Freriks laten hun in den Dal geboren kinderen Jan (1698), Jantien (1701), Trientjen (1705) en Gerrit (1707) dopen in Oldemarkt.

Zowel Hendrik Franken als Francke Geerts c.s. heb ik niet kunnen koppelen aan de Franckena's van Weststellingwerf.

Naamsaanneming 1811

Bij de naamsaanneming in 1811 in Fryslân, namen twaalf personen de familienaam Frankena aan. Al deze personen stammen af van de Franckena's van Weststellingwerf, en dan met name van Jurjen Francken (IIb). Twee van de twaalf personen waren nakomelingen van zijn broer Reynder. Die twee waren kleinzoons (VIIb.2 en 3) van Helena Eises Frankena te Stavoren (VIh) en dus nazaten in vrouwelijke lijn. De tak van Reynder Francken (IIa) is na generatie VI in mannelijke lijn uitgestorven. Ook de lijn van zuster Anna, Francke Boelesdr (IIc) heeft geen nakomelingen tot in de huidige tijd voortgebracht met de naam Franckena.

Drie andere personen, te weten Hidde Aukes (VIIg.6), Ysk Jurjens

---

9 WSW 55 89v.

10 WSW 53 foto 26.

(VIIIm.3) en Sikke Ydes (VIIIs.7) namen de naam Frankena wel aan, maar kregen geen Frankena-nageslacht.

In onze provincie waren er ook mensen die hun achternaam niet formeel lieten vastleggen. Het gaat hierbij om de kleinkinderen van Douwe Reins te Wirdum (VIIIf), en om Hans Meyes uit Haskerhorne (VIIo.4).

Deze Hans en de resterende zeven personen die de naam aannamen en ook Frankena-nageslacht kregen, zijn te onderscheiden in zes Frankena-takken, namelijk die te Hichtum (Auke Aukes VIIg.2), Molkwerum (Abel VIIIm.2 en Jan Jurjens VIIIm.5), Haskerhorne (Hans Meyes VIIo.4), Langweer (Lammert Meyes VIIo.9), Uitwellingerga/Oppenhuizen (Thewes VIIg.3 en Lammert Willems VIIg.5) en Balk (r.k.) (Franke Ydes VIIIs.1).

In Oldemarkt woonden rond 1811 ook Weststellingwerfse Frankena's, maar zij lieten hun lang bestaande achternaam niet registreren (VIIa.4 en 6).

Wapen

Gedeeld, I. in blauw een omgewende zilveren leeuw; II. doorsneden, a. in rood drie zilveren lelies; b. in zilver drie rode brakkenkoppen. Helmteken: drie struisveren.

Het helmteken wordt vermeld in de bronnen uit 1653 en 1747, zonder kleuren. Het ligt voor de hand als kleuren voor de struisveren blauw, zilver, rood te kiezen, en voor de dekkleden rechts blauw, links rood, gevoerd met zilver.

Tekening
Jelle Terluin

Bronnen:

Circa 1628: een zilveren drinkschaal, titel 'Hansje in de kelder', getoond op de zilvertentoonstelling ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Friesch Genootschap in 1927.¹¹ Deze schaal is in 1957 door ir. J.S. van Heloma, de laatste mannelijke telg van het geslacht, aan het Fries Museum geschonken.¹²

1653 dec. 20: lakafdruk van C. Franckena, Leeuwarden (IIIb.2), geen kleur maar met het helmteken.¹³

1694: de grafzerk van Coenira van Franckena (IIIa.3) en haar echtgenoot Saco van Idsinga in de Oude Kerk te Harlingen met hetzelfde wapen, zonder helm of dekkleden.¹⁴

Begin 18de eeuw: Wapenboek Hesman nr. 290.¹⁵ Hierin de vermelde kleuren, doch zonder helmteken.

1747: koperen kroonschildje, te zien in de voorkerk te Heeg en waarschijnlijk afkomstig van één van de drie koperen kroonluchters in de kerk, met daarop de wapens en namen van ds. Hanso Lemstra en zijn vrouw Reinskjen van Franckena (Vf.6).¹⁶

1772: een kopie van een tekening uit dat jaar werd op 6 november 1963 door mevrouw Hiemstra-Kuipers te Sneek, bezoekster van het Rijksarchief te Leeuwarden, getoond met onderschrift 'Franckena anno 1771'. De kleuren wijken af: in goud een omgewende rode leeuw, in blauw drie gouden lelies, in groen drie zilveren brakkenkoppen.

-
- 11 Fries Museum inv. nr. Z 1957-870 (volgens zilverdeskundige Jan Schipper van Zilverstudie moet de drinkschaal op circa 1628 worden gedateerd. En wel wegens het toegepaste stadsmerk van Leeuwarden op de schaal, dat tot 1635 in gebruik was. Voorts het meesterteken van Jarich Gerrits van der Lely en jaarletter R voor ca. 1628); Catalogus Zilvertentoonstelling 1927 nr. 15 (de beschrijving vermeldt ten onrechte 'leeuwenkoppen' in plaats van hondenkoppen (brakkenkoppen); J.R. ter Molen, *Fries goud en zilver*, Gorredijk 2014, nr. 313.
  - 12 129ste verslag Friesch Genootschap (1957).
  - 13 Coll. Heerma van Voss, uit RA Franeker 136.
  - 14 Walle 2493.
  - 15 *GJb* 1993 170.
  - 16 www.walmar.nl, boeknummer 9340 (met foto); Reeks Monument van de maand, S. ten Hoeve, *Heeg, een dorpsgezicht*, Leeuwarden 1995, blz. 11.

Genealogie

Eerste generatie

I. Francke Boelens, huisman te Steggerda, tr. circa 1550 mogelijk Aertnie Jurjansdochter.¹⁷

1571 en '73: Franck en Marten Boelens contra Jacop Jacobsz.¹⁸

Zij lieten een bedrijf van 26 roeden te Steggerda na.

1595: Arent ff(...)ers en A(...) kopen 3½ roeden veen in Steggerda met Renier en Juryen ffrancken bewesten en de erven van Juryen Goeithies beoosten van grietman Cornelis Jelles en Janthien Albersdr voor 45 gg.¹⁹ Renier Claes Pyeters en genoemde Renier en Juryen verzoeken het niaar.

1595: Reyner ffrancken en Jelle kopen een arve lands in Oldeholtwolde met Jelle Eysses beoosten en de pastorie bewesten in ruilkoop met Elle en Aucke tegen 9 roeden te Steggerda met Reiner Claes beoosten en bewesten en 2 dagmad met bijbetaling van 450 phg.²⁰

1597: de grietman Cornelis Jelles en Janthien Albersdr kopen ½ saete te Noordwolde met Geerdts Jan Maes beoosten en Harmen Claes bewesten en 1/3 van 26 roeden te Steggerda met Renier Claes bewesten en beoosten in ruilkoop met Juryen ffrancken en Wemme.²¹

1596 mei 8: Carste Lefferts, Jochum Wybesz, Reyner Dircxz, Pyter Lambertsz, Alt Martens, Jacob Sibesz, Jan Dircxz, Jan Jansz en Jan Aerntsz in hun qualiteit dragen bij 'seeckere aerffscheydinge' landen te Spanga, gemeenschappelijk met Peter en Carste Jan Albertsz en afgekomen van wijlen Jacob Jacobs, en een jaarlijkse rente van 6 'haertoch Philipsguldens' uit mr. Hessels zate voor 450 phg over aan Reyner en Jurgien Franckena.²²

Het bezit van Jacob Jacobs vererfde op zijn neven en nichten (zie 1616 bij Anna). De broers Franckena nemen landen te Spanga en een rente uit die nalatenschap over voor een bedrag van 450 phg. Maar dit vastgoed is geen eigendom van Jacob Jacobs, zo zal blijken, maar van Aucke, de schoonvader van Willem Martens. Als gevolg strijd tot in 1649.

1612-'17: Willem Martens vanwege zijn vrouw Anna Auckedr contra Reyner en Georgien Franckena. Dezen moeten hem de opkomsten van de rente van 6 phg en de halve sate afstaan.²³

-
- 17 In de familie circuleert een zilveren onderriem met haar naam. Deze bevond zich in 1693 in de nalatenschap van Aentie Abelsdr (zie IVh).
- 18 HvF 16694 264; 16695 123.
- 19 WSW 117 302v.
- 20 WSW 117 49.
- 21 WSW 117 325v.
- 22 Blijkens HvF 16504 1071 (derde sent. van 27.10.1635).
- 23 HvF 16710 89; 16712 60, 154, 297, met dank aan Gosse van der Plaats te Dokkum, die mij hierop wees.

In 1635 zijn het Jurgien Franckena voor zich en de kinderen en erven van Reyner Franckena namelijk Matijs Franckena, secretaris van Weststellingwerf, Franck en Aeff Franckena, die de procedure hervatten contra de erven van Alt Martens, Elle Martensdr voor zich, Jochum Wybes vanwege zijn vrouw Ins (lees Lysse) Martensdr en Jacob Fransz als mede erfgenaam van zijn vader Frans Jansz. Ingevolge een eerdere uitspraak van het Hof was de rente van 6 phg. toegekend aan ene Willem Martens vanwege zijn vrouw, terwijl de inkomsten van de landen over de jaren 1611-'16 worden getaxeerd op 200 gulden. Reyner Dircxz en medegeadaagde Boele Hansz hadden eerder al met de broers Franckena geaccordeerd.

Reyner Franckena (IIa) is na 1618 overleden, Jochum Wybes (bijlage I.3) overleed voor 1625. De weergave van partijen in deze sententie betreft dus de situatie van enig jaar tussen 1618 en 1625.

1649: Aeff Abels, vrouw van Pyter Taekes bij Workum, als mede-erfgenaam van Jurgien Franckena en vanwege diens verdere erven hervat de procedure van Pyter Hendricx contra Jan Wybes te Haule, als lasthebber van zijn moeder Elle Martens, Jan Lamberts als vader van Lambert Jans, zijn kind bij Anna Alts, voor 1/8 deel erfgenaam van Alt Martens, grootvader van het kind, Jan Luyties te Steenwijkerwold, lasthebbende van zijn schoonmoeder Lutske Martens, en Hendrickien Hendricx, weduwe van Jacob Fransz, voor de helft erfgenaam van haar dochter Frouckien Jacobs, die erfgenaam was van genoemde Jacob Frans haar vader, die voor 1/5 deel erfgenaam was van zijn vader Frans Jansz. Verwezen wordt naar een sententie, uitgesproken bij het Hof op 27 oktober 1635.²⁴

Uit dit huwelijk:

1. Reyner Francken, volgt IIa.
2. Juryen Francken, volgt IIb.
3. Anna Francke Boelesdr, volgt IIc.

Francke Boelens had een broer Marten Boelens, wiens nakomelingen in proces waren met Reyner en Juryen Francken. Een kort parenteel van die Marten volgt in de bijlage.

Tweede generatie

IIa. Reyner Francken Franckena (zoon van I), eigenaar van een sathe en landen te Sygersburen onder Oldeholtwolde (stemnummer 5), ontvanger der schatting van Oldeholtwolde 1592, 1601, volmacht van

---

24 HvF 16518 865 (sent. 57 van 27.10.1649).

Weststellingwerf 1600, gedeputeerde van Fryslân 1603-1606,²⁵ volmacht ten Landsdage 1606, '07, '08, '09,²⁶ overl. voor 1624, tr. voor 1583 Jelcke Matthysdr.

Oktober 1591: Reiner Franckes, samen met Hans Jansz en Johannes Claesz, volmacht van de inwoners van Weststellingwerf, contra Johannes Petri Sannes.²⁷

1592: Reiner Franckena, ontvanger van Oltwolde (lees Oldeholtwolde).²⁸

1593: protest van Reiner ffrancken vanwege schatting.²⁹

1593: Reiner ffrancken en Jelle kopen 4 roeden lands met huizing c.a. op Sygerbuieren in Oldeholtwolde met de kopers bewesten van Jacop Thomas en Fenne, Griete en Trine Thomasdrs. met hun mannen en tevens 1/3 saete te Oldelamer, gemeenschappelijk met Geerd Jochims en Anna, van Anders Lamberts en Swaene.³⁰

1594: Renier ffrancken en fpoppe Pyeters bemiddelen bij een niaarlegging.³¹

1595: Reiner ffrancken wordt uit naam van Claes Claesz bij een dekretale verkoop koper van 4 roeden te Ter Idzard.³²

1596: Reiner ffrancken en Jelle kopen 3 roeden in Sycher Bwieren met de kopers beoosten en de erven van Volcker Hans bewesten van Jacop Eysses en Aucke.³³

1597: Reiner ffrancken en Jelle kopen 1/3 saete genaamd Cornelis Anders landt in Ter Idzard met de halve huizing, de kopers bewesten, van Dirck Jouckes, bijgestaan door zijn voogd.³⁴ Protest komt van Joritghen Joritsz die als erfgenaam van zijn moeder mede-erfgenaam was van Cornelis Anders.

1598: Trine Gerbesdr. koopt, bijgestaan door haar curatoren Garwert? Bralts en Reiner ffrancken, 6½ roede te Nijeholtwolde van Johannes Hendricx en Renicke.³⁵

1598: Reiner Francke te Weststellingwerfwesteinde contra Melchior Willems te Ter Idzard over een saete te Oldeholtwolde.³⁶

---

25 Reddingius II 17; MpaginaE; de Landsgeschiedschrijver B.G. Furmerius noemt hem een paar keer in zijn dagboek als gedeputeerde van Fryslân. Reiner werd op zaterdag 1 februari 1606 als gedeputeerde vervangen door Dirck Baerdts, grietman van Haskerland (D.W. Kok en Onno Hellinga, *Diarium Furmerii, Dagboek van Bernardus Gerbrandi Furmerius 1603 – 1615, Landsgeschiedschrijver van Friesland*, Leeuwarden 2006).

26 MpaginaE.

27 HvF 16704 399.

28 Reddingius II 16.

29 WSW 117 1.

30 WSW 117 12, 12v.

31 WSW 117 40.

32 WSW 117 72v.

33 WSW 117 80v.

34 WSW 117 118v.

35 WSW 117 134v.

36 HvF 16482 9, 835.

1598: Reiner ffrancken en Jelle kopen de helft van 8 dagmad hooiland te Oldeholtwolde van Janthien Egbersdr, vrouw van Jan Reiners.³⁷

1598: Reiner ffrancken en Jelle kopen $\frac{1}{3}$ van 9 roeden in Ter Idzard, genaamd Cornelis Anders arve, met $\frac{1}{3}$ van het getimmerte etc., gemeenschappelijk met de kopers, van Eyse Cornelis, Aucke Cornelisdr en Dirck Jouckes.³⁸

1601: Reiner Francken en Jelle kopen 8 roeden onder Ter Idzard met Claes Claesen beoosten en de kopers bewesten van Wybe Jacops (?) en Anne voor 450 phg.³⁹

1601: bij dekreet wordt 7 roeden te Wolvega verkocht; Geerd Jochems biedt 30 phg. per roede, Foppe Peeters protesteert dat hij al 30 phg. geboden had, voordat genoemde Geerd en Renier Francken met hun bod van 28 phg. kwamen.⁴⁰

1601: Jacob Everts contra Reinier Francken, ontvanger der schattingen te Oldeholtwolde.⁴¹

1604: Reiner Francken en Jelle kopen een dagmad hooiland in Ter Idzard met de kopers bewesten van Cornelis Anders en Job voor 75 phg.⁴²

1604: Renier Francken en Jelle kopen $\frac{1}{3}$ van 9 roeden in Ter Idzard met getimmerte, met de kopers beoosten en bewesten, van Aucke Joucke weduwe voor 372 phg. Er komt protest van Claes Claesz en van Dirck Jouckes vanwege zijn vaders en moeders erfenis.⁴³

1607: Renier Francken en Jelle kopen 5 roeden in Sygerbuiren met kopers beoosten en $4\frac{1}{2}$ roede in Volcker Hans saethe in Ter Idzard met de gehele huizing van Reinst Volckersdr, vrouw van Lauwerens Cornelis, voor 650 phg.⁴⁴

1603 tot '06: Reynier Frankena gedeputeerde van Fryslân, namens de Zevenwouden.⁴⁵

1604 en '05: de heere Reyner Franckena krijgt zijn onkosten vergoed, gemaakt voor de Ontvanger-Generaal.⁴⁶

1608: Reiner Francken en Jelle kopen 8 roeden in Wolvega van Trijne Feyedr., weduwe van Bene Reinthies, voor 600 phg. Francke Reiners laat aantekenen dat hij door de koop niet benadeeld wil worden. Anderhalfjaar later vindt de koop door toedoen van zijn vader Reiner Francken alsnog doorgang.⁴⁷

1608: Eiso Jansz en Trijne kopen $4\frac{1}{2}$ roede op Ter Idzard en 3 roeden aan de Dellesloet van Reinder Francken en Jelle in ruil tegen 4 dagmad akkers, $\frac{1}{2}$ dagmad hofstede en nog 2 dagmad te Oldeholtwolde met bijbetaling van 60 phg.⁴⁸

---

37 WSW 117 139v.

38 WSW 117 145.

39 WSW 117 180.

40 WSW 117 185v.

41 HvF 16705 302.

42 WSW 117 235v.

43 WSW 117 242v.

44 WSW 117 287v.

45 MpaginaE.

46 Register betalingsordonnanties Ontvanger-Generaal (Alle Friezen).

47 WSW 106 9.

48 WSW 106 21v.

1609: Meynert van Idzarda, grietman van Weststellingwerf, Hessel van Boetsma, rentmeester en Ontvanger-Generaal van het landschap Friesland, en dr. Joan van den Zande, raad in het Hof van Friesland, ieder in zijn kwaliteit, verkopen landerijen in Schuringa en Oudehorne. Hierop volgen niaarleggingen door Reyner Franckena vanwege zijn vrouw Jelcke Mathijsdr, bloedverwante van de verkopers, Anne Foppes, zoon van verkopers' neef, en bloedverwante Swaene Aeytiedr, vrouw van Marten Wybez.⁴⁹

*De verkopers zijn de zoon en schoonzonen van dr. Baerthe Idzaerda (1528-1603, zoon van Haico Meinsesz Idzaerda en Imck Rommaerts) en Magdalena Rommarts (overleden 1584, dochter van mr. Johan Rommarts, denkelijk bij Tinthje van den Tempel).*⁵⁰ *Baerthe had twee zusters, Swaene en Rommart Hayties,*⁵¹ *en ook Magdalena had twee zusters, Maria en Jannecken Rommarts.*⁵² *Jelcke Matthysdr was naar alle waarschijnlijkheid achternicht van Magdalena Rommarts.*

De erven van Baerthe Idzaerda waren in Oldeholtwolde belenders van Reiner en Jelcke (zie hierna 1617).

1611: Keer Claesen zal Reyner Franckena 20 phg. betalen wegens koop van hooi.⁵³

1612 oktober: Reynder Francke protesteert als gelastigde van Swane Renckedr, vrouw van Arent Reiberts, tegen de verkoop van land te Nijeholtwolde. Swane is een volle zuster van de verkoopster Hille Renckedr, die het land samen met haar man Hanne Uipckes wil verkopen aan Geert Luyties en Claes Hendricks en vrouw.⁵⁴

1613 februari: Wybrant Wilms en Lisabet echtelieden kopen 8 dagmad land te Munnekeburen, mandelig met Hessel van Bootsma, ontvanger-generaal, van Meyne Sibbers en Ancke echtelieden voor 600 phg.⁵⁵ In de marge: Reynder Francken verzoekt als volmacht van Hessel van Bootsma het niaar. Ook Kempe Sibbers, broer van de verkoper en Botte Peters, vanwege zijn vrouw als volle zuster van de verkopers, vragen het niaar.

1615: Rincke Lyclama, Peter Thomas en Roeliff Alberts met hun vrouwen kopen 5 roeden te Oldeholtwolde van Cornelis Andrees voor 380 phg.⁵⁶ Engbert Dircks verzoekt namens zijn vrouw, verkopers nicht, het niaar; zo ook Reinder Francken vanwege zijn vrouw, verkopers tante, voor de ene helft en mr. Mathijs Franckena, diens neef, voor de andere helft. Ook Seuwert Jelis, man van verkopers dochter,

---

49 SCO 112 21v t/m 24.

50 O. Vries, B.S. Hempenius - van Dijk, P. Nieuwland, P. Baks, *De Heeren van den Raede, biografieën en groepsportret van de raadsheren van het Hof van Friesland*, Hilversum/ Leeuwarden 1999, 76, 111 etc.

51 T103 106.

52 HvF 16474; 16701 106.

53 OSW 1 145.

54 WSW 106 147v.

55 WSW 106 165v.

56 WSW 106 219.

verzoekt het niaar; Wybe Hylckes (vanwege zijn vrouw) en Peter Jacops verspieren als gelastigden van hun moeder Luytien Luytiensdr (als mede-eigenaars?) de verkoop van de ene helft en verzoeken het niaar voor de andere helft.

Verkoper Cornelis Andrees (junior) was kleinzoon van Cornelis Anders (senior) van Ter Idzard. De moeder van junior moet zuster zijn geweest van Jelcke Matthijsdr.

1616, mei: Reiner Francken is borg voor Jeip Hanckes te Mildam, die als volle oom van de verkopers het niaar had verzocht van de koop van een halve kamp bouwland in het Heideveld onder Oldeholtwolde voor 231 phg aan Arent Folckerts met zijn kinderen. Ook Trijnie Abeles vroeg het niaar, als volle zuster van de verkoopster Eetke Eue Hanckes, weduwe, met haar kinderen.⁵⁷

1617, mei: de raadsheer Johan van de Sande verkoopt als voogd over de minderjarige wezen van wijlen Hessel van Bootsma voor 1021 phg aan Reinder Franckena en Jelcke Mathijsdr. 'sekere camp boulant met de bouerlanden tot dheele doorgaende landen behorende met sijn beplantinge daerop staende exempt drie ende twintich ecken bomen, staende op der brinck', de proclamanten zelf ten oosten en ten westen de scheiding tussen Oldeholtwolde en Nijholtwolde en Sygerburen, strekkende van de Oldewech tot in de lantschene, gelegen te Oldeholtwolde op Sygerburen, genaamd De Horne. Van de Sande wordt geassisteerd door Abbe en Jan Bootsma. Geert Jochems en Matthijs Franckena zijn respectievelijk als bijzitter en secretaris aanwezig.⁵⁸ Dezelfde verkopers doen daar ook 7 percelen van de hand met Reinder Francken als belender ten oosten voor in totaal 2.742 phg.⁵⁹

Vervolgens verkoopt de familie Bootsma twee percelen van elk vijf dagmad land, o.a. op Sygerburen te Oldeholtwolde, voor in totaal 1208 phg.⁶⁰ Reyner Francken verzoekt het niaar voor zich en als gelastigde van zijn vrouw Jelcke Mathijsdr, als belenders en als bloedverwanten van de erfgenamen van de heer Bootzma.

1618: verkocht wordt 4/5 part van 3 roeden met gelijk aandeel van het getimmerte ende beplanting te Sonnega, gemeenschappelijk in de sathe waarop de proclamanten wonen.⁶¹ Verkopers zijn: Eppe Tysdr, vrouw van Ebe Barels, voor 1/5, Beuwe Tysdr, vrouw van Johannes Peers, voor 1/5, Lambert Tys voor zich en Reinder Franckena curator litis over de minderjarige Leuwe Tysz, voor 1/5, Douwe Reuwertsz voor zich

---

57 WSW 106 252.

58 WSW 106 289. Door de nauwkeurige beschrijving van de ligging van het aangekochte onroerend goed, kon via de *Prekadastrale Atlas fan Fryslân (PKAF) 1700/1640, deel 2 Weststellingwerften noorden van de Linde*, de exacte plaats worden bepaald. Het gaat hier om stemnummer 5, in 1640 eigen aan de erfgenamen van de heer Franckena, gebruiker Foppe Gerrits. De heer Franckena was mr. Matthys Reynders Franckena (1587 – 1632), zoon van de hier genoemde kopers Reynder Francken en Jelcke Matthysdr. Huidig adres: Idzardaweg 2 te Oldeholtwolde.

59 WSW 106 290, 291.

60 WSW 106 292.

61 WSW 106 336.

en mede als voormomber over zijn zusters Wytz Reuwertsdr nagelaten weeskind bij Carst Hessels, Dedde Reuwertsdr, vrouw van Peer Renckesz, Trijn Reuwertsdr, vrouw van Jacob Jans, en Lambert en Leuwe Reuwerts, beiden nog minderjarig, gesterkt met hun voormomber Ibe Barels, samen kinderen van wijlen Reuwert Tys, voor 1/5, voor 148 phg. Koper is Anne Suwerts, namens zijn drie onmondige kinderen bij wijlen Trijn Petersdr. In de marge: Tys Rennerts verzoekt als zoon van Beuwe Tysdr en als susterling van de verdere verkopers het niaar.

Bovenstaande aktes laten zien dat Reyner Francken al in 1592 in Oldeholtwolde woonde, in het buurtschap Sygersburen, tussen Oldeholtwolde en Ter Idzard. Waarschijnlijk heeft hij zich daar gevestigd omdat zijn vrouw er vandaan kwam. Zij was verwant met de familie Idzaerda uit dat dorp.

Het buurtschap Sygersburen onder Oldeholtwolde op de topografische kaart uit de Bosatlas van Fryslân (Groningen 2009). De eerste boerderij oostelijk van de haakse bocht in de Idzardaweg, is stemnummer 5 te Oldeholtwolde die door Reyner Francken en Jelcke Matthys werd bewoond.

In Weststellingwerf zijn de erfgenamen van de heer Matthys Franckena in 1640 eigenaar van stemnummer 13 te Oldelamer, samen met de weduwe en erfgenamen van de heer Rinco van Lycklema, die de sate en landen dan verhuren aan Jenne Yntyes. Verder bezitten ze stemnummer 5 te Oldeholtwolde, stemnummer 32 te Sonna, en de stemnummers 1 en 2 te Wolvega (Franckenastate).

Uit het huwelijk van Reyner en Jelcke:

1. Francke Reyners Franckena, volgt IIIa.
2. Matthijs Reyners Franckena, volgt IIIb.
3. Aef Reyners Franckena, overl. na 1644, tr. 1. Eyso Jurriens, huisman, waarschijnlijk te Ter Idzard, overl. voor 24 februari 1625, zoon van Jurrien Alberts, stelling te Wolvega, en Lyckel Eyses; tr. 2. Wessel Dircks, huisman te Ter Idzard, in 1640 eigenaar van de stemnummers 25 en 26 aldaar.

1641: Wessel Dircks en Aeffien Franckena kopen 3 roeden land te Ter Idzard, jonge Claes Claes nagelaten weeskind ten oosten, de kopers zelf c.s. ten westen, van Peter Claes en Ybe Jochumsdr voor 1.200 phg.⁶²

1644: Wessel Dirck en Aeffien Reindersdr kopen 2 roeden land te Ter Idzard, de kopers zelf ten oosten en westen, van Foppe Martens voor 100 phg. Egbert Jans protesteert namens zijn dochter Griete Egberts als bloedverwant.⁶³

Zie voor Aef, haar kinderen en verdere nakomelingen *GJb* 2010: Leo van der Hoff: Het nageslacht van Jurrien en Peter Alberts, 111. Zie ook Vd, VIId en VIIa van dit artikel.

Uit het eerste huwelijk: Claessien, Eyzo, Frouckien, Thijssien en Trijntje Eyses.

IIb. Juryen (Georgien) Francken Franckena (zoon van I), huisman te Spanga, overl. aldaar 4 maart 1627 en daar begraven,⁶⁴ tr. rond 1580 Wemme.

1594: Jan Berens en Lysyen kopen 7 roeden te Steggerda met Reiner Claesz beoosten en Jan Claesz bewesten van Henderick (Kinsten?) en Alydt.⁶⁵

---

62 WSW 108 10.

63 WSW 118 216.

64 Walle 6014. De grafsteen wordt bewaard in het baarhok. In augustus 1979 is dit één van de vier stenen (zogenaamde hoofdstenen, ca. 70 x 70 cm) die door de jaren heen waren overgebleven op het kerkhof van Spanga. Ze werden hergebruikt voor meerdere doeleinden, o.a. voor de fundering van de klokkestoel (Walle 6011), aldus Dirk Kerst Koopmans in 'de Ovend', 7de jaargang no. 4, tweemaandelijks orgaan van de Stichting Stellingwarver Schrieversronte.

65 WSW 117 33v.

1595: Jan Berents en Lysyen kopen 1/6 van 14 roeden te Steggerda met de verkoper beoosten en Baerte Jansz bewesten van Juryen Francken en Wemme.⁶⁶

1595: Jan Berents en Lisien kopen 1/12 van (14?) roeden te Steggerda met Juryen ffrancken beoosten (dat door Jan Dirckx gekocht zal worden) en Baerte Jansz bewesten van Tyaebele Baertes.⁶⁷

1595: Jan Dircx en Anne kopen 6 roeden te Steggerda met de erven van Jan Wichers beoosten en Jan Berens bewesten van Georgen (doorgehaald: Albers) Francken en Wemme voor 44 phg per roede.⁶⁸ Hylle Upke weduwe, achternicht van verkoopster, verzoekt het niaar. Zo ook Renier ffrancken voor zich en als voogd van de kinderen van Henderick Pyeters.

1595: Jacop Thimens en Griete kopen een kampje lands te Spanga met Juryen ffrancken beoosten van Cleis Doedesz en Hylle.⁶⁹

1596: Lubbert Jochems koopt een sate te No(ordwolde?) met Juryen ffrancken beoosten, van Gerrit Jansz te Kuinre.⁷⁰

1602: Juryen Francken en Wemme kopen 1/2 dagmad Uuytterdicken in Nijetrijne, gemeenschappelijk met kopers, met de pastorie beoosten en de kopers bewesten van Epe Waltes en Froucke voor 40 1/2 phg.⁷¹

1604: grietman Meinerdt van Idzarda en Hiskien van Haringsma kopen 22 1/2 dagmad, genaamd Uuytterdicken, met huis en schuur in Nijetrijne van Juryen Francken en Wemme.⁷²

1611: Jurrien Fransen treedt op als volmacht van de dorpen Spanga, Scherpenzeel, Munnikeburen, Olde- en Nijetrijne en Oldelamer inzake wateroverlast.⁷³

1617: Gerryt Jans Wijn en Wemme Cleysdr kopen 1/9 van 22 dagmad land met getimmerte en beplanting in de door hen bewoonde sate te Spanga, gemeenschappelijk met Cleis Doeden, Jurryen Francken ten oosten en Peer Peters ten westen, strekkende uit de akkersloot van de erven van Jan Euers en voorts 1/15 van 11 roeden in Oldetrijne, gemeenschappelijk in wijlen Aucke Doedes sate, door verkoopster Grete Jan Remmeltsdr van haar grootouders aanbeërfd, voor 410 goudg.⁷⁴
In 1640 zijn eigenaars te Spanga, van oost naar west: Harmen Tymens weduwe en Pyter Hendriks c.s. (stem 36), Wemme Cleys (stem 35) en Pier Peters (stem 34). Hiermee wordt duidelijk dat stem 36 voordien bezit was van Jurryen Francken en voor 1640 is verkocht. Diens erven hebben hier in 1643 nog wel enig bezit.

---

66 WSW 117 296v.

67 WSW 117 309v.

68 WSW 117 306.

69 WSW 117 72.

70 WSW 117 314.

71 WSW 117 195.

72 WSW 117 235v.

73 HvF 16485 529; Hoff 105.

74 WSW 106 314.

1643: Wemme Cleys, weduwe wijlen Sirck Foppes te Kuinre, koopt 1/6 part van een halve dagmad weide- en hooiland te Spanga gemeenschappelijk met de koper, Jurjen Francken erfgenamen ten oosten, Pier Pytters ten westen, van Claes Reyntjes en Claes Pytters.⁷⁵

Grafsteen van Jurjen Francken, overleden te Spanga op 4 maart 1627. De steen ligt opgeslagen in het baarhokje op het kerkhof van Spanga en is waarschijnlijk afkomstig uit de vloer van de kerk, die hier tot 1820 heeft gestaan.

Uit dit huwelijk:

1. Abele Jurjensz, volgt IIIc.
2. Frankien Jurjens, geb. 1580/1590, overl. 1651, zonder kinderen na te laten.

1670: bij de inventarisatie van het sterfhuys van wijlen Jantsen Abels (IIIc.1) een post waaruit blijkt dat zij bij haar huwelijk in totaal 640 gg heeft ingebracht, waarvan 63 carg. wegens aansterfte van Frankien Jurriens.⁷⁶ Op 24 okt. 1651 had Francke Abels een legaat groot 500 gg. 'tot sijn laste' genomen om de andere erfgenamen daarmee niet te bezwaren.⁷⁷

Omdat dit 'legaat' onder de 8 kinderen van Abele Jurjens verdeeld moest worden, wat uitkomt op (500 : 8 =) 62½ gg elk, ga ik er vanuit dat hiermee op de aansterfte van Frankien Jurjens wordt gedoeld.

---

75 WSW 118 55.

76 WYM 51 115v.

77 WYM 51 123.

IIC. Anna Francke Boelesdr (dochter van I), tr. voor 1595 Baerte (ook Barthel) Jans, weduwnaar 1616.

Baerte Jansz en Juryen Francken zijn in 1595 belenders van 14 roeden te Steggerda, zie IIb.

1616: Bartel Jansz vanwege zijn zes kinderen bij Anna, Francke Boelesdr, met last van Jochum Wybes, dorpsrechter te Boyl, Reyner Dirks te Peperga en Jacob Fransz te Noordwolde als verwanten en opzieners van de arme kinderen van Claes Dircxz, Assele Renckesdr en Swane Martensdr, allen 'susterlingen' van Jacob Jacobs Woltman, contra Willem Martens als voogd van Anna Ansckedr (lees Auckedr).⁷⁸

Zes kinderen, waarvan twee zich Franckena noemen:⁷⁹

1. Ds. Abelus Bartholdi Franckena, volgt IIId.
2. Bernardus Franckena, volgt IIIe.

Derde generatie

IIIa. Francke (Franco Regneri) Franckena (zoon van IIa), geb. ca. 1583,⁸⁰ secretaris van Weststellingwerf vanaf 1626, in 1627 eigenaar van 6 pm land te Lollum,⁸¹ overl. ca. 1632,⁸² tr. Antie Hansdr. Termaet, testeert 1652, dochter van Hans Reyntjes te Bolsward en Cunira Bernardus Eelckama.

1606: Cunera Bernardus Eelckama te Bolsward, vrouw van Hans Reyntjes, is 200 carg. schuldig aan Marten Reen en Obbe Broersma, respectievelijk te Bolsward en Sneek, als curatoren over de weeskinderen van Ulbe Bernardi Eelckama.⁸³

1608: Franck Franckena koopt een huis te Bolsward, staande op de zuidzijde van de Nyuwemerckt, voor 320 gg van Pier Pytters burger binnen Leeuwarden.⁸⁴

Hans Reyntjes kwam uit Weststellingwerf.⁸⁵ Cunira Bernardus Eelckama was een dochter van de burgemeester van Bolsward Bernardus Romckesz Eelckama en diens vrouw Anna Ulbedr Rispens, met voorouders uit de Friese adel.⁸⁶

1609 jan. 23: Franck Franckena wordt burger van Bolsward. In 1610 laat hij zich opnieuw inschrijven.⁸⁷

---

78 HvF 16712 123.

79 Overige kinderen tot nu toe onbekend.

80 Vanwege de akte WSW 106 9 uit maart 1608 (zie IIa), neem ik aan dat Francke toen de leeftijd van vijftientig jaar had bereikt. Daaruit is te herleiden dat hij moet zijn geboren omstreeks het jaar 1583 of nog iets eerder.

81 Zie hier de akte uit 1627 en die uit 1733 onder VIB.

82 In 1632 is hij opgevolgd door zijn schoonzoon, Marcus Hebelens Terwisscha, die toen vervangend secretaris werd van Weststellingwerf (MpaginaE).

83 BOL 247 6.

84 BOL 216 152.

85 *GJb* 1998 51.

86 *GJb* 1995 148; 2005 170; 2013 174; 2017 89.

87 Burgerboek Bolsward (Alle Friezen).

1610: Sap en Cunira Bernardids Elcama ieder voor 1/5 part, Marten Rheen namens hopman Johannes Elcama voor 1/5 part, voornoemde Marten Rheen als man van Beatrix Elcama en namens haar broers Romcke en dr. Haye Elcama voor 1/5 part, en als curator over de nagelaten kinderen van wijlen Ulbe Bernardus Elcama met advies van zijn adjunct mr. Obias Broersma, ook voor 1/5 part, willen een huis met een halve dwarsschuur en hof verkopen aan de Grote Dijklacker te Bolsward. Het huis is bezwaard met een jaarhuur van mei 1611 tot mei 1612 door Bocke Epes.⁸⁸

1613 nov. 6: Gerwert Andrees, mede-erfgenaam van Andrees Gerwerts, mede vanwege zijn zusters en moeder Grete Andrees weduwe, zal Hans Reynties 26 carg. betalen.⁸⁹

1621 maart 27: Claes Jorssen zal Hans Reynties 26 phg betalen.⁹⁰

1626: Francke Regneri Franckena wordt gemeentesecretaris van Weststellingwerf als opvolger van zijn broer Matthias. Francke is dat in april 1630 nog. In 1632 wordt hij opgevolgd door zijn schoonzoon Marcus Hebelens Terwisscha.⁹¹

1627: Francke Reiners Franckena zegt aan Meynardt Jansen te Arum de huur op van de 6 pm land die Meynardt huurde van Francke.⁹²

1630: de secretaris Franckena bewoont 'de nieuwe timmeragie staende op de Sate te Wolvegae'.⁹³ Franco Franckena is dan als secretaris van Weststellingwerf aanwezig bij de scheiding tussen zijn broer Matthijs en zijn kinderen. In 1640 huurt zijn weduwe Anna Franckena deze 'nieuwe timmeragie' van de erfgenamen van Matthijs Franckena. Het betreft de stemnummers 1 en 2 te Wolvega.⁹⁴

1635: Willem Dircks en Antje zijn 100 phg schuldig aan Antje Hansdr, weduwe van Franco Regneri Franckena. In de marge: op 1 mei 1660 verklaart H. Terwischa dat Jan Willems met 223 carg. de schuld (met rente) aan zijn grootmoeder heeft afgelost.⁹⁵

1638: Lyckele Claes voor zich, Hebele Hendricks als man van Ansck Jansdr en Claes Janssen voor zich als erfgenamen van wijlen hun vader Jan Claessen en Pier Andries als universeel erfgenaam van zijn moeder Antie Claesdr *contra* Anne Hans Reyntiesdr, weduwe van de secretaris Franco Regneri Franckena, als erfgenaam van Hans Reynties. Lyckele Claes c.s. worden in het ongelijk gesteld.⁹⁶

1640: Anna Franckena is eigenaresse van de stemmen 23 van Ter Idzard, 47 van Wolvega en 14 van Oldeholtwolde cum libris (met haar kinderen).

1642: Anne Franckena en kinderen *contra* weduwe Jantien en erfgenamen van Jochem Jans te Wolvega. Het betreft een schuld uit 1634 bij Anne van 215 phg wegens achterstallige

---

88 BOL 216 186 en 187v.

89 WSW 18 6ov.

90 WSW 18 18v.

91 MpaginaE.

92 WON 12 4v.

93 T310 (Inventaris huisarchief Friesmastate te Idaard) 34.

94 De nieuwe timmeragie is bekend geworden onder de naam Franckena-state.

95 WSW 146 619.

96 WSW 46 24v.

huur met intressen. De erfgenamen beweren zich hierin niet te herkennen. Hun vader betaalde altijd netjes de huur van landerijen. Het zou wel kunnen dat wijlen de echtelieden Jannes Remmelts en Wibichien Jochemsdr, medegedaagden, een huurachterstand hadden, maar dat weduwe Wibichien dat met de opbrengst van haar boelgoed heeft verrekend met wijlen secretaris Marcus Terwisscha en Auckien, Anne's schoonzoon en dochter. Dit is ongeveer 14 dagen na Marcus' dood met Anne en haar zoon Bernardus bekrachtigd.⁹⁷

1649: Cunera Franckena, dochter van Franchone Regneri Franckena, in leven secretaris van Weststellingwerf, trouwt te Dokkum.

1652: Antje Hansdr Termaet, weduwe van wijlen Franco Regneri Franckena, in leven secretaris van Weststellingwerf, maakt haar testament te Sneek. Haar vier kinderen Bernardus, Reinder, Cunira en Auckien Franckes Franckena krijgen ieder een vierde deel. Ze wil dat haar zoon Bernardus wordt vrijgehouden van de kosten voor een kind, die hem zijn opgedrongen door een zekere Jantien Dircks. Die kosten moeten worden betaald uit haar nalatenschap.⁹⁸

Uit dit huwelijk:⁹⁹

1. Bernardus Franckes Franckena, volgt IVa.
2. Reynder Franckes Franckena, volgt IVb.
3. Cunera Franckes Franckena, geb. Wolvega 1626/27, overl. Harlingen 4 sept. 1694,¹⁰⁰ tr. (ondertr. gerecht Dokkum 20 okt. 1649)¹⁰¹ Saecke Alephs (Saecko Adolphi) Idsinga, bij huwelijk van Dokkum, geb. sept. 1627, fiscaal in het College ter Admiraliteit te Harlingen, in 1692 Gedeputeerde Staat voor Westergo¹⁰², overl. Harlingen 24 maart 1697, zoon van Aleph Saeckes Idsinga, burgemeester van Dokkum, en Titia Bilderbeek.¹⁰³

Gerrit Hesman (1661 – 1715) te Dokkum heeft een boek aangelegd over wapens van 'borgers en boeren'. Onder nummer 290 het wapen van Corniera Frankena. In het zelfde boek onder nummer 65 het wapen van Corniera's schoonvader Aleph van Idsinga, kapitein, munstercommissaris, rekenmeester van Friesland en burgemeester van Dokkum.¹⁰⁴

1659: Saco Idsinga, 'clercq en ontvanger ter admiraliteit' in Harlingen, en zijn vrouw Kniertie Franckena verkopen voor 975 phg een huis te Wolvega,

---

97 WSW 46 86v.

98 HvF 16777 333.

99 Volgorde der kinderen conform testament moeder.

100 Walle 2493.

101 De huwelijksdatum vermeld in *Gfb* 1993, 170 [Hesman]: Dokkum (stadhuis) 3 juni 1626 is onjuist.

102 MpaginaE.

103 *NP* 2 (1911); *NL* 1934; *Heeren van den Raede*, 318.

104 *Gfb* 1993 170 en 81.

aan de noordkant van de straat, de erfgenamen van wijlen Rincke Lycklema, in leven grietman van Weststellingwerf en mede Staet Generael, en zijn vrouw juffr. Doetie van Wyckel ten oosten en Aechie Dircz, brouwerse te Haarlem ten westen, strekkende van de halve straat tot aan welged. erfgenamen hof. Kopers: Joannes Albarti Schouwen, geadmitteerde landmeter bij het Hof van Friesland, en Jacomijna Terwisscha te Heerenveen.¹⁰⁵

1665: Saco Idsinga, Ontvanger-Generaal van het college ter Admiraliteit in Friesland, en Cunira Frankena, echtelieden te Harlingen, kopen een huis en hovinge, met spaanderhuys te Harlingen in de Zuider nieuwe stad, met nog twee kamers en de 'bellevidere' daartussen bebouwd door de verkopers, van Abraham Groenewolt, secretaris van de edele heeren raden ter admiraliteit, wegens de provincie van stadt en lande, en burgerhopman alhier, voor 2.810 gg.¹⁰⁶

1679: Saco van Idsinga wordt curator honorarius over Hidde (16) en Tjerck Tjercks de Vries, zoons van de luitenant-admiraal Tjerck Hiddes de Vries.¹⁰⁷ *Deze zeeheld was op 6 augustus 1666 te Vlissingen overleden aan de verwondingen (hij verloor zijn arm en been), opgelopen bij de Tweedaagse Zeeslag van 4 en 5 augustus van dat jaar. Zoon Tjerck Tjercks de Vries trouwt in 1685 met Anna Margaretha van Idsinga, dochter van Saco's broer Matthijs en diens vrouw Henderyna van Loon.*

1690: De ontvanger Idsinga tot Harlingen en de 'meente van het dorp een gedeelte', zijn eigenaar van stemnummer 47 te Wolvega.¹⁰⁸

1700: De erfgenamen van Sako van Idsinga zijn voor de helft en de erfgenamen van Francke Reinders voor de andere helft eigenaren van de stemnummers 22 en 23 te Ter Idzard, die worden gebruikt door Jacob Mathys. *In het stemkohier van 1698 staan die erfgenamen van Sako vermeld. Het zijn diens broers Mathias en Hermanus van Idsinga. Volgens scheiding van 29 mei 1675 had Sako deze helft in bezit gekregen, als man van Cuniera Franckena.*¹⁰⁹

1698: De erfgenamen van de heer Idzinga met zijn vrouw Knier Franckena zijn tevens eigenaar van stemnummer 47 te Wolvega, 'niet te kunnen zeggen wie de respectie Erfgenamen zijn'.

Stem 47 van Wolvega was in 1640 eigendom van Anna Franckena (lees Antje Hansdr Termaet, weduwe Franckena). In 1698/1700 waren dat de erfgenamen van Saco Idzinga en Anna's dochter Knier Franckena. Wie hun 'respectie Erfgenamen' waren blijkt uit de diverse verkopen geregistreerd in de proclamatieboeken van Weststellingwerf: de kinderen van Cunera's zuster Auckien voor de helft en Claeske en Eise, twee kinderen van haar broer Reyner, ieder een kwart. Zie voor de verkoop van de diverse parten bij genoemde kinderen.

105 WSW 121 84.

106 HAR 239 10. Het zou hier om het pand Zuiderhaven 54 gaan, aldus de Harlinger website www.kleinekerkstraat.nl.

107 HAR 114 145; GJb 2001 8, 9 en 14.

108 SC WSW 1690.

109 WON 183 nr. 22.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

4. Auckien Franckes Franckena, volgt IVc.

IIIb. Dr. Matthijs Reyners Franckena (zoon van IIa), geb. 1586/1587,¹¹⁰ JUD of JUL,¹¹¹ in 1603 juridisch student te Franeker (*‘Matthias Regneri, Stellingwerf’*), in 1606 te Erfurt (*‘Langweer Frisius’*)¹¹² en Jena, in 1609 juridisch student te Leiden (*‘Frisius, 22 j.’*), secretaris van Weststellingwerf 1611-1626, volmacht ten Landdage voor de Zevenwouden 1618-1620, 1623, 1624, 1626, lid rekenkamer 1625, Gedeputeerde Staat 1626-1630, gedeputeerde te velde 1629, gecommiteerde Raad van State 1630-1631, gecommiteerde ter Staten Generaal 1631-1632,¹¹³ grietman van Gaasterland,¹¹⁴ monstercommissaris van Friesland, vervener,¹¹⁵ in 1630 te Leeuwarden, overl. 1632, tr. 1. Harich 14 nov. 1613 Anscke Cornelisdr van Lycklama, overl. voor 1626, weduwe van 1. Francke Petersz en 2. Jochem van Wyckel, dochter van Cornelis Jellez, grietman van Weststellingwerf, en Anscke Renckes;¹¹⁶ tr. 2. Leeuwarden 7 febr. 1630 Erckjen (Eritia) de Blocq, geb. Leeuwarden 14 febr. 1590, overl. 7 jan. 1669, weduwe van dr. Bocco (Boccatius) Jochums Hoppers,¹¹⁷ griffier van het Hof van Friesland, dochter van Daniël de Blocq, secretaris van Leeuwarderadeel (1588-1616) en griffier van het Hof van Friesland, en Cunera Aernsdr van Buyserroge.¹¹⁸

Van Matthijs Franckena is een Album Amicorum (1605-1610) bewaard gebleven, met 108 bijdragen, voornamelijk geschreven door medestudenten en professoren te Franeker (1605-1606), Erfurt (1607), Leiden (1609), Orléans, Angers (1609-1610), Londen en Oxford (1610).¹¹⁹

31 jan. 1608: Anneke Cornelisdr, vrouw van Jochim Hanses Wickell ‘nu in de

---

110 Zijlstra, *Het geleerde Friesland*, nr. 04337, student te Leiden, in 1609 22 jaar oud.

111 Idem, Zijlstra vermeldt hem bij Jena als dr., bij Leiden als lic. iur., geen promotie gevonden.

112 Waarschijnlijk wordt hier iets anders bedoeld. Het is althans niet bekend dat zijn ouders in Langweer hebben gewoond.

113 MpaginaE.

114 *GJb* 1993 12. Dit grietmansambt zal van korte duur zijn geweest, aangezien zijn voorganger Obbe Obbesz stierf op 8 april 1632 (*Nieuwe Naamlijst van Grietmannen*) en Matthijs zelf ook in datzelfde jaar overleed. Voornoemde lijst van grietmannen noemt hem niet, ook niet de nalezing daarop.

115 Visscher 205, 251, 295 en 305.

116 *NL* 134 (2017) 136.

117 Met wie zij getrouwd was te Leeuwarden in okt. 1612.

118 *GJb* 1957 12 e.v.; *Heeren van den Raede*, 288 en 430.

119 MpaginaE.

gemeente van Wyckelerzyl', doet belijdenis van haar geloof te Harich. Eritia de Blocq doet belijdenis op 3 dec. 1613 te Leeuwarden.

1614: mr. Matthijs Franckena, secretaris van Weststellingwerf, Marck Baertes en Jan Winter, beiden te Wolvega, zijn getuigen als Folckert Sakers te Woudsend 295 carg. leent van Syboldt Hayes, mederechter van Wymbritseradeel, eveneens te Woudsend.¹²⁰

1619: Een vijftal predikanten uit Weststellingwerf en 80 ouderlingen, diakenen en lidmaten, waaronder ds. Baltasar Stuyvesant, de vader van de latere gouverneur van Nieuw Amsterdam, zijn betrokken bij een actie om grietenijsecretaris Franckena tot grietman van Weststellingwerf te benoemen.¹²¹

1622: Sytze Renckedr, weduwe van Harthie Marcks, voor zich en voor Harthie, Pybe en Rencke, de drie kinderen van haar overleden zoon dr. Rencke Jeppema bij Neelke Pybes Bruinsma, bijgestaan door haar neef Mathijs Franckena, secretaris van Weststellingwerf, komt tot scheiding met genoemde Neelke, die wordt bijgestaan door haar broer Menne Pibes Bruinsma.¹²²

Sytze Renckedr was zuster van Mathijs' schoonmoeder Anscke Renckes.

1630: Scheiding tussen Mathias Franckena, mede Gedeputeerde der Staten van Fryslân, en Rinco van Lycklama, grietman van Weststellingwerf, als oom en curator van Reyner en Cornelis Franckena de twee onmondige kinderen van Mathias Franckena bij zijn overleden zuster Ancke van Lycklama.¹²³ Volgens de inventarisatie had Mathias landen ontvangen van zijn ouders met getimmerde en beplantinge te Wolvega en van zijn zuster Aeffye Franckena had hij landen overgenomen en 'aan de moeder van de wezen gebracht'. Hij verhuurde dit geheel aan zijn broer Francke. De kinderen van Mathias krijgen van dit bezit de helft. Daarnaast bezat hij de sate van zijn ouders te Oldeholtwolde, naast 2 dagmad akkers en 2 dagmad 'green' aldaar. Voornoemd bezit blijft bij Matthijs. De inbreng van de moeder der wezen bestond, na de scheiding met haar broer Rinco, uit: sate en land met getimmerde te Oudega (W) met twee watermolens, 3 bijzondere erven met getimmerden in de grietenij Hemelumer Oldeferd, waarvan het kleine erf staande echt is verkocht voor zo'n 1700 gg, een boerderij te Oudemirdum en de helft van een boerderij aldaar, gemeenschappelijk met wijlen doctor Jeypema, 8 pm land te Woudsend staande echt voor 200 gg verkocht, een half huis en schuur te Balk, gemeenschappelijk met haar broer Rinco en voor 300 gg verkocht, en de helft van een huis met de helft van 4

---

120 WYM 83 311v.

121 Wiebe Bergsma, *Tussen Gideonsbende en publieke kerk*, Hilversum 1999, blz. 530; T7 (Archief Friesche Stadhouders), inv.nr. 70: 'de benoeming van Mathias Franckena, secr. der grietenij Stellingwerf Westeinde tot Grietman Ao 1619'. Grietman M. Idzaerda was op 22 dec. 1618 overleden. In sept. 1619 werd hij opgevolgd door diens zoon. In de tussenliggende maanden zal Matthijs plaatsvervangend grietman geweest zijn.

122 HAS 33 217v conform GJb 1999 120.

123 T310 (inventaris huisarchief Friesmastate te Idaard) 34; WSW 11 374.

pm hooiland te Sloten, dat nog niet met oom Rinco is gescheiden. Dit onroerend goed komt hoofdzakelijk de kinderen toe, een deel wordt verkocht. Volgen de landen welke door de moeder der wezen tijdens het huwelijk zijn aangekocht: 10 roeden land met getimmerte en beplantinge te Wolvega, gekocht van de erfgenamen van wijlen de echtelieden Jan Egberts en Griete Claesdr, 7 dagmad hooiland bij de Buren te Wolvega, ten behoeve van de wezen gekocht in de sate van de weduwe en erfgenamen van wijlen Jannes Lubberts, de landen te Sygerburen onder Oldeholtwolde, land te Sonnega, gekocht van Marck Baerten, 1½ dagmad hooiland te Oldeholtwolde waarvan een gelijk deel de huidige secretaris Franckena competeert. Uitgezonderd de 7 dagmad hooiland te Wolvega, die de wezen Reyner en Cornelis toekomen, blijft het overige onroerend goed in bezit en tot last van hun vader, alsook een derde deel van 10 roeden, die de wezen van Tyalcke Jansdr toebehoren, volgens contract tussen hem en de mombers van diezelfde wezen. De voornoemde 7 dagmad hooiland is verbeterd en wordt getaxeerd op 3.000 carg. Hierin is verrekend de meebetaling van moeder bij de overname van landen door vader van zijn zuster Aeffye.

De landen met getimmerte en beplantinge die Mathijs in het vorige jaar had gekocht in Oldelamer en Oldetrijne, en 'de gerechtigheid van griften daarinne gegraven', blijven ongescheiden omdat vader Matthijs deze landen meer dan drie jaar na de dood van de moeder der wezen had aangekocht.

Van de mobiele goederen, getaxeerd op 2.000 carg., krijgen de kinderen de helft. De sate te Oudega (W) is vergroot met aangekochte landen, het huis en de schuur zijn gerepareerd en er kwamen twee nieuw gestelde watermolens, die eerder door 'Jys-drifte' met de grond gelijk waren gemaakt. Er is een nieuwe timmeringe gezet op de landen gemeenschappelijk met de kinderen van dr. Jeypema. Met andere betaalde schulden komen deze kosten voor rekening van de wezen. Mathias had nog een tegoed van wijlen zijn neef (cosijn) Nicolaides, die tot zijn dood secretaris was geweest van Weststellingwerf.

1630: Judithien Lubbertsdr, weduwe van de secretaris Nicolaides, die de door Harmen Euerts verkochte landen ontvangen had, consigneert de 368 carg., welke de verkopers nog van haar te goed hadden.¹²⁴ Hetzelfde bedrag was ook geconsigneerd door Jan Aebles.

Het lijkt niet onmogelijk dat Judithien Lubbertsdr in feite een nicht was van Mathias.

1630: Lieuckien Dominici, vrouw van Frans Cornelisz, goudsmid te Leeuwarden is, 100 carg. schuldig aan Siouckien Werpsdr, wonende bij dr. Mathias Franckena te Leeuwarden, mede gecommiteerde staat generaal deser landtschappe, van ontvangen zilverwaren en geleend geld.¹²⁵

1631: mijnheer dr. Mathias Franckena, mede Staat Generaal van Friesland, en juffr. Eryckye de Blocq kopen 10 roeden land te Wolvega met de 'getimmerte ende

124 WSW 11 385v.

125 HCL, T1001, inv.nr. 3760 1.

appelhoff' voor 7.000 phg van wijlen Claes Renckes. Bovendien krijgen de weduwe Griete en ieder kind een dubbele gouden rijder.¹²⁶

Eritia de Blocq en haar twee zussen Maicke en Anna waren als enigen uit het kinderrijke gezin van hun ouders Daniël de Blocq en Cunera Aernsdr van Buyseroogge volwassen geworden.¹²⁷ Zus Maicke (Maria) bleef kinderloos¹²⁸ en omdat Eritia zelf ook geen kinderen kreeg, vererfde haar bezit op de vier kinderen (en hun nakomelingen) van haar zus Anna en haar man Livius Dircksz van Scheltinga, die ten tijde van het overlijden van Eritia, beiden al niet meer in leven waren. Het betrofhier Catharina (1619), Daniël de Blocq (1621), Dirck (1625) en Cunera Livius van Scheltinga (1630).¹²⁹

Eritia de Blocq, de tweede vrouw van Matthias Franckena, geschilderd in 1622 door Jan Urbeijn de Salle. In 2005 werd het schilderij (groot 50 x 65 cm) samen met dat van haar man Bocke Jochums Hoppers op een veiling van Christies verkocht voor € 36.000.-- (Bron: website Historische Vereniging Noordoost Friesland)

1651: juffr. Eerckien d' Blocq, weduwe van Mathias van Franckenna, koopt een sate te Jelsum van 40½ pm van Harmen Tiepckes c.s. voor 231 gg per pm.¹³⁰

1657: jr. Feyo van Heemstra, ontvanger van Tietjerksteradeel, is 2000 en 10.000 carg. schuldig aan juffr. Eritia de Blocq, weduwe van Mathias Franckena, tegen 5% rente. Mocht de schuld voor de eerstvolgende mei niet zijn afgelost, dan geldt 6%.¹³¹

1664: Eritia de Blocq maakt haar testament. Ze bepaalde dat van haar onroerend goed te Dronrijp een studiebeurs gevormd moest worden voor de nakomelingen

---

126 WSW 107 61; Zie ook GJb 2010 127/128.

127 GJb 1957 12 e.v.

128 Heeren van den Raede, 288.

129 De nakomelingen van deze kinderen procedeerden onderling nog in 1720 over de erfenis van Eerckie de Blocq, weduwe van wijlen den Edele heere Mathias Franckena, in leven grietman van Gaasterland en lid der Staten Generaal (HvF 10879).

130 LWL 143 89v.

131 TIE 93 265.

van de eerder genoemde vier kinderen van haar zuster Anna. Deze beurs kreeg de naam 'Eritia de Blocq weduwe van Franckenaleen'. Aan het weeshuis in Leeuwarden schonk ze f 3.000,- 'met een maeltijd nae behoren en de maegdies om de mutsen en in de hangers, om my also ter begravennisse te volgen...'.¹³²

1669 jan. 7: 'Op een donderdagch 's avonts te vier uiren is in den Here gerust onze moeie jufr. Eritia de Blocq, wed. van wijl. den Here Mathias Franckena, in leven geweest grietman over Gaesterland'.¹³³

1669 jan. 19: De begrafenis van Eritia de Blocq vindt plaats met de wezen: 'juffrou Vranckana, geweest weesmoeder, naest t weeshuis'. Haar lijkstoet werd door de rode wezen gevolgd naar de Westerkerk in de Bagijnestraat.¹³⁴

Uit het eerste huwelijk:

1. Regnerus Matthysz Franckena, volgt IVD.
2. Dr. Cornelis Matthysz Franckena, geb. Wolvega 1620/1625, phil. student te Franeker (*Cornelius Francquena Snecanus*) 9 maart 1643,¹³⁵ student te Leiden (*Stellingwerf*) 16 juni 1653, wordt komend uit Wolvega, burger van Leeuwarden in 1653, advocaat voor het Hof van Friesland, ontvanger van Weststellingwerf, ontvanger der lijfrenten 1660-1663,¹³⁶ overl. 1662/1663,¹³⁷ begraven Wolvega.¹³⁸ Ongehuwd. 27 okt. 1644: Cornelius Franckena, student te Franeker, doet belijdenis. 1646 sept.: Cornelius Frankena, student te Franeker, wordt lidmaat van de gereformeerde kerk te Groningen. 1648 maart 11: monsieur Cornelius Franckena is als goede bekende aanwezig bij huwelijk van Lyckle Piers en Sijke Hans Winters, beiden van Wolvega, dat wordt geproclameerd in de stad Groningen.

---

132 HvF 16779 408.

133 noord-hollandsarchief.nl, inventarisnummer 1571: Familie Van Valkenburg te Haarlem, nummer 1012: Genealogische aantekeningen betreffende het geslacht Van Vierssen en aanverwante geslachten 1605-1733. 18de eeuw (kopie), scan 7 (van internet).

Een tantezegger van Eritia was Cunera van Scheltinga, dochter van Eritia's zuster Anna en haar man Livius van Scheltinga. Cunera was gehuwd met Willem van Vierssen (1621-1678).

Zie ook: *Jaarboek CBG*, deel 33, 's-Gravenhage 1979.

134 *GJb* 1966 91.

135 ASAF nr. 4031.

136 Zijlstra, *Het geleerde Friesland*, nr. 01050.

137 MpaginaE. Hij komt voor op een lijst van personen uit 1661 die lijfrentes hadden aangekocht. In 1663 zijn notities toegevoegd aan die lijst. Bij hem de aantekening: overleden.

138 Walle 6932: '... geleerden Corneliuus [sic] Franckena mede ontfangen ...' (de rest onleesbaar). Vergelijk regest uit 1662.

1653: dr. Cornelius Franckena is Ontvanger-Generaal der lijffrenten. In 1661 kopen dr. Cornelius Franckena, ontvanger der lijffrenten, en zijn broer Regnerus, elk voor 308 gulden aan lijffrenten.¹³⁹

1662: Regnerus en Cornelius Frankena sluiten een overeenkomst met Schelte Julius van Aitsema betreffende het eigendom van enkele graven in de kerk te Oldeholtpade.¹⁴⁰

IIIc. Abele Jurjensz (zoon van IIb), huisman te Spanga, later te Oudega (W), overl. aldaar voor 1640, tr. (kort) voor 18 okt. 1608 Geiske Jansdr, overl. kort voor 18 okt. 1666, waarschijnlijk dochter van Jan Evertsz, huisman te Spanga.

Vermoedelijk r.k.

1578: Jan Everts te Spanga betaalt 1½ carg. aan de personele impositie.¹⁴¹

1608: Abele Jurjens en zijn vrouw Geese verkopen 10 dagmad landen, of zo veel meer als in rekenschap stond en ¼ van een huis en schuur en verdere annexen, gemeenschappelijk met de proclamanten in wijlen Jan Everts zaete te Spanga, strekkende van de Oldeweck tot in de Linde, hebbende Pytter Jan Alberts erfgenamen c.s. ten oosten en Roelof Pytters ten westen. Verder worden verkocht 3 dagmad akkers gemeenschappelijk met de proclamanten en Jan Willems, strekkende van de lantschene tot aan Cleis Doeden hofstede, Jurjen Francken ten oosten, Pytter Annes erfgenamen ten westen. Kopers worden Jan Jans Luythies en zijn vrouw Marthien Claesdr voor 714 phg en 2 rozenobels en zovele swart engels laken tot Gese een wambois voor een geschenk.¹⁴²

Als aanvulling op bovenstaande informatie kan ik nog melden dat Abel en Geiske in het begin van de 17de eeuw (in 1608 nog niet) vanuit Spanga zijn verhuisd naar Oudega (W), waar zij een boerderij (stemnr. 1) konden pachten van Abel's neef Matthys Reyners Franckena (IIIb). Matthijs huwde in 1613 met Anscke Cornelisdr Lycklama en uit haar familie was de boerderij afkomstig. Dus die verhuizing zal na 1613 hebben plaats gevonden. Denkelijk rond 1630, toen Matthijs de boerderij in Oudega vergrootte en geheel liet renoveren,¹⁴³ maar waarschijnlijk wel voor Matthijs' dood in 1632.

1666: Gerryt Pytters als vader van Abel Gerrys bij Antie Abels en Francke Abels Franckena te Oudega als oom van moederswege verklaren dat na het versterven van Geyscke Jans, moeder van Francke Abels en grootmoeder van Abel Gerrys, boelgoed is gehouden. Bij scheiding valt aan Gerryt 394 carg. toe terwijl (groot)moeders erflanden bij Spangadijk en de 2 pm aangekochte landen in Franckes plaats te Oudega gemeenschappelijk blijven. Francke tekent als Francke Abels Franckena.¹⁴⁴

---

139 MpaginaE.

140 T329-03 (Familiearchief Van Heloma) nr. 316.

141 PI 6955.

142 WSW 106 11.

143 T310 34 Inventaris huisarchief Friesmastate te Idaard. Zie IIIb in regest 1630.

144 WOR 183 114v.

1680: in de inventaris van wijlen Francke Abels bevindt zich een verklaring van Cornelis Clasen uit 1668. Die gaf aan dat Francke Abels c.s. stukken land te Spangadijk, groot 11 dagmad, hadden geërfd van hun moeder Geyske Abels.¹⁴⁵

In 1700 bezitten Abel Gerrits (IVg.1) en Hylcke Claeses (Vj.1) 7 dagmad landen en 4½ dagmad hooiland in floreennummer 33 (= stemnummer 33) te Spangadijk. Dat zullen de zogenaamde erflanden zijn die Geyske Jans naliet.

Uit dit huwelijk:

1. Jantsen Abels, overl. voor 1670, tr. ca. 1634 Scholte Scholtes (DG), huisman, in 1640 eigenaar/gebruiker van stemnummer 8 te Oudega (W), overl. voor 1670, zoon van Scholte Scholtesz, huisman te Oudega (W), en Hylck Eelckedr.¹⁴⁶

1670: Het sterfhuis van Scholte Scholtes en Jantsen Abelsdr te Oudega wordt geïnventariseerd op verzoek van de erfgenamen van beide echtelieden. De erfenis van Jantsen Abels moet in 7 parten en wordt verdeeld door 6 zusters en 1 broer: Gerrit Pytters te Workum als vader van Abel Gerrits (14) bij Antie Abelsdr, Aef Abelsdr ,weduwe van Pytter Taeckes, te Oudega voor zich zelf, Griet Abelsdr te Westhem, vrouw van Baeke Sikkes, Pyttrick Abelsdr in 't Heidenschap, vrouw van Lolle Gerbens, Eelck Hylckes, vrouw van Claes Jarichs, te Ferwoude, Aantien Abelsdr te Nijhuizum, vrouw van Rintie Gosses, en Francke Abels Franckena te Oudega (W).¹⁴⁷

Uit dit huwelijk geen kinderen.

2. Wemme Abels, volgt IVe.
3. Aef Abels, overl. na 1670, tr. 1643/1649 Pytter Taeckes, sinds 1643 weduwnaar van Min Hoytedr, huisman, in 1640 gebruiker van stemnummer 7 te Gaastmeer, later te Oudega (W), overl. aldaar 1670. 1643: de boedel in het sterfhuis van wijlen Min Hoytedr te Gaastmeer wordt ontscheiden. Jan Hoytes te Tjerkgaast is oom en curator over Min Pyttersdr, het weeskind van Min en haar man Pytter Taeckes. Mirck Reynties is bij de scheiding aanwezig. Ze is een tante van Min Pytters, die ook 300 gg had geërfd van haar tante Hylck Hoytedr.¹⁴⁸

1670: Aaf Abels, weduwe van Pytter Takis te Oudega, verzoekt de goederen, waarvan wijlen haar man het vruchtgebruik had gelegateerd en die tot dan ongedeeld waren, te mogen scheiden en delen. Het blijkt dat Min Pytters, de dochter van Pytter Takis uit zijn eerste huwelijk, eerst gehuwd is geweest met Pytter Piekis. Over de kinderen uit dit huwelijk was Lyuwe Sybis Rommerda te Kimsverd curator bonorum. Later was Min Pytters gehuwd met mr. Gerrit Claesz te Makkum. Daaruit één kind, Min genaamd. Pytter Takis liet een boerderij na

---

145 WYM 37 dd 7.5.1680.

146 WYM 48 70.

147 WYM 51 115v.

148 WYM 48 98.

te Oudega van 76 pm gebruikt bij Pytter Jans. Verder 1/3 sate groot 33 pm en nog 14 pm in Oudega gebruikt door Abel Franckes en 15 einsen in de meenschar te Oudega gebruikt door Francke Abels. Verder blijkt dat (zuster) Alle Takis nog 320 gg schuldig was aan het sterfhuis.¹⁴⁹

Uit dit huwelijk geen kinderen.

4. Pietrick Abels, overl. na 1670, tr. voor 1638 Lolle Gerbens, geb. 1609, huisman, in 1640 gebruiker van stemnummer 98 te Koudum, in 1664 te Workum, in 1670 in het Heidenschap onder Workum en in 1676 te Gaastmeer, overl. na 1676, zoon van Gerben Lollesz, huisman te Gaastmeer en Tierck Ockedr.
Zie voor haar en haar nageslacht: Buwa Wabbaz te Sandfirden in GJB 1999 29/43 e.v.
5. Francke Abels Franckena, volgt IVf.
6. Grietje Abels, tr. Baecke Sickes (r.k.), huisman te Westhem, weduwnaar van Waebel Ockes (dochter van Ocke Poppes te Oppenhuizen).¹⁵⁰
1657: protest van Baeke Sickes tegen de huuropzegging door de kerkvoogden van Wolsum van de door hem gebruikte kerkelanden.¹⁵¹
1667 nov.: Bocke Sickes laat een kind dopen te Roodhuis (r.k.).
Geen kinderen bekend.
7. Antje Abels, volgt IVg.
8. Aentien Abels, volgt IVh.

IIId. Ds. Abelus Bartholdi Franckena (zoon van IIc), geb. Wolvega circa 1598, student te Franeker 1616, predikant te Peperga en Blesdijke 1622 en Oldeholtpade sinds 1638, overl. 9 april 1673,¹⁵² tr. voor 1639 Lammichien Annes, zuster van Tjepke Annes, dochter van Anne N. en Gese Annes te Steenwijkerwold.

1616 mei 8: Abelus Bartholdi, Wolvega Frisius, phil., start zijn studie te Franeker.¹⁵³

1639: Abelus Bartholdi Franckena en Lammichien Annes kopen een sathe landts te Munnekeburen, groot circa 24 dagmad, belast met 14½ st. jaarlijkse pacht, te betalen aan Anne Francken, van Jan Arents te Munnekeburen voor 1600 phg.¹⁵⁴

1642: Roeloff Egberts en Tjepke Annes¹⁵⁵ dragen over aan den Eerw. Abelus Bartholdi

---

149 WYM 51 76v.

150 WYM 47 56v en 227v. In 1639 is Waebel Ockes nog minderjarig.

151 WYM 8 256.

152 Ds. T.A. Romein, *Naamlijst der Predikanten*, blz. 657 en 661.

153 ASAF, nr. 1589.

154 WSW 107 387.

155 Misschien identiek aan de Tiepcke Annes, die sinds 1639 weduwe was van Eise Lyckles Lycklama à Nijeholt, dorpsrechter te Blesdijke. Vergelijk Osinga (OSIN (015) 232) en NL 134 (2017) 121.

Franckena, pastor te Oldeholtwolde, en Lummeken Annes diverse stukken land te Steenwijkerwold en omgeving, waaronder ¼ van een half erf genaamd Cleyn Hesseling, welke percelen de 'contrahenten' (verdragsluiters) van hun moeder Gese Annes hadden geërfd.¹⁵⁶

1646: ds. Abelus Franckena en Lammichien Annes kopen 'seeckere plaetse genaamd Coldenburch' te Ter Idzard, strekkende van de Schene tot over de Oldeweck, Jannes Arents ten oosten en Syger Licklama ten westen. Gekocht van Lambert Martens en Reiner Cornelis voor 631 phg.¹⁵⁷

1647: scheiding van Eyse Folckers als voogd over Jantien, dochter van zijn broer Thomas Folckers bij Sybrich Jacobs, met de moeder die hertrouwd is met Lense Jelles. De akte wordt mede ondertekend door Abelus Franckena, predikant te Oldeholtpade, oom van het kind.¹⁵⁸ Voogd Eyse Folckers wordt gesterkt door zijn broer Harmen Folckers.

1652: ds. Abelus Bartholdi Franckena, predikant te Oldeholtpade, en Lammichien Annes kopen een dagmad hooiland in Oldeholtwolde, gemeenschappelijk met de kopers en wisselende met twee dagmad van Cleys Annes c.s., van Jacob Pelgrems en Jantien Reyens (?) voor 115 phg.¹⁵⁹

1652: ds. Abelus Bartholdi Franckena, predikant te Oldeholtpade, koopt de helft van een heidekamp van de erven van Lammert Martens te Oldeholtpade voor 18 phg.¹⁶⁰

1656: ds. Abelus Franckena, predikant te Holtpade, koopt 2/5 van een zate te Oldeholtpade, gemeenschappelijk met Broer Hans c.s. met Gosen Andrijs weduwe beoosten en Frerick Martens bewesten van (de crediteuren van) notaris Jan Harmens voor 1385 phg.¹⁶¹

1657: ds. Abelus Francqena, predikant te Holtpade, en Lammichien Annedr kopen 2/5 van een zate, waarvan zij al 2/5 bezitten en medeverkoper Bruinck Bartholdts 1/5 met Antje Gosens en kinderen beoosten en de stelling Frerick Martens bewesten van Jochum Faeckes voor zich, Bruyninck Bartholts (abusievelijk: voor zich en) met last van Feye, Hessel en Focke Asselsz, Aucke Ages als man van Frouckie Assedr en Abraham Lenarts als man van Goyts Assedr voor 1425 phg.¹⁶²

Het betreft stem 21 van Oldeholtpade die in 1640 toebehoort aan de kinderen van Claesjen Foocks. Westelijke belender, stem 22, is dan in bezit van Thijs Foppes weduwe en erven. Die boerderij, met Claes Foeckes erven beoosten, wordt in 1641 door Frerick Martens en vrouw voor 3950 phg van de weduwe en erven van Matthijs Foppes gekocht.¹⁶³ In 1698 zijn Barteld Bruinck voor 1/5 en Antjen Frankena voor 4/5 eigenaars van stem 21.

---

156 HCO, To076 RA Schoutambt Steenwijk, 9 (testamenten, overdracht 1640-1644) 88v.

157 WSW 119 9v.

158 OSW 23 foto 207.

159 WSW 120 213.

160 WSW 120 239.

161 WSW 120 491.

162 WSW 120 614.

163 WSW 108 16.

1671: Abelus Franckena, predikant te Oldeholtgade, koopt de helft van 5 dagmad hooiland te Oldeholtgade, gemeenschappelijk met Haechien Daniëls, de erfgenamen van Reiner Francken ten oosten en de erfgenamen van Antien Goosens ten westen, van Cornelissien Peters, weduwe van wijlen Marten Jans, namens haar kinderen voor een bedrag van 532 phg.¹⁶⁴

Kinderen van ds. Abelus:

1. Antien Abelus Franckena, geb. 1632, overl. 23 aug. 1721, begr. Makkinga, tr. Laelius Lycklama à Nijeholt, geb. ca. 1636, mederechter van Ooststellingwerf, overl. 30 april 1679, begr. Makkinga, zoon van Pier Lycklama (à Nijeholt), eigenerfde huisman te Makkinga, dorpsrechter, mederechter van Ooststellingwerf en volmacht ten Landdage, en Grietie Auckedr.¹⁶⁵

1678: Pieter Pieters en Antien Hendricks kopen een arve lands tot Nanninga in Oosterwolde van Albert Geerts en Albertien Pyers voor 1200 carg.¹⁶⁶ Bijsitterse Antien Abelus Franckena, bijgestaan door haar man Laelius Lycklama, verzoekt als bloedverwante het niaar.

1679 nov. 26: Antien Franckena, weduwe van de bijzitter Laelius Lycklama, koopt het bonnhuys en 'kleyn huysien' met land in Donkerbroek van Roeleff Euerts en zijn kinderen voor 1700 carg.¹⁶⁷

1681: Antien Franckena koopt voor zich en voor haar kinderen bij de bijzitter Laelius Lycklama 4/7 van een arve lands te Tronde, van hooiland te Elsloo en van heideveld te Nijeberkoop van (Gisetien?) Pyers, vrouw van Anne Roeleffs coopman, Francke Pyers, gebruiker Jacob Pyers en Jannes Pyers voor 3500 carg.¹⁶⁸ Antien Pyer Jannes weduwe, moeder van Jannes Pyers, protesteert. In 1682 koopt zij het overige 3/7 van Jan Pyers als voogd over Andries Pyers, Jannissien Pyers, vrouw van dr. Hilarius Fogelsangh, secretaris van Kollumerland, en Froucke Pyers voor 3500 carg.¹⁶⁹

1692: de bijsittersche Antien Abelus Franckena en haar kinderen, de secretaris Bartholdus Lycklama à Nijeholt, Grietien en Sykien Lycklama à Nijeholt kopen twee hoekjes land te Tronde onder Elsloo voor in totaal 43 phg.¹⁷⁰

1698: Antje Aebeles Franckena, weduwe van de bijzitter Laelius Lycklama à Nijeholt, is eigenaar van stemnummer 16 te Donkerbroek, gebruiker Jan Jans.

1698: Antje Franckena voor 4/5 en Barteld Bruininck voor 1/5 zijn eigenaar van

---

164 WSW 123 119.

165 Walle 4266. De overlijdensdatum is niet 30 april 1697, maar 30 april 1679, oud 43 jaar; NL 134 (2017) 122.

166 OSW 44 21.

167 OSW 44 42.

168 OSW 44 62.

169 OSW 44 92.

170 OSW 44 247, 248.

Oldeholtgade stemnummer 21. In 1640 eigendom van Claesjen Foocks kinderen en in 1690 van Coendert Abeles.¹⁷¹

1708: Bartholdus Lycklama à Nijeholt, grietman over Ooststellingwerf, als gelastigde van zijn moeder Antie Franckena contra Albert Jans, huisman te Oldeholtgade. Betreft het gebruik van de sathé en landen door Albert Jans.¹⁷²

Uit dit huwelijk: Bartholdus, Grietien en Sypkien Lycklama à Nijeholt.

Zie voor deze kinderen: J.T. Anema, Lycklama à Nijeholt in NL134 (2017) 123.

2. Barthold Abeles Franckena, geb. circa 1640, student theologie te Franeker, overl. 1 sept. 1661, begr. Oldeholtgade,¹⁷³ ongehuwd.

24 nov. 1657: Bartholdus Franckena, Holpaensis Frisius, phil., start zijn studie te Franeker.¹⁷⁴

17 april 1658: Bartholdus Franckena, student, doet belijdenis te Franeker.

3. Jurjen Abels Franckena, volgt IVi.

4. Coendert Abels Franckena, huisman, in 1681 diaken te Oldeholtgade, in 1682 gebruiker van stemnummer 21 aldaar, overl. voor 1699, ongehuwd.

17 aug. 1678: Conraet Frankena komt binnen te Oldeholtgade vanuit Oldeberkoop. Daarna vertrokken om op 2 sept. 1680 opnieuw in te komen vanuit Makkum. Lidmaat te Oldeberkoop in 1681 en 1683.

30 okt. 1681: diaken Coendert Abels Franckena is mede ondertekenaar van de diaconale administratie van Oldeholtgade.¹⁷⁵

1682: te Oosterzee wordt de nalatenschap van Bruyninck Bartels beschreven. Onder het vastgoed dat aan de zoon toekomt 1/5 zaete te Holtpae, gebruikt door Koenert Abeles Franckena, welke Koenraet Abeels te Holtpae voorts 9½ carg. schuldig is van landhuur.¹⁷⁶

1690: stem 21 van Oldeholtgade is eigendom van Coendert Abeles.¹⁷⁷

1690: Coendert Franckena, naaste bloedverwant van de wees Baertie Cleis (20) en anderen, wordt curator over de weeskinderen van wijlen Cleis Jansen in plaats

---

171 T7 (Archief Friese Stadhouders), inv. nr. 463 (Stemkohieren Zevenwolden, met daarin dat van Weststellingwerf uit 1690). In het vervolg vermeld als SC WSW 1690.

172 WSW 48 244.

173 Walle 4944.

174 ASAF nr. 5828.

175 Kerkelijk register van Oldeholtgade, Ter Idzard c.a. (OSIN: GEN 15.22.08 (007) 127).

176 LEM 25 141 (voorts 192, 347).

177 T7 (Archief Friese Stadhouders), inv. nr. 463 (stemkohieren Zevenwolden, met daarin dat van Weststellingwerf uit 1690). In het vervolg vermeld als SC WSW 1690.

van wijlen Harmen Egberts, grootvader. Niet benoemd worden: Jurjen Franckena en Peter Peters, naaste bloedverwanten.¹⁷⁸

1699: Harmen Roelofs te Blokzijl verkoopt diverse landerijen te Oldeholtgade, o.a. aan Antien Abelius Franckena. Bij alle proclamaties de erfgenamen van wijlen Coendert Franckena ten oosten.¹⁷⁹

IIIe. Bernardus Franckena (zoon van IIc), vaandrig te Oldelamer,¹⁸⁰ overl. voor 1667, tr. Reinst Keersdr, in 1667 weduwe te Oldelamer.

1656: Bernardus Franckena en ds. Abelus Franckena protesteren bij de verkoop van een sate lants te Wolvega door Meine Johannes en vrouw. Ze hebben nog geld tegoed van de verkopers.¹⁸¹

1661: Bernardus Franckena te Oldelamer wordt curator over Frouckien, de dochter van Arent Willems te

Blokzijl en Joannissien Marcx.¹⁸²

1667: Reinst Keersdr, weduwe van de vaandrich Franckena te Oldelamer, is 700 carg. schuldig aan ds. Abelus Franckena, predikant te Oldeholtgade. De twee dochters van Reinst, Jannissien en Antje Franckena ondertekenen de akte mede. In de marge: op 13 dec. 1670 verklaren Abelus Bartholdi Franckena en zijn zoon Jurjen Abelus dat 'nichte' Ancke 500 carg. heeft betaald in mindering op eerder genoemde lening.¹⁸³

Uit dit huwelijk:

1. Jannissien Franckena, in 1667 te Oldelamer.

2. Antje Franckena, in 1671 te Oldelamer.

1671: Anne Franckena te Oldelamer aan de dijk is 300 carg. schuldig aan ds. Abelus Franckena, bedienaar des Goddelijken Woordts te Oldeholtgade.¹⁸⁴

---

178 WSW 53 foto 62.

179 WSW 126 335, 336 en 337.

180 In tegenstelling tot zijn gelijknamige achterneef Bernardus Franckes Franckena (IVa), die in Nijelamer woonde, zetelt deze Bernardus in Oldelamer. Alleen op die manier is op te maken dat 'vaandrich Franckena te Oldelamer' uit 1667, identiek moet zijn aan de Bernardus Franckena te Oldelamer uit 1661 en dus Bernardus als voornaam had.

181 WSW 120 492.

182 WSW 12 50.

183 WSW 148 357.

184 WSW 148 357.

Vierde generatie

IVa. Bernardus Franckes Franckena (zoon van IIIa), geb. Wolvega ca. 1616, woont aldaar in 1638, in 1666 en 1668 te Nijelamer,¹⁸⁵ overl. 15 april 1670, begr. Ter Idzard,¹⁸⁶ tr. voor 1655 Hylckien Tieerds Lycklama, in 1676 te Ter Idzard, in 1678 te Blesdijke, overl. voor 1698, dochter van Tiaerdt Lubberts [van Nijholt],¹⁸⁷ huisman te Nijeholtpade, en Jantien Claeses.¹⁸⁸

1638: Jantien Dircx contra Bernardus Franckena. Jantien wil haar recht halen en eist dat Bernardus haar financieel tegemoet komt. Ze wil dat hij 'het kint bij haer ter werelt gebracht' bij zich neemt en onderhoudt en de kraam- en bijkomende kosten betaalt.¹⁸⁹

1643: Jantien Claesdr, als moeder en tutrix van haar kind bij wijlen Tierdt Lubberts, protesteert tegen de verkoop van een halve sate landt te Nijeholtpade door Baerte Meynes.¹⁹⁰

1657: Trijntie Minsedr, weduwe van wijlen Ede Jansen Runia onder de klokslag van Bolsward, koopt een derde part, zijnde 22 pm land van een sate door haar bewoond en gebruikt, groot in zijn geheel 66 pm, van Bernardus Franckena wonende in de Nieuwe Lemmer, welke landen hem van erfswegen toebehoren, voor 170 gg per pm en 4 rozenobels voor verkopers vrouw en kind.¹⁹¹

1658: Willem van Viersen, mede raedt ordinaris in het Hof van Friesland, koopt 1 pm en 4 einzen land, zoals het de verkoper is aanbeërfd van zijn moeder Anna Hans Termaet, liggende onder de klokslag van Bolsward in de sate genaamd 'de cleijne hollanders plaets' eigendom van de koper. Gekocht van Bernardus Franckena voor 200 carg.¹⁹²

1663: G. Nicolaides handelt uit naam van R. en B. Franckena, bij de benoeming van curatoren over de wezen van wijlen Eyzon Eises (zoon van Aef Reiners Franckena) en diens weduwe Lipck Sijmens. Naast de luitenant Regnerus Franckena en Bernardus Franckena worden Lense Roelofs en Peter Alberts voorgedragen. De beide Franckena's weigeren, omdat zij vinden dat er voldoende kandidaten van naaste bloed beschikbaar zijn. Zij dragen ook nog andere kandidaten aan, zoals de wezens volle zusterlingen Eise Meines en Jan Peters, alsook de in bloede zijnde Albert en Jannes Jurjens, als erfgenamen van wijlen Peter Jurjens. Peter Alberts wordt uiteindelijk curator.¹⁹³

1665: Bernardus Franckena protesteert als bloedverwant van verkoper Pier Andries

---

185 WSW 148 317, 318.

186 Walle 6253. Voor de daar gepresenteerde overlijdensdatum moet 1670 worden gelezen.

187 Deze toenaam slechts postuum (1669).

188 NL 134 (2017) 133.

189 WSW 46 36.

190 WSW 118 91.

191 BOL 222 198v.

192 BOL 222 221.

193 *GJb* 2010 112: WSW 12 93.

tegen de verkoop van een boerderij te Wolvega aan Jacob Hendricks en Jan Hendricks en vrouw voor het bedrag van 6.494 carg.¹⁹⁴

1667: Johannes Taeten en Lyckeltjen Dircks te Sonnega, zijn 3.000 carg. schuldig aan Barnardus Franckena en Hilckjen Tierdts, echtelieden te Nijelamer.¹⁹⁵

1669: mr. Matthijs Holthuysius mede-curator over het weeskind van wijlen Baucke Roelofs en vrouw, contra Wolter Sybes, Rencke Claessen en Bernardus Franckena om één van hen tot curator ad actum divisionum te benoemen over voornoemd weeskind. Bernardus wordt curator tijdens de ontscheiding.¹⁹⁶

1669: juffr. Juriana Sloot weduwe Bootsma laat beslag leggen op de landerijen van (deze?) Bernardus Franckena in de gerichte van Oldemarkt c.a.¹⁹⁷

1675: de weduwe van Bernardus Franckena is belender ten oosten, als Jacob Mircks c.s. 1/5 part van een sate lands kopen, door Jaeye Aeges bewoond. Verkopers zijn Gerryt Aeges en Att Aenes, echtelieden te Eesterga.¹⁹⁸

Die boerderij, waarvan de weduwe van Bernardus Franckena belender is, staat in Oosterzee, heeft in 1698 stemnummer 66 en is dan eigendom van Geertjen Franckena (lees Geertjen Goychies).¹⁹⁹ In 1700 staat Geertjes kleinzoon Eise Eises Lycklama à Nijeholt als eigenaar te boek.

1676: De weduwe Hylckien Tiederds Lycklama is lidmaat te Ter Idzard en vandaar vertrokken.

1678: Eysse Egberts te Wolvega neemt aan te betalen aan Hylckien Tiaerts, weduwe van wijlen Bernardus Franckena, tegenwoordig wonende te Blesdijke, de somma van 1.700 carg.²⁰⁰

1690: 'Kindskinders van Bernardus, curator woont in de Kuijnder' zijn eigenaar van stemnummer 41 te Wolvega.²⁰¹ Dit was in 1640 Pier Anders Rencken en in 1698 Geertjen Goychies. Het geheel is in 1700 in bezit van Eise Lycklama en in 1728 van scholte Ram weduwe (die het had geërfd van haar neef Eise Lycklama). De erven van Bernardus Franckena zijn in 1690 ook eigenaar van stemnummer 20 te Nijelamer. In 1698 is een Willem Jans daarvan eigenaar.

---

194 WSW 122 107.

195 WSW 147 330.

196 WSW 12 281v.

197 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2923 (Contentieuze zaken) 129.

198 LEM 32 8.

199 Geertje Goychies handelde in 1698 als grootmoeder van vaderskant uit naam van haar kleinzoon Eise Eises Lycklama à Nijeholt, ook kleinzoon van Bernardus Franckena. Eise erfde deze boerderij via zijn moeder Renckien Bernardus Franckena. Met dank aan Anne Hielke Lemstra te Wijk bij Duurstede.

200 WSW 13 103.

201 SC WSW 1690.

1698: De erfgenamen van Hylcke Bernardus Franckena zijn belenders ten oosten van een verkochte halve sathe landts te Nijelamer.²⁰²

Uit een buitenechtelijke relatie met Jantien Dircks:

1. Francke Bernardus Franckena, volgt Va.

Uit het huwelijk met Hylckien Tieerds Lycklama:

2. Renckien Bernardus Franckena, volgt Vb.

3. Jantien Bernardus Franckena, volgt Vc.

IVb. Regnerus (Reiner) Franckes Franckena (zoon van IIIa), grondeigenaar te Ter Idzard, overl. voor 1665, tr. gerecht Weststellingwerf 12 juni 1643²⁰³ Blijdichien Eyses, overl. 1652,²⁰⁴ dochter van Eise Altsz, huisman te Ter Idzard, en Jantien Egberts.

1608-1617: het echtpaar Eise Alts en Jantien Egberts te Ter Idzard koopt regelmatig landen aldaar of in het naburige Oldeholtwolde. In 1608 strekken de 3 dagmad akkers die ze kopen te Oldeholtwolde, zich van de Hereweg tot aan Claes Alts landen.²⁰⁵ 1615: Claes Alts verkoopt 2 dagmad akkers te Oldeholtwolde. Zijn oom Lyckle Jochems vraagt dan het niaar.²⁰⁶

1655: Peter Claessen en Rencke Claessen, ooms van moederszijde, en Sibbe Claessen als oom en Zyger van Lycklama, Egbert en Alt Eises als susterlingen van vaderszijde, worden opgeroepen om de curatele te bedienen over de weeskinderen van Jochum Claessen bij Antien Claessen, beiden overleden. Peter Claessen en Zyger van Lycklama worden respectievelijk tot momber en tot curator ad actum divisionum gekozen.²⁰⁷

Voorgaande aktes laten zien dat Eise en Claes Alts (half?)broers waren. Vermoedelijk zoons van Alt Claesz te Ter Idzard, die in 1578 1 carg. betaalt voor de personele impositie. Eén van de kinderen van Claes Alts was Jochem Claes, die voor zijn overlijden in 1655 curator was geweest over de kinderen van zijn nicht Blijdichien Eises en Reiner Franckena, zo blijkt uit de navolgende akte uit 1676. Gezien de naam Jochem als zoon van Claes Alts, de mededeling dat Lyckle Jochems oom was van diezelfde Claes Alts, en Zyger van Lycklama susterling van de wezen van Jochem Claessen, is het vermoeden dat de moeder van Claes Alts (en dus wellicht ook van Eise Alts), een dochter was van Jochem Lycklesz, in 1578 te Oldeholtwade.²⁰⁸

---

202 WSW 126 199.

203 Van de mogelijkheid het huwelijk te laten voltrekken door het gerecht maakten voornamelijk doopsgezinden en rooms-katholieken gebruik. Het zal in dit geval om een rk-bruidspaar gaan, gezien het rk-nageslacht.

204 Haar jongste zoon Eise werd in 1652 geboren. De aangestelde curator Jochem Claes overleed in 1655. Daaruit zou men kunnen opmaken dat ze in het kraambed is overleden.

205 WSW 106 15v, 41, 101v en 194.

206 WSW 106 221v.

207 WSW 24 244v.

208 Vergelijk: NL 134 (2017) 114 e.v. en Forum Tresoar: Idzerda 17de eeuw.

1661: Willem Warnerts te Nijeholtwolde, namens zijn kinderen bij Rencken Anders, leent 500 phg van Alt Eysses als momber en Peter Claesen als curator over de kinderen van Reinder Francken en Blijdichien Eises. B. Franckena is getuige.²⁰⁹

1662: in het sterfhuis van Wybichien Eyses vindt scheiding van goederen plaats tussen Alt Eyses en Rensien Eyses, weduwe van Asse Siercks Terwisga, oom en tante van Trijntien Hendricks, 12 jaar, dochter van Hendrick Coops Coopman en zijn overleden vrouw Wybichien Eyses enerzijds en genoemde Hendrick Coops anderzijds. Het weeskind competeert landerijen met huis c.a. op Ter Idzard, door Wybichien, geërfd van haar vader Eyse Alts en door Trijntien van haar bestemoeder, Jantien Egberts en van haar overleden broer Coop Hendricks, alsook een ½ huis te Donkerbroek, gebruikt door Lubbert Daetes. Op het land te Ter Idzard ligt nog een schuld aan de kinderen van Reyner Franckena. Op 6 jan. 1676 liquidatie tussen Trijntien Hendricks, gesterkt met haar man mr. Egbert Gysberts en Aeltien Jans en Luitien Jans, moeder en wettige voorstander van haar zoon Jan, erfgenamen van Hendrick Coops, de vader van Trijntien.²¹⁰

1665: Gosse Eises te Sygersburen onder de klokslag van Oldeholtwolde is 225 carg. schuldig aan Alt Eysses, curator over de wezen van Reynder Francken en vrouw.²¹¹

1676: de kleinkinderen van Wemme Martens, weduwe van Jan Jansen Peperga te Oldeholtpade, erfden o.a. 1½ dagmad hooiland te Ter Idzard in de landen van Reyner Franckena's erfgenamen.²¹²

1676: oom Alt Eyses procedeert voor het Hof van Friesland met zijn pupillen Francke Reynders, Claeske Reynders, weduwe van Mathijs Pieters op Ter Idzard, en Eyse Reynders, die venia aetatis had gekregen, over zijn curatele. Alt had die curatele bij het overlijden van de vorige curator Jochem Claes moeten overnemen. En nu, bij het huwelijk van Claeske en de meerderjarigheid van Francke, wordt van hem verwacht, dat hij de rekening kan overleggen, maar hij verzoekt om iemand die beter met de zaken op de hoogte is.²¹³

Uit dit huwelijk:

1. Claeske (ook Claessien) Reinders, volgt Vd.
2. Francke Reinders Franckena, volgt Ve.
3. Eise Reinders Franckena, volgt Vf.

IVc. Auckien Franckes Franckena (dochter van IIIa), tr. Marcus Hebelens Terwisscha, secretaris van Weststellingwerf vanaf 1632, te Wolvega, overl.

.....
209 WSW 148 389.

210 OSW 25 124.

211 WSW 148 310.

212 HvF 16781 319.

213 HvF 16545 78.

tweede helft 1637,²¹⁴ zoon van Heble Wybrants (Terwisscha), in 1621 te Oldeboorn, en Jacopien Hansdr.²¹⁵

*Auckien's schoonvader Heble Wybrandts was een zoon van Ymck Eisesdr Terwisscha. Ymck was één van de negen kinderen van Terwisscha-stamvader Eise Jan Willems.*²¹⁶

1615 juni 4: de nalatenschappen van Jelle en diens zuster Wobbe van Terwisga worden gescheiden in zeven delen.²¹⁷ Heble Wybrants en Marck Wybes vanwege zijn vrouw Tyedt representeren daarbij de erven van Ymck Terwisga. De verdere erven zijn Marcus Terwisga, mede voor zijn drie kinderen, Aeltge Terwisga, weduwe van Asse Obbes, grietman van Haskerland, Marcus van Lycklama, Jantien Lycklama, vrouw van Idsert Solckema, en Aeltgen Lycklama, vrouw van Tyerck Solckema, voor de linie van Hylck Terwisga, de secretaris Lyckle, Jan Willems en Lubbert Lycklama vanwege de linie van Griettie Terwisga, Eydso Terwisschae en de vijf kinderen van Syck Terwisga.

1621: wachtmeester Lubbert Lyckeles heeft volmacht van Hebel Wybrants te Oldeboorn bij de overdracht aan Johan Peters en Annaken te Wapserveen.²¹⁸

1631: Marcus Terwischa en Auckien Franckena te Wolvega verkopen voor 6.950 phg 32 roeden uitgaand land met huizing, schuur, bomen en plantage te Nijeschoot, door Baarte Meynes en Fem Lambertsdr als meiers bewoond, en nog 5 roeden oude maden hooiland te Rottum. Hans en Jan Terwischa als broers en naeste bloed van de verkopers verzoeken het niaar.²¹⁹

1631: Hans, Marcus en Johannes Hebeles Ter Wischa kopen land en te Nijelamer van Peter Hanckes en vrouw voor 2.996 phg.²²⁰

1632: Marcus Terwischa en Auckien Franckena kopen een zaate lands met huis te Scherpenzeel, gebruikt door Carste Claesen, van Simme Beenen voor $\frac{3}{4}$ en Carste Claesen voor $\frac{1}{4}$ voor 3.500 goudg.²²¹

1633: Marcus Terwischa, secretaris van Stellingwerf Westeinde, en Auckien Franckena kopen 7 dagmad, genaamd Schoteruijterdijken, op de ooster Meente voor 980 phg van Anne Fetties en Ricxt Pieters, te Delfstrahuizen.²²²

1638: rekest van Johannes Terwisga en Jan Willems, voogden over de weeskinderen van Marcus Terwisga, aan het gerecht van Weststellingwerf met het verzoek een commissaris aan te stellen in verband met het oplossen van financiële problemen.²²³

---

214 MpaginaE: in 1637 wordt Cornelis Buttinga grietenijssecretaris van Weststellingwerf.

215 WSW 81 27 en WSW 106 109.

216 GJb 1989 70; 1993 11; NL 2017 116.

217 EVC 3963; GJb 1989 72.

218 GJb 1998 58.

219 SCO 115 219v.

220 WSW 107 80.

221 WSW 107 91.

222 SCO 116 82v.

223 EVC 5590/198.

1638: Wycher Foppen contra Pier Pieters, stelling te Oldetrijne, als grootvader en momber van de weeskinderen van Joan TerWischa en Wyts Piers, beiden overleden, Aucktien Franckena, weduwe van de secretaris TerWischa en Hans TerWischa als momber en Jan Willems Lycklama als honorarius tutor over de weeskinderen van genoemde secretaris.²²⁴

1638: Hans Terwisschae als voormond en Jan Willems Lycklama als curator over de weeskinderen van de secretaris Terwisschae bij Aucktien Franckena verkopen bij dekreet 2 roeden lands te Nijeschoot in de saete bij Syttie Jans althans bewoond.²²⁵ Koper wordt grietman Van Oenema met zijn bod van 177 phg.

1638 febr.: de weduwe en de curatoren van de kinderen van wijlen de secretaris Terwischa laten hun onroerend goed veilen.²²⁶

1641: er wordt een regeling getroffen tussen enerzijds Jan Harmens, notaris te Wolvega, namens de weduwe van Hans Hebeles Terwisscha, in leven tutor over de kinderen van wijlen Mercus Terwisscha, in leven secretaris van Weststellingwerf, en Jan Piers van Lycklama, als honorarius tutor over voornoemde weeskinderen en anderzijds Pytter Jansens alias Cleys te Wolvega als curator over de nagelaten kinderen en erfgenamen van wijlen de heer Matijs Franckena, in leven grietman van Gaasterland. De regeling voorziet in de aflossing van de grote schulden van 'welgedachte heere Franckena' aan het sterfhuys. De schuld bestaat uit vier bedragen: 135 phg, 1.000 carg., 908 phg en 400 carg., respectievelijk volgens obligaties uit 1629, 1631 en twee uit 1634.²²⁷

1642 mei 24: Jannichien Elles, weduwe van Hans Hebeles Terwischa, die in zijn leven momber was over de wezen van wijlen Marcus Terwischa en Jan Piers Lycklama als honorarius tutor over diezelfde wezen 'als gerechtigden in de erfenis van hun grootvader Hebele Wybrants' contra Hendrik Egberts en zijn vrouw, die een boerderij te Oldetrijne hebben gekocht en weigeren de laatste termijn te betalen, omdat Wybrant Hebeles naar Oost-Indië is vertrokken en als mede-erfgenaam van zijn vader Hebele Wybrants, eigenaar is van of 1/3 of 1/4 deel van de boerderij.²²⁸

Uit dit huwelijk:

1. N. Marcusdr Terwisscha, volgt Vg.
2. Jeltje Marcusdr Terwisscha, volgt Vh.
3. Dr. Hebelus Marcus Terwisscha, geb. 1637, in 1652 student te Franeker,²²⁹ afkomstig uit Wolvega, advocaat voor het Hof van Friesland, overl. 20 mei 1699, begraven te Ter Idzard.²³⁰ Ongehuwd.

---

224 WSW 46 41.

225 SCO 117 53.

226 WSW 107 154 t/m 172.

227 EVC 5590/200.

228 HvF 16511 sententienummer 36.

229 ASAF nr. 5250, philosophiae, ingeschreven op 17 juni 1652.

230 Walle 6256.

Bij zijn overlijden de oudste advocaat voor het Hof van Friesland, welke functie hij ongeveer 42 jaar had uitgeoefend. Aldus de tekst op zijn grafsteen.

1661: Jan Willems te Oldetrijne, oom van vaderszijde en Lourens Meijer, oom van moederszijde en verder Bernardus Franckena te Oldelamer, Hebelus Terwischa, Pier Andrijs en Heble Jacobs, verschijnen voor het gerecht om de curatele te aanvaarden over Frouckien, nagelaten weeskind van wijlen Arent Willems en Joannissien Marcx. Jan Willems en Bernardus Franckena worden de curatoren en begeven zich naar het sterfhuis in Blokzijl om de inventaris op te maken.²³¹

Waarschijnlijk loopt de familierelatie tussen Hebelus Terwischa enerzijds en het weeskind Frouckien Arents anderzijds via vader Arent Willems. Hij is een zoon van Willem Dircks en Annichjen Arents te Oldetrijne, die in 1635 geld leenden van Antje Hansdr, weduwe Franckena.²³² Annichjen zou een dochter kunnen zijn van Arent Reiberts en Swaene Renckedr te Nijeholtwolde, waarvan Reynder Francken in 1612 gelastigde is.²³³ Zowel Swaene als haar zuster Hille Rencken hebben connecties met Reynder Francken, vanwege diens vrouw Jelcke Matthys, overgrootouders van Hebelus Terwischa.

1667: Reintien Wybes te Nijetrijne, universeel erfgenaam van zijn zuster Griete Wyben, in leven vrouw van Claes Jacobs, verzoekt aan dr. Hebelus Terwisscha, advocaat voor het Hof van Friesland, om namens hem van voornoemde Claes Jacobs de erfenis van zijn zuster op te eisen.²³⁴

1674: wijlen Reuwert Annes, in leven curator over Suwert Jannes, zoon van Jannes Suwerts, wordt vervangen door een nieuwe curator. Dr. Terwisscha, mr. Feye Suwerts en Feye Gerlofs zijn kandidaten. Feye Suwerts wordt opvolger van Reuwert Annes.²³⁵

1698: dr. Terwisscha en Marcus Paludanus te Sneek zijn voor de helft eigenaar van stemnummer 14 te Oldeholtwolde. Gebruiker is Geert Gerrits.

IVd. Regnerus (Reiner) Matthysz Franckena (zoon van IIIb), geb. Wolvega 1620, in 1640 vaandrig in de compagnie Van Ostheim, in 1646 luitenant in diezelfde compagnie,²³⁶ in 1651 te Delfzijl, ontvanger, overl. 21 aug. 1668, begr. Oldeholtgade,²³⁷ tr. voor 1649 Hiltien Eysedr Ter Wisscha, geb. Oldeberkoop 1619, in 1660 te Wolvega, in 1670 te Leeuwarden,

---

231 WSW 12 50.

232 WSW 146 619.

233 WSW 106 147v.

234 WSW 147 447.

235 WSW 62 83.

236 Resoluties GS, benoemingen van officieren.

237 Walle 4945. Grafsteen Oldeholtgade: 'Den 21 augustus 1668 is in den heere gerust den eerentphesten wel voorsienigen Rignerus Franckena zin ouderdom was omtrent acht en veertich iaer en leyt alhier begraven.'

overl. aldaar juni 1672, dochter van Eyse Jans Terwisscha, grietman van Ooststellingwerf, en Harmentje Stevens.²³⁸

1630: Harmentien Stevens, weduwe van Eyso ter Wysga, verkoopt namens haar kinderen diverse landen. De navolgende personen vragen niaarkoop: Esaias van Lycklema als susterling, Hendrick Wiltinga, stelling van Appelscha, van bloetswegen, Egbert Stevens, stelling te Nijeberkoop, als volle broer van Harmentien en als oom van de kinderen van Harmentien en Eise, Jan Jansen, als man van Hyltien Hendricks van bloedswegen en de secretaris als achtersusterling van wijlen Eyso ter Wysga kinderen.²³⁹

1649: de luitenant Regnerus Franckena vanwege zijn vrouw en met last van de eerbare Harmentyen Terwisga koopt 5/6 van een boerderij te Elsloo uit de geveilde boedel van wijlen Berent Albers.²⁴⁰

1651 op palmzondag: de erentveste Regnerus Franckena, luitenant van captein Sytsema, en zijn vrouw Helena van Terwischa, worden toegelaten tot het heilig avondmaal in Delfzijl.

1652: Regnerus Franckena, luitenant van een compagnie te voet, dr. Nicolaus Helema, vanwege zijn vrouw en Jeltien en Antien van Terwischa, gezamenlijke erfgenamen van wijlen Eiso van Terwischa, kopen 1/8 part van het gehele erf en 1/3 part van 1/4 part van hetzelfde erf te Ter Idzard, 'met gerechtigheid van 2 scheeren op de ruschemaeden, met huis, bomen en plantagie c.a., groot 28 roeden'. Gekocht van Auckien Egberts, weduwe van Hein Jochums, voor 800 phg met een rozenobel tot geschenk.²⁴¹

1659: luitenant Regnerus Franckena is belender van een sathe landts te Sonnega die wordt gekocht door Peter Peters en vrouw aldaar van Claes Joannis.²⁴²

1660 en 1661: Gerardus Nicolaides, procureur postulant te Wolvega, als gelastigde van Philebert van Lycklama toe Nijeholt, is respectievelijk 1.000 carg. en 300 carg. schuldig aan den E. luitenant Regnerus Franckena en Helena Terwissga, mede in Wolvega.²⁴³

1663: Harmen Jannes en Swaentjen Eises op Ter Idzard, zijn 100 phg schuldig aan de luitenant Reinder Franckena en Hiltje Ter Wissga te Wolvega.²⁴⁴

1664: de luitenant Regnerus Franckena, de stelling Rencke Claessen, Alt Eises, Bernardus Franckena, Jan Eyloffs en Geert Luitjens zijn bijeen om een curator te kiezen voor Jetske Pytters van Geersma (17). Zij en haar zus Antje zijn kinderen van Peter Claessen en Ibychien Jochums. Rencke Claessen en mr. Jan Eyloffs worden tot curator gekozen. Een jaar later²⁴⁵ worden deze curatoren nogmaals benoemd, maar dan uit een groep potentiële curatoren van een andere samenstelling: Rencke Claessen, Jochum

---

238 Jan A. Paasman, Lycklama à Nijeholt, tûke Wûnseradiel, *Gjb* 1998 60 en 61.

239 OSW 53 32.

240 OSW 42 50.

241 WSW 120 196

242 WSW 121 48.

243 WSW 147 308 en 309.

244 WSW 147 366.

245 WSW 12 145.

Peters (Jetske's broer), Hendrick Spijlckers, Bernardus Franckena, Geert Luitjes en Baucke Roelofs.²⁴⁶

1668: Regnerus Franckena en Hiltje Terwisscha te Wolvega maken hun testament. Hiltje ligt ziek in bed, maar is haar zinnen volledig meester. De aardse goederen worden nagelaten aan hun kinderen. Mochten ze echter kinderloos overlijden, dan gaan de eigendommen van Regnerus over op zijn nicht, juffr. Jeepcke van Lycklama, de vrouw van Joannes Glinstra te Leeuwarden. En indien ook die is overleden, dan krijgen de kinderen van wijlen Hans van Lycklama, in leven grietman van Gaasterland, de ene helft en de kinderen van Anskien van Lycklama, vrouw van wijlen Johannes Crack, in leven grietman van Aengwirden, de andere helft. Hiltje vermaakt haar goederen aan naaste familieleden. Trijntje Eises, vrouw van Pytter Cleys te Ter Idzard, erft 'een seeckere cleijne plaetse met hujsinge cum annexis, staende en gelegen tot Sonnega, door Roelof Dirckx als mejier gebruikt'. Matthijs Pytters, zoon van eerder genoemde Pytter Cleys erft 'een stuk hooiland en weeren te Sygersbuyren met twee acker boulandt aldaar gelegen'.²⁴⁷

1668 okt. 10: Marten Jans te Sonnega en Cornelissie Pytters zijn 1.630 carg. schuldig aan Hiltien Terwischa voor zich en als moeder over haar onmondige kinderen bij wijlen de oude luitenant Regnerus Franckena, voortkomend uit een contract van 4 jan. 1666 tussen Pytter Pytters aan de ene kant en Jannes Jan Nitterts aan de andere kant, aan wijlen Franckena gepasseerd, dat nu is overgeleverd aan Marten Jans.²⁴⁸

1670: De erfgenamen van Jacob Hogenhuysen, die recht van scheiding hebben gekregen van de erven van Catharina Hartmans, zijn 300 gulden schuldig aan Hiltien van Terwischa, weduwe Franckena, thans te Leeuwarden.²⁴⁹

1672 aug. 1: te Leeuwarden wordt geïnventariseerd in het sterfhuis van juffr. Hiltie van Terwischa, weduwe van Franckena, op verzoek van dr. Nicolaus Helema als geautoriseerde curator over haar kinderen Joachimus en Anna Franckena, op aangegeven van Sacheus Helema, als man en voogd van [Harmina] Franckena.

Onder de talrijke roerende goederen vallen de grote hoeveelheid stoffen op die Hiltie bezat. Zo werd o.a. aangetroffen: 'een vierendeel ell fijndoeck, ruijm 7 ellen cloosterdoeck, ruim 7 ellen middelmatig fijn doeck, ruijm 25 ellen moijs fijn doeck, 46 ellen doeck, 52 ellen Rijdoeck en een stuck doeck van 49 ellen'. Daarnaast veel zilveren en gouden voorwerpen, waaronder 'een signettie met een rode steen daarinne franckena wapen, 2¼ engels'. In de kelderkamer een spiegel met het wapen Franckena, het conterfeitsel van wijlen de ontvanger Franckena en in de Beijcamer 'een clein conterfeitseltie van wijlen de ontvanger Franckena op een copere plaet'. Verder 50 gehele of gedeelde vaste goederen, waaronder sathes en landen en losse bouw- en hooilanden.²⁵⁰

---

246 WSW 12 120v.

247 HvF 16779 451.

248 WSW 148 407.

249 TIE 96 309.

250 HCL, T1001, inv. nr. 3398 373.

1697: Joachimus, Harmijntien en Anne Frankena als erfgenamen van de luitenant Frankena contra Jan Hendrix voor zich en als man van Grytie Siourdts.²⁵¹

*In 1698 staan meer dan 40 boerderijen in Zuid-Fryslân – met de nadruk op Zuidoost-Fryslân - op naam van de kinderen van Reiner en Hiltje. Een flink deel hiervan is afkomstig van hun tante Jelcke van Terwisscha en haar man Sioerd Lyckles Lycklama à Nijeholt. Dat echtbaar overleed kinderloos en liet zijn bezittingen, waaronder een aantal onder fidei-commissair verband, na aan Arend Barels, de zoon van Jelckes zuster Antien Eises Terwisscha en aan Anna, Harmina en Joachimus Reiners Franckena, de drie kinderen van haar zuster Hiltje Eises Terwisscha. Deze vier tantezeggers van Jelcke kregen elk een vierde deel. Omdat Hiltje en Antien eerder al erfgenaam waren geworden van hun zuster Zwaantje, is het gehele bezit van Eise Jansz en Harmentje Stevens – de grootouders van moederskant – in handen gekomen van de hier genoemde vier erfgenamen. Het erfgoed van de familie van Terwisscha bestond vooral uit boerderijen in Ooststellingwerf.*²⁵²

1685: Harmina van Franckena, vrouw van de scholte Piere Ketel, Joachimus Franckena te Oldeberkoop en Anna Franckena te Diever (voor wie grietmansche Jeltien Terwisscha optreedt) kopen $\frac{3}{4}$ van stukken land bij het dorp Oldeberkoop van Frouck baronesse Van Ailua en Hobbo Esaias van Ailua, ieder de helft, voor 433 phg.²⁵³

Uit dit huwelijk:

1. Matthias Reiners Franckena, geb. 1651, juridisch student, overl. 1 aug. 1669, begr. Oldeholtpade.²⁵⁴
2. Harmina Reiners (van) Franckena, volgt Vi
3. Joachim Franckena, geb. 1660, in 1677 student wijsbegeerte en letteren te Franeker,²⁵⁵ in 1728 mede-eigenaar en gebruiker van de stemnummers 1 en 2 te Wolvega (Franckena-state), overl. 1736, ongetrouwd.

1678: E. Frankena (zie Vf) en J. Frankena zijn met nog vijf andere studenten, betrokken bij het vernielen van huisraad ten huize van Neeltje Jans Nauta te Franeker.²⁵⁶

---

251 OSW 9 105.

252 Vergelijk: G.P. Mulder, *Van Ter Wisga tot Willinge Prins* (Groningen 1974) en Visscher 277 en 348.

253 OSW 44 142v.

254 Walle 4945. Grafsteen Oldeholtpade, op dezelfde steen waaronder zijn vader is begraven: 'De 1 augustus 1669 is versturven den eerentphesten en welgeleerden Mathias Franckena iuris studiosus out ontrent achtien iaer ende leyt alhier begraven.'

255 ASAF nr. 7650.

256 A.P.van Nienes, J.Rinzema, M.Offringa, P.A.J. van den Berg e.a., *Archieven van de Universiteit van Franeker 1585-1812, Leeuwarden 1985*, blz. 251. E. Frankena met studentnummer 7643 en J. Frankena met studentnummer 7650.

Franckena-state op de dorpsgrens van Wollega en Oldeholtpade in 1723, naar een tekening van Jacobus Stellingwerf. Meteen aan de oostzijde ligt nu het viaduct in de snelweg A32, genaamd Franckena. Het huis is gebouwd kort voor 1630, in opdracht van Matthys Franckena. Die verhuurde het aan zijn boer Franco, secretaris van Weststellingwerf. De kleinkinderen van Matthijs gingen het rond 1690 bewonen. In de eerste jaren van de 18de eeuw, tot zijn dood in 1736 woonde Joachim Franckena er en vervolgens Nicolaas van Heloma (1709 – 1774). Deze had in 1738 het aandeel van zijn tante Anna Franckena geërfd. In 1755 verhuisde Nicolaas naar zijn nieuw gebouwde huis Voormeer in Heerenveen.²⁵⁷ In 1812 werd op deze plek een nieuwe boerderij gebouwd, met een gevelsteen waarop vermeld is dat de zesjarige Marcus van Heloma – kleinzoon van Nicolaas – de eerste steen heeft gelegd.²⁵⁸ Huidig adres: Hoofdweg 41 te Wollega.

257 Rudolf J. Wielinga, Bernhard van Haersma Buma, Rita L.P. Mulder, VOORMEER, Heerenveen, *Familiehuis van de Heloma's*, Gersloot 2011, 19.

258 Voor meer informatie zie: *Friesch Landbouwblad*, 28 okt. 1955.

1698: mons. Joachimus Franckena en de juffrouwen Harmijntje en Anna Franckena, verkopen klijnland te Oldelamer aan Gerrit Annes aldaar en Willem Oortwijn.²⁵⁹

1700: monsr. Joachimus Frankena woont op Franckena-state op de dorpsgrens van Wolvega en Oldeholtgade. Hij is samen met zijn zusters Harmina en Anna eigenaar. Aelbert Harmens is gebruiker van de sate.²⁶⁰

1697: Jochum Frankena staat in Weststellingwerf vermeld op de lijst van hoogst aangeslagenen in Fryslân met een geschat vermogen van 25.800 carg.²⁶¹

1703 jan. 19: Arnoldus Barelts te Oldeberkoop is overleden. Goosen Terwisscha te 't Meer onder Oudeschoot, Sybrandus van Echten, bijzitter van Doniawerstal, en Richardus Ketel, scholte te Diever, worden curatoren over juffr. Anna (17), monsr. Richardus (16) en Albartus Barelts (12), die worden bijgestaan door de fiscaal Tammerus Poutsma. Een week later gaan voornoemde curatoren over tot ontzegeling en inventarisatie, ten overstaan van bloedverwant Joachimus Franckena. Femme en Anna Ketel zijn samen met Anna Barelts aangeefsters van de goederen.²⁶² *Joachimus treedt hier op, omdat Arnoldus Barelts via de Terwisscha's een volle neef was van zijn moeder. Hij was dus een achterneef, maar de vrouw van Arnoldus – Barbera Ketel – was een zuster van zijn zwager Pierius Ketel, gehuwd met Joachimus' zuster Harmina. Pierius Ketel op zijn beurt was de vader van de hier genoemde scholte Richardus Ketel.*

1708: lidmaat Berber Tjebbes te Oldeholtgade is dienstmeid bij de heer Frankena.

1712: Cornelius van Scheltinga te Heerenveen daagt Joachimus Franckena te Wolvega voor het gerecht. Ze hebben ruzie gekregen over een obligatie uit 1705, groot 350 carg., die moet worden terugbetaald inclusief rentes en boetes.²⁶³

1728: Joachimus is voor een derde eigenaar van de stemnummers 1 en 2 te Wolvega (Franckena-state), en gebruiker voor 't geheel. Harmina's erven en Anna Franckena bezitten het andere 2/3 deel.

4. Anna (van) Franckena, geb. 1664, woonde samen met haar zuster Harmina, later te Oldeberkoop, overl. aldaar 18 okt. 1739. Ongehuwd. 1690 jan. 26: De juffrouwen Hermijntje en Anna Frankena komen met attestatie uit Diever aan in Oldeholtgade.

1701: De juffers (Hermina en Anna) van Franckena staan in Ooststellingwerf vermeld op de lijst van hoogst aangeslagenen in Fryslân met een geschat vermogen van 55.000 carg.²⁶⁴

1714: Augustinus Lycklama à Nijeholt, grietman van Opsterland, en zijn vrouw Dido van Andringa, echtelieden te Beets, contra Anna van Franckena. De grietman

---

259 WSW 126 201.

260 Floreenkohier Wolvega, kohiernummers 1 en 2.

261 MpaginaE.

262 OSW 31 162v.

263 HvF 9486.

264 MpaginaE.

en zijn vrouw willen dat Anna diverse stukken aan hen overlegt ter verificatie van haar beweringen, waaronder een stamboom of geslachtsregister.²⁶⁵

Anna was in 1728²⁶⁶ geheel of gedeeltelijk eigenaresse van 15 boerderijen in Weststellingwerf, 19 in Ooststellingwerf, 2 in Hemelumer Oldeferd, 2 in Doniawerstaal en 2 in Schoterland.

1738: Nicolaas van Heloma als gelastigde van zijn moeie Anna van Franckena te Oldeberkoop en van zijn moeder Siccomina van Boekholt te Noordwolde, weduwe van de heer Heloma, als moeder en voogdesse van haar kinderen bij voornoemde Heloma ter eenre zijde en Rintje Reins, huisman te Abbega en zijn broer Rein Reins, Harmen Tjepkes, huisman te Scharnegoutum, Focke Rintjes, huisman te Folsgare, en Claes Taeckes te Abbega als vader over zijn kinderen bij wijlen Hinke Harmens ter andere zijde, maken een overeenkomst van wandeling (ruilkoop). Nicolaas draagt 9½ pm land te Idzega over, Folckerts negene genaamd, waarvan Pier Jelles gebruiker is. Rintje Reins c.s. brengen 7 pm miedland in te Oudega (W) in Franckena-sathe genaamd de Tiene en gebruikt door Folkert Ates.²⁶⁷

1738 nov. 1: Anna Franckena maakt haar testament. Haar huis in Oldeberkoop met de daarachter liggende hof, haar aandeel in de zogenaamde Hussecamp, en haar boerderij met stemnummer 20 te Oldeberkoop legateert ze aan Albartus Hubling en zijn vrouw Anna Berbera van Loon te Oldeberkoop.²⁶⁸ Haar neef Claes Helema (=Nicolaas van Heloma) krijgt haar aandeel in het huis en de landerijen te Wolvega, met de inboedel, zoals goud en zilver, linnen en wollen en al het vee en huismannengereedschap, zoals bij hem gebruikt. Ook erft hij de door hem gebruikte twee plaatsen te Oldeholtwolde en verder het stemgerecht van al haar goederen waar ze ook gelegen mogen zijn. Mocht Claes echter vroegtijdig overlijden, dan wil ze dat de plaatsen onder Oude- en Nijeberkoop aan Albert Barends Hublinck overgaan. De overige goederen komen toe aan Hiltie en Anna Heloma te Noordwolde, Matthijs van Heloma, kapitein/luitenant in het regiment van de heer overste Vegelin van Claerbergen en aan Claes van Heloma voornoemd, allen kinderen van wijlen Tjeerd van Heloma en zijn vrouw Siccamina van Boekholt en Hermina van Heloma, vrouw van ds. Coetes, predikant te Mantgum. Anna bepaalde verder dat haar bezittingen niet mochten worden verkocht, maar binnen de familie moesten vererven.²⁶⁹

---

265 OSW 10 210. De stamboom is helaas niet in de stukken aangetroffen.

266 Stemkohieren (Alle Friezen).

267 WYM 65 93v.

268 Anna Berbera van Loon was een kleindochter van Arnoldus Barelts en Barbera Ketel (zie IVd.3).

269 T329-03 (Familiearchief Van Heloma), inv. nrs. 8, 12 en 23; op 27 okt. 1739 werd dit testament door Albartus Hubling, substituut griffier van het Hof van Friesland, bij het Hof aangeboden om opgenomen te worden in het fideicommissaire registratieboek.

1740: de erfenis van Anna van Franckena wordt verloot onder de erfgenamen Matthijs en Nicolaas van Heloma en Hilletje en Anna van Heloma. Matthijs krijgt geheel of gedeeltelijk vijf boerderijen, Nicolaas vier, Anna zes en Hilletje zeven, waaronder 2/3 van een plaats te Oudega (W), bewoond door Folkert Ates, en een huis te Oldeholtgade. Ook worden de onroerende goederen verloot van [over oudtante] Jeltje van Terwisga, ingevolge haar fideïcommissaire testament uit 1678. Dan is ook Harmina van Heloma deelgerechtigd in de nalatenschap, vrouw van Henderikus Wilhelmus Coetes (lees Couttis), predikant te Mantgum.²⁷⁰

De erfgenamen Van Heloma waren de kleinkinderen van Anna's zuster Harmina van Heloma.

IVe. (Wemme) Abels (dochter van IIIc), tr. Hylcke Gosses, ged. Heeg 28 maart 1608, huisman te Oudega (W), overl. na 1679, zoon van Gosse Hylckesz te Heeg en Wybrich Piersdr.

'Wemme' is nooit in een bron aangetroffen. Dochter Eelck van Hylcke Gosses is echter een van de zeven erfgenamen van de kinderloze Janssen Abels en Hylckes kleinzoon Hylcke Clasen was mede-erfgenaam van de kinderloze Aeff Abels. Hylcke Gosses was dus de man van een zuster van die Janssen en Aeff Abels. Aangezien dochter Eelck van deze Hylcke haar dochter Wimckien noemde, ligt niets meer voor de hand dan dat de vrouw van Hylcke Wemme geheten heeft, vernoemd naar haar grootmoeder.

1651: Bauck Ipedr Haersma, vrouw van Melis Jansen te Tjum, verkoopt aan Pytter Teeckes en Aeff Abels te Heeg, de helft van 22 pm land te Oudega met de helft van het huis en een watermolen, door Hylcke Gosses als meier gebruikt, voor 950 gg. 1711: Hylcke Clasen competeert in zijn kwaliteit dit bezit volgens koopbrief, d.d. 15 maart 1651.²⁷¹

1661: Hylcke Gosses zegt aan Pytter Taeckes de huur op van de helft van huis en landen.²⁷²

1664: Hylck Foppedr, weduwe van Doye Alberts, te Munnikebuyren onder Hieslum is 500 gg schuldig aan Hylcke Gosses en Hessel Martens als geautoriseerde curatoren over de nagelaten weeskinderen van Eelcke Gosses.²⁷³ Ook in 1669 is Hylcke Gosses curator over Eelcke Gosses nagelaten wezen.²⁷⁴

1679: Hylcke Gosses is meier te Oudegasterrijp.²⁷⁵

Uit dit huwelijk:

1. Eelck Hylckes, volgt Vj.

---

270 T329-03 (Familiearchief Van Heloma), inv. nr. 23.

271 HvF 9501.

272 WYM 8 319v.

273 WON 278 171.

274 WYM 50 235.

275 WYM 79 169v.

IVf. Francke Abels Franckena (zoon van IIIc), geb. 1620/1621, in 1640 gebruiker van stemnummer 1 te Oudega (W) met eigenaars de Heere Franckena Erfgenamen,²⁷⁶ kerkvoogd te Sandfirden, overl. aldaar 1680, tr. 1. ca. 1640 Jelcke (Ybel) Gatses, overl. 1652, dochter van Gatse Jouckesz, huisman te Heeg, en Hylck Jaensdr,²⁷⁷ tr. 2. 1652 Hylck Jenties, overl. na 1680.

*Met de Heere Franckena wordt bedoeld wijlen mr. Matthys Franckena (IIIb), die in 1632 was overleden. De boerderij kwam uit de familie van zijn vrouw Ancke van Lycklama, die het op haar beurt door scheiding met haar broer Rinco van Lycklama had verkregen.*²⁷⁸

*Matthys' neef Abele Jurjenz uit Spanga – de vader van Francke – is waarschijnlijk rond 1630 pachter geworden op deze boerderij. Alle acht kinderen van Abele Jurjenz trouwen rond het midden van de 17de eeuw in Wymbritseradeel en naaste omgeving, hetgeen er op wijst dat deze kinderen zijn opgegroeid in Oudega (W). Francke Abels heeft de boerderij tot zijn dood bewoond. 1652: Francke Abels Franckena te Sandfirden regelt als vader van zijn vier kinderen bij wijlen Jelcke Gatsedr een scheiding van moedersgoed met hun grootvader Gatse Jouckesz te Heeg.*²⁷⁹

1657: Francke Abels zet, als kerkvoogd te Sandfirden, zijn handtekening onder de ontvangsten en uitgaven van de kerkvoogdij.²⁸⁰

1660: Hylck Gatses (lees Hylck de vrouw van Gatse Jouckes) en Franck Abels te Sandfirden, haar 'gewezen swager', zijn voormonden over Fedke en Take, nagelaten wezen van Jaytse Takes en wijlen Marij Gatses, om te inventariseren en tot een scheiding te komen tussen hem en zijn kinderen. In 1661 wordt de scheiding goedgekeurd. Jaytse Takes is hertrouwd met Goyts Lourensdr.²⁸¹

1661: Francke Franckena te Sandfirden, oud 40 jaar, getuigt in een proces van Wybe Epckis *contra* Jelle Fongers, bleker te Workum.²⁸²

1663: Francke Abels Franckena te Oudega, aanbehuwde oudoom van vaderszijde, Andries Lieuwes te Heeg, volle oom van moederswegen en Eelcke Pieckes te Parrega, 'over olde oom', worden curatoren over Freerck (5), zoon van Jencke Freercks.²⁸³

---

276 Volgens de *Prekadastrale Atlas fan Fryslân (PKAF) 1700/1640, diel 12 Wymbritseradiel-súd en Drylst*, was stemnummer 1 te Oudega in 1640 een zate groot 90 pm. Huidig adres: Feandyk 1, Oudega (W).

277 Lieuwe Jagersma †, Jelle de Jong, Harmen Foekema en Ype Brouwers, *Memorie van Hoytema, GJb 2017 284*.

278 T310 inv.nr. 34.

279 WYM 40 2.

280 Jelle de Jong, Buwa Wabbaz te Sandfirden, *GJb 1999 35*.

281 WYM 49 271.

282 WOR 51 483.

283 WOR 149 190.

1672: Francke Ebeles gebruikt een sathe lands te Oudega in Wymbritseradeel van Hiltje van Terwischa, weduwe Franckena. Het sterfhuis van Hiltje wordt dan geïnventariseerd en onder de vaste goederen de boerderij te Oudega.²⁸⁴

1680: inventarisatie sterfhuis van wijlen Francke Abels op verzoek van de erfgenamen. Die erfgenamen zijn: Jeltje Abels (11), weeskind van Abel Francken, geassisteerd door haar curator Sybren Jouckes te Hieslum, haar oom van moederswegen, voor 1/6 part, Jurjen, Meye en Yde Franken voor 3/6 parten, Auke Sybrens vader van Aafke Aukes zijn dochter bij Luyts Franken voor 1/6 part en Hylk Jenties, weduwe van Frank Abels, voor 1/6 part. Onder 'Vaste Goederen' een huurcontract tussen jr. Helema te Heerenveen als curator over de wezen van luitenant Franckena, verhuurders en Franke Abels en vrouw huurders. Twee obligaties ten laste van Jurjen Franken, één van 100 gg en één van 107 gg en 4 st. Een 'wtbernsinge' van 1 mei 1666 bij Jurjen en Abel Francken gepasseerd, elk 300 gg. De gereformeerde diaconie van Oudega krijgt 25 carg. volgens legaat. Er waren 15 melkekoeien, 3 melkerieren, 2 geld rieren, 5 hocklingen, 1 bolle, 4 koeiekalvers, 1 bollekalf, 1 ruyn, 3 schapen, 7 lammen, een partij eenden en 1 'soegh' met 4 jongen.²⁸⁵

Uit het eerste huwelijk:

1. Jurjen Franckes, volgt Vk.
2. Abel Franckes, geb. Oudega (W) ca. 1641, huisman, daar overl. voor 7 mei 1680, tr. 1. voor 1669 N. Jouckedr, geb. Tjerkwerd ca. 1645, overl. Oudega (W) in de kraam 1669, dochter van Joucke Taeckes, huisman te Tjerkwerd, en Akke Oenes; tr. 2. ca. 1676 Dieuwke Sijmens, weduwe van Douwe Arends, huisman en dorpsrechter en ontvanger te Sandfirden. Dieuwke hertrouwt Sybren Hiddes, huisman te Oudega (W) en Sandfirden.

1670: Abel Franckes gebruikt een sathe landts te Oudega, groot 33 pm en 14 pm elders in Oudega. De sathe is voor 1/3 deel eigendom van zijn tante Aef Abels, weduwe van Pytter Takis te Oudega.²⁸⁶

1677: Abel Franckes te Oudega, man van Dieuwke Sijmens, wordt curator over Jeltje Douwes (9), dochter van Dieuwke en haar eerste man wijlen Douwe Aerns, in leven ontvanger te Sandfirden.²⁸⁷

3. Luyts Franckes, overl. voor 1680, tr. 1675 Aucke Sybrens, huisman te Idsega, overl. voor 1685, weduwenaar van Afke Claeses, zoon van Sybren Hiddes, huisman te Idsega, en Auck Ruurds.

---

284 HCL T1001, inv.nr. 3398 373.

285 WYM 37 dd 7.5.1680.

286 WYM 51 79.

287 WYM 37 dd 25.8.1677.

Circa 1660/1685: Aucke Sybrens is huisman op stemnummer 25 te Idsega, groot 150 pm.²⁸⁸ In 1640 was Sybren Hiddes gebruiker van deze boerderij.

1675: het sterfhuis van Afke Clases te Idsega wordt geïnventariseerd op verzoek van Sybren (7) en Trijntje Auckes (5), haar kinderen bij Aucke Sybrens. Aucke is hertrouwd met Luyts Franckesdr. Zij brengt slechts 40 gg in ten huwelijk, terwijl Aucke Sybrens en zijn eerste vrouw Afke Clases elk 1.400 gg inbrachten bij hún huwelijk. De boerderij te Idsega – groot 150 pm - wordt getaxeerd op 1.937 gg.²⁸⁹

1685 april 6: Simon Lamberti te Heeg, Murck Sybrens te Idsega en Meye Frankes te Oudega ieder in zijn kwaliteit, worden curatoren over de nagelaten weeskinderen van Aucke Sybrens en vrouw, bij leven echtelieden te Idsega. Zij komen tot scheiding van het onroerend goed, genaamd 'het klooster Nazareth' ten overstaan van de weeshuisvoogden te Sneek.²⁹⁰

Uit dit huwelijk: Aafke Auckes, geb. Idsega ca. 1676, leeft in 1680, vermoedelijk jong overleden.

4. Meye Franckes Franckena, volgt Vm.

Uit het tweede huwelijk:

5. Yde Franckes Franckena, volgt Vn.

IVg. Antje Abels (dochter van IIIc), overl. Workum vermoedelijk in de kraam 1655/1656, tr. Gerrit Pytters, koopman te Workum, broer van Pytter en Wybren Pytters, overl. na 1672. Hij tr. 2. (dan van Hennaard) Workum 28 juni 1659 Tiet Thomasdr.

1655: Geryt Pytters, afkomstig uit Hijlaard wordt burger van Workum. In 1660 wordt hij wederom burger, dan afkomstig uit Hennaard.

1659: Gerrit Pytters verzoekt Francke Abels, oom van het weeskind Abel Gerrits (3) bij zijn vrouw Antie Abels, curator te worden over de moederlijke goederen van het weeskind en die te scheiden. Gerrit zal zijn zoon bij volwassenheid 800 carg. uitkeren van moedersgoed en een nieuw testament met zilveren beslag. In de marge: in 1663 wordt Francke ontslagen als curator.²⁹¹

1672: Abel Gerrits (16) vraagt zijn oom Francke Abels Franckena te Oldegaene bandt curator te worden in verband met een zaak contra de crediteuren van zijn vader Gerrit Pytters. In de marge: in 1677 wordt Francke door Abel Gerrits ontslagen.²⁹²

1672: Gerrit Pytters en zijn vrouw Tiedt Thomas doen afstand van hun goed, ten gunste van de crediteuren. Francke Abels Franckena, voogd van zoon Abel, meldt zich als preferente crediteur en wel vanwege de 800 carg. en het nieuwe testament met zilveren beslag dat Abel van moedersgoed toekomt en de 394 carg. die hem bij

---

288 Henk Zeinstra, Titus Brandsma III in *Gjb* 2018 148.

289 WYM 52 193v.

290 WYM 40 6.

291 WOR 149 foto 83.

292 WOR 150 foto 15.

scheiding van 18 okt. 1666 van zijn grootmoeder Geyscke Jans ten deel was gevallen. Bij die scheiding bleven de erflanden bij Spangadijck en de aangekochte landen te Oudega eerst onverdeeld. Het huis op het Zuidend te Workum wordt bij strijkgeld verkocht. Met zijn hoogste bod van 200 carg. wordt Francke vanwege zijn pupil koper. Onder de crediteuren ook Gerrits broers Pytter en Wybren Pytters te Hennaard.²⁹³

1677: Francke Abels Franckena te Oldegane bant levert de afrekening van zijn curatele over Abel, omtrent meerderjarig, zoon van Gerryt Pyters bij Ancke Abels.²⁹⁴ Inkomsten: 106 carg. aan huur van landen te Spanga en huis te Workum, terwijl daar forse uitgaven tegenover stonden voor reparaties aan dat huis.

Uit dit huwelijk:

1. Abel Gerrits, geb. Workum 1655/1656, in 1698 mede-eigenaar van stemnummer 19 te Oudega (W), in 1700 tevens mede-eigenaar van floreennummer 33 te Spangadijck.

IVh. Aentie Abels (dochter van IIIc), overl. Nijhuizum 1693, tr. rond 1645 Rintie Gosses, huisman te Nijhuizum, overl. aldaar voor 1693, waarschijnlijk zoon van Gosse Rintiesz, huisman te Sandfirden, en Jets Reinsdr.

1693: het sterfhuis van Aentie Abels, weduwe van Rintie Gosses, te Nijhuizum wordt geïnventariseerd op verzoek van Gosse Rinties en Rincke Rinties voor hen zelf en Eelck Lolle, weduwe van Abel Rinties, als moeder van Lolle Abels, geassisteerd door haar broer Abel Lolle te Oudega, tezamen als kinderen en kleinkind van Aentie Abels. Aentie overleed op de boerderij die al sinds 1668 werd gepacht van Epcke Gretties c.s.²⁹⁵

Uit dit huwelijk:

1. Abel Rintjes, overl. voor 1693, tr. Eelck Lolle, ²⁹⁶ dochter van Lolle Gerbens, huisman, en Pyttrick Abels (IIIc.4). Eelck is in 1698 mede-eigenaar van stemnummer 19 te Oudega (W).

Uit dit huwelijk Lolle Abels. Zie voor hem en zijn nakomelingen: Jelle de Jong, Buwa Wabbaz te Sandfirden, GJb 1999 62.

2. Gosse Rintjes, in 1693 huisman te Nijhuizum, overl. voor 1698. 1691: Gosse Rintjes te Nijhuizum betaalt huur voor 1/5 part van de plaats eigendom van Lieuwe Douwes te Workum.²⁹⁷

3. Rintje Rintjes, in 1698 mede-eigenaar van stemnummer 19 te Oudega (W).

Mogelijk is hij identiek aan de Rintje Rintjes uit Nijhuizum, die in 1715 te Hommerts in ondertrouw gaat met Jantje Hendriks van Hommerts. Maar het zou ook om een eventuele zoon kunnen gaan.

.....
293 WOR 63 137.

294 WOR 188 107v (foto 108).

295 WYM 54 193.

296 GJb 1999 62.

297 WOR 196 436.

IVi. Jurjen Abels Franckena (zoon van IIId), huisman te Oldeholtgade, in 1690 eigenaar van stemnummer 35 aldaar, overl. voor 1694, tr. rond 1665 Piertien Freercks, overl. Oldemarkt april 1712,²⁹⁸ dochter van Frerick Martens, huisman te Blesdijke en sinds 1641 te Oldeholtgade, kerkvoogd en stelling aldaar,²⁹⁹ en Annechien Geertsdr.

1640: Thijs Foppes weduwe en kinderen zijn eigenaar van stemnummer 22 te Oldeholtgade.

1641: Frerick Martens en Annechien Geertsdr, echtelieden te Blesdijke, kopen een sathe lands te Oldeholtgade van Steffonia Hendricks, weduwe van Matthijs Foppes, mede vanwege haar kinderen, zo nodig bijgestaan door Feio Reigers curator over één weeskind en door Cornelis Jansz, voor 3.950 phg.³⁰⁰

1646: Frerick Martens legt als kerkvoogd van Oldeholtgade verantwoording af over zijn ontvangsten en uitgaven sinds 30 okt. 1643.³⁰¹

1675: Pytter Barthels te Wolvega is inzake de koop van eikenhout 188 carg. schuldig aan Jurjen Franckena als curator over Meyne Carsten.³⁰²

1676: Piertien Freercks is lidmaat te Oldeholtgade. In 1679 komt Pierke Geerts, vrouw van Jurien Franckena te Oldeholtgade, met attestatie van Bercoop. In 1681 is Piertien Freercks, de vrouw van Jurrien Franckena, lidmaat te Oldeholtgade. In mei 1698 is zij lidmaat te Oldeholtgade, daarna vertrokken naar Oldemarkt.

1677: Jurien Abeles Franckena huurt landerijen te Oldeberkoop van de erfgenamen van Jan Jansen Luities en Wiberich Boeles.³⁰³

1690: Jurjen Abeles is eigenaar van stemnummer 35 te Oldeholtgade.³⁰⁴

1691: Cornelissien Peters, weduwe van Marten Frerix en nu hertrouwd met Gerrit Gerritsen de Goeijer, contra Jurrien Abelus Franckena en Cleys Jacobs, als curatoren over de drie kinderen van Marten en Cornelissien. Komen tot scheiding.³⁰⁵

1694 t/m 1703: Piertien, Jurjen Franckena weduwe, koopt onroerend goed in diverse plaatsen in Weststellingwerf met een totaalwaarde van circa 2.750 carg. Daaronder, in 1701, de helft van een boerderij te Oldeholtgade.³⁰⁶

1698: Cleis Jacobs, Piertjen Freercks, Geert Freercks en Knelisjen Peters, ieder voor ¼ part, zijn eigenaar van stemnummer 22 te Oldeholtgade. Gebruiker is Cleis Jacobs. Piertjen is eveneens eigenares van Munnekeburen stemnummer 4.

---

298 Ir. G.L. Meesters, CBG collectie Franckena blz. 19.

299 WSW 82 435.

300 WSW 108 17.

301 WSW 57 438.

302 WSW 148 358.

303 OSW 26 367.

304 SC WSW 1690.

305 WSW 149 797.

306 WSW 125 306; 126 156, 322, 370, 401 en 503.

Cleis Jacobs was gehuwd met Grietje Freercks en Knelisjen Peters met wijlen Marten Freercks. Grietje, Piertjen, Geert en Marten waren kinderen van Freerck Martens en Annichjen Geerts, die deze boerderij te Oldeholtgade in 1641 hadden gekocht.

1700: Arent Barel voor de ene helft en Piertien Freercks, de bijzitter Folckert Egberts, Wigbold Peters en Hendrick Cleys voor de ander helft, zijn eigenaren van de floreennummers 7 en 8 te Wolvega.

1707: Frerik en Jan Kleis, gebroeders te Oldeholtgade, zijn 200 carg. schuldig aan Piertjen Freercks, weduwe van Jurrian Abeles Frankena, te Oldemarkt. Geroyeerd in 1711 door Piertjen Freercks.³⁰⁷

1708 april 27: Piertjen Frerix te Oldemarkt benoemt bij haar testament tot mombere over haar twee onmondige kleinkinderen, kinderen van Klaas Harms en Tjepjen Jurrians van Frankena, dr. Bartholdus Lycklama à Niholt, grietman, benevens Geert Harmens. Volgt inventarisatie.³⁰⁸

1708: Piertien Freercks is eigenares van Oldeholtgade stemnummer 36, gebruiker: Hendrick Cleys. Piertjen Freerx is dan tevens eigenaar van het Weijldand, behorend onder de floreennummers 7 en 8 te Wolvega, dat eveneens gebruikt wordt door Hendrick Cleys. In de marge: Hendrik Cleys als vader van zijn kinderen bij Piertjen Geerts, erfgenamen van Grietie Anders volgens testament fideïcommis.

Uit dit huwelijk:

1. Tiepcke van Franckena, volgt Vo.
2. Baertie Jurjens, voogd in 1696.

1696 juni 18: Cleis Jacobs, Geert Freercks en Baertie Jurjens, naaste bloedverwanten, zijn present om de curatele c.q. het momberschap te aanvaarden over de minderjarige wezen van wijlen Marten Freercks en Cornelissien Peters.³⁰⁹

3. Lammechien, ged. Oldeholtgade 10 okt. 1675.

Vijfde generatie

Va. Francke Bernardus Franckena (natuurlijke zoon van IVa),³¹⁰ geb. ca. 1638, koopman (waarschijnlijk in stoffen) en burger-sergeant/luitenant in Batavia (Nederlands Indië), overl. na 1691, heeft sinds circa 1662 een relatie met Theodosia van Batavia.³¹¹

---

307 WSW 150 658.

308 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2941 (Mombereboek), d.d. 2 mei 1712.

309 WSW 53 op datum.

310 Hoewel veel informatie op internet is te vinden over voorouders in Nederlands-Indië, heb ik voor verder onderzoek hulp gehad van Maarten en Willy Etmans van Genealogisch onderzoeksburo Roosje Roos te Ferwerd.

311 Waarschijnlijk een inlandse vrouw. Haar naam blijkt uit de doopinschrijvingen van haar kinderen. Onzeker of deze relatie een wettig huwelijk betrof.

Bij een zoektocht op het internet, stuitte ik op de naam Francke Bernardus. Hendrik E. Niemeijer schreef in 2012 het boek Batavia, over het ontstaan en de lotgevallen van deze Nederlandse vestingstad in voormalig Nederlands Indië. Door Google.books werd de inhoud ervan op internet raadpleegbaar en zo kon ik achterhalen dat een zekere Francke Bernardus in 1686 de uitzet van zijn dochter Annetje Franckena bij een notaris in Batavia had laten vastleggen. Ik heb getwijfeld of deze Francke Bernardus een zoon zou kunnen zijn van onze Bernardus Franckes Franckena uit Nijelamer. Hij kon ook een zoon zijn van Bernardus' naamgenoot uit Oldelamer (IIIe). Chronologisch zou dat logischer zijn, omdat hij, gezien het huwelijk van zijn dochter Annetje in 1686, een stuk ouder was dan de dochters van Bernardus Franckes, die respectievelijk in 1655 en 1662 zijn geboren. Uiteindelijk waren er twee doorslaggevende argumenten: a. de moeder van Bernardus Franckes – Antje Hansdr Termaat – repte in haar testament uit 1652 van een kind dat haar zoon Bernardo was opgedrongen door een zekere Jantien Dircks (zie IIIa). Hieruit blijkt dat Bernardus een voorkind had en b. de naam van het kind, Francke, genoemd naar zijn grootvader Francke Reinders Franckena.³¹²

1678: Francke Bernardus wordt voorgedragen tot burger-sergeant in Batavia.³¹³

1682: Franck Bernardus, vrij koopman te Batavia, getuigt in een zaak tussen Jan Soet en Jerephaes Vos.³¹⁴

1686: Francke Bernardus laat middels een zogenaamde bruiloftsrekening de uitzet vastleggen van zijn dochter Annetje Franckena uit 1683. Hierin een lijst van gewilde stoffen, kleding en sieraden, waaronder kleding en sluiers met gouden strepen en bloemborduursels in Japanse stijl, allerlei met diamanten bezette ringen, haarstekers en oorkrabben. Te midden van deze fijne stoffen en sieraden staat een 'grote quitasol met verguldsel' en voorts een kerkstoel, vergulde stoelkussens en een verguld psalmboek.³¹⁵

1687: Franck Bernardus Frankena te Batavia, koopman en burger sergeant, adopteert Lea van Batavia, oud circa twee jaar en dochter van zijn slavin Maria van Macasser.³¹⁶

1690: Jan Koek, Frank Bernardus Frankena en Jan Ruijs huren voor ruim 165 carg. drie perceeltjes land ten noorden van de amanusgracht te Batavia, ter vergroting van de

---

312 Het is niet ondenkbaar dat hij in Indië terecht is gekomen via een 'Nederlands' weeshuis. Veel weesjongens werden door weeshuizen uitbesteed als VOC-matrozen.

313 NA, VOC Archief, T1.04.02; inv. nr. 693, scan 217 (via Zoekintranscripties.nl).

314 Idem, inv. nr. 9236, scan 426.

315 Kopie Bruiloftsrekening van Franck Bernardus d.d. 16.12.1686, vermeld in: Hendrik E. Niemeijer, *Batavia*, Amsterdam 2005, digitale editie, eerste druk (via <https://books.google.nl>); 10 ANRI, Notarieel Archief David Reguleth, minuutakten van verschillende aard 2.1.1686 – 31.12.1686, met dank aan de heer Maarten Fornerod van de Indische Genealogische Vereniging te Haarlem.

316 Fiches collectie Bloys van Treslong Prins (afkomstig van het CBG, in te zien in het centrum voor Familiegenschap (Mormonen) te Leeuwarden), met als verwijzing: BS Bat. 202 bl. 245.

kampongs onder kapitein Daijeeng Matara en voor tol van bamboezen en hout voor de kampong.³¹⁷

1691: Franck Bernardus Frankena, burger-luitenant, namens zijn dochter Anna Frankena, weduwe van Jan van den Bosch, voor zich en als voogdes van haar zoon, contra Johannes Maurus, gezworen klerk ter secretarie van (de) zeven schepenen dezer stede.³¹⁸

Uit dit huwelijk:

1. Anna Franckena, volgt VIa.
2. Bernardus Franckena, ged. Batavia (Nederlandsche Kerk) 29 nov. 1665 (getuigen: Hendrick Brant en Maria Lees), in 1695, 1706, 1716 en 1729 boekhouder in de Verenigde Oost-Indische Compagnie (V.O.C.) te Batavia, overl. aldaar voor 1751, tr. 1. voor 1697 Johanna van Bommel; tr. 2. Beatrix Naches (Nacher?), begraven Batavia 29 maart 1751 in de Portugese Binnenkerk.³¹⁹

1697, 1700 en 1704: Bernardus Franckena en zijn vrouw Johanna van Bommel te Batavia zijn getuigen bij de doop van kinderen uit de familie Taalbeek en Uyterwijk (1704).³²⁰

1707: te Kaapstad verkoopt (deze?) Bernardus Frankena de slaaf Aaron, oud 30 jaar en oorspronkelijk uit Madaga, aan Willem ten Damme voor 73.00 Rsd.³²¹

1716: Bernardus Frankena is boekhouder te Batavia.³²²

1729: Bernardus Frankena, boekhouder, en Pieter van den Hoorn getuigen in een zaak tussen Willem van Tighem en de Chinees Lim Sienko.³²³

Uit deze huwelijken zijn geen kinderen bekend.

Uit een relatie met zijn slavin Maria van Macasser:

3. Lea van Batavia, geboren Batavia 1685, leeft 1687.

---

317 NA, VOC Archief, T1.04.02; inv. nr. 7545, scan 512 (via Zoekintranscripties.nl).

318 Idem, inv.nr. 9237, scan 251.

319 Fiches collectie Bloys van Treslong Prins, met als verwijzing: BS Bat. 132: Beatrix Naches, weduwe van den boekhouder in dienst der C. [=Compagnie] Bernardus Frankena, ...(uyt het sterfhuys?) (waterfiscaal?) Pieter van den ....., staande aande (cost..?) van Gerrit Reinier.

320 Fiches collectie Bloys van Treslong Prins.

321 Cape Slave Transactions - Shell: <https://www.venter.co>.

322 NA, VOC Archief, T1.04.02; inv. nr. 8084, scan 73 (via Zoekintranscripties.nl).

323 Idem, inv. nr. 9238, scan 1116.

Vb. Renckien Bernardus Franckena (dochter van IVa), geb. 1655, overl. 25 aug. 1680, begr. Blesdijke,³²⁴ tr. Oldeholtpade 23 jan. 1676 Eise Lyckles van Lycklama,³²⁵ geb. ca. 1651, dorpsrechter te Blesdijke, overl. 30 april 1678, begr. Blesdijke,³²⁶ zoon van Lyckle Eysses, huisman te Blesdijke, en Geertien Goychies.

1686: Upcke Lycles, stellinck te Nijelamer, is 100 carg. schuldig aan Geertien Goyties te Blesdijke als grootmoeder en voogdes van de kinderen van Eysse Lycklama bij Renckien Franckena.³²⁷

Uit dit huwelijk:

1. Lyckle, ged. Oldeholtpade 24 dec. 1676, overl. voor 1707.
2. Eysse Eysses Lycklama à Niholt, ged. Blesdijke 10 nov. 1678, overl. kinderloos voor 15 april 1707.

Renckiens twee kinderen Lyckle en Eise overlijden jong zonder kinderen na te laten. Eise benoemt bij testament tot erfgenaam zijn nicht Swaentien Goychies (VIb), de dochter van zijn tante Jantien Franckena en haar eerste man Goytien Hessels.³²⁸

Vc. Jantien Bernardus Franckena (dochter van IVa), geb. 1662/1663,³²⁹ overl. Oldemarkt kort voor, of in 1732, tr. 1. Blesdijke 27 aug. 1682 Goytien Hesselsz, stelling te Blesdijke, overl. 1691/1692, zoon van Hessel Goychies, stelling te Blesdijke; tr. 2. Blesdijke 25 maart 1696 Geert Harms (Clarenberg), geb. Oldemarkt 1669, lakenkoper, keurnoot en ouderling aldaar, overl. na 1720, zoon van Harmen Claessen, winkelier, diaken en ouderling en 'rigter' van IJsselham c.a. te Oldemarkt, en Geertien Geerts.³³⁰

1665: Hermen Clasen laat zijn dochter Wijndeltje dopen te Oldemarkt.

1670: Geertien, vrouw van Harmen Claes, is getuige bij de doop van Marten, zoon van Hendrick Martens en Aeltien Pytters, echtelieden te IJsselham. Datzelfde jaar laten Harmen Clasen en Geertjen Geerts een dochter Aeffien dopen te Oldemarkt, waarbij Aeltjen, de vrouw van Hendrick Martens te IJsselham, getuige is.

---

324 Walle 393. Grafsteen Blesdijke: Anno 1680 den 25 augustus is inden heere gerust die eerbare Renckjen Benardus Franckena int leve echte huisvrouwe van ... omtrent 25 jaren ende leit alhier begraven.

325 NL 134 (2017) 122, 123 en 134.

326 Walle 391. NL 134 (2017) 121: opgemerkt wordt dat voor 1618, 1678 gelezen moet worden.

327 WSW 150 442.

328 WSW 53 15 april 1707.

329 Zij trouwt voor de eerste keer in 1682 en krijgt in 1708 nog een kind. Daaruit valt af te leiden dat zij in de jaren 1662/1663 geboren moet zijn.

330 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv.nr. 2942 dd 30.12.1713; ir. G.L. Meesters, CBG collectie Clarenberg; zie ook Vo.

27 aug. 1691: Goychien Hessels en Geertien Goychies kopen een huis te Slijkenburg van Anne Jurjens voor 215 carg. Peter Jansen Taten verzoekt het niaar.³³¹

1692: Jantien Franckena, weduwe van de stellingck Goychien Hessels, verzoekt het niaar namens haar kinderen bij de verkoop van 1/6 en 1/12 deel, samen 1/4 deel, van een boerderij die wordt verkocht door Ytie Ydtsma, bij testament erfgenaam van haar man Mathias Raggeri en nu gesterkt met haar huidige man dr. Johannes Helldoren, als naaste gerechtigde crediteur van Aurelia Hoogeveen.³³²

Goychien Hessels was in 1679³³³ curator over deze (Ma)Thijs Ragggers, zoon van Ragger Thyssen en Geertien Franken, die bij leven in Giethoorn woonden. Eerder, in 1668,³³⁴ was zijn vader Hessel Goitjes curator.

1696: Jacob Otten te Blesdijke en de vaandrig Eise Idzarda, beiden naaste bloedverwant, worden curatoren over de minderjarige wezen van wijlen Goychien Hessels, stellingck, en Jantien Franckena. Niet benoemd worden: Luibertus van Lycklama à Nijeholt, grietman van Ooststellingwerf, en secretaris Augustus van Lycklama, beiden naaste bloedverwanten. Vervolgens wordt het sterfhuis van Goychien Hessels geïnventariseerd omdat weduwe Jantien Franckena is hertrouwd met Geert Harmens. Uit de akte blijkt dat Goychien en Jantien in de jaren tachtig en negentig heel wat onroerend goed hebben aangekocht, vooral te Blesdijke.³³⁵

1698: Jantje Franckena is geheel of deels eigenaresse van de stemnummers 9, 10, 12, 13, 16, 57 en 69 te Blesdijke, 25 te Oldeholtpade, 1 en 12 te Peperga, 2, 3 en 4 te Sonnega, 2 te Spanga en 54 te Oldelamer.

1718: Jantjen Frankena koopt, bijgestaan door haar man Geert Harms aan de Oldemarkt, 1/12 sathe lants bestaande uit drie soolsteden, nr. 2, 3 en 4 te Sonnega, plus gelijk aandeel van huis, schuur, bomen en plantage, 1/6 sate lands zonder huis op het oosteinde in Blesdijke, nr. 69, beide gemeenschappelijk met de koperse c.s., en los land zoals de verkopers van hun moeder is aanbeëft. Gekocht van juffr. Elisabeth Voet, weduwe van dhr. Adolf Tileman, en juffr. Maria Voet, tegenwoordig te Wolvega, voor 1250 carg.³³⁶

1720: Jantjen Frankena is lidmaat te Oldemarkt.

1720: dr. Petrus Nicolai, advocaat voor het Hof van Fryslân, als man en voogd van Geertruid Busch *contra* Claes Jochems Idsarda te Beetsterzwaag en Jantien Frankena, gesterkt met haar man Geert Harmens te Oldemarkt, zich mede sterkmakende voor Harmen Eises, huisman te Sonnega.³³⁷

1732: dr. en secretaris Borchard ten Broecke in kwaliteit als rentmeester van het Capittel van Steenwijk, eiser ter eenre zijde en Jantjen Frankena, weduwe van Geert Harms, doch

---

331 WSW 125 174.

332 WSW 125 200.

333 WSW 64 1.

334 WSW 60 foto 465.

335 WSW 53 25 maart 1696; 86 nr. 65.

336 WSW 127 236.

337 WSW 48 299v.

onlangs 'pendente lite' (in afwachting van de rechtszaak) overleden, en daarom nu de eerw. Franko Clarenberg, S.St. Min. Candidatus, en zijn broer Hessel Clarenberg, mede voor hun zuster, vrouw van wijlen de heer scholtes Joan Paul Ram, tezamen kinderen en universele erfgenamen van voornoemde Jantje Frankena, verweerders ter andere zijde. De kwestie betreft betaling van jaarlijkse grondpacht uit het erve en goed Het Oldeveer te Paaslo, ook wel de Poll genaamd, die de verweerders niet zijn nagekomen.³³⁸

Uit het eerste huwelijk:

1. Swaentien Geuchies, volgt VIb.

Uit het tweede huwelijk:

2. Franco Clarenberg, ged. Oldemarkt 28 maart 1697 (doopgetuige Trijntje Claeses), in 1717 student theologie te Franeker,³³⁹ theologisch kandidaat te Oldemarkt 1736, huisman te Blesdijke 1749, overl. aldaar 11 juni 1773, ongehuwd.

1719: Frankena Clarenberg doet belijdenis te Franeker. Hij is daar student theologie en woont bij de vroedsman Zanstra. In juni 1724 is hij daar vertrokken.

1736: Franco Clarenberg, theologisch kandidaat, en Hessel Clarenberg, gebroeders te Oldemarkt, kopen de helft van een sathe landts te Peperga met nr. 1 op het dorpskohier, van mevr. Sipriana Suyderhoff, gesterkt met haar man de heer kapitein Lelius Veltcamp te Makkinga, voor 700 gg.³⁴⁰

1738 en 1748: De kandidaat Franco Clarenbergh en Hessel Clarenbergh hebben geheel of gedeeltelijk bezit in de floreennummers 1, 4, 5, 9, 10, 12, 13, 16, 19, 57 en 59 te Blesdijke. In 1738 gebruikt Franco Clarenberg zelf floreennummer 13 en in 1748 naast nummer 13 ook nummer 1.

1749: Franco Clarenberg te Blesdijke, 'boerkerie, wel begoedigt'. Aantal volwassenen: 3, aanslag: 46:11:-.

1768: Franke Clarenberg te Blesdijke, candidatus en goede vriend, en Jannes Lyckles te Blesdijke, goede vriend, zijn curatoren over Claessien (18) en Jantjen Wolters (13), weeskinderen van Wolter Aagjes bij Grietje Folkerts, die is hertrouwd met Wyger Pytters.³⁴¹ 1772: Naast Franco zijn Claes Luytjes, huisman te Paaslo, aangetrouwde oom van moederszijde en Cornelis Harmens Scheerhagen te Blesdijke, goede vriend, de curatoren. Wolter en Grietje waren echtelieden te Wolvega.³⁴²

1773: Hessel Clarenberg geeft het collateraal aan namens zijn dochter Jantjen Clarenberg te Oldemarkt als erfgename, ingevolge testamentaire dispositie van

---

338 books.google.nl: Isaac Van Den Berg: *Nederlands advys-boek, inhoudende verscheidene consultatiën en advysen van voornaame rechtsgeleerden in Nederland*, 1781, volume 2, blz. 736 (op internet).

339 ASAF nr. 11185.

340 WSW 129 133.

341 WSW 54 128.

342 WSW 55 137.

haar oom Franco Clarenberg te Blesdijke, aldaar overleden op 11 juni 1773. De boedel was op het personele kohier onder Blesdijke aangeslagen voor 3.000 carg.³⁴³

3. Geertjen Clarenberg, ged. Oldemarkt 17 maart 1700 (getuige is moeye Wendeltje).
4. Hessel Clarenberg, volgt VIc.
5. Harmen Clarenberg, ged. Oldemarkt 3 juni 1708 (getuige is kinds zuster Swaantjen Geugjes).

Vd. Claeske (Claessien) Reinders Franckena (dochter van IVb), geb. ca. 1644/45, bij huwelijk van Ter Idzard, tr. 1. gerecht Weststellingwerf 7 okt. 1664 haar achterneef Matthijs Peters, huisman te Ter Idzard, zoon van Peter Jans Cleis te Ter Idzard en Trijntje Eises;³⁴⁴ tr. 2. gerecht Weststellingwerf 3 febr. 1675 Roelof Jansen,³⁴⁵ j.m. van Vinkega, in 1675 te Ter Idzard, huisman te Oldeholtpade, in 1698, 1708 en 1718 gebruiker van stemnummers 18 en 23, overl. voor 1728, zoon van Jan Roelofs, huisman te Vinkega, en Anna Sygers.

1640: Roelof Claeses is eigenaar van stemnummer 9 te Vinkega en de zoon Jan Roelofs gebruiker. Jan was in hetzelfde jaar getrouwd voor het gerecht van Weststellingwerf met Anna Sygers.

1658: om te komen tot liquidatie en ontseiding wordt Frans Claessen geautoriseerde voormomber en Feye Haechies curator ad actum divisionis over de vier minderjarige weeskinderen van wijlen Jan Roeloffs alias Feyen, bij Antje Sygers, die hertrouwd is met Batte Jans. De jongste wees Roelof Jansen erft een zwartlaken mantel van zijn grootvader Roelof Claessen, de drie dochters erven beddegoed van hun oom Jan Dames.³⁴⁶

1675 febr.: het sterfhuis van Matthijs Peters te Ter Idzard wordt geïnventariseerd. Gosse Eises en Roelof Lenses hebben een schuld aan het sterfhuis. Hylckien Franckena ontvangt huur voor hooiland en Francke Regneri Franckena voor geleend geld 'ter coop voor coeijen'. Weduwe Claessien Reinders Franckena is huur verschuldigd van de 'plaetse' over de jaren 1665 t/m 1671, in totaal 1346 carg. De akte wordt ondertekend door Claessien Reynders, Roelof Jans en Francke Reinders.³⁴⁷ In juli van dat jaar volgt de scheiding tussen Claessien, gesterkt met haar tegenwoordige man Roelof Jans, en Eisse Peters als curator over haar minderjarige kinderen bij wijlen Matthijs Peters.³⁴⁸

1675 juli: Eise, Trijntje en Peter Peters, en Peter Lycklen als curator over de minderjarige wezen van wijlen Matthijs Peters bij Claessien Franckena, kinderen en kleinkinderen

---

343 WSW 167 20.

344 Trijntje Eises was een dochter van Aef Reiners Franckena (IIa.3).

345 Vergelijk *GJb* 2010 145/174, noot 320.

346 WSW 82 333.

347 WSW 83 394.

348 WSW 83 448.

van wijlen Peter Cleys en Trijntje Eises, komen tot scheiding. Peter Lycklen wordt ontslagen, Eise Peters wordt de nieuwe curator.³⁴⁹

1675: de crediteuren Reinske Eysses, weduwe van Asse Terwisscha, en haar zoon Eysse Terwisscha, beiden te Ter Idzard, notaris Seta namens Goosen Jans en vrouw te Oldeholtwolde, Alt Sybbes te Wolvega, Wybe Martens te Nijeholtpade namens zijn moeder Swaene Martens, monsr. Arent Baerelts, erfgenaam van zijn moeder Antie Terwisscha, Wolter Sybes te Wolvega, erfgenaam van Andersien Remmelts, Rencke Gabben, mede aldaar, Rencke Annes te Oldeholtwolde, Roelof Jansen op Ter Idzard, Sierck (?) Liemenburch en Abel Banierts vanwege hun vrouwen, mediate en immediate erfgenamen van Syger Annes en mede namens de overige erfgenamen van Syger Annes en Laurents Jans te Oldeholtpade enerzijds en de debiteuren Cornelis Clasen Huiga en Luitien Egberts, echtelieden te Wolvega, anderzijds treffen een regeling.³⁵⁰

1690: Roelof Jans is geheel eigenaar van stemnummer 18 te Oldeholtpade. Roelof Jans te Oldeholtpade is dan ook voor $\frac{1}{4}$ deel eigenaar van Vinkega 9, samen met Eebele Baners, Fridse Gerwerts en Limburgs wezen ook elk voor $\frac{1}{4}$ deel.³⁵¹

1698: Roelof Jans is gebruiker van stemnummer 18 en 23 te Oldeholtpade. Stemnummer 18 is dan eigen aan: Roelof Jans, papist, voor $\frac{7}{9}$, behalve $\frac{1}{45}$ dat Coop Harmens, papist, toebehoort, Gabe Lyckles, papist, voor $\frac{1}{10}$ en Baecke Halbes, papist, voor $\frac{1}{10}$. Stemnummer 23 heeft als eigenaars Sjoeck Idis en Harmen Roelofs, ieder voor de helft. In 1718 is Roelof Jans, papist, nog steeds gebruiker van 18 en 23, alsmede van stemnummer 22. Van stemnummer 18 zijn eigenaren: Roelof Jans voor zich en in kwaliteit $\frac{4}{5}$ behalve $\frac{1}{45}$ Coop Harms toebehorende, Gabe Lyckles $\frac{1}{10}$ en Anne ... vanwege zijn vrouw $\frac{1}{10}$, allen papist. Nummer 23 is eigendom van Sjoecke Ydes en Roelof Jans, papisten.

1700 febr. 7: Roeloff Jans, oom, wordt curator over Claes Abels (20), zoon van wijlen Abel Banierts. Niet benoemd worden Sierck Liemen[burch] en Eysse Remmelts, bloedverwanten.³⁵²

Uit het eerste huwelijk:

1. Blijde Mathysdr.

Zie voor haar en haar nageslacht Leo van der Hoff, Het nageslacht van Jurrien en Peter Alberts, *GJb* 2010 145 en 164.

2. Reynder Mathys, volgt VI d.

Uit het tweede huwelijk:

3. Jan Roelofs, volgt VI e.

4. Annigjen Roelofs, volgt VI f.

---

349 WSW 83 450. Vergelijk *GJb* 2010 127.

350 WSW 13 57v; zie ook BAA 19 104, 126 en 128.

351 SC WSW 1690.

352 WSW 53 op datum.

Ve. Francke Reinders (Regneri) Franckena (zoon van IVb), geb. ca. 1647, huisman en kerkvoogd, in 1680 te Ter Idzard, in 1688 te Spangadijk (Slijkenburg), overl. aldaar 6 juni 1690, begr. te Spanga, tr. gerecht Weststellingwerf 26 nov. 1679 Geertje Jacobs (Coops) Spanga, geb. Makkum 1658, overl. aldaar 9 jan. 1727, dochter van Jacob Jacobs Spanga te Makkum en Trijntje Tietes Lyuckema. Geertje tr. 2. gerecht Wonseradeel 7 mei 1692 Bocke Seerps Scheltinga en tr. 3. gerecht Wonseradeel 7 sept. 1695 Baucke Sjoerds, smakschipper en Hamburgervaarder te Makkum,³⁵³ weduwnaar van Ymck Siouckes.

1670: de echtelieden Hendrick Coops, koopman, en Wybechien Eises zijn beiden overleden en over hun dochter Trijntje (21) moeten curatoren worden benoemd. Voorgesteld worden: Alt Eises, oom, Cornelis Fockens Eringa, aangehuwde oom, Jan Coops, oom, Eisse Asses Terwisga, neef, en Francke Reyners, neef. Cornelis Fockens Eringa en Francke Reyners worden tot curatoren verkozen. Maar als 'Francke Reyners verre hier vandaen sijn wooninge neemt ende also absent blijft', dan zal Eisse Asses Terwisga het curatorschap op zich nemen. Francke ondertekent de akte.³⁵⁴

1680: Beertje Spangha, woonachtig onder 't resort van Wolvega, maakt haar testament. Zij legateert aan haar broers dochter, Geertje Spangha, vrouw van Francke Reinders, op Ter Idzard al haar huisraad en inboedel, als linnen en wollen, bedden en beddegoed en al het gene wat tot haar lijf heeft behoord, alsook het goud en zilver 'gelijck het nae mijn doot sal bevonden worden'. Daarnaast de helft van de plaats op Spangadijk, bewoond door Beertje's tantezegger Tiete Spangha en afkomstig van haar ouders, en een vierde part van de plaats naast die van haar ouders, gebruikt door Hendrick Willems. Verder doet Beertje schenkingen aan: Cornelis Claesses Hughha (f 350,-), Wemm Ebelis te Nijeholtpade (f 250,-), Theunissien Engels te Oldeholtpade (f 250,-) en Antien Hermens de zuster van Baucke Hermens mede aldaar (f 250,-). De rest van de goederen moet in gelijke porties worden verdeeld door de drie kinderen van haar broer Jacobus, namelijk Tiete te Spangadijk, Timentien, de vrouw van Johannes Schultigh, te Sneek en Geertien, vrouw van Francke Reinders te Ter Idzard.³⁵⁵

1680: Francke Reynders Franckena koopt de helft van 18 dagmad hooiland onlands te Oldeholtwolde, Nijeholtwolde en Ter Idzard, gemeenschappelijk met de proklamant, zoals de verkoper het op 5 juli 1675 volgens scheiding met de proklamant in bezit heeft gekregen. Gekocht van Eyse Franckena voor 500 carg.³⁵⁶

1681: Albert Jan Eyses en Francke Regneri Franckena zijn kerkvoogden te Ter Idzard.³⁵⁷

-
- 353 Henk Zeinstra, Kertiersteat fan Titus Brandsma (Terwisscha van Scheltinga), in *GJb* 2006 157 en 166; Sytse ten Hoeve, *Lieuwkamastate*, Makkum 2004, 12 e.v. en Henk Aukes, *Katholiek Friese Geslachten*, Groningen 1941, 27 e.v.
- 354 OSW 7 189.
- 355 HvF 16782 226.
- 356 WSW 124 178.
- 357 HvF 16818 101v.

1688: Francke Regneri Franckena koopt $\frac{1}{4}$ van ongeveer 7 dagmad min $\frac{1}{4}$ deel hooiland te Blesdijke, gemeenschappelijk met de proklamant, in de sate die voorheen was gekocht door notaris S. Brecker en E. Wigeri van Thijs Beerents in kwaliteit. Gekocht van Geughien Hessels, stelling te Blesdijke, voor 118 carg.³⁵⁸

1690: Francke Reyners te Slijkenburg is eigenaar van stemnummer 46 te Blesdijke.³⁵⁹

1698: Geertjen Spanga, papist, en Geertjen Goychjes, zijn ieder voor de helft eigenaar van de stemnummers 46 en 47 te Blesdijke. Gebruiker is Lucas Alberts. Francke is verder eigenaar van Spanga 26 (Francke Reyners vrouw) en Spanga 30 (Francke Reyners c.s).

1694: er vindt scheiding plaats tussen enerzijds Geertje Jacobs Spanga, weduwe van Francke Reinders Frankena, voor zich, gesterkt met haar broer Tiete Spanga te Makkum, en anderzijds Eise Franckena, controleur te Stavoren, volle oom en curator over Trijntje Franckena, het nagelaten weeskind van Geertje en Francke. Onder de onroerende goederen onder meer een halve sate lands op Ter Idzard, waarvan de wederhelft volgens scheiding van 29 mei 1675 de heer Idsinga toebehoorde, en een halve plaats te Blesdijke. Deze sate lands was Trijntjes vader aanbeërfd van Arent Fransen en gemeenschappelijk met de kinderen van Eise Lyklama. Het vermogen dat resteerde voor Trijntje bedroeg 1125 carg., terwijl bij het huwelijk van haar ouders een geschat bedrag was ingebracht van 5,518 carg. Dat bedrag bestond voornamelijk uit de verkoop van de huismannereuw, levende beesten, etc., landhuren en andere kleine bedragen, en waarvan de sterfhuislasteren moesten worden afgetrokken. Trijntje was mede-erfgenaam geweest van Arent Roelofs. Verder erfde ze zilver en goud, waaronder een zilveren beker van een halve liter met een wapen op de bodem en met de letters R.F.A. en zes zilveren lepels met het wapen Franckena en de letters F.R.F.³⁶⁰

1700: Geertje Coops Spanga is eigenaresse van de stemnummers 28, 29 en 30 te Spangadijk. Nummer 28 is voor de helft eigendom van Elsjen Valcken.

Uit de Prekadastrale kaart van Friesland 1700/1640 van Weststellingwerf blijkt dat deze drie boerderijen naast elkaar liggen. De eerste heet Blauwhof,³⁶¹ vlak bij Slijkenburg. Dat zal de boerderij zijn geweest die Geertje in 1680 voor de helft was nagelaten door haar tante Beertje Spanga, die het op haar beurt had geërfd van haar ouders. Uit de opgave in het stemkohier van 1690 valt de conclusie te trekken dat Geertje en Francke zich na die erfenis aan de Spangadijk hebben gevestigd. Geertjes broer Tiete en diens vrouw Afke Pytters, die tot dan de boerderij bewoonden, verhuisden naar Liewkemastate in Makkum.

Na de dood van Francke in 1690 werd er aan de Spangadijk boelgoed gehouden en is Geertje terug gegaan naar haar geboortedorp Makkum, om er waarschijnlijk in te trekken bij haar broer Tiete

---

358 WSW 124 182.

359 SC WSW 1690.

360 WON 183 nr. 22.

361 Zie voor Blauwhof: GJb 2006 174; Jelle de Jong, *De nakomelingen van Douwe Egberts*, Gronsveld 2007, 274; Fr. J. Bank, *Blauwhof, genealogie van een Fries-Hollands katholiek geslacht: Sloten, Weststellingwerf, Amstelveen*, Rijswijk 1984; <http://www.stellingwerven.dds.nl<blauwhof>>.

Spanga op Lieuwkemastate. Ze trouwde daar nog twee keer. In 1692 met Bocke Seerps Scheltinga, bij wie ze één kind kreeg en in 1695 met Baucke Sioerds, waarbij twee kinderen.

Uit dit huwelijk:

1. Trijntje Franckes Franckena, volgt VIg.

Vf. Eiso van Franckena (zoon van IVb), geb. Ter Idzard 1652, in 1677 student rechten te Franeker,³⁶² notaris, controleur, fiscaal, ouderling (1720) en dijksecretaris te Stavoren, procureur-postulant voor het gerecht van Hemelumer Oldeferd, Stavoren en Hindeloopen, overl. voor 2 april 1724, tr. Kolderwolde 2 aug. 1696 Henrica (Rijcka) Klinkenberg, bij huwelijk van Stavoren, ged. Harderwijk 1 dec. 1674, overl. voor 1728, dochter van Gerrit Jansen Klinkenberg en Helena Wijntjes.

*J. Lemstra van Buma te Benschop meldt:*³⁶³

In een ouden bijbel, door mij bezeten, staat vermeld: dat op 2 aug. 1696 Eiso van Franckena [geb. op den Idzard in 1652] is gehuwd met Henrica van Klinckenberg; dat uit dit huwelijk is geboren, 24 febr. 1711, Reynskje, welke 7 maart 1734 is gehuwd met Hanso Lemstra, predikant te Heeg; dat uit dit huwelijk 23 jan. 1735 één kind is geboren, genaamd Elseke [mijne grootmoeder]; dat Reynskje van Franckena een broeder heeft gehad met name Reindert, geb. 3 okt. 1700, die op 32jarigen leeftijd, als predikant te Oldega en Colderwolde, is overleden.

In Alle Friezen komen rond 1700 slechts enkele personen voor met de naam Klinkenberg. In 1688 is Geertruida Klinkenberg bij haar huwelijk te Stavoren met Johannes van der Burch afkomstig van Medemblik. Onderzoek daar bood geen perspectief. Er was ook een theologisch kandidaat Theodorus Klinkenberg die in 1682 lidmaat werd te Jelsum, ingekomen van Harderwijk. Hier was het wel raak. Het bleek dat voornoemde Geertruida, Theodorus, en een Sara Cesarius, zusters en broer waren van Henrica, en kinderen van Gerrit Janssen Klinkenberg en Helena Wijntjes. Vader Gerrit was een zoon van Jan Eversen en Rijckjen Jans. Deze Rijckjen bezat het erfgoed Klinckenberg, waarvan haar zoon Gerrit een zesde part erfde. De ouders van Helena Wijntjes waren Theodorus Wijntjes, predikant te Oosterbeek, Ede en Elburg, en Susanna Keijsers. Susanna's vader was Johannes Caesares, dominee te Harderwijk.³⁶⁴ Henrica kwam dus uit een predikantenfamilie. Naast haar voornoemde groot- en overgrootvader, bekleedden ook haar broer Theodorus, haar zoon Regnerus en haar schoonzoon Hanso Lemstra het ambt.

1655 mei 18: Gerrit Janssen Klinckenbergh (geb. aldaar 2 mei 1627 en daar begraven op 15 okt. 1680) en Helena Wijntjes trouwen te Harderwijk.

1670: Rijckjen Jansdr, weduwe van Jan Eversen, houdt een erfscheiding tussen haar kinderen. Die kinderen, te weten Henrick, Jan, Gerrit, Anna, Nysien en Evert, krijgen

---

362 ASAF, nr. 7643.

363 *De Navorscher* 1865, blz. 189/190.

364 Met dank aan Jacqueline Spijkerman te 's Hertogenbosch.

ieder 1/6 part van haar erfgoed, genaamd Klinckenberg, alsmede een huis, hof en campe ten westen.³⁶⁵

1677 april 7: Eydse Franckena is dronken en baldadig.³⁶⁶

1691 sept. 19: Eisse Franckena te Stavoren wordt curator over Blijde (22) en Reinder Mathijs (19), kinderen van wijlen Mathijs Peters en Claessien Reinders (zuster van Eisse). Eisse wordt aangesteld in plaats van de overleden Eise Peters. In 1697 wordt Eise ontslagen door Blijde Mathijs en haar man Wybe Freercks, en Reinder Mathijs, die alle drie hun handtekening zetten.³⁶⁷

1693: Eiso van Franckena, dijksecretaris van Hemelumer Oldeferd en Noordwolde, en notarius publicus te Stavoren, is curator ad litis over Syttie Claes, nu zilversmid te Stavoren maar nog geen 25 jaar.³⁶⁸

1694: Henderica Klinkenberg doet belijdenis te Stavoren.

1697: wordt Eiso Francke, notaris, ingeschreven als burger van Stavoren.³⁶⁹

1698: Eiso Franckena, notaris te Stavoren, fiscaal van die stad en van Hemelumer Oldeferd en Noordwolde, secretaris der contributie van Utingeradeel met de steden c.a. en procureur postulant voor het gerecht van Hemelumer Oldeferd, Stavoren en Hindeloopen contra Claes Heyneman.³⁷⁰

1703 en 1705: Eiso Franckena, notaris publicus en procureur fiscaal van de stad Stavoren en de grietenij Hemelumer Oldeferd, oud respectievelijk in het 50ste en 52ste jaar, getuigt in kwesties voor het Hof van Friesland. De eerste kwestie betreft een geschil tussen Eelcke Doeckes, huisman te Kolderwolde, als curator over de minderjarige wezen van Jacob Doeckes en Antje Fongers contra Hylcke Fongers, huisman te Hemelum. De tweede zaak tussen Evert Stoffels, mr. bakker te Hindeloopen en Nicolaus van der Idsert, secretaris en convooimeester te Hindeloopen.³⁷¹

1705: notaris Eiso van Franckena wordt curator over Joucke Sybrens.³⁷²

1705: burgemeester Hendrik Pytter Brouwer, oud-burgemeester Jacob Haersma en notaris Eiso Franckena worden gekozen tot curatoren bonorum namens de crediteuren van wijlen Rinck Hendricks.³⁷³

1717: Eise van Frankena doet belijdenis van zijn geloof.

1724: sterfhuisinventarisatie vindt plaats bij wijlen Margaretha Houtmans, weduwe

---

365 Gelders Archief, RA Harderwijk Recognatieboek 149 37v; zie ook <http://www.hkharderwijk.nl/koning.htm>; voor Theodorus Wijntjes zie: <https://www.dominees.nl/search.php?srt=g&id=10899> en NL 34 (1916).

366 HCL, T1001, inv.nr. 3224 76v.

367 WSW 53 op datum.

368 STA 17 50.

369 Burgerboek Stavoren (Alle Friezen).

370 TA 12 150.

371 HvF 8268 en 8641.

372 STA 17 72v.

373 STA 17 73.

van Johannes van der Burgh, apotheker te Stavoren, in presentie van Wijnand van der Burgh, stiefzoon van de overledene, en van de weduwe van notaris Franckena. Wijnand wordt samen met dr. Johannes de Groot, curator over de goederen.³⁷⁴

1725: Hendrica Klinkenberg, weduwe van Eysse Frankena, in leven dijksecretaris etc. te Stavoren, voor zich en als moeder van haar twee minderjarige kinderen Gerrard en Reinsjen Frankena, Helena Frankena en Regnerus Frankena, candidatus, beiden meerderjarig, allen te Stavoren, verkopen voor 530 carg., aan Neeltje Boelens, weduwe van de secretaris Elias Wigeri te Wolvega, 2/6 parten van een sathe landts te Wolvega met no. 47 op 't dorpskohier. Hendrica verklaart dat zij en haar man tijdens hun huwelijk een zesde part in niaarkoop en het andere zesde part in koop hadden bekomen.³⁷⁵ Haar man had een vierde deel van de boerderij geërfd van zijn ouders. De koperse behoorde al 1/6 part toe, met de erfgenamen van Claasjen Frankena voor het resterende 1/4 part.³⁷⁶

1728: Wybe Freerks, papist, voor 1/16 part, Jan Roelofs, papist, voor 1/16 part, Eysse Frankena erven voor 1/4 part en Neeltje Boelens weduwe Wigeri voor 5/8 part zijn eigenaar van stemnummer 47 te Wolvega. Oene Harms is gebruiker.

1732: W. van der Burgh, mede-burgemeester en ds. Regnerus Frankena, predikant te Oudega en Kolderwolde, worden curatoren over Gerard en Reinsken Frankena, minderjarige kinderen van wijlen Henrica Klinkenburg, weduwe van de dijkgraaf Eiso Frankena.³⁷⁷

Uit dit huwelijk:

1. Helena Frankena, volgt VIh.
2. Reyner (Regnerus) Frankena, ged. Staveren 6 okt. 1700, in 1721 student theologie te Franeker,³⁷⁸ predikant te Oudega en Kolderwolde, overl. 17 maart 1732. Ongehuwd.

1722: Regnerus Frankena, student theologie, doet belijdenis te Franeker. Hij woont bij Barber Kuyl. Vertrekt op 11 juni 1724 naar Bolsward.

1726 april 9: Regnerus Frankena, geboren te Stavoren, is geaprobeerde als kandidaat te Oudega en Kolderwolde, op 1 okt. 1726 lid der klassis geworden, en overleden in 1732.³⁷⁹

1732: Reinsken Frankena te Oudega verklaart dat haar volle broer Regnerus Frankena, bedienaar des goddelijken woords te Oudega, op 17 maart 1732 aldaar is overleden. Reinsken erft volgens testament de nalatenschap van haar broer en voldoet de collaterale successie.³⁸⁰

---

374 STA 32 327.

375 Zie onder VIk.

376 WSW 128 358.

377 STA 17 103.

378 ASAF nr. 11385. Volgens deze bron was hij een studiegenoot van zijn latere zwager Hanso Lemstra.

379 Romein 439.

380 HON 43 46.

3. Blijda Frankena, ged. Stavoren 24 sept. 1702.
4. Gerard Frankena, ged. Stavoren 21 sept. 1704.
5. Gerhardus Frankena, volgt VII.
6. Reynsck Frankena, ged. Stavoren 25 febr. 1711, in 1732 woont ze bij haar broer Regnerus te Oudega (HON), overl. Heeg 12 sept. 1749, tr. aldaar 7 maart 1734 Hanso Lemstra, ged. Makkum 6 april 1703, predikant te Hindelooopen en Heeg, overl. Sneek 22 juni 1778, zoon van ds. Sibelius Bernardus Lemstra, predikant te Makkum, en Elske Meynema. Hanso Lemstra tr. 2. Heeg 22 aug. 1753 Reineke Johannes van Beyma.
Nakomelingen van Reynsck noemen zich Lemstra van Buma.³⁸¹ Zie verder Anne Hielke Lemstra, Familie Lemstra, nageslacht van Sible Attes uit Lemmer, in *GJb* 2002 23 e.v.
7. Blijda Frankena, ged. Stavoren 25 febr. 1711 (tweeling met zuster Reynsck).

Vg. N. Marcusdr Terwisscha (dochter van IVc), overl. ca.1670, tr. Anders Souwerts, huisman te Ter Idzard, overl. aldaar 1670, zoon van Souwert Jelis, huisman, in 1640 eigenaar van de stemnummers 14 en 20 te Ter Idzard, en Geesje Cornelis.³⁸²

1666: Andrys Suwerts als momber over Jeles Jannes weeskind koopt een akker bouwland te Ter Idzard van Cornelis, Eise en Luytien Lammertz voor 311 phg.³⁸³

1667: Botte van Assema vraagt om een verwant van moederszijde als curator over de weeskinderen van de overleden notaris Johannes Schouwen. Daarvoor worden opgeroepen de dorpsrechter Jan Jannes, Jan Ellens, Andries Suwerts en Geert Hendricks. Botte kiest haar kleinkind Hans Schouwen, zoon van Johannes Schouwen, tot curator. Ook Jan Ellens en Andries Suwerts worden gekozen. Beiden protesteren. Jan wijst er op dat Jan Ellens te Wolvega, Jannes Teerds te Berkoop en Eisse Jannes te Nijeholtpade als oudoom van de wezen, alsook diens zoon, niet eens zijn opgeroepen. Andries omdat hij vanwege zijn vrouw c.s. verscheidene akties tegen de wezen heeft te doen.³⁸⁴

Botte van Assema³⁸⁵ was gehuwd met Albert Jannes Schouwen, notaris te Heerenveen. Haar zoon Johannes Schouwen was in 1651 gehuwd met Jacobina Hanses Terwisscha. Zij stierven kort na elkaar, eerst Jacobina in 1666 en een klein jaar later Johannes. Jacobina was een dochter

---

381 Anne Hielke Lemstra, redactielid *Genealogysk Jierboek*, heeft onderzoek gedaan naar alle nakomelingen van Reynsck. Het zijn de enige nazaten van haar vader Eiso van Franckena tot in de huidige tijd.

382 WSW 126 295v, 299v.

383 WSW 122 198.

384 WSW 12 217v.

385 Leo van der Hoff, (van) Assema (Asma), in *GJb* 1993 14.

van Hans Hebeles Terwisscha en Jannessie Elledr. Tot de gezochte verwanten van moederszijde behoorde ook Andries Souwerts omdat zijn schoonvader Marcus Hebeles Terwisscha een volle neef was van Jacobina Terwisscha.

1670: voor de minderjarige wezen van wijlen Andreas Suwerts en vrouw moeten curatoren en mombers worden benoemd. Van de heren dr. H. Terwisscha, Barnardus Franckena, Cornelis Suwerts en Feye Suwerts, worden dr. H. Terwisscha als curator en Cornelis Suwerts als momber gekozen.³⁸⁶

1698: de wezen van Anders Souwerts, waarover dr. Terwisscha curator is, zijn voor 1/5 part, Peter Heyns, papist, voor 2/5 part en Antje Feyen, papist, voor 2/5 part eigenaar van stemnummer 20 te Ter Idzard. Gebruiker is Reyntie Carsten.

1700: de eigenaren zijn dan Antjen Feyen 1/2 van 2/3 part, Peter Heins 1/2 van 2/3 part en Auckjen Anders met haar zussen 1/3 part. Gebruiker is Peter Hinckes, grootte 30½ roeden.

Deze boerderij stemnummer 20 te Ter Idzard was in 1640 eigendom van Suwert Jelis. In 1698 voor 1/5 part van de wezen van Anders Souwerts, de zoon van Suwert Jelis. Die wezen waren Geesjen, genoemd naar de moeder van de vader, Auck, naar haar grootmoeder Auckien Franckena, Jobjen of Joppjen, waarschijnlijk naar de oudste zuster van haar vader³⁸⁷ en Andriesjen, naar de vader, die bij haar geboorte waarschijnlijk al was overleden. Het overige 4/5 deel behoorde aan Antje en Jobtien Feyen, dochters van mr. Feye Suwerts/Suffridus, een andere zoon van Suwert Jelis. Feye was in 1659 te Heerenveen gehuwd met Aaltje Peters uit Oldemarkt, waar ze in 1674 woonden. In dat jaar moest er een curator worden aangesteld over het minderjarig weeskind van Jannes Suwerts. Er verschijnen allemaal bloedverwanten. Naast Feye, die uiteindelijk wordt gekozen, waren dat mr. Feye Gerlofs te Heerenveen, Luitien Lamberts te Wolvega, Rencke Annes te Oldeholtgade en Jan Luytiens te Ter Idzard.³⁸⁸

Antje Feyen noemde zich Esvelt en was in 1686 te Leeuwarden gehuwd met Johannes Sixtus Spanhemius. Jobtien was in 1679 te Sneek getrouwd met de apotheker Peter Heyns Rol.³⁸⁹ Een derde zuster was Trijntje Feyen. Zij woonde ook in Sneek en was daar in 1698 in het huwelijk getreden met Sioerdt Gaeles Saeckema. Ze is dan afkomstig van Oldemarkt.

Uit dit huwelijk:³⁹⁰

1. Geesjen Andries, overl. voor 1704, bij huwelijk van Ter Idzard, tr. Harlingen 24 nov. 1686 Jan Arnolds Schutterius (ook Schuttenius),

---

386 WSW 12 311.

387 Jobjen, de dochter van Suwert Jelis, tr. gerecht Doniawerstal 10 okt. 1641 met Heere Annes van Teroele. Jobjen op haar beurt was genoemd naar haar grootmoeder van moederskant Job, vrouw van Cornelis Andersz (junior) te Ter Idzard. Zie ook regest 1615 onder IIa.

388 WSW 13 26v.

389 GJb 2010 141.

390 Deze kinderen zijn na de dood van hun ouders opgenomen in het kinderloze gezin van hun tante Cunera Franckena en haar man Saecke Idsinga te Harlingen.

bij huwelijk van Heidelberg, notaris te Harlingen. Hij tr. 2. Aaltje Pieters.

1678 april 27: Geeske Andries doet belijdenis te Harlingen. Zij woont bij de ontvanger Idsinga op de Zuiderhaven.

1690: eigenaren van stemnummer 20 van Ter Idzard zijn: mr. Feye weduwe en dochters te Heerenveen, en de 2 Minnema tot Sneek te samen $\frac{3}{4}$, Geesjen, Annichjen, Auckjen en Jobjen Andries te Harlingen samen $\frac{1}{4}$, dr. Terwischa te Leeuwarden curator.³⁹¹

1698: dan zijn eigenaren: Anders Souwerts wezen $\frac{1}{5}$ part, waarover dr. Terwisscha curator is, Peter Heyns, papist $\frac{2}{5}$ part en Antje Feyen, papist $\frac{2}{5}$ part.

Omdat Geesjen bij de verkoop van stemnummer 47 te Wolvega geen aandeel meer heeft, is ze waarschijnlijk overleden voor 1704, zonder kinderen na te laten.

2. Auck Anders van Terwisscha, bij huwelijk van Leeuwarden, noemt zich dan Van Terwisscha, tr. stadhuis Leeuwarden 2 dec. 1699 Eelcke Doitses Eelcoma, ged. aldaar 23 nov. 1673, bij huwelijk mr. bakker te Leeuwarden, in 1707 student te Franeker, in 1711 kandidaat, daarna predikant te Oostermeer/Eestrum, Nieuwbrongerga (De Knipe) en Cadzand, overl. aldaar 15 april 1747,³⁹² zoon van Doitse Benedictus, mr. wieldraaier te Leeuwarden en Trijntje Sioerds. Hij tr. 2. 1724 Maria Cambij, bij huwelijk van Sluis, en tr. 3. Johanna Douw/Doule, in 1749 te Vlissingen.

Uit dit huwelijk geen kinderen.³⁹³

1696 mei 27: Eelke Doitses doet belijdenis te Leeuwarden.

1700 febr. 21: Aukje Andries is getuige bij de doop van Andries Claeses Glasburg te Spaarndam.

1707: Eelko Eelcoma begeeft zich, nadat hij reeds gehuwd was en een handwerk te Leeuwarden uitgeoefend had, naar de hogeschool te Franeker.³⁹⁴

Volgens het lidmatenregister van Franeker komt hij in 1709 van Leeuwarden als student theologie, vertrokken 14 juni 1711. Auckjen Eelcoma is ingekomen op 14 juni 1711 vanuit Leeuwarden, vertrokken op 21 juli 1712.

Hij komt op 17 april 1712 als predikant binnen te Oostermeer/Eestrum. In juli 1715 vertrokken naar De Knipe. Vandaar op 13 juli 1721 naar Cadzand, waar hij in 1739 emeritus werd. Overleed aldaar op 15 april 1747.

---

391 SC WSW 1690.

392 Begraven Cadzand 1702-1796 Ned. Hervormd: 18 april 1747 is begraven dhr. Eelco Eelcoma, bedienaar des Goddelijken Woords in de Duitse gemeente Cadzand, 'out bij de 75 jaar, geboren in 'tjaar 1672. Laat na een minderjarige weese. Net als de fransen in 'tlant quamen'.

393 Eelco Eelcoma had een dochter Catharina Martijna Eelcoma bij zijn tweede vrouw Maria Cambij, ged. Cadzand 22 jan. 1727, overl. aldaar 28 april 1772.

394 Romein 140 en 580.

1749: Johanna Douw, weduwe van Eelco Eelcoma, wordt lidmaat te Vlissingen, komend uit Cadzand.

3. Joppien Anders, volgt VIj.

4. Andriesjen/Anna/Agnietje Anders Oosterwout, volgt VIk.

Vh. Jeltje Marcusdr Terwisscha (dochter van IVc), overl. na 1677, tr. ca. 1663 Johannes (Jannis) Reynders Paludanus, konvooimeester te Stavoren, overl. aldaar kort voor 19 april 1688, zoon van Reynder Dircks, huisman te Steggerda, en Annechien Harmens.

1628: Reynder Dircks en Anne kopen huis en schuur te Steggerda van Harmen Hendricks en Mette voor 500 phg.³⁹⁵

1637: Reyner Dircks en Anna Harmens te Steggerda kopen land aldaar van Lubbert Foppen.³⁹⁶

1644: Aeltjen Fockes, weduwe van Dirck Dircks, is overleden. Er moet een scheiding worden gemaakt tussen de kinderen uit haar eerste huwelijk met Dirck Dircks, namelijk Focke Dircks voor zich, Jochem Reynders als vader van zijn kinderen bij Anne Dircks, Seine Cornelis, man van Jeltje Dircks, en Reynder Dirks voor zich ter eenre zijde en de kinderen uit het tweede huwelijk met Claes Jurriens te Steggerda, te weten Hartman Hendricks als man van Griete Claessen en Dirck Claessen, ter andere zijde. Ieder kind krijgt een zesde part. Ze moeten o.a. boerderijen te Steggerda en Friesenbroeck onder Ijsselham verdelen.³⁹⁷

Genoemde Reynder Dircks en zijn vrouw Anne(chien) Harmens kochten in 1628 de boerderij te Steggerda van Anne's ouders. Reynder en Anne kregen drie kinderen: Mettje, Dirck (Theodorus) en Johannes. Zowel Mettje als Johannes hadden een zoon Focke, hoogst waarschijnlijk genoemd naar een jong overleden zoon van Reynder en Annechien. Mettje kreeg ook een dochter Annechien.

1658: Reiner Dircx en (zijn zoon) Jannis Reiners kopen een perceel veen, lang 30 roeden en breed 7½ roede, van Andries Jacobs en Jochum Jacobs voor 67 phg.³⁹⁸

Sinds 26 okt. 1666 is Johannes Paludanus convooimeester te Stavoren.³⁹⁹ Hij wordt daar in 1667 ingeschreven als burger.⁴⁰⁰

1681: Johannes Paludanus is lidmaat te Stavoren.

1684: bij de sterfhuisinventarisatie van Grietje Berends (zuster van Thys Berends) te Oldemarkt is er een post van 400 carg., die haar kinderen schuldig zijn aan Jannis Reynders, convojmeester te Stavoren.⁴⁰¹

---

395 WSW 113 270v.

396 WSW 113 392.

397 WSW 57 227.

398 WSW 121 333.

399 NA, T1.01.02, inv. nr. 12275 (Commissieboek Staten Generaal 1586 – 1794) 121v. Te raadplegen op internet.

400 Burgerboek Stavoren (Alle Friezen).

401 WSW 85 foto 71.

1688 april 19: Regnerus Paludanus, met venia aetatus, nu konvooimeester te Stavoren, wordt curator over zijn broers Marcus (19) en Folcker Paludanus (17), nagelaten weeskinderen van Johannes Paludanus, konvooimeester te Stavoren. Ooms van de kinderen zijn dr. Hebelius Terwysscha, advocaat voor het Hof van Fryslân, en Thys Beerents, huisman te Steggerda.⁴⁰²

1690: Tys Berends en Jan Reyners, konvooimeester te Stavoren, staan te boek als eigenaren van stemnummer 15 van Steggerda.⁴⁰³

1690: de erfgenamen van Jeltje Terwischa zijn eigenaar van stemnummer 14 te Oldeholtwolde.⁴⁰⁴

1698: dan zijn dr. Terwisscha en Marcus Paludanus te Sneek elk voor de helft eigenaar van stemnummer 14 te Oldeholtwolde. In 1640 eigendom van Anna Franckena.

1698: Mettien Reynders, Petrus Palidanus en Marcus Palidanus verkopen voor 200 carg. een huis en hoving te Steggerda aan Meine Andries en Mettie Hendriks aldaar.⁴⁰⁵

De hier genoemde verkopers zijn tante Mettien Reynders en haar twee tantezeggers. Petrus Paludanus is het dan nog enige levende kind van Mettiens broer Theodorus Paludanus en diens vrouw Akke Pytters Steindam. Theodorus was predikant te Gaast en Ferwoude, Pingjum, Harlingen en Leeuwarden.⁴⁰⁶ Hij en zijn vrouw liggen begraven in de kerk van Pingjum.⁴⁰⁷

Marcus Paludanus was, zoals uit bovenstaande blijkt, zoon van Johannes Reynders. Marcus was toen ook als enige van zijn twee broers en zuster nog in leven.

Uit dit huwelijk:

1. Regnerus Paludanus,⁴⁰⁸ in 1686 ontvanger van de convooien en licenten te Stavoren, overl. aldaar kort voor 10 juli 1692. Ongehuwd.
1686: Regnerus Paludanus wordt door de Staten Generaal benoemd tot konvooimeester te Stavoren in plaats van (zijn vader) Johannes Paludanus, die vrijwillig afstand van zijn functie had gedaan.⁴⁰⁹
10 juli 1692: aanstelling van Jacob Pieters tot konvooimeester, wegens overlijden van Regnerus Paludanus.⁴¹⁰
2. Marcus Paludanus, volgt VIm.
3. Focke Paludanus, ged. Stavoren 14 jan. 1672, in 1692 te Sneek, overl. 1692/1698.
4. Auckien Paludanus, ged. Stavoren 2 mei 1677, overl. voor 1688.

---

402 WSW 53 foto 55.

403 SC WSW 1690.

404 Idem.

405 WSW 126 68

406 Romein 26, 188, 304 en 323.

407 Walle 5396.

408 Wellicht is hij identiek aan Reyner Jans, ged. Stavoren 10 jan. 1664.

409 NA, T1.01.02, inv.nr. 12278 (Commissieboek Staten Generaal 1586 – 1794) 37. Te raadplegen op internet.

410 Idem, T1.01.02, inv. nr. 12278 224.

Vi. Harmina Reiners (van) Franckena (dochter van IVd), geb. ca. 1656, in 1672 te Leeuwarden, in 1675 te Heerenveen, vanaf ca. 1680 te Diever, in 1690 te Oldeholtpade, in 1700 te Oldeberkoop, voor 1721 te Heerenveen, na 1721 te Noordwolde,⁴¹¹ overl. aldaar 12 jan. 1728, begr. Oldeholpade,⁴¹² bij huwelijk van Leeuwarden, tr. 1. Leeuwarden 20 mei 1672 Saco (Zacheus) van Heloma, ged. Heerenveen 9 juni 1650, in 1669 student te Franeker,⁴¹³ vaandrig, vervener, overl. tussen 31 aug. en 20 nov. 1676, zoon van Tiaerdt Michiels (later Theothardus (van) Heloma), grietman van Aengwirden, en Frouck (van) Teyens;⁴¹⁴ tr. 2. 1679/81 Pier Ketel, geb. ca. 1652, scholtus van Diever en Wapserveen, overl. 23 mei 1688, sinds 23 april 1679 weduwnaar van Gesina Anna Tymans, zoon van Richard Ketel, schout van Diever, en Jutjen Piers.⁴¹⁵

1672 juni 20: dr. Nicolaus Heloma, advocaat voor het Hof van Fryslân en aangehuwde oom, wordt curator over Joachimus Franckena (12), gesterkt met zijn zwager Sachaeus Heloma, en Anna Franckena (circa 8). Dit volgens codicillaire dispositie van juffrouw Hiltje van Terwischa, weduwe Franckena, van 15 juni 1672.⁴¹⁶

1676: er wordt een akte van overeenkomst opgemaakt tussen Frouckje van Teyens, weduwe van Tjaard van Heloma, en haar schoondochter Harmina Frankena, waarbij de wijze van scheiding van de nalatenschap van Zacheus van Heloma wordt bepaald.⁴¹⁷ 1677 okt. 15: dr. Albartus van Solcama wordt aangesteld tot curator over juffr. Hermina van Vranckena, in haar 22ste jaar, weduwe van Sacheus van Helema. Er moet gescheiden worden met juffr. Vrouckjen van Teyens, weduwe van Theotardus van Helema, grootmoeder van het weeskind van haar zoon Zacheus van Helema.⁴¹⁸

1682 mei 29: juffr. Frouckjen Heelema, weduwe van de grietman Theotardus van Heelema, als grootmoeder en voogdes van Tieerd Heelema, weeskind van haar zoon

---

411 Visscher 273.

412 Aldus G.P. Mulder. Ze zou daar zijn begraven bij haar eerste man. Er is echter geen grafsteen bekend waaruit dit blijkt. Ook liggen daar haar vader en haar jong overleden broer Matthijs.

413 ASAF nr. 7078.

414 Nico. L. Van der Woude, Luyden van eren. Voorouders en nageslacht van Saco van Teyens (1601-1650), in *GJb* 2006, 32/33; voor voorouders Heloma zie: mr. B. Van Haersma Buma, Het Geslacht van Heloma, *Gens Nostra* 48 (1993) 166-178; *NP* 77 (1993) 284-307.

415 G.P. Mulder, *Van Ter Wisga tot Willinge Prins*, Groningen 1974, 104.

416 HCL, T1001, inv.nr. 3322 129v.

417 T329-03 (Familiearchief Van Heloma), inv. nr. 4; zie ook Nico L. van der Woude, Luyden van eren. Voorouders en nageslacht van Saco van Teyens (1601-1650), in *GJb* 2006 33.

418 HCL, T1001, inv.nr. 3323 111.

Sacheus Heelema, en Pier Ketel, scholt van Diever, man van Harmijntie van Franckena, zullen verantwoording afleggen van de (wees)rekening.⁴¹⁹

1700: Theotardus van Heloma te Heerenveen, cornet van een compagnie cavallerie, als gelastigde van zijn moeder juffr. Harmina van Frankena, weduwe van scholte Pierius Ketel, wonende te Oldeberkoop, verkoopt een sate lants te Suameer, door Ruird Hidsers en vrouw gebruikt, en waarvan de helft de kopers toebehoort, aan Augustinus Lycklama à Nijeholt, grietman van Opsterland, en Dido van Andringa te Beetsterzwaag, voor 3.500 carg.⁴²⁰

1722: Harmina van Frankena weduwe Helema te Noordwolde, oud tussen de 60 en 70 jaar, getuigt in een proces tussen Warnar Brandthout te Noordwolde en de zusters Anna en Helena Graats, beiden gesterkt met hun mannen.⁴²¹

1728: Harmijna Frankena maakt haar testament. Haar zes kleinkinderen Saco, Mathijs, Nykolaus, Hiltje, Harmijna en Anna van Heloma worden erfgenaam. Mocht echter een van hen zonder toestemming van testatrice of hun moeder Siccomina van Boekholt willen gaan trouwen of de grenzen overschrijden, dan rest diegene slechts de legitieme portie en zal het verdere toekomen aan diegenen die zich wel aan dit testament houden. Verder bepaalt ze dat de erfgenamen zijn gehouden de profijten van de goederen die hen ten deel zullen vallen als een legaat aan haar schoondochter Siccomina te laten toekomen. Deze bepaling vervalt als Siccomina hertrouwt. In dat geval krijgen haar kinderen de profijten.⁴²²

De bepaling dat haar kleinkinderen niet mochten trouwen zonder haar toestemming of die van hun moeder kan er mee te maken hebben dat kleinkind Harmina van Heloma, toen al een relatie had met Henricus Wilhelmus Coultis, later predikant te Haskerhorne en Mantgum. Zij trouwden weliswaar in 1737, maar de testatrice is er zich bij het opmaken van haar testament in 1728 al van bewust dat die kleinkinderen niet allemaal in de pas wensten te lopen met die van hun moeder, c.q. grootmoeder. Harmina van Heloma deelt in ieder geval niet mee in de erfenis van haar oudtante Anna van Franckena (IVd.4), maar wel in die van haar over-oudtante Jelcke van Terwisga.

Harmina van Franckena woonde in 1670 als jonge dame met haar moeder, haar broer van 10 en zuster van 6 jaar in Leeuwarden. Moeder Hiltje van Terwisga overleed er in juni 1672, vlak na Harmina's huwelijk met Saco van Heloma. Ze hebben samen de zorg over Joachimus en Anna op zich genomen, die bij hen in woonden. Saco en Harmina kregen twee kinderen: Tjaerd en Reiner. Tjaerd werd in 1673 in Leeuwarden gedoopt, Reiner in 1675 te Heerenveen. Rond dat laatste jaar vestigden Saco en Harmina zich in Heerenveen, denkkelijk op het stamhuis van de familie van Heloma aan het Van Harenspad. Saco overleed daar in de tweede helft van 1676.

Harmina is rond 1680 voor de tweede keer gehuwd met Pierius Ketel en woonde vanaf toen in Diever. Na zijn dood in 1688 kwam ze in 1690, samen met haar zuster Anna, te wonen

---

419 AEN 15 op datum (foto 183).

420 TIE 99 36.

421 HvF 11209.

422 T329-03 nr. 5.

op Franckenasate te Oldeholtgade. In 1700 woonden Harmina en Anna te Oldeberkoop, waarschijnlijk in het huis van hun moeder Hiltje van Terwisscha. Die had daar voor haar huwelijk gewoond op de Lycklama-stins, samen met haar zusters Jelcke, sinds 1646 weduwe van Suffridus Lycklama à Nijholt, Antje en Swaentje. In 1672 was deze stins opgeblazen en vernield door 'Bommen Berend', de Munsterse bisschop. Na de herbouw werd het ook wel Friesburg genoemd. De drie kinderen van Hiltje van Terwisscha hadden dit huis in 1690 geërfd van hun tante Jelcke van Terwisscha.⁴²³

Later woonden ze weer te Heerenveen. In 1721 verhuisde Harmina voor het laatst. Ze ging samen met haar schoondochter Siccomina van Boekholt en haar kinderen wonen in het Compagnonshuis te Noordwolde. Daar overleed ze in 1728.

Uit dit huwelijk:

1. Tjaerd (Theotardus) van Heloma, ged. Leeuwarden 15 aug. 1673, in 1693 student te Franeker, vervener,⁴²⁴ grootgrondbezitter, cornet in de compagnie van Eminga 1700-1701, mede-oprichter van het genootschap De Oranje-Florianen te Heerenveen 1703, overl. 22 juli 1721, begr. Oudeschoot, tr. Leerort (Ostfriesland) 11 aug. 1695 Siccomina van Boekholt, geb. 1671, in 1730 te Noordwolde, overl. tussen 30 aug. 1752 en 9 okt. 1760, dochter van Sicco van Boekholt en Bouwelia Wicheringe.

1691: Harmyntie Franckena is voor haar zoon Theotardus Zacheusz Heloma, erfgenaam van dr. Nicolaus ab Heloma, z'n oudoom. Theotardus heeft ook de 'considerabile schulden' geërfd.⁴²⁵

Voor genealogie Heloma zie *Nederland's Patriciaat* 77 (1993) 288.

2. Reiner van Heloma, ged. Heerenveen 18 juli 1675, overleden tussen 14 nov. 1676 en 15 okt. 1677.

Vj. Eelck Hylckes (dochter van IVE), overl. na 1728, tr. voor 1670 Claes Jarichs, geb. ca. 1640, schooldienaar (1670), huisman, in 1698 gebruiker van de stemnummers 6 en 31 te Ferwoude, dorpsrechter en ontvanger, overl. Ferwoude 1707, zoon van Jarich Lieuwes, huisman te Ferwoude, en Wick Jarichsdr.

1628: Jarich Lieuwes en Wick Jarichs te Ferwoude, kopen 1½ pm maadland aldaar op de Dijkschar van Jacob Wybes en Syts Tjallings te Schraard voor 123 gg.⁴²⁶

1670: Eelck Hylckes, vrouw van Claes Jarichs, schooldienaar te Ferwoude, is voor 1/7 deel erfgenaam van Jantsen Abels (IIC.1).

1681: mr. Claes Jarichs is curator over de kinderen van wijlen Ycke Broers.⁴²⁷

---

423 G.P. Mulder, *Van Ter Wisga tot Willinge Prins* (Groningen 1974) 25; Visscher 348.

424 Visscher 109,135, 162, 166, 269, 270, 271, 277, 279 en 321.

425 HvF 16821 251v.

426 WON 12 309v.

427 WON 170 103.

1692: Claes Jarichs, dorpsrechter en ontvanger te Ferwoude, en Eel 'Gosses' kopen 3 pm land aldaar van Sibbel Syboldts, vrouw van Heere Heeres, te Lemmer voor 1/3 part, Fouw Syboldts, vrouw van Leffert Jeeckles, te Warns voor 1/3 part en Rintke Syboldts, ook te Warns, voor zich voor het resterende 1/3 part.⁴²⁸

1693: Claes Jarichs en Eelck Hylckes te Ferwoude kopen land en aldaar van Douwe Idsen te Warns met zijn moeder Beits Ockes.⁴²⁹

1698: Sybren Hiddes voor de helft en Claes Jarichs, Abel Gerrits, Rintje Rintjes, Jan Lolles, Eelck Lolles, Beern Beernts en Pytter Harmens tezamen voor de andere helft zijn eigenaar en Thomas Sipkes gebruiker van stemnummer 19 te Oudega (W).

1718: van dezelfde stem zijn dan eigenaar: Jeltie Douwes kinderen voor 9 pm en 10½ eins en Claes Jarichs weduwe c.s. voor 8 pm 10½ eins en 12 pm de armste of vervallenste van Seerp Meijes geslachte.

In florennummer 33 van Spanga bezitten Claes Jarichs en Abel Gerrits in 1700 7 dagmad hooiland, genaamd het Weverslant, dat verhuurd wordt aan Miggiel Gerbrants.

1722: Jarig Lieuwes (22) te Ferwoude voor zich en voor zijn broer Claes Lieuwes (12), twee voorkinderen van Wim Claeses bij haar man Lieuwe Dircks, kleinkinderen van Claes Jarigs, in leven ontvanger te Ferwoude, en Eelck Hylckes en gesterkt met hun oom Hylcke Claeses te Sandfirden, benoemen Djurre Durks, huisman te Wons, tot curator.⁴³⁰

1728: Eelck Hylckes te Ferwoude is eigenaar van stemnummer 31, Jarich Hylckes gebruiker.

Uit dit huwelijk:

1. Hylcke Claeses, in 1697 burger van Workum, huisman te Sandfirden, in 1698 gebruiker van de stemnummers 1, 2 en 3, dorpsrechter en ontvanger, rekenmeester van Wymbritseradeels zeedijken, overl. 1738/1748, tr. Saapke Piers, ged. Hieslum 17 maart 1672, dochter van Pier Tialckes, huisman te Hieslum, en Geertje Oenes.

Zie voor hem en zijn nageslacht: *Buwa Wabbaz* in *GJb* 1999 70.

1697: Hylcke Claesen, afkomstig van Ferwoude, wordt burger van Workum en laat daar in hetzelfde jaar zijn zoon Jarich Hylckes dopen.

1718: Hylcke Claeses te Sandfirden en Ids Siecks vanwege zijn vrouw zijn elk voor de helft eigenaar van de stemnummers 31 en 32 te Ferwoude, zelf gebruikers.

1728: Eelck Hylckes (hun (schoon)moeder) is eigenaar. 1738: Hylcke Claeses voor de helft en Jarig Lieuwes, Claes Idses en Lieuwe Idses voor de andere helft zijn eigenaren en Claes Lieuwes gebruiker.

1723: de erfenamen van Lieuwe Dircks en Ybel Olpherts verkopen diverse landen te Ferwoude aan Siek Piers, schooldienaar, en Pier Sjoerds, huisman te Ferwoude.

---

428 WON 232 14v.

429 WON 232 99v.

430 BOL 123 73.

In de marge: Hylcke Claeses, mede rekenmeester van Wymbritseradeels zeedijken en ontvanger te Ferwoude vraagt het niaar van bloedswege.⁴³¹

1727: Hylcke Clases te Sandfirden, Lolle Abels te Idsega en Abel Jans te Heeg kopen een huis met gerechtigheid te Spanga op de kopers landen bij Harmen Kok gebruikt, van Joukje Claeses, vrouw van Claes Dircks, te Spanga voor 50 carg.⁴³²

1728: Lolle Abels en Hylcke Claeses zijn eigenaren van stemnummer 33 te Spanga, gebruiker is Jouke Willems. Reeds in 1700 waren Abel Gerrits en Hylcke Claeses eigenaar.⁴³³

1730: voornoemde heren verkopen sathe en landen, geannoteerd met stemnummer 33, aan de grietman van Haren voor 560 gg.⁴³⁴

2. Wimckien Claeses, bij haar eerste huwelijk van Ferwoude, overl. voor 1722, tr. 1. Piaam 15 jan. 1699 Lieuwe Dircks, van Piaam, huisman te Ferwoude, in 1708 gebruiker van stemnummer 31, overl. voor 1716, zoon van Dirck Djurres, huisman te Piaam, en Ymck Lieuwes; tr. 2. ca. 1716 Ids Siecks, in 1718 mede-eigenaar en gebruiker van de stemnummers 31 en 32 te Ferwoude, in 1728 te Workumer Nieuwland, overl. aldaar 1735/1736, zoon van Sieck Fockes (of Feckes), huisman te Gaast en Ferwoude.

1707: Hylcke Claeses te Sandfirden en Wimck Claeses, gesterkt met Lieuwe Dircks, te Ferwoude, kopen 3 pm en derde half eins maadland onder Gaast op Goewey, waarvan Fecke Lieuwes het resterende deel toebehoort. Gekocht van Claesjen Uilkes, weduwe van Wybe Douwes, te Ferwoude voor 300 carg.⁴³⁵

1708: Syck Fockes c.s. huren 11 pm land te Ferwoude van Lieuwe Dirx, genoteerd onder florennummer 52.

1724: Hylcke Claeses, ontvanger van de landflorenen van Sandfirden, koopt 6 einsen bouwland aldaar. Ids Siecks competeert 11 st. Gekocht van de gezamenlijke erfgenamen van Lieuwe Dircks en Ybel Olpherts, overleden te Workum.⁴³⁶

1725 mei 2: Idts Sieks te Ferwoude, oom van vaderszijde, en Jan Jansen te Oosterend, oom van moederszijde, worden curatoren over Jan (circa 10) en Hincke (circa 9) Fockes, wezen van Focke Sieks, huisman onder Workum, en Ycke Jans, beiden overleden.⁴³⁷

---

431 WON 239 68.

432 WSW 128 453. Zie voor Abel Jans *Gfb* 1999 79.

433 Hylcke en Lolle zullen dit van hun grootmoeder respectievelijk overgrootmoeder Geyscke Jans geërfd hebben. Zie ook IIIc.

434 WSW 128 663.

435 WON 235 79.

436 WON 238 203

437 WOR 150 op datum.

1727: Idts Siecks wordt burger van Workum.

1728: Ids Siecks, huisman op Workumer Nieuwland, en Pier Sjoerds, huisman te Ferwoude, worden curatoren over Claes (15) en Wytse Durks (11), kinderen van Durck Clases, overleden te Gaast.⁴³⁸

1734 dec. 22: Broer Broerkes te Westhem, neef, Rein Arjens, oom, en Ids Sieks, huisman onder Workum, worden curatoren in plaats van wijlen Anne Carstes, over Arjen en Douwe Hendriks, kinderen van wijlen Tetje Douwes.⁴³⁹

1736 dec. 3: Pilgrom Romkes wordt curator over Arjen Hendriks (14) in plaats van wijlen Idts Sieks.⁴⁴⁰

Uit het eerste huwelijk:⁴⁴¹ Jarich Lieuwes Okma (geb. 1700, in 1738 benoemd tot burgemeester van Workum), Claes (geb. Ferwoude 1709) en 2x Dirk (geb. Ferwoude in respectievelijk 1710 en 1713).

Uit het tweede huwelijk: Lieuwe (1717), Rinsk (1719) en Claes Idses (ca. 1720).

Vk. Jurjen Franckes Franckena (zoon van IVf), woont te Heeg (1677), overl. aldaar 1707/1708, tr. 1. ca. 1670 Tiets Wybes, zuster van Sibbel en Rinck Wybes; tr. 2. voor 1689 Reynsck Douwes; tr. 3. ca. 1704 Jell Bauckes.⁴⁴²

1668: Jurjen Frankis Frankena te Heeg is 100 gg schuldig aan Jarich Baukis als boekhouder van de diaconie te Gaastmeer ten profijte van de armen aldaar. Franke Abels te Oudega is borg, hij tekent als Franke Abels Frankena.⁴⁴³

1674: Jurjen Franckez te Heeg en Tiets Wybes zijn 100 gg schuldig aan Lolcke Hiddes als kerovoogd van Idsega ten profijte van deze kerk. Afgelost 4 mei 1682.⁴⁴⁴

1677: Jurjen Franckes en Tiets Wybes, echtelieden te Heeg, zijn 100 gg schuldig aan Sibbel en Rinck Wybes, zusters van mijn vrouw te Workum, komende uit de scheiding van onze ouders op 6 okt. 1676.⁴⁴⁵

1689: Jurjen Frankes en Reynsck Douwes echtelieden uit Oudega, worden lidmaat te Heeg. Ze zijn dat nog in 1691, 1694 en in 1704. In 1694 en 1704 met de aantekening 'in het dorp'. 1708: Jel Bauckes gaat naar Woudsend, nadat hij is overleden.

Uit het eerste huwelijk:

1. Jeltje Jurjens, overl. voor 1703, tr. Heeg 15 mei 1697 (zij bij huwelijk van Oudega) Fokle Hylckes, ged. Heeg 22 okt. 1671, woont te Heeg en Workum, zoon van Hylcke Fokles te Heeg en Jell Bauckes. Fokle tr. 2.

---

438 WON 70 173v.

439 WOR 150 op datum.

440 WOR 150 op datum.

441 Zie voor nageslacht uit beide huwelijken: OSIN (002) 242 e.v. en OSIN (006) 67.

442 Misschien is zij dezelfde als de schoonmoeder van dochter Jeltje.

443 WYM 93 67.

444 WYM 93 37.

445 WYM 93 105.

Heeg 17 sept. 1703 Antje Piers te Heeg; tr. 3. Heeg 2 sept. 1714 Trijntje Pytters, van Workum en tr. 4. Workum 17 maart 1734 Aaltje Pytters, afkomstig van Groningen.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

2. Rein Jurjens, volgt VIIn.
3. (misschien) Geeske Jurjens, afkomstig uit Heeg, overl. aldaar voor 1695, tr. aldaar 10 febr. 1694 Douwe Sioerds, ged. Heeg 7 jan. 1666, woont te Heeg, zoon van Sioerdt Douwes te Heeg en Hiltje Douwes. Douwe tr. 2. Heeg 20 jan. 1695 Fed Sytses, afkomstig van Hommerts en tr. 3. Heeg 11 aug. 1700 Hylck Martens.
Uit dit huwelijk geen kinderen.

Vm. Meye Franckes Franckena (zoon van IVf), geb. Oudega (W) ca. 1650, mogelijk zelfs 1652, dan is zijn moeder Jelcke Gatses in de kraam overleden, huisman te Oudega (W), Idsega en Heeg, in 1695 diaken te Oudega (W), daar overl. juni 1707, tr. 1675 Uylck Auckes, geb. Hommerts 1654/1655, overl. voor 1706, dochter van Aucke Ellerts te Hommerts en Berber Jacobs.

1667: het sterfhuis van Barber Jacobs te Uitwellingerga, dan vrouw van Sybe Hinnes, wordt geïnventariseerd. Curatoren over haar dochter Ulck Auckedr (13) bij haar eerste man Aucke Ellerts te Hommerts zijn Anne Wybes en Lolke Englis. De laatste verklaart in 1669 dat Sybe Hinnes met zijn stiefdochter moeders nalatenschap heeft afgerekend. Onder de vaste goederen een deel van een huis te Hommerts, alsmede 6 pm aan verscheidene stukken, gemeenschappelijk met Syger Feickes en vrouw. Er is een vordering uit 1655 van 600 carg. op Willem Jansen, schipper te Abcoude. Blijkens een testament uit 1661, opgemaakt bij notaris Adriaan Cloeck te Amsterdam, was Berber Jacobs erfgenaam van (haar zuster) Geertruid Jacobs, mits zij 400 carg. zou uitkeren aan Siouck Jans.⁴⁴⁶

1675: Evert Scheltes, man van Jets Lolckes, en Syts Lolckes, gehuwd met Wybe Piebes, die buitenlands is, overleggen als kinderen van wijlen Lolcke Engles, in leven curator over Uylck Auckes, de weesrekening. Uylck is nu getrouwd met Meye Franckes te Oudega. Uit de rekening blijkt dat de curator een reis naar Utrecht heeft moeten maken om een 'rentebrief op francijn' en om een kopie van het testament van Geertruid Jacobs (tante van de wees). Er zijn kosten gemaakt in verband met het voeren van een proces voor het Hof van Friesland tegen Claes Dirx.⁴⁴⁷

1676: Meye Franckes Franckena en Uylck Auckes te Oudega zijn 300 gg schuldig aan Att Allis, dorpsrechter en ontvanger te Gaastmeer, en Hylcke Jellis te Hidaard als curatoren over de onmondige kinderen van wijlen Aalle Atis, in leven vroedsman te Workum, en vrouw. Francke Abels Franckena als vader respectievelijk schoonvader is borg. In de

---

446 WYM 50 33.

447 WYM 52 175v.

marge: Carst Ates die als curator over Ate Ales, de wees van Alle Ates, is vervangen door Douwe Hilbrands, verklaart in 1682 dat de obligatie is afgelost.⁴⁴⁸

1676: Meye Franckes en Uylck Aukes te Oudega en Claes Dircks, mr. smid, en Siouck Jansen te Dokkum maken onderling afspraken inzake de erfenis van Geertje Jacobs te Amsterdam, waarvan Siouck Jansen mede erfgenaam is geweest. Geertjes goederen zijn nog onder de hoede van Meye Franckes en vrouw. Er is een huis en schip te Abcoude in Holland. Claes Dircks en vrouw krijgen land met huisstede waarvan de andere helft eigen is aan Syger Feyckes en vrouw te Lemmer. Uylck Aukes heeft landen van haar ouders geërfd, gelegen in Jentsje schar en in Alse schar te Hommerts. Meye tekent als Meye Franckes Frankena.⁴⁴⁹

1695: Jan Aukes, koopman te Idsega, heeft een schuld aan Meye Franckes als diaken van Oudega.⁴⁵⁰

Uit dit huwelijk:

1. Aucke Meyes, volgt VIo.
2. Jeltje Meyes, tr. Hommerts 14 okt. 1708 Gepke Hayes, afkomstig van Hommerts, woont te Jutrijp, overl. aldaar 5 mei 1710, weduwnaar van Trijntje Heeres.

Lidmaten Hommerts/Jutrijp: Gepke Hayes doet belijdenis op 25 dec. 1701. Hij is overleden op 5 mei 1710. Jeltje Meyes komt van Heeg te Hommerts op 11 febr. 1709. Ze vertrekt naar Oudega op 20 maart 1712.

Lidmaten Itens: Jeltje Meyes, in 1716 ingekomen van Heeg, in 1721 lidmaat. Op 24 okt. 1723 vertrokken naar Oudega.

Bij de doop te Jutrijp op 6 juli 1710 van dochter Uylck is aangetekend dat de vader is overleden.

3. Abel Meyes, volgt VIp.
4. Francke Meyes, volgt VIq.
5. Berber Meyes, volgt VIr.

Vn. Yde Franckes Franckena (zoon van IVf), geb. Oudega (W) na 1652, in 1677 te Sandfirden, in 1678 te Gaastmeer, daarna te Oudega (W), sinds 1694 huisman te Koudum, overl. aldaar 15 april 1698, dat jaar is zijn weduwe gebruiker van stemnummer 35, tr. 1. voor 1677 Jel Ockes, waarschijnlijk dochter van Ocke Lieuwes te Workum en Claer Ages;⁴⁵¹ tr. 2. Koudum 18 febr. 1694 Rins Sybrens, sinds 1692 weduwe van Pier Jelderts te Koudum. 1677: Ide Franckes en Jel Ockedr, echtelieden althans te Sandfirden, zijn 100 carg. schuldig aan Sytse Broerkis en Jouwe Reins als kerkvoogden van Sandfirden.⁴⁵²

---

448 WYM 93 foto 67.

449 WYM 93 foto 95.

450 WYM 95 220v.

451 WYM 53 146.

452 WYM 93 141.

1678: Ide Franckes te Gaastmeer en Jel Ockes, zijn 100 gg schuldig aan de eersame Auke Sybrens te Idzega (Ide's zwager).⁴⁵³

1678 en 1679: Yde Franckes huurt een sate en landen te Gaastmeer van Ocke Lieuwes uit Workum, als curator over Uylcke (15) en Lysbet, minderjarige kinderen van Hylcke Annes en Doyk Uylckes te Gaastmeer. Ocke's zoon Lieuwe legt in 1683 verantwoording af van de curatele van wijlen zijn vader.⁴⁵⁴

1694: Yde Frankes is lidmaat te Koudum, komend vanuit Oudega. In 1695 zijn Yde Frankes en zijn vrouw Rens Sybrens huisbezitter aldaar, wonend aan 'de Hoge Zijde'. Hij is overleden op 15 april 1698.

Uit het tweede huwelijk:

1. Francke Ydes Franckena, volgt VI.
2. Lysbet Ydes, volgt VII.

Vo. Tiepcke van Franckena (dochter van IVi), overl. voor mei 1708, tr. circa 1692 Claes Harmens (Clarenberg), geb. ca. 1665, vestigde zich in 1692 op de Haare onder Oldemarkt, ouderling aldaar 1703 en 1704, overl. 1704, zoon van Harm Claessen, winkelier te Oldemarkt, keurnoot, diaken en ouderling, in ca. 1691 geautoriseerd rigter van IJsselham, en Geertien Geerts.⁴⁵⁵

1694 mei 2: Claes Harmens, Geert Harmens en Dirck Jansen vanwege zijn vrouw zijn erfgenamen van wijlen Harmen Claessen.⁴⁵⁶

1702: Jan Arents Cuyck en Jacobjen Geerts te Paaslo zijn 100 carg. schuldig aan Claes Herms en Tiejpen Juriens Franckena. In de marge: 3 jan. 1709 verklaart Piertien Frerix als grootmoeder van de onmondige kinderen van wijlen Claes Herms en Tiejpen Jurriens Franckena het restant van deze schuld te hebben ontvangen.⁴⁵⁷

Uit dit huwelijk:

1. Geertien Clarenberg, ged. Oldemarkt 23 april 1693, overl. Wolvega 1787/1788,⁴⁵⁸ tr. Wolvega 24 april 1718 Broer Wigeri, geb. Wolvega circa 1695, schrijver van een compagnie infanterie, schrijver van Weststellingwerf, kerkvoogd (1742) en huisman te Wolvega, daar

---

453 WYM 93 304.

454 WYM 53 140v.

455 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2941 (Momberboek), dd 2 mei 1712; inv. nr. 2925 dd 25 febr. 1691 en 25 april 1693; inv. nr. 2916 dd 5 april 1663 en inv. nr. 2942 dd 18 juni 1714; ir. G.L. Meesters, CBG collectie Clarenberg; zie ook Vc.

456 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2925.

457 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2926. (Overdrachten en testamenten) 244; OSIN (007) 493.

458 Speciekohier Wolvega, kohlnummer 64.

overl. voor 30 nov. 1752,⁴⁵⁹ zoon van Elias Wigeri, secretaris van Weststellingwerf, en Neeltje Boelens.⁴⁶⁰

1725: Broer Wigeri, schrijver en aangetrouwde vriend en Freerk Cleis, oom, worden curatoren over Cleys (4½) en Gerrit Jans (3), weeskinderen van wijlen Jan Cleisz bij Reinst Gerritsdr.⁴⁶¹

1729: Broer Wigeri, schrijver te Wolvega, aangetrouwde vriend en mr. Johannes Cleynborgh te Wolvega, aangetrouwde vriend, curatoren over Gretien (23), Cleys (17) en Peter Freerx (13), weeskinderen van Freerk Cleys en Geesjen Gosses, beiden overleden.⁴⁶²

1749: B.Wigeri te Wolvega, schrijver en boer, goet reeuw en beslag, 7 volwassenen, 0 kinderen, aanslag: 148-5.⁴⁶³

1752: schrijver Wigeri te Wolvega, in 1753 weduwe Wigeri.⁴⁶⁴

Uit dit huwelijk, geboren te Wolvega: 2x Tjeppien/Tjepkien (1719 en 1720), Anna (1724), Elias (1731)⁴⁶⁵ en Wygerus (1737).

2. Thrientje, ged. Oldemarkt 21 juli 1695, overl. voor 1708.
3. Harmen Claeses Clarenberg, ged. Oldemarkt 12 juni 1698 (getuige Piertje Fredriks, grootmoeder van het kind), huisman te IJsselham onder Oldemarkt, in 1750 collecteur verpanding aldaar,⁴⁶⁶ overl. voor 1780, tr. Oldemarkt 6 nov. 1723 zijn nicht Hendrikjen Thyssen, ged. Oldemarkt 3 mei 1705 (getuige Jantjen Frankena), dochter van Thyse Alberts en Wendel Harmens.

1724: Joachimus Frankena te Wolvega is 300 carg. schuldig aan Geertjen Clasen en haar man aldaar en Harmen Clasen te IJsselham als erfgenamen van Piertjen Freerx, weduwe van Abelus Frankena, terzake zijn ingeloste lening van Piertjen.⁴⁶⁷

1748: registratie van Harm Clasen en Hendrikjen Thyssen met hun kinderen Claes en Tjebbigien (boven de tien jaar) te IJsselham.⁴⁶⁸

Uit dit huwelijk: Tjebbigien (Tjepkjen) geb. circa 1725 en Claes (ged. Oldemarkt 1731).⁴⁶⁹

---

459 WSW 30 30.

460 Zie voor Neeltje Boelens ook Vf en VIe, f, h, k en m.

461 WSW 54 91.

462 WSW 54 116.

463 Quotisatiekohier Weststellingwerf.

464 Speciekohier Wolvega, kohiernummer 17.

465 Prof. dr. Elias Wigeri was hoogleraar in de rechtswetenschap aan de universiteit van Franeker en procureur-generaal Hof van Friesland; *GJb* 2014 245, WSW 109 57.

466 HCO: Statenarchief Overijssel 2977 dd 21 mei 1750.

467 WSW 152 220.

468 HCO: Register van alle huisgezinnen en personen te IJsselham.

469 Nakomelingen van zowel Tjebbigien als Claes noemen zich Klarenberg.

4. Jurriaan, ged. Oldemarkt 10 sept. 1703, overl. voor 1708.
5. Bartholt, ged. Oldemarkt 10 sept. 1703, overl. voor 1708 (getuigen bij de doop van deze tweeling: Piertjen Jurrians als grootmoeder en Wendeltjen Harmens als ‘moeijje’ van de kinderen; de vader is door ziekte absent).

Zesde generatie

Via. Annetje/Anna Franckena (dochter van Va), ged. Batavia (Nederlandsche Kerk) 8 febr. 1665 (getuigen: Heyndrick Brant, Egbert Wijbinga, Ursula da Costa en Magdalena van Bergen), overl. aldaar 1727, tr. 1. Batavia (Nederlands Indië) 22 okt. 1686 mr. Johannes/Joan van den Bos(ch), ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 27 febr. 1657, in 1681 advokaat te Batavia, overl. aldaar kort voor of in 1690, zoon van Hermanus van den Bosch, winkelier te Amsterdam, en Maria van Leeuwen; tr. 2. Christiaan Lodewijk Holeysen, geb. Bazel (Zwitserland), in 1695 als adelborst vertrokken naar Nederlands Indië in dienst van de VOC,⁴⁷⁰ in 1707 luitenant, in 1716 brigadier en in 1717 kapitein, overl. Cochin (nu Kochi in India) dec. 1717.⁴⁷¹

1681: Frans van den Bos (22), zoon van Hermanus van den Bos en Maria van Leeuwen, in leven winkeliers in de ‘Gekroonde Fontain’ in de Warmoestraat bij de Vissteeg te Amsterdam, vertrekt als adelborst met het VOC-schip Egelenburgh naar Oost Indië in dienst van de VOC. Om die reden maakt hij zijn testament en stelt tot zijn enige erfgenamen: zijn broer mr. Joan van den Bos, advocaat te Batavia in Oost Indië, en zijn drie minderjarige zusters Maria, Anna en Aletta van den Bosch, die in Amsterdam wonen en waarover hij zijn neven (cousins) Egbert Outhuijse, Lucas Dirx Smit en Harman Scheper, allen te Amsterdam, tot voogden benoemt.⁴⁷²

1690: Nicolaas Thysz, die de boedel van zijn moeder Christina Croes heeft overgenomen, contra Anna Franckena, weduwe Joan van den Bosch, over het stallen van een paard door Anna’s wijlen man en over een kolder die door Christina Croes was geleend en vervolgens door de weesmeesters publiek is verkocht.⁴⁷³

1727: De landdrost Godefridus Bogaart wordt beboet omdat hij drie Balijers ruim 10 etmalen zonder voorkennis van de rechter, heeft vastgezet in zijn particulier blokhuis, zonder dat zij toegang verleend kregen tot familie en vrienden. Ook heeft hij hen gedwongen hun getuigenis ten faveure van Anna Frankena, weduwe van de kapitein Christiaan Lodewijk Holeysen, in te trekken. Bogaart procedeerde tegen Anna over het

470 NA, VOC Archief, T1.04.02, inv.nr. 5427, fol. 64 (via Zoekintranscripties.nl).

471 Idem, inv. nr. 7544, scan 632; Generale Missiven van gouverneurs-generaal en raden aan heren XVII der Verenigde Oostindische Compagnie, deel 7, blz. 374. Op internet te raadplegen via: recources.huylgens.knaw.nl.

472 GAS, Notarieel Archief 5075, inv.nr. 2377, aktenr. 339827 (op internet).

473 NA, VOC Archief, T1.04.02: inv.nr. 9237, scan 28 (via Zoekintranscripties.nl).

leggen van een brug aan haar tuinland, zonder voorkennis en permissie van heemraden. De getuigen zijn uit hun detentie ontslagen, maar ondergedoken. Uiteindelijk heeft Bogaart slechts één 'konnen tevoorschijn brengen'.⁴⁷⁴

1730: De weesmeesters te Batavia hebben 23.000 rsd overgemaakt, namelijk 15.000 naar Galle voor rekening van Anna Frankena, weduwe Holijzen, aan haar zoon de soldaat Hermanus van den Bosch en 7000 rijksdaalders aan de weeskamer te Colombo voor het vereffenen van de rekening.⁴⁷⁵

Uit het eerste huwelijk:

1. Hermanus van den Bosch, ged. Batavia (Nederlandsche Kerk) 10 sept. 1686⁴⁷⁶ (getuigen: Dionys van Es en de weduwe van de procureur Johannes Maurus), in 1732 te Colombo (Ceylon), overl. 8 juni 1738, tr. Gijsberta van Hoven, zuster van Lourens van Hoven, dochter van Elisabeth Paquet van Eijk.

1732: Harmanus van den Bosch en zijn vrouw Gijsberta van Hoven maken bekend dat in 1727 Harmanus' moeder Anna Franckena, laatst weduwe van de kapitein Christiaan Lodewijk Holijzen, is overleden. Harmanus erfde 15.000 rijks's, dat hij in aug. 1731 door de weesmeesters van Batavia naar de weeskamer van Colombo heeft laten overmaken en waarvan hij maandelijks 25 rijks's krijgt uitbetaald. Omdat dat onvoldoende is om de kosten van zijn ingestorte huis, dat hij door metselaars heeft laten herstellen, te financieren, sluit hij een lening van 400 rijks's bij Barent Samland, de gewezen secretaris van de weeskamer.⁴⁷⁷

1737 juni 22: Lourens van Hoven en Ambrosius Elton verzoeken de gouverneur van Ceylon om de penningen, die de weesmeesters beheren van de vrijman Hermanus van den Bosch, aan hen uit te keren, namelijk het kindsdeel dat hen toekomt als erfgenamen ab intestato van hun moeder Elisabeth Paquet van Eijk, overleden weduwe van de vrijman Jan Holleman. Volgens testament van 18 maart 1733 van Hermanus en zijn vrouw Gijsberta van Hoven zou dat toekomen aan hun moeder Elisabeth Paquet van Eijk.⁴⁷⁸

Uit dit huwelijk geen kinderen.

---

474 Generale Missiven van gouverneurs-generaal en raden aan heren XVII der Verenigde Oostindische Compagnie, deel 8, blz. 151. Op internet: recources.huygens.knaw.nl

475 Idem, deel 9, blz. 176.

476 De doop van een kind voor het huwelijk was in Nederlands Indië niet ongewoon, aldus onderzoekster Willy Etmans te Ferwerd.

477 NA, VOC Archief, T1.04.02: inv. nr. 9388, scans 679 en 680 (via Zoekintranscripties.nl).

478 NA, VOC Archief, T1.04.02: inv. nr. 8973, scan 290 (via Zoekintranscripties.nl).

VIb. Swaentien Geuchies (dochter van Vc), geb. Blesdijke ca. 1685, bij huwelijk van Oldemarkt, overl. Steenwijk 5 juni 1736,⁴⁷⁹ tr. aldaar 1 dec. 1709 Jan Pouwel Ram, ged. Steenwijk 22 maart 1682, scholte aldaar, in 1721 schout van Giethoorn, overl. Steenwijk 27 nov. 1725, zoon van Frederik Ram, burgemeester van Steenwijk, en Jacomina ten Holte.

1705: Jan Paul Ram, jongeman, is lidmaat te Steenwijk, met de aantekening dat hij op 2 april 1722 is vertrokken naar Giethoorn.

1718: B. Lycklama à Nijeholt, grietman van Ooststellingwerf voor de ene helft en Swaentie Geugies, gesterkt met haar man Pouwel Ram, te Steenwijk voor de andere helft, verkopen een huis met zathe lands, zijnde de 66ste stelle te Oosterzee, aan Rein Frerix en vrouw aldaar voor 510 carg.⁴⁸⁰

1723: Jan Poul Ram is vanwege zijn vrouw belender van een sate en landen te Langelille.⁴⁸¹ 27 nov. 1725: de heer J.P. Ram, scholtus van Giethoorn, is overleden.

1728: scholte Ram weduwe is geheel of gedeeltelijk eigenaar van de volgende stemdragende sathes: Blesdijke stemnummers 12, 13, 16, 19, 46, 47, 49, 57, 59, 60, Nijeholtwolde 1, Noordwolde 5, Spanga 2, Vinkega 6 en Wolvega 41.

1728: de nalatenschap van Frederik Ram en Jacomina ten Holte wordt verdeeld onder Jan Zeger Ram en Zwaantje Geugies, weduwe van Jan Paul Ram, voor zich en haar kinderen.⁴⁸²

1733: Margaretha Suyderhoff, weduwe van de commies Hoomans te Nijeholtpade, voor 1/6 part erfgenaam van de heer Bartholdus Lycklama à Nijeholt, in leven grietman van Ooststellingwerf, voor de ene helft en Swaantje Clarenberg, weduwe van de heer J.P. Ram, in leven scholtus van Giethoorn, te Steenwijk voor de andere helft en zo samen voor het geheel, manen Tjepke Botes, huisman te Arum, om de betaling van 28 carg. wegens 2 jaar huur van 6 pm land onder Lollum.⁴⁸³

5 juni 1736: juffrouw weduwe van schout Ram is overleden.

1738: de sathe en landen onder floreennummer 57 te Blesdijke, eigendom van de scholte Ram weduwe, nu dr. Geugjen Ram en Frederik Ram, 1½ dagmad uiterdijken.

Uit dit huwelijk:

1. Frederik, ged. Oldemarkt 5 okt. 1710 (getuige de grootmoeder Jantien Frankena), overl. Steenwijk 16 okt. 1712 en op de 20ste dito in de kerk begraven.
2. Geugjen, ged. Steenwijk 17 jan. 1712, overl. aldaar 17 nov. 1714, begraven 22 dito 'in de Kerck op 't besloten Choor'.

---

479 De overlijdensdata van haar en haar familie zijn ontleend aan het Begraafboek van Steenwijk (via FamilySearch).

480 LEM 33 268.

481 WSW 128 293.

482 Archieven.nl: Stadgericht Steenwijk nr. 294.

483 WON 25 75.

3. Geugjen Jans Ram, ged. Steenwijk 24 jan. 1714, in 1731 student te Franeker, in 1734 juridisch kandidaat aldaar,⁴⁸⁴ woont te Steenwijk, overl. aldaar 21 febr. 1745. Ongehuwd.
1738: doct. Geugjen Ram bezit samen met zijn broer Frederik Ram, veel van het onroerend goed dat in 1728 nog aan zijn moeder toebehoorde, met name in Blesdijke. Bij het opmaken van de floreenkohieren in 1748 is van het gezamenlijk bezit van de broers geen sprake meer. Frederik Ram is dan alleen eigenaar.
21 febr. 1745: te Steenwijk is overleden de Heer Geugjen Ram, J.U.Dr. en Burger.
4. Jacomina, ged. Steenwijk 18 okt. 1716, overl. aldaar 30 juni 1717 en op 2 juli begraven 'op 't besloten Coor in de Kerk'.
5. Jacomina, ged. Steenwijk 2 febr. 1718, overl. aldaar 1 mei 1718.
6. Frederik Jans Ram, ged. Steenwijk 1 febr. 1719, in 1754 te Meppel, daarna gerichtsschrijver te Zwolle, overl. aldaar 13 maart 1793, tr. Steenwijk 29 sept. 1754 Zwana Maria Hubert, jongedochter van Zwolle.
Geen kinderen.
1793: vrouwe Zwana Maria Hubert, weduwe van de gerichtsschrijver Frederik Ram te Zwolle, is testamentair erfgenaam van haar man, die op 13 maart 1793 te Zwolle is overleden. Het collateraal gaat over het bezit te Blesdijke in de grietenij Weststellingwerf.⁴⁸⁵
7. Jacomina Johanna, ged. Steenwijk 14 dec. 1721, overl. aldaar 26 aug. 1723 en de 28ste dito in de Kerk op 't besloten Choor begraven. Vader is dan schout van Giethoorn.

Vic. Hessel Geerts Clarenberg (zoon van Vc), ged. Oldemarkt 15 juni 1704 (moeye Wendeltje getuige), huisman te Oldemarkt, in 1742 tweede diaken aldaar, overl. voor 1778, tr. 1. Oldemarkt 5 okt. 1738 Aaltje Alberts (bij huwelijk van Blesdijke, laatst gewoond te Rondebreek), overl. vlak voor of in 1772; tr. 2. Oldemarkt 4 sept. 1774 Geesje Roelofs.

1750: Hessel Clarenberg krijgt f 4,- betaald voor geleverde melk.⁴⁸⁶

1772: kwestie voor het drostengericht van Vollenhove tussen de volmachten en gecommiteerden van Oldemarkt, eisers, en de broers Hessel en Franco Clarenberg, gedaagden, inzake het recht van de volmachten om een vrouwenzitplaats in de kerk, die toebehoorde aan Hessels overleden vrouw, te verkopen.⁴⁸⁷

484 ASAF 11866/11971.

485 WSW 167 37v.

486 HCO, To064.1 Schoutambt Oldemarkt, Paaslo en IJsselham, inv. nr. 2947, dd 25 jan. 1750.

487 Gemeente Steenwijkerland: T72 Oude Archieven Oldemarkt, De Hare, Paaslo en IJsselham 1341-1913, inv. nr. 601.

Uit het eerste huwelijk, allen gedoopt te Oldemarkt:

1. Jantjen, 6 sept. 1739.
2. Geert, 5 febr. 1741.
3. Harmen, 21 jan. 1742.
4. Geert, 11 aug. 1743.
5. Harmen, 23.8.1744.
6. Jantjen Hessels Clarenberg, 24 ok. 1745, overl. Peperga 24 okt. 1811, tr. Blesdijke 17 april 1774 Gerrit Roelofs Schulting, ged. Steenwijkerwold 1 nov. 1744, dorpsrechter en huisman te Peperga, overl. aldaar 7 jan. 1823, zoon van Roelof Gerrits Schulting en Annamarija Ariens.
Uit dit huwelijk: Anna Maria (1778), Swaantjen (1780), Anna Margaretha (1782), Aafje (1784) en Roelof Gerrits Schulting (1788). De laatste drie met nageslacht en daarmee de enige nakomelingen van Jantien Franckena tot in deze tijd.

7. Zwaantjen, 10 nov. 1746.
8. Geert, 5 mei 1748.
9. Aafjen, 14 sept. 1749.

Uit het tweede huwelijk geboren te Oldemarkt:

10. Aafjen, 19 aug. 1775.
11. Hessel, 17 okt. 1776.

VId. Reynder Mathys (zoon van Vd),⁴⁸⁸ overl. voor sept. 1726, tr. 1702/1703 Femmechien Claessen, woont Oldetrijne, overl. Steggerda voorjaar 1737.

1700 aug. 3: Reynder Mathijs, vrijgezel te Oldemarkt, is 200 carg. schuldig aan zijn moeij Reynsje Eises, weduwe Terwisscha, wonende op Ter Idzard. Zijn oom, notaris te Stavoren, is getuige.⁴⁸⁹

1700 aug. 3: Reynder Mathijs, vrijgezel tegenwoordig te Oldemarkt, is 80 carg., die hij op 8 sept. 1699 had ontvangen, schuldig aan zijn neef Eiso van Terwisscha te Ter Idzard. Zijn oom, notaris Franckena te Stavoren, is getuige.⁴⁹⁰

1702 maart 25: Reyner Mathijs, vrijgezel te Oldemarkt, is 445 carg. schuldig aan Willem Willems te Wolvega wegens drie jaar landhuur van de sate en landen met huis en schuur c.s. bij mij debiteur bewoond, als reste van meerdere.⁴⁹¹

1703 jan. 3: Reynder Mathijs te Oldemarkt, is 100 carg. schuldig aan Wibbigien Andries, weduwe van Peter Peters, te Oldeholtpade.⁴⁹²

.....
488 Voor details zie Hoff 164.

489 WSW 150 330.

490 WSW 150 331.

491 WSW 150 322.

492 WSW 150 352.

1703 juli 11: Reynder Mathijs op Ter Idzard, mede voor zijn huisvrouw, is 150 carg. schuldig aan Eyse Asses aldaar.⁴⁹³

1704 sept. 10: Reynder Mathijs te Ter Idzard is 125 carg. schuldig aan Willem Willems te Nijelamer wegens koop en leverantie van drie koeien zoals een blauwe koe, een rood beaarde, en een rood grimmelde koe. Bij hem Reynder Mathijs goed ontvangen, verleden jaar twee en deze zomer de derde.⁴⁹⁴ Blijkens aantekening in de marge zijn al deze schulden op 8 mei 1706 voldaan.

1703 nov. 11: Reynder Mathijs te Ter Idzard verkoopt aan Claes Harms te Oldeholtgade voor 1/4, Claes Ates te Heerenveen voor 1/4 en Wubbighien Anders te Oldeholtgade voor de helft, en zo samen voor 't geheel, het vierde deel van een zate lants van 25 roeden c.a. te Ter Idzard, gemeenschappelijk met Claes Harms c.s. voor 801 gg. In de marge: Reynder Mathijs als verkoper verklaart dat Claes Harms en Claes Ates in hun kwaliteit, gezien het overlijden van hun moeder als kopers, mij de volledige koopsom hebben betaald.⁴⁹⁵

In 1705 verkoopt Reynder Mathijs meerdere onroerende goederen, waaronder delen uit de boerderij stemnummers 25 en 26 te Ter Idzard. In 1640 eigendom van Wessel Dircks (IIa.3).⁴⁹⁶

Uit dit huwelijk:

1. Claesje (Nicola) Reynders.
2. Mathijs Reynders, volgt VIIa.
3. Trijntje Reynders.
4. Bleidegien Reynders.

VIe. Jan Roelofs (zoon van Vd), geb. ca. 1680, huisman, in 1728 gebruiker van stemnummers 25 en 26 van Ter Idzard (eigen aan Wybe Freerks voorkinderen, papist, voor 1/4 part en Claes Ates Blincksma, papist, voor zich en uit naam van zijn vrouw voor 3/4 part), in 1728, maar ook al in 1698, voor 1/16 part mede-eigenaar van stemnummer 47 te Wolvega, overl. Oldeholtgade 13 maart 1746, tr. gerecht Weststellingwerf 9 juni 1701 (bij huwelijk jongeman van Oldeholtgade) Tyaltien Goychies, jongedochter van Oldetrijne.

1718: Jan Roelofs is gebruiker van stemnummers 25 en 26 van Ter Idzard (in 1640 Wessel Dircks, IIa.3).

1728: Jan Roelofs, papist, is voor 7/9 mede-eigenaar van stemnummer 18 te Oldeholtgade. De overige eigenaren zijn: Anne Roelofs Sonnega voor 1/10, Anne (geen patroniem) te Ureterp voor 1/10 en Coop Harms c.s. voor 1/45, gebruiker Peter Jacobs. Daarnaast is Jan Roelofs c.s., papist, gerechtigd in stemnummer 23 te Oldeholtgade, voor de helft en

---

493 WSW 150 386.

494 WSW 150 461.

495 WSW 150 531; 127 9.

496 WSW 127 9, 10 en 11.

gebruiker voor het geheel, en Andries Sjockes, Reinst Sjockes en Yde Sjockes erven voor de andere helft.

1729: Jan Roelofs op Ter Idzard voor de ene helft en Wybe Freercks te Sonnega als vader van Meyntjen Wybes bij zijn overleden vrouw Blide Mathijs, Freerk Wybes te Wolvega en Claesje Wybes gesterkt met haar man Jannes Jans te t'Tij voor de andere helft, verkopen voor 230 carg. 1/8 part van stemnummer 47 te Wolvega aan Neeltje Boelens, weduwe Wigeri te Wolvega.⁴⁹⁷

1738: Jan Roelofs is gebruiker van de stemnummers 18 en 23 te Oldeholtgade. Hij is deels ook eigenaar van beide. Van 18 zijn dan eigenaar: Jan Roelofs 2/5, Wybe Freerks voor zijn kinderen 1/5, de secretaris Wigerus Wigeri als erfgenaam van de schrijver Broer Wigeri 1/5 behalve 1/45 Harm Coops c.s. behorende, Hanne Sybrandts vanwege zijn vrouw 1/10 en Anne Clijsses vanwege zijn vrouw 1/10. Van stem 23: Antjen Andries vanwege haar kinderen en Sjoecke Ydes samen 1/6, Andries Sjoeckes 1/6, Reinst Sjoeckes 1/6 en Jan Roelofs c.s. 1/2.

1744: Jan Roelofs, huisman te Oldeholtgade, verkoopt de helft van land in nr. 23 te Oldeholtgade aan grietman Onno Zwier van Haren te Wolvega.⁴⁹⁸

Uit dit huwelijk, r.k. gedoopt te Oldeholtgade:

1. Lysbet, ged. 24 febr. 1702.
2. Geugjen Jans, ged. 2 sept. 1702, molenaar, in 1749 gortmaker en bijker te Wolvega, overl. aldaar 3 okt. 1754. Ongehuwd.

1731: Johannes Bos, mr. chirurgijn en goede vriend en Geugjen Jans te Ter Idzard, aangetrouwde vriend, worden curatoren over Belida (14), Jannes (12), Jacob (11), Matijs (7) en Wybrigjen Wybes (6), kinderen van wijlen Wybe Freerks bij Roelofjen Annes, die hertrouwt met Cornelis Hendriks. Niet benoemd worden Barteld Bruines, mr. timmerman, en Luitjen Hendriks, mr. kuiper, beiden te Wolvega.⁴⁹⁹ tussen 1736 en 1745: Geugjen Jans, mr. gortmaker te Wolvega, sluit diverse leningen af.⁵⁰⁰

1748: Geugjen en Jannes Jans, papisten, zijn samen voor de helft eigenaar van stemnummer 18 te Oldeholtgade.

1749: Geugjen Jans is gortmaker en bijker te Wolvega, met drie volwassenen en een aanslag van 33:4:-

1752: Geugjen Jans is getuige bij de doop van Petrus Peters te Oldeholtgade (r.k.). 3 okt. 1754: overlijden van Geugjen Jans, weldoener en molenaar.⁵⁰¹

1754: Jannes Jans, huisman te Oldeholtgade, geeft het collateraal aan van de boedel van zijn broer Geugjen Jans, te Wolvega overleden op 3 okt. 1754, van wie hij –

.....
497 WSW 128 605.

498 WSW 130 191.

499 WSW 54 134v; vergelijk *GJb* 2010 164.

500 WSW 156 192, 216 en 257; WSW 157 23.

501 Register van overledenen Oldeholtgade (Alle Friezen).

Jannes – ab intestato erfgenaam is geworden. Grondslag voor de aanslag was de 1.000 carg. op het personele kohier van Wolvega.⁵⁰²

3. Jan, ged. 2 sept. 1704.
4. Roelof, ged. 23 juni 1710.
5. Johannes Jans, ged. 19 juli 1714, huisman te Oldeholtpade, overl. aldaar 28 jan. 1767, tr. Oldeholtpade (r.k.) 19 aug. 1742 Grietgen Dircks, ged. aldaar (r.k.) 17 april 1714, dochter van Dirck Fransen, huisman te Ter Idzard, en Idigen Luitjens.

8 dec. 1744: Joannes Jans Roelofs is getuige bij de doop van Wibbe Geerts te Oldeholtpade (r.k.).

1748: Jannes Jans is mede-eigenaar en gebruiker van stemnummer 18 te Oldeholtpade.

1749: Jannes Jans is boer te Oldeholtpade, met vier volwassenen en drie kinderen en een aanslag van 54-19.

1758: Jannes Jans, huisman te Oldeholtpade voor zich en als enige erfgenaam van zijn broer Geugjen Jans, in leven gortmaker te Wolvega, verkoopt de helft van stemnummer 18, alsook de helft van een halve akker bouwland in stemnummer 23 te Oldeholtpade, aan Jarig Joustra en Wybrigjen Wybes te Oldemarkt voor 1.550 c.gls.⁵⁰³

28 jan. 1767: Johannes Jans, zoon van Jan Roelofs, is bediend te Oldeholtpade.⁵⁰⁴ Uit dit huwelijk gedoopt r.k. te Oldeholtpade: Roelof (1744),⁵⁰⁵ Joannes/Jan (1746), Frans (1749) en Idigen Johannes (1751). Tevens Clara, in 1789 als vaders zuster getuige bij de r.k.-doop te Oldeholtpade van Margarita, dochter van Roelof Jans en Femme Willems.

Vif. Annigjen Roelofs (dochter van Vd), overl. IJsselham voor 1726, bij huwelijk van Oldeholtpade, tr. Wolvega 7 nov. 1714 Lambert Jans, bij huwelijk van Sonnega, huisman, in 1716/1718 te Nijelamer, in 1726 te IJsselham, zoon van Jan Reynders, huisman te Steggerda en Sonnega, en Wybichjen Lamberts.

1718: Lambert Jans is gebruiker van stemnummer 30 te Nijelamer, eigen aan Jan Reynders.

1724: Lambert en Jan Jans, Barke Jans, geassisteerd met zijn schoonvader Rammelt Hendrix, en Luitjen Jogems namens zijn vrouw Lummigjen Jans ter eenre zijde en Aeltjen Jans, weduwe van Jan Reynders, te Sonnega overleden, voor zich en haar twee minderjarige kinderen bij Jan, ter andere zijde, komen tot scheiding. Uit de inventarisatie van het sterfhuis blijkt dat Jan Reynders en zijn eerste vrouw Wubbechien

---

502 WSW 167 2v.

503 WSW 131 202.

504 Register van overledenen Oldeholtpade (Alle Friezen).

505 Hieruit de families Hollander, De Vries, Schenebosch en Elfrin(g/k).

Lamberts diverse leningen hadden afgesloten. In 1726 verklaren Lambert Jans te IJsselham c.s. dat zij de brieven met betrekking tot bijgaande inventarisatie van dr. Petrus Nicolai hebben ontvangen.⁵⁰⁶

1726: Lammert Jans te IJsselham verkoopt voor 115 carg. 1/16 part van stemnummer 47 te Wolvega aan Neeltje Boelens te Wolvega, weduwe van wijlen de secretaris Elias Wigeri.⁵⁰⁷

Neeltje Boelens kocht in datzelfde jaar het 1/16 part van wijlen Reynder Mathys.⁵⁰⁸ De afzonderlijke verkopen van deze parten tonen dat Claeske Reiners Franckena een vierde deel had geërfd van haar tante Cunera Franckena. Hiervan kregen haar vier kinderen elk een part namelijk 1/16 deel.

1726: Lambert Jansen te IJsselham verkoopt als erfgenaam van zijn kind bij wijlen Annigjen Roelofs zijn gerechtigheid in: a. een sate lants te Oldeholtgade met nr. 18 op het dorpskohier, b. de helft van een halve soolstede met nr. 23 aldaar, c. enig los land te Munnekeburen op de Langelille in nr. 28, d. 5 dagmad hooiland op het oosteinde van Vinkega en e. 3 carg. en 15 st. grondpacht te Blesdijke in nr. 57 op het dorpskohier, alles gemeenschappelijk met de koper c.s., behalve de helft der halve soolstede te Oldeholtgade met nr. 23, die alleen gemeenschappelijk is met de koper die de andere helft van die halve soolstede toebehoort. Koper is Jan Roelofs te Ter Idzard voor 850 carg.⁵⁰⁹

Uit dit huwelijk:

1. Webigen, ged. r.k. Oldeholtgade 9 aug. 1715.
2. Wyberta, geb. Nijelamer, ged. r.k. Steggerda 3 juli 1716 (doopheffer: Wemme Jans).
3. Webigen, ged. r.k. Oldeholtgade 6 juli 1717.

Vlg. Trijntje Franckes Franckena (dochter van Ve), geb. Ter Idzard ca. 1685, overl. Makkum 21 juni 1740,⁵¹⁰ bij huwelijk van Makkum, tr. gerecht Wonseradeel 12 febr. 1707 Johannes Reins Engwerda, van Makkum, huisman op Lieuwkemastate aldaar, daar overl. 17 april 1730,⁵¹¹ zoon van Rein Sioerds, grootschipper te Makkum, en Siouck Johannes Engwerda.⁵¹² 1736: Trijntje Frankena, weduwe van Johannes Reins te Makkum, maakt haar testament. Haar kinderen Rein en Tietje Johannes, en haar kleinkind Gerrit Durks bij wijlen haar dochter Sjoukien Johannes en Dirk Gerrits, erven elk een derde part. Mocht Gerrit echter zonder kinderen overlijden, dan gaat zijn portie naar haar andere twee kinderen of hun kinderen of op de naaste in den bloede. Trijntje schenkt haar voornoemde

506 WSW 91 259.

507 WSW 128 373.

508 WSW 128 401.

509 WSW 128 144.

510 Overlijdensboek Makkum (Alle Friezen).

511 Idem.

512 *GJb* 2006 159; *GJb* 1996 87; *GJb* 1981 28/29; *Lieuwkemastate* 17.

twee kinderen elk 2.000 carg., waarover de wederzijdse omen Rintje Reins en Jacobus Baukes curatoren worden. Ze wil verder niet dat er na haar overlijden rechtsplegingen plaatsvinden of een inventarisatie in haar sterfhuis.⁵¹³

1742 juli 8: De fideicommissaire registratie van dit testament vindt plaats.

1740: Sioerd Reyms, koopman te Bolsward, en Rintje Reyms, zilversmid en koopman te Makkum, beiden volle ooms, worden curatoren over Reyn (21) en Tietje Johannes (12), kinderen van wijlen Johannes Reyms en Trijntje Frankena te Makkum, ingevolge het verzoek van de moeder, gedaan in haar testament van 22 febr. 1736 en opgemaakt door notaris H. Crans. Sioerd Reyms is daarbij de vervanger van wijlen Jacobus Baukes.⁵¹⁴

Uit dit huwelijk:

1. Siouck Johannes Engwerda, geb. Makkum, ged. Workum (r.k.) 9 nov. 1710, overl. Kimsward in de kraam van haar zoon Gerrit 12 jan. 1736/22 febr. 1736, tr. (r.k.) Makkum 21 jan./gerecht Harlingen 2 febr. 1732 Dirck Gerrits Hollander, geb. Pietersbierum, ged. Harlingen (r.k.) 4 juli 1703, huisman te Kimsward en Dronrijp, overl. Pietersbierum 21 juli 1754, begr. Herbayum, zoon van Gerrit Ypes Hollander, huisman te Pietersbierum, en Popck Upckes Mammaing. Dirck hertrouwt (r.k.) Franeker 31 okt. 1742 Boukjen Pieters, van Welsrijp.⁵¹⁵

Uit dit huwelijk: Gerrit 2x (1733 en 1736) de eerste ged. (r.k.) Makkum, de tweede (r.k.) Harlingen en Idtje (1734), ged. (r.k.) Harlingen.

Zie voor voor- en nageslacht: Henk Zeinstra, *De familie Hollander van Herbayum*, *GJb* 1981 6.

2. Tymmetje, geb. Makkum, ged. Workum (r.k.) 10 juli 1712.
3. Rein Johannes Engwerda, geb. Makkum ca. 1720, overl. aldaar 1761/1762,⁵¹⁶ huisman op Lieuwkemastate te Makkum, in 1749 welgesteld borger en boer, boekhouder r.k.-statie aldaar, overl. aldaar 6 mei 1762, tr. gerecht Wonseradeel 29 aug. 1750 Baartje Douwes Donia, geb. Tjerkwerd, ged. Blauwhuis (r.k.) 4 maart 1729, overl. Makkum 1773/1774, dochter van Douwe Andries Donia (Donja/Dunia), huisman te Tjerkwerd, en Claeske Sipkes Adema. Baartje hertrouwt gerecht Wonseradeel 16 juni 1764 Watse Wybes van der Pol.

1774: er vindt de sterfhuisinventarisatie plaats bij Watse Wybes van der Pol, oud strandmeester, reder en erfgezetten huisman te Makkum, weduwnaar van Baatje Douwes Donia (alias Baja Donja) op verzoek van Bauke Ulbes, huisman onder Witmarsum, en Hans Hansen Rost, koopman en mr. wolkammer te Franeker, curatoren over Wybe Watses van der Pol, kleinkind van Jeltje Willems, op wiens

---

513 HvF 16784 83.

514 WON 71 59.

515 *GJb* 1981 22 t/m 29.

516 Speciekohier Makkum, kohiernummer 194. Geldt ook voor de overlijdensdatum van Baartje. Op dit nummer werden ook kalkovens belast.

verzoek de curatoren optreden, ter eenre zijde en Gerrit Durks Hollander, koopman te Makkum, en Nolle Jelles, houtkoper te Bolsward, als curatoren over Trijntje Reyns gesterkt met haar man Ype Durks Hollander en Douwe Reyns, beiden voorkinderen van Baatje bij haar eerste man Reyn Johannes, in leven koopman te Makkum, ter andere zijde. De massaal bezeten goederen worden gescheiden, waaronder veel zilvergoed, porcelein en schilderijen. De overledene bezat samen met Hollander een scheepswerf. Trijntje tekent als Engwerda.⁵¹⁷

Uit dit huwelijk r.k. gedoopt te Makkum: Trijntje (1755), Johannes (1756) en Douwe (1757).

4. Tietje Johannes Engwerda, geb. Makkum, ged. Workum (r.k.) 13 febr. 1728, tr. gerecht Wonseradeel 29 aug. 1750/r.k. Makkum 30 aug. 1750 Andries Jans Andela, huisman te Kubaard, in 1749 welgesteld, overl. aldaar voor 30 dec. 1760, zoon van Jan Sikkes Andela, huisman te Kubaard, en Baartje Andries Donia.

1760: Reyn Johannes, koopman te Makkum, libereert testamentaire dispositie van wijlen Sipke Sipkes Adema van 19 aug. 1758, waarbij Reyn samen met Gerrit Dirks Hollander, koopman te Makkum, en Johannes Adema, koopman te Franeker, (die de plaats inneemt van wijlen Andries Jans Andla, huisman onder Kubaard), curatoren zijn over Sipke (17) en Jan Sipkes Adema (16), weeskinderen van Sipke Sipkes Adema voornoemd.⁵¹⁸

Uit dit huwelijk zijn geen kinderen bekend.

Vlh. Helena Frankena (dochter van Vf), ged. Stavoren 30 okt. 1698, tr. aldaar 28 dec. 1727 Jan Reytjes, ged. Stavoren 5 jan. 1698, smakschipper te Stavoren, overl. aldaar 5 sept. 1768, waarschijnlijk zoon van Reytje Wypckes te Stavoren en Antje Jans.

1722 febr. 12: Helena Frankena doet belijdenis van haar geloof te Stavoren, Jan Reytjes op 4 febr. 1723.

1730: Helena Frankena, gesterkt met haar man Jan Reytjes te Stavoren, ds. Regnerus Frankena, predikant te Oudega c.a., voor zich en Winant van der Burgh, burgemeester te Stavoren, als curator over Gerrart en Reinsjen Frankena, verkopen 1/4 part van een sathe lands met huizing, schuur, bomen en plantagie c.a. te Wolvega met no. 47 op 't dorpskohier geannoteerd, aan Neeltje Boelens, weduwe Elias Wigeri, te Wolvega voor 460 carg.⁵¹⁹

1735: burgemeester Wijnant van der Burgh namens ds. Hanso Lemstra, man van Reynskje Frankena, voor 3/4 parten eigenaar contra Jan Reytjes, smakschipper te Stavoren, om Reynskjes gedeelte van het door hem bewoonde huis te verlaten.⁵²⁰

---

517 WON 94 31.

518 FRR 122 65v.

519 WSW 128 641.

520 STA 2 115v.

1735: de erven van notaris Frankena weduwe verhuren reëlnummer 40 te Stavoren aan Hessel Bintes en Pytter Hiddes.⁵²¹ In 1740 en 1750 is Jan Reytjes gebruiker en in 1760 tevens eigenaar vanwege zijn kinderen.

1749: Jan Reitiuis is smakschipper te Stavoren met 5 personen boven de 12 jaar en met een aanslag van 46-9-0.

In 1752 getuigt Jan Reyties, grootschipper te Stavoren, oud 54 jaar.⁵²²

1762: Jan Reytjes betaalt 1 gulden maalgeld aan de (ingelanden van) Staversche Noordermeerpolder voor land genaamd 'de veertien pondematen'. 1780: Antje Jans, dochter van Jan Reytjes, is mede-eigenaar. Reitse en Aeldert Eises (kleinzoons van Jan Reytjes), mr. scheepstimmerlieden te Stavoren, verkopen in 1809 een stuk weiland genaamd het Wiebe Lely's veldtje, groot 4 pm en ook gelegen in de voormalige Staverse Noordermeer, aan Ruurd Hiddes, mr. kuiper te Stavoren. Deze Ruurd is dan eigenaar van de eerder genoemde Veertien Pondematen.⁵²³

1766: Jan Reyties, oud kofschipper te Stavoren, contra Klaas Hilwida, major aldaar. Jan had Klaas toegestaan een dam aan te leggen tussen Jan's 14 pm land onder de stad Stavoren en een stuk land genaamd het Feldtje. Hierover worden nadere afspraken gemaakt, waarbij Jan opmerkt 'dat hij niet genegen is om roesie te maken'.⁵²⁴

1768, sept. 5: voor het beluiden van Jan Reitjes te Stavoren wordt 5 gulden en 4 stuivers betaald.

Tot zijn dood bewoonde Jan Reytjes specienummer 51 aan de Voorstraat (westzijde) te Stavoren waar eerder zijn schoonouders Eiso en Henrica woonden. Met ingang van 1727 stond dit op zijn naam, in 1769 'nu zijn dochter Antje Jans'. Zij bleef hier wonen, ook na haar huwelijk met Jan Elses, tot hun verhuizing in 1791.

Uit dit huwelijk:

1. Eise Jans, volgt VIIb.
2. Reytje, ged. Stavoren 17 dec. 1730.
3. Antje Jans, ged. Stavoren 4 nov. 1735, tr. Stavoren 18 juni 1775 Jan Elses Elzinga, ged. Stavoren 12 juni 1746, burgemeester te Stavoren, zoon van Else Beernts, metselaar aldaar, en Lysbet Jans. Jan tr. 2. Stavoren 31 maart 1799 Alida van Doorn.

1790-1803: Johannes Elsinga betaalt als opvolger van de erven Jan Reytjes, één gulden maalgeld voor weiland genaamd 'De Veertien Pondematen' in de voormalige Staverse Noordermeer.⁵²⁵

Uit dit huwelijk geen kinderen.

---

521 T5, HvF 4817, reëlkohier Staveren, koiernummer 40. Het huis is identiek aan nummer 51 van het speciekohier.

522 STA 8 127v, 156v en 189.

523 www.oudstaveren.nl Zoekterm: De veertien pondematen.

524 STA 8 352 en 361.

525 www.oudstaveren.nl Zoekterm: De veertien pondematen.

Vii. Gerhardus Franckena (zoon van Vf), ged. Stavoren 3 april 1707, wordt in 1732 burger van Sneek, dan afkomstig van Dronrijp, in 1746 collecteur van 's Lands Waag aldaar,⁵²⁶ wordt hetzelfde jaar vroedsman, in 1749 kettingmaker, overl. Sneek, begraven aldaar 2 okt. 1780, tr. 1. Sneek 5 febr. 1736 Maria van Echten, bij huwelijk van Tjalleberd, ged. Langweer 31 juli 1707, overl. Sneek 15 dec. 1739, dochter van Sybrand Jans van Echten, mederechter van Doniawerstal en schrijver van een compagnie infanterie, te Langweer en Elisabeth Langwart; tr. 2. Woudsend 16 juni 1743 Allagonda Jurjens Walter, ged. Woudsend 19 mei 1695, overl. Sneek 8 april 1782, dochter van Jurjen Johannes Walter, fiscaal, dorpsrechter en ontvanger te Woudsend, en Rinske Sijmens Haga.

1709: ds. Regnerus Meilema te Langweer wordt curator over Johanna Agnita (16), Hessel (13), Bauck (10), Arend (10) en halfzuster Maria van Echten (2), weeskinderen van Sibrandus van Echten, mederechter van Doniawerstal, bij zijn eerste vrouw Maria van Aytma (lees Aysma) en zijn tweede en laatste vrouw Elisabet Langwert.⁵²⁷

1723: dr. Theodorus van Thuijn, doctor theologicus en predikant, is curator over Egbertus Lansbach (21), theologisch kandidaat, Sara Lansbach (18) en Marijke Egten (15).⁵²⁸

Egbertus en Sara Lansbach zijn kinderen uit het eerste huwelijk van Elisabeth Langwart bij Georgius Lansbach, schout van de Heerlijkheid Ameland, met wie Elisabeth in 1697 te Dokkum was getrouwd. In 1706 hertrouwde Elisabeth te Langweer met Sybrandt van Echten, waar ook hun enigst kind Maria werd geboren, genoemd naar Maria Hesselsdr van Aysma, de eerste vrouw van Sybrandt.

In 1715 trouwde de halfzus van Maria, Johanna Agatha van Echten, te Stavoren met Lyckle Rinnerts Haarsma, gerechtsbode en vroedsman en afkomstig uit Stavoren. In 1717 trad ook Maria's halfbroer Hessel daar in het huwelijk met Berber Wouters. En in 1771 overleed er haar halfzus Baukjen van Echten. Zo kwamen de Van Echten's in contact met de Frankena's te Stavoren en hebben Gerardus en Maria elkaar leren kennen.

1725: Egbertus Lansbach, geboren te Dokkum, wordt beroepen in de gemeente Tjalleberd c.a. Zijn halfzus Maria van Echten doet daar belijdenis en vertrekt in 1736 naar Sneek voor haar huwelijk met Gerardus Frankena.⁵²⁹

1732 okt. 3: Gerardus Frankena, afkomstig van Stavoren en laatst woonachtig te Dronrijp, wordt burger van Sneek.

1732 dec. 24: Gerhardus Frankena en zijn zuster Reinskien doen belijdenis van hun geloof in Sneek.

1741: Johanna, vrouw van Lickle Haarsma, mede vroedschap te Stavoren, Bauckien,

---

526 Eelco Napjes, *Historisch Chronyk van Sneek*, Leeuwarden 1969, 110. Fascimile uitgave van de eerste druk te Sneek (1772).

527 DON 49 281.

528 DOK 103 83.

529 Romein 603/604.

vrouw van Frans Hellendoorn, gerechtsbode te Stavoren, en Gerard Frankena als vader van zijn dochter Henrica bij zijn overleden vrouw Maria, elk voor een derde part, verdelen de vaste goederen van hun vader respectievelijk schoonvader de bijzitter Sybrandt van Egten. Johanna krijgt de helft van een boerderij te Doniaga, waarvan grietman Vegelin van Claerbergen de wederhelft competeert, alsmede een derde part van losse landen in de Haske en in de Grien. Bauckien valt de helft ten deel van een plaats te Rohel onder Rotsterhaule, gemeen met Roucke Wybes c.s., en Gerard in zijn kwaliteit krijgt een sathe en landen te Echten, gebruikt door Dubbeld Cornelis.⁵³⁰

1744: Gerardus Frankena in het Scharnster Quartier te Sneek, wordt aangeslagen voor een bedrag van 6 carg., aantal personen 4.⁵³¹

1749: G. Frankena te Scharn in Sneek, vroedsman en kettingmaker, wordt aangeslagen voor 40 carg., volwassenen 3, kinderen 1, verhoging 8.

Uit het eerste huwelijk:

1. Hendrica Franckena, volgt VIIc.

VJ. Joppien Anders (dochter van Vg), overl. Sneek 17 febr. 1734,⁵³² tr. voor 1697 Hendrik Montenak, te Wieuwerd/Wieuwerder Bos,⁵³³ overl. voor 1710.

Uit dit huwelijk:

1. Maria Montenak, volgt VIId.
2. Andries Montenak, volgt VIIe.
3. Abel Montenak, geb. ca. 1706, begraven Amsterdam 22 jan. 1784 (Karthuizer Kerkhof) dan wonend in de Armsteeg aldaar, ondertr. Amsterdam 6 dec. 1737 (bij huwelijk van Sneek, oud 31 jaar, geassisteerd met zijn broer Andries Montenak) Anna Thoorenburg, bij huwelijk van Blokzijl, weduwe van Hendrik Harmensz.
4. Elizabeth Montenak, in 1730 te Sneek.
1730 juli 26: Elizabeth Montenak doet belijdenis van haar geloof te Sneek.

VIk. Andriesjen (ook Anna of Agnietje) Anders Oosterwout⁵³⁴ (dochter van Vg), overl. Spaarndam voor 1704, tr. 1. Harlingen 20 nov. 1692 (Andriesjen bij huwelijk van Harlingen) Albert Alberts Moy, ged. aldaar

---

530 SNE 245 241.

531 Register van Familiën (Alle Friezen).

532 Overlijdensboek Sneek (Alle Friezen).

533 Zij waren aanhangers van de leer der Labadisten, oftewel volgelingen van Jean De Labadie. Die hadden zich sinds 1675 gevestigd op het Waltaslot te Wieuwerd, ook wel genoemd het Labadistenbosk, naar het hoge geboomte rond het slot (*Wieuwerd en zijn historie*, 10de druk, Wieuwerd 1977, blz. 48).

534 Met deze achternaam wordt ze genoemd bij haar huwelijken te Harlingen en Spaarndam.

18 nov. 1665, mr. kok te Harlingen, zoon van Albert Moy te Harlingen en Frouck Alberts; tr. 2. Spaarndam 4 mei 1698 (Andriesjen bij huwelijk van Haarlem) Claes Meijnderts Glasburgh, ged. Noordwijk Binnen 24 febr. 1673, mr. kleermaker te Spaarndam, overl. aldaar 3 juni 1745, zoon van Meijndert Arents Glasburgh, metselaar te Noordwijk Binnen, en Huijbortje Dircksen (van) Wassenaer.⁵³⁵ Hij tr. 2. Spaarndam 9 maart 1704 Claesje Prins en tr. 3. Spaarndam 3 nov. 1720 Annetje Claesdr.

1704: Auckien Andries, gesterkt met haar man Eelcke Doytses Eelckema, te Leeuwarden mede namens haar zuster Joppien Andries, gesterkt met haar man Hendrik Monteban (lees Montenack) te Wieuwerd en Claes Glasbergh te Spaarndam, als vader van zijn zoon Andreas Glasbergh bij hun zuster Andriessien Andries, verkopen voor 150 carg. aan de eerbare Anna Feyes Esveld te Leeuwarden, Petrus Rol, apotheker te Sneek, namens zijn vrouw Joppien Feyes en Sioerdit Gelis te Sneek namens zijn vrouw Trijntje Feyes 1/5 part van een sate lands te Ter Idzard, die de rest van de boerderij al in eigendom hebben.⁵³⁶

1708: Aucke Andreas, vrouw van Eelco Eelkema, nu nog te Leeuwarden voor 1/3, en als volmacht van haar zuster Jobjen Andreas te Wieuwerd mede voor 1/3 en namens haar zwager Claes Glasburg, mr. kleermaker te Spaarndam, die bij testament erfgenaam is geworden van haar jongste zuster Andriesien Andreas voor de resterende 1/3 part, verkopen een derde part van 30½ roeden bij de faendel Eiso Idserda in gebruik geweest. De gronden hebben ze geërfd van hun ouders. Koper wordt Eiso Franckena, dijksecretaris etc. te Stavoren. Bloedverwant Eise Asses Terwisscha verzoekt het niaar.⁵³⁷

1710: Neeltje Boelens, weduwe van de secretaris Elias Wigeri, koopt 1/6 part van een plaats te Wolvega van Aukjen Andries, vrouw van Eelco Eelckema te Leeuwarden voor 1/3 part, Jopien Andris, weduwe van Hendrik Montenack in Wieuwerder Bos voor 1/3 en Claes Glasburgh als erfgenaam van zijn vrouw Andriesjen Andreas voor het resterende 1/3 part voor 250 carg. Assewerus Terwisscha op Ter Idzard verzoekt namens Eysso van Franckena te Stavoren als bloedverwant het niaar.⁵³⁸

1716: Auckjen Andries, vrouw van ds. Eelco Eelcoma, predikant te Nijbrongerga, verkoopt voor 175 carg., 1/6 part van een sate lands met huizing, schuur c.a. staande onder het gehoor van Wolvega, vanouds het Meulenland genoemd, aan (haar neef) Eise van Franckena te Stavoren. Pytter Mulder en vrouw zijn de bewoners en gebruikers. Auckjen is het verkochte op grond van het testament van haar oom dr. Hebelus Terwisscha en door het fidei-commis van haar overgrootmoeder Antie Hanses Termaat toegefallen 'met alle aankleve van dien'.⁵³⁹

---

535 <http://home.kpn.nl> C2: *Vertrokken Noordwijkers en Noordwijkerhouters*, C5319 en C 5380 door Frans Angevaere te Noordwijk; vergelijk: peilglas.nl, parenteel Glasbergen V.47.

536 WSW 126 538.

537 WSW 127 136.

538 WSW 127 181.

539 WSW 127 445.

Uit het tweede huwelijk:

1. Meijndert, ged. Spaarndam 8 maart 1699.
2. Huibertje, ged. Spaarndam 8 maart 1699.
3. Andries Claesz Glasburgh, ged. Spaarndam 21 febr. 1700, soldaat/
VOC-opvarende in 1731/1732, overl. Nederlands Indië 29 juli 1732, tr.
Hillegom 5 nov. 1724 (hij bij huwelijk van Spaarndam wonende te
Hillegom) Elisabeth Claasse van de Helder, jongedochter van Lisse,
wonende te Hillegom, ged. Lisse 12 okt. 1698, dochter van Claes van
de Helder en Susanna van Geel.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

1731 juni 1: Andries Glasburg monstert aan als soldaat op het schip Slot Aldegonde en vertrekt naar Nederlands Oost Indië. Op 14 okt. 1731 wordt Kaap de Goede Hoop bereikt, vanwaar men op 1 nov. vertrekt. Op 21 febr. 1732 is de aankomst in Batavia. Andries heeft volgens de schuldbrief f 150,- geleend van Benjamin Catteau. De overeenkomst met de VOC wordt op 29 juli 1732 beëindigd door overlijden.⁵⁴⁰

4. Meijndert, ged. Spaarndam 25 sept. 1701.

VIm. Marcus Paludanus (zoon van Vh), ged. Stavoren 14 april 1669, mr. chirurgijn te Sneek, overl. na 1709, tr. Sneek 26 aug. 1692 Geesje Scholten, overl. Sneek 14 april 1707, waarschijnlijk dochter van Bernardus Schouten, mr. chirurgijn in het leger, wonende te Sneek, en Catharina Stunnenborgh.

1692: Marcus Paludanus wordt curator over persoon en goederen van zijn broer Focko (21), tegenwoordig beiden te Sneek. Focko wordt meerderjarig verklaard door het Hof van Friesland.⁵⁴¹

1694: Marcus Paludanus, geboren te Stavoren, wordt burger van Sneek.⁵⁴²

1698: Marcus Paludanus en Regnerus Thyssen zijn elk voor de helft eigenaar van stemnummer 14 te Steggerda. Marcus is dan ook, samen met dr. Terwisscha, eigenaar van Oldeholtwolde stemnummer 14.

1698: mr. Marcus Palidanus te Sneek verkoopt voor 25 carg. de helft van een rijksdaalder grondpacht, gaande uit de door de kopers bewoonde huizing te Steggerda, waarvan Reinder Thyssen de andere helft competeert, aan Anders Tjeerds en Aeltien Peters te Steggerda.⁵⁴³

1699: Berend Thyssen te Wolvega koopt de helft van een 'block off stuck veen' te Steggerda, gemeenschappelijk met Mettien Reinders, van mr. Marcus Paludanus te

---

540 NA, VOC Archief, T1.04.02: inv.nr. 12901 137 (via Zoektranscripties.nl).

541 SNE 126 48.

542 Burgerboek Sneek (Alle Friezen).

543 WSW 126 79.

Sneek voor 92 carg. Er is nog een vordering van Reinder Feyen. Pier Pytters verzoekt het niaar namens zijn vrouw Trijntje Thys.⁵⁴⁴

1699: mr. Marcus Paludanus verkoopt voor 1.118 phg de helft van een sate lands c.a. te Steggerda, gemeenschappelijk met ds. Regnerus Thyssen, Pier Peters c.s. ten westen, aan Jacob Roelofs aldaar.⁵⁴⁵

1704: mr. Marcus Paludanus, chirurgijn te Sneek, oud ca. 35 jaar, getuigt voor het nedergerecht van Sneek.⁵⁴⁶

1707 april 14: overlijden te Sneek van Geesje Scholten; op 5 mei dat jaar van (haar zuster) Doedt Schouten.⁵⁴⁷

1707 juni 3: diverse getuigen leggen verklaringen af over Marcus Paludanus te Sneek. Bauckjen Jans (34), vrouw van Jacob Pytters, pottebakker te Sneek, verklaart dat Doedtje Scholtens aan haar – vlak voor haar dood – uitdrukkelijk had gevraagd het oog te houden op de vier kleine kinderen van haar overleden zuster, gehuwd met haar zwager Marcus Paludanus. Die verdronk alles en keek niet naar de kinderen om, aldus Bauckjen. Doedtje had haar verzocht om het vierde kind, dat ziek en beroerd was, in de rouw te kleden in verband met het overlijden van haar zuster, moeder van het kind. Bauckjen stemde in met Doedtje's verzoek en onder toezicht van getuigen heeft zij geld van Doedtje aangenomen, waarvoor ze rouwkleding, hooskes en schoenen kocht. Vervolgens ging zij met met enkele andere vrouwen het huis van Marcus binnen. Ze troffen hem daar 'overstallig dronken en beschonken' aan. Toen ze hem vroegen hoe het verder moest met het zieke kind, bij wie ze in de mond een 'overgrote bedorvinge' aantroffen, had hij gezegd dat er niets meer aan te doen was en dat het zo moest blijven tot het zou sterven. Daarop had Bauckjen hem ernstig toegesproken. Ze vond dat hij als vader beter zijn best moest doen en ze wilde er een dokter bij. Met goedkeuring van de burgemeester en uiteindelijk ook van Marcus is het kind meegenomen en behandeld. Tot slot vertelt Bauck nog dat Marcus die dag wel voor een gulden aan brandewijn en 12 stuivers aan witbier had verzopen.⁵⁴⁸

1709 juni 19: op verzoek van Fokeltie van der Werf, weduwe van de vroedsman Feike Feikes, creditrice, vindt inventarisatie plaats in het huis van de clandestien vertrokken Marcus Paludanus, mr. chirurgijn te Sneek, van de weinige mobiele goederen en huisgeraden, om vervolgens bij boelgoed verkocht te worden ten profijte van de creditrice.⁵⁴⁹

Enkele maanden later – op 15 dec. 1709 – wordt een kind beluid van Marcus Paldamus, overleden in het diaconieweeshuis te Sneek.

1709 okt. 24: Marcus Pallidanus, burger te Sneek, verkoopt 1/6 part van een sate lands

---

544 WSW 126 81.

545 WSW 126 79.

546 SNE 8 2v.

547 Beluidensboek Sneek (Alle Friezen).

548 SNE 8 37.

549 SNE 136 398.

met huizing c.a. te Wolvega, Lyckle Lubberts ten oosten en de klerk Dentelius c.s. ten westen, aan Neeltje Boelens weduwe Wigeri voor 175 gg.⁵⁵⁰

Met de versnipperde verkoop van de boerderij stemnummer 47 te Wolvega aan Neeltje Boelens hebben we een mooi overzicht kunnen krijgen van de bloedverwanten van erfplater Cunera Franckena (zie ook IIIa.3).

Dat begint in 1709 met de verkoop van het hierboven vermelde zesde part door Marcus Paludanus, de enige uit zijn ouderlijk gezin die toen nog leefde. Hij verkocht toen een derde deel van de helft van de boerderij. De kleinkinderen van Auckien Franckena hadden die helft in 1697 geërfd van hun oudtante Cunera Franckena, vrouw van Saecke Idsinga. De verdeling van de helft in drieën was vanwege Auckiens drie kinderen. Het tweede derde deel werd in 1710 verkocht door de erfgenamen van Andries Souwerts. Het kwam door niaarkoop in handen van Eise van Franckena, wiens weduwe het in 1725 verkocht aan Neeltje Boelens.

Dat laatste derde deel was afkomstig van dr. Hebelus van Terwisscha. Hij liet het na aan zijn nicht Auck Anders Terwisscha, die het in 1716 verkocht aan Eise van Franckena. De andere helft van Wolvega 47 werd geërfd door Eise en zijn zuster Claeske Franckena, tantezeggers van Cunera, ieder voor de helft. De kinderen en kleinkinderen van Claeske doen in de jaren 1726 en 1729 in drie afzonderlijke verkopen hun bezit over aan Neeltje Boelens. Als laatsten verkochten de kinderen van Eise in 1730 hun kwart. Daarmee had Neeltje Boelens haar boerderij Wolvega stemnummer 47 compleet.

Uit dit huwelijk gedoopt te Sneek: Jeltje (1692), N.N. (1697), Meinke (1699), Trijntje (1701) en Doedt (1703).

VIIn. Rein Jurjens (zoon van Vk), huisman, in 1728 gebruiker van stemnummers 55 en 59 te Wirdum, overl. aldaar 1750, tr. Heeg 20 mei 1696 Lolck Dircks, ged. Wirdum 12 jan. 1673, dochter van Dirck Eelties, huisman aldaar, en Aeff Thomas.

Uit dit huwelijk:⁵⁵¹

1. Tiets Reins, ged. Wirdum 26 mei 1697, tr. aldaar 19 mei 1720 Claes Gerrits, bij huwelijk van Wirdum, wagenmaker, zoon van Gerrit Piers, wagenmaker te Wirdum, en Geertje Claeses.
Uit dit huwelijk gedoopt te Wirdum: Gertje (1721), Gerrit (1724), Lolkjen (1725), 2x Aafke (1727 en 1729) en Trijntje Claeses (1733).
2. Geiske Reins, ged. Wirdum 25 sept. 1698, tr. Beers 6 sept. 1722 Douwe Ymkes, geb. Beers 21 nov. 1688, huisman te Beers, in 1749 welgestelde boer, overl. aldaar 11 jan. 1776, zoon van Ymke Douwes Rollema, schoolmeester te Beers, en Baefke Yntes Kingma.

---

550 WSW 127 172

551 Ondanks hun afstamming in rechte mannelijke lijn van Francke Boeles (I), noemen de kleinzoon en achterkleinzoon van Rein Jurjens, te weten Rein Gatses (VIIn.10) en Dirk Jans (VIIn.7), zich geen Franckena, maar respectievelijk Van der Weide en Baarda.

- Uit dit huwelijk geboren te Beers: Baefke (1724), Ymke (1726) en Jurjen Douwes (1730).⁵⁵²
3. Douwe Reins, volgt VIIf.
  4. Grietje Reins, ged. Wirdum 14 okt. 1703, overl. aldaar 29 maart 1782, begraven te Aegum,⁵⁵³ tr. Wirdum 23 febr. 1727 Ruurd Broers, ged. Aegum 15 sept. 1700, huisman op de Borg aldaar, in 1749 gemeen boer, goed beslag, overl. Aegum 10 juli 1772, begraven aldaar,⁵⁵⁴ zoon van Broer Ruurds, huisman te Aegum, en Frouck Doeckles.
Uit dit huwelijk: Jurjen, ged. Wirdum 1728, Froukjen, ged. Idaard 1736, Lolkjen, ged. Idaard 1743 en Sytske Ruurds, ged. Idaard 1746.
  5. Jurjen, ged. Wirdum 21 febr. 1706.
  6. Jeltje Reins, ged. Wirdum 7 okt. 1708, overl. sept. 1782, tr. Wirdum 21 maart 1734 Wigle Tjerks, ged. Wirdum 16 aug. 1696, timmerman te Wirdum, overl. aldaar maart 1772, zoon van Tierck Folckerts en Grietje Pytters.
Uit dit huwelijk: Grietje (1735), Tierck (1736), Lolkjen 4x (1737, 1738, 1739 en 1743) en Rein Wigles 2x (1741 en 1744).
  7. Dirck Reins, ged. Wirdum 16 aug. 1711, in 1749 begoedigd te Blessum, overl. aldaar voor 1752, tr. Menaldum 25 jan. 1739 Sijke Jans, ged. Goutum 8 maart 1711, bij huwelijk van Menaldum, overl. Blessum 4 aug. 1794, waarschijnlijk dochter van Jan Theunis, huisman te Goutum, en Trijntje Birdes. Sijke tr. 2. 1752 Syds Tiedes (de) Swart te Blessum.
1752: Sijke Jans, weduwe van Dirk Reins, in leven huisman te Blessum, hertrouwt met Sies Tietes te Blessum, die wordt gesterkt met zijn vader Tiete Siedses. Tot curatoren over Jan (8), Loltje (5) en Trijn Dirks (2), de kinderen van Sijke en Dirk, worden benoemd Gatse Reins, huisman onder de klokslag van Leeuwarden, en Ruurd Broers te Aegum, beiden ooms van vaderszijde. Douwe Ymkes is assistent van de curatoren en mede oom van vaderszijde. Volgt scheiding, waarbij elk kind 400 carg. krijgt. Sies Tietes is hiervoor borg.⁵⁵⁵
Uit dit huwelijk gedoopt te Blessum: Lolkjen 3x (1739, 1740 en 1746), Jan (1743) en Trijntje Dircks (1749).
  8. Geertje, ged. Wirdum 11 maart 1714.
  9. Gatse, ged. Wirdum 14 febr. 1717.
  10. Gatse Reins, ged. Wirdum 1 jan. 1721, huisman onder de klokslag van Leeuwarden, in 1749 boer op de Oud- en Nieuwlanden aldaar,

---

552 Nakomelingen noemen zich Kingma.

553 Walle 46.

554 Walle 44.

555 MEN 94 369v.

overl. aldaar 1771, tr. Leeuwarden (Galileeër kerk) 18 aug. 1748 Jetske Claeses, bij huwelijk uit Leeuwarden.

1758: Gatse Reins is gebruiker van 12 pm land onder Leeuwarden, bekend onder nummer 107 van het floreenkohier.

1767: Gatse Reins wordt beboet wegens het toebrengen van slagen en het bedreigen van Tettie Heeres, de vrouw van Hendrik Pytters.⁵⁵⁶

1771: Rein Gatses, 23 jaar, wonende bij zijn vader Gatse Reyns, huisman op de boereplaats de magere weide onder de klokslag van Leeuwarden, doet aangifte van de slacht van twee schapen. Daders onbekend.⁵⁵⁷

1771: Sies Tietes te Blessum, Mient Jacobs onder de klokslag van Leeuwarden en mederechter Pytter Douwes Hoekstra worden curatoren over Rein (22 en Lolkien Gatses (16), weeskinderen van Gatse Reins, om met de moeder te scheiden.⁵⁵⁸

Uit dit huwelijk: Rein (1749), Doeke (1751) en Loltje (1755).

VIo. Aucke Meyes (zoon van Vm), huisman te Idsega, overl. aldaar 1716/1717, tr. ca. 1700 Tiesck Cornelis, overl. na 1717, dochter van Cornelis Dircks, huisman te Oppenhuizen en Uylck Wybrens.⁵⁵⁹

1711 en 1716: Aucke Meyes is gebruiker van de reëlnummers 9 en 10 te Idsega, respectievelijk groot 69 en 50 pm. Auke Tijmens is eigenaar. In 1717 Aucke Meyes weduwe.⁵⁶⁰

1713: Aucke Meyes en Tjiesck Cornelis te Idsega zijn 100 carg. schuldig aan Claes Gatses Scaevola, schoolmeester te Oudega.⁵⁶¹

Uit dit huwelijk:

1. Auke Aukes, volgt VIIg.
2. Antje Aukes, volgt VIIh.
3. Meje Aukes, volgt VIIi.
4. Uylck Aukes, volgt VIIj.
5. Wyntsen Aukes, geb. Idsega ca. 1715, visser en schapenhouder, in 1749 gering vrijgezel te Allingawier, overl. Exmorra 16 juli 1782.

1782: door de erfgenamen van Wyntsen Aukes vindt de aangifte van de collaterale successie plaats. Antje Aukes te Exmorra, Tjetske Jans, vrouw van Jan Hessels te Winsum, nagelaten dochter van Uylck Aukes, Auke Aukes te Tjerkwerd, en de

---

556 HCL, T1001, inv.nr. 190 233.

557 HCL, T1001, inv.nr. 2642 168.

558 HCL, T1001, inv.nr. 3333 97.

559 De moeder van Cornelis Dircks was Tiesck Cornelis, vrouw van Dirck Siercks. De vrouw van Aucke Meyes met dezelfde naam wil ik daarom zien als dochter van Cornelis Dircks en Uylck Wybrens.

560 T5, HvF 5093 en 5094; reëelkohier Wymbritseradeel.

561 WYM 96 78v.

kinderen van de overleden broer Meye Aukes te Exmorra erven elk 1/4 deel. Uit de inventarisatie blijkt dat Wyntsen visser was en schapen hield.⁵⁶²

VIp. Abel Meyes (zoon van Vm), huisman te Idsega (1707), Hommerts/Jutrijp (1716), Heeg (1725), Koudum (1726) en Molkwerum (1734), tr. ca. 1715 zijn achternicht Ysck Jurjens,⁵⁶³ ged. Koudum 21 maart 1686, dochter van Jurjen Lolles te Koudum en Joll Gatjes.

Jurjen Lolles was een zoon van Lolle Gerbens en Pietrick Abels (IIIC.4).

1715: Abel Meyes en Yskje Jurjens komen van elders naar Hommerts. Later vertrokken naar Oudega.

1749: Abel Meyes, huisman te Molkwerum, wordt voor 34:5- aangeslagen in de quotisatie met 5 volwassenen.

Uit dit huwelijk:

1. Meye Abels, volgt VIIk.
2. Uylck, ged. Hommerts 23 febr. 1716.
3. Jurjen, ged. Heeg 3 april 1718.
4. Francke Abels, ged. Heeg 24 nov. 1720, overl. Molkwerum 14 jan. 1781.
1744 febr. 20: Franke Abels, jongeman, doet belijdenis te Molkwerum. Lidmaat in 1755.
1781: Jurjen Ables, huisman te Molkwerum, is erfgenaam van zijn broer Franke Ables, overleden aldaar op 14 jan. 1781.⁵⁶⁴
5. Jolckjen Abels, ged. Heeg 8 aug. 1723, overl. Molkwerum 1757.
Jol Abels doet belijdenis te Molkwerum op 20 febr. 1744. Lidmaat in 1755, overleden 1757.
6. Pytter Abels, ged. Koudum 26 mei 1726, overl. Molkwerum 1763.
Pytter Abels is in 1755 lidmaat te Molkwerum, overleden in 1763.
7. Jurjen Abels Franckena, volgt VIIIm.

VIq. Francke Meyes (zoon van Vm), geb. Idsega 1683, huisman te Oppenhuizen en Uitwellingerga, overl. aldaar 1760/61, begraven aldaar,⁵⁶⁵ tr. Oppenhuizen 5 febr. 1713 Nan Sybrens, van Oppenhuizen, overl. Uitwellingerga 26 jan. 1763, begraven aldaar,⁵⁶⁶ weduwe van Foppe Piers te Oppenhuizen, waarschijnlijk dochter van Sybren Willems te Oppenhuizen.

Francke zal via zijn schoonzuster Tiesck Cornelis (VIO) in Oppenhuizen zijn beland.

.....
562 WON 315 167v.

563 Jelle de Jong, Buwa Wabbaz te Sandfirden, *Gfb* 1999 61 en 78/79.

564 HON 43 181.

565 Walle 7403.

566 Walle 7404.

1684: Sybren Willems te Oppenhuizen heeft het weeskind van wijlen Jouck Jacobs en Poppius Boorsma in de kost.⁵⁶⁷

1708: de echtelieden Sybren Willems en Aafke Andries zijn lidmaat te Oppenhuizen/Uitwellingerga.

Van de vijf kinderen van Francke Meyes en Nan Sybrens heeft er slechts één een naam van vaderskant: Meye. De overige vier namen, Sybren, Epck, Lammert en Willem, moeten van moederszijde komen. Op grond van deze constatering komt Sybren Willems te Oppenhuizen in beeld als vader van Nan. Lammert Sybrens zie ik als haar broer. Nan vernoemde haar derde zoon naar deze Lammert. Er is één dochter: Epck. Zij zal de naam hebben gekregen van Nan's onbekende moeder. Sybren Willems was eerst getrouwd met Trijntje Claeses (geb. 1646).⁵⁶⁸ In 1678 had Sybren Willems zijn aangekochte woning te Scharnegoutum 'heimelijk' verlaten, zonder de koopsom volledig te betalen.⁵⁶⁹ De hypothese is dat Sybren rond die tijd is hertrouwd en in Oppenhuizen is gaan wonen en daar minimaal twee kinderen heeft gekregen. Die tweede vrouw zou heel goed Epk Lammerts geheten kunnen hebben. In 1701 trouwt Sybren Willems van Oppenhuizen te Winsum zijn derde vrouw Aafke Andries.

1707: Lammert Sybrens (broer van Nan Sybrens), gesterkt met zijn vader te Oppenhuizen, wordt veroordeeld tot het betalen van 24 carg. 'tersaecke reale injurie den 12 januari 1706 begaen' tegen ds. Wibrandus Nijkerk.⁵⁷⁰

1711 febr. 13: Nan Sybrens doet belijdenis te Oppenhuizen als weduwe van Foppe Piers.

1713: Franke Meyes, boer te Oppenhuizen, is 30 jaar.⁵⁷¹ In dat jaar is hij daar met attestatie aangekomen uit Oudega (W).

1718: Franke Meyes is gebruiker van stemnummer 8 te Oppenhuizen.

1728: Franke Meyes is gebruiker van stemnummer 2 en eigenaar/gebruiker van stemnummer 3 van Uitwellingerga.

1749: Franke Meyes is 'redelijke boer' te Uitwellingerga met een aanslag van 29:-:-.

1759/1760: Franke Meyes te Uitwellingerga met 20 koeien, in 1761 Willem Frankes.⁵⁷²

Uit dit huwelijk:

1. Sybren Frankes, volgt VIIIn.
2. Meye Frankes, volgt VIIo.
3. Epk Frankes, volgt VIIp.
4. Lammert, ged. Uitwellingerga 24 dec. 1719.
5. Willem Frankes, volgt VIIq.

VIr. Berber Meyes (dochter van Vm), geb. Oudega (W) 1691, bij huwelijk van Oudega (W), in 1749 te Makkum, tr. 1. Heeg 1 jan. 1718 Hotse Claeses,

---

567 WYM 53 226.

568 WYM 50 277; 93 107v.

569 WYM 79 125v, 163.

570 WYM 27 46v.

571 HvF 265 9.4.1715 18.

572 Speciekohier Uitwellingerga, kohlernummer 5.

geb. Idsega 1664, bij huwelijk van Heeg, woont in 1727 te Zurich, overl. aldaar voor 1731, zoon van Claes Everts te Idsega en Lysbeth Hotses; tr. 2. ca. 1731 Sierck Siercks te Zurich.

1683: het sterfhuis van Lysbet Hotses, weduwe van Claes Everts en later van Sybren Ulbes Pettinga, wordt geïnventariseerd. Op verzoek van Hotse (19), Marijke (16), Evert (12) en Homme Claeses (5), kinderen van Claes en Lysbet, wordt Jouke Oeges te Oudega curator.⁵⁷³

Op 1 juli 1707 wordt Abel Meyes te Idsega, broer van de wees, curator over Berber Meyes (16), dochter van wijlen Meye Franckes.⁵⁷⁴

1749: Berber Meyes te Makkum wordt gealimenteerd.

Uit het eerste huwelijk:

1. Lysbet, ged. Zurich 15 juni 1727.

Uit het tweede huwelijk:

2. Doutzen Siercks, ged. Zurich 16 nov. 1732, tr. Jan Pytters, in 1755 en 1759 te Oosterbierum. Uit dit huwelijk gedoopt te Oosterbierum: Pytter (1755) en Berber (1759).

VI. Francke Ydes (zoon van Vn), ged. Koudum 21 okt. 1694, huisman te Koudum, overl. aldaar 1779/1780,⁵⁷⁵ tr. aldaar 28 nov. 1723 Geertje Wopckes, bij huwelijk van Workum, overl. Koudum 1771/1772, dochter van Wopcke Claeses, huisman te Wolsum, en Riemke Wygers.

1718: Franke Ydes, jongeman, is lidmaat te Koudum. Hij doet daar belijdenis in 1717 en zijn vrouw Geertje Wopkes in 1724. Beiden zijn lidmaat in 1728 en 1735.

1730: Franke Ydes te Koudum en Claes Wopkes te Ferwoude zijn curatoren over Jenk (6) en Riemke Rintjes (4), weeskinderen van Rintje Alberts te Oudega.⁵⁷⁶

1749: Francke Edes te Koudum is "gemeen huysman" met vier volwassenen, 1 kind en een aanslag van 41:8:0.

1763: Franke Ydes is eigenerfde te Koudum, oud 68 jaar.⁵⁷⁷

1767: Franke Edes heeft hier een klein huis gebouwd op een koude plaats in den jare 1764, nu 't 4de jaar. In 1772 is Frankes vrouw overleden. Franke komt dan bij zijn zoon Yde in te wonen op nummer 121. Bij het opmaken van de kohieren in 1780 is Franke overleden, wonend 'in een loots'.⁵⁷⁸

---

573 WYM 53 93.

574 WYM 35 64.

575 peciekohier Koudum, kohiernummers 163 en 121.

576 WYM 35 147v.

577 Bijlagen civiele sententies HvF 898-3.

578 Speciekohier Koudum, kohiernummer 163. 'Koude plaats' is een plek waar nooit eerder een huis had gestaan. Omdat het na de bouw tien jaar lang was vrijgesteld van schoorsteengeld, werden de jaren van gebruik nauwkeurig bijgehouden.

Uit dit huwelijk:

1. Yde, ged. Koudum 13 maart 1726, jong overleden.
2. Wopke, ged. Koudum 17 mei 1728.
3. Riemke, ged. Koudum 11 dec. 1729.
4. Riemke Frankes, volgt VIIr.
5. Rins, ged. Koudum 13 febr. 1735.
6. Yde Frankes Frankena, volgt VIIs.

VI. Lysbet Ydes (dochter van Vn), ged. Koudum 28 nov. 1697, tr. aldaar 27 juli 1727 Dirck Jans, geb. 1697, huisman te Koudum, overl. 1778/1782.

1726: Dirck Jans doet belijdenis te Koudum. In 1728 lidmaat en in 1735 hij en zijn vrouw Lysbet Ydes.

1738: Dirck Jans en vrouw te Koudum kopen een huis, stede, hovinge en lytshuis c.a. te Koudum bij Heert Yges metter dood ontruimd, van Sioerdt Yges c.s. voor 625 gg.⁵⁷⁹

1754: Dirk Jans te Koudum koopt 14 hoofden maadland aldaar bij donatie bekomen van de heer commijs Schik.⁵⁸⁰

1764: Dirk Jans, boer te Koudum, is 67 jaar oud.⁵⁸¹

1776: Dirk Jans te Koudum verkoopt huis en stede te Koudum voor 625 carg. aan Tijmen Gerrits, koopman te Hindeloopen. Simk Dircks, gesterkt met haar man Sjouwe Ellerts, vraagt het niaar. Gatse Waltes Jaarsma protesteert namens de buurman Beuwe Jaytses te Koudum.⁵⁸²

Uit dit huwelijk:

1. Jan, ged. Koudum 14 maart 1728.
2. Rins Dircks, ged. Koudum 28 aug. 1729, tr. Koudum 1 juni 1755 Auke Fongers, van Bakhuizen, waarschijnlijk zoon van Fonger Aukes, huisman te Mirns en Bakhuizen, en Antje Jans.

Uit dit huwelijk gedoopt te Koudum: Anne Aukes Hofstra (1756) en Lysbet Aukes (1758).

3. Jan Dircks, ged. Koudum 7 okt. 1731, huisman te Koudum, overl. 1803/1804,⁵⁸³ tr. aldaar 2 april 1762 Antje Jurjens, ged. Koudum 30 mei 1734, overl. Balk 2 febr. 1808, dochter van Jurjen Idses, grootschipper te Koudum en Rutjen Wybrens.

1782: Durk Jans kinders, nu Jan Durks, zijn eigenaar van een huis en hovinge (nr. 679) te Koudum. Gebruiker is Sjouwe Ellerts.⁵⁸⁴

1786 en 1792: Jan Dirks, Rimmer Sybrens en Bauke Sipkes zijn curatoren over

---

579 HON 26 34v.

580 HON 26 194.

581 HvF 183 1-2-1764.

582 HON 27 21.

583 Speciekohier Koudum, kohinummer 56.

584 T5, HvF 4017, reëelkohier HON, Koudum, kohinummer 679.

Geertje, Rimmer, Rutjen, Jurjen en Antje Reins, minderjarige kinderen van wijlen Rein Jurjens en Fok Sybrens. De jongste kinderen Jurjen en Antje worden aangenomen tot publieke alimentatie.⁵⁸⁵

1810: Durk Jans en Gerben Willems, beiden te Koudum, en Otte Jans te Balk curatoren over Willem, Trijntje, Sjouwe en Simk Ellerts, weeskinderen van Ellert Sjouwes en Beitske Willems.⁵⁸⁶

Uit dit huwelijk gedoopt te Koudum: Dirk Jans Jaarsma (1762), Rutjen (1764), Jurjen (1767), Wybren (1769) en Douwe (1773).

4. Yde, ged. Koudum 27 sept. 1733.
5. Simk Dircks, ged. Koudum 5 febr. 1736, overl. aldaar 1781/1782,⁵⁸⁷ tr. aldaar 7 aug. 1757 Sjouwe Ellerts, ged. Koudum 18 sept. 1735, huisman te Koudum, overl. na 1805, zoon van Ellert Sjouwes, huisman te Koudum en Rink Eelkes.

Uit dit huwelijk, gedoopt te Koudum: Ellert (1757), Rens (1760), Dirk (1762), Jouk 2x (1765 en 1766), Rink (1769), Eelke (1773) en Yde (1778).

6. Yde Dircks, ged. Koudum 11 okt. 1739, overl. aldaar 25 jan. 1808, tr. Koudum 4 nov. 1764 Wypck Yntes, bij huwelijk van Koudum. Geen kinderen bekend.

Zevende generatie

VIIa. Matthys Reynders (zoon van VI d), ged. Oldeholtpade (r.k.) 3 febr. 1705, in 1744 te Oldetrijne, in 1749 arbeider te Sonnega, sinds 1751 te Wolvega, overl. aldaar 1772/1773,⁵⁸⁸ tr. 1. Oldetrijne 28 april 1737 Lammigje Rutgers, ged. Wolvega 19 maart 1717, overl. voor 1749, dochter van Rutger Wolters en Cornelisjen Barends; tr. 2. Oldelamer 15 sept. 1754 Piertien Harmens, ged. Wolvega 7 juni 1715, overl. na 1775, weduwe van Berend Anders, dochter van Harmen Eises en Grietje Piers.

1744: Mathijs Reynders te Oldetrijne, insolvent, 2 personen.⁵⁸⁹

1749: Mathijs Reinders is arbeider te Sonnega, aantal volwassenen: 1, aantal kinderen: 3, aanslag: 11:1:-.

1754: boelgoed door Piertjen Harmens te Wolvega, weduwe van Berend Andries, als moeder van haar twee kinderen bij Berend, voor 1/3, Harmyna Gosling, weduwe van Andries Jochems, namens haar dochter Anna Andries en haar man Joost Jans te Amsterdam, ingevolge schriftelijke procuratie van notaris Bouman aldaar, voor 1/3 en Lummigje Andries, meerderjarige ongehuwde dochter, ook te Amsterdam voor het

585 HON 21 2 en 25.

586 HON 16 28v.

587 Speciekohier Koudum, kofiernummer 56.

588 Speciekohier Wolvega, kofiernummer 123.

589 Register van Familiën.

overige 1/3 deel samen erfgenamen van hun broer Coop Andries, overleden te Sonnega. In de marge: Piertje Harmens verklaart op 25 nov. 1755 namens haar kinderen en gesterkt met haar man Mathijs Reynders, dat haar 7 carg. 2 stuivers en 12 penningen zijn betaald van het 1/3 deel van het 'boelgoetje' door klerk Van Riesen. Matthijs tekent met een schematisch poppetje.⁵⁹⁰

1762: Pierte Harmens doet belijdenis te Wolvega. In 1775 vertrekt ze naar Oldemarkt.

Uit het eerste huwelijk:

1. Reinder, ged. Oldetrijne 23 febr. 1738.
2. Rutger Matthys, ged. Oldelamer 28 okt. 1739, bij huwelijk van Balk, woont achtereenvolgens te Joure (1764), Sonnega (1766-1767), Nijelamer (1768-1771), Sonnega (1772), Wolvega (1773), Joure (1774-1775), Wolvega (1776-1777) en Joure, overl. na 1796,⁵⁹¹ tr. Heerenveen 22 mei 1763 Antje Tietes, ged. aldaar 4 dec. 1740, dochter van Tiete Wypkes en Aaltje Oeges.

Uit dit huwelijk gedoopt: Lammigjen (Joure 1764),⁵⁹² 2x Matthijs (Wolvega 1767 en 1778), Aale (Wolvega 1770) en Tiete (Wolvega 1772) en Aaltje (Joure 1781).

3. Femmigje, ged. Oldetrijne 17 april 1746.
4. Johannes/Jannis/Jan Matthys Frankena, geb. 1748/1749, bij huwelijk van Oldemarkt, mr. schoenmaker aldaar, overl. aldaar 5 febr. 1802,⁵⁹³ tr. 1. Oldemarkt 23 aug. 1778 Sytske Oelkes, bij huwelijk van Kuinre; tr. 2. Oldemarkt 26 maart 1786 Anna Claeses, geb. Noordwolde 1744, overl. Oldemarkt 12 nov. 1812, dochter van Claes Hijmens en Antje Tyden.

1775: Jan Matthijs Frankena wordt lidmaat op belijdenis te Oldemarkt.

1789: Johannes Frankena wonende te Oldemarkt, draagt voor f 375,- 1/8 over aan Tyde Claasen op 't Cloesterenveen, die 1/4 bezit.⁵⁹⁴

Uit dit huwelijk: Lammigjen (1779) en Matthys (1780).

Laatstgenoemde Matthys Frankena kreeg één kind. Uit zijn derde huwelijk met Yda Stuart liet hij een dochter Hendrika Frankena (1832-1916) na en daarmee sterft deze tak in mannelijke lijn uit. Hendrika,⁵⁹⁵ gehuwd met Yme Berends Kuiper te Heerenveen, kreeg vier kinderen.

---

590 WSW 100 300.

591 Speciekohieren Sonnega (kohiernummer 8), Nijelamer (kohiernummer 16), Wolvega (kohiernummer 65 en 23) en Joure (kohiernummer 179), dan - in 1796 - met de aantekening: Hoogstraterkwartier, armenhuis.

592 Uit haar en haar man Jan Martens een familie Keuning te Joure.

593 Begraafboek Oldemarkt, via de website Van Papier naar Digitaal.

594 Drents Archief: Schultenprotocol Beilen dd 3.4.1789.

595 Volgens haar geboorteakte, d.d. 16 maart 1832 te Oldemarkt, is Hendrika Frankena op 29 sept. 1859 erkend door Matthijs Frankena en Yda Stuart.

Uit het tweede huwelijk:

5. Harmen, ged. Wolvega 15 mei 1755.
6. Claes Matthys Frankena, ged. Wolvega 15 mei 1755, schoenlapper te Oldemarkt, overl. aldaar 14 okt. 1811, tr. Oldemarkt 3 jan. 1790 Trijntje Cornelis Dijkstra, bij huwelijk van Blesdijke.

Uit dit huwelijk geboren te Oldemarkt: Matthys (1790), Piertjen (1792) en Cornelis (1794).

1795: Klaas Matthijs Frankena is schoenlapper te Oldemarkt. Zijn gezin bestaat uit twee personen.⁵⁹⁶

VIIb. Eise Jans (zoon van VIh), ged. Stavoren 5 juni 1729, overl. aldaar 1774/1775, tr. aldaar 10 febr. 1760 Grets Jans, bij huwelijk van Stavoren, overl. aldaar 1800, dochter van Jan Teunis, mr. scheepstimmerman te Stavoren.

1747: de fiscaal van Stavoren als klager contra Jan Reytsjes, schipper aldaar, wegens zijn zoon Eyse Jans, die een boete krijgt van 6 carg. wegens 'inselentjen aan de vrouw van Beert Arjens mispleegt'.⁵⁹⁷

1770: Eise Jans bewoont specienr. 2 van Stavoren. In 1775 blijkt hij te zijn overleden en woont alleen zijn weduwe er. Zij gaat in 1780 naar nr. 249. Daar woonde eerder de dan overleden Jan Teunis, die wordt opgevolgd door Teunis Jans, respectievelijk de vader en broer van de weduwe. De weduwe Eise Jans komt te wonen in het 'pikhuisje' op dat nummer. In de jaren 1800 en 1801 zijn achter elkaar overleden de weduwe Eise Jans en haar broer Teunis Jans. Sindsdien zitten de gebroeders Reytsje en Aldert Eises op nr. 249, 't pikhuis ledig.

Uit dit huwelijk:

1. kind, overl. Stavoren 21 febr. 1765.
2. Reitie Eises Frankena, ged. Stavoren 10 mei 1767, mr. scheepstimmerman te Stavoren, later tapper te Amsterdam, overl. aldaar 13 jan. 1823, tr. ca. 1801 Geesje Klazes ten Heuvel, ged. Meppel 14 dec. 1777, dochter van Klaas Hendriks ten Heuvel en Claesjen Jans Timmerman.

1811: Reitse Eyses te Stavoren neemt voor zich en zijn kinderen Grets (7), Klaasje (5) en Rinkje (3) de familienaam Frankena aan.

Uit dit huwelijk geboren te Stavoren: Grets 2x (1802 en 1804), Klaasjen (1806) en Rinkje (1808).⁵⁹⁸

3. Aaldert Eises Frankena, ged. Stavoren 1 juli 1770, mr. scheepstimmerman te Stavoren, overl. Rotterdam 14 febr. 1812. Ongehuwd.

---

596 HCO, Volkstelling Oldemarkt 1795.

597 STA 2 304.

598 De dochters Grets en Rinkje trouwen wel, maar krijgen geen kinderen. Klaasje blijft ongehuwd.

1800: Reitse en Aldert Eyses zijn mede-erfgenamen van hun grootvader Jan Teunis, die een schuld achterliet van 11.685 carg. aan L. Feijens te Leeuwarden, wegens geleverd hout.⁵⁹⁹

1809: in wijk A te Stavoren onder de nummers 41 t/m 43; 41: Reitse en Aldert Eyses, timmerlieden, gedemolierd, was voorheen een timmerwerf. 42: Lodewijk Feijens, koopman te Leeuwarden, Reitse Eyses, een huis. 43: Reitse en Aldert Eyses, timmerlieden, gedemolierd.⁶⁰⁰

1810: Reytje Eyses en Aaldert Eyses, sloopstimmerlieden te Stavoren, verkopen hun ballastscheepje voor f 75,- aan Gerben Siedses te Stavoren.⁶⁰¹

1811: Aldert Eyses te Stavoren neemt de familienaam Frankena aan.

VIIc. Hendrica Franckena (dochter van VIIi), ged. Sneek 20 april 1738, overl. Sneek 19 mei 1786, begr. aldaar 26 dito, tr. 1. Franeker 19 okt. 1760 Lubbartus van der Bildt, geb. Franeker ca. 1735, microscoopmaker en koopman te Franeker, overl. kort voor 27 juli 1775, zoon van Jan Pytters van der Bildt, mr. horlogemaker en telescoopmaker te Franeker, en Jetske Lubberts; tr. 2. Sneek 5 dec. 1779 Hette Klazes van der Tempel, geb. Sneek ca. 1752, overl. aldaar 5 jan. 1791, weduwnaar van Popkien Hendriks Weiland, zoon van Claes Willems van der Tempel en Sara Feikes Stuïtsma. 1753: G. van Frankena te Sneek sluit een lijfrente af van f 200,- voor zijn dochter Hendrica van Frankena (15), overleden op 26 mei 1786, van wie Maria van Echten de moeder is geweest.⁶⁰²

1763 dec. 11: Hendrica Frankena en haar man Lubbertus van der Bildt doen belijdenis van hun geloof te Franeker. In 1766 zijn ze daar lidmaat en wonen in de Zilverstraat. Op 27 juli 1775 is Hendrica vertrokken naar Sneek.

1767: Lubbartus van der Bildt, microscoopmaker en koopman, en Henrica van Frankena te Franeker, zijn 200 carg. schuldig aan de heer Dominicus Terpstra, erfgezetten te Ried.⁶⁰³

1775: Popkien Hendriks, gesterkt met haar man Hette van der Tempel, koopt een huis en erf in de Borgstraat te Sneek, genaamd De Korenbeurs, door Jetske Weiland bewoond, van Claes Gosliga, oud schepen te Sneek en Eelco Molinus, medicinae doctor te Heerenveen, als curatoren over Gerben en Trijntje Eekma, Petrus Eekma mede te Heerenveen en Harmanus Haga, leraar der gereformeerde gemeente te Oldeboorn, voor 950 carg.⁶⁰⁴

599 STA 42 122.

600 Oud Archief Stavoren, archief 538 (Nijefurd), lijst van opname der huizen en gebouwen, personeel en meubilaire taxen. Te raadplegen op internet.

601 Notaris Horatius Albarda, toegang 26, inv.nr. 126001, aktenr. 00010.

602 R.S. Roorda, *Nammen ut âlde Liiffrinte-Registers yn Fryslân (1624-1809)*, blz. 22.

603 RR 312 100v.

604 SNE 200 117.

1786 mei 19: Henderyke van Frankena wordt te Sneek begraven. De overledene laat een dochter na.⁶⁰⁵

Uit het eerste huwelijk:

1. Maria van der Bildt, ged. Franeker 18 nov. 1767, overl. Sneek 4 dec. 1787, tr. Sneek 10 sept. 1786 Jan Jans Glastra van Loon, geb. Oldemarkt 9 dec. 1758, koopman te Sneek, Oldemarkt, Harlingen en St. Annaparochie, overl. aldaar 25 dec. 1829, zoon van Jan Pytters van Loon, schout van Kuinre en Blankenham, en Rijkje Jans Glastra. Hij tr. 2. Sneek 28 dec. 1788 Anna Jimkes.

1788 maart 31: de boedel en nalatenschap van Maria van der Bildt, overleden op 4 dec. 1787 te Sneek, wordt geïnventariseerd ten behoeve van het collateraal. Jan Glastra van Loon te Sneek is enig erfgenaam bij testament van zijn overleden vrouw. Er is een huis op het Grootzand in Sneek met nr. 129 op het reëelkohier, ter waarde van 629 carg. dat Jan en Maria samen hebben bezeten. Het zilver en goud van Maria wordt getaxeerd op 160 carg.⁶⁰⁶

Uit het huwelijk van Maria en Jan een zoon Jan, geb. Sneek 16 juni 1787, overl. voor 4 dec. 1787.

VIIId. Maria Montenak (dochter van VIj), geb. Sneek 1697,⁶⁰⁷ bij huwelijk geboortig van Fryslân maar wonend te Cadzand, overl. Oostburg 14 maart 1770, tr. aldaar 2 jan. 1724 Jacobus Mallefas, ged. Cadzand 19 jan. 1698, overl. na 1737, zoon van Jacob Mallefas, mr. schoenmaker aldaar, en Majjken van Pamel.

Maria zal waarschijnlijk via haar oom Eelco Eelcoma (Vg.2), die predikant was te Cadzand, kennis hebben gekregen aan haar man Jacobus Mallefas.

1722/1736: Maria Montenak is getuige bij de doop van respectievelijk Catarina en Everhardus, dochter en zoon van Gerardus Tadema en Anna Verschuyl te Haarlem.

1728: (deze?) Jacob Mallefas is schepen te Oostburg.⁶⁰⁸

1735: Maria Montenak is getuige bij de doop van Zuzanna, dochter van (haar zwager en schoonzus) Hendrik de Bourgonje en Zuzanna Mallefas te Cadzand. In hetzelfde jaar is

---

605 www.AlleFriezen.nl. Op 26 mei werd ze beluid, waaruit valt te concluderen dat ze op 19 mei moet zijn overleden (i.p.v. begraven).

606 SNE 260 72.

607 Begraafboek Oostburg: Maria Montenak, weduwe van Jacobus Mallefas, geboren 'in de stad Sneek in Vrieslant', woonachtig in het tweede gedeelte van de Generale Prins Willempolder, oud 73 jaar, overl. op 14 maart 1770 en begraven op 20 maart daaropvolgend op het kerkhof te Oostburg.

608 Google Books: *Naamregister der leeden, steeden en regeeringe derzelve, Uyt welke de vergaderinge van haar edele groot mogende de heeren Staten van Holland en West-Vriesland bestaat*, blz. 146.

Jacob Mallefas getuige bij de doop van Zuzanna, dochter van (zijn broer) Isaac Mallefas en Zuzanna Verdouw te Cadzand.

1746: Maria Montenak is getuige bij de doop van Abraham, zoon van Isaack Mallefas en Susanna Verdouw te Cadzand.

Uit dit huwelijk, voor zover bekend:⁶⁰⁹

1. Jacob Mallefas, ged. Cadzand 15 febr. 1726 (getuigen Jacob Mallefas en Majjken van Pamel).

Hij kan identiek zijn aan de Jacob(us) Mallefas die in 1767, 1768, 1772, 1775 en 1791 getuige is bij de dopen van respectievelijk Aaltje, dochter van Pieter Callewaart en Dina Mallefas te Groede, Maria, dochter van Jannes de Swarte en Maria le Safter te Breskens, 2x Cathalijnje, dochters van Jacobus Schout en Elisabeth le Saffre te Groede en Jacob, zoon van Jacob de Vos en Jannetje van Laare te Groede.

2. Maike, geb. Nieuwvliet april 1733, overl. aldaar 8 juli 1733.
3. Elisabeth Mallefas, geb. Nieuwvliet 1736/1737, overl. Oostburg 27 april 1801,⁶¹⁰ tr. 1. ca. 1762 Isaac Libert, geb. Oostburg 1721, huisman op de hofstede 'Welgelegen' in het tweede gedeelte van de Generale Prins Willempolder te Oostburg,⁶¹¹ overl. aldaar 15 april 1776 (oud 55 jaar, laat na onmondige wezen), sinds 11 juni 1761 weduwnaar van Magdaleena de Bakker; tr. 2. ca. 1777 Thomas van Hecke, ged. St. Anna ter Muident 18 jan. 1750, eveneens huisman op 'Welgelegen', overl. aldaar 4 sept. 1780, zoon van Johannes van Hecke en Adriana Personne; tr. 3. Groede 14 okt. 1781 Simon Cuvellier, bij huwelijk van Groede, ged. aldaar 18 jan. 1756, cultivateur op 'Welgelegen' te Oostburg tot 1795,⁶¹² hij en Elisabeth wonen sindsdien te Oostburg (dorp),⁶¹³ overl. na 1802, zoon van Jannis Cuvellier en Adriana Oudvos. Hij tr. 2. 9 dec. 1801 Janneke Buik.

1774: Elisabeth Mallefas is lidmaat te Oostburg.

1808: Simon Cuvellier is getuige bij het huwelijk van Albert Mallefas (zoon van Hendrik Mallefas en Cornelia Albert) en Marie Coolman te Oostburg.

---

609 In het begraafboek van Oostburg de aantekening bij de dood van Maria Montenak: 'laat mondige kinderen na'.

610 Zeeuws Archief, Oostburg overlidensakten burgerlijke stand: Elisabeth Mallefas, overl. Oostburg 27 april 1801, oud 64 jaar, geboren te Nieuwvliet, dochter van Jacobus Mallefas en Maria Montenak, vrouw van Simon Cuvellier, cultivateur te Oostburg.

611 Dr. J. de Hullu, *De hofsteden van Schoondijke en hunne bewoners in vroeger en later tijd*, Oostburg 1939, blz. 54/55. Te raadplegen op internet.

612 Idem. Een cultivateur is een landbouwer.

613 Rijksarchief Gent (België), T164, inv.nr. 664, inwoners Zeeuws Vlaanderen 1796-1799 (via Zeeuws Archief.nl).

Uit het eerste huwelijk geboren te Oostburg:⁶¹⁴ Jacobus 2x (1764 en 1766),⁶¹⁵ en Maria Libert (1768).

4. Hendrik Mallefas, in 1765 te Breskens en Nieuwvliet, overl. Nieuwvliet 15 aug. 1787,⁶¹⁶ tr. Cornelia Albert, geb. Nieuwvliet 1744,⁶¹⁷ overl. Oostburg 29 febr. 1812, dochter van Jan Albert te Nieuwvliet en Vijntje/Levina Tiers. Zij tr. 2. Jozias Luscier.

1765: Hendrik Mallefas vertrekt als lidmaat van Breskens naar Nieuwvliet.

Uit dit huwelijk geboren te Nieuwvliet: Jacob (1782), Albert (1785) en Levina Maria Mallefas (1786).

VIIe. Andries Montenak (zoon van VIj), geb. ca. 1703, mr. schroor te Sneek, overl. aldaar 22 okt. 1780,⁶¹⁸ tr. Amsterdam 14 maart 1738, (bij huwelijk van Wieuwert, oud 35 jaar, wonende op de Kolk, geassisteerd door zijn broer Albert (lees Abel) Montenak) Geeske Weernink (ook Warwoud, Wernouw, Weerningh, Wernink, en Warners), geb. ca. 1715, afkomstig van 'Gilhuys', oud 23 jaar, woont als voren, geassisteerd met haar oom Hendrik Nottelman.

1744: Andris Montenak in het Grootsandster Quartier te Sneek zegt een bedrag toe van 3 carg., 4 personen.

1749: Andrys Montenak, mr. schroor op het Kleinzand te Sneek, wordt aangeslagen voor 20 carg. quotisatie-belasting. Volwassenen: 2, kinderen: 3.

1769 aug. 16: Andries Montenak en Geesie Wernink zijn getuigen bij de doop van Andries, zoon van Hendrik Montenak en Weijnpien Koopman te Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrik Montenak, ged. Amsterdam 22 juni 1738, begraven aldaar 16 okt. 1738 (Karthuizer Kerkhof).
2. Hendrik Montenak, ged. Sneek 16 maart 1740, kleermaker te Amsterdam, in 1775 te Sloterdijk, in 1800 op de 'Cingel op de Appelmarkt' te Amsterdam, overl. na 1800, ondertr. Amsterdam 1 mei 1767 (bij huwelijk van Sneek, gereformeerd, oud 27 jaar, in de Dirk van Hasseltssteeg, vader Andries Montenak te Sneek) Weimtje Dries Koopman (bij huwelijk van Elburg, gereformeerd, oud 33 jaar,

---

614 De doop- en trouwboeken van Oostburg zijn in de Tweede Wereldoorlog verloren gegaan. Het begraafboek bleef gespaard, waardoor de het overlijden van twee kinderen kon worden achterhaald. Maria kon getraceerd worden via de website Zeeuwen Gezocht.

615 Beiden jong overleden.

616 Blijkt uit huwelijksakte zoon Albert dd 5 nov. 1808 te Oostburg.

617 Rijksarchief Gent (België), T164, inv.nr. 664, inwoners Zeeuws Vlaanderen 1796-1799 (via Zeeuws Archief.nl).

618 Begraafboek Sneek (Alle Friezen).

wonend op de Lourensgracht, moeder Heijltje Balk te Elburg), ged. Elburg 28 dec. 1732, overl. Amsterdam, begraven op het Westerkerkhof aldaar 18 nov. 1800, dochter van Dries Hermsen Koopman te Elburg en Heiltje Balk.

1765: Hendrik Montenak, kleermaker in de Dirk van Hasselsteeg, is getuige.⁶¹⁹

1775: Hendricus Hoefhamer (gehuwd met Hendrikje Dries Koopman) als gelastigde van Hendrik Montenacq en zijn vrouw Weimpje Dries Koopman te Sloterdijk verkoopt, met de andere erfgenamen van Gerrit Dries Koopman, een huis te Elburg voor f. 330,-.⁶²⁰

1780: Hendrik Monacq, mr. kleermaker op het Cingel over de Romijnsarmsteeg, is getuige.⁶²¹

Uit dit huwelijk gedoopt te Amsterdam: Andries (1769), Dries Hendrik (1771, doopgetuigen Hendrikus Hoefhamer en Hendrikje Koopmans) en Barent (1773, doopgetuigen Barent en Metje Montenak).

2. Jan, ged. Sneek 12 dec. 1742.
3. Barent Montenak, ged. Sneek 20 okt. 1745, overl. Amsterdam (in het Mannenziekenhuis van het Gast-, Pest-, Werk- en Spinhuis) 24 april 1800.⁶²²
Ongehuwd.
4. Joppjen Montenak, ged. Sneek 22 jan. 1749, overl. aldaar 3 nov. 1769.
5. Geesje, ged. Sneek 21 jan. 1752.
6. Mettie Montenak, ged. Sneek 28 febr. 1755, overl. Oldemarkt 3 april 1818, tr. 1. Sneek 1 dec. 1782 Pytter Roelofs, bij huwelijk van Sneek; tr. 2. Peter Rots, geb. Oldemarkt 1759, grutter, overl. aldaar 16 mei 1818, zoon van Roelof Peters Rots en Margje Oedses.
1817: Peter Rots, gruttersknecht, 58 jaar, is getuige bij de doop van Johanna, dochter van Berent Jonker, arbeider, 28 jaar, en Hendrika Braad.

VII f. Douwe Reins (zoon van VI n), ged. Wirdum 27 maart 1701, huisman te Wirdum, in 1728 gebruiker van stemnummer 9, in 1749 arbeider, overl. aldaar 1777, tr. ca. 1723 Imke Wybes, overl. Wirdum 1749.

1723 okt. 31: Douwe Reins en Imke Wybes zijn lidmaten te Wirdum. Daarna vertrokken en weer ingekomen in 1729. Zij overleden in 1749, hij in 1777.

Uit dit huwelijk:

1. Lolk, ged. Wirdum 6 febr. 1724, overl. 1724.
2. Rein, ged. Wirdum 3 febr. 1730, overl. 1730.
3. Rein Douwes, ged. Wirdum 9 nov. 1731, overl. voor 1807, tr. Hempens

---

619 GAS, Notarieel Archief 5075, inv.nr. 10821 (op internet).

620 Gelders Archief, Elburg, protocol van vrijwillige rechtsspraak 1770-1779.

621 GAS, Notarieel Archief 5075, inv.nr. 16368 (op internet).

622 <https://www.wiewaswie.nl>.

7 sept. 1760 Sjoukjen Johannes, ged. Leeuwarden 8 nov. 1737, overl. aldaar 1 april 1807, dochter van Johannes Ydes, turfdrager aan het Noordvliet te Leeuwarden, en Yfke (ook Jetske) Pytters.

Uit dit huwelijk gedoopt in de Jacobijnerkerk te Leeuwarden: Douwe (1765).

4. Aukjen, ged. Wirdum 30 aug. 1733.
5. Wybe Douwes, volgt VIIa.
6. Thomas Douwes Frankena, volgt VIIIb.

VIIg. Auke Aukes Frankena (zoon van VIo), geb. Idsega rond 1702, huisman te Oudega (W), Piaam-Idsegahuizum (1743), Allingawier (1744-1751) en Tjerkwerd (1752-1762), overl. Allingawier 1 jan. 1795, tr. ca. 1742 Aukje Hiddes, weduwe van Sybren Martens te Piaam, ged. Idsegahuizum-Piaam 11 okt. 1711, overl. na 1780, dochter van Hidde Tæeckes,⁶²³ huisman te Pingjum, en Reynsck Wybrens.

Onder de lidmaten te Tjerkwerd: Aukjen Hiddes te Dedgum, huishoudster bij Tjalke Piers en weduwe van Sybren Martens, doet belijdenis op 18 dec. 1740.

1742 jan.: Aukjen Hiddes, weduwe Sybren Martens, lidmaat te Piaam-Idsegahuizum, is ingekomen van Tjerkwerd. In 1743 doet Auke Aukes daar belijdenis. Auke Aukes en Aukjen Hiddes worden op 22 dec. 1748 lidmaat te Exmorra-Allingawier, ingekomen van Idsegahuizum. Hij is in 1760 lidmaat, in 1772 ouderling, overl. januari 1795.

1744: het gezin van Auke Aukes te Allingawier telt 4 personen, 2 volwassenen en 2 kinderen, aanslag 4 carg.

1749: Auke Aukes te Allingawier: gering boer, 2 volwassenen en 2 kinderen. Aanslag 25 carg. 3 st., vermogen 500 carg.

1751: Auke Aukes, huisman te Allingawier, wordt als vervangend curator benoemd voor Wybren Hiddes, in leven te Wolsum, over Marten Sybrens (16), zoon van wijlen Sybren Martens te Piaam.⁶²⁴

Uit dit huwelijk:

1. N. N., geb. ca. 1742, overleden voor 1749.
2. Auke Aukes Frankena, ged. Idsegahuizem-Piaam 21 april 1743, tolman Huilkenstein te Oosterlittens (1776-1782), daarna huisman te Hichtum, Allingawier, Tjerkwerd, Oosterlittens en Tzum, overl. aldaar 15 april 1820, tr. Tjerkwerd 21 jan. 1776 Marijke Oeges Bernarda, ged. Hijlaard 26 juni 1740, overl. Tzum (Miedum) 7 jan. 1820, dochter van Oege Tiedes, welgesteld boer te Hijlaard (1749), en Trijntje Jans. Uit dit huwelijk geboren te Oosterlittens: Auke (1776) en Trijntje (1778) en te Hichtum Aukjen (1782) en Oege Aukes Frankena (1786).

---

623 Jelle de Jong, Buwa Wabbaz te Sandfirden, *GJb* 1999 68.

624 WON 71 122.

1771: op verzoek van Ysbrand Jans (oom moederszijde), huisman onder Jorwerd, en Sybout Eedes, huisman onder Hijlaard, curatoren over Wytske, Hyke, Trijntje, Pyttertje, Joeke, Pytter en Wybe Oeges, minderjarige kinderen van Oege Tiedes, ten overstaan van Marijke, Jantje, gehuwd met Albert Jacobus, en Tiede Oeges, meerderjarige kinderen van Oege Tiedes, en Jacob Tomas als vader van (kleinkind) Tomas Jacobs, vindt staat en inventarisatie plaats van wijlen Oege Tiedes, huisman te Hijlaard, volgens testament van 25 mei 1770. Ieder kind is voor 1/11 part erfgenaam van Oege Tiedes.⁶²⁵

1811: Auke Aukes onder Tzum, rentenier, neemt de naam Frankena aan, voor zich en zijn kinderen Auke (35) te Hichtum, Trijntje (32) te Burgwerd en Aukjen (30) te Tzum, en voor de kleinkinderen (kinderen van Auke) Auke (4), Marijke (5) en Attje (2).

De zoon Auke Aukes Frankena liet Frankena-naamdragers na te Hichtum.

3. Reinsck Aukes Frankena, geb. Exmorra-Allingawier 25 juni 1745, overl. Witmarsum 8 aug. 1786, bij huwelijk van Witmarsum, tr. Tjerkwerd 21 jan. 1776 Jan Rommerts Taekema, geb. Witmarsum 1754, huisman te Witmarsum en Winsum, overl. aldaar 14 febr. 1819, zoon van Rommert Jans en Sytske Seerps.

Uit dit huwelijk geboren te Witmarsum: Sytske (1777), Aukjen (1779), Richtje (1786) en waarschijnlijk Rommert Jans, overl. Pingjum 8 febr. 1807, oud 24 jaar.

4. Hidde, ged. Idsegahuizum-Piaam 3 maart 1748, overleden voor 1749.
5. Tjiesk Aukes Frankena, ged. Exmorra-Allingawier 30 nov. 1749, overl. Schraard 11 dec. 1817, bij huwelijk van Tjerkwerd, tr. Exmorra 2 juli 1786 Johannes Tietes Bruinsma, bij huwelijk van Allingawier, geb. Tjerkwerd rond 1757, woont te Allingawier, Tjerkwerd, Exmorra en Schraard, overl. aldaar 14 nov. 1817, zoon van Tiete Tjeerds, te Exmorra en Tjerkwerd, en Hinke Jacobs.
Uit dit huwelijk, uitgezonderd een jong overleden zoon Auke (1788), geen kinderen.

6. Hidde Aukes Frankena, geb. Bonterp onder Tjerkwerd, ged. Exmorra 1 okt. 1752, huisman te Tjerkwerd, overl. onder Tjerkwerd 24 jan. 1814, tr. Tjerkwerd 28 mei 1792 Trijntje Meintes, bij huwelijk van Tjerkwerd, geb. Irnsum 1746, overl. Bolsward 11 febr. 1826, dochter van Meinte Jetses en Tettje Yskes.

20 dec. 1811: Hidde Aukes te Tjerkwerd neemt als familienaam aan Frankena.

Uit dit huwelijk werden geen kinderen geboren.

---

625 BAA 50 226.

VIIh. Antje Aukes (dochter van VIo), geb. Idsega ca. 1710, in 1761/1762 tolbazin te Tjerkwerd, in 1783/1784 te Schraard, overl. aldaar 1783/1784,⁶²⁶ tr. Schettens 29 sept. 1737 Tjomme Sibles Donia, weduwnaar van Gertje Freerks, geb. 1706, huisman te Sotterum onder Schettens (stemnummer 2, Sickema state), kerkvoogd aldaar van 1731 tot 1735, in 1749 arm boer te Tjerkwerd, daarna te Angterp onder Parrega, van 1750 tot 1755 te Ferwoude, van 1755 tot 1761 tolbaas in het Tjerkwerder Tolhuis aan de Workumer Trekvaart,⁶²⁷ overl. aldaar 1761, zoon van Sible Freerks en Sieuw Abes.

1719: Albert Abes te Oosthem, Sioerdt Melis te Westhem en mr. Jacob Hendriks, dorpsrechter en ontvanger te Wolsum, worden curatoren over Abe (24) en Tjomme Sibles (13), weeskinderen van wijlen Siuwe Abes, weduwe van Sible Freercx te Wolsum.⁶²⁸

1730: Tjomme Sibbeles Donia doet belijdenis te Schettens.

1762 – 1771: Antje Aukes is lidmaat te Schettens, van 1772 tot 1779 te Exmorra, inwonend bij broer Wynsen. Zelfstandig wonend aldaar van 1779 tot 1782 en te Schraard van 1783 tot 1784.

Uit dit huwelijk:

1. Sibbele, ged. Schettens 13 maart 1735.
2. Auke Tjommies, geb. Schettens 29 aug. 1739, overl. Hiemert onder Burgwerd 7 sept. 1806, tr. Schraard 16 mei 1785 Catharina Johannes, bij huwelijk van Schraard, ged. Grijpskerk 2 juni 1748,⁶²⁹ overl. Idsegahuizum 5 okt. 1811, dochter van Johannes Gerrits en Lysbet Wybrens.

1807: de memorie van successie wordt ingeschreven van Auke Tjommies, overleden op 7 sept.

1806 te Hiemert onder Burgwerd, man van Catharina Johannes, erfgename voor de helft. Testamentair erfgenamen van de overige helft zijn de kinderen van niet met name genoemde zusters. Dat zijn Sytske (vrouw van Johannes Rijpma, huisman te Witmarsum: enige aangever/ gelastigde), Gettje (vrouw van Wybren Douwes te Tjerkwerd), Antje (vrouw van Minne Wiebes te Wons), Tjamkjen (weduwe van R. Steensma) te Witmarsum, Sytze te Schraard, Antje aldaar en Abe Sjoerds aldaar (elk 1/8 van 1/2, samen 7/16) en Antje Hotzes (vrouw van Rienk Jelles te Burgwerd) (1/16). Saldo 665 carg. (met onroerend goed).

Uit dit huwelijk geen kinderen.

3. Abe, ged. Schettens 11 febr. 1742.
4. Sibbele Tjommies (Ozinga), geb. Schettens 13 april 1743, overl. aldaar 20 juni 1806, tr. aldaar 23 febr. 1783 Wypkjen Hendriks, geb. Schraard 31

---

626 Speciecohier Kornwerd en Schraard, kohiernummer 26.

627 *GJb* 1996 62.

628 *WYM* 35 108.

629 Dit is de enige doop van een Catharina te Grijpskerk, nadat in haar overlidensakte was gevonden dat ze aldaar was geboren en 63 jaar oud was.

- mei 1747, overl. Schettens 21 mei 1808, dochter van Hendrik Bruchts, in 1749 gering schuivevoerder te Schraard, en Grietje Sjoerds.
Uit dit huwelijk geboren te Schettens: Tjomme (1783), Grietje (1786), Hendrik (1788) en Abe (1789).
5. Aabe, ged. Schettens 19 juni 1746.
  6. Abe Tjommes, ged. Tjerkwerd 8 okt. 1747, overl. Schettens 27 febr. 1784, tr. Elahuizen 29 maart 1778 Tetje Gerrits, ged. aldaar 22 jan. 1758, overl. Schettens 21 aug. 1849, dochter van Gerrit Heeres, in 1749 'huysen coyman' te Nijega (HON), en Aat Wybes. Tetje tr. 2. Schettens 1 jan. 1785 Sybren Meintes de Witte te Schettens.
Uit dit huwelijk geen kinderen.
  7. Sieww Tjommes, ged. Ferwoude 26 febr. 1751, overl. Schraard 30 sept. 1826, tr. Schraard 24 mei 1772 Sjoerd Sytse Brandsma, geb. aldaar 25 dec. 1728, overl. 1804, zoon van Sytse Annes, in 1749 gering hospes te Schraard, en Maaïke Jans.
Uit dit huwelijk geboren te Schraard: Jeltje (1773), Antje (1774), Sytske (1776), Tjamkje (1778), Sytse (1780), Jantje (1782), Abe (1785) en Grietje (1788).
  8. Tiesck Tjommes, tr. Schettens 14 juli 1782 Hotse Pytters (DG), geb. Schettens 1755, overl. Burgwerd (Hiemert) 16 juli 1806, zoon van Pytter Tjallings, huisman te Schettens, in 1749 'gemeen boer, nog een kostganger', en Antje Hotses.
Uit dit huwelijk, geboren te Schettens: Antje (ca. 1783).

VIIi. Meye Aukes (zoon van VIo), arbeider te Allingawier, overl. aldaar 10 dec. 1779, tr. ca. 1740 Klaasje Pytters Felsen, geb. Allingawier ca. 1720, overl. april 1800, dochter van Pytter Jans Felsen, huisman en visser, en Trijntje Wybes.

Uit dit huwelijk:

1. Tiesck Meyes, geb. Allingawier 20 dec. 1740.
2. Trijntje Meyes, geb. Allingawier 10 april 1744, overl. Exmorra 20 okt. 1825, tr. Nijland 1 april 1781 Teye Riemers, ged. aldaar 22 okt. 1758, overl. 8 maart 1787, zoon van Riemer Jouws, mr. schoenmaker te Nijland, en Beitske Teyes Tresling.
Voor zover bekend uit dit huwelijk geen kinderen.
3. Gertie Meyes, geb. Allingawier 4 nov. 1746, in 1787 gealimenteerd te Pietersbierum, tr. aldaar 17 mei 1772 Keimpe Sybrens, ged. aldaar 26 dec. 1745, overl. Pietersbierum 1786/1787,^{63o} zoon van Sybren Jans, in 1749 'gemeen arbeider' aldaar, en Atje Keimpes.

---

630 Speciekohier Pietersbierum, kofiernummer 16.

- Uit dit huwelijk geboren te Pietersbierum: Sybren (1772), 3x Klaaske (1775, 1779 en 1781) en Atje (1785).
4. Pytter Meyes, geb. Allingawier 19 dec. 1748, overl. Makkum 1794, tr. 1. Allingawier 16 juni 1771 Richtje Jacobs, bij huwelijk van Waaxens, overl. Makkum 1782, tr. 2. Makkum 30 nov. 1783 Martsen Rients (DG), geb. Makkum 1757, turfmeetster te Makkum, overl. aldaar 28 dec. 1811 (dan 50 jaar oud).
 Uit het eerste huwelijk: Jacob (1772) geb. te Schraard, Meye (1774) geb. te Schraard, Auke (1776) geb. te Schraard, Klaas (1779) geb. te Makkum en Willem (1782) geb. te Makkum.
 Uit het tweede huwelijk: Klaaske (1787) geb. te Makkum.
Geen van de kinderen uit het eerste huwelijk zijn na hun doop verder aangetroffen. Klaaske, uit het tweede huwelijk, trouwde in 1808 Rintje Piers Bink. Uit deze zoon Pytter dus geen Frankena's.
5. Uylck Meyes, geb. Exmorra 10 maart 1751, overl. Zurich 21 maart 1826, tr. 1. Kimsword 10 mei 1778 Harmen Annes, geb. Zurich 2 febr. 1746, overl. voor 1780, zoon van Anne Harmens, in 1749 gering boer te Zurich en Antje Douwes; tr. 2. Pingjum 8 okt. 1780 Jan Pytters van der Weij, geb. aldaar 15 maart 1756, arbeider te Zurich, overl. aldaar 25 mei 1827, zoon van Pytter Bouwes, te Pingjum, en Durkjen Jans.
 Uit het eerste huwelijk: Anne (1779) geb. te Arum.
 Uit het tweede huwelijk: Durkjen 3x (1781, 1782 en 1785), Klaaske (1783), Meike (1788) en Pytter (1791).
6. Sjoerdje Meyes, geb. Exmorra 11 april 1753, overl. Almenum 24 nov. 1819, tr. Hichtum 21 mei 1780 Duitert Dirks Velsen, geb. Hichtum (Groot Oorns) 1 mei 1753, overl. Kimsword 13 maart 1809, zoon van Dirk Jentjes, in 1749 middelmatig boer te Hichtum (Groot Oorns), en Pietje Duiterts.
 Uit dit huwelijk twee kinderen geb. te Zurich: Meye (1782) en Pietje (1786).
7. Corneliske Meyes, geb. Exmorra 1 aug. 1755, overl. Amsterdam, Binnen Amstel 157, 14 aug. 1812, tr. Schraard 10 juni 1781 Brugt Hendriks Brugs,⁶³¹ bij huwelijk van Schraard, geb. aldaar 9 mei 1750, schipper, hooikoopman, in 1791 te Amsterdam, overl. aldaar Binnen Amstel 15 sept. 1819, zoon van Hendrik Brugs, in 1749 gering schuivevaarder te Schraard en Grietje Sjoerds.
 1791: schipper Brugt Hendriks te Amsterdam leent 450 gulden middels een kustingbrief aan Sjerck Hennes te Alkmaar wegens de verkoop van zijn tjalkschip aan Sjerck.⁶³²

631 Vergelijk: klop.family.

632 GAS, Notarieel Archief 5075, inv. nr. 16401 (op internet).

1799: Brugt Hendriks koopt huis en erf tussen Nieuwe Herengracht en Blauwbrug (Muiderplein) te Amsterdam.⁶³³

1805: Brugt Hendriks en Corneliske Meyes zijn getuige bij de doop van Brugt, zoon van Egbert Klop en Grietje Brugts, in de Zuiderkerk te Amsterdam.

Uit dit huwelijk twee kinderen geb. te Schraard: Grietje (1785) en Meye (1789).

VIIj. Uylck Aukes (dochter van VIo), bij huwelijk van Parrega, overl. voor 1782, tr. aldaar 13 mei 1736 Jan Pytters (met toestemming van zijn vader Pytter Tjeerds), ged. Tjerkwerd 19 nov. 1699, in 1740 timmerman te Schettens (Sotterum), in 1743 te Bolsward, in 1749 te Nijland, zoon van Pytter Tjeerds te Tjerkwerd en Oosterend en Trijntje Jans.

Uit dit huwelijk:

1. Auke, ged. Schettens 17 april 1740.
2. Tiets Jans Koopmans, geb. Bolsward, ged. Schettens 1 jan. 1743, overl. Winsum 24 maart 1825, tr. 1. Bozum 26 jan. 1766 Tjeerd Burdes Buma (ook Bouma),⁶³⁴ ged. Scharnegoutum 21 mei 1741, in 1762 herbergier in De Drie Nobels te IJlst, overl. Over-Diemen 1774,⁶³⁵ weduwnaar van Yke Roelofs en Rinske Meintes, zoon van Burde Tjeerds, huisman te Scharnegoutum, in 1749 hospes, gemeen in staat te Oosterend, en Ybeltje Jacobs Bootsma; tr. 2. ca. 1780 Jan Hessels, geb. 1752/1753, koopman en slager te Winsum, overl. aldaar 27 april 1806 (oud 53 jr), waarschijnlijk zoon van Hessel Jans, in 1749 gering man te Tzum, en Grietje Meinderts.

Uit het eerste huwelijk: Burde (1766) geb. te Bozum en Joukje (1774) geb. te Diemen. Uit het tweede huwelijk geb. te Winsum: Grietje (1781), Uilkje⁶³⁶ (1785) en Hesseltie (1790).

3. Pytter, ged. Nijland 16 maart 1749.

VIIk. Meye Abels (zoon van VIp), zeeman/matroos te Molkwerum, overl. voor 1767, tr. Molkwerum 16 febr. 1738 Eelk Claeses, ged. aldaar 17 maart 1715, overl. Molkwerum na 1787, dochter van Claes Gerbrandts, raadsman en mr. kuiper te Molkwerum, en Olfert Feddricks.

1736 febr. 20: Meye Abels doet belijdenis te Molkwerum.

1749: Meye Abels is matroos te Molkwerum met 2 volwassenen en 3 kinderen en een aanslag van 11:13:-.

1767: (speciekohier nr. 39) Meye Abels weduwe te Molkwerum heeft 4 koeien en 2 rieren.

---

633 Idem, 5062, inv. nr. 173 (op internet).

634 Vergelijk *Gens Nostra* 28 (1973) 237.

635 GAS, Notarieel Archief 5075, inv. nr. 16234 (op internet).

636 Zie voor haar ook *GJb* 2021 233.

In 1787 verhuist zij naar nr. 88 en komt (haar zoon) Klaas Meyes op nr. 39.

Uit dit huwelijk:

1. Olfertje, ged. Molkwerum 25 dec. 1739, overl. voor 1748.
2. Abel, ged. Molkwerum 24 dec. 1741, overl. voor 1749.
3. Claes Meyes, ged. Molkwerum 26 april 1744, huisman te Molkwerum, overl. aldaar 4 jan. 1811.⁶³⁷ Ongehuwd.
4. Olfertje Meyes Frankena, ged. Molkwerum 25 dec. 1748, overl. aldaar voor 1780, tr. Molkwerum 14 febr. 1773 Evert Boris Heineman, ged. Koudum 12 juli 1739, woont te Molkwerum, overl. na 1789, zoon van Boris Claeses Heineman te Koudum en Jel Edsgers.
Uit dit huwelijk gedoopt te Molkwerum: Meye (1773) (zie VIIIm.3) en Jel Everts Heineman (1776).

VIIIm. Jurjen Abels (zoon van VIp), huisman te Molkwerum, overl. aldaar 5 mei 1802,⁶³⁸ tr. ca. 1771 Jolmer Jans, ged. Molkwerum 8 april 1742, overl. aldaar 8 mei 1808,⁶³⁹ dochter van Jan Gerrits te Molkwerum en Jouk Jolmers.

Uit dit huwelijk:

1. Abel, geb. Molkwerum 2 dec. 1772.
2. Abel Jurjens Frankena, geb. Molkwerum 26 sept. 1774, huisman, floreenontvanger en sluiswachter te Molkwerum, overl. aldaar 1 nov. 1846, tr. Koudum 1 juli 1810 Aukje Eeuwes Feenstra, geb. Koudum 11 dec. 1785, overl. Molkwerum 2 maart 1858, dochter van Eeuwe Johannes, huisman te Koudum, en Jansen Hendriks.
Uit dit huwelijk geboren te Molkwerum: Jurjen (1811), Eeuwe (1813), Hendrik (1815), Jolmer (1817), Jan (1819) en Gerrit Abels Frankena (1822).
1812 jan.: Abel Jurjens te Molkwerum verklaart dat hij behoudt de familienaam Frankena, voor zich en voor zijn zoon Jurjen van 7 weken.
Hieruit Frankena's te Molkwerum.
3. Ysk Jurjens Frankena, geb. Molkwerum 2 april 1777, overl. aldaar 14 april 1855, tr. 1. Molkwerum 15 juni 1800 Anne Oeges, ged. Molkwerum 9 jan. 1775, arbeider te Molkwerum, overl. aldaar 1810, zoon van Oege Annes en Trijntje Jacobs; tr. 2. Hemelumer Oldeferd 10 juni 1812 haar achterneef Meye Everts Heineman, geb. Molkwerum 13 mei 1773, huisman te Koudum en Molkwerum, overl. aldaar 25 febr. 1855, zoon van Evert Boris Heineman en Olfertje Meyes Frankena (zie VIIk.4).

---

637 In de overlidensakte staat dat vader Meye Abels zeeman was te Molkwerum.

638 Dit blijkt uit de akte die werd opgemaakt bij het tweede huwelijk van dochter Ysk.

639 Idem.

1812 jan. 13: Yske Jurjens Frankena te Molkwerum neemt als familienaam aan Frankena. Ze is moeder en voogdesse van haar twee minderjarige kinderen, te weten: Oege (2) en Jelmer (5), voor welke zij aanneemt de naam van Silvius als familienaam.

Uit het eerste huwelijk geboren te Molkwerum: Jolmer (1806) en Oege Silvius (1809), en uit het tweede huwelijk, eveneens geboren te Molkwerum: Olfertje Meyes Heineman (1812).

4. Joukje Jurjens Frankena, geb. Molkwerum 3 april 1780, overl. Sneek 19 jan. 1851, tr. Stavoren 10 maart 1811 Hendrik Hermanus Zwering, geb. Stavoren 30 dec. 1788, mr. grofsmid te Stavoren en koopman te Sneek, overl. aldaar op de Koemarkt 21 juni 1842, zoon van Hermanus Hendriks Zwering en Rootje Arjens.

Uit dit huwelijk geboren te Stavoren: Hermanus (1812) en Jolmertje (1813) en te Sneek: Jurjen (1814), Arjen (1816), Jurjen (1819) en Rootje (1821).

5. Jan Jurjens Frankena, geb. Molkwerum 10 mei 1783, huisman te Molkwerum, later winkelier, overl. Hindeloopen 17 juli 1852, tr. Molkwerum 17 mei 1807 Tjitske Pieters van der Zee, geb. Heeg 19 sept. 1780, overl. Molkwerum 26 april 1845, dochter van Pytter Sytses te Heeg en Willemke Tjebles.

Uit dit huwelijk geboren te Molkwerum: Jurjen (1808), Willemke (1810), Franke (1811), Tjebke 2x (1813 en 1816), Sietske (1817), Pieter (1820), Rinke (1822) en Rink (1824).

1811: Jan Jurjens te Molkwerum verklaart dat hij aanneemt als familienaam Frankena voor zich en zijn kinderen: Jurjen (3), Willemke (1) en Franke (1/4).

Hieruit Frankena's te Molkwerum.

VIIIn. Sybren Frankes (zoon van VIq), ged. Oppenhuizen 10 dec. 1713, huisman te Hommerts, overl. aldaar 1776/1777, tr. Uitwellingerga 22 febr. 1750 Jetske Sierks Cnossen, ged. Hommerts 24 april 1718, overl. aldaar 1796, dochter van Sierk Johans Cnossen, huisman te Hommerts, in 1728 op Hettingastate aldaar (groot 143 pm), en Jel Wybes.

1759: Sybren Frankes op speciekohiernr. 3 te Hommerts heeft 10 koeien en een paard. In 1776/1777 de aantekening dat Sybren Frankes is 'verstorven, nu de weduwe'. In 1781 neemt haar zoon Sjirk Sybrens het bedrijf over. De weduwe blijft bij haar zoon inwonen. Op nr. 4 woonde Mayke Feykes vrijgezel, getrouwd aan Sjirk Sybrens van nr. 3. In 1797 is Sybren Frankes weduwe overleden. Sjirk Sybrens laat dan een schoorsteen dichtzetten.⁶⁴⁰

---

640 Speciekohier Hommerts, kohiernummer 3.

Uit dit huwelijk:

1. Uylck, ged. Hommerts 7 febr. 1751.
2. Sjirk Sybrens Frankena,⁶⁴¹ ged. Hommerts 13 okt. 1754, huisman en schipper te Hommerts, overl. Jutrijp 16 dec. 1834, tr. Hommerts 27 mei 1776 Maaïke Feikes Buma, ged. Hommerts 3 febr. 1754, overl. aldaar 12 mei 1825, dochter van Feike Dirks Buma en Ydtie Pytters.
Uit dit huwelijk geboren te Hommerts: Ydtie (1777), Sybren (1780), Feike 2x (1782 en 1796), Jetske (1784), Lysbet (1790) en Johan Sjrks Frankena (1796).
Van Sjirk Sybrens is geen akte van naamsaanneming bekend. Ook zijn kinderen nemen de naam Frankena in 1811 niet officieel aan. Zoon Sybren Sjrks Frankena overlijdt in 1854 te Jutrijp, ongehuwd en zonder kinderen na te laten. Zijn erfgenamen zijn dan zijn zusters Jeltje, laatst weduwe van Wybe Dirks Boontje te Heeg en Elisabeth, vrouw van Hendrik Jacobus Schotanus te Jutrijp, en de kinderen van zijn zusters Jeltje (lees Ydtie) en Jetske Sjrks Frankena. Het betekent dat uit deze tak geen naamdragers Frankena zijn voortgekomen.
3. Uylck Sybrens Cnossen,⁶⁴² ged. Hommerts 7 juni 1756, overl. Heeg 4 okt. 1826, tr. Hommerts 27 febr. 1780 Jelle Jans de Jong, geb. Hommerts 1751,⁶⁴³ schipper te Heeg, later rentenier, overl. aldaar 11 aug. 1828, zoon van Jan Jans, in 1749 arm schipper te Hommerts, en Hid Sierks Cnossen.
Uit dit huwelijk geboren te Hommerts: Jetske 2x (1782 en 1785).

VIIo. Meye Frankes (zoon van VIq), ged. Uitwellingerga 8 dec. 1715, huisman, in 1749 arme boer te Uitwellingerga, overl. Zandgaast onder Langweer 1781/1782,⁶⁴⁴ tr. 1. Oppenhuizen 15 aug. 1745 Hiltje Hayes, ged. Nijehaske 16 jan. 1718, dochter van Haye Ulbes en Hylck Jans; tr. 2. Joure 12 okt. 1755 Lysbet Hanses, ged. Broek 27 sept. 1733, overl. Langweer 14 jan. 1815, dochter van Hans Ellerts, in 1749 'sobre boer' te St. Nicolaasga, en Gerbrich Annes.

1746 mei 13: Meye Frankes en Hiltje Hayes echtelieden, doen belijdenis te Oppenhuizen. Na haar overlijden vertrekt hij naar Goingarijp. De echtelieden Meye Frankes en Lysbet Hanses komen op 18 febr. 1759 van Goingarijp naar Terkaple/Akmarijp. Op 30 aug. 1762 vertrekken ze naar Doniaga.

.....
641 *GJb* 1964 62.

642 Zij wordt in de overlijdensakte van haar man Cnossen genoemd.

643 Zijn doop te Hommerts niet gevonden. Misschien identiek met Jeltje, ged. Hommerts 9 sept. 1753.

644 Speciekohier Langweer, kofiernummer 14.

1749: Meye Frankes is een arme boer te Uitwellingerga, met 2 volwassenen en 2 kinderen, en een aanslag van 25:-.-.

1760: Meye Frankes van Terkaple koopt boerderij 23 (stemnummer 14) te Doniaga. In 1765 wordt de boerderij verkocht, en vertrekken Meye en Lysbet naar Zandgaast onder Langweer.⁶⁴⁵

Uit het eerste huwelijk:

1. Hylk Meyes, ged. Uitwellingerga 11 mei 1747, overl. 1802/1812, tr. Hommerts 17 juni 1770 Jan Sjoerds, ged. Hommerts 16 okt. 1740, huisman te Hommerts, Gaastmeer en Tzum, overl. aldaar 20 april 1812, zoon van Sjoerd Jans, huisman te Hommerts, en Sjoerdje Douwes.

Uit dit huwelijk geboren te Hommerts: Lieuwe (1771), Sjoerd (1773) en Meye (1775), en geboren te Gaastmeer: Hiltje (1776), Meye (1778) en Lieuwe Jans (1782).

1782: op speciekohiërnummer 1 te Gaastmeer, Jan Sjoerds met 20 koeien, 8 rieren en 2 paarden. In

1801/1802 is Jan Sjoerds vertrokken naar Tzum.⁶⁴⁶

1812: Jan Sjoerds, huisman onder Tzum, neemt als familienaam aan Lanting voor zich en zijn kinderen Sjoerd (40) te Uitwellingerga, Hiltje (34) en Lieuwe (29) en voor zijn kleinkinderen Hylkje (8), Wypkje (8) en Jan (1).

2. Uilk Meyes, ged. Uitwellingerga 8 dec. 1748, overl. Hommerts 27 jan. 1813, tr. aldaar 2 dec. 1770 Douwe Sjoerds Douma, geb. Hommerts, ged. Jutrijp 21 juni 1743, huisman, later rentenier te Hommerts, overl. aldaar 28 nov. 1825, zoon van Sjoerd Jans, huisman te Hommerts, en Sjoerdje Douwes.

Uit dit huwelijk geboren te Hommerts: Hiltje 2x (1771 en 1774), Lieuwkje (1780) en Sjoerd Douwes Douma (1787).

Eind 1811: Douwe Sjoerds te Hommerts neemt als familienaam aan Douma voor zich en zijn kinderen Hiltje (37) te Hommerts, Lieuwkjen (32) mede aldaar en Sjoerd (24) te Jutrijp, en voor zijn kleinkinderen Janneke (7) dochter van Pier Lolkes en Hiltje Douwes te Hommerts, Douwe (1) zoon van Jan Lolkes en Lieuwkjen Douwes te Hommerts en een kind van 8 dagen oud van Sjoerd Douwes en Getje Piers te Jutrijp.

Uit het tweede huwelijk:

3. Franke Meyes, ged. Goingarrijp 17 april 1757, huisman te Akmarijp en Heerenveen, overl. aldaar 26 april 1787, tr. Broek 21 mei 1780 Akke Rintjes, geb. Akmarijp 1753, overl. Sloten 27 jan. 1829, dochter

---

645 R. Postma, *Duneegea, de skiednis fan in doarp tusken de marren*, Leeuwarden 1987, blz. 222.

646 Speciekohier Gaastmeer, kohiërnummer 1.

van Rintje Tysses te Akmarijp en Geertje Rienks. Akke hertrouwt 21 maart 1790 te De Knipe Pytter Wyttes Hoogland.

Uit dit huwelijk: Antje (1781) geboren te Akmarijp en Meye (1783) en Lysbet Frankes Frankena (1785) geboren te Heerenveen.

De zoon Meye Frankes Frankena is ongetrouwd en zonder kinderen overleden te Sloten in 1829. Zijn twee zusters zijn dan de erfgenamen. Daarmee zijn er uit deze tak geen Frankena-naamdragers.

4. Hans Meyes,⁶⁴⁷ ged. Terkaple 3 juni 1759, huisman te Ouwsterhaule, Doniaga en Haskerhorne, overl. aldaar 6 aug. 1816, tr. Oudehaske 4 juni 1797 Joltje Jacobs, geb. Haskerhorne 24 dec. 1772, overl. aldaar 8 april 1825, dochter van Jacob Minnes, huisman te Haskerhorne, en Aafke Piers.

Uit dit huwelijk: Aafke (1798) geboren te Ouwsterhaule, en Lysbet (1800), Meye (1804) en Jacobjen Hanses Frankena geboren te Doniaga. *De zoon Meye Hanses Frankena (1804–1875) kreeg naamdragers Frankena te Haskerhorne.*

5. Nantje Meyes Frankena, geb. Doniaga, ged. St. Nicolaasga 8 nov. 1761, overl. Gaastmeer 27 aug. 1835, tr. aldaar 20 mei 1787 Geert Klazes Overmeer, geb. Gaastmeer 17 okt. 1766, huisman en visser te Gaastmeer, overl. aldaar 23 nov. 1842, zoon van Klaas Geerts, visser te Gaastmeer, en Geertje Haantjes.

Uit dit huwelijk geboren te Gaastmeer: Geertje (1789), Meye 2x (1790 en 1791), Lysbeth (1793), Klaas (1795) en Meike (1800).

1811: Geert Klazes te Gaastmeer neemt als familienaam aan Overmeer voor zich en zijn kinderen Gertje (22) te Nijhuizum, Lysbet (18) te Westhem en Klaas (16) en Meike (12) te Gaastmeer.

6. Antje, geb. Doniaga, ged. St. Nicolaasga 8 nov. 1761, tweeling met Nantje.
7. Gerbrich Meyes Frankena, ged. Jutrijp 28 mei 1767, overl. Gaastmeer 9 mei 1828, tr. Gaastmeer 12 juni 1791 Geert Tjepkes van Netten, geb. Gaastmeer 23 april 1769, visser aldaar, overl. aldaar 25 dec. 1822, zoon van Tjepke Geerts en Trijntje Piers.

Uit dit huwelijk geboren te Gaastmeer: Tjepke (1793), Meye (1796), Franke (1798), Jan 2x (1801 en 1804) en Lysbet Geerts van Netten (1807).

1811: Geert Tjipkes te Gaastmeer neemt als familienaam aan Van Netten voor zich en zijn kinderen Tjipke (18), Meye (15), Franke (11), Jan (7) en Lysbet (4).

8. Epk Meyes Frankena, geb. Zandgaast, ged. Langweer 24 nov. 1771, overl. Doniaga 16 sept. 1857, tr. 1. Haskerhorne 5 mei 1796 Pier Jacobs de Jong, geb. Joure 12 nov. 1762, huisman te Oosterzee, overl. aldaar

---

647 Zie voor hem en zijn vrouw ook: H.L.Kruimel, *Geschiedenis en genealogie van het geslacht Meyjes, Posthumus Meyjes en van Oostrom Meyjes*, 's Gravenhage 1985, blz. 342.

26 sept. 1806,⁶⁴⁸ zoon van Jacob Minnes, huisman te Haskerhorne, en Aafke Piers; tr. St. Nicolaasga 28 jan. 1810 Klaas Douwes Douma, geb. St. Nicolaasga 13 april 1785, huisman te Doniaga,⁶⁴⁹ overl. aldaar 3 jan. 1871, zoon van Douwe Hielkes en Antje Klazes.

Uit het eerste huwelijk geboren te Oosterzee: Jacob (1797), Lysbet (1798), Afke (1800), Meike (1801), Sytske (1803) en Franke (1805).

Uit het tweede huwelijk geboren te Doniaga: Antje (1811) en Douwe (1812).

1811: Klaas Douwes te Doniaga neemt als familienaam aan Douma voor zich en zijn dochter Antje, oud een half jaar.

9. Lammert Meyes Frankena, geb. Zandgaast onder Langweer 6 juli 1777, huisman aldaar, later arbeider te Langweer, overl. aldaar 21 mei 1828, tr. Doniawerstal 23 sept. 1812 Corneliske Piers Biersma, geb. Mildam 8 febr. 1788, overl. Langweer 12 juni 1846, dochter van Pier Cornelis, brouwersknecht en stoker in De Knipe, en Fokje Hendriks. Uit dit huwelijk geboren te Langweer: Meye (1811), Fokje (1813), Lysbet (1815), Geertje (1817), Nantje (1818) en Pier (1822).

1811: Lammert Meyes te Langweer neemt als familienaam aan Frankena voor zich en zijn twee maanden oude zoon Meye.

Hieruit Frankena's te Langweer.

VIIp. Epk Frankes (dochter van VIq), ged. Uitwellingerga 1 aug. 1717, overl. aldaar 1804/1805,⁶⁵⁰ tr. aldaar 31 jan. 1745 Wybe Heins Zijlstra, geb. Uitwellingerga 26 dec. 1717, huisman, dorpsrechter en ouderling te Uitwellingerga, overl. aldaar 1776/1777, zoon van Hein Tjeerds Zijlstra, huisman en ontvanger te Uitwellingerga, in 1728 eigenaar/gebruiker van stemnummer 14, en Antje Wybes.

1759: Wybe Heins zit op nr. 1 van het speciekohier van Uitwellingerga. In 1762 gaat hij naar nr. 7, waarop de weduwe Hein Tjeerds. Deze weduwe (zijn moeder) blijkt bij het opmaken van het kohier in 1763 gestorven. In 1775 met de aantekening dat een broer van Wybe Heins is overleden. En in 1776 dat de ene dochter is getrouwd. In 1777 is het Wybe Heins weduwe en is Wybe dus overleden. In 1805 wijlen Wybe Heins weduwe, nu Anne Wybes, nieuw begonnen.⁶⁵¹

Uit dit huwelijk:

1. Hein Wybes Zijlstra, ged. Uitwellingerga 17 okt. 1745, huisman en

---

648 Dit blijkt uit de huwelijksakte van dochter Lysbet Piers de Jong in 1825 te Haskerland.

649 R. Postma, *Dunegera, de skiednis fan in doarp tusken de marren*, Leeuwarden 1987, blz. 198.

650 Speciekohier Uitwellingerga, kofiernummer 7.

651 Speciekohier Uitwellingerga, kofiernummer 1.

dorpsrechter aldaar, in 1795 te Oppenhuizen, overl. Uitwellingerga 17 sept. 1817, tr. 1. Uitwellingerga 21 febr. 1773 Lolkjen Gerrits, ged. Oppenhuizen 1 sept. 1748, overl. Uitwellingerga 24 jan. 1808, dochter van Gerrit Bouwes, in 1749 'gemeen arm boer' te Uitwellingerga, en Hinke Hettes; tr. 2. Wymbritseradeel 8 sept. 1815 Rinske Sjoukes, ged. Heeg 13 aug. 1769, 'winkeliersche' te Uitwellingerga, overl. aldaar 31 mei 1853, weduwe van Sijmen Tjerks Visser, dochter van Sjouke Johannes, schipper, en Antje Aants.

Uit het eerste huwelijk geboren te Uitwellingerga: Antje (1773), Wybe (1776), Gerrit (1779), Bouwe (1781), Tjeerd (1784) en Atze (1789).

2. Lammert, ged. Uitwellingerga 10 sept. 1747.
3. Anne Wybes Zijlstra, ged. Uitwellingerga 22 juni 1749, huisman aldaar, overl. aldaar 24 maart 1837, tr. Hommerts 2 maart 1794 Beike Doedes de Boer, geb. Oppenhuizen 4 dec. 1765, overl. Uitwellingerga 21 jan. 1846, dochter van Doede Gerbens, huisman te Oppenhuizen en Woudsend en Freerkje Adams.
Uit dit huwelijk: Wybe (1794), Antje (1797), Doede (1799), Lammert (1802), Freerk (1805) en Hein (1807).
4. Antje Wybes Zijlstra, ged. Uitwellingerga 20 febr. 1752, overl. IJlst 1782/1783,⁶⁵² tr. IJlst 23 juni 1776 Jan Asses Bootsma, ged. IJlst 11 okt. 1750, overl. aldaar 22 juli 1817, zoon van Asse Jacobs, schuitemvaarder te IJlst, en Antje Jans. Jan tr. 2. IJlst 25 sept. 1791 Trijntje Klazes en tr. 3. gerecht IJlst 9 dec. 1810 Dina Hanna Helmern.
Uit dit huwelijk: Asse (1777) en Antje (1778).
5. Franke Wybes Zijlstra, ged. Uitwellingerga 7 april 1754, huisman te Uitwellingerga, overl. aldaar 23 mei 1812, tr. aldaar 18 juni 1780 Jeltje Douwes, ged. Uitwellingerga 16 mei 1754, overl. aldaar 18 febr. 1828, dochter van Douwe Martens, huisman te Uitwellingerga, en Wytske Paulus.
Uit dit huwelijk geb. te Uitwellingerga: Wybe (1781), Antje (1785), Douwe (1788), Jacob (1791), Lammert (1792), Paulus (1795), Epk (1798) en Wytske (1801).
6. Tjeerd Wybes Zijlstra, ged. Uitwellingerga 23 okt. 1757, huisman en kerkvoogd te Oppenhuizen, overl. aldaar 16 nov. 1828, tr. Uitwellingerga 22 april 1787 Tjitske Cornelis, ged. Oppenhuizen 7 april 1760, overl. aldaar 8 maart 1839, dochter van Cornelis Gerbens (Wijnja), huisman te Uitwellingerga en Oppenhuizen, en Tjitske Annes.
Uit dit huwelijk: Epk (1787), Ytje (1789), Wybe 2x (1790 en 1795), Antje (1792), Korneliske (1797), Nantje (1801) en Tjitske (1806).

---

652 Specieboek IJlst, kofiernummer 217.

VIIq. Willem Frankes Frankena (zoon van VIq), ged. Uitwellingerga 1 jan. 1724, huisman te Uitwellingerga, overl. aldaar 1788/89, tr. aldaar 28 nov. 1762 Palskje Theuwes, geb. Legemeer, ged. Idskenuizen 4 aug. 1743, overl. Uitwellingerga 14 nov. 1826, dochter van Theuwes Harings, huisman te Legemeer, en Geertje Pytters.⁶⁵³

1766 juni 4: Willem Frankes en Palskjen Theuwes doen belijdenis van hun geloof.

Willem en Palskje hebben de boerderij van vader Franke Meyes overgenomen, in 1768 bekend onder de nummers 2 en 3 van het stemkohier van Uitwellingerga. 1832: De erven van Willem Frankes Frankena te Uitwellingerga zijn eigenaar van wei-, hooi- en rietlanden met huis en erf van in totaal 240 pm (816.460 m²).

Uit dit huwelijk:

1. Nantje, geb. Uitwellingerga 15 sept. 1763.
2. Franke, geb. Uitwellingerga 14 nov. 1764.
3. Theuwes Willems Frankena, geb. Uitwellingerga 26 aug. 1767, huisman aldaar, overl. Uitwellingerga 31 jan. 1840, tr. Uitwellingerga 25 febr. 1798 Anneke Nannes Koopmans, geb. Echten 1766, overl. Uitwellingerga 20 sept. 1826, dochter van Nanne Jans, huisman en schoolmeester, en Tettje Sjoerds.

Uit dit huwelijk werden geen kinderen geboren.

1811: Theuwes Willems neemt als familienaam aan Frankena. Hij heeft geen kinderen of kleinkinderen.

1840: Willem en Johannes Lammerts Frankena zijn de enige testamentaire erfgenamen van Theuwes Willems Frankena. Er is een legaat voor Aafke en Sybrigje Lammerts Frankena. Theuwes was samen met zijn broer Lammert en zijn zuster Nantje Willems Frankena, eigenaar van vastigheden te Uitwellingerga (waaronder 2 zathes) ad 30.885,- gulden. Saldo 12.162,37.⁶⁵⁴

4. Nantje Willems Frankena, ged. Uitwellingerga 26 jan. 1772, overl. Oppenhuizen 15 jan. 1846, tr. aldaar 30 juli 1796 Gerben Durks Lanting, ged. Oppenhuizen 3 april 1757, huisman te Oppenhuizen, overl. aldaar 10 nov. 1843, zoon van Durk Gerbens, huisman te Oppenhuizen, en Trijntje Martens.

Uit dit huwelijk geboren te Oppenhuizen: Durk (1797), Palskjen (1800), Willem (1803), Trijntje (1806) en Franke (1808).

5. Lammert Willems Frankena, geb. Uitwellingerga 23 febr. 1774, huisman te Uitwellingerga, overl. aldaar 24 nov. 1866, tr. Uitwellingerga 7 juni 1801 Trijntje Johannes Rudolphi, geb. Jutrijp 22 febr. 1780, overl. Uitwellingerga 14 jan. 1829, dochter van Johannes Rudolphus Rudolphi, huisman te Jutrijp, en Aafke Louws.

---

653 Hein Walsweer, Broersma, 16de-eeuwse genealogie en huwelijksaanzoek in briefvorm, in *Gjb* 1984 89.

654 Memories kantoor Sneek 14050 aktenummer 396 dd 1840.

Uit dit huwelijk geboren te Uitwellingerga: Willem (1805), Johannes (1808), Palskjen (1811), Theuwes (1815), Afke (1818) en Sybrentje (1822).
1811: Lammert Willems te Uitwellingerga neemt als familienaam aan Frankena, voor zich en zijn kinderen Willem (6), Johannes (3) en Palskjen (3 maanden).
Alleen de zoon Johannes Lammerts Frankena krijgt Frankena-naamdragers te Uitwellingerga.

6. Sybren, geb. Uitwellingerga 12 juli 1778.

VIIr. Riemke Frankes (dochter van VI), ged. Koudum 2 nov. 1732, tr. aldaar 4 febr. 1753 Douwe Lammerts, bij huwelijk van Koudum, huisman aldaar.
Uit dit huwelijk gedoopt te Koudum:

1. Lammert, 2 dec. 1753.
2. Trijntje, 5 jan. 1755.
3. Trijntje Douwes, 27 mei 1756, overl. Koudum 13 dec. 1815, tr. aldaar 14 dec. 1783 Gerben Ottes, ged. Hemelum 26 dec. 1755, slachter te Koudum, overl. aldaar 14 dec. 1801,⁶⁵⁵ zoon van Otte Uylckes, huisman te Hemelum, en Sjoukje Jans.

Uit dit huwelijk: Sjoukje (1786), Riemke (1788), Geeske (1791) en Douwe Gerbens de Jong (1793).

4. Rens Douwes, 6 nov. 1757, overl. aldaar 13 febr. 1807,⁶⁵⁶ tr. Koudum 10 okt. 1779 Jetse Alberts Wiersma,⁶⁵⁷ ged. Nijland 1 aug. 1754, arbeider te Koudum, overl. aldaar 19 febr. 1827, zoon van Albert Hanses, huisman te Hennaard en Nijland, en Jetske Ulbes.

Uit dit huwelijk allen geboren te Koudum, uitgezonderd het jongste kind, die is geboren te Makkum: Jetske (1782), Riemke (1785), Lolkjen (1786), Engel (1788), Antje (1790), Trijntje (1792), Jacobje (1793), Albert (1796) en Doutzen (1802).

5. Lammert Douwes de Vries, 6 mei 1759, arbeider te Koudum en Hemelum, overl. aldaar 28 dec. 1829, tr. 1. Koudum 7 maart 1784 Rinske Jans, geb. Hemelum 5 nov. 1760, overl. Koudum voor 1787, dochter van Jan Harmens te Koudum en Wypk Ottes; tr. 2. Koudum 1 juli 1787 Foek Sijmens, geb. Koudum 1758, overl. aldaar 27 dec. 1816, dochter van Sijmen Willems, huisman te Bakhuizen, en Miek Zacharias.

Uit het tweede huwelijk geboren te Koudum: Rijnskje (1788), Douwe (1789), Sijmen (1791), Hylke (1794) en Anne (1797).

6. Franke, 26 dec. 1760.

---

655 Volgens de huwelijksakte van dochter Sjoukje uit 1813.

656 Volgens de huwelijksakte van dochter Trijntje uit 1813.

657 Neemt in 1811 te Koudum de naam Van der Ploeg aan.

VII. Yde Frankes Frankena (zoon van VI), ged. Koudum 26 jan. 1738, huisman te Koudum, ook arbeider, overl. aldaar 21 april 1801,⁶⁵⁸ tr. 1. Koudum 19 april 1761 Lysbet Freerks, bij huwelijk van Koudum; tr. 2. aldaar 17 nov. 1765 Antje Sytses, geb. Bakhuizen, ged. Hemelum 13 dec. 1733, dochter van Sytse Meinses te Bakhuizen en Monts Jacobs; tr. 3. Koudum 21 april 1783 Piertje Sikkes Sikkema, geb. Tjalleberd 1758, overl. Harich 19 juni 1848, dochter van Sikke Tysses, schipper te Rottevalle, Tjalleberd en Stavoren, en Lysbet Feitses.

1767: Ede Frankes zit met een dienstmaagd van Rijs in Gaasterland op nr. 121 te Koudum, met 10 koeien, 4 rieren en 2 paarden.⁶⁵⁹

1801: Iede Frankes obiit, nu de weduwe. 1802: Ide Frankes weduwe woont in een diaconiehuis pro deo. In 1805 was dit nog zo.⁶⁶⁰

Uit het tweede huwelijk:

1. Franke Ydes Frankena, geb. Koudum 1768, huisman te Koudum, later arbeider te Workum, overl. Koudum 14 jan. 1816, tr. 1. Koudum 12 jan. 1800 Lyckeltje Jotjes, ged. Hemelum 17 nov. 1754, weduwe van Yke Wiebes, dochter van Jotje Pytters te Hemelum en Jel Reins; tr. 2. Koudum 26 juni 1803 Marijke Meinderts Krol, geb. Koudum, ged. Bakhuizen (r.k.) 21 okt. 1775, overl. Koudum 7 mei 1846, dochter van Meindert Jans Krol te Oudemirdum en Koudum en Lysbeth Sikkes. Marijke hertrouwt Hemelum Oldeferd 4 april 1822 Saker Tjeerds Reidsma te Koudum.

Uit het tweede huwelijk geboren te Koudum: Meindert (1804), Lysbeth (1808), Antje (1810) en Yde (1816).

1811: Franke Ydes te Workum neemt als familienaam aan Frankena, voor zich en zijn kinderen Meindert (7), Lysbet (3) en Antje (1).

De nakomelingen van Franke Ydes Frankena zijn katholiek.

2. Corneliske Ydes Frankena, ged. Koudum 2 dec. 1770, overl. aldaar 17 mei 1806, tr. Koudum 8 dec. 1799 Atte Sjoerds Reinstra, ged. Koudum 16 dec. 1764, arbeider te Koudum, overl. aldaar 24 april 1830, zoon van Sjoerd Reins, arbeider te Koudum en Aaltje Jurjens.

Uit dit huwelijk geboren te Koudum: Antje (1800) en Lykel Attes (1803). Beiden overleden voor 1811.

3. Gertje Ydes Frankena, geb. Koudum 19 febr. 1775, overl. aldaar 10 mei 1810,⁶⁶¹ tr. Koudum 15 nov. 1795 Gerben Jans Deinum, ged. Workum

---

658 In de trouwakte van dochter Antje wordt als overlidensdatum genoemd 21 april 1801.

659 Speciekohier Koudum, kohiernummer 121.

660 Speciekohier Koudum, kohiernummer 92.

661 Huwelijksakte zoon Yde Gerbens Deinum uit 1830.

8 sept. 1751, slager te Koudum, overl. aldaar 9 maart 1844, zoon van Jan Gerbens te Koudum (afkomstig uit de Wiske) en Aukje Jans.

Uit dit huwelijk geboren te Koudum: Jan (1797), Aukje 2x (1801 en 1806), Yde (1804) en Doede (1809).

Uit het derde huwelijk:

4. Lysbeth Ydes Frankena, geb. Koudum 28 mei 1783, overl. aldaar 7 juni 1874, tr. Workum 20 sept. 1807 Marten Sikkes Sikkema, ged. Workum 27 nov. 1768, huisman onder Workum, overl. aldaar 15 dec. 1846, weduwnaar van Akke Abes, zoon van Sikke Martens, te Nijhuizum en Hittje Yntes.

Uit dit huwelijk geboren te Workum: Hittje (1810), Yde (1813) en Scheltje (1818).

5. Sikke, geb. Koudum 17 april 1785.
6. Antje Ydes Frankena, geb. Koudum 21 aug. 1787, overl. Sondel 29 juli 1857, tr. Gaasterland 8 april 1818 Jolle Durks de Jong, geb. Warns 1 nov. 1785, werkmans te Sondel, overl. aldaar 30 mei 1850, zoon van Durk Jacobs, werkmans te Oudemirdum en Harich, en Akke Jolles. Uit dit huwelijk geboren te Sondel: Yde (1819), Akke (1822) en Piertje (1827).

7. Sikke Ydes Frankena, geb. Koudum 24 juli 1790, Fries militair onder Napoleon, overl. Maagdenburg (Dld) 15 aug. 1812. Ongehuwd.

1811 dec. 31: Sikke Ydes te Koudum neemt als familienaam aan Frankena. Hij verklaart niet te kunnen schrijven.

1812: Sikke wordt als jager ingedeeld in het regiment 'de Belle Isle' als vervanger van Jan Annes de Vries te Noordwolde. Hij is op 13 sept. 1812 overleden in het hospitaal te Maagdenburg.⁶⁶²

8. Klaas Ydes Frankena, geb. Koudum 24 maart 1793, arbeider te Hemelum, overl. aldaar 1 juli 1829, tr. Workum 14 april 1822 Aafke Lieuwes Bouwma, geb. Hemelum 12 sept. 1794, overl. aldaar 31 juli 1842, dochter van Lieuwe Sijmens Bouma, schoolonderwijzer en huisman, en Tjitske Geerts.

Uit dit huwelijk: Yde (1822) geboren te Workum, Tjiske (1823) geboren te Oudega (HON), Sikke (1825) geboren te Sondel en Piertje Klazes Frankena (1828) geboren te Hemelum.

De zoons Yde en Sikke van Klaas Ydes Frankena zijn beiden jong overleden. Daarom heeft Klaas Ydes Frankena, uitgezonderd zijn twee dochters, geen naamdragers Frankena nagelaten.

9. Grietje Ydes Frankena, geb. Molkwerum 28 april 1796, overl. Harich 14 jan. 1876, tr. Gaasterland 4 mei 1820 Stoffel Jans Doornspleet, geb. Balk 8 sept. 1796, werkmans, herbergier en logementhouder te Balk,

---

662 www.AlleFriezen.nl. Zie ook *Gfj* 1956 25.

overl. Ruigahuizen 18 dec. 1889, zoon van Jan Stoffels Doornspleet, koopman te Balk, en Sybrich Ankes Schots.

Uit dit huwelijk geboren te Balk: Sybrig (1820), Jan (1823), Piertje (1828), Corneliske (1831) en Sikke (1806).

Achtste generatie

VIIIa. Wybe Douwes (zoon van VIIf), ged. Wirdum 10 juli 1735, tr. Leeuwarden 29 jan. 1769 Antje Sapes, dochter van Sape Claeses, in 1749 'drankboer⁶⁶³ en melkt ses koejen' te Leeuwarden (Oude Galileën) en Wytske Tiedes.

1797: Albert Hendriks Sleeper (60) en (deze?) Wybe Douwes (64), beiden wonende aan de Keizersgracht, bekennen dat 'beyde wat te diep hadden geproofd' waarna ze elkaar hadden aangepakt.⁶⁶⁴

Uit dit huwelijk:

1. Tiede, ged. Leeuwarden 21 febr. 1770.
2. Ymkje, ged. Leeuwarden 21 juli 1771.
3. Wytske Wybes Frankena, ged. Leeuwarden 19 aug. 1773, overl. aldaar 7 juni 1837, tr. 1. ca. 1800 Jan Mudblee; tr. 2. Leeuwarden 19 mei 1805 Jacob Takens, geb. Groningen 5 april 1780, overl. Leeuwarden 28 okt. 1825, zoon van Jan Takens en Tietien Eytes, buiten de Apoort te Groningen.

Uit het eerste huwelijk geboren te Leeuwarden: Grietje (1800).

Uit het tweede huwelijk geboren te Leeuwarden: Tietje (1805) en 2x Jan (1811 en 1815).

4. Douwe Wybes Frankena, geb. Leeuwarden 7 april 1775, overl. voor 1856, tr. Delft 24 mei 1807 (zowel bruid als bruidegom woonden in de Pieterstraat aldaar) Hermanna Berends Tulp, geb. Jemgum (Ostfriesland) 1782, overl. Purmerend 26 jan. 1856.

Uit dit huwelijk geboren te Den Haag: Ida Berendina (1808).

5. Jurjen, geb. Leeuwarden 2 sept. 1776.
6. Ymkje Wybes Frankena(ar), geb. Leeuwarden 25 nov. 1779, overl. aldaar 9 febr. 1845, tr. Leeuwarden 21 sept. 1806 Johannes Lourens Eijgelaar, geb. Leeuwarden 22 aug. 1781, brievenbesteller, ook turfdrager en sjouwerman te Leeuwarden, overl. aldaar 24 okt. 1849, zoon van Lourens Johannes Eijgelaar, sjouwer, en Geertruid Philippus. Hij hertrouwt Trijntje Bakker.

Uit dit huwelijk geboren te Leeuwarden: Geertruid (1807), 3x Lourens

663 Drankboer is een boer die afval van jeneverstokerijen voert aan zijn vee.

664 HCL, T1001, inv.nr. 2666 188, 191.

(1808, 1815 en 1820), 2x Antje (1811 en 1814) en Foekje (1818).

7. Jurjen, geb. Leeuwarden 29 dec. 1781.

VIIIb. Thomas Douwes Frankena (zoon van VIIb), ged. Wirdum 18 mei 1739, turfdrager te Leeuwarden, overl. aldaar 17 sept. 1784, tr. Leeuwarden 13 aug. 1769 Petronella Jans Bisschop, geb. Leeuwarden 1747, overl. aldaar 2 sept. 1830, dochter van Jan Hendriks Bisschop, in 1742 ruiter te Leeuwarden, en Elske Christiaans van Gorcum.

1770: Thomas Douwes wordt op 22 dec. 1770 beëdigd als originele turfdrager.⁶⁶⁵

Uit dit huwelijk:

1. Jan Bisschop, ged. Leeuwarden 1 febr. 1771, overl. aldaar 24 febr. 1771.
2. Jan, geb. Leeuwarden 12 sept. 1772, overl. aldaar 28 juli 1773.
3. Ymkje, geb. Leeuwarden 29 aug. 1774.
4. Jan Christiaan, geb. Leeuwarden 10 jan. 1777.
5. Aurelia (Aukje) Frankena, geb. Leeuwarden 5 febr. 1778, overl. aldaar 13 sept. 1840, tr. Leeuwarden 6 febr. 1803 Pytter Claeses Smit, geb. Blokszijl 1780, turfdrager te Leeuwarden, overl. aldaar 8 nov. 1850.
Uit dit huwelijk geboren te Leeuwarden: Alida Christina (1803), Claes (1807), 2x Sijmon (1808 en 1810), Jacobus Cornelis Hermanus (1814), Ymkje (1816), Wytske (1819) en Thomas (1821).
6. Ymkje Thomas Frankena, geb. Leeuwarden 23 aug. 1781, overl. Birdaard 26 dec. 1812, tr. Leeuwarden 5 jan. 1812 Willem van Zandbergen, geb. Workum 29 sept. 1790, timmerman te Burdaard, Ternaard en Dokkum, zoon van Hans Hermanus van Zandbergen, ontvanger der directe belastingen, en Aaltje Willems Boelens. Willem tr. 2. Westdongeradeel 19 mei 1820 Aaltje Sybrens van Rijs.
Uit dit huwelijk: Ymkje (1812).
7. Elske, geb. Leeuwarden 19 juni 1783.

---

665 HCL, T1001, inv.nr. 696 198v.

Bijlage

Stamvader Francke Boelens (I) had een broer Marten Boelens. Van hem volgt hier een kort parenteel, gebaseerd op de procesaktes uit 1596, 1635 en 1649 onder I.

I. Marten Boelens, te Boyl.

1543: de vicarie van Boyl komt jaarlijks een 'scepel rogge' toe van (deze?) Merten Boelens.⁶⁶⁶

1578: Marten Boeles te Boyl met aanslag van ½ carg.⁶⁶⁷

1614: de erfgenamen van Marten Boelis zijn westelijke belenders van de arve te Boyl van Jan Meynis en Ide Jansendr c.s.⁶⁶⁸

Aan zijn vier kinderen laat hij een saete te Boyl na van 29 roeden en 1½ dagmad hooiland in Boylingerbroeck.

Kinderen:

1. Alt Martens, volgt II.
2. Elle Martensdr, overl. na 1649, tr. 1. Wybe N.; tr. 2. voor 1596 Jacob Sybes, overl. voor 1617.

Bij Wybe een zoon Jan Wybes, in 1649 te Haule.

1617: Joechem Wybens en Luysse kopen ¼ part van een saete lands van 29 roeden met ¼ van huizing en beplanting te Boyl in het door hen bewoonde arve met de kopers bewesten en ½ dagmad hooiland in Boeilingerbroeck, Abele Alts ten oosten en Jan Alts ten westen. Gekocht van Elle Martensdr, weduwe van Jacop Sybes met haar kinderen voor 350 phg.⁶⁶⁹

3. Lyssse (Ins) Martensdr, overl. na 1617, tr. voor 1596 Jochum Wybes, te Boyl 1590, daar overl. tussen 1617 en 1625.

1590: Jochum Wybes te Boyl en Gese Wybes te Hoornsterzwaag, vrouw van Frans Jans, zijn mede-erfgenamen van Joannes Wybes.⁶⁷⁰

1625: de erfgenamen van Joachem Wybes zijn westelijke belenders van de door Jan Meinesz en Ide Jansdr verkochte sate te Boyl van 40 roeden.⁶⁷¹

4. Lutske Martens, overl. na 1649.
Een dochter, tr. Jan Luyties, in 1649 te Steenwijkerwold.

II. Alt Martens, in 1580 te Haule, overl. tussen 1615 en 1625, tr. Gese, van stem 5 van Haule, weduwe van Egbert.

666 Bb 1038.

667 PI 6923.

668 WSW 113 46 en 47.

669 WSW 113 79.

670 HvF 16704 142.

671 WSW 113 190.

1580: Altet Martens gebruikt 'nutertijt' 12 roede landts te Haule, ieder roede 4 'vleemschen jaerlix'.⁶⁷²

1615: Jochum Wyben en Lysse kopen $\frac{1}{4}$ part van landen in de door hen bewoonde arve onder Boyl met gelijk part van de huizing, van $1\frac{1}{2}$ dagmad hooiland in Boylingerbroeck en van de door Harmen Geerts gebruikte landen van Alt Martens en Gese voor 400 phg.⁶⁷³

1632: Jan Lamberts en Aeue kopen $\frac{1}{4}$ arue te Haule met Alt Mertens arve ten oosten van zijn broer Egbert Lamberts.⁶⁷⁴

1640: Egbert Alts en zijn vrouw Antien Jansdr kopen een erve met huis, bomen en beplanting te Haule met Jan Lamberts bewesten uitgezonderd de $7\frac{1}{2}$ roede aan de oostkant die Foppe Jans erfgenamen toebehoren maar met inbegrip van het deel dat proclamt Egbert Alts van zijn moeder Geese Alts weduwe geërfd had. Verkopers zijn Marten Alts en zijn kinderen bij Claessien Jansdr, Jan Lamberts, als vader van zijn kind bij Antien Altsdr, Arendt Alts, Jantien Altsdr, vrouw van Lieuwe Folckers te Oostermeer, Tziets Altsdr, weduwe van Brucht Foeckes te Eestrum, Luytien Alles vanwege zijn kinderen bij Alijdt Altsdr, gesterkt met zijn zoons Alle en Marten, die inmiddels meerderjarig zijn, en Ebeltie Egbertsdr en haar man Aesige Jans te Augustinusga, alles zoals ze dat geërfd hebben van hun moeder en bestemoeder Gese Alts weduwe, voor 2.150 phg.⁶⁷⁵

Uit dit huwelijk:

1. Marten Alts, volgt IIIa.
2. Egbert Alts, volgt IIIb.
3. Antje Alts, tr. Jan Lamberts, huisman te Haule, in 1640 eigenaar voor $\frac{3}{4}$ van stemnummer 4 en gebruiker ($\frac{1}{4}$ is eigendom van Roelof Jan Hendricks), overl. Haule mei 1654. Jan Lamberts tr. 2. voor 1629 Ave Jannes.

1654: scheiding en deling ten huize van Ave Jannesdr te Haule van de nalatenschap van haar man Jan Lamberts.⁶⁷⁶ De ooms Jan en Lambert Jannes treden op voor hun minderjarige kinderen Meyne, Anne en Trijine Jansdrs, present zijn voorts Hincke Jan Lambertszoon en Feycke Wybes, man van Wemme Jans. Aan de voorzoon Lambert Jans van Jan Lamberts komt $\frac{1}{7}$ toe van $\frac{1}{4}$ van de door Ave gebruikte arve te Haule en zo ook van de vorderingen en aan de vijf kinderen van Jan Lamberts bij Ave komt ieder $\frac{1}{5}$ van het resterende deel. Voorts komt aan de voorzoon nog 25 phg van moedersgoed. In de marge: op 25 mei 1659 kwiteert Lambert Jans, bijgestaan door zijn oom Arent Alts, voor ontvangst van

---

672 P.L.G. van der Meer, J.A. Mol, P. Nieuwland, *Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslân yn de ier-moderne tiid*, Ljouwert 1993, 27.

673 WSW 113 51.

674 OSW 39 254.

675 OSW 41 5v.

676 OSW 24 116.

zijn deel van zijn ouders Jan Lamberts en Anne Alts; diezelfde dag kwitantie van Marten Franckes te Haule, man van Meyne Jans, terwijl Ave verklaart dat ook haar zoon Hincke Jans en Wemme Jans, vrouw van Feitse Wybes, hun deel hebben ontvangen.

In 1655 volgt een nadere precisering waarbij blijkt dat er nog een zoon Jan Jans was, na de vader overleden. Diens volle broer en zusters erfdien en zodoende viel het aandeel van voorzoon Lambert lager uit.⁶⁷⁷

Uit het eerste huwelijk: Lambert Jans, geb. voor 1629.

4. Arent Alts, leeft 1640.

Een zoon zal zijn:

Alt Arents, huisman te Fochteloo, lidmaat 1664, overl. tussen 1692 en '95, tr. voor 1675 Grietie Holtrup, dochter van Bernardus Holtrup, schoolmeester, sinds 1624 predikant te Oosterwolde, en Anna Hemelgaert.⁶⁷⁸

1692: Alt Arents te Fochteloo is 72 carg. schuldig aan Laelius Swaga, secretaris. Betreft boelgoedspenningen van Jebbe Alts.⁶⁷⁹

1695: Antien Alts en haar man Tyabele Jans, nu te Veneburen onder Makkinga, zijn 50 carg. schuldig aan Lubbertus Lycklama à Nijeholt. Als onderpand het land van mijn vader Alt Arents geërfd.⁶⁸⁰

5. Jantien Alts, tr. Lieuwe Folckers, huisman te Oostermeer, in 1640 eigenaar van stemnummer 13.

6. Tziets Alts, in 1640 weduwe van Brucht Foeckes te Eestrum.

7. Alijdt Alts, volgt IIIC.

Uit het eerste huwelijk van Gese:

a. Ebeltie Egberts, tr. 1. voor 1605 Girbe Boeles, overl. Eestrum, zoon van Boele Garbes te Olterterp;⁶⁸¹ tr. 2. 1618 Eesge Jans, huisman op de Tioele te Augustinusga, in 1640 eigenaar en gebruiker van stemnummer 27, overl. aldaar 6 juni 1641.⁶⁸²

1618: scheiding van Aesge Jansz en Ibel Egbertsdr met de vijf kinderen uit haar huwelijk met Gerben Boelis te Eestrum.⁶⁸³ Zij zullen de kinderen wanneer die 18 jaar zijn 150 gg uitkeren en hun vastgoed laten volgen.

1620: Eesge Jansz en Eebell Egbertsdr kopen zekere saete onder Augustinusga 'genaempt die Tzyoele' van Marten Harmensz te Leeuwarden voor 1065 gg.⁶⁸⁴

---

677 OSW 24 162.

678 *GJb* 1991 9 en 10.

679 OSW 57 75.

680 OSW 57 141v.

681 OPS 106 173; 105 114.

682 Walle 8373.

683 TIE 32 266v.

684 ACH 80 195.

1623: Eesge Jansz en Ebel Egbertsdr 'opte Tioelle' onder Augustinusga kopen ruim 1 mad maden onder Surhuizum van Eesge Luytensz en vrouw voor 40 gg.⁶⁸⁵

1626: Eesge Janssen en Ebel Egbertsdr onder de klokslag van Augustinusga kopen 2 mad mieden en nog eens ½ mad bij de Bruglaen aldaar van Frans Eelkesz te Veenklooster en zijn kinderen voor 121 goudg resp. Cornelys Ebesz voor 38 goudg.⁶⁸⁶

1630: Jacob Jans en Foeck Boeedr kopen hetgeen verkopers is aanbeërfd van Gerbe Boeles in de saete te Oltterterp die wordt gebruikt door de weduwe en erven van Wyttie Wyties van Jan Eises, man van Eyd Gerbedr, voor 1/5 en Aesge Jans als voogd over de jongste vier kinderen van Gerbe Boeles bij Eebel Egbertsdr voor 4/5 voor 15 phg.⁶⁸⁷ Twee weken later zijn het Aesge Jans en Eebel Egbertsdr, Aesge als voogd over de drie minderjarige kinderen van Girbe Boeles bij Eebel, Foeck Girbedr en Ida Girbedr, vrouw van Jan Eyses, die hun aandeel in Girbe Boeles saete verkopen aan Jacob Hendricx en Eets Wyttiedr voor 894 phg. Jacob Jans Smit protesteert dat zij hem die landen in koop hebben toegezegd.

*Het leidt tot een procedure waarbij uiteindelijk Jacob Jans Smidt en Foeck Boeedr hun protest moeten intrekken.*⁶⁸⁸

1641: Lubbert Jansen vervangt de overleden Eesge Jansen als voogd over de kinderen van Johannes Jansen en Mens Harmensdr. Jan Eisses en Tiaerdt Alckema, schoonzonen van Eesges weduwe Ebel Egberts, en diens dochter en erfgename Aeltien Eesgedr, weduwe van Sioert Hetses, verantwoordten Eesges administratie.⁶⁸⁹

1643: de ooms Popcke en Paebe Haetses te Tolbert worden aangesteld tot voogden over het kind van Sioerdt Haetses bij Aeltie Eesgedr die hertrouwd is met Tys Jansen. Jaars daarop wordt de scheiding geregeld, waarna de stiefvader, op de Tioele, voogd wordt.⁶⁹⁰

1662: juffr. Anna de Blocq koopt een saete te Augustinusga, 'd' Tioele genaempt' van assessor Jan Eysses voor 1/5, Tiaerdt Alcama en Foeck Gerbens te Boksum voor 1/5, Eysse Eysses, als vader van zijn kinderen bij Antie Gerbens voor 1/5, Sioertie Sioerts, vrouw van Teecke Jansen, te Gerkesklooster voor ¼ van 1/5 en Tijs Jansen te Augustinusga, vader van drie kinderen bij Aeltsen Aesges, voor ¾ van 1/5 van de ene helft en van diezelfde Tijs voor ¾ en diezelfde Sioertie voor ¼ van de andere helft voor 4800 goudg.⁶⁹¹

---

685 ACH 80 276.

686 ACH 81 85, 110.

687 OPS 108 204, 205; verg. 200 en OPS 46 27, 78.

688 OPS 45 426, 437, 438.

689 ACH 70 276v, verg. 340; 13 65, 97.

690 ACH 70 338v.

691 ACH 84 238; verg. ACH 117 810 en 84 281.

Uit het eerste huwelijk: Ida Girbedr (tr. Jan Eysse), Foeck Girbedr (tr. Tiaerdt Alckema te Boksum), Antie Girbedr (tr. Eysse Eysse), Boele Gerbens;⁶⁹² uit het tweede huwelijk: Aeltie Eesges (tr. 1. Sioert Hetses; tr. 2. voor 1643 Tijis Jansz te Gerkesklooster).⁶⁹³

IIIa. Marten Alts, in 1642 te Augustinusga, tr. rond 1605 Claessien Jans.

Te Rijsberkampen onder Boyl leefde een naam- en tijdgenoot Marten Alts, getrouwd met Alijdt.

1642: scheiding tussen Marten Aldts te Augustinusga, gesterkt met Jan Lambers, en diens zoon Boele Martens bij Claessien Jans. Boele Martens wonende op Luddingawolde te Roden in Drenthe wordt bijgestaan door zijn schoonvader Anne Lyckles en zijn oom Uble Edes, (half)broer van zijn overleden moeder. Op 17 mei 1627 vond de uitwijzing plaats tussen Marten Alts en zijn dochter Ide, vrouw van Bene Gosses. Marten Alts blijkt land te hebben verkocht aan Egbert Aldts en zijn vrouw Anne. Er waren naast Ide vijf kinderen van wie nog Jan en Hille Martens genoemd worden.⁶⁹⁴

1653: op de Warven onder Augustinusga wordt de nalatenschap beschreven van Marten Aelles. Erfgenamen zijn de kinderen en kleinkinderen Ytie Martensdr, vrouw van Beene Gosses, 'opde Hidsert', Hil Martensdr, vrouw van Sytse Haeies, te Augustinusga, Mincke Ebles aldaar, als voogd over Aelle, 13½ jaar, Claeske, in haar 12de, en Trijn, in haar 17de, kinderen van Jan Martens aldaar, Boele Martensz te Lutkewold in Drenthe, Alle Itma te Augustinusga, als voogd over Claeske, in haar 12de, dochter van wijlen Antie Martens bij Fedde Linses aldaar, en Francke Martensz.⁶⁹⁵ Aangifte wordt gedaan door die laatste, die het best op de hoogte is, en in presentie van Auck Claesen, weduwe van Jan Martens. Huizing en ontruiming van de sate (van juffr. Bootsma) zijn verkocht voor 700 goudg aan Jan Meinerts.

Uit dit huwelijk:

1. Ide Martens, tr. 1627 Bene Gosses, te Ter Idsard.
2. Hil Martensdr, volgt IVa.
3. Jan Martens, overl. voor 1653, tr. rond 1635 Auck Claesen.
Kinderen: Trijn 1637, Aelle 1639, Claeske 1642.
4. Boele Martensz, volgt IVb.
5. Antie Martens, overl. voor 1653, tr. rond 1641 Fedde Linses, te Augustinusga.
Dochter Claeske 1642.
6. Francke Martensz, te Augustinusga.

---

692 ACH 49 87.

693 ACH 62 340; 72 18.

694 OSW 23 128.

695 ACH 60 654; 49 13.

IIIb. Egbert Alts, huisman te Haule, in 1640 eigenaar/gebruiker van stemnummer 5, tr. 1. rond 1615 Gese Hendryckxdr; tr. 2. 1631 Antien Jansdr, weduwe van Eyte Hylles.

1631: Egbert Alts te Haule verklaart dat zijn oudste dochter al in haar onderhoud kan voorzien en dat hij zijn jongste kind kan onderhouden uit de inkomsten van zijn deel van d'Camp te Oosterwolde en uit het gehouden boelgoed; voor hem tekenen Jan Lamberts en Arent Alts.⁶⁹⁶ Voorts verklaren Egbert en zijn huidige vrouw Antyen dat zij haar kinderen bij haar eerste man Eyte Hylles zullen onderhouden tot zij 16 jaar zijn en hen dan 200 carg. zullen uitkeren van vaders goed, dat in presentie van hun grootvader Hylle Seeuwerts.

1638: scheiding van Egbert Alts met zijn dochter Jantien Egbertsdr, vrouw van Harmen Wyllems.⁶⁹⁷

1639: Jan Hermens en Jacop Heynes kopen 1 dagmad hooiland te Oosterwolde van Abele en Luytien Hendrycx, Harmen Wyllems vanwege zijn vrouw en Egbert Alts, vanwege zijn minderjarige dochter Ide voor 205 phg.⁶⁹⁸ Dezelfden verkopen dan ook 2 akkers bouwland aldaar voor 21 phg.

1641: scheiding van Idetie Egbertsdr, vrouw van Jan Freryckx, bijgestaan door haar moeders broers Aebele en Jan Hendryckx met haar vader Egbert Alts en zijn tweede vrouw Anneken Jansdr. Idetie had een volle zuster Jantien Egbertsdr, vrouw van Harmen Willems, die kinderloos was overleden in Drenthe.⁶⁹⁹ Egbert had met zijn eerste vrouw Gese Hendryckxdr een partij land met huizing op De Haule gekocht en dat later met 350 phg. winst aan Claes Marckx verkocht. Land en huizing van Gese te Oosterwolde waren voor 382 phg. verkocht.

Uit het eerste huwelijk:

1. Jantien Egbertsdr, kinderloos overl. in Drenthe 1639, tr. (voor) 1638 Harmen Willems.
2. Idetie Egbertsdr, geb. na 1614, tr. (voor) 1641 Jan Freryckx.

IIIc. Alijdt Alts, overl. voor 1640, tr. rond 1610 Luytien Alles, huisman te Oosterwolde, in 1640 eigenaar en gebruiker van 1/4 van de stemnummers 34 en 35.

Uit dit huwelijk:

1. Alle Luytiens, geb. voor 1615.
2. Marten Luitiens, geb. voor 1615, overl. na 1652, tr. voor 1640 Anne Aggesdr, overl. voor 1665, kleindochter van Marck Claes en Assele Roeleffs. Zij tr. 2. Hendrick Luyties, in de Hemrik.⁷⁰⁰

.....
696 OSW 21 148v.

697 OSW 22 foto 168.

698 OSW 40 foto 119.

699 OSW 23 6.

700 OSW 41 90; 43 17; OPS 113 373.

1650: Claes Marckx en vrouw kopen 1/16 arve met huizing op De Haule en percelen in Oosterwolde en Donkerbroek van Anne Aggedr, vrouw van Marten Luyties die wordt bijgestaan door pastor Bernardus Holtrup, verkoopster aanbeërfd van haar grootvader Marck Claes voor 255 phg. met drie ellen laken als een geschenk.⁷⁰¹

1676: de erfgenamen van pastor Bernardus Holtrup verantwoorden de administratie die hun vader heeft gehad wegens wijlen Marten Luities.⁷⁰² In 1650/51 had Martens vrouw Anne Aggedr in twee termijnen 255 phg. ontvangen van Claes Marcks van diens koop van haar land te Haule. Het geschenk daarenboven van de koper van drie ellen laken was door Marten en Anne zelf ontvangen. Onder de uitgaven, die lopen tot 1656, 50 phg. in 1650 betaald aan Jan Harmens wegens de koop door Marten van een huis. In 1665 gaan Alle en Diucke Martens als erfgenamen van hun overleden ouders Marten Luities en Anne Aggedr akkoord met de rekening. Daarop was toen nog 100 carg. in mindering gebracht van een koop door Anne Aggedr tot profijt van haar kinderen bij Hendrick Luities in de Hemrik. Onder de erfgenamen van Bernardus Holtrup: Alt Arents gehuwd met Griettien Holtrup.

IVa. Hil Martensdr, tr. Drogeham 24 nov. 1633 Sytse Hayes, te Augustinusga. Uit dit huwelijk:

1. Siouck Sytses.

1655: Siouck Sytses, dochter van Sytse Hayes, heeft een tegoed van bodeloop op het sterfhuis van Eeble Pyters te Ophuis onder Surhuizum.⁷⁰³

2. Haye Sytses, huisman te Augustinusga, overl. tussen 1680 en 1693, tr. Antie Eisses, dochter van Eisse Eisses.

1678 dec. 17: Wytse Minses te Kooten wordt aangesteld tot voogd over het kind van Rinnert Ballings en Hiltie Eisses tot scheiding van het goed van ouders en grootvader Eisse Eyses. Op 30 okt. 1682 wordt Hendrik Eisses, na loting met Haye Sytses, enige voogd.⁷⁰⁴

1678: de nalatenschap van Eisse Eisses te Augustinusga wordt gescheiden door de (kinds)kinderen Gerben en Hendrick Eisses, Haye Sytses, man van Antie Eisses, Trijntie Eisses, vrouw van Reiner Hempckes, en Wytse Minses als voogd over het kind van Rinnert Ballings en Hiltie Eisses.⁷⁰⁵

1680 april 5: Haye Sytses te Kooten wordt aangesteld tot voogd over Rinse, zoon van Geert Aleffs.⁷⁰⁶

1693 maart 13: Hendrik Eisses te Augustinusga en Rinse Geerts te Drogeham

---

701 OSW 42 106, verg. 192.

702 OSW 25 331.

703 ACH 61 625.

704 ACH 49 157.

705 ACH 72 594.

706 ACH 49 161.

worden aangesteld tot voogden over Sytze en Eise, kinderen van Haye Sytzes, om te scheiden met de verdere broers.⁷⁰⁷

1694: in Augustinusga wordt de nalatenschap van Haye Sytzes en Antie Eises gescheiden door Wytske Freercx, weduwe van Gerben Hayes, te Augustinusga vanwege haar kinderen voor 1/3 en Hendrick Eises aldaar en Rinse Geerts te Drogeham als voogden over Sytse Hayes, 22 jaar, en Eise Hayes, 16, ieder voor 1/3. De sate en landen te Augustinusga, gebruikt door Wytske en haar man, blijven vooreerst gemeenschappelijk.⁷⁰⁸

Kinderen: Gerben, Sytse 1672, Eise 1678.

IVb. Boele Martens, in 1642 te Luddingawolde te Roden, in 1660 huisman op De Linde te Noordwijk (Gr.), overl. aldaar 25 maart 1685, tr. (voor) 1642 Barber Annedr, overl. Noordwijk 20 febr. 1688, dochter van Anne Lyckles. 1660: Boele Martens op de Linde heeft kwestie met Itye Lens.⁷⁰⁹

1670: Boele Martens 'sich voor desen onthouden, is wederom tot den tafel des Heren geweest'.⁷¹⁰

1671: lidmaten te Noordwijk Boele Martens en Barber Annes.

1674: lidmaten te Noordwijk de diaken Boele Martens en Barber, op De Linde.

1688 febr. 20: te Noordwijk overl. Barber Lyckles, weduwe van Boele Martens.

Uit dit huwelijk:

1. Metje Boeles, overl. Marum 26 aug. 1677, bij huwelijk van de Linde, tr. Marum 18 febr. 1666 Sioerd/Sywert Hillebrandts, van Marum. Hij tr. 2. 1678 Grietien Willems.
Uit dit huwelijk: Hillebrand (1668), later 'kercke-meijer' te Noordwijk (Gr.) op de Bulten, en Lamke (1676).
2. Gesijn Boeles, ged. Marum 12 aug. 1660, dochter van Boele Martens, wonende op De Linde.
3. Marten Boeles, ged. Marum 19 jan. 1662, tr. 1. Martien Jochums, overl. Marum 4 aug. 1694; tr. 2. Marum 9 febr. 1696 Auke Jansen. Dopelingen te Marum, uit het eerste huwelijk: Jochum (1684), Boele (1686) en Claes (1689); uit het tweede huwelijk: Lyckele 2x (1698 en 1699), Barber (1703), Jan (1704) en Foppe (1707).
4. Anne Boeles, te Marum op de Bult, overl. aldaar 12 okt. 1706, tr. 1. Marum 19 mei 1689 Antje Brochts, overl. aldaar 17 aug. 1701, tr. 2. Marum 29 dec. 1702 Tieetske Claesen.
Dopelingen te Marum, uit het eerste huwelijk: Boele (1690), Jantien

---

707 ACH 49 191.

708 ACH 73 150.

709 Gehouden Avondmaal Marum en Noordwijk (Via Family Search).

710 Idem.

- (1693), Barber (1696) en Lamke (1699); uit het tweede huwelijk: Boele (1704) en Aefke (1706).
5. Anke Boeles, overl. Marum 17 april 1700, tr. Marum 15 maart 1695 Ubele Willems.

Afkortingen/Literatuur

Waar niet anders vermeld, berusten de bronnen op Tresoar.

<i>ad actum divisionis</i>	om boedelscheiding te bewerkstelligen.
AEN	Archief Nedergerecht Aengwirden.
ANRI	Arsip Nasional Republik Indonesia.
ASAF	Album Studiorosum Academiae Franekerensis.
BAA	Archief Nedergerecht Baarderadeel.
Bb	P.L.G. van der Meer en J.A. Mol, <i>De Beneficialboeken van Friesland, 1543</i> (Leeuwarden 2013).
BOL	Archief Nedergerecht Bolsward
ca.	circa.
c.a.	cum annexis.
CBG	Centraal Bureau voor Genealogie/centrum voor familiegeschiedenis te 's-Gravenhage.
carg.	caroligulden van 20 stuivers.
c.s.	cum suis (met de zijnen).
<i>cum uxore</i>	met zijn vrouw.
DG	Doopsgezind.
DON	Archief Nedergerecht Doniawerstal.
DOK	Archief Nedergerecht Dokkum.
DTB	Doop-, trouw- en begraafboeken.
EVC	Familiearchief Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen.
FRR	Archief Nedergerecht Franeker.
MpaginaE	Martin Engels, www.mpaginae.nl , naamlijsten.
FK	Melle Koopmans, Andries Koornstra, Reid van der Leij (red.), <i>Frysk Kertiersteateboek</i> (Ljouwert 1996).
FT	G. Verhoeven en J.A. Mol (ed), <i>Friese testamenten tot 1550</i> (Leeuwarden 1994).
GAS	Gemeente Amsterdam Stadsarchief.
GEN	Genealogische naslagwerken Tresoar.
gg	goudgulden van 28 stuivers.
GJb	<i>Genealogysk Jierboek(je)</i> .
GS	Gedeputeerde Staten.
HAR	Archief Nedergerecht Harlingen.
HCL	Historisch Centrum Leeuwarden.
HCO	Historisch Centrum Overijssel te Zwolle.
<i>Heeren van den Raede</i>	O. Vries, B.S. Hempenius - van Dijk, P. Nieuwland, P. Baks, <i>De Heeren van den Raede, biografieën en groepsportret van de raadsheren van het hof van Friesland, 1499-1811</i> , Hilversum/Leeuwarden 1999, 318.

Hoff	Leo van der Hoff, Het nageslacht van Jurrien en Peter Alberts, <i>GJb</i> 2010.
HON	Archief Nedergerecht Hemelumer Oldeferd en Noordwoolde.
HvF	Archief van het Hof van Friesland.
j.dr.	jongedochter (nog niet eerder gehuwd).
j.m.	jongman (nog niet eerder gehuwd).
J.U.D.	Juris Utriusque Doctor: doctor in de beide rechten (Romeins en kanoniek recht), tegenwoordig noemen we dat mr. in de rechten; ook in Holland sprak men van mr., maar in Fryslân en Groningen van dr.).
<i>Kwartierstatenboek</i>	<i>Kwartierstatenboek</i> . Verzameling kwartierstaten bijeengebracht ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde 1883-1983 ('s-Gravenhage 1983).
LEM	Archief Nedergerecht Lemsterland.
MEN	Archief Nedergerecht Menaldumadeel.
Mulder, G.P.	Collectie G.P. Mulder, te raadplegen op internet.
NA	Nationaal Archief te 's-Gravenhage.
<i>Nalezing...</i>	Mr. A.J.Andreae, <i>Nalezing op de Nieuwe Naamlijst van Grietmannen</i> , Leeuwarden 1893.
<i>Nieuwe Naamlijst....</i>	Jkhr. mr. H. Baerdts van Sminia, <i>Nieuwe naamlijst van grietmannen van de vroegste tijden af tot het jaar 1795</i> , Leeuwarden 1837.
NL	<i>De Nederlandsche Leeuw</i> , 1883 - . Maandblad (later: Tijdschrift) van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.
NP	<i>Nederlands Patriciaat</i> , 1910 - .
<i>nom. liberorum</i>	<i>nomine liberorum</i> , uit naam van de kinderen.
<i>nom. uxoris</i>	<i>nomine uxoris</i> , uit naam van zijn vrouw.
OFO	P. Sipma en O. Vries (ed.), <i>Oudfries(ch)e oorkonden</i> (4 delen, 's Gravenhage 1927-1977).
OSIN	Collectie Osinga, Tresoar.
OSW	Archief Nedergerecht Ooststellingwerf.
pm	pondemaat.
phg	Philippusgulden van 25 stuivers.
PI	P.L.G. van der Meer, Registers fan de Personele Ymposysje út 1578 <i>Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslân yn de ier-moderne tiid</i> (Ljouwert 1993).
PKAF	<i>Prekadastrale Atlas fan Fryslân. De pleatsen fan 1700 en 1640 neffens de floreen- en stimkohieren</i> (ed. J.A. Mol en

	P.N. Noomen), en <i>Kadastrale Atlas fan Fryslân 1832</i> (ed. J.H.P. van der Vaart en S. Talsma), 17 delen., (Ljouwert 1988-2003); ook op internet: HisGIS.
Reddingius	Genealogische collectie Reddingius, bestaande uit aantekeningen over het geslacht Reddingius en andere geslachten/GEN 15.22.08 redd.
RA	Rechterlijk Archief.
r.k.	rooms-katholiek.
Romein	Ds. T.A. Romein, <i>Naamlijst der predikanten</i> (Leeuwarden 1886-1888).
Rr	Rentmeesterrekeningen.
Rsd	Rijksdaalder van 50 stuivers, sinds 1644-1647 gebruikt in voormalig Nederlands-Indië en geslagen door de Verenigde Provinciën.
SC WSW 1690	T 7 (Archief Friese Stadhouders), inv.nr. 463 (Stemkohieren Zevenwolden, met daarin het stemkohier van Weststellingwerf uit 1690).
SCO	Archief Nedergerecht Schoterland.
SNE	Archief Nedergerecht Sneek.
STA	Archief Nedergerecht Stavoren.
T	Toegang, inventaris Tresoar.
TIE	Archief Nedergerecht Tietjerksteradeel.
Visscher	W. Visscher, <i>Verveningen en verveners in Friesland</i> , Leeuwarden 2015.
VOC	Verenigde Oost-Indische Compagnie.
Walle	Hessel de Walle (ed.), <i>Friezen uit vroeger eeuwen, opschriften uit Friesland 1280-1811</i> (Franeker 2007); walmar.nl.
WON	Archief Nedergerecht Wonseradeel.
WOR	Archief Nedergerecht Workum.
WSW	Archief Nedergerecht Weststellingwerf.
WYM	Archief Nedergerecht Wymbritseradeel.
Zijlstra	S. Zijlstra, <i>Het geleerde Friesland - een mythe? Universiteit en maatschappij in Friesland en Stad en lande ca. 1380-1650</i> (Leeuwarden 1996 met database).

... *Aysma, Lauta van Aysma*

Aysma, Lauta van Aysma

Inleiding en verantwoording¹

Onno Hellinga (1960-2011) kwam als scholier al naar de studiezaal van het Ryksargyf in de Kanselarij voor genealogisch onderzoek naar zijn familie. In zijn studietijd verbreedde zijn interesse zich naar de geschiedenis van Friesland, vooral die in de tijd van de Tachtigjarige Oorlog, overigens zonder dat hij zijn belangstelling voor de genealogie verloor.

Onno Hellinga (1960-2011)
Foto G.J. te Bloemendal 2010

De persoon van Hessel Aysma (1528-1592, in deze genealogie IIIId) moet Onno destijds bijzonder hebben geboeid; hij wijdde aan hem zijn afstudeerscriptie,² en later nog een artikel.³ In het kader hiervan verzamelde hij veel materiaal over de familie Aysma. Hij was van plan dat uit te werken tot een ‘wetenschappelijk verantwoorde genealogie’,⁴ maar helaas is dat er nooit van gekomen. Als ik hem er naar vroeg kreeg ik ontwijkende antwoorden. Hij had eenvoudig zijn belangstelling verlegd, en ‘sneupen’ is nu eenmaal vele malen leuker dan artikelen schrijven. Weinig kon ik bevroeden dat het ooit op mijn weg zou liggen om dit karwei af te maken.

-
- 1 De inleidende paragrafen zijn geschreven door de tweede auteur, tevens eindredacteur van het geheel.
  - 2 Die scriptie werd in 1995 bekroond met de skripsjeprijs van de Fryske Akademy.
  - 3 Hellinga, Hessel Aysma en de Opstand 126-139.
  - 4 Idem 126, noot 4.

Andere publicaties kwamen er heel wat, o.a. in *It Beaken, De Vrije Fries* en het *Genealogysk Jierboek*.⁵ Onno maakte van 1997 tot 2004 deel uit van de redactie van het *Jierboek*. Ik noem hier alleen zijn laatste publicaties in het *Genealogysk Jierboek*: Hanya fan Holwert (2009), Friese Meinsma har erf- en rjochtopfolgers: Herbranda en Meynsma (2010) en tenslotte (met Paul Noomen) *Genealogia Ayttana* (2011). Enkele dagen na de presentatie van het laatste artikel, dat was 3 december 2011, overleed Onno, volslagen onverwacht. Zijn computerbestanden werden door de familie overgedragen aan de Fryske Akademy, die later de genealogische bestanden ter beschikking stelde van de redactie van het *Genealogysk Jierboek*.

Bij deze bestanden was ook een concept-genealogie Aysma, die de grondslag vormt voor deze bijdrage. Duidelijk was dat er vanaf eind jaren '90 vrijwel niets aan was gedaan. Omdat verscheidene archieven, waaronder die van het Hof van Friesland en de nedergerechten, zijn omgenummerd, was het notenapparaat geheel verouderd. Ook heeft Onno niet kunnen profiteren van de mogelijkheden die de website *AlleFriezen* nu biedt en van recente publicaties. Hij heeft wel de beschikking gehad over aantekeningen van wl. master D.J. van der Meer. Al met al oordeelde de redactie dat het concept de moeite waard was om het in bewerkte vorm in het *Jierboek* te publiceren.

De hoofdstructuur was in orde en is intact gelaten. Vaak zijn de gegevens aangevuld, soms ook verbeterd. Naar volledigheid is echter niet gestreefd, dat was ondoenlijk. Voor de oudere generaties is gebruik gemaakt van gegevens die Ype Brouwers ter beschikking stelde. Verder is geput uit mijn eigen verzameling, die van wl. Hessel Bierma en die van wl. mijn schoonvader Klaas M. van der Kooi. Onduidelijke bronvermeldingen zijn zoveel mogelijk verbeterd, maar dat is niet overal gelukt. Veel vindplaatsen zijn gecontroleerd; bijna steeds klopten ze en waren ze correct geciteerd.'

Voor de jongere generaties is gebruik gemaakt van het materiaal dat de derde auteur in de loop der jaren bijeen heeft gebracht. Gegevens van nakomelingen in vrouwelijke lijn zijn terwille van de overzichtelijkheid grotendeels verplaatst naar bijlagen.

Van adel of niet?

Onno laat zich niet uit over deze vraag, die er de aanleiding toe is geweest dat de beide andere auteurs met elkaar in contact kwamen en na wat gehacketak besloten tot samenwerking.

---

5 Naast zijn biografie is ook een volledige bibliografie is te vinden in A. Hellinga (red.), *'t Hat west, it is; it stiet beskreaun. Onno Hellinga 1960-2011* (z.pl. 2012) 58-60.

De gedachte dat de Aysma's van adel waren leefde zeker binnen de familie, enkele leden voerden openlijk de titel 'joncker'. Dat waren er maar weinigen, ze hadden gemeen dat ze aanzienlijke states bewoonden. Maar tot de gewestelijke elite brachten deze zelfverklaarde jonkers het niet.⁶ Wel is er in de 16de eeuw een Aysma grietman geweest, t.w. Doecke (III f).

Dat de genealogie Lauta van Aysma is opgenomen in het *Stamboek van den Frieschen, vroegeren en lateren, adel* uit 1846 is geen bewijs van adeldom. In de *Encyclopedie van Friesland* komt een lemma voor dat begint met: 'Aysma. Edel geslacht'.⁷ In de opvolger van dit werk ontbreekt dat lemma, en Hessel van Aysma heet nu Hessel Aysma, afkomstig uit een eigenerfde familie.⁸ Tiden hawwe tiden. Dat de meningen kunnen verschillen ligt er ook aan dat het onmogelijk blijkt om te komen tot een sluitende definitie van wat Friese adel is.⁹ Ook had de adel hier geen afzonderlijke juridische status.

Een bruikbaar criterium is toch wel de registratie van 1505, de zgn. lijst van edelingen.¹⁰ Er blijken dan ongeveer 140 adellijke families te zijn; daar horen geen Aysma's of Lauta's bij. Binnen de adellijke families zijn grote verschillen in rijkdom, zeg maar grondbezit, aan te wijzen.

De families die wel grond van enige omvang bezaten, maar niet als adellijk werden beschouwd, behoorden tot de klasse der eigenerfden. Ook binnen deze klasse bestonden grote verschillen in welstand; de rijkste families konden zich op dit punt gemakkelijk meten met de adel. Yme Kuiper signaleert dat de grote rechtsgeleerde Ulrik Huber in de 17de eeuw de eigenerfden onderscheidde in 'voornaem' en 'gemein'. De voorname eigenerfden, zo stelt hij, 'zijn van oude ende rijke geslachten, insonderheyt waer van veele in de regeeringe ende treffelijke ampten zijn geweest, die met goede reeden voor Eedellieden souden mogen gehouden worden'.¹¹ Paul Noomen werkt dat verder uit. Niet alleen in Friesland, maar ook in de Groninger Ommelanden ziet hij een aparte en samenhangende groep van voorname eigenerfden

---

6 Voor het begrip 'gewestelijke elite' zie Kuiper, *Adel in Friesland* 82. Zie ook IB 45 (1983) afl. 3-4, themanummer 'Elite-ûndersyk yn Fryslân', inleiding, p. 107-115.

7 EvF 161.

8 NEvF 188.

9 Kuiper, *Adel in Friesland* 64.

10 Langen en Mol, *Friese edelen*, hst. 1: *Adel en hoofdelingen in Middeleeuws Friesland* (pag. 23-43). De lijst is met o.a. een belastinglijst uit 1513 verwerkt in bijlage 5, pag. 208-220; de edelen staan daar in volgorde van de grootte van hun grondbezit.

11 Kuiper, *Adel in Friesland* 483, noot 34.

die zijn huwelijkspartners bij voorkeur in de eigen gelederen zocht. Maar huwelijken met adellijke partners waren geen zeldzaamheid. Tot deze klasse rekent Noomen o.a. de families Ayttā, Stapert, Sytzama en Aysma.¹² De beroemde en machtige Viglius van Ayttā pretendeerde absoluut niet van adellijke afkomst te zijn, hij was juist trots op zijn afkomst uit de klasse der vooraanstaande eigenerfden.¹³

Ook een goed, zij het niet waterdicht, criterium voor wie tot de adel werd gerekend en wie tot de eigenerfden is de afvaardiging naar de statenvergadering ofwel de landdag sinds 1578.¹⁴ Elke grietnij vaardigde een edelman en een eigenerfde af naar de landdag, al waren er in de praktijk de nodige afwijkingen van dit principe. In de 17de eeuw zijn er een aantal Aysma's naar de landdag afgevaardigd, altijd als eigenerfde, met één uitzondering, namelijk Hessel van Aysma (in deze genealogie VIb). Hij was een van de Aysma's die zich als jonker betitelden en hij werd in 1654 als edelman afgevaardigd. Hij verving toen zijn stiefvader Johan van Aylva,¹⁵ die als grietman van Hemelumer Oldeferd bijna steevast als vertegenwoordiger van de adel naar de landdag ging. In 1655 en 1656 zien we ze samen op de landdag verschijnen. Omdat er geen twee edelen naar de landdag mochten moeten we Hessel hier toch zien als eigenerfde.

Fragment uit de kaart van Menaldumadeel, atlas Schotanus-Halma, situatie 1692

-
- 12 Noomen, Stinzen 202-203, noot 87. De familie Van Sytzama lukte het om tot de adelstand door te dringen.
  - 13 P.N. Noomen, 'Eigenerfd of edel? Naar aanleiding fan de afkomst van de Ayttā's', IB 74 (2012) 257-301.
  - 14 Dit thema is uitgewerkt in Visser, Adel en 'Adel'.
  - 15 Aan de adeldom van de familie Aylva bestond nooit twijfel.

Van belang voor de status van een familie is beslist ook die van hun stamgoed. Aysmastate, waarvan geen oude afbeelding is overgeleverd, werd in de 17de eeuw en ook later steeds gezien als een eigenerfd goed: ‘... de playsante uyt-buyrte Dycxtra-huysen, alwaer de eygen-erfde staten Buwma ende Aysma’.¹⁶ Naar mijn mening behoorden de Aysma’s dan ook van oudsher tot de voorname eigenerfden, maar net niet tot de adel.

Lautastate te Wier werd hoger aangeslagen dan Aysmastate, er zou zelfs ooit een stins hebben gestaan.¹⁷ Dat het meer allure had komt ook omdat het huis in 1631 fraai is herbouwd. Het is tijdens de onlusten van 1748 door brand verwoest.¹⁸

Wapen

*Wapen Aysma
volgens Hesman*

De familie Aysma voerde in het wapen een klimmende leeuw van rood, gewend naar rechts, op een veld van goud. Het is driemaal afgebeeld in het Wapenboek Hesman,¹⁹ tweemaal bij de adellijke en eenmaal bij de ‘borgerlijke’ wapens. Een aardige illustratie wel bij mijn betoog in het vorige hoofdstuk.

-
- 16 Noomen, Stinzen, cd-rom 284, citaat van Chr. Schotanus (1655); vgl. Kingma, Bitgum 36.
- 17 Noomen, Stinzen, cd-rom 305-307.
- 18 Zie Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 100-102. Het was brandstichting.
- 19 Berust in het HCL; in de Digicollectie kan het worden doorgebladerd. De ‘borgerlijke wapens’ zijn met annotatie gepubliceerd in Gen. Jierb. 1993 49-192.

Genealogie²⁰

In de familie Aysma leefde de gedachte dat ze een tak van de Lauta's waren. In het Stbk. is dat ook zo uitgewerkt: midden 15de eeuw leefde een Tieth Herema, die eerst getrouwd was met Hessel Aysma en na zijn dood met Gerbrant Lauta. Haar kinderen uit het eerste huwelijk stierven allemaal jong, waardoor Aysmastate op Tieth vererfde. Na haar dood ging het goed over op haar zoon Hessel - genoemd naar haar eerste man - uit het tweede huwelijk. Broer Schelte verkreeg Lautastate.²¹

Onno aanvaardde aanvankelijk deze opstelling,²² maar geloofde er later niet meer in. Dat de Aysma's en de Lauta's nauw aan elkaar verwant waren staat wel vast, maar hoe het precies zat weten we niet. Onno ging er mogelijk nog wel van uit dat Hessel Aysma en Schelte Lauta broers waren (hij heeft ze Ia en Ib genummerd), maar dat is beslist niet zeker.²³ Hessel heeft wel een van zijn zoons Schelte genoemd.

Ia. Hessel Aysma, eigenaar en bewoner van Aysmastate te Dijksterhuizen onder Beetgum, tr. Tyall Fons; beiden zijn voor 1511 overleden.

Tyall is een dochter van Doecke Fon(den)s, hoofdelling te Jorwerd; ze heeft twee broers, Hotthie en Lieuwe Fons.²⁴

Van Hessel Aysma kennen we alleen een paar postume vermeldingen. In 1511 zijn de kinderen van Hessel Aysma eigenaars van de sate te Jorwerd die dan gebruikt wordt door Taka Willemz, groot 43 pm met een huurwaarde van 20 florenen.²⁵ In 1542 is Jorryt Gerroltz boer op deze sate en zelf eigenaar van de helft. De erfgenamen van Hessel Feyckes bezitten dan de andere helft, terwijl heer Hotze genoteerd staat met een bezit van 1 pm in die sate.²⁶ Heer Hotze kan niemand anders zijn dan heer Hotthie Fons, pastoor van Jorwerd. We komen die pastoor tegen in 1543 als heer Hottie Lyuwa zoon Fons.²⁷ Hij is overleden in 1556 en ligt begraven onder een imposante zerk te Jorwerd. Hij was een zoon van Lieuwe Doekesz Fons.

---

20 Biografische gegevens uit Stbk., dtb-registers en EVC 4412 zijn veelal niet geannoteerd. Benoemingen zijn vrijwel altijd te vinden op mpaginae.

21 Voor de deels fictieve genealogie Lauta/Lauta van Aysma zie verder Stbk. I 243-245, II 164-167 en Noomen, Stinzen, cd-rom 306.

22 Kingma, Bitgum 258-259.

23 Noomen, Stinzen, cd-rom 283, 306.

24 Zie D.J. van der Meer, 'Aersum, Fûns en Hesens ûnder Jorwert', in: Gen. Jierb. 1969 28-37. Op 13 okt. 1503 (OFO I 469) is Liwe Dwekez mederechter van Franekeradeel.

25 RvdAVD nr. 2257.

26 T. Hannema (ed.), '(De nieuwe aanbreng van) Baarderadeel 1542', *De Neitiid* 6 (1991) afl. 3, 34

27 BB 749.

Kinderen (volgorde onbekend):

1. Gerbrandus Aysma, 1512 kloosterling te Klooster Anjum, 18 aug. 1541 prior van Achlum, 1550 prior van Klooster Anjum, overl. 10 nov. 1550. Op 16 jan. 1512 schenkt frater Gerbrandus Hesseli aan zijn convent te Aengium als een memorie voor zijn ouders Hesselus Aysma en Thyall en zijn overleden zusters Catharina, Lolka en Abel 7 gouden Rijnse guldens (à 28 stuivers) per jaar uit Aysmagoed in Dijkstraerhuysen of Fons minor te Jorwerd, in te gaan over 9 jaar. De komende 9 jaar is de rente nog aan zijn broers en zusters, die ook altijd het recht hebben om 3 guldens rente van het klooster terug te kopen.²⁸ Met deze schenking zal Gerbrandus zichzelf uitgeboedeld hebben.

In 1541 treedt Gerbrandus Aysma als prior van Achlum op tegen Jan Jacobsz te Herbayum en de voogden over de erfgenamen van Edo Gerbranda, diens landheren, inzake huuropzegging van 5 pm land.²⁹

Gerbrand is begraven op het kerkhof van Beetgum: *'Heer Gerbrandus van Lawta ende Aysma, eertijts gheweest prior ende procurator van 't convente van Aenjum bij Belkum ende leyt nu tot Beetghum buyten op 't kerckhooff an die noordersijde begraven onder een groot blauu steen, ende voerde een leu in sijn wapen ende bovenut den helm een halff'leu.'*

2. Doecke Aysma, genoemd 1511 en 1514, tr. N.N.

In 1511 is Doecka Aysma samen met zijn broers en zusters boer op en eigenaar van een sate te Beetgum van 53 pm, met 9 eins riedland en 10½ pm oudland, die inclusief het huis een huurwaarde heeft van 39 fl. 16 st.³⁰

Dat is Aysma en het moet voordien dus geheel in bezit zijn geweest van de ouders van Doecka en zijn zusters en broers. Het 'oudland' wordt apart gespecificeerd en dat impliceert dat het land grotendeels op het nieuwland lag, in de ingepolderde Middellzee.

In 1511 is Doecke Aysma ook eigenaar van 12 fl. (van de 37½) van een sate te Peins. Dat aandeel staat in 1514 op naam van Aleph Groystera.³¹ Hij is in 1511 ook deels eigenaar van een ander goed aldaar, in 1514 geformuleerd als 'van zyn wyffs wegen'.³²

Dat Lieuwe Aysma in 1531 recht heeft op een derde deel van Aysmastate en Hotthie en Schelte de andere parten toekwamen maakt het zeer aannemelijk dat Doecke voordien zonder nakomelingen is overleden. Dat er door de familie op 7 okt. 1533 een overeenkomst werd gesloten inzake de nalatenschap van Hessel, Tyal en Duco Aysma versterkt die gedachte.³³

---

28 AAMA 2.

29 FRL 92 159; GEN 512 311a.

30 RvdAVD nr. 1553.

31 RvdAVD nr. 79, 525. Zie ook bij 9. Tiedt Aysma.

32 RvdAVD nr. 91, 527.

33 LWN 3405 186v, boedelbeschrijving van wl. raadsheer Horatius Knijff, een nakomeling (maar geen afstammeling) van Schelte Laut; zie verder IVa.7.

3. Hotthie Aysma, volgt IIa.
4. Schelte Aysma, volgt IIb.
5. Lyeuwe Aysma, volgt IIc.
6. Catharina Aysma, overl. voor 16 jan. 1512.
7. Lolka Aysma, overl. voor 16 jan. 1512.
8. Abel Aysma, overl. voor 16 jan. 1512.
9. Tiedt Aysma, tr. Menne N.

Tiedt en Lolck worden door Heemstra genoemd. Aangezien hij het met Lolck bij het rechte eind had en Doecke Aysma meer dan één zuster had, achten we zijn mededeling geloofwaardig.

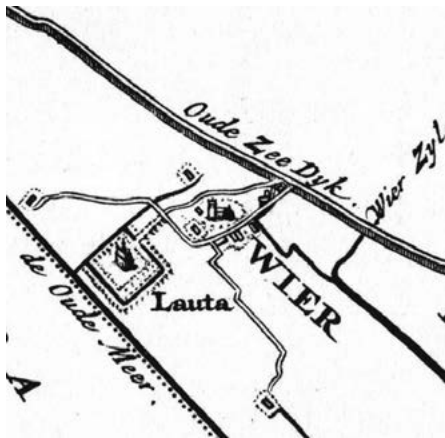
Op 5 okt. 1528 zijn Kempo Siericz, Hottye Aesumma en Schelte Aesumma, als voormonden van Take Mynnez, voor het Hof van Friesland in proces,³⁴ tegen Renick van Gerbranda als volmacht van heer Johannis, pastoor te Harlingen, en van Doecke Hesselinge,³⁵ voormonden van Aeloff Groestera weeskinderen.³⁶ Zie ook hierboven bij 2. Doecke Aysma.

Kind: zie bijlage 1.

10. Lolck Aysma,³⁷ overl. na 1524, tr. Doede Gerroltsz (Walpert), 1509 student rechten te Keulen, erft aandelen in twee sates te Swyns onder Wommels, eigenaar van Eelxmasate te Marssum, waar hij ook woonde, overl. ca. 1536.

Uit dit huwelijk drie kinderen, Ricxt, Doecke en Hotthie.

Voor dit gezin en zijn nakomelingen verwijzen we naar Gen. Jierb. 2013 261.³⁸

Fragment uit de kaart van Menaldumadeel, atlas Schotanus-Halma, situatie 1692

34 HvF 16480 229.

35 Zie voor hem: Noomen, Consolidatie 165.

36 Zie voor hem en zijn familie: Gen. Jierb. 1995 146.

37 Ook verondersteld door D.D. Osinga: GEN 500 133.

38 Y. Brouwers, 'parenteel Walpert', in Gen. Jierb. 2013 213-286.

Ib. Schelte Lauta, eigenaar en gebruiker van Lautastate te Wier, overl. 30 april 1510, begr. Wier, tr. Bauck, overl. na 1511.

*Anno 1510, 30 april sterfde erentpheste Schelto van Lautha.*³⁹

In 1511 is Bauck Lauta eigenares en gebruikster van Lautastate ('hoer posses, dair nu bruyckt'), die zij aangeeft als 35 pm oudland, 'plat saedlandt ende meden' met een huurwaarde van 17 fl. Van dat bedrag gaat 18 st. af voor een eeuwige memorie en 40 st. aan vier eeuwige of tijdelijke delen. Daarnaast huurt zij 3 pm nieuwland van de patroon van Wier voor 54 st. Voorts bezit zij voor 8 fl. 10 st. 3 oort st. in een sate te Engelum en beuren haar kinderen 4 fl. uit een sate te Slappeterp. Onder Wier verhuren Schelto Laute erven land voor 4 fl. 21 st., maar van dat bedrag gaat 3 fl. naar de pastoor van Wier voor een eeuwige mis. Met elkaar heeft het bezit van de Lautas dus een netto huurwaarde van iets meer dan 28 fl. per jaar.⁴⁰

Kind:

1. Jell Lauta, 1543 eigenares en bewoonster van Lautastate, overl. 19 nov. 1562, begr. Wier, tr. 1. Sjoerd Hoppers, wednr. van Rixt Piersma (overl. ca. 1524); tr. 2. [rond 1545] Goslick Hiddema, geb. aug. 1520, bijzitter van Menaldumadeel, 1580 afgevaardigde ter Staten-Generaal, overl. 16 april 1593, begr. Wier, zoon van Harmen Piersz Sytzama en Tyets Hiddema;⁴² hij tr. 2. Sjouck Jelgerhuys, geb. 1527/30, overl. 4 juni 1573, begr. Wier, weduwe van Andries Arentz, dochter van Wybe Gerritz Jelgerhuys (ca. 1466-1534), burgemeester van Leeuwarden, en Bauck. Anno 1562, 19 nov. sterf Jell Lautha, sijn [Scheltes] dochter, vrouw van Goslick van Hiddema.⁴³

In 1543 wordt er ook een Piter Laute te Wier genoemd, die ik (Onno H.) beschouw als Jels zetboer of meesterknecht.

Op 24 april 1548 krijgt Goslick Hiddema te Wier consent op de koop van 'het huys daer hij nu inne woent, staende op Lauttastate' voor 102½ gg. van Pier Wybrantz.⁴⁴ Goslick Hiddema is 1553 en 1560 mede-curator over de weeskinderen van Lieuwe Aysma (IIc, zie aldaar).

In 1578 betaalt Goslick 12 cg. aan personele impositie.⁴⁵

Kind van Jell Lauta: zie bijlage 2.

Kinderen van Sjouck Jelgerhuys en Andries Arents:

---

39 VHPB 1135. Zie ook Stbk. I 243; II 165; de schrijvers van het Stamboek weten zich geen raad met dit grafschrift te Wier en schrijven het toe aan Schelte Aysma (IIIe).

40 RvdAVD nrs. 2637, 1629, 1915 resp. 2031.

41 Fr. Gen. 689 heeft 15 november.

42 Brouwers, Sytzama 106 e.v.

43 VHPB 1135. Zie ook: GtFL IV 141.

44 MEN 1; zie ook 72.

45 Impositie 1578 nr. 2544.

- a. Jetscke van Beslinga, overl. 24 dec. 1616, tr. rond 1573 Douwe van Sytzama, te Friens, grietman van Idaarderadeel 1578-1586, 1601-1607, gedeputeerde staat 1586-1599, overl. 5 juli 1607.⁴⁶
- b. Bauck Andriesdr, tr. Lyeuwe Mellema (van Oosterzee), konvoomeester.⁴⁷
Kind van Goslick Hiddema en Sjouck Jelgerhuys:
- c. Andries van Hiddema, ontvanger-generaal van Friesland, tr. Aelcke Ottodr Galama.
Andries is eigenaar en bewoner van Lautastate, dat hij in 1631 op fraaie en kostbare wijze laat herbouwen.⁴⁸
Hun kleinkind Lutscke/Lucia van Hiddema trouwt met Horatius Knijff (IVa.7a) en zo blijft Lautastate in handen van wat min of meer familie is. Zijn naam staat als ‘Yoncker Andreas van Hiddema’ op de in 1617 gegoten kerkklok van Augustinusga, waar hij ook gegoed was.⁴⁹
Hij is eigenaar van de zgn. Hiddema-kooi aan de westelijke grens van Rijperkerk bij de ‘Hoge tille’ aan de Zwarteweg.⁵⁰

Iia. Hotthye Aysma, bewoner en deels eigenaar van Aysmastate, volmacht van het Beetgumer nieuwwand 1534, overl. na 1543, tr. N.N., wellicht uit Wirdum.⁵¹

In 1528 procederen Kempo Siericxz en Hottye en Schelte Aesuma als voogden over Take Mynnez tegen Renick van Gerbranda als volmacht van heer Johannes, pastoor te Harlingen, en Doecke Hesseling als voogden over de weeskinderen van Aeloff Groestera.⁵²

In 1529 procedeert Lyeuwe Hesselsz Aeysma ofwel zijn curator mr. Albert Gysbertsz tegen Hottye Hesselsz Aeysma over een overeenkomst, die op 20 juli 1527 was opgesteld door heer Marten, pastoor van Stiens, en Kempo Donnys, waarbij Hottye 1/3 van Aesma Staete in pacht kreeg voor 24 gg. per jaar. Lyeuwe eist op grond van zijn minderjarigheid destijds het vrije bezit van dat aandeel op, inclusief de opbrengsten (boven die 24 gg.) sedert 1526. Het Hof bevindt de overeenkomst van nul en gener waarde en willigt de eis in.⁵³

In 1534 procedeert Hotthye Hesselsz tegen Laes Poppez.⁵⁴

---

46 Friens en de Van Sytzama's 2-4, 88.
 47 Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 117 e.v.
 48 Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 100 (met afbeelding).
 49 GtFL I 15; Fuve nr. 197.
 50 TIE 88 95 (1626).
 51 De kinderen bezitten later land te Wirdum, vrijwel zeker geërfd van hun moeder.
 52 HvF 16480 229.
 53 HvF 16687 266; 16480 439.
 54 HvF 16688 39. Vgl. Iib.5 en bijlage 4.

Van 1534 tot 1539 geven Hoettie Aysma en Hette Lollez als volmachten van het Beetgumer nieuwwand op het Bildt te kennen dat zij niet wensen bij te dragen aan de binnendijksters van de Vijf Delen.⁵⁵

In 1543 is Hothzye Ayssemme noordelijke belender van 4 pm pastorielanden op 'Mersme noerdlandt'.⁵⁶

Kinderen (volgorde onzeker, maar Hessel zal de oudste zijn):

1. Hessel, volgt IIIa.
2. Sierck, volgt IIIb.
3. Sybolt, volgt IIIc.
4. Tyall Hoyttie Aysmadr, overl. rond 1562, tr. Renick Gerloffz (Hotsema), 1542 student te Leuven (als Reinerus Gerlaci),⁵⁷ 1559 volmacht van Idaarderadeel, woont 1565 te Pingjum, 1566 lid van het Verbond der Edelen, '*qui hæreditavit possessionem Bolle in Egum confiscatam ob factionem geusianam*',⁵⁸ vlucht 1567 uit Franeker naar Emden,⁵⁹ overl. [bij Jemmingen] 1568, zoon van Gerlof Aepkez en Rints;⁶⁰ hij tr. 2. [voor/in 1563] Joost Harmensdr Hiddema, geb. na 1529, testeert Pingjum 1587,⁶¹ overl. aldaar 24 aug. 1589, weduwe van (Tading ?) van Adelen,⁶² dochter van Herman Piersz Sytzama en Tyets Hiddema.

In 1511 is Gerleff Aepkez eigenaar en gebruiker van een sate te Warga met 24 pm fennen, 52 pm meden en 4 pm seedlant en met een huurwaarde van 9 fl. en 12 st.⁶³ Op 20 sept. 1537 sluiten Gerleff Opckesz en de kerkvoogden van Beers een wandelkoop.⁶⁴

Op 16 april 1546 wordt scheiding gemaakt tussen 'Sytthie Gerleffs, Aucke Gerleffs, Rienck Gerleffs ende Hessel Tiepckes tot Beers van wegen zijn huysfrouwe, alle kinderen ende erffgenamen van Gerleff Aepkesz'.⁶⁵

---

55 HvF 16688 83; 16481 377, 527.

56 BB 691.

57 Zijlstra, database nr. 9313.

58 Genealogia Aytana 172-175.

59 DVF 9 (1862) 427: Ryenick Gerloffzoon Hotthyema vuyt Franeker.

60 Zie voor hem: Brouwers, Sytzama 109; DVF 17 (1890) 35; en Stbk. II 12 (aant. 13), zij was een dochter van Rienck Camstra en His Aytta.

61 HA Liauckamastate (T311) 191.

62 Volgens een aantekening van Heemstra lag zij begraven te Pingjum met haar eerste man, die Tating Tatings Adelen heette en op 9 juli 1557 overleden was: Stbk. II 248 aantek. 22.

63 RvdA I 267.

64 LWN 3367 239.

65 LWN 3367 236.

Op 30 april 1552 procedeert juffr. Kathryn Herbranda tegen Aucke en Renick Gerloffsz, Sytz Gerloffsdr, Wopcke Ruidtsz en Impcke Ruidtsdr.⁶⁶

In 1552 is Renynck Gerloffsz te *Ægum* bewapend met speets en degen.

In 1555/1556 koopt Renick Gerlofs land te *Ægum* en Welsrijp. In 1561/62 verwerft Renick Gerlofz namens zijn vrouw Tyall Hoyttie Aysmadochter een Bildtrente van 30 gg. uit de Bouchorstkavel onder St. Jacobiparochie.⁶⁷

Op 16 juli 1563 verkoopt Renick Gerloffsz te Pingjum 6 gg. jaarlijkse rente uit 'zekere zate ende state tot *Ægum*, Rolla state genaempt' voor 100 gg. aan Focke Gerrytsma en Rints, el. te Beers.⁶⁸

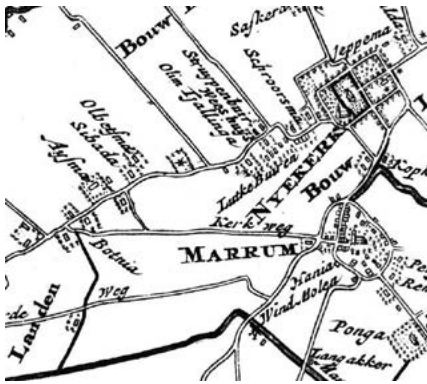
In 1582 en 1585 procederen Joost Hiddema, weduwe van Renick Gerloffsz te Pingjum, vanwege haar kinderen en Hessel Renicks te Aegum tegen o.a. Taecke Douuez erfgenamen.⁶⁹

In 1587 maakt Joost Hiddema, weduwe van Rienck Gerloffsz, te Pingjum haar testament.⁷⁰ Ze laat drie kinderen na: Tading van Adelen en Tyal en Tyets Riencks.

Volgens een verklaring van Focco en Sybold Ayssema werd in 1568 de weduwe van Renick Gerleffsz in Reiderland in Oostfriesland gevangen genomen door soldaten van de hertog van Alva. Kennelijk bevond zij zich met haar man in het leger van graaf Lodewijk en is hij tijdens de slag bij Jemmingen omgekomen.⁷¹

Kinderen: zie bijlage 3.

Iib. Schelte Aysma, in 1540 bewoner en deels eigenaar van Aysmastate te Marrum, overl. tussen 1553 en 8 febr. 1563, tr. Tiets Aesgema, overl. 1563.

Fragment uit de kaart van Ferwerderadeel, atlas Schotanus-Halma, situatie 1682

66 HvF 16690 218.

67 Roarda RR 23b 27 (NT 4.01).

68 LWN 3367 238.

69 HvF 16699 239; 16700 83; 16701 99, 234.

70 HA Liauckemastate 191.

71 Schilling I, 340.

In 1511 bezit Sybren Aesgen (alias Sybren Aesgama) een aandeel van 2 fl. in de sate van Tiepka Piersz te Wanswerd.⁷²

In 1511 is Sybren Aesgen (alias Sibrant Asinga) gebruiker en deels eigenaar van een sate te Marrum.⁷³

Op 5 oktober 1528 zijn Kempo Siericxz, Hottye Aesumma en Schelte Aesumma voormonden van Take Mynnez.⁷⁴

In 1540 is Schelte Aesgama (!) eigenaar en gebruiker van een stuk land van 5 pm min 1 einse te Marrum, dat in 1511 deel uitmaakte van Tiepka Aesgama's sate.⁷⁵

In 1540 huurt Schelte Aysma 80 pm en 30 gras te Marrum van klooster Mariëngaard en is hij 'vanwegen zijn huysvrouw' eigenaar en gebruiker van 25 pm aldaar, welke landen in 1511 werden aangebracht door Sibrant Asinga (alias Sybren Aesgen).⁷⁶

In 1540 verhuurt Schelte Aysma 4 pm te Ferwerd aan de pastoor aldaar, welk land in 1511 in eigendom was van Eesck Aesgama.⁷⁷

In 1540 gebruikt 'Cornelys Schelte Aesgumma lantsate woonende toe Wanswerdt' 4 pm te Jislum.⁷⁸

In 1540 verhuren Schelte Aesgama en Tyarck Eelckez 3 pm te Wanswerd aan Cornelis Jacobsz en Jacob Douwes, welk land in 1511 door Hayo ter Breghe deels werd gehuurd en deels als eigenaar was aangebracht.⁷⁹

In 1554/55: 'Tzyts Aynsma ende heure kinderen hebben consent op 6 pm land te Ferwerd, gekocht van Minthie Buuwesz en Wybrich Buwedr bij consent van heure man'.⁸⁰

Op 8 febr. 1563 is Tiets Aesgema, weduwe van Schelte Aysma te Marrum, in proces tegen Jan Claessen, dorprechter van Jislum.⁸¹

Volgens aantekening van zoon Hessel werd 'den 18 decembris [1563] een scheidyng gemaect van onse olders ende sal. Lieuwe Aysma naegelaetene goeden, alwaer elx van ons vercregen heeft 1030 £'.⁸² Elders schrijft diezelfde Hessel Aysma dat er op 10 decembris [1563], met zijn broers en zusters, een scheiding gemaakt was 'van zijn vaders, moeders ende broeders goeden'.⁸³ Sal. Lieuwe Aysma is dus een broer van Hessel Aysma.

---

72 RvdA I 101.

73 RvdA I 111.

74 HvF 16489 229.

75 RvdA III 40.

76 RvdA III 41.

77 RvdA III 53.

78 RvdA III 105.

79 RvdA III 115.

80 RR 17 16v (NT 4.01).

81 HvF 16692 383.

82 Schw. 1432.

83 Schw. 1445.

Kinderen (volgorde onbekend):

1. Hessel, volgt IIId.
2. Focke, volgt IIIe.
3. Lieuwe Aysma, overl. voor 18 dec. 1563.
4. Doecke, volgt IIIf.
5. Ysck (Jisck) Aysma, 1578 te Marssum, overl. na 3 dec. 1584, tr. 1. Poppe Laesz, overl. voor 15 dec. 1560, zoon van Laes Poppes; tr. 2. Sipcke Ulbethz Rispens, genoemd 1569,⁸⁴ overl. voor 1578, zoon van Ulbeth Sipckes Rispens en Ded.⁸⁵

Op 19 juni 1548 krijgt Poppe Laesz te Marssum consent op de koop van het huis 'daer hij nu woent, staende op Eelxmazaete toe Merssum up Ritzummebuyren' voor 250 gg. van Focke Sybrantz Unye in kwaliteit.⁸⁶

Op 15 dec. 1560 zijn dr. Hessel Aysma (IIId) en de broers Fedde en Offke Laesz voormonden over de weeskinderen van Poppe Laesz.⁸⁷

Fedde Laesz boerde in 1578 op Dijksterhuizen. In de personele impositie werd hij voor tien cg. aangeslagen, een voor eigenerfden uitzonderlijk hoog bedrag.⁸⁸

Op 25 okt. 1581 en 3 dec. 1584 compareert Schelte Poppes te Marssum voor zich en voor zijn moeder Ysk Scheltedr Aysma, weduwe van Poppe Laesz.⁸⁹

In 1578 betaalt Ysck Sipcke weduwe 5 cg. aan personele impositie te Marssum.⁹⁰

In 1580 worden Fueck Douuedr, weduwe van Ulbeth Sipckes Rispens, haar zoon Douue Ulbes (Rispens) en hun pachter te Oosterend veroordeeld om drie jaar achterstallige rente uit 20 pm land te Rispens te betalen aan Trijn en Jisck Aeynsma, weduwen van respectievelijk Syuerdt en Sipcke Ulbetszonen.⁹¹

Kinderen: zie bijlage 4.

6. Trijn Aysma, woont 1577 te Leeuwarden, 10 mei 1579 lidmaat te Franeker, 1603 te Dokkum, overl. Leeuwarden 10 jan. 1611,⁹² tr. Syuerdt Ulbetz Rispens, broer van Sipcke, overl. voor 16 maart 1577, zoon van Ulbeth Sipckes Rispens en Ded.⁹³

Op 16 maart 1577 wordt Trijn Syeurdt Ulbes te Leeuwarden een heffing van 100 cg. opgelegd om de Spaanse troepen te kunnen afbetalen.⁹⁴

---

84 Gen. Jierb. 1984 23.

85 Zie voor afkomst en familie: Neiteam fan âlde Ulbet 179.

86 MEN 1 20. In 1549 wordt Poppe aldaar ook op Eelxma genoemd: idem 44.

87 HvF 16692 144.

88 Impositie 1578 nr. 2504.

89 Gen. Jierb. 1977 34.

90 Impositie 1578 nr. 2304.

91 FK 333.

92 HvF 16485 641.

93 FK 330, 333; Neiteam fan âlde Ulbet 180.

94 BE 124.

2 maart 1581: Trijn Syurt Ulbes weduwe, als 'moeder ende administratrix van haer kynderen bij den voers. Syurt geprocreert ende in dier qualiteyt resumerende de proceduren bij den voers. Syurt hadde gesustineert, impetrante, contra Joucke Mircxz, soe hij procedeert, gedaechde'.⁹⁵ Eiseres is schoondochter van Ulbe Rispens en Ded, gedaagde hun kleinkind. Gedaagde moet van vaders goederen 1/3 deel afstaan en van moeders goederen de helft.

Op 24 april 1583 huurt Trijnke Aysma met juffrouwe Anna van Egmond, weduwe van Challanchy, het 'Oldt Raedthuys' van de burgemeesters van Franeker aan de zuidkant van de Voorstraat, tussen het Martenahuis en de Waag, dat zij 'in martio 1584 tot prouffite van eenige der heeren Gedeputeerde Staten hebben moeten ontruymen ende hen tot hun grote costen met andere woningh versien, dus hier niet'.⁹⁶

In 1603 is Trijncke Aysma te Dokkum, als tante van de kinderen van Hotthie Hessels Aysma (IVa), aanwezig bij het opmaken van de inventaris van diens sterfhuis.⁹⁷

In 1606/07 huren Trijnke Aysma kinderen 'tot Kadehuysen' 5 pm kloosterland onder Witmarsum.⁹⁸

Op 21 febr. 1611 vindt er boedelbeschrijving plaats in het sterfhuis van Trijntie Aysma, weduwe van Sioert Rispens te Leeuwarden.⁹⁹ Enig erfgenaam is kleinzoon Sioert Rispens, 'olt ontrent twaelf jaren', wiens ouders mr. Schelte Rispens en Siuertke Baardta zijn overleden. De inventarisatie is op verzoek van Duco Aysma, oudoom en Frans Baarta, oom van het weeskind. Trijn Aysma is tot haar dood 'momersche' van Sioert geweest. De goederen worden aangegeven door Mampck Aysma en dr. Focco Aysma, 'als bewaerders van 't sterffhuys'. Focco woonde bij Trijn in, hij was nog kostgeld schuldig aan de boedel. Wellicht woonde Mamck daar ook.

Kinderen: zie bijlage 5.

7. Mamck (Memck) Aysma, overl. na 1633, tr. Jeppe Ritsckez Vrielsma. Hij wordt 1564 burger van Leeuwarden, vlucht 1567 naar Emden, 1568 verbannen,¹⁰⁰ woont 1590 te Emden, overl. 1590/1591, stellig zoon van Ritske Syuerdtsz, te Leeuwarden.¹⁰¹

Jeppes broer Syeur Ritskes Fryelsma (1539-1602, begr. Leeuwarden) wordt daar burger in 1565 en is later, 1581, burgemeester van Dokkum. In 1590 procederen

---

95 HvF 16699 4.

96 Stadsrekening van Franeker; de rentmeester bedoelt dat de vrouwen niets hoefden te betalen. A. Hallema, *Franeker door de eeuwen heen* (Franeker 1952) 112.

97 Schw. 1459.

98 Kleasterrekken 1606/1607, 91 (nr. 1281).

99 LWN 3365 nr. 33, foto 228.

100 Woltjer 324.

101 FK 230.

de broers met hun neven, nakomelingen van Ritske Andriesz Vrielsma, te Blija. Het is duidelijk dat zij allen nakomelingen zijn van de kinderen van Ritsche Vrielsma, in 1511 aldaar.¹⁰² Jeppe en Syeurt zullen zonen zijn van Ritske Syurdtz, burger van Leeuwarden 1554.¹⁰³

Op 9 jan. 1568 worden Jeppe en Syurdt Verielsma gedagvaard,¹⁰⁴ en op 8 sept. 1568 verbannen.¹⁰⁵

In 1590 procederen Meynse en Tiete Andries zonen met Teecke Bennertsz te Blija, voor zijn kinderen bij Baert Andriesdr, samen erfgenamen van Ritske Andriesz Vrielsma, hun 'vader ende oldevader', contra Jeppe Vrielsma te Emden en Syuert Vrielsma te Dokkum.¹⁰⁶

In 1600 wordt de weduwe van Jeppe Fryelsma vermeld.¹⁰⁷

In 1604 lenen Orck van Doyem en vrouw 500 goudg. van Ritske Vrielsma en Jouckien Hendricxdr te Reyde.¹⁰⁸ Ritskes moeder Mamke Aysma verklaart in 1608 dat de schuld is voldaan.

Accoord tussen Mempck Aysma en Hotse van Aysma aangaande een zevende en een zesde deel van Aysmastate, die Memck na het overlijden van Jelduw Eeckedr, weduwe van Focke Aysma, toebehoorden en voor 25 gg. aan Hotse en Lolck heeft verkocht, d.d. 21 april 1602.¹⁰⁹ Mampck wordt 1611 met Focco Aysma genoemd als 'bewaerders' van het sterfhuis van Trijn Aysma.¹¹⁰ Wellicht woonde Mamck bij haar zuster.

Kinderen: zie bijlage 6.

8. Lolck, geb. rond 1553, overl. 10 sept. 1593, tr. Hotthie Hessels Aysma (IVa).
9. (?) Tial Aysma, overl. voor 1563.

Het staat vast dat Lieuwe in 1563 al overleden was en dat de erfenis van Schelte Aysma in zeven delen gegaan is,¹¹¹ maar er kunnen meer broers en zusters zijn geweest. Volgens Heemstra zouden er in het ouderlijk gezin negen kinderen zijn geweest, onder wie een Tial. Op grond van haar naam zal dat niet de jongste zijn geweest. Toen de nalatenschap in 1563 verdeeld werd, moet zij evenwel al kinderloos zijn overleden.

---

102 RvdA III 84; vgl. LA 1540 173, HvF 16798 315; vgl. IB 27 (1965) 132 (Dolk).

103 Protocol Cleuting nrs. 10, 22, 23.

104 Chbk. III 726.

105 Chbk. III 752.

106 HvF 16704 73.

107 LWN 3359 243v.

108 LWN 3737 28v.

109 Schw. 1459.

110 LWN 3365 453.

111 Zie bij Focke Aysma (IIIe).

Iic. Lyeuwe Aysma, in 1529 nog minderjarig, 1538 keizerlijke majesteits accijnsmeester te Bolsward, later kannegieter (tingieter) aldaar, overl. voor 20 juni 1553, tr. Margaretha (Griet) Aernsma, postuum genoemd 1555, dochter van Gijsbert Alberts (Aernsma) en Joost [Jansdr Heixan].

In 1538 is Leo Hesselsz Aeynsma, 'excysmeester in Boolsuert', een van de getuigen bij het opmaken van het testament van Peer Epo van Bosum.¹¹²

Op 20 juni 1553 zijn Gosslyck Hiddema, Foecke Oenge en Hessel Aeynsma voormonden van de weeskinderen van wijlen Lieuwe Aysma, die dan met de andere erfgenamen van 'wijlen Ees Pieter Hermansz naegelaten weduwe' een proces voor het Hof van Friesland verliezen van Rincke Evertsdochter te Bolsward.¹¹³

Op 28 jan. 1555: 'Obbe Hermansz, Rincke Seerpsdr, Pieter Seerpsz ende Adriane Seerpsdochter, impetranten, contra Abbe Ghysbertsz ende Fethye Bauckes mit Gerryt Simonsz, zijne momboirs ende curatoirs; ende dieselve Gerryt Symonsz in den naem van hemselven, Cunera Gerrytsdochter ende Trijn Thymansdochter; doctor Seerp Hanya ende Jelbe Jacobsz als voirstanders ende curatuers van Eene Thymansdr ende Pieter Thymansz; meester Pieter Simonsz als geoccupeert hebbende voor Eene Pieter Arentsdr; joncvrouwe Margareta als tutrix ofte voorstandersse van huere onmondige kinderen geprocureert bij wijlen mr. Albert Arentsma, in zijnen tijden raedt van desen Hove; doctor Ghysbert Aernsma ende Hylck, zijn suster; Sipke Teetes als man ende voocht van Eene Lyeuwe kannegieters dochter; Hessel Lieuwez voir hemselven; Hessel Aysma, Goslick Hiddema ende Foecke Onia, als mombers van den selven Hessel Lyeuwes ende 't eene kindt van Griete ende Lieuwe [Jan Aysma]; Cornelis Winaltsz, als vader ende wettige voirstander van zijne kinderen geprocureert bij Thyalck Lyeuwedr, zijn huysvrouwe, gedaachden. 't Hoff ordonneert den gedaachden te antwoirden ten twee finen volgende die leste ordonnancie ende reserveert die costen tot uyteynd van der saecken.¹¹⁴

Op 24 jan. 1560 wordt Hessel Aysma nogmaals genoemd als voogd over Lieuwe kannegieters weeskinderen.¹¹⁵

Op 16 okt. 1560 zijn 'Hessel Aysma, wonende toe Dicxhuysum, ende Goslick Hiddema als curatoers van Jan Aysma, Hessel Aysma toe Bolzwaert, [Pieter Sickez] vuyten name ende vanwege Ene, zijn huysvrouwe daervoor caverende de rato, Cornelis Wynantsz als vader ende *legitimus administrator* van zijn kinderen bij wijlen Tzial Lieuwe Aysma dochter, zijn huysvrouwe geprocureert', in proces voor het Hof van

---

112 FT nr. 148.

113 HvF 16690 311.

114 HvF 16691 33.

115 HvF 16992 34.

Friesland tegen dr. Seerp Hanye.¹¹⁶ Laatstgenoemde wordt dan veroordeeld tot het betalen van 144 gg. en 26 st. aan de eerstgenoemden.¹¹⁷

Kinderen (volgorde onzeker):

1. Gysbert Lyuwes Aysma, 1543 (als Gysbert Lyuue zoon, klerk) possessor van het Hendrick Nannes en Aucke Lolckumma benefitium,¹¹⁸ 23 juni 1549 (als Gisbertus Aysmar, Frisius) student te Leuven,¹¹⁹ overl. voor/in 1555.
2. Hessel, volgt IIIg.
3. Ene Lieuwedr Aysma, in 1555 genoemd als erfgenaam van Ees Pieter Hermansz weduwe, tr. 1. [voor/in 1555] Sipke Teetes; tr. 2. voor/in 1560 Pieter Sickez.

Op 17 dec. 1560 worden Pieter Sickes en Eene Lieuwes als el. vermeld.¹²⁰

Op 16 nov. 1562 komt Pieter Sickes op namens de kinderen van Wybe Sickes.¹²¹

In 1578 betaalt Pieter Sickez te Bolsward 4 gulden aan personele impositie.¹²²

In 1579 en 1582 is Peter Sickes armvoogd te Bolsward.¹²³

In 1583 wordt Pieter Sickes vermeld als gasthuisvoogd.¹²⁴

4. Tzial Lieuwedr Aysma, overl. voor 28 jan. 1555, dan postuum genoemd als erfgenaam van Ees Pieter Hermansz weduwe, tr. Cornelis Wynantz van Medemblik.¹²⁵

Hij woont sinds 1555 (of eerder) te Amsterdam; op 1 sept. 1568 door de Raad van Beroerten verbannen en zijn bezit geconfisqueerd (de registratie van de 'verhuring der huizen van de fugitieven' is in Amsterdam bewaard gebleven),¹²⁶

---

116 HvF 16992 119.

117 Mogelijk hangt die zaak samen met de volgende verkoop: '27 juli 1545 verkoopt Margaretha Truxes weduwe mr. Albert Arentsma aan dr. Seerp Hania e.a. vier kameren te Leeuwarden in de steeg achter mr. Wijnants huizinge; d.i. de Haniasteeg (LWN 3614 9; Gen. Jierb. 1969 67). Mr. Wijnant is tussen 12 sept. 1540 en 27 febr. 1541 overleden: FT, 340, 354.

118 BB 553; vgl. Abma, Bolswarder lenen, 180.

119 Zijlstra, database nr. 8898; daar ten onrechte geïdentificeerd als Gisbertus Arentsma.

120 HvF 16992 142.

121 HvF 16992 347.

122 Impositie 1578 nr. 3754.

123 HvF 16698 84, 16700 40.

124 HvF 16700 303.

125 Zie voor hem: Elias, Vroedschap I, 19 noot j. Hij is volgens Elias verwant aan de Boners, van wie een staak zich ook wel '(van) Medemblick' noemde. Verwant of niet, de Boners, die immers ook van Medemblick komen, zullen hoe dan ook de trait d'union van dit huwelijk van Tzial met Cornelis zijn geweest.

126 Marcus, 123.

1578 opnieuw te Amsterdam, 1581 commissaris van 'huwelijksaken' aldaar, heeft contacten onderhouden met de koopman Focke Aysma.¹²⁷

Kinderen:

a. Griet Cornelysdr, tr. Joan Petersz Poiner, 1586 el. te Medemblik.

b. Lieff Cornelysdr, tr. Dirck Claesz Veldmuys, 1586 el. te Hoorn.

Op 2 sept. 1586 koopt Joest Arnsma, weduwe van Joan Aysma (eertijds burgemeester van Leeuwarden), 25 st. eeuwige rente voor 25 cg. uit een sate 'genoempt toe Eeste' te Schingen van Joan Petersz Poiner (of Poiuer?) te Medemblik, vanwege zijn vrouw Griet Cornelysdr, en Dirck Claesz Veldmuys, vanwege Lieff Cornelysdr te Hoorn, die zij geërfd hadden van 'ons overoldemoeye' Ees Peter Hermans; getuige is Hessel Aysma, burgemeester van Leeuwarden en gedeputeerde staat, genoemde Joan en Dirck 'hun huysfrouwen oeme'.¹²⁸

5. Jan (Johan), volgt IIIh.

IIIa. Hessel Aysma, bewoner en deels eigenaar van Aysmastate te Dijksterhuizen, 1554-1566 lid Gedeputeerde Staten, overl. (enkele weken) voor 2 aug. 1566, tr. Wybrich Buma, zuster van Mintze Buma, eigenerfde op Bumastate te Dijksterhuizen.¹²⁹

De Buma's boerden ook op Dijksterhuizen en waren zeer vermogend. In de personele impositie werd Mintze Buwama voor tien gulden aangeslagen.¹³⁰

Hessel Aysma is 1553 en 1560 mede-curator over de weeskinderen van Lieuwe Aysma (IIc). In 1561 is Hessel getuige bij het opmaken van het testament van Lucia Martena, weduwe van Fritz von Grumbach.¹³¹

Op 30 juni 1562 is Hessel Aysma mede *curator litis* over de kinderen van wijlen Barbara van Grumbach en Jurgien van Fruwenhoven.¹³²

Op 2 aug. 1566 zijn Sybout Aysma (IIIc) en Mintthie Buma voogden over de kinderen van Hessel Aysma.¹³³

In 1572 koopt Mynthie Bouwema te Dijksterhuizen, als curator over Hessel Aysma's

---

127 In de boedelbeschrijving van het sterfhuis van dr. Hessel Aysma komt de volgende post voor: 'Een bondel bryven geteickent stucken van Focke Aysma ende Cornelys Wynants van Medenblyck': Schw. 1452 33, post 185.

128 VHPB 681 (Hs1090 nr. 8).

129 Gen. Jierb. 1977 31-32.

130 Impositie 1578 nr. 2505.

131 Gen. Jierb. 1956 45.

132 HCL, FA Martena 7. In 1564 wordt hij met Doecke Martena genoemd als curator over de kinderen van Georgien van Froenhoeven en Barbera van Grombach: HvF 16800 430-438.

133 Coll. S.A. Gabbema (T 343) 30.

weeskinderen, een jaarlijkse rente van 16 gulden en 12½ st. voor 237 gulden en 12 st. van Dirck Jansz op 't Bil aen St. Jacobskercke', voor zich en voor zijn vrouw Trijn Hansedr.¹³⁴
Kinderen:

1. Hotthie, volgt IVa.
2. Jel (Jelck) Aysma, tr. Jetse Sminia.

Op 15 mei 1591 verklaren Frerick Roleffsz en Griet Jacobsdr, el. te Marrum, 150 gg. schuldig te zijn aan Jel Aisma, weduwe van Jetze Smingie, mede voor haar kinderen.¹³⁵

Kind:

Hessel van Sminia, rekenmeester, tr. 1. Foekjen Buma; tr. 2. Wytske Hoppers; tr. 3. Aefke Jeltinga (zie bijlage 11).¹³⁶

3. Syouck Aysma, 1603 te Leeuwarden, overl. (vermoedelijk) voor 13 april 1616,¹³⁷ tr. 1. Emden 1580 mr. Doecke Teetlum, 1564 advocaat te Leeuwarden, 1582 burger van Franeker, 1583 te Emden,¹³⁸ 1584 burger van Sneek, 1584-1585 lid Gedeputeerde Staten, 1587 pensionaris van Franeker, 1590 procureur-generaal, in 1600 als zodanig ontslagen vanwege 'grooten olderdom' en korte tijd later overleden, zoon van Pieter Tzalincxz Teetlum en Tyerck Hattedr; tr. 2. Leeuwarden 12 febr. 1604 Tyepcke Yges Siccama, boer te Wirdum, overl. ald. kort voor 13 april 1616.¹³⁹

Beide huwelijken van Syouck waren kinderloos.¹⁴⁰ Tyepcke Yges had kinderen uit zijn tweede huwelijk.

Op 31 okt. 1580 blijkt dat mr. Doecko Teetlum te Emden een conflict heeft met Lenart Sluter en op 2 jan. 1581 wordt geschreven dat hij in de Grote straat te Emden scheldende ruzie heeft gehad met Peter van Harsswege.¹⁴¹

Sjouk Aysma Hotzedochter houdt mei 1594 een kind van Ede Boeles ten doop.¹⁴²

Syouck van Aysma te Leeuwarden is 1603, als tante van de kinderen van Hotthie Hessels Aysma (IVa), aanwezig bij het opmaken van de inventaris van diens sterfhuis.

---

134 LWN 3562 22.

135 LWN 3736 27v.

136 De gegevens die Onno hier had, bestaan uit een franstalig citaat van Heemstra, m.i. niet de moeite van het overnemen waard. Ik verwijs daarom naar Stbk. I 364 en II 254 (pn).

137 Schw. 1459.

138 HvF 16700 121.

139 VHPB 394. De boedel werd die dag geïnventariseerd, daarbij wordt geen weduwe genoemd.

140 EVC 4412.

141 Schilling II, 749 en 753.

142 VHPB 1135.

Tyepcke Yges, zoon van Yge Piers en Syts, boert in 1578 op 'Weywiskerabuieren' te Wijtgaard onder Wirdum, en moet 6 cg. afdragen.¹⁴³ In 1580 vinden we hem op het Haskerhuis onder Wirdum, vermoedelijk dezelfde sate.¹⁴⁴ Hij had eigendom in Siccamastate te Tzummarum en in Siccamastate te Lions. Hij tr. 1. Jel van Sixma, dochter van Tjalling Douwes Andla en Tjets Jacobsdr Sixma; tr. 2. 1573 Luts Aylva, dochter van Saecke Sytthies Idsinga en Anna Alefsdr Aylva.¹⁴⁵ Uit dat huwelijk zijn kinderen geboren. Naast boer is hij politicus: in 1580 lid van de rekenkamer en in 1586 en 1590 volmacht van Leeuwarderadeel. In de tijd van Leicester is hij een voorstander van die Engelse graaf.¹⁴⁶

4. Ide Aysma, genoemd in 1580.

IIIb. Sierck Hotthies Aysma, wordt 30 mei 1562 burger van Leeuwarden, makelaar aldaar, overl. ald. 26 jan. 1582; tr. Marij Lambertsdr, overl. Leeuwarden 20 jan. 1582.

In 1566 kopen Sytthie Tyepckez en Ryurt 1/3 van 14 eins in een stuk land van 6 pm, gebruikt door Hack Sippes weduwe, van Syrck Aysma voor 19 gg.¹⁴⁷

Op 12 april 1568 protesteert Sirck Aysma tegen de decretale verkoop van Sommemasate te Beetgum.¹⁴⁸

In 1577 kopen Syrck Hothez Aysma en Marij Lambertsdr 1/3 van een huis bij de Vrouwenpoort te Leeuwarden van Anna alias Jan Janz en Anna Jeldertsdr voor 300 gg.¹⁴⁹

Ook in 1577 kopen Sirck Hoetiez Aysma en Marij Lambertsdr 1/3 van het huis 'het Cromholt' aan de Nieuwstad van Machteld Jansdr, weduwe van Cornelis Huyges, voor 314 gg.¹⁵⁰

Op 7 april 1582 wordt het sterfhuis beschreven van Sierck Aysma en Marij Lambertsdr, die woonden in 'het Cromholt, tuschen Doeke Martena ende de Schavernex pijpen, streckende voor van de straete tot achter an de Molleners fenne', dat voor 2/3 deel eigen was en in 1577 in twee gedeelten aangekocht was; Sybolt Aysma (IIIc), Hottze Aysma (IVa) en dr. Otto Swaelue zijn voogd over hun niet met name genoemde kinderen.¹⁵¹ Aanwezig zijn Barber Ulrichsdr, weduwe van Aernt Lamberts, broer van Marij, en schoonmoeder Welmoedt Lyuwes.

---

143 Impositie 1578 nr. 83.

144 NT 5.40 nr. 288.

145 Siccama 464-465; Gen. Jierb. 1970 60-62. Zie bijlage 6.

146 NT 5.26 (1580-1601) nrs. 6, 229, 239; NT 345.1 nr. 113.

147 LWL 15 218.

148 HvF 16800 1159-1163.

149 LWN 3562 141.

150 LWN 3562 155.

151 LWN 3352 266.

Beschreven worden een akte uit 1577 van de koop van 1/3 van een huis door Syrck Hottyez Aysma en Maey Lambertsdr, een schuld van 70 gg. aan Hotze Aisma te Beetgum, terwijl Sybowt Aysma circa 30 daalders en 200 rijksdaalders te goed heeft. Op 15 febr. 1583 betaalt dr. Otto Swaluwe, als curator over Sierck Aisma weeskinderen, 4 daalders voor twee 'legersteeden' in de Galileërkerk voor Sierck en de vrouw, die daar begraven liggen.¹⁵²

In 1594 verklaren Lambert Syrxz Aysma voor zich en Sybolt en Hottze Aysma als voogden over de jongste drie kinderen van Syerk Aysma, in leven gezworen makelaar te Leeuwarden, als eigenaren van 2/3 van een huis tussen de Martenapijp en de laatste pijp bij de Oldehoofster poort, 'daer 't cromholt uitsteekt', dat er hoge kosten gemoeid zijn met de reparatie van dat huis. Daarom willen zij dat bezit bij decreet verkopen.¹⁵³ Uiteindelijk worden Eeff Roeloffsz en Syberich Pietersdr kopers met hun hoogste bod van 1225 gg. Op 6 mei 1596 kwiteren Sybolt Aysma, vanwege de drie jongste kinderen van Sirck Aysma, en Lammert Aysma voor de ontvangst van de laatste termijn.

Kinderen (volgorde onzeker, maar Lambert is de oudste):

1. Lambert, volgt IVb.
2. Hotse, volgt IVc.

Voor de twee volgende kinderen is geen bewijs, maar dat er vier kinderen zijn geweest staat vast:

3. (?) Ydtyen Aysma, doet belijdenis Leeuwarden 20 okt. 1605, tr. (2de procl. Leeuwarden 27 febr. 1607) Mathijs Sickesz, van Sneek, weduwnaar van Tied Boeyesdr.
4. (?) Jan Aysma, tr. Doedt Aesgema, in leven 1632, dochter van mr. Sjoerd Aesgema, advocaat voor het Hof, en Auck (soms Anck) Bunga;¹⁵⁴ zij tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 29 april 1598) Edger Cornelis Engehuis, landmeter.

Op 10 mei 1561 wordt mr. Zuyert Aesgema, als man van Auck Bonga en voor haar broer Hessel en haar zuster Fed Bonga, genoemd als procespartij.¹⁵⁵ In 1581 zijn Doed, Fed, Syds en Abbe Aesgema erfgenaam van hun ouders en zij zijn ook erfgenaam van hun oom Johan Bonga, grietman van Westdongeradeel.¹⁵⁶

Kinderen: zie bijlage 7.

IIIc. Sybolt/Sybout Aysma, geb. ca. 1534, wordt 27 jan. 1562 burger

152 HCL, M383, f. 109.

153 LWN 3493 (decreetboek) 421-425, met afschriften van kwitanties van 2 mei 1594, 3 mei 1595 en 6 mei 1596.

154 Capellefrijlien 135.

155 HvF 16992 183.

156 HvF 16699 139 en 16704 17; vgl. IB 31 (1969) 163 nr. 39; VHPB 394. Zie voor Syurd Aesgema en Johan Bonga ook Andreae, Nalezing 26.

van Leeuwarden, dan 'laeckenbereyder', betaalt 6 cg., 1566 lid van het Verbond der Edelen, 1567-1578 als balling te Emden, sinds 1578 te 'Wytgaerderbueren' onder Wirdum, overl. ald. 8 dec. 1604,¹⁵⁷ tr. 1. 1558 Jouck Rippertdr, dochter van Rippert Yghez, in 1540 eigenerfde te Wirdum; tr. 2. Emden 1569 Machtelt Dircks, van Haarlem, weduwe van Alle Teyens, destijds burgemeester van Leeuwarden; tr. 3. 1577 Aeltje Claeses, van Amsterdam; tr. 4. 1 jan. 1581 Sybrich Lieuwes, van Minnertsga, geb. ca. 1550, overl. 15 maart 1625,¹⁵⁸ dochter van Lieuwe en Welmoedt.¹⁵⁹

In 1562 koopt Sybolt Aysma 3 eins land in een stuk van 12 pm te Wirdum van Hessel Aysma.¹⁶⁰

In 1562 koopt Wathie van Cammingha ½ pm nieuwland op Merwerderlant van Sybolt Aysma voor 35 gg.¹⁶¹

In 1563 is Sybolt Aysma met Atte Ripperts voogd over Hid Hiddedr, die niet goed bij haar verstand is, vrouw van Lieuwe Sybes (Bonga).¹⁶²

Op 26 maart 1563 wordt een zaak van de olderman van de 'snijders en droogscheerders' van Leeuwarden tegen Sybout Aysma, burger aldaar, niet ontvankelijk verklaard.¹⁶³

In 1563 wint Sybout Aysma te Leeuwarden, vanwege zijn vrouw Jouck Rippertdr, een proces tegen Eelcke Liolffsz uit Bozum, die veroordeeld wordt om te betalen 'een achtepart van 100 gg., met alle schaden ende interessen bij hem impetrant zedert die buyckvestinge van zijn huysvrouw gehadt ende geleden ende noch te hebben ende lijen'.¹⁶⁴

In 1563 verklaren Atte Rippertsz, burger van Leeuwarden, en Sybolt Aysma, voogden over de zeven kinderen van Tyaerdt Rippertsz dat Tyaerdt forse schulden had nagelaten; om die te lenigen willen zij 6/7 van 6 pm in de sate van Pauwels Jansen te Bozum verkopen.¹⁶⁵ Grootvader van de kinderen was Rippert Yghez; uiteindelijk wordt Sybolt Aysma met het hoogste bod koper.

In 1566 is Sybout Aysma met Atte Rippertsz, burger van Leeuwarden, voogd over de

---

157 Datum in Stbk.; het jaartal wordt bevestigd door Dootboeck 159.

158 Volgens Stbk. II 165, gebaseerd op aantekeningen van E.M. van Burmania. Het laatste sterfjaar van Sybrich klopt niet, zie aantekening bij zoon.

159 Welmoedt Lyuwes wordt 'Sybolt sijn huysffrouwen moeder' genoemd in LWN 3353 266 d.d. 7 april 1582.

160 LWL 14 472v.

161 LWL 14 478v.

162 Gen. Jierb. 1984 28.

163 HvF 16992 397.

164 HvF 16992 397.

165 HvF 16800 316.

zes weeskinderen van Tyaert Rippertsz; grootvader van die kinderen is de ook dan genoemde Rippert Yghez.¹⁶⁶

In 1566 speelt een proces van Bienthie Folckertsz Ayta, grietman van Oostdongeradeel, en Yda Tjaartsdr contra Ints Rippertsdr, Atte Ripperts en Sybolt Aysma als voogden over de weeskinderen van Tiaert Rippers.¹⁶⁷

In 1566 is Sybout Aysma mede-curator over de kinderen van Hessel Aysma (IIIa).

In 1568 worden in opdracht van de hertog van Alva de lieden, die in 1566 het land

zijn ontvlucht, waaronder Sybolt Aysma, geboden om zich te melden op straffe van verbeurd geraken van hun bezittingen.¹⁶⁸

In 1578 betaalt Sybout Aesue 6 cg. aan personele impositie te 'Wytgaerderbueren' onder Wirdum.¹⁶⁹

In sept. 1580 betaalt Syboudt van Aysma 5 hoornsgulden aan de pastoor van Wirdum 'ter cause van Ydt Hetteema deel'.¹⁷⁰ Hier heeft hij twee petten op, niet alleen is hij met drie anderen belast met de aangifte van de kerkelijke goederen ter plaatse, hij is ook, met dr. Otto Swaluwe (zie bij IIIe), als commissaris vanwege de Staten belast met de registratie van die goederen in heel Oostergo.¹⁷¹

Van 1582 tot 1586 treedt Sybolt Aysma op als ontvanger ofwel rentmeester van de gekonfiskeerde goederen.¹⁷²

In 1583 geven Sybolt Aysma en Focko Wnya, als 'gebroeders' van Atcke Jansdr te Leeuwarden, die dan de helft van Bongahuys te Hilaerd voor 24 gg. per pm verkoopt aan mr. Goslick Heerema en Katrina Heringa, consent in die verkoop.¹⁷³

In 1586 eist Pieter Harmenz te Hijlaard betaling van zijn vordering van 120 gg. van Atke Jansdr te Leeuwarden.¹⁷⁴ Deze Atcke Jansdr is een dochter van Jan Foppes bij Baeth N. Als weduwe hertrouwd Baeth ca. 1556 Focke Sybrants Unye en zij kregen één zoon: Focke Wnya, hiervoor genoemd. Daarmee is duidelijk dat die Focke Wnya inderdaad (half)broer was van Atcke.

In nov. 1583 verpacht Sybolt Aysma, als gecommiteerde van Gedeputeerde Staten, de consumptiemiddelen in de steden Harlingen, Bolsward, Sneek en IJlst.¹⁷⁵

---

166 HvF 16800 846.

167 HvF 16993 176.

168 Chbk. III 726, 752.

169 Impositie 1578 nr. 33.

170 RGOO 39.

171 RGOO 14, 259.

172 HvF 16700 42, 44; id. 16701 129 e.a.

173 BAA 62 41.

174 HvF 16702 84.

175 Archief Staten van Friesland 1580-1795 (T5) 2619.

In 1586 kopen Sybolt Aysma en vrouw twee tuinen ‘int oude Gleister hof’ van Marityn Alberts voor 150 gg.¹⁷⁶

In 1587 heeft Sybolt Aysma 20 gg. te goed van huur van Foppe Peterz sate te Britswerd.¹⁷⁷

Op 20 juni 1587 en op 4 juli 1587 is Sybold Aysma te Leeuwarden in proces tegen Alle Allez, burger van Leeuwarden, Tiepcke Yghez te Wirdum en Wilcko van Holdinga.¹⁷⁸

In 1588 kopen Anne Claesz en Mints Lousdr te Wiuwerd 12 pm te Kleiterp onder de klokslag van Bozum, gebruikt door Pouwel Jacobz en ... Lambertsdr, van Sybolt Aysma en Sybrich Lieuwedr te Leeuwarden voor 34 gg. per pm.¹⁷⁹ Het zal dezelfde sate betreffen als die van 1563.

In 1589 kopen Cornelis Cornelisz en Trijn Haeringdr een tuin en bleekveld in het Galeister hof van Sybolt Aysma en Sybrich Lyuuedr voor 247 gg.¹⁸⁰

In 1591 is Sybolt Aysma volmacht van Wirdum.¹⁸¹

In 1597 is Sybolt Aysma vanwege zijn vrouw eigenaar van een ‘zaete lants gelegen te Wirdum bij Wytgaerster moelen, Ublema zate genaempt’, die in 1576 in eigendom was van de erfgenamen van Rippert Yges.¹⁸²

Bij testament van 17 dec. 1597 vermaken Sicke Tjallings Warmflieth (alias Schyerhuys) en Jets Aatedr Cammingha, el. te Wirdum, hun jongste zoon Feycke onder andere 6 pm in ‘Sibolt Aysma sate’.¹⁸³

In 1605 is de boedel van w. Sicke Tjallings te Wirdum eigenaar van 6 pm in de sate van Sybolt Aysma aldaar.¹⁸⁴

In 1634 hervatten Andries Eemes en Pier Tyaerds c.s. als erfgenamen van Jouck en Pier Tyaerds de procedure van Jouck Tjaerds, weduwe van Tjaerd Jetzes, en Tjaerd Piers te Leeuwarden als erfgenamen van Tjaerd Ripperts en Rippert Iges, hun vader en grootvader, tegen Hotze Aysma te Wirdum en diens moeder Sibrich Sibolts weduwe.¹⁸⁵

Kinderen uit het vierde huwelijk, volgorde onzeker:

1. Hotze, volgt IVD.
2. Aelcke Aysma, overl. 1610, tr. Reyn Pieters.

---

176 LWN 3563 117.

177 BAA 35 192 (foto 97).

178 HvF 97.

179 BAA 62 129v.

180 LWN 3563 250; id. 3616 117.

181 Copieën Elders 6324 146.

182 LWN 3359 120v, 121v.

183 BtK 650; vgl. R. van der Ley, ‘Alserda’, in *Gruoninga* 1991 27, noot 8.

184 LWL 83 82, boedelbeschrijving 8 jan. 1605.

185 HvF 16503 139.

IIId. Dr. Hessel Aysma, geb. [Marrum] 1527/28, mogelijk 1545 student te Leuven als Hesselus Feysma, sinds 1555 te Leeuwarden, 1559-1560 lid van Gedeputeerde Staten, 1560-1567 syndicus van Groningen, 1567-1577 balling te Emden, 1577-1580 afgevaardigde ter Staten-Generaal, 1580-1587 president van Hof van Friesland, overl. in het presidentshuis (het latere Landschapshuis) te Leeuwarden 1 aug. 1592, tr. 1. [voor 20 febr. 1556] Taeck Mockema, overl. Emden in de nacht van 6 (Driekoningen) op 7 jan. 1573, weduwe van Lieuue Sjoerdsz Beyma, dochter van Taco Mockema en Auck Jellinga;¹⁸⁶ tr. 2. Emden 11 juli 1574 Trijn/Catharina Aesgema, geb. [Oosterlittens] 6 nov. 1542, overl. 8 febr. 1608,¹⁸⁷ dochter van Gabbe Aesgema en Rinthie Beyma, weduwe van dr. Rienck Gratinga (getrouwd juni 1557).¹⁸⁸ Rienck was raadsheer in het Hof van Friesland.¹⁸⁹ Na zijn installatie als president van het Hof, 10 juni 1580, werd Hessel Aysma een van de machtigste mannen van Friesland. Zo maakte hij als vertegenwoordiger van Friesland deel uit van de delegaties die de Staten-Generaal uitzond om de soevereiniteit aan te bieden aan eerst koning Hendrik III van Frankrijk, en later aan koningin Elizabeth van Engeland. Het was hem een doorn in het oog dat de bestuurlijke macht het Hof ontnomen was en nu bij de Staten en Gedepueerde Staten berustte. Zijn streven om de oude toestand te herstellen zorgde voor veel bestuurlijke onrust en leverde hem ook veel vijanden op. Hij en zijn medestanders vormden de Hoffactie, zijn tegenstanders onder aanvoering van Carel van Roorda de Statenfactie. Uiteindelijk verloor Aysma de strijd, op 26 okt. 1587 werd hij uit zijn ambt ontzet. Tegen het bevel om zijn dienstwoning (het latere Landschapshuis) te ontruimen verzette hij zich met succes.¹⁹⁰

Uit de sententie van 15 juli 1597 in het proces tussen Sjoerd Wytsez Beyma en Clara Bootsma blijkt dat Taeck Mockema een testament heeft nagelaten.¹⁹¹

In 1583 verkopen Hessel Aysma en Catharina Aesgema de helft van 9 pm land te Achlum aan Sypert Minnema te Arum; de andere helft behoort aan Marij Lyuue van Beyma dochter.¹⁹²

In 1596 koopt Catharina Aesgema 5½ pm land van de 'gemeente' van Wirdum; de koopsom wordt betaald door haar schoonzoon Julius van Eyssingha.¹⁹³

---

186 Noomen, Consolidatie 90 noot 63.

187 Dootboek 163: 'Anno 1608: 8 februari Katrijn Abbama Rienck Gratinga ende Hessel Ayssma wijff.'

188 VHPB 392 3.

189 Heeren van den Raede 241.

190 Veel meer in: Hellinga, Hessel Aysma en de Opstand 126-139 en De Heeren van den Raede 254-256.

191 VHPB 390 90v.

192 Consent verleend 5 dec. 1583; FRL 95 34.

193 FA Aylva 17.

Op 13 mei 1597 verkopen Julius van Eysingha en Rienicktien van Gratingha 11 pm land te Pingjum, gebruikt door Claes Freercxz, dat zij van haar vader dr. Rienck van Gratema (!) geërfd heeft, voor 63 gg. per pm aan haar moeder Catharina van Aesgema, weduwe van Hessel Aysma.¹⁹⁴

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Doedt van Aysma, overl. na 1628,¹⁹⁵ tr. 1. dr. Orck van Doyem, 1566 student te Heidelberg, 1568 te Genève, 1572 te Basel,¹⁹⁶ gedeputeerde staat 1579, secretaris van Harlingen 1581 tot overlijden; afgevaardigde ter Staten-Generaal 1582, 1586; wederom gedeputeerde 1585-1587, overl. Harlingen kort voor 2 maart 1591, zoon van Orck Poppes van Doyem en Bauck Riencks Popma;¹⁹⁷ tr. 2. 1597 dr. Dirck Lieuwes (Theodorus) Scheltinga,¹⁹⁸ overl. Leeuwarden 2 maart 1628, zoon van Lieuwe Dircks, burgemeester van Franeker, en Geertke Ottes, wednr. van Trijn/Catharina Tiara (overl. nov. 1594, begr. Leeuwarden).¹⁹⁹

Theodorus Scheltinga is 1577 student te Marburg a/d Lahn; 1584 advocaat voor het Hof van Friesland; secretaris van Franeker; 1592 burgemeester van Harlingen; 1598 gekozen tot lid van Gedeputeerde Staten, maar weigert zitting te nemen; 1611-1613 gemeensman te Harlingen; 1613-1628 procureur-generaal aan het Hof van Friesland.²⁰⁰

Eind 1590 vraagt de Harlinger stadsdokter Nicolaus Mulerius aan zijn leermeester Johannes Heurnius, hoogleraar te Leiden, per brief om advies over hoe te handelen met de ernstig zieke Auricus a Doiema, een aanzienlijk man in de stad, op wie Mulerius vanwege zijn grote eruditie zeer gesteld is. Doiema heeft zware koortsen geleden en is daar niet geheel van hersteld. Nu is de koorts teruggekomen en de patiënt sterk vermagerd. Hij heeft last van gal en lever en vertoont symptomen die wijzen op scheurbuik. Mulerius heeft Alardus Auletius, hoogleraar medicijnen te Franeker, er bij gehaald, maar

---

194 FA Aylva 2.

195 EVC 4412.

196 Zijlstra, database nrs. 2257, 5466 en 11619.

197 Capellefrijlien 137; Stbk I 5 (Aebinga, bijlage C). Zie ook Memorie van Hoytema 118 (nr. 431), 152 (nr. 4311) en 263 (nr. 43111).

198 Scheltinga 19-26.

199 Zie voor haar: Pier en Sipcke Hoytes-folk 47.

200 Zijlstra, database nr. 6665; Gen. Jierb. 1990 56.

beiden zitten ze met de handen in het haar. Ze vrezen dat het om de *febris hectica* gaat. Weet Heurnius een remedie?²⁰¹

2 maart 1591: verzoek van dr. Hessel Aysma, president, als grootvader aan moederskant van de wezen van dr. Oricus Doyem, in leven secretaris van Harlingen, getrouwd aan Doed Aysma, weduwe en moeder van de kinderen; zij wordt tutrix, na belofte dat ze de goederen van de kinderen goed zal bewaren.²⁰²

Op 29 sept. 1596 vraagt Mulerius zijn leermeester opnieuw om raad. Nu gaat het om een niet met name genoemde dochter van Doiema. Mulerius beschrijft hoe de moeder, Doedt van Aisma, al sinds haar geboorte door rampen wordt achtervolgd. Na de dood van haar echtgenoot is enige tijd daarna ook haar vader overleden. Vervolgens werd de familie geteisterd door dysenterie, die een van de drie talentvolle zonen van de vrouw wegnam. Dit was allemaal heel droevig, maar de meest recente gebeurtenis was toch wel buitengewoon triest, en de reden waarom ze in heel Friesland als beklagenswaardig beschouwd werd. Wat was er gebeurd? Doedt werd onlangs bezocht door haar zusters en enige andere verwanten en had deze, zoals haar gewoonte was, hartelijk ontvangen en aan de maaltijd genood. Een dienstmeid echter had met opzet arsenicum (rattenkruid) door de pap geroerd. Alle negen personen die ervan gegeten hadden waren doodziek geworden, maar snel ingrijpen van de artsen had acht van hen kunnen redden. Het zesjarig zoontje is echter overleden. Nu, zes weken later, is alleen de dochter des huizes, een meisje van een jaar of achttien, nog in gevaar. Sinds drie weken vertoont zij verlamningsverschijnselen aan de benen en lijdt hevige pijnen in de tenen en voetzolen. Er zijn geen zwellingen te zien en evenmin is de huid verkleurd. Men vreest dat de patiënte, uitgeput door pijn en slapeloosheid, toch zal sterven. Namens de moeder, die haar dankbaarheid zal weten te tonen, verzoekt Mulerius aan Heurnius om zo snel mogelijk zijn advies mee te delen.²⁰³

In 1625 koopt juffr. Doedt van Aysma, vrouw van dr. Dirck Scheltinga, procureur-generaal, 2/6 van twee huizen en een kamer te Harlingen van juffr. Taeck van Doyem, vrouw van jr. Sibrant van Bonga, voor 427 gg. 14 st.²⁰⁴
Kinderen: zie bijlage 8.

---

201 UB Leiden; vgl. G.C. Huisman, 'Boeken en brieven van Nicolaus Mulerius', in: Bibliotheek, wetenschap en cultuur (Groningen 1990) 283-296, aldaar 287-288. In de lopende tekst noemt Huisman als datum van de brief 8 nov. 1590, maar in de desbetreffende annotatie staat 8 dec. 1590.

202 HAR 125 187 (foto 96). Met dank aan Hein Walsweer. Hessel Aysma wordt hier president genoemd, hoewel ambt en titel hem al in 1587 waren ontnomen.

203 Idem 288-289.

204 HAR 231 82.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

2. Taco van Aysma, geb. Emden ca. 1576, overl. Hichtum 30 mei 1626.²⁰⁵ Taco studeert 1593 rechten te Franeker, 1594 te Heidelberg en reist 1596 met Georgius Wiarda en prof. Pacius naar Genève, waar hij een jaar blijft. Begin 1598 reist Johannes Bogerman van Genève naar Zürich in gezelschap van de edelman Aislman, achter wie mogelijk Taco Aysma schuilgaat.²⁰⁶ Hij woont te Hichtum op Wibrandastate en voert de titel 'joncker'. Hij is daar 1607 ouderling; staat als zodanig in 1624 op de oudste lidmatenlijst; 1619 afgevaardigde naar de Dordtse Synode; 1624 dijkgraaf van Wonseradeels Zeedijken ten zuiden van Makkum.²⁰⁷ Vele jaren ageert hij voor rehabilitatie van zijn vader; in 1618 hebben zijn pogingen eindelijk succes. Wegens gederfd traktement van Hessel Aysma over de jaren 1587-1592 wordt Taco en de andere erfgenamen een vergoeding van 4500 cg. uitbetaald.²⁰⁸ Op 13 mei 1615 sluit Taecke van Aysma te Hichtum een wandelkoop met Idzardus ab Albada en Tiedtsche van Aysma te Sneek, waar Taecke 11 pm land te Pingjum, gebruikt door Pieter Eelckesz, verruilt tegen 13 pm land in Aysmastate te Beetgum, gebruikt door Albert Aysma, met een toehaak van 100 gg.²⁰⁹ 1625: 'is geresolveert dat men den procureur-generael sal committeren gelijk dselve gecommiteert wordt bij desen, omme hem te verwoegen op die Wonseradeels dijcken ende aldaer informatie te nemen op seeckere excessen bij enige personen tegens die dijcx ordonnantie ende den dijkgraeff Aysma geparpetreert, achtervolgens die poincten in de remonstrantie bij den gemelten dijkgraeff aen de heeren Gedeputeerde den 15 deses overgegeven gededucert'.²¹⁰
3. Frouck van Aysma, geb. Emden ca. 1577, 1612 te Akkrum, belijdenis Hichtum 13 sept. 1629, overl. 8 aug. 1632, begr. Hichtum;²¹¹ tr. Lenart Huygis (Huygens), 15 febr. 1594 hopman,²¹² overl. 1622, weduwnaar

---

205 Fuve nr. 2797.

206 H. Edema van der Tuuk, *Johannes Bogerman* (Groningen 1868) 25 en 305 (noot 42); dit gegeven is ontleend aan een brief van Johan Jacob Breitingen aan Sibrandus Lubbertus van 17 maart 1598, waarvan alleen een corrupt afschrift bewaard is gebleven.

207 Zijlstra, database nrs. 1568 en 2334.

208 Hellinga, Hessel Aysma en de Opstand 138, noot 54.a

209 FA Aylva 2.

210 HvF 17028 408; resolutie GS van 16 juli 1625.

211 Fuve nr. 2797. Stbk. zit er met de sterfdatum van 17 sept. 1668 ver naast.

212 Schw. 1466.

van Wyts Galema (overl. 1607), zoon van Frans Huygens en Geel Bootsma.

Wyts was een dochter van Taco Galema te Akkrum, wiens sterfhuis op 2 sept. 1568 wordt beschreven.²¹³ Taco had vier zusters: Thyts, Anna, Id en Jouck. Hij woonde op Blinckstra en was getrouwd met Auck Tyessens.²¹⁴

In 1612 kopen Lenart Huyges en Vrouck van Aysma, el. te Akkrum, ruim 11 pm land te Buitenpost, voor 34½ gg. per pm van dr. Paulus Arcerius, rector binnen Sneek, als man en voogd van Geert Stip.²¹⁵

1615: 'Is geresolveert op 't voorstel van de heere Jellema ende ontfangen Hendrici, dat dr. Ekes, 's landts advocaet, vanwege d'heeren Gedeputeerde sal versoecken gemainteneert te moegen worden in de possessie van de 12 schapegrasen, bij Tyomme Riencks duslange gebruyckt, tegens den heere grietman Ernst van Aylua ende den procureur-generael [Scheltinga], Lenaert Huyges ende Albada no[*min*]e vrouwe[n] cum sociis, die hen deselve schapegrasen alsnu becroedigen ende vinden [?] ende daarvan pogen in de possessie te stellen'.²¹⁶

In 1629 koopt Frouck van Aysma, weduwe van Lenart van Huygens, een stuk land te Hallum van Peter van Walta.²¹⁷

Op 18 juni 1632 verhuurt juffer Frouck van Aysma te Hichtum, weduwe van Lenart Huygens, opnieuw en voor 9 jaar een sate met 80 pm land onder Lutkepost aan Pieter Hayez en Griet Pouwels, voor 120 gg. met een lopen rogge en twee 'soetemelcxcasen' per jaar en een propijn (geschenk) van 200 gg.²¹⁸

Kind: zie bijlage 9.

4. Tyetske van Aysma, overl. (kort) voor 23 maart 1633, tr. [voor/in 1607] Ids van Albada, geb. 1581/82, overl. sept. 1637, zoon van Sicke Aesges Albada, bijzitter en dijkgraaf van Wymbritseradeel,²¹⁹ en Marij Idsdr.²²⁰

Op 13 mei 1605 verkopen Aesge Albada en Wlbe Tiaerds als curatoren over Ids van Albada 3 pm land te Wirdum voor 81 gg. aan de el. Focke Gerritsma en Rints Hesselsdr Epema.²²¹

In 1607 worden Ids Albada en Tieetske Aysma el. genoemd.²²²

---

213 Schw. 1465.

214 Stbk. I 117.

215 ACH 80 73.

216 Archief Staten van Friesland 1580-1795 (T 5) 2309 30v d.d. 30 maart 1615.

217 HA Tjaardastate (T 313) 319.

218 BTK 1923.

219 DVF 79 (1999) 179.

220 IB 31 (1969) 177.

221 LWN 3367 238.

222 LWN 3365 467.

Op 14 okt 1609 testeert juffer Tyetske van Aysma, vrouw van Ids van Albada te Hichtum, 'swangher sijnde doch andersins gesont van lichaem', bij secretaris Sibrandus Siccama van Bolsward aan huis.²²³ Eventuele kinderen zullen later alles erven, en anders gaat het naar broer Taco en zuster Frouck. Haar man krijgt in het laatste geval evenwel het vruchtgebruik van Aesgemastate te Oosterlittens en van een halve plaats te Deinum, waar Menne Gatses op boert. Verder zijn er bepalingen over wat er met allerhande persoonlijke familiebezit gebeuren moet, zoals het 'taeffelspreedt daer Aesgema ende Beyma wapenen ingewrocht sijn'.

In de jaren 1618 en 1619 laten zij te Sneek het Albadahuis bouwen, dat al in 1738 afgebroken is.²²⁴ Er is alleen een gebeeldhouwde mannenfiguur van zandsteen, eens onderdeel van de schouw, bewaard gebleven, met daarop het wapen van Albada (gedeeld, rechts een halve Friese arend en links een huismerk).²²⁵

In 1621 wordt jr. Ids Albada 'met zijn wijff, 2 meiden' aldaar als inwoner genoemd.²²⁶

Op 5 april 1620 verkoopt jr. Idzard van Albada een sate van ruim 62½ pm te Britsum, gebruikt door Jacob Jans en Trijn Jacobs, voor 10.000 cg. aan juffer Cunera van Douma, weduwe van Sjuck van Burmania.²²⁷

Op 10 febr. 1619 testeren Idzardt van Albada en Tziets van Aysma, el. te Sneek, waaruit blijkt dat zij het huis waar zij dan wonen, zelf hebben laten bouwen.²²⁸

Als Ids eerst komt te overlijden gaat alles naar de vrouw, behalve het nieuwe huis te Sneek, waarvan ze wel het gebruik krijgt maar niet de eigendom. Mocht zij later nog een zoon krijgen en komt die Ids of Idsardt te heten, dan krijgt die het huis en ook de hele erfenis. Na Tjets' overlijden moet het vruchtgebruik van het huis overgaan op haar broer Taco en als die een kind met de naam Idzardt mocht krijgen, dan krijgt dat kind de eigendom, alsook de verdere erfenis. Komt ook Taco zonder kinderen te overlijden dan gaat alles naar Hessel Huygens, 'denwelcken ick ter doope geheven ende alsoe mette toe ben.' De huiszittende armen van de gereformeerde gemeente van Sneek krijgen een legaat van 500 cg.

---

223 Schw. 1460.

224 Eelco Napjus, *Historisch chronyk of beschryvinge van oud en nieuw Sneek* (Sneek 1772) 72-73; Ronald Elward en Peter Karstkarel, *Stinsen en States; adellijk wonen in Friesland* (Drachten/Leeuwarden 1990) 157 (met afbeelding).

225 H. Halbertsma en W.H. Keikes, *Sneek; drie kronen met ere* (Sneek 1956) 66-67; met tegenover p. 41 een afbeelding van J. Stellingwerff uit 1724: 't Hooge huis binnen Sneek, behoort mevrouw Aylva, weleer Albadahuis genoemd'.

226 Copieën Elders 6125.

227 LWL 174 191v; vgl. R.S. Roarda, *It âlde doarp* [Britsum 1939] 24 en 73.

228 Schw. 1461.

Tjets vermaakt haar man al het roerende goed, het gemunte en ongemunte goud en zilver inclusief, en al het land in Wymbritseradeel, staande echt aangekocht. Het vruchtgebruik van het andere land is voor Ids en na diens dood voor Taco en Frouck of hun kinderen. Maar Taco moet dan de sate te Oosterlittens hebben en Frouck die te Engwierum. Zij vermaakt de huiszittende armen van de geref. gemeente van Sneek ook 500 cg.

Op 23 maart 1633 maakt Idzert van Albada bij testament Hessel Huygens tot zijn erfgenaam.²²⁹ Zijn neef Sicke van Albada krijgt een legaat, bestaande uit een rente van 50 cg., te betalen door het 'comptoir' van de Domeinen van Friesland. Idserdt, de zoon van Hector van Albada krijgt een legaat van 500 cg. Hessel Huygens moet aan de huiszittende armen van Sneek alle jaren 30 cg. uitbetalen of die verplichting afkopen met het bedrag van 500 cg. Het testament is opgemaakt te Leeuwarden ten huize van Joannes Lenzius, advocaat voor het Hof van Friesland.

Op 26 maart 1634 wordt het sterfhuis van Tietscke van Aysma geïnventariseerd en wordt er scheiding gemaakt tussen Ids van Albada en de erfgenaam Hessel Huygens.²³⁰ Hessel krijgt raad en advies van zijn curator Æde van Eysinga²³¹ en tante His Huygens, weduwe van hopman Popcke van Roorda, destijds te Grouw.²³² Naast haar aandeel in Taco Aysma's nalatenschap bestond het bezit van Tietscke uit: een sate en 83 pm landen te Oosterlittens, gebruikt door Pieter Jans; een sate en 45 pm landen te Arum, gebruikt door Gerloff Wypckes; 20 pm land te Deinum, gebruikt door Sioucke Keimpes; 11 pm land te Pingjum, gebruikt door Jacob Douwes, en 6 gg. rente uit Ripta te Anjum.

In 1637 worden er vijf leningen te Sneek geregistreerd ten laste van Edsardt van Albada, waarvan de eerste samen met Tiets van Aysma afgesloten was.²³³

Catharina Aesgema had drie voorkinderen, onder wie:

Rinthie van Gratinga, overl. 25 okt. 1613, begr. Wirdum,²³⁴ tr. Julius (Juw) van Eysinga, geb. 1563, kapitein, 9 maart 1603 luitenant-kolonel van het Fries-Nassause regiment, overl. 4 mei 1631, begr. Wirdum.²³⁵

---

229 Schw. 1462.

230 SNE 160 429 en 432. Volgens zijn handtekening ('Idsardt van Albada') op de originele akte is hij dan 52 jaar.

231 Volgens zijn handtekening woonde hij op Jouwsma [te Wirdum]. Later bewoonde hij Eysingastate te Oenkerk.

232 Van haar is een testament van 25 sept. 1616 bewaard gebleven: Schw. 1616.

233 SNE 233 31v-34v.

234 Fuve nr. 6846.

235 Fuve nr. 6846.

Julius was een jongere broer van Æde en bewoonde na hem J(o)uwsmastate te Wirdum. Hij heeft verschillende krijgsverrichtingen op zijn naam staan.²³⁶

IIIe. Focke Aysma, (graan)koopman, overl. Emden 1575, tr. [rond 1560] Jeldu Eeckedr, overl. na 1616, dochter van Eecke Abbes en Rinthie Folkerts,²³⁷ weduwe van Tijman Jacobsz Canter (overl. Leeuwarden 1559);²³⁸ zij tr. 3. Hessel Lieuwes Aysma (IIIg).

Focke staat 1552 met harnas en speer op de monstercedel van Marrum. Als koopman van Marrum wordt hij 30 juli 1560 burger van Leeuwarden (6 £ 2 st.), zit hij aldaar 1562 in de Raad en is hij 1563, 1564 en 1566 schepen.

Op 24 maart 1563 wint Focko Aysma, burger van Leeuwarden, een proces van Jasper Wybez opt Bilt, die een 'last wintergast' aan de eiser leveren moet.²³⁹

In 1566 koopt Focke Aysma, schepen van Leeuwarden, namens Hessel Aysma en Taeck Mockema, bij decreet een jaarrente uit Marclasate te Hallum.²⁴⁰

Met Doecke Teetlum (IIIa.3) is hij 1566 in Antwerpen om met geld het recht op vrije godsdienstoefening te verkrijgen.²⁴¹

Op 9 jan. 1568 blijkt dat Focke Aysma naar Emden gevlucht is.²⁴² Van 1572 tot zijn dood is hij diaken aldaar. Geregeld draagt hij geld aan de vreemdelingendiaconie af, dat 'uut alle de bussen' kwam, of dat hij 'tot de schattinghe der armen bij de Westfriesche natie verzamelt heeft' of dat uit particuliere giften zoals legaten afkomstig is. Op 15 april 1572 brengt zijn 'huusvrouwe' ruim 12 cg. naar de diaconie, die Ritscke Eysinga in Lehr aan schatting ingezameld had. Zelflaat hij de armen van Emden een legaat van 60 gulden na, dat zijn weduwe op 25 okt. 1575 aan de diaconie uitbetaalt.²⁴³

In 1544/1545 kopen Eecke Abbez en Rinthie Foelckerts een huis, schuur en eeuwige rente van 8 gg. en 12 st. voor 1496 gg. en 'twee tonnen roede bidders'.²⁴⁴

---

236 Zie daarvoor en zijn portret, zijn dochters en Jouwsmastate: Y. Kuiper, 'Eysingani op Jousma State te Wirdum', in *Fryslân* 25 (2022) nr. 5, 8-11.

237 FK 230; Gen. Jierb. 1963 68.

238 GtFL III 27.

239 HvF 16692 396.

240 HvF 16800 834-843.

241 Andreae, *Verzet der Friezen*, DVF 17 (1890) 73.

242 Idem 38; Woltjer 324.

243 J.J. van Toorenenbergen (ed.), *Stukken betreffende de diaconie der vreemdelingen te Emden, 1560-1576* (Utrecht 1876) 31-54, 59. Op 10 mei 1575 leeft Focke nog.

244 Roarda RR 42; verwijst naar inv.nr. 12 fol. 13.

Op 18 juli 1555 verkopen Yldu en Atke Eeckedochters c.s.²⁴⁵ een huis aan de Nieuwestad te Leeuwarden aan Sipke Harmensz en Trijn Wy(n)tzesdr.²⁴⁶

In 1557/1558 verkopen Thymen Jacobs en Cornelis Vos, beiden namens hun vrouw, een huis aan de St. Jacobstraat te Leeuwarden voor 300 gg. aan Symon Petersz.²⁴⁷

Op 13 mei 1559 wordt, op aangifte van weduwe Jelduw Eekedr en Frans Jacobs Canter, oom en curator over het weeskind Anna, het sterfhuis aan de Brol te Leeuwarden beschreven van Tymen Jacobz Canter, onlangs aldaar overleden.²⁴⁸

Daaruit valt op te maken dat Cornelis Vos getrouwd was met Hil Ekedr.²⁴⁹

Focke Aysma moet het vruchtgebruik van zijn erfenis aan zijn vrouw vermaakt hebben, waar zij ruim veertig jaar het profijt van heeft gehad. Op 21 april 1602 verkoopt Mempck Aysma voor 25 gg. een zevende [van een derde] en een zesde [van een zevende van een derde] deel van Aysmastate aan Hotse van Aysma.²⁵⁰ Het laatste deel zou Memck na het overlijden van Jelduw Eekedr, weduwe van Focke Aysma, toegevallen zijn. Als in april 1608 de kinderen van Hessel Aysma (IIId) zijn nalatenschap verdelen, wordt geschreven: 'Welverstaende dat buyten dese scheidinge gelaten worden de landen, die bij versterven van Jeldu Aysma, onsen moeye, op ons [...] alsnoch verfallen sullen.'²⁵¹ En zo weten wij ook dat Schelte Aysma en Tjets Aesgema zeven kinderen nagelaten hebben en Focke en Jeldu geen.

Jeldu heeft een voordochter:

- a. Anna Timanni Canter, overl. Leeuwarden 14 april 1616, begr. ald., tr. dr. Otto Swalue,²⁵² geb. Rheine (Westfalen) rond 1545, 1579 volmacht van Weststellingwerf, voorstander van de Unie van Utrecht, 1582 advocaat voor het Hof van Friesland, secretaris van Leeuwarden 1586-1593, overl. Leeuwarden 9 febr. 1613, begr. aldaar in de Grote kerk. Zie ook bijlage 8.

In 1580 wordt Otto Swalue, samen met Sybolt Aysma (IIIc), belast met de

---

245 Atke was getrouwd met Evert (Arckens) Boner, stamvader van de familie Boner. Zie verder bij Hessel Lyeuwes Aysma (IIIf).

246 LWN 3358 36, 36v: 'Zeeckere quitantie gepasseerd bij Yldu ende Hill Eeckedrs ter summe van 57 gg. ter causa van een termijn van de coeppenn. van 't huys bij Sipke Harmensz ende Trijn Wytzes gecoft als voren, in dato den 7 may 1558. Noch sulcken absolute quitantie gepasseert bij den voers. Yldu ende Hill sampt Cornelis Vos aen Trijn Wyntzesdr, weduwe wijlen Sipke Harmensz van de eerste ende laesten termijn der coeppenn. van 't huys voers., in dato den 24 may 1558.'

247 Roarda RR 139; verwijst naar inv.nr. 31 fol. 13v.

248 LWN 3350 143; zie Gen. Jierb. 1963 68-69. Volgens Nijboer op 13 juni 1559!

249 LWN 3350 159: 'Item Cornelis Vos vanwege sijn huysfrouwe ende Hil Ekedr van achterstallige rente die somme van 20 gg.'

250 Schw. 1459.

251 Schw. 1455.

252 Zie voor hem: Gen. Jierb. 1963 69; EvF 612; VA (1892) 59-71.

registratie van de plaatselijke geestelijke goederen in Oostergo.²⁵³ Swalue heeft de aangiften zelf opgeschreven.

In 1582 is Otto Swalue mede-curator over de kinderen van Sierck Hotthies Aysma (IIIb).

III f. Doecke Aysma, is 1567 meerderjarig, wonende te Marrum, 1575 volmacht naar de landdag,²⁵⁴ 1578-1580 te Huizum, 1581 gedeputeerde staat voor Oostergo, 1581-1587 grietman van Ferwerderadeel, 1587-1588 als vluchteling in Engeland, 1603 te Holwerd,²⁵⁵ in 1606 voor 8 schoorstenen te Leeuwarden aangeslagen,²⁵⁶ woont 1609 te Westernijkerk,²⁵⁷ overl. 29 sept. 1612,²⁵⁸ tr. 1. Tyets Tyessema; tr. 2. Sytke van Aylva, weduwe van Johan Bonga, dochter van Rienck Aylva en Hil Roorda.

Op 25 nov. 1567 wordt geprocedeerd tussen 'Doecke Aysma te Marrum, impetrant, contra Meyle Philipsz op 't Blockhuys bij Leeuwarden, gedaechde ende gecontumaceerde', die veroordeeld wordt om volgens de brieven van obligatie 25½ philipgulden aan de impetrant te betalen.²⁵⁹ In 1578 betaalt Doecke Aesma 6 cg. personele impositie te Huizum.²⁶⁰ In 1578 woont op Aysma (of Aesgemastate) te Marrum: 'Tyaerd Aesgema gebruyckt omtrent drie ende tseventich ponden binnen ende omtrent negenthien keyzers ponden buyten dijk, Marigaerster landen, ende geeft daervan tot noch toe tachtich gouden gulden; geeft noch Doecke Aysma een ende twintich gouden gulden xxi sts. ende noch Juryen Pybez achthien pondemaeten'.²⁶¹ In 1580 woont Doco Aysma te Huizum;²⁶² in 1582 wordt te Teerns boelgoed gehouden door Doecke Aeyssma, grietman van Ferwerderadeel.²⁶³

Hij heeft dit grietmanschap in 1581 verkregen door toedoen van zijn invloedrijke broer Hessel. Diens val in 1587 luidde voor Doecke het einde van zijn grietmanschap in.

In 1598 legt Doecke Aysma in het voordeel van het dorp Huizum een

---

253 RGOO iii, 14 en 259.

254 NL 106 (1989) 43 (zonder bronvermelding).

255 Schw. 1459.

256 HCL, Register Schoorsteengeld 33 (nr. 142).

257 LWN 3365 467 (foto 235)

258 Dootboeck p. 167: 'Anno 1612 29 sept. Doco Aysma, de secretaris Auck Ayssma vader'; vgl. NL 106 (1989) 43, dat zonder bronvermelding zijn overlijden op 29 april 1612 stelt.

259 HvF 16693 367.

260 Impositie 1578 nr. 177.

261 Archief Staten van Friesland voor 1580 (T 3, versie 1998) 1100; volgens de aanvraaginstructie is het oude inv.nr. 713 nog geldig. In 1580 wordt Tieerd Symonsz to Aysma onder Marrum genoemd, in RGOO 72.

262 RGOO 44.

263 LWL 79 385.

getuigenverklaring af, maar nergens staat dat hij daar dan woont.²⁶⁴

In 1607 worden Sytske Aysma en Duco Aisma el. genoemd.²⁶⁵ Op 21 febr. 1611 is hij aanwezig bij de boedelbeschrijving van zijn zuster Trijn te Leeuwarden.²⁶⁶

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Dr. Aucke (Ausonius) Aysma, 1586 de eerste student van de universiteit van Franeker, 1601 landssecretaris, overl. 1625.
Op 5 maart 1613 leent Aucke Aysma geld van Gerrit Buma te Tirns.²⁶⁷ Op 2 dec. 1629 blijkt dat dr. Ausonius Aysma, secretaris van Gedeputeerde Staten, tot zijn dood curator is geweest over Hessel Broers Rhala.²⁶⁸
2. Focke Aysma, student rechten te Franeker 28 april 1594.²⁶⁹
In 1594 krijgt een Focko Aysma een studietoelage van 42-10 cg.²⁷⁰ Vermoedelijk is dit Focke Doeckes (Focke Hotses was toen nog te jong) en is hij niet lang daarna overleden.²⁷¹
3. Jelck van Aysma, begr. (als Jelcke van Aysma, weesmoer van het Old Burger Weeshuis) Leeuwarden 20 juni 1637,²⁷² tr. Gatse van Jeltinga,²⁷³ 1606-1617 ontvanger van Kollumerland, overl. 1617, zoon van Wybeth Jeltinga en Tethcke Gatzes Buwalda. Gatse is in 1595 'administrateur van de beneficiale en kerckguederen binnen den dorpe Collum'. Sinds 1593 wonen zij daar op Riddersma.
In 1606 wordt Gatse van Jeltinga ontvanger van Kollumerland, voor wie Albert Evertsz Boner zich borg stelt.²⁷⁴
In 1611 kopen Gatse Jeltinga en Jelck Aysma te Kollum heemstede en landen te Buitenpost.²⁷⁵ In 1611 worden Gatse van Jeltinga en Jelcke Aysma vermeld als el. te Kollum.²⁷⁶

---

264 DVF 14 (1881), 67, 72 en 97.

265 LWN 3364 52: 'Een obligatie gepasseert bij Sytske Aysma, echte huysvrouw van Doco van Aisma van 100 gg.' van 19 nov. 1607.

266 LWN 3365 453 (foto 228).

267 WYM 83 192; Bumaboekje 94.

268 NT 14.31 nr. 158; verwijst naar HvF 16792.

269 Zijlstra, database nr. 1599.

270 EVC 5483 (slot kloosterrekening d.d. 31 mei 1594).

271 Vgl. Stbk. II 166 aantek. 34, die ons ook niet wijzer maakt.

272 Gen. Jierb. 1966 83.

273 Zie voor hem en zijn nakomelingen: Andreae, Oudheidkundige plaatsbeschrijving I 64, 84, 156-159; Gen. Jierb. 1989 41.

274 Andreae, Kollumerland 151.

275 ACH 80 56v; Gen. Jierb. 1994 50.

276 HvF 16485 566.

In 1612 kopen Gatzte Jeltinga en Jelcke Aysma, el. te Kollum, 3 of 4 einsen land te Buitenpost voor 25 gg. van Haye Tasma.²⁷⁷

Kinderen: zie bijlage 10.

Kind uit het tweede huwelijk:

4. Johan, volgt IVe.

IIIg. Hessel Lieuwesz Aysma, 1555 genoemd als erfgenaam van Ees Pieter Hermansz weduwe, 1560 meerderjarig, 1582 burger van Leeuwarden, burgemeester, ouderling van Leeuwarden 1583/1584 en 1592/1593,²⁷⁸ overl. aldaar 2 maart 1597;²⁷⁹ tr. 2. [april 1577] Jeldu Eeckedr, nog in leven 1616,²⁸⁰ weduwe van Focke Scheltes Aysma (IIIe).

In april 1551 wordt Hesselus Bollswaerdus student te Leuven.²⁸¹

Hessel Lyeuwez Aysma betaalt 1578 6 cg. personele impositie te Bolsward,²⁸² wordt 1582 burger van Leeuwarden, 1582 gemeensman, 1583, 1589 schepen, 1584-1590, 1592-1597 burgemeester; 1586-1587 lid van Gedeputeerde Staten; 1595, 1597 voogd van Sint Anthony Gasthuis.²⁸³

Op 11 juni 1585 is Hessel Aysma, burgemeester van Leeuwarden, getuige bij het testeren van Greta Claes Jansdr, weduwe van Fedde Lolles.²⁸⁴

In 1588 is Hessel Lieuwesz Aysma met Albert Everts Boner curator over de jongste kinderen van Evert Erkens Boner.²⁸⁵ Eco Everts Boner wordt een neef genoemd van Jeldu.²⁸⁶

In het testament van 14 febr. 1593 van Lucretia Jansdr, vrouw van Reiner Jelmers, schepen van Leeuwarden, worden Ylduw Eeckes, Cornelis en Eecke Evertszonen [Boner] bedacht met 1/3 deel van Hommemastate te Oldeboorn.²⁸⁷

Op 5 april 1597 wordt het sterfhuis van burgemeester Hessel Lieuwesz Aysma beschreven.²⁸⁸ Aanwezig zijn de weduwe Ildw Ekedr, geassisteerd met Eco Evertsz

---

277 CH 80 76.

278 J. Reitsma, en S.D. van Veen, *Acta der provinciale en particuliere Synoden*, 8 dln. (Groningen 1892-1899), VI 6 en 74.

279 HCL, Stadsactenboek I 201, 2 maart 1597: 'Hessel Lieuwesz Aysma, mede burgemeester, op huyden des morgens in de Heere verstorven'.

280 LWN 3744 188, aantek. in de marge.

281 Zijlstra, database nr. 8745; vgl. nr. 7881.

282 Impositie 1578 nr. 3820.

283 HCL, archief St. Anthonygasthuis 923 en 1156.

284 HvF 16777 289.

285 EVC 4412.

286 GtFL III 50.

287 W. Eekhoff(ed.), *Oorkonden van het Sint Anthonij-Gasthuis* (1876; 2 dln.), nr. 260a. In het latere codicil van 20 sept. 1597 wordt het legaat bevestigd.

288 LWN 3358 43-52.

Boner, en de zoon Gerbren Aysma, die enig kind is, geassisteerd met zijn oom Pieter Siccesz Breutisma. Bij de papieren o.a. een akte van inbreng bij het huwelijk van Hessel en Ilduw van 18 april 1577 en een geldlening van 1000 cg. van president Hessel Aysma en vrouw van Ildw Ekedr d.d. 20 febr. 1577.

Op 5 mei 1597 wordt door zoon Gerbren Aysma en Eco Evertsen Boner als vertegenwoordiger van weduwe Ilduw Ecedr de rekening afgelegd, die gehouden is door Hessel Aysma als ontvanger van het St. Anthonygasthuis.²⁸⁹

N.B. De vier kwartierwapens op zijn grafzerk zijn die van zijn zoon en schoondochter. Kind uit het eerste huwelijk:

1. Gerben/Gerbrant (van) Aysma, burger van Leeuwarden 1585, (voor) 1598 substituut procureur-generaal, als zodanig 17 dec. 1625 opgevolgd door Bote Frielsma (zie bijlage 8), overl. voor 11 mei 1627;²⁹⁰ tr. juni 1588 Griet(ke) Jensma, in leven 1638,²⁹¹ dochter van Merck Jensma,²⁹² overl. Dokkum 1604, en Fenne Claasdr.²⁹³

Op 20 aug. 1590 wordt apotheker Gerbrandt Aysma burger van Dokkum. Gerbrant krijgt na het overlijden van zijn vader flink ruzie met zijn stiefmoeder Jeldu Eeckedr, het conflict wordt voor het Hof uitgevochten.²⁹⁴ Gerbrant voert aan dat Jeldu haar goederen zelf had beheerd en niet had bijgedragen tot de gezamenlijke huishouding met zijn vader. Maar ze claimt nu wel de halve 'overwinst' die staande echt is geboekt. Ook weigert zij Gerbrant, die toch universeel erfgenaam van zijn vader is, toe te laten tot de nalatenschap. Gerbrant eist overdracht van alle goederen. Uit de tegenargumenten van Jeldu worden we gewaar dat Gerbrant is opgeleid tot apotheker en dat hij in juni 1588 getrouwd is. Dat zijn maar enkele van de kostenposten waaraan zij zegt te hebben bijgedragen. Het Hof geeft Gerbrant bij uitspraak van 20 dec. 1598 grotendeels gelijk.

In 1606 wordt Gerbrant Aeyssmae te Leeuwarden als eigenaar voor vier schoorstenen aangeslagen.²⁹⁵

Op 9 mei 1610 kopen Gerben Hesseli Aysma en Grietke Jensma, el. en burgers van Leeuwarden, een huis en 'plaetze' in de Breedstraat bij de Put voor 801 gg. van Jantzen Cleysdr, vrouw van Claes Douwesz goltsmid te

---

289 HCL, archief St. Anthonygasthuis 923.

290 LWN 3753 31.

291 R. Visscher, *De archieven van het St. Anthony-gasthuis te Leeuwarden* (Leeuwarden 1921) 147 (inv.nr. 720). Lijfrentebrief, groot 300 gld tegen 7%, ten bate van Grytie Jensma, weduwe van Gerbrant van Aysma, 1638.

292 In 1578 te Dokkum aangeslagen voor 4 cg. Impositie 1578 nr. 1117.

293 GEN 537 73.

294 HvF16482 903-909.

295 HCL, Register Schoorsteengeld 46 (nr. 126); mpaginae.nl geeft als bron: Statenarchief (T5) 6470, nr. 1534 in het Oost-Minnemaespel.

Leeuwarden.²⁹⁶ Dat huis wordt op 23 jan. 1611 doorverkocht voor 825 gg. aan Tyaerdt Claesz kistemaker en Maycke Pietersdr te Leeuwarden.²⁹⁷ Griet heeft twee zusters: Mayke, in 1604 vrouw van Peter Cornelisz, en Taets, eveneens genoemd 1604.²⁹⁸

IIIh. Jan (Johan) Lieuwes Aysma, 1560 minderjarig, 1563 burger van Leeuwarden, 3 okt. 1571 burger van Franeker, 1578 te Leeuwarden, burgemeester aldaar, overl. 1580, tr. 1. Lolck Fockedr Unia, overl. voor 1566, dochter van Focke Unia, boer te Marssum, en Rixt Doededr; tr. 2. Joost(je) Aerntsma, geb. ca.1540, in 1606 als eigenares/bewoonster voor 5 schoorstenen te Leeuwarden aangeslagen,²⁹⁹ overl. na 1616, dochter van mr. Albertus Gisberti Aerntsma, advocaat, notaris en raadsheer,³⁰⁰ en Margaretha Truchsess.

Op 25 mei 1566 procedeert Jan Aysma, uit naam van zijn zoon Focke bij zijn huisvrouw Lolck Fockedr, tegen Suyrt van Beyma en Jel Bottingha, die zo'n 150 gg. moeten betalen.³⁰¹ Lolck moet dan dus al zijn overleden. In datzelfde jaar protesteert Jan Aysma, namens zijn kinderen bij Lolck en de andere erfgenamen van Focke Onye, tegen een decretale verkoop van bezit van genoemde opposanten.

Op 30 sept. 1572 is Jan Aysma, burger van Franeker, getuige bij het testen van Hette van Hemmema.³⁰²

Op 27 okt. 1578 en 20 mei 1579 wordt Jan Haysma (!) vermeld als lidmaat van de geref. gemeente te Leeuwarden.³⁰³

In 1579 wordt Jan Aysma door dr. Christoffer Arensma zijn 'zusterman' genoemd.³⁰⁴

Op 21 nov. 1580 wordt de weduwe van de burgemeester Jan Aysma vermeld.³⁰⁵

Overigens staat het inmiddels ook langs andere weg vast dat Lolck een dochter

---

296 LWN 3620 112.

297 LWN 3620 155v.

298 GEN 537 (Coll. Reddingius) 73.

299 HCL, Register Schoorsteengeld 49 (nr. 50).

300 Heeren van den Raede 225 (nr. 65).

301 HvF 16693 153: 'Jan Aysma als vader ende legitieme administrator van Focke, zijn zoen bij Lolck Fockedr, zijn echte huysvrouw geprocureert.'

302 Schw. 1472; FA Sminia 1444. Het testament is afgedrukt in Langen en Mol, Friese edelen 191-194.

303 Eduard Meiners, *Oostvrieschlandts kerkelyke geschiedenis* (2 dln.; Groningen 1738-1739) II, 51 en 54.

304 HCL, FA Martena 65.

305 HCL, Douwe Tietemalen 2: 'De weduwe van de burgemeester Jan Aysma heeft ontfangen twee cg. den 21 nov. 1580 in presentie van mij [onleesbare handtekening].'

is van Joost Aernsma. Zij heeft bij haar tweede huwelijk 400 cg. van haar moeder meegekregen.³⁰⁶

Op 15 maart 1610 verkopen Lolck Aysma, weduwe van Hotze Aysma, en Albert Aysma, 'Reeckenmr. deser Landtschappe', een huis aan de Sacramentstraat te Leeuwarden, met het hof aan de noordzijde en de kamer aan de westkant in dat hof, voor 1900 gg. aan Frans Albertsz en Lucia Jansdr, el. binnen Leeuwarden.³⁰⁷ Het huis wordt sinds vele jaren door hun moeder Joost Aysma bewoond en is per 1 mei a.s. vrij te aanvaarden.

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Focke Aysma, genoemd 1566.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

2. Lolck van Aysma, overl. 1645, tr. 1. Pieter van Nijsten, zoon van Bartholomeus van der Nijsten en (vermoedelijk) N. van Heemskerck;³⁰⁸ tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 24 okt. 1595) Hotthie Aysma (IVa, zie verder aldaar).

Op 26 febr. 1561 is Bartholomeus van der Nijsten, burger van Franeker, getuige bij het testeren van Albert Claes Claesz te Franeker.³⁰⁹

Op 29 mei 1568 legt Batholomeus van der Nijsten te Franeker verantwoording af voor 'zyn administratie, in den patroonssaecken gehadt'.³¹⁰

Hij zal een zoon zijn van Roelandt van den Niste, 1527/28 accijnsmeester van Franeker.³¹¹ Volgens het testament van Jarich van Dekema van 1552 is Rueland van (de) Nijste dan schepen van Franeker.

In de inventaris van Hessel Lieuwes Aysma van 1597 wordt geschreven: 'sijn voorts in 't schabel bevonden in een stockbuydel 113 cg., 3 st. en 4 p., die welcke concerneren die weeskinderen van Pieter Bartholomeus van Nisten, gelijk oeck enige gouden penningen ende juwelen die sine de besten, ende tegens der weeskinderen scheidungge met Lolck Aysma, haer moeder, gemaect ter praesentie van Wibe Oedsma, mede voormond oever die voors. kinderen, accorderen ende bevonden sijn d'voors. kinderen te competeren'.³¹²

Op 8 febr. 1644 verkoopt Dirck Nicolai, burger binnen Leeuwarden, voor 2700 gg. een huizinge, 'staende op de Orangie Ewal binnen Leeuwarden', gebruikt door 'Lolck van Aysma d'Olde ende dr. Joannes Nijsten, advocat voor den Hove van Frieslant' aan Focke Fockens, 'ontfanger der cancelarije gerechtigheden',

---

306 Schw. 1459 8.

307 LWN 3751 179v.

308 In het nageslacht zijn in 1637 vier zilveren lepels met de wapens van Nijsten en Heemskerck: EVC 3165.

309 FRR 116 3.

310 Apeldoorn 216.

311 Roarda RR 105; verwijst naar T4 inv.nrs. 5 en 7.

312 LWN 3358 49v.

en Trijntje Jans Botterwech, el. aldaar.³¹³ De huurders betalen 110 gg. per jaar, hun contract loopt tot 1 mei 1645.

Kinderen: zie IVa en bijlage 11.

3. Albert (ca. 1577), volgt IVf.

IVa. Hotthie (Hotse) Hessels Aysma, geb. rond 1550, bewoner en deels eigenaar van Aysmastate, overl. ald. 7 febr. 1603, tr. 1. Lolck Scheltes Aysma (IIb.8) , geb. rond 1553, overl. 10 sept. 1593; tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 24 okt. 1595) Lolck Johans Aysma (IIIh.2), wed. van Pieter van Nijsten, testeert 2 aug. 1637,³¹⁴ begr. Leeuwarden, Galileërkerk 27 febr. 1645.³¹⁵

In 1578 betaalt Hotthye Aysma 6 cg. personele impositie te Beetgum.³¹⁶

In 1580 worden Hotze Aysma en Lolck vermeld als el. te Dycxsterhuysum.³¹⁷

Op 18 aug. 1580 wordt consent verleend in de aankoop door Hotze Aysma en Lolck te Dijksterhuizen van een jaarrente van 1½ gg. uit een sate te Boer van Hessel Rienckz te Ægum.³¹⁸

Hottye Aysma is 1582 met Sybolt Aysma curator over de weeskinderen van Syrck Aysma.³¹⁹

Op 1 juli 1586 wordt Hottzie Aysma c.s. consent verleend voor de verkoop van 1/6 deel van een huis aan de St. Jacobstraat te Leeuwarden voor 127 gg. aan Aesge Harmens te Harlingen.³²⁰

In 1587 is Hotze Aysma met Doecke Teetlum en Frans Oenia curator over de kinderen van Mintse Buma.³²¹

In 1590 verkoopt Luel Tjarcksz Buma, schoenmaker te Kollum, een jaarrente van 6 gg. uit zijn 'saete ende landen gelegen op 't zuydt van Collumerbueren' aan Hotze Aysma en Lolck Scheltedr.³²²

Op 23 febr. 1592 zijn Hottie Aysma en Michiel Taeckes in proces tegen Jantien Tyercxdr, vrouw van Eme Jans te Beetgum.³²³

Op 22 april 1593 koopt Hotze Aysma te Beetgum 1/3 van een eeuwige rente van 8½

---

313 LWN 3777 185.

314 LWN 3405 187v (inventaris sterfhuis Horatius van Knijff).

315 Gen. Jierb. 1965 40: 'Anno 1645, den 27 februarii is Lolck van Aysma, weduwe van wijlen Hotzo van Aysma tot Leuwerden in Galeysterkerck begraven.'

316 Impositie 1578 nr. 2507.

317 FRL 95 6.

318 FRL 95 4v; vgl. bijlage 3.

319 HvF 16700 91.

320 LWN 3563 132.

321 Schw. 1459.

322 Bumaboekje 8.

323 HvF 97.

gg. uit Lutke Ducama onder Leeuwarden voor 113 gg. en 6 st. van de zusters Jesck en Impck Buwema, vrouwen van resp. Douwe Scheltesz te Leeuwarden en Laes Offkesz te Marssum.³²⁴ De vrouwen ondertekenen als Impck Buwedr en Jets Mintsedr.

Op 21 febr. 1598 zijn Hottye Aysma te Dijksterhuizen en Frans Unia te Stiens, als curatoren over de vier jongste kinderen van Mintie Buma, in proces tegen Lyoel Tyercxz Buma te Kollum.³²⁵

Hotze Aysma is van 3 sept. 1599 tot 3 sept. 1601 ouderling te Beetgum.³²⁶

In 1602 is Hotthye Aisma volmacht van Westergo.³²⁷

Op 10 sept. 1602 plegen drie burgerkinderen uit Franeker 'insolentie' op straat tegen de zoon van Hotse van Aysma;³²⁸ dit kan betrekking hebben op zowel Focco als Hessel, die dan beiden aan de universiteit van Franeker studeren.

Hotse van Aysma bezit in 1603 2/3 van 1/3 van Aysmastate, door erfenis en aankoop van zijn zuster Jelcke van Aysma.

Aucke van Aysma en Taecke van Aysma zijn 1603 door het Hof van Friesland aangestelde curatoren over de drie jongste kinderen, Focke, Hessel en Ytien.

Op 27 maart 1609 wordt een scheiding van landen en renten gemaakt tussen Lolck Aysma, voor zich en in kwaliteit, d.w.z. voor haar kinderen uit het tweede huwelijk, aan de ene kant, en Albert, Schelto, Focke, Hessel en Idtie Aysma, aan de andere kant.³²⁹

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Tyeetske (ca. 1574[?]), tr. Beetgum 1598 Albert Aysma (IVf).
2. Schelte (ca. 1578), volgt Va.
3. Dr. Focke (Focco) Aysma, 4 juni 1601 student rechten te Franeker,³³⁰ 4 juni 1604 te Marburg a/d Lahn,³³¹ tussen 1607 en 1611 vermeld als lidmaat te Beetgum,³³² 1609 advocaat voor het Hof van Friesland, 1617-1649 secretaris van Ferwerderadeel, ook generale ontvanger aldaar, overl. Ferwerd 24 april 1651;³³³ tr.

---

324 LWN 3680 26.

325 HvF 16482 110; vgl. Gen. Jierb. 1977 32.

326 VHPB 1135.

327 hbk. V 98.

328 A.P. van Nienes e.a., De archieven van de Universiteit te Franeker 1585-1812 (Leeuwarden 1985) 229.

329 LWN 3405 186v, inventaris sterfhuis Horatius van Knijff.

330 Zijlstra, database nr. 1806.

331 Zijlstra, database nr. 6838.

332 VHPB 397 en 1135.

333 Gen. Jierb. 1965 41: 'Anno 1651 den 24en aprilis ontrent 2 uyer des morgens is de eedele heere doctor Focco van Aysma, gewesene secretaris van Ferwerderadeel, tot Ferwerd in den heere gesturven ende leyt aldaer in het coor van den kerck begraeven.'

Leeuwarden 22 okt. 1630 Imck van Jeltinga, geb. 25 sept. 1590, overl. 25 april 1653;³³⁴ begr. Ferwerd, weduwe (tr. Leeuwarden 30 juni 1611) van Simon Runia, burgemeester van Leeuwarden, 1611 lid van de Generaliteitsrekenkamer, 1617-1619 lid van Gedeputeerde Staten, dochter van Buwe Jeltinga en Sas Winia. Op 1 mei 1604 tekenen Focco en Hesselus ab Aysma het album amicorum van dr. Suffridus Saerda, met als wapen 'een staande roode leeuw op een gouden veld'. Focco voegt daarbij de spreuk: *Dulce et decorum est pro patria mori*.³³⁵ Imck brengt Harstastate te Hogebeintum in.³³⁶

Op 1 mei 1641 maken Imck Jeltinga, vrouw van dr. Focco Aysma, en Aeuffke Jeltinga, vrouw van Hessel van Sminia, aan de ene kant en Sjoerd Ibaerda, zoon van Ewerke Ibaerda en Frouck Jeltinga, aan de andere kant scheiding van de nalatenschap van Buwe van Jeltinga en Saske van Wynia, hun ouders resp. grootouders.³³⁷

Op 30 maart 1650 testeert dr. Focco van Aysma.³³⁸ Zijn oomzeggers kapitein Jan (Alberts) van Aysma, Hessel (Hessels) van Aysma en Hotse (Scheltes) van Aysma, hofjonker van Willem Frederik, krijgen als prelegaat Albadastate te Ternaard, Hotse de helft en de andere twee elk een vierde deel. Het vruchtgebruik van zijn verdere nalatenschap komt aan zijn zuster Idtie van Aysma. Als erfgenamen benoemt hij de kinderen van Tietske van Aysma bij wijlen Albert van Aysma, de kinderen van kolonel Schelte van Aysma, Hessel van Aysma, de zoon van kapitein Hessel van Aysma, en de kinderen van Idtie van Aysma bij Isbrandt Meynerts Mellinga, 'alle bij hoofden en niet bij graden te delen.'

Bij testament van 13 sept. 1652 maakt Impckien van Jeltinga te Leeuwarden, weduwe van Focco van Aysma, haar zusterszoon Bartolomeus van Nijsten tot universeel erfgenaam.³³⁹ Legaten van 250 cg. elk zijn er voor Sibolt, Trijntje, Ulbe en Siucke Hoitzma, kinderen van Gritie Aisma te Leeuwarden bij s. Hilarius Hoitzma.

---

334 NO I 229.

335 Het is zoet en eerzaam om voor het vaderland te sterven (met dank aan Martin Engels). VHPB 394; vgl. Jensma, Universiteit 320 noot 71. In de 19de eeuw was jhr. Hobbe Baerdt van Sminia eigenaar van tien alba amicorum. Hij schreef er over in DVF: H.B. van Sminia, 'Overzicht van twee alba amicorum uit de XVIIde eeuw', in DVF 8 (1859) 62-76; met vervolgen op 109-138 en 231-240. In totaal bespreekt hij alle tien alba, als laatste dat van Suffridus Saarda. Op pag. 240 noemt hij de gebroeders Aysma.

336 NO I 227.

337 EVC 3169.

338 HvF 16778 475v. Zie voor hem verder: HvF 16811 129, 138, 255; vgl. Gen. Jierb. 1982 101, 105.

339 EVC 3165.

Op 30 maart 1653 wordt juffer Insk (?) van Jeltinga weduwe genoemd van Focco van Aysma, destijds secretaris van Ferwerderadeel.³⁴⁰

Op 16 april 1678 wordt zij nog postuum genoemd.³⁴¹

4. Hessel, volgt Vb.
5. Yttje van Aysma, geb. Beetgum nov. 1587, belijdenis St. Annaparochie 6 aug. 1626, overl. Holwerd 27 april 1651;³⁴² tr. [Beetgum ca. 1610]³⁴³ IJsbrandt Meinerts Mellinga,³⁴⁴ van Holwerd, geb. 1584, overl. Dokkum 14 nov. 1665, begr. Holwerd, zoon van Meinert Isbrantsz en Eets Johannisdr.³⁴⁵

Yttje is 5 juli 1635 als grootmoeder getuige bij de doop van Tierck Reiners.³⁴⁶ Bij testament van 9 juli 1660 maakt Antie Meinerts Mellinga te Franeker, weduwe van Watze Buma (hij testeert Stiens 1654),³⁴⁷ tot haar erfgenamen: Tiarck Reiners en Aeffke Reiners, kinderen van Reiner Dircx te Beetgum bij wijlen Lolck Mellinga; Eetske Mellinga, vrouw van dr. Johannes Wringer, bij wie een dochter Antie; Jan en Isbrant Meinerts Mellinga, kinderen van wijlen Meinardus Mellinga en Jedtske Wringer; en Hotse Mellinga, bijzitter van Leeuwarderadeel, elk voor een vierde deel.³⁴⁸ Prelegaten zijn er voor o.a. haar broer Isbrant Meinerts Mellinga, 30 cg. per jaar, en haar 'broederssoon' Meinert Isbrandts, 400 cg., 'doch soo hij hem quaelijcken mochte comportereren ofte hem te dragen van een quaet leven ende wandel, soo sal hij van sijn legaat hem in desen toegemaectt versteecken sijn ende blieven'.³⁴⁹

Kinderen: zie bijlage 12.

---

340 NT 14.32 nr. 418; verwijst naar HvF 16793.

341 HvF 16817 54.

342 Gen. Jierb. 1965 41: 'Den 27en dito [aprilis 1651] tussen 9 ende 10 uyer is mijn moeder Yttje van Aysma, huysvrouwe van Isbrandt Meinerts Mellinga, tot Holwert in den heere gesturven ende leyt aldaer begraven.' Volgens E.M. van Burmania stierf zij op 30 april 1651, oud 63 jaar, en haar man in 1665, oud 81 jaar. VHPB 394 en 1135. Stbk. heeft die gegevens overgenomen.

343 VHPB 1135. Zie ook Gen. Jierb. 1965 43.

344 Gen. Jierb. 1965 36.

345 Zij overleed te Holwerd 18 maart 1615 en was hertrouwd met Radbodus (Bodus) Claesz. WED 78 211, boedelbeschr. 6 april 1615. Zie ook Vd.2.

346 VHPB 394.

347 HvF 16770 379.

348 HvF 16779 380v.

349 De 'broederssoon' Meinert Isbrandts zou weleens een onecht kind kunnen zijn. Hij is mogelijk de grootvader van Meynert Isbrands Mellinga, die met zijn vrouw Auckjen Wibets Alma in 1690 met attestatie van Workum lidmaat van Holwerd wordt: Gen. Jierb. 1968 98. Isbrandt Melligha ('crudenier' van Leeuwarden) wordt op 3 juli 1671 burger van Franeker.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

6. Lolck van Aysma, ged. Beetgum 29 aug. 1596,³⁵⁰ belijdenis Leeuwarden 23 mei 1635, testeert 1646,³⁵¹ overl. Leeuwarden 4 febr. 1646, begr. Sneek,³⁵² tr. 1. (ondertr. Leeuwarden 27 nov. 1624) mr. Jan (Joannes) Bloemendal, 1589 secretaris van Tietjerksteradeel, 1596 notaris te Sneek,³⁵³ 1597-1598 bouwmeester van Sneek, 1603-1605 schepen aldaar, 1605-1607 lid van Gedeputeerde Staten, 1610-1627 secretaris van Wymbritseradeel, overl. voor 8 mei 1627,³⁵⁴ weduwnaar van Anne Gerritsdr, zoon van Willem Arents, lid van Gedeputeerde Staten, proviand- en ammunitiemeester; tr. 2. Sneek 10 juni 1628 dr. Gaius Nauta,³⁵⁵ 1607 gepromoveerd te Franeker,³⁵⁶ 1607 advocaat voor het Hof van Friesland, 1614-1636 secretaris van Sneek,³⁵⁷ raadsheer (nr. 143) in het Hof van Friesland,³⁵⁸ overl. Leeuwarden 19 okt. 1645, begr. Sneek 29 dito,³⁵⁹ weduwnaar van Antke Buma en van Tietske Gualtheri, zoon van mr. Aucke Gathies Nauta en Fed Bauckesdr.

.....
350 VHPB 1135.

351 HvF 16778 109, 121.

352 Gen. Jierb. 1965 40: 'Anno 1646 den 4 en februarii op donderdachavont die klokck omtrent een quartyer voor seven uyr is Lolck van Aysma, huisvrouw van den welgemelten heere Nauta, binnen Leuwarden in den heere ontslaepen ende op den 16 binnen Leuwarden in den Jacobpijner kerck in 't kooer needergheset ende naederhant tot Sneeck bij haeren man Nauta begraven.' Willem Frederik is ook naar haar rouwdienst in Leeuwarden geweest. Gloria Parendi 213: 'Mit Nauta frau toe begraffenis geweest.'

353 Keysers orkenas 309.

354 Dan wordt zij genoemd als weduwe in WYM 86 170 en drie dagen later in LWN 3757 172; vgl. GEN 512 (Coll. D.D. Osinga) 34b. Hij was als secretaris van Sneek op 10 febr. 1619 getuige bij het testeren van Ids van Albada en Tziets van Aysma (IIId.2).

355 Zijlstra, database nr. 1716.

356 BtK 574, originele bul.

357 In 1621 'met wijff, kint ende dienstmaecht' als inwoner van Sneek genoemd: Copieën Elders 6125.

358 Heeren van den Raede 285.

359 Gen. Jierb. 1965 40: 'Den 19 octobris anno 1645 op sondach voer noen die klokck quatie[r] voor thynen is de eedele here Gajus a Nauta, juris utriusque doctor ende meede raedt ordinaris in den Hooven van Frieslandt, in den heere ontslaepen ende 't doode lichaem op den 28 octobris nae Sneeck ghevoert, op den 29 dito aldaer seer staetelijcken te aerden bestelt.'

Op 19 maart 1583 wordt een pensie toegekend aan Joannes filius Wilhelmi Arens, den 10 octobris 1584 is geaugmenteert [met 15 fl.] op 50 fl.³⁶⁰

Op 17 mei 1589 worden Jan Willemsz Bloemendal, secretaris van Tietjerksteradeel, en zijn vrouw Anne Gerritsdr als procespartij vermeld.³⁶¹

Joannes Wilhelmi Bloemendal, afkomstig van Leeuwarden, wordt 16 juni 1589 burger van Sneek.

Den 8 novembris [1612]: 'den kerckenraet [van Sneeck], na lange patientie gelet hebbende op de partijschap, hangende tusschen den secretarius Bloemendal ende d'ontfanger Johan Martens,³⁶² midts de consequentie vandien ende gehoort 't rappoort van Florentius ende Jochum Riencx, heeft daerover in de vreesse des Heeren ende goede conscientie besloten als volghet: dat de voorn. partijen alle voorgaende questien ende injurien die geschiet sien, malcanderen sullen als broederen in christo van herten vergeven ende quyttschelden; dat deselffde partijen christelijc versoent sijnde, voortaan sullen hoeden en wachten alle sulcke daden en wercken van cuyperijen (so men die noempt) mits al wat tegen onderlinge lieffde, vrede, dese tegenwoordige versoeninge ende gemeyne stichtinge der gemeente J. Christi is strijdende, hebbende de voorn. kerckenraet een ernstelijck voornemen ende besluit genomen tegen denghenen die sal overtuycht worden van hiertegen te doen, alsmede die dese acte van versoeninge sal weygeren aen te nemen, sonder aensien des persoons nae kerckelijcke redenen te procederen. Also gedaen in onse kerckelijcke vergaderinge met eendrachtige stemminge aller broederen den 8 novembris; sijn tegelijck gecommiteert Florentius ende Jochum Reinck voorn. om dit besluit den voorn. partijen mondelijck ende schriftelijck aen te dienen ende haer daerop te beraden om aencomende woensdach ten drie uren nae noene haere meyninge den kerckdieners te kennen te geven ende in 't bijwesen des kerckenraets te versoenen'.³⁶³

Den 22 novembris [1612]: 'also de voorn. Bloemendal ende Johan Martens de voors. resolutie hebben aengenomen ende versoent zijn, so sijn se oock (na resolutie des kerckenraets) met bedeckten name ende uitdruckinge der omstandigheden voorgestelt'.³⁶⁴

Den 29 decembris [1616] 'sijn insgelijcx gecommiteert Florentius ende Aucke Johannis om den secretarius Bloemendal aen te spreecken ende te bestraffen om tgene sich met hem toegedragen heeft'.

---

360 Archief Staten 1580-1795 (T 5) 2285.

361 HvF 16703 275.

362 Dit is J(oh)an Martens Gravius, zie Memorie van Hoytema 338 e.v., nr. 51734.

363 Gem. Súdwest-Fryslân, arch. Herv. gem. Sneek inv.nr. 1 (Handel. Kerkenraad 1599-1622), 193. Zie Copieën Elders (T 348) 6318.

364 Idem, 194.

Jan Bloemendal heeft een zuster Hiltie Willems Bloemendall, die als weduwe van Willem Ketel op 9 juli 1623 testeert.³⁶⁵

Op 11 mei 1627 verklaart Jacob Feddes, koopman te Leeuwarden, 1000 cg. schuldig te zijn aan Lolck Aysma, weduwe van w. Joannes Bloemendal te Sneek. Dr. Gajus Nauta, secretaris van Sneek, als man en voogd van Lolck Aysma, laat de obligatie royeren 9 febr. 1636, daar die al 'ouerlange' is afbetaald.³⁶⁶

Op 21 febr. 1598 wordt Fed Bauckedr, weduwe van mr. Aucke Nauta, voor zich en als moeder van hun kinderen Jel, Syurdtk, Trijn, Baucke en Gatie, genoemd als procespartij.³⁶⁷

Op 17 aug. 1636 testeert dr. Gaius Nauta te Leeuwarden.³⁶⁸ Hij wil bij zijn eerste vrouw Antke Buma en met hun kinderen in de Sint Martenskerk van Sneek begraven worden. Verder blijkt dat er op 29 okt. 1619 een scheiding is gemaakt van de nalatenschap van Antke Buma. Van zijn tweede vrouw Tietske Gualtheri wordt een codicil van 26 april 1626 genoemd. Op 20 aug. 1628 wordt geïnventariseerd wat Gaius en Lolck samen ingebracht hadden. Gaius, die een broer Baucke en een zuster Sioertke Nauta heeft,³⁶⁹ is erfgenaam van zijn overleden voor dochter Antke Nauta en maakt zijn enige zoon en kind Joannes tot universeel erfgenaam.

Kind uit het tweede huwelijk:

Johannes Nauta, geb. ca. 1633,³⁷⁰ student te Franeker, Harderwijk en Groningen, woont sinds 1653 op Hesens onder Jorwerd, 7 sept. 1655 ritmeester, testeert 17 maart 1657,³⁷¹ overl. aan een besmettelijke ziekte 6 aug. 1658, begr. Jorwerd.³⁷²

Op 2 april 1646 wordt oom Albert van Aysma aangesteld als tutor over Joannes Nauta, 12 jaar oud, enige zoon van wijlen raadsheer Gaius Nauta en juffer Lolck van Aysma.³⁷³ Oom Focco van Aysma, secretaris van Ferwerderadeel, wordt dan ook genoemd.

Op 1 mei 1646 wordt dr. Joannes van Nijsten, advocaat en assessor bij het krijgsgerecht, aangesteld als tutor over Joannes Nauta, enige zoon van wijlen raadsheer Nauta en juffer Lolck Aysma, volgens akte van autorisatie van 2 april 1646 en sententie van het Hof van 28 april

---

365 HvF 16777 83.

366 LWN 3757 172.

367 HvF 16482 121.

368 HvF 16777 169.

369 Zij testeert met haar man Sicke Ides op 8 jan. 1629: HvF 16778 24v.

370 EVC 4412.

371 LWN 3405 170 (inventaris sterfhuis Horatius van Knijff, 1679).

372 Gen. Jierb. 1969 16, 24; Visser, Album 110. Stbk. heeft als sterfdatum 7 aug. 1658.

373 NT 14.32 nr. 216; verwijst naar HvF 16793.

1646.³⁷⁴ De andere tutor Albert van Aysma en tante juffer Josina van Aysma, weduwe van Jacob Cronenburch, worden dan ook genoemd. In 1647 worden Johannes Nauta en zijn neef Horatius Knijff erfgenamen van diezelfde tante Josina, zie 8. hierna.

Op 16 april 1649 wordt raadsheer Gualtherus Henrici Gualtheri aangesteld als curator over Joannes Nauta, 15 jaar oud, enige zoon van wijlen raadsheer Nauta en juffer Lolck van Aysma.³⁷⁵

In 1654 verkopen Cornelius Haubois, afgevaardigde ter Staten-Generaal, en Haentje Tepma, als curatoren van Johannes Nauta, de state Schierhuis te Jelsum met de 'huisinge, 2 hooybergen, poort, gracht, cingell' en 133 pm land voor 185 gg. per pm aan raadsheer Pyter van Harinxma tot Sloten.³⁷⁶

De nalatenschap van Johannes Nauta, zeven boerderijen, gaat naar zijn neef Horatius Knijff.

7. Wybrich van Aysma, belijdenis Leeuwarden 20 okt. 1622, overl. 30 april 1642, tr. Leeuwarden 16 dec. 1627 dr. Pieter Knijff, geb. 6 nov. 1601,³⁷⁷ 1623 advocaat voor het Hof van Friesland, 1627 eerste klerk van Gedeputeerde Staten, overl. 13 nov. 1632,³⁷⁸ zoon van Jarich Gerrys Knijff en Anna Pytersdr.

Op 7 jan. 1632 leent Ghijsbert Sierxma, 'schrieuer van de compaignie van Steuen Bruynsfelt', 1000 carg. van dr. Petrus Knijff en Wibrich Aysma. Focke Janssen stelt zich borg voor zijn zwager Sierxma, de akte is geroyeerd 12 nov. 1639.

Op 29 febr. 1632 lenen Focke Jansen, 'schrieuer van den hopman Tiaerd van Rousel', en Jisktien Taeckedr 700 carg. van dezelfde.³⁷⁹

Op 17 mei 1642 worden, volgens de laatste wil van de moeder, raadsheer dr. Gaius Nauta en advocaat dr. Joannes van Nijsten geautoriseerd tot curatoren

---

374 NT 14.32 nr. 220; als voren.

375 NT 14.32 nr. 294; idem.

376 HvF 16812 26v.

377 'Deeze Anne daaraf hier gementioneert word, is moeder geworden van een jonge zoon op den 6 novembris 1601 omtrent vier uren na de middag, en zal Peter heeten nae haer vader. God wol sij beiden in langduirige gesontheit en welvaert deur sijn gratie erholden ende bewaren, tot verblijdinge van Jarig Knijff, haar man ende vader van Pieter voorz.'. Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 108. Origineel: HCL, Bestuur St. Jobsleen I, 11.

378 'Den 13 november 1632 is godsalig in den Heere gerust dr. Pieter Knijff, min lyeve en seer hoogwaardige man. Deze groote hartbrekende droefheid is mij overgekomen op een dingsdag, omtrent myddag, ende van mij geschreven drie jaar na deesen dach met veel tranen ende groote droefheit Wybrich van Aysma'. Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 109.

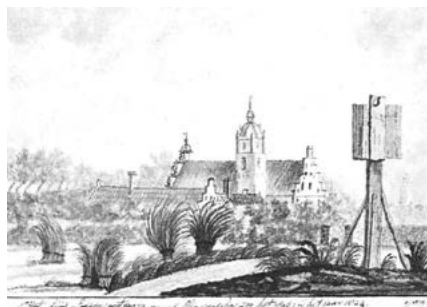
379 LWN 3762 206, 207.

over Horatius Knijff, 14 jaar oud, zoon van advocaat Petrus Knijff en Wybrich van Aysma, beiden overleden.³⁸⁰ In die akte wordt verder melding gemaakt van grootmoeder Lolck van Aysma, weduwe van Hotze van Aysma.

Op 22 april 1645 wordt Albert van Aysma als curator aangesteld over Horatius Knijff, 16 jaar oud en student rechten te Franeker, aangaande de nalatenschap van zijn grootmoeder Lolck van Aysma.³⁸¹

Kinderen:

- a. Dr. Horatius Knijff, geb. 28 dec. 1628,³⁸² ged. Leeuwarden 1 jan. 1629, 1651 advocaat voor het Hof van Friesland, 27 dec. 1654 burger van Bolsward, 1658 burgemeester aldaar, raadsheer (nr. 164) 1660 tot overlijden,³⁸³ Leeuwarden 12 jan. 1679, begr. Wier, tr. Weidum 15 jan. 1665³⁸⁴ Luts (Lucia) van Hiddema, dochter van Goslick van Hiddema en Jel van Dekema, weduwe van Worp van Juckema.

Lautastate te Wier; afb. en onderschrift ontleend aan Gen. Jierb. 2002 101. Tekening Fries Museum, misschien kopie naar een oudere tekening van Pieter Idzerts Portier

Horatius Knijff, of eigenlijk zijn vrouw, was eigenaar van Lautastate te Wier, zie Ib.1c. In zijn boedelbeschrijving van 23 jan. 1679 worden veel stukken beschreven die betrekking hebben op de familie Aysma.³⁸⁵ Kind: dr. Goslick/Godschalk van Hiddema, geb. Leeuwarden 28 okt. 1666, raadsheer (nr. 190).³⁸⁶

---

380 NT 14.32 nr. 131; verwijst naar HvF 16793.

381 NT 14.32 nr. 198; verwijst idem.

382 'Den 28 decembris 1628 is mijn l. huisvrouw in de craem bevallen van een jonge zoon, die op nieuwjaarsdach 1629 is gedoopt ende Horatius genaamt.' Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 108.

383 Heeren van den Raede 302.

384 'Den 15 januarii 1665 ben ik tot Weydum getrouwt met mijn seer lieve huisvrouw juffr. Lucia van Hiddema, een dogter van w. jr. Goslyck van Hiddema ende juffr. Juliana van Dekema. God almaghtigh geve daertoe sijnen seghen.' Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 109.

385 LWN 3405 148 e.v.

386 Heeren van den Rade 329.

- b. Jarich, geb. 15 maart 1630, ged. Leeuwarden 18 maart 1630, overl. 12 april 1630.³⁸⁷
  - c. Antje (Ancke), geb. 19 april 1631, ged. Leeuwarden 22 mei 1631, overl. medio juni 1631, 8 weken oud.³⁸⁸
8. Josina (Joestke) van Aysma, overl. Leeuwarden 31 aug. 1647, begr. Sexbierum 15 sept. 1647; tr. (3de procl. gerecht Leeuwarden 23 mei 1629) Jacob Gerrits van Cronenburgh, overl. voor 24 aug. 1636, begr. Sexbierum.

Op 24 aug. 1636 wordt dr. Jacob van Adelen te Sexbierum aangesteld als curator over Tyttie van Cronenburgh, 5 jaar oud, dochter van wijlen Jacob van Cronenburgh en Joost Ayzma, aangaande de nalatenschap van Grietie Pieters.³⁸⁹ Grootmoeder Lolck Ayzma wordt dan ook genoemd.

Op 28 mei 1639 is Jacob van Adelen te Sexbierum curator over Trijntie Cronenburgh, nagelaten weeskind van Jacob Cronenburgh bij Joostie Aysma en erfgename 'ex testamento' van wl. Grietie Pieters, in proces tegen Simon Sioerts.³⁹⁰

Op 27 maart 1643 wordt moeder Joostien van Aysma geautoriseerd als curatrice over haar kind Tietie, 11 jaar oud, bij Jacob van Cronenburgh;³⁹¹ advocaat dr. Joannes Wringer wordt dan genoemd als lasthebber van grootmoeder Lolck van Aysma.

Anno 1647, den XXXIen augusti is Joestje van Aysma in den heere ontslaapen binnen Leuwarden ende op den 13en september in den Westerkerck neergheset, den 15 dito nae Sesbyrum ghevoert ende aldaer ter eerden bestelt bij haer saelige man Jacob van Cronenburgh ende haer dochtertjen Tietje van Cronenburgh.³⁹² Josina stierf kinderloos; haar neven (zusterszonen) Johannes Nauta en Horatius Knijff waren haar erfgenamen. Nadat Johannes Nauta was overleden ging zijn aandeel ook naar Horatius.³⁹³

Kind:

-
- 387 'Den 15 martii 1630 is ons wederom geboren een jonge zoon, die sijn doop ontvangende Jarich is genaamt. Ende op den 12 aprilis 's nachts te elff uuren daaraanvolgende is hij wederom gestorven en op Pinxterdag begraven'. Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 108.
  - 388 'Den 19 aprilis 1631, omtrent ten ses uuren, is ons nog geboren een jonge dochter, die na mijn salige moeder Antje is genaamt. God laat haer in deugden opwassen. Dog is in den Heere gerust olt acht weeken'. Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 108. Zie ook: GtFL III 65.
  - 389 NT 14.31, nr. 432 (HvF 16792).
  - 390 HvF 16508 def. 20 van die datum.
  - 391 NT 14.32 nr. 146; verwijst naar HvF 16793.
  - 392 Gen. Jierb. 1965 41.
  - 393 Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 133.

Tyttje (Titia) van Cronenburgh, geb. ca. 1631, overl. 19 febr. 1647, begr. Sexbierum.³⁹⁴

IVb. Lambert Siercks Aysma, 1587 student rechten te Franeker,³⁹⁵ 1594 meerderjarig, 1615 schoolmeester in de schans van Delfzijl, tr. 1. (ondertr. Leeuwarden 7 jan. 1602) Sipck Jansdr; tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 11 nov. 1615) Grietie Thomasdr, geb. te Leeuwarden.

Als leerling van de Latijnse school krijgt Lambert 1582 een pensie van 30 cg. van de Staten van Friesland.³⁹⁶

In 1589 publiceert Lambertus Aysma met Henricus Schotanus de achtzijdige *Disputatio de conditionibus, in qua auspice Deo Opt. Maxim. praeside Henrico Scotano respondebit* Henricus Schotanus, uitg. Franekerae apud Aegidium Radaeum. In 1594 krijgt Lambertus Aysma nog altijd een pensie van nu 40 gg., zoals blijkt uit de op 31 mei 1594 gesloten rekening van de ontvanger-generaal van de kloosteropkomsten,³⁹⁷ maar er worden dan wel voorwaarden aangesteld: 'Alsoo dese Lambertus weynich profiteert ende vrucht zal doen met zijn leeringhe, accorderen die ghecommitteerden hem ex gratie voor dit jaer onderholt, met belastinge nochthans indien hij hem middelen tijde mit een schooldienst heeft voersien, dat hij na expiratie van desen jaere op naestcomende lansdach omme vorder ofte langer onderholt, sal gehouden zijn te ...' (tekst verder beschadigd). Dat mede op Lamberts verzoek datzelfde jaar de ouderlijke nalatenschap wordt verdeeld, maakt duidelijk dat het studentenleven toen voorbij was.

Kind:

1. (?) Cyrich Aysema, woont 1647 op de 'Nije wech' te Groningen, tr. Aletien.

Kind:

Cyrich Aysema, ged. Groningen 11 maart 1647, ten tijde van zijn huwelijk soldaat onder baron de Renouw, tr. Groningen 16 maart 1668 Roelefien Jansen, weduwe van Wigbolt Simens.

Voor Roelefien is haar 'neve' Roelef Dercks getuige.

Circk Aisema is op 12 dec. 1668 te Groningen getuige bij de ondertrouw van zijn oomzegster Jantien Jansen, weduwe van Roelef Jansen, en Jacob Lammela.

IVc. Hotze Aysma, geb. Leeuwarden, 1594 minderjarig, 3 juni 1606 vaandrig, luitenant onder hopman Taecke Lieuwes, 1629 hopman, 1632 te Bolsward en ontslag, overl. voor 1641, tr. 1. Swane Coenders; tr. 2.

.....
394 Gen. Jierb. 1965 40: 'Anno 1647, den XIX februarii tussen 1 ende 2 uyren is Tyttje van Cronenburgh in den heere gherust ende op den [...].'

395 389 Zijlstra, database nr. 1409.

396 Archief Staten 1580-1795 (T 5) 2285.

397 EVC 5483.

Maria van Rensen; zij voert 1641 als weduwe processen te Groningen.

Swane Coenders, vrouw van Hotze Aitsma, is 1594 lidmaat Groningen.³⁹⁸

In juni 1618 wordt luitenant Horatius van Aisema met attestatie lidmaat te Groningen.

Op 5 febr. 1632 worden Horatius Aysma, kapitein van het Friese Regiment Nassau, en Maria van Rensen, wonend op de 'Cleijne Dijlacker', lidmaat te Bolsward.

Op 23 dec. 1633 wordt de oud-hopman Horatius van Aysma, afkomstig van Leeuwarden, burger van Dokkum.

Op 26 april 1634 kopen de el. Hotse Aysma en juffer Marije van Rensen, burgers van Dokkum, een 'huysinge, plaetse ende scheure c.a.' aldaar voor 675 gg. van Antie Tomas, vrouw van Gele Binderts te Leeuwarden.³⁹⁹

Op 14 (?) okt. 1636 verkopen Horatius ab Aysma en j. Maria Rensen dat huis weer voor 700 gg. en een rozenobel.⁴⁰⁰

Kinderen, uit het tweede huwelijk:

1. Swaantie, ged. Dokkum 1 maart 1621.
2. Sirach, volgt Vc.
3. Hessel, volgt Vd.⁴⁰¹

IVd. Hotze Aysma, geb. 3 jan. 1582, bijzitter van Leeuwarderadeel 1625,⁴⁰² 1639 compagnieschrijver, overl. Wirdum 31 aug. 1642, begr. ald. 6 sept. 1642,⁴⁰³ tr. Leeuwarden 20 mei 1607 (met att. van Wirdum en Jelsum) Antie (Anna, Ancke) Idses, overl. 5 jan. 1664,⁴⁰⁴ dochter van Ids Jansen, overl. 13 jan. 1626, oud 74 jaar, begr. Jelsum, en Lijsbeth Boyensdr, overl. 23 nov. 1614, oud 70 jaar, begr. Jelsum.⁴⁰⁵

Op 10 febr. 1616 wordt geconsenteerd in de koop door de el. assessor Hotze Aysma en Ancke Idsedr van een pm land te Wijtgaard.⁴⁰⁶

Op 2 mei 1618 maakt Hotse Aysma een afschrift uit het Register van de Aanbreng van 1511 en 1540 van Oene Tyallings sate te Wirdum.⁴⁰⁷

Interlocutoire sententie van 16 dec. 1634: 'Hotze Aysma tot Wirdum ende Sibrich Sibolts wed., sijn moeder...'.⁴⁰⁸

Hotse Aysma doet belijdenis te Wirdum 25 aug. 1637. In 1640 is hij eigenaar stem 42

---

398 b. CBG 1963 174.

399 DOK 193 (ongefolieerd).

400 Idem.

401 Zie voor Sirach en Hessel ook: Jb CBG 1974 225, 227.

402 LWL 87 278v.

403 VHPB 394.

404 Twijfelachtig, zie bij dochter Grietje.

405 LWL 84 306, 18 jan. 1615.

406 LWL 141 foto 35.

407 RvdA III 119.

408 HvF 16503.

te Wirdum, waarvan schoonzoon Hidde Jetses Petertilla dan gebruiker is.

In 1664 wordt Antie Idsedr te Wirdum door dochter Margaretha aangesproken om haar erfdeel uit te betalen, zie hierna.

Kinderen:

1. Jan, geb. 6 jan. 1608.
2. Sybolt, geb. 5 april 1609, overl. 22 jan. 1610.
3. Sybout Aysma, geb. rond 1611, korporaal, overl. bij Venlo 27 okt. 1632. In 1632 wordt Sybout (21 jaar oud) in het leger voor Maastricht ziek, overlijdt onderweg naar huis op een uur van Venlo en wordt in de kist thuisgebracht.⁴⁰⁹
4. Grietje (Margaretha) Aysma, geb. [Wirdum] 7 april 1612, overl. [Ferwerd] 12 april 1667, tr. (ondertr. Wirdum 10 nov. 1633) Hille (Hilarius) Hoytsema, van Buitenpost, overl. voor/in 1652.

Bij testament van 13 sept. 1652 vermaakt Impckien van Jeltinga te Leeuwarden, weduwe van Focco van Aysma, legaten van 250 cg. elk aan Sibolt, Trijntie, Ulbe en Siucke Hoitzma, kinderen van Gritie Aisma te Leeuwarden bij s. Hilarius Hoitzma.⁴¹⁰

Op 4 okt. 1664 eist Margaretha Aysma te Leeuwarden, weduwe van Hilarius Hoitsma en voor een vierde deel erfgename van haar vader, die 8537-11-12 gg. naliet, van haar moeder Antie Idsedr te Wirdum uitbetaling van haar erfdeel.⁴¹¹

Kinderen:

- a. Sibolt Hoitsma, leeft 1652.
  - b. Trijn Hoitsma, tr. Adam Sohnius, 1665 collecteur-generaal van de bieren, testeert Leeuwarden 1680,⁴¹² broer van Johan Wilhelm Sohn (getrouwd aan Sydtje Aysma).⁴¹³
Bij testament van 25 april 1662 maakt Trijntie Hoytsma te Leeuwarden, vrouw van Adam Schonius, 'dispensier' van de stadhouder, haar man en moeder Gryty van Aysma elk voor de helft tot erfgenaam.⁴¹⁴ Haar neef Sybolt Aysma krijgt een legaat van 200 cg. Als haar moeder eerder overlijdt, gaat de hele erfenis naar de man, mits die een legaat van 2000 cg. uitbetaalt aan haar zuster Syuke Hoytsma.
  - c. Ulbe Hoitsma, leeft 1652.
  - d. Syucke Hoytsma, leeft 1652, genoemd 1662 in het testament van haar zuster.
5. Aelcke, geb. 11 febr. 1613, overl. 19 nov. 1613.

---

409 VHPB 394.

410 VC 3165.

411 HvF 16533 d.d. 27 okt. 1664 nr. 21. Zie ook HvF 16811 108; vgl. Gen. Jierb. 1982 100 sub Buitenpost.

412 HvF 16781 9.

413 Zijlstra, database nr. 512; Kalma, Rampjaar 195.

414 HvF 16779 47.

6. Hessel Aysma, geb. 1 sept. 1614, mogelijk ged. Wirdum 1629.⁴¹⁵
Kind:
(?) Sybolt Aysma, genoemd 1662 in het testament van zijn nicht Trijntie Hoytsma.

7. Aeltie (Aelcke) Aysma, van Wirdum, geb. 12 mei 1618,⁴¹⁶ doet belijdenis ald. 26 jan. 1649, overl. okt. 1660,⁴¹⁷ tr. Lekkum 6 jan. 1639⁴¹⁸ (ondertr. Wirdum 1639) Hidde Jetzes Pettertilla, van Goutum, geb. ca. 1615, 1640 boer op de sate van zijn schoonvader; 1649, 1664 compagnieschrijver, burger van Sneek 26 aug. 1664 (zijn trouwdag), overl. na 1673; hij tr. 2. Sneek 26 aug. 1664 Martien Fockes Damminga (hij van Leeuwarden, zij van Sneek); tr. 3. Leeuwarden 20 febr. 1670 Frouck Thomas, weduwe van Gabbe Piers.⁴¹⁹

Hidde is een zoon van Jetse Hiddes Pettertilla en Aafke Everts Bualda. Jetse Hiddes, overl. 28 febr. 1626, is bijzitter van Leeuwarderadeel, tevens dorprechter en ontvanger van Goutum en compagnieschrijver. Jetse was weduwnaar van Aafke Jans en tr. 3. Bauck Feddes Reynalda, weduwe van resp. apotheker Lyckle Sakes en van prof. dr. Theodorus Leontius.⁴²⁰ De familie Pettertilla kwam oorspronkelijk uit Oudkerk.

Op 30 jan. 1641 wordt Hidde Jetses Pettertilla te Wirdum aangesteld tot voogd over Fedde Pettertilla, in zijn 20ste, en Elardus Pettertilla, in zijn 17de jaar.⁴²¹

Op 23 juni 1648 wordt ten overstaan van de ooms Wieger Rommerts Vogelsangh, bijzitter van het gerecht van Baarderadeel, Hidde Jetses Pettertilla, schrijver van een compagnie van kapitein Jacob van Rijffelaar, dr. Frederic Pettertilla, advocaat voor het Hof van Friesland, en Eilardus Pettertilla, secretaris van Doniawerstal, procureur-postulant Suffridus Woldsmas aangesteld tot voogd over Rixtie Sparchemius, ca. 12 jaar, dochter van Franciscus Sparchemius en Achte Pettertilla, beiden te Sneek overleden, om de weesrekening af te nemen van Jorrit Seerps Twijns, ontvanger van Huins.⁴²²

Op 15 aug. 1648 wordt oom Hidde Jetses Pettertilla, schrijver van een compagnie van hopman Rijffelaar, aangesteld tot voogd over Rixtie Sparchemius, in haar 14de jaar, dochter van wijlen Franciscus Sparchemius.⁴²³

---

415 VHPB 394.

416 VHPB 394.

417 LWL 144 22v.

418 VHPB 394. E.M. van Burmania schrijft daar ook dat zij 13 dec. 1638 verloofd waren.

419 NT 13.131 nr. 292, verwijst naar LWL 69; Gen. Jierb. 1992 64.

420 NT 13.131 nr. 35; verwijst naar LWL 69; Gen. Jierb. 1992 69.

421 HvF 16793.

422 HvF 16793.

423 HvF 16793.

Op 8 aug. 1648 wordt ten overstaan van oom Hidde Jetses Pettertilla, schrijver van een compagnie van kapitein Rijffelaer, en bloedverwant dr. Fredericus Pettertilla, advocaat, de notaris Suffridus Woldsma aangesteld tot voogd over Syucke Jorryts Twijns, 'niet al te wel bij haer verstand', dochter van Jorryt Seerps Twijns, om een scheiding te regelen van haar moedersgoed.⁴²⁴

Met zijn derde vrouw heeft Hidde te Holwerd gewoond, maar hij was daar geen lidmaat.

Kinderen: zie bijlage 13.

8. Lijsbeth Hotzes Aysma, geb. Wirdum 10 juni 1616, ged. aldaar 6 april 1629, doet belijdenis aldaar 13 maart 1646, tr. 1. Wirdum 1638⁴²⁵ Marten Joannes Follinga, van Wirdum, overl. [Wijtgaard] voor 5 juni 1642; tr. 2. (ondertr. Wirdum 13 jan. 1667) Focke Fockens Eringa, van Drachten, secretaris van Smalingerland.

Op 13 maart 1649 is Elisabeth Aysma in proces tegen Jorryt Seerps Twijns.⁴²⁶

Op 1 mei 1649 procedeert Feicke Breutix, bijzitter van Haskerland, tegen Lijsbeth Aysma, weduwe van Marten Joannis Follegae, en compagnieschrijver Hidde Jetses Pettertilla, beiden te Wirdum.⁴²⁷

Op 12 mei 1657, 20 dec. 1658 en 27 okt. 1669 voert Lijsbeth Aysma processen tegen Hidde Jetses Petertille.⁴²⁸

Kind uit het eerste huwelijk:

Sybrich Martens Follinga, ged. Wirdum 5 juni 1642.

Op 17 juni 1642 wordt Jintse Gerrits te Hijlaard, aangetrouwde oom, aangesteld als haar curator ad actum divisionis.⁴²⁹

Focke Eringa is eerder getrouwd geweest en heeft voorkinderen:

- a. Cornelis Fockens Eringa, 1650 landmeter, 1652-1669 eerste klerk van Gedeputeerde Staten, tr. Aaltje van Bolten, weduwe van Worp van Peyma.
- b. Frouckjen Fockens Eringa, testeert op 26 sept. 1667 te Opeinde,⁴³⁰ tr. ald. 23 maart 1662 Lyckle Tyebbis, wednr. van Maycke Jelckes; hij tr. 3. Opeinde 5 juli 1668 Aefcke Hiddes Pettertilla (zie bijlage 13).
- c. (?) Syttie Fockens Eringa, tr. Baertie van Hoytema; zij testeren

---

424 HvF 16793.

425 VHPB 394. E.M. van Burmania schrijft daar ook dat zij 16 dec. 1638 verloofd waren (tamelijk laat als zij hetzelfde jaar nog getrouwd zijn).

426 HvF 16518 d.d. 13 maart 1649 (interloc. nr. 98).

427 HvF 16518 d.d. 1 mei 1649 (interloc. nr. 35).

428 NT 14.04 (kopie van HvF 16682).

429 LWL 69 foto 65.

430 HvF 16779 297.

- op 20 juli 1666 op de langstlevende.⁴³¹ Kind: Frouckien Sixti Eringa.
- d. (?) Auckien Fockens Eringa, tr. Luycke Hyemersma, overl. voor 20 juli 1666.
  - e. (?) Odolph Cornelius Fockens Eringa, genoemd 20 juli 1666.
  - f. (?) Metske Fockens Eringa, genoemd 20 juli 1666.
9. Antie, gedoopt op belijdenis Wirdum 13 maart 1646. Een Antie Aisma is ca. 1655 betrokken bij een decretale verkoping te Wijtgaard.⁴³²

IVe. Johan (Jan) van Aysma, geb. Ferwerd ca. 1585; student rechten te Leiden 1605, testeert 9 nov. 1659,⁴³³ in leven 1667,⁴³⁴ tr. Leeuwarden 2 dec. 1607 Bauck van Wyckel, overl. 1649/1651, begr. Marrum, dochter van Tialling van Wyckel, raadsheer in het Hof van Friesland, en Catharina Coenes.

In 1611 procedeert Catherine Coenis, weduwe van dr. Tialling Wickel, contra Johan van Aysma en Bauckien Wickel, el. te Marrum.⁴³⁵ Catharina had in 1590 een sate lands te Marrum doen opzeggen; bewoner toen was Dirck Tijesz, die Jetzie Douwes was opgevolgd. In 1611 woonden Johan en Bauck er, die een 'groot klaer geheel nieuw huys' hadden gebouwd en het 'meyers binnen huys geheel wech gebroecken'. Deze plaats was een 'goede hooge ende bequeme steede' geweest. Maar Johan en vrouw hadden 'op een coude grondt' met veel kosten van grondophogen - de plaats was namelijk laag - het nieuwe huis op een nieuwe kelder laten bouwen.

In 1612 proces als voren.⁴³⁶ Catharina verklaart 'dat zij haer saete tot Marrum d'impetrant ende haer dochter wilde doen ende laeten gebruycken tot opbouuinge van een nieuw huys, hem te schencken d'penningen onder den meier staende'. Johan had evenwel laten bouwen een 'geheele nieuwe caemer ofte woninge, voorhuis ende

---

431 HvF 16779 321v.

432 Gen. Jierb. 1982 106; verwijst naar HvF 16812 131.

433 LWN 3391 245. Het testament van 'heerschap' Jan Aysma met die datum bevond zich 1663 in het sterfhuis van Jantien Niesinga, weduwe van Bote Sjoerds Vrielsma, die hem tussen 1653 en 1658 in totaal 2340 cg. geleend had.

434 De lidmatenlijst van Marrum-Westernijkerk van 1639 vermeldt duidelijk dat hij op 12 nov. 1659 is overleden, dat is drie dagen na het zojuist genoemde testament. Maar in 1667 procedeert hij, als testamentair erfgenaam van zijn overleden vrouw juffr. Bauck van Wyckel, in revies tegen Johan en Jacob van Runia, als erfgenamen van hun vader Pieter van Runia, over de dispositie van juffr. Catharina Coenes. Het grafschrift van Johan en Bauck (Fuve nr. 8363) is dermate verminkt dat er niets aan valt te ontlennen.

435 HvF 16485 364.

436 HvF 16486 503.

werckhuys tot karnen ende keesen, sampt een molckencaemer, alle met pannen gedeckt, voorts een dorschuys, schuyre ende tgeene meer daer is te sien'. Catharina wordt door het Hof veroordeeld de 'grootte huysinge met glasuerde pannen gedect' c.a. op taxatie aen de impetranten te vergoeden.

In 1614 is Jan Aysma te Teerns het sterfhuis van Ytien Wilbertsdr, in leven huisvrouw van Harmen Jacobsz backer, 2-o-o schuldig.⁴³⁷

Op 28 april 1622 is Johan Aeysma een van de rekenmeesters, die de rekening van de kerkvoogdij van Marrum afhoort en sluit.⁴³⁸

In 1632 verhuurt Johan van Aysma Bongastate aan Hein Jansz.⁴³⁹

In 1632 procedeert Johan van Aysma te Marrum contra Doetke van Aesgema, weduwe van Edger Cornelis Engehuis (zie IIIb.4), wl. Fetke Aesgama en de erfgenamen van Worp van Tyessens.⁴⁴⁰

Op 12 maart 1635 wordt Johan van Aisma gekozen als kerkvoogd van Marrum,⁴⁴¹ en op 16 juni 1637 legt hij als zodanig financiële verantwoording af.

Op 19 nov. 1639 is Jan van Runia, ontvanger van Dokkum, in proces tegen Jan van Aysma te Marrum, voor zich en voor zijn vrouw juffer Bauckien Wyckel.⁴⁴²

Op 30 dec. 1642 wordt er een 'accoort voor de kelders plaetse in de kerke [van Marrum] gemaekt' dat gesloten is met 'heerschap' Jan van Aysma en dat hem in totaal 100 gg. kost; de laatste termijnen zijn betaald op 21 nov. 1643 en in 1644.⁴⁴³ Dan is er al sprake van de Aysma-kelder.

Johan van Aysma is in 1640 eigenaar van stemnrs. 7 en 10 te Marrum en de helft van stemnr. 13 te Hogebeintum. De eerste sate staat in 1698 bekend als 'Aysma-slot', maar is dan al niet meer in handen van de familie. In Marrum waren destijds twee Aysma-states: want zo wordt op 2 okt. 1656 geschreven van Claes Aukes op Aysmastate en Bocke Ysses op 'Aysma hornleger bij d'zeedijk'.⁴⁴⁴ Die laatste sate blijkt dan uit elkaar gevlogen te zijn.

In 1648 wordt Johan van Aysma te Marrum vermeld.⁴⁴⁵

Op 27 febr. 1649 is Jan van Aysma te Marrum, als man en voogd van Bauck van Wyckel, in proces tegen Sioerd Iberda te Marrum.⁴⁴⁶

---

437 LWN 3467 64.

438 Herv. gem. Marrum (T 245-13) 98 (rekenboek kerkvoogdij).

439 WED 158; NO II, De Dongeradelen 100.

440 HvF 16501 270.

441 Herv. gem. Marrum (T 245-13) 98 (rekenboek kerkvoogdij).

442 HvF 16508 interloc. nr. 19.

443 Herv. gem. Marrum (T 245-13) 98 (rekenboek kerkvoogdij).

444 Herv. gem. Marrum (T245-13) 98 (rekenboek kerkvoogdij): register van landen en florenen betreffende slatverplichtingen.

445 OOD 98 108v.

446 HvF 16518 d.d. 27 febr. 1649, interloc. nr. 41.

Johan en Bauck, wonend op Wobbemastate te Marrum, testeren op 2 sept. 1649,⁴⁴⁷ waarbij zij elkaar benoemen tot erfgenaam. Volgens de wens van hun dochter Sydtje, op haar sterfbed uitgesproken, zal de nalatenschap na hun dood overgaan op de schoonzoon. Bij het ondertekenen laat Bauck weten 'geen lesen, schrijven, noch mercksetten' geleerd te hebben.

Kinderen:

1. Sydtje Aysma, 1639 lidmaat te Marrum, overl. 1640; tr. (3de procl. Leeuwarden 14 april 1639) Johan Wilhelm Sohnius (Sohn), raad en secretaris van de stadhouder, president van het krijgsgerecht van Groningen, broer van Adam Sohnius (zie bij Hotse Sybouts Aysma). Dr. Jan Sonius wordt begr. Leeuwarden (Galileërkerk) 28 aug. 1666.⁴⁴⁸ Hij tr. 1. (att. Leeuwarden 6 nov.) 1634 Tyackien Redeckers, van 'Oldenampt'; en tr. 3. Foekje Ornia, weduwe van Gulielmus Staackmans.⁴⁴⁹

Op 16 juni 1645 is Johannes Sohn volmacht van Tzum.⁴⁵⁰

Op 5 okt. 1645 testeert Foekjen van Ornia, met haar man Joannes Wilhelmus Sohnius, oud-raad en secretaris van graaf Hendrik, wonend te Franeker aan de 'Coornmerckt'.⁴⁵¹ Haar man krijgt o.a. de boeken die zij geërfd heeft van haar oom Sierck van Tritsum. Bij haar eerste man Gulielmus Staeckmans heeft zij drie kinderen: Titia (heeft zoon Joannes Wilhelmus Oginsky), Anna en Lambertus.

Op 29 juni 1646 wordt Johan Wilhelm Sohn (!), afkomstig van Dietz in Nassau, burger van Franeker.

Op 25 nov. 1653 maakt Foekje van Ornia te Groningen, vrouw van Johan Wilhelm Sohn, president van het krijgsgerecht van Stad en Lande, een laatste codicil.⁴⁵² Daaruit blijkt dat haar dochter Titia bij Simon Carol Oginsky twee kinderen heeft: Sophia⁴⁵³ en Samuel (de laatste in Polen).

Kind:

Anna Catharina Sohn.⁴⁵⁴

2. Tjallingh Aysma, ged. Leeuwarden 10 nov. 1609, overl. (ver) voor 1640.

---

447 HvF 16777 36v. Blijkbaar heeft Johan in 1659 nogmaals getesteerd.

448 Gen. Jierb. 1966 91.

449 Zie voor zijn portret: JbCBG 20 (1966) 129. In Stbk. meer informatie.

450 J.J. Kalma (ed.), *Classisboek Franeker* (Leeuwarden 1983) 137 (nr. 166-1).

451 HvF 16779 10.

452 HvF 16779 13v.

453 Zie voor haar: Gen. Jierb. 1995 129 (Dantzig).

454 Vgl. sententie Hof van Friesland d.d. 16 juli 1641, HvF 16510.

IVf. Albert van Aysma, geb. 1576/77, student rechten te Franeker 1595,⁴⁵⁵ afgevaardigde ten landdage, rekenmeester, gedeputeerde staat, overl. 2 juni 1648, begr. Beetgum 13 juni 1648, tr. Beetgum 1598⁴⁵⁶ Tjetske van Aysma, overl. 29 jan. 1623,⁴⁵⁷ dochter van Hotthie Aysma (IVa) en Lolck (Scheltes) Aysma.

Tussen 1595 en 1607 worden Albert Aysma en zijn vrouw vermeld als lidmaten van Beetgum. Hij is ouderling van 4 sept. 1605 tot 3 sept. 1607 en opnieuw op 27 sept. 1618, maar er wordt geen einddatum genoemd. In 1612 wordt voor de kerkenraad een conflict bijgelegd, dat er is geweest tussen Albert Aysma en Watze Buma, 'ten huize van den grietman voorgevallen'. Later hebben Albert en Tietske, 'die met den grietman te Belkum gegastereert hadden', een conflict met Antje Buma, wellicht de Antje Watzes Buma die later als lidmaat te Beetgum genoemd wordt.⁴⁵⁸

Albert is 1609 lid van de Staten-Generaal, 1610 en 1623 rekenmeester, 1616-1620 en 1641-1644 lid van Gedeputeerde Staten (voor Westergo) en 1635 ontvanger van de kloosteropkomsten.

'Anno 1648 den 2en junii is de eedele heere Albert van Aysma in den heere ontslaepen de clock een quatier na negenen voor noe[n], den 13en dito is het doode lichaam tot Beetgum in den kerck ter aerden ghestelt'.⁴⁵⁹

Op 12 jan. 1649 kopen de erfgenamen van Albert Aysma, Lolck, vrouw van Gosewijn van Widenfelt, de kinderen van wijlen Sybilla bij Anchises Andla, Margrieta, getrouwd met dr. Adrianus Hagius, Josina, vrouw van Gualterus Henrici Gualtheri, en kapitein Johan, een jaarlijkse rente van 9 gg. en 6 st. in een sate te Schingen (stem 2), waar de weduwe van Jan Clasen op boert en die verder eigendom van de Aysma's is.⁴⁶⁰ Verkopers zijn de erfgenamen van mr. Abelus Attama, in leven secretaris van Tietjerksteradeel en universeel erfgenaam van zijn moeder Rixt Abbedr. Rixt had die rente op 6 juli 1603 gekocht van Joost Aernsma, grootmoeder van de kopers, die haar nu dus terugkopen.

Kinderen:

1. Lolck van Aysma, geb. 1597, als weduwe lidmaat te Beetgum 12 juni 1625, overl. 2 febr. 1674, 76 jaar oud,⁴⁶¹ tr. 1. Beetgum 13 febr. 1614 Claes Ipes Aesgema, geb. Beetgum, overl. voor 12 juni 1625, zoon van Ype Clases en Auck Mauritsdr;⁴⁶² tr. 2. Leeuwarden 20 april 1636

---

455 Zijlstra, database nr. 1634.

456 VHPB 397 en 1135.

457 GtFL IV 12. Volgens Stbk. zou zij 49 jaar oud zijn geweest.

458 VHPB 1135.

459 Gen. Jierb. 1965 41.

460 VHPB 707. Stemkohier 1640: Albert Aysma eigenaar, Jan Clasen gebruiker.

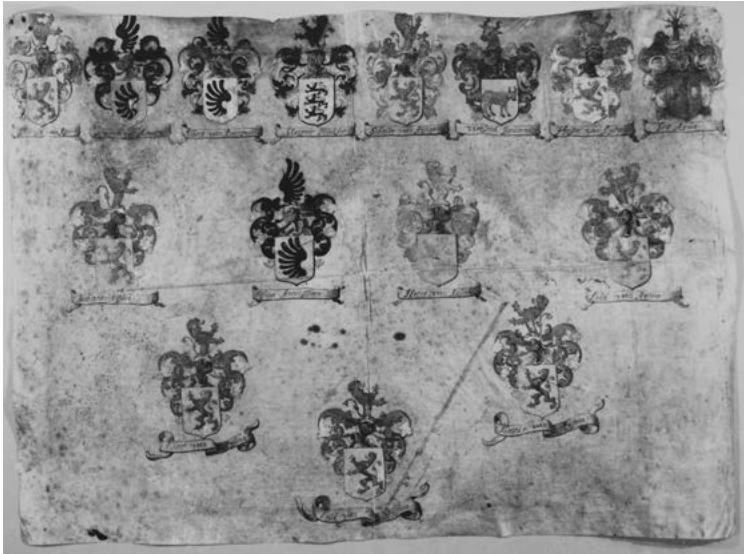
461 Volgens een aantekening van E.M. van Burmania: Stbk. II 174 aantek. 15.

462 GtFL IV 13, 14; Kingma, Bitgum 266. Daar wordt ook het vervalste testament besproken.

Gozewijn van Wijdefelt, geb. 1601/02, kapitein (1639), hofmeester van stadhouder Willem Frederik ca. 1641-1657,⁴⁶³ overl. 23 aug. 1671, 69 jaar oud.⁴⁶⁴

In 1615 kopen Claes Epez Aesgema en Lolck Aysma te Dijksterhuizen onder Beetgum 26 pm in Sinnema zaete te Witmarsum waarin zij al 26 pm bezitten van Ryuerdt Hesselsz en Ints Scheltedr.⁴⁶⁵

Op 19 dec. 1639 wordt stiefvader kapitein Gosewijn van Wijdefelt geautoriseerd als curator over Aurelia, Margareta en Jeltie van Aesgema, kinderen van zijn vrouw Lolck van Aysma bij Claes Epes.⁴⁶⁶ Vermoedelijk waren zijn militaire functies vooral titulair.

Kwartierstaat van Lolck van Aysma. Verzameling Handschriften afk. van de Prov. Bibliotheek nr. 1129

Op 13 febr. 1659 worden, met attestatie van Leeuwarden en Sneek, Gosewijn van Wiedefelt resp. Lolck van Aysma met haar dochter Jeltie van Aesgema lidmaat te Cornjum, waar zij alledrie in 1669 nog genoemd worden.

463 Archieven van de Friese stadhouders (T7) p. 624 e.a.

464 Volgens een aantekening van E.M. van Burmania: Stbk. II 174 (aant. 15).

465 WON 9 306.

466 NT 14,32 nr. 49; verwijst naar HvF 16793 d.d. 19 dec. 1639.

Lolck is in 1664 voor een derde deel erfgename van haar zuster Josina en krijgt vier schilderijen met portretten van Josina's eerste man, haar beide zonen en broer Johan Aysma, allen vooroverleden. Van Lolck is een kwartierstaat bewaard gebleven.⁴⁶⁷

In 1666 draagt majeur Gosewijn van Wiedenfelt te Cornjum voor 16.000 cg. zijn compagnie met alle wapens etc., in het garnizoen te Maastricht, over aan zijn neef (oomzegger) vaandrig Johan van Andla (zie bijlage 15) te Groningen.⁴⁶⁸

In 1672 worden Wijdenvelt en Lolck van Aysma vermeld als el.; ze hebben een vordering op Aeltien van Hinckena, weduwe van kapitein Gosewijn Coehoorn, o.m. wegen verschenen landhuur.⁴⁶⁹

Kinderen: zie bijlage 14.

2. Sybilla van Aysma, doet belijdenis Leeuwarden 28 nov. 1628, overl. 28 aug. 1645, begr. Leeuwarden (Westerkerk) 5 sept. 1645;⁴⁷⁰ tr. Leeuwarden 6 febr. 1628 dr. Anchises Andla, medicus, eigenaar van Andlastate te Ried, overl. voor 1664, zoon van Fredrick Ansckes, eigenaar van Andlastate te Ried, en Saeck Sickes Palsma.⁴⁷¹

In 1613 worden Feddryck Ansckesz Dersum en Saack Sicksdr vermeld als el. te Achlum.⁴⁷²

Anchises studeert 1613 medicijnen te Leiden, 1616 te Franeker en 1620 opnieuw te Leiden, waar hij 1623 promoveert. Hij wordt 1624 burger van Leeuwarden, is lijfarts van de stadhouders en een hun toegedaan bestuurder: 1633-1635, 1652-1653, 1655 lid Rekenkamer, 1634-1647 geregeld volmacht naar de Landdag, 1636-1638 gedeputeerde staat voor Westergo; 1638 commissaris-politiek op de Synode te Harlingen, 1639-1640, 1644 lid van de Generaliteitsrekenkamer, 1641-1643, 1646-1652 lid van de Raad van State.⁴⁷³

Bij statenresolutie van 1636 wordt de verkiezing en introductie van dr. Anchises Andla als gedeputeerde van Westergo eerst onwettig verklaard.⁴⁷⁴

Op 20 dec. 1639 zijn Robijn Haytses Bonnema te Kimswerd, als vader van zijn kinderen bij wl. Trijntje Fedricxdr Andla, Jetske Fedricxdr, weduwe van

---

467 VHPB 1129.

468 LWN 3794 105v; ook in FRL 126 53v.

469 LWL 184 158v (foto 166).

470 Gen. Jierb. 1965 40: 'In 'tselfde jaer [1645], den 28 augusti is Sibbel van Aysma, huisvrouw van doctor Anchiesies Andla, in den heere ghesturven ende den 5en septembris haer lichaem tot Leuwerden in die Westerkerk ter aerden bestelt.' Grafzerken Westerkerk D2.

471 Zie voor dit gezin en vooral haar afkomst: J. Woudstra, *Siderius. De Familie en het Handschrift* (Engelum 2002) 544 (nr. IIC.5).

472 BAR 82 161.

473 Zijlstra, database nrs. 296, 4364 en 4429.

474 HA Tjaardastate 595.

wl. Jan Jansen Wringer te Franeker, Tiallingh Fedrycx Andla te Franeker en Michel Jacobs te Achlum, vanwege zijn moeder Baeuck Fedrycxdr Andla en met consent van zijn vader Jacob Gerrits, allen erfgenaam van hun moeder en grootmoeder Saeck Sickedr, in proces tegen dr. Anchyses Andla, lid van de Generaliteitsrekenkamer, zoon en mede-erfgenaam van genoemde Saeck.⁴⁷⁵ Kinderen: zie bijlage 15.

3. Margaretha van Aysma, tr. Leeuwarden 17 nov. 1633 dr. Adrianus Hagius, 1629 student rechten te Leiden, 1631 advocaat voor het Hof van Friesland, 1639-1642 burgemeester van Leeuwarden, 1642-1647 commies van financiën,⁴⁷⁶ overl. jan. 1653,⁴⁷⁷ zoon van dr. Joachimus Lamberti,⁴⁷⁸ advocaat voor het Hof, secretaris van Leeuwarden, en Geertruyt de/van der Wilde.⁴⁷⁹

Op 23 mei 1607 gaat op het stadhuis van Leiden dr. Joachimus Lamberti, van Leeuwarden, advocaat voor het Hof van Friesland, vergezeld door zijn vader Lambert Adriaens, in ondertrouw met Geertruyt Willemsdr van der Wilde.⁴⁸⁰ Dr. Joachimus Lamberti, 'als man ende voochd van Geertruyd Willemsdr van der Wilde, constitueert ende maect machtich Jan Willems van der Wilde,⁴⁸¹ zijn schoonbroeder, omme wt sijnen name in voors. qualiteyt ende van zijnent wegen t'mogen anhoren ende helpen sluyten de rekeninge, die Boudewijn Cornelis, burger binnen Leiden, sal gedencken t'doen van d'administratie die hij vanwegen Willem Simons van der Wilde, zijn wilen schoonvaeder van zijn goederen aldaer gehadt heeft, daerinne mitsgaders in de gemene sterffhuys saken, bevolgens zijn huysvrouwen oom Jan Baltens van Vliet als curator over zijn huysvrouwen twe jongste broeders te doen ende laten als zijnen raed gedragen zal ende voorts in forma'.⁴⁸²

---

475 HvF 16508 def. sent. 89.

476 Zijlstra, database nr. 4624. De Hagius die genoemd wordt in de dagboeken van Willem Frederik is vermoedelijk de predikant Adrianus Hasius.

477 EVC 4412.

478 Zijlstra, database nr. 1802. Hij is een zoon van notaris Lambert Adriani te Leeuwarden: Gen. Jierb. 1979 24 (nr. 3212); Keyzers Orkena, 311 (1603). '1636 st. ernth. Jan Willemse, rentmr. Leeuwarden. st. Joachimus Lambertus Hagius. st. Rijnske Rapenburg, huisvr. van Guillielmus Hagius'. Fuve 3687.

479 Zij is een zuster van kunstschilder Jan Willemsz de Wilde (Leiden 1586-Leeuwarden s. 1636): Eekhoff en zijn werk, 124.

480 Ferbân yn ús wurk VII (nammen van Friezen in argiven om utens) 30.

481 Hij is de bekende kunstschilder Jan Willems de Wilde, 1631-1636 rentmeester van de quotisatie-rekening te Leeuwarden en werd in 1636 alhier begraven.

482 LWN 3338 43 (foto 22) d.d. 31 mei 1616.

Op 24 jan. 1634 wordt dr. Adrianus Hagius benoemd tot boelgoedontvanger in plaats van zijn vader, secretaris dr. Joachimus Lamberti van Leeuwarden.⁴⁸³

In 1639 koopt dr. Adrianus Hagius van de Staten Groot Alsert te Beetgum, voorheen bezit van Klooster Anjum,⁴⁸⁴ en heeft plannen om daarvan een buiten te maken, maar doet het goed in 1649 weer van de hand.

In 1643 koopt dr. Adianus Hagius, 'commies der finantiën' van Friesland, 5/8 deel van sate 'de Spijck' te Hennaard.⁴⁸⁵

Margreta van Aysma doet 24 dec. 1635 belijdenis te Leeuwarden. In 1650 is juffr. Margarita Aysma, vrouw van dr. Adrianus Hagius, lidmaat te Jorwerd; in de marge staat dat ze is vertrokken naar Leeuwarden.

In 1651 betaalt dr. Adrianus Hagius voor ¼ deel van de afkoop van de 'huysinge, schuyre ende hovinge cum annexis staende op Groot Adsert tot Beetgum' ruim 415 gulden uit aan de compagnieschrijver Pytter Heixan, die als man en voogd van Doedtie Idzes Bonga 'gepraefereerde crediteur' is van Hotse Doyem (destijds meier van die sate en daarom rechthebbende op die afkoop).⁴⁸⁶ Even later wordt Hagius door het Hof van Friesland evenwel veroordeeld om datzelfde bedrag nog eens te betalen aan Bauck van Doyem. Daarna heeft Abraham de Schepper met zijn vrouw Titia Hagius, als universeel erfgenaam van haar vader, procedures tegen genoemde Heixan aangespannen om dat bedrag van hem gerestitueerd te krijgen. Dat conflict wordt op 2 nov. 1680 bijgelegd, wanneer raadsheer Hobbo Baerd van Sminia, 'nomine uxoris mediate universele erfgenaem van Doedtie Idzes Bonga', toezegt 700 gulden aan Abraham de Schepper n. ux. uit te betalen. Op 24 mei 1682 wordt dat bedrag verlaagd tot 665 gulden, waarvoor op 26 mei dat jaar Titia Hagius, weduwe van Abraham de Schepper, kwiteert.⁴⁸⁷

In 1663 bezit Margarieta Aysma, weduwe van dr. Hagius, een lijfrente van de Staten van 140 gulden.⁴⁸⁸

In 1664 is zij voor een derde deel erfgename van haar zuster Josina. Haar dochter Marijke krijgt twee zilveren kandelaars vermaakt.

In 1669 wordt juffer Margareta van Aysma genoemd in het proces tegen Pibo van Doma, zie 5. hierna.

De schoonmoeder van Abraham de Schepper wordt 1672 te Leeuwarden (nr. 174) aangeslagen voor een vermogen van 40.000 cg.

Kinderen: zie bijlage 16.

---

483 Magistraatsresolutie van Leeuwarden (f. 88).

484 Kingma, Bitgum 267.

485 BH 8.

486 Kingma, Bitgum 267.

487 Hele alinea verder gebaseerd op: EVC 3206.

488 Roarda LR 98.

4. Jan (Johan) van Aysma, geb. Beetgum sept. 1604, kapitein bij de infanterie, 1646-1659 commandant van het Staatse garnizoen te Emden, overl. 15 juni 1659, begr. Beetgum.

Hij kreeg bij boedelscheiding van 1654 Aysmastate toebedeeld, groot 90 pm à 250 gg.⁴⁸⁹ Het kwam na zijn dood in handen van zijn zuster Josina. Die erfde ook zijn portretschilderij, dat zij weer vermaakte aan zuster Lolck.

Op 6 jan. 1649: Dirck Sijmens, gardenier, wonende alhier (Leeuwarden), oud 45 jaren. Getuige inzake vechtpartij met degens tussen Hendrik, dienaar onder kapitein Jan van Aysma, en Douwe, dienaar van kapitein Aernt van Loo, waarbij Douwe werd gedood.⁴⁹⁰

Grafschrift: Den 15 iuny 1659 sterf (...) edele man Iohan van Aysma, capiteyn over een companie te voet commandeur overt guarnisoen tot Embden oudt 54 iaren 9 maenden en leydt alhier begraven.⁴⁹¹

5. Josina van Aysma, ged. (als Joost) Marssum 21 okt. 1610, doet belijdenis Leeuwarden 3 nov. 1654, testeert 10 maart 1664,⁴⁹² tr. 1. Sneek 29 nov. 1635 dr. Gualterus Henricus Gualtheri, geb. Leeuwarden 1592, raadsheer (nr. 154), overl. okt. 1652,⁴⁹³ weduwnaar van Obrecht van Velsen, zoon van Henricus Gualtheri, burgemeester, later secretaris van Leeuwarden, en Elisabeth Gosses; tr. 2. Cornjum 14 jan. 1655⁴⁹⁴ (ondertr. Leeuwarden 6 dito) dr. Pibo van Doma, geb. Leeuwarden 9 mei 1614, raadsheer (nr. 168), overl. 12 febr. 1675, weduwnaar van Doedt (Dodonea) van Tadema, zoon van Jacob Pibes Doma, ijzerkramer te Leeuwarden, en Sjouck Dircks Fogelsangh, zie bijlage 8; hij tr. 3. Wirdum (ondertr. Leeuwarden 11 okt. 1666, att. gegeven 24 dito) Teth van Jeltinga, van Camstrastate te Wirdum, zie bijlage 10.

Van Josina en haar stiefdochter Catharina van Doma is een portret uit 1663 van Jan Mijntenz bewaard gebleven; het hangt in Fogelsanghstate.⁴⁹⁵

Josina's eerste man, Gualterus Gualtheri, studeert 1613 rechten te Leiden, is 1618 advocaat voor het Hof van Friesland, 1627-1637 secretaris van Wymbritseradeel loco Joannes Bloemendal (zie IVa), 1638-1650 (de allerlaatste) ontvanger van de kloosteropkomsten, 1643 afgevaardigde naar de Staten-Generaal, 1645-1653 raadsheer en 1652 gezant naar Lubeck.⁴⁹⁶

---

489 Zo schrijft E.M. van Burmania; vgl. Menameradiel 352.

490 LWN 2623 6.

491 Fuve nr. 275 en GtFL IV 13.

492 HvF 16779 168.

493 EVC 4412.

494 HPB 394.

495 Reproductie in Fûgelsangh 25.

496 Zijlstra, database nr. 4371. Heeren van den Raede 294.

Pibo van Doma studeert 1631 rechten te Franeker en 1634 te Leiden, schrijft Latijnse poëzie, 1637 advocaat voor het Hof van Friesland, generale ontvanger van Kollumerland, 1642 volmacht ten landdage voor Kollumerland, 1650 dijkgraaf, 1644, 1646-1651 lid van de rekenkamer, 1651 voorzitter van de 'Grote Vergadering', 1651-1666 landssecretaris, 1657, 1664-1666 vroedsman van Leeuwarden, 1659-1664 landsadvocaat, afgezet wegens 'inobedientie' aan GS, 1666-1675 raadsheer in het Hof van Friesland.⁴⁹⁷ Pibo moet wel een onaangenaam mens zijn geweest. Zijn huwelijk met Doetje van Tadema kwam pas tot stand nadat hij een proces tegen haar familie had gewonnen.⁴⁹⁸ Zijn portret hangt in Fogelsanghstate te Veenklooster.⁴⁹⁹ Ofschoon hij eigenaar was van Fogelsanghstate werd hij te Kollum begraven, onder wat Kees Kuiken een praalzerk en pretentiezerk noemt.⁵⁰⁰ Er prijken acht familiewapens op, waaronder Aysma, die ongeschonden de jaren 1795 en 1796 hebben doorstaan. In de kerk van Oudwoude hangt een rouwbord.⁵⁰¹

In 1663 bezit Josina een lijfrente van de Staten van 140 cg.⁵⁰²

Uit haar testament van 10 maart 1664 blijkt dat zij (tenminste) twee zoons heeft gehad, van wie zij de portretten aan haar zuster Lolck vermaakt. Maycke, 'gewesene minne van mijn testatrices jongste soon' krijgt 50 cg. Isabella, dochter van kapitein Struyck, krijgt 500 cg. Opmerkelijk is verder: 'samentlijke erfgenaemen, die oock bij desen versocht ende belast worden, ende mede alle haere descendenten Aysmastate tot Beetgum, ons van onse olderen aanbeërft, in 't eeuwich uyt onsen geslachte en bloede niet te vervreemden, maer daerbij tot allen tijden te laeten verblijven, in 't geheell, oock selffs voor portiën hen erfgenaemen selve tegenwoordich competerende'.⁵⁰³ Ze benoemt tot erfgenamen haar zusters Lolck en Margaretha, en de kinderen van haar overleden zuster Sybilla, elk voor 1/3. Er zijn nog talrijke andere legaten. Zo krijgt haar man de helft van Vogelsangh te Veenklooster en een sate, gebruikt door Harmen Jacobs. Ook mag hij het huis te Leeuwarden levenslang gebruiken. De erfgenamen moeten er voor zorgen dat Johan van Andla 'een vaandel' krijgt.

In 1669 wint Pibo van Doma een rechtzaak in groot revies tegen majoor Goswijn van Wiedenfelt, als man en voogd over juffer Lolck van Aysma, dr.

---

497 Woudstra, Doma 194-196; Heeren van den Raede 306-307; S. en P. van Tuinen, 'Pibo van Doma contra prins Willem Freark' in IB 49 (1987) 79-104; Zijlstra, database nr. 717; Visser, Album 36; Gen. Jierb. 1961 47-53.

498 Woudstra, Doma 195.

499 Reproductie in Fûgelsangh 25. Het is van Pieter Nason, 1667.

500 Fûgelsangh 26-27 (wapentekeningen van J.C. Terluin), 87-89; Fuve 3390.

501 Fûgelsangh 28.

502 Roarda LR 98.

503 Menameradiel 353; HvF 16779 168v.

Gulielmus Hagijs, uit naam van juffer Margareta van Aysma, weduwe van burgemeester Adrianus Hagijs, jufferen Titia en Saekjen van Andla, vrouwen van en gesterkt met hun resp. mannen Petrus Meiontsma en Albert Sygers en 'caveerende de rato' voor Johan van Andla, samen erfgenamen van juffer Josina van Aysma, in leven huisvrouw van Pibo van Doma. In het geding staat de eigendom van de 'halve grote plaets van Fogelsang tot Feenclooster', die Pibo krijgt toegewezen.⁵⁰⁴

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- a. Henricus Gualteri, ged. Sneek 1 nov. 1636, overl. 'aen de kinderepocken' Haarlem 19 aug. 1651, begr. Westerkerk te Leeuwarden.⁵⁰⁵
  - b. Albertus Gualteri, ged. Sneek 10 febr. 1639, genoemd in sententies van het Hof van Friesland van 15 sept. en 12 okt. 1653, overl. voor 1664.
6. Jeltje, ged. Beetgum 8 nov. 1612,⁵⁰⁶ jong overleden.

Va. Schelte van Aysma, geb. ca. 1578, 15 jan. 1606 kapitein, 15 juli 1631 luitenant-kolonel, 16 jan. 1637 kolonel infanterie,⁵⁰⁷ overl. Geertruidenberg 23 aug. 1637,⁵⁰⁸ begr. Schettens, tr. (att. van Beetgum 12 dec. 1612)⁵⁰⁹ Tyemck van Osinga, geb. 1593, overl. 11 jan. 1653, begr. Schettens,⁵¹⁰ dochter van Sybrandt van Osinga, grietman van Wonseradeel, en Atke van Aggama.

Door dit huwelijk komt Osingastate te Schettens in handen van de familie Aysma. Het Fries Museum heeft in zijn prentenkabinet een tekening van A. Martin van de zerk van Schelte en Tyemck te Schettens.⁵¹¹

In 1620 loopt Schelte als kapitein mee in de lijkstatie van stadhouder Willem Lodewijk.

Op 20 aug. 1622 stelt hopman Schelte van Aysma zich borg voor de betaling van de schulden, die zijn schoonvader Sybrand van Osinga, grietman en oud-ontvanger van Wonseradeel, aan de grietenij had opgebouwd.⁵¹²

Eind 1623 heeft Schelte overwogen om een gooi te doen naar het grietmanschap van Wonseradeel, dat vacant was geworden door het overlijden van zijn schoonvader.

---

504 Archief Staten 1580-1795 (T 5) 1651 47-69v.

505 Gen. Jierb. 1965 41.

506 VHPB 1135.

507 Ringoir, Infanterie, s.v.

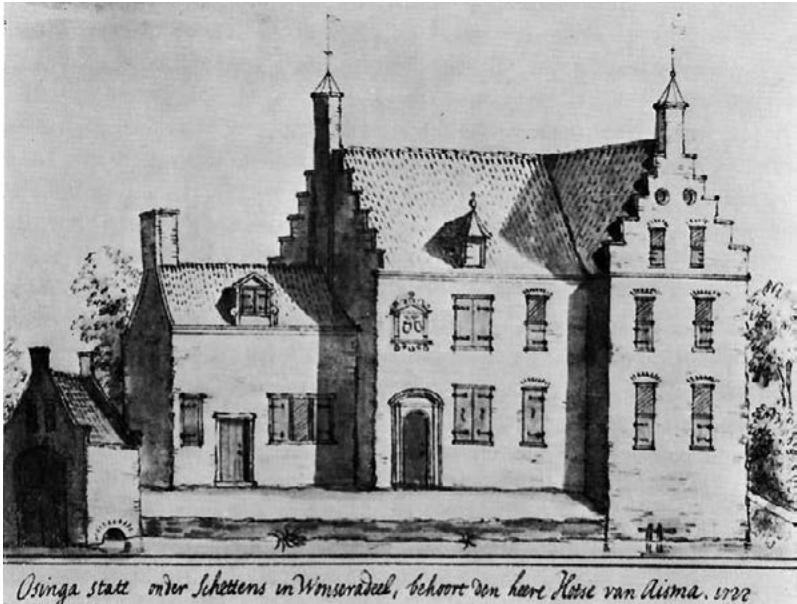
508 Stbk. I 284 (s.v. Osinga).

509 VHPB 1135.

510 Fuve nr. 5759.

511 Signatuur: nr. pta 404-7 en 404-9.

512 Deistisch bestean 166, 223. Hij stierf een jaar later.

Osingastate te Schettens. Tekening door J. Stellingwerf 1722, in Fries Museum

De andere kandidaten waren Johan van Herema, Frans van Jongema en Tjaard van Aylva. Uiteindelijk moest hij ervan afzien vanwege de enorme kosten die met het verkiezingscircus gepaard zouden gaan. Blijkbaar schatte hij zijn kansen niet al te hoog in. Uiteindelijk kwam Tjaard van Aylva als overwinnaar uit de bus.⁵¹³

Van 1628-1631 is Schelte de eerste commandeur van de Langakkerschans, nu bekend als Nieuweschans.

In 1633 maakt hij deel uit van de lijkstatie van stadhouder Ernst Casimir.

In juli 1637 neemt Schelte deel aan het beleg van Breda onder leiding van prins Frederik Hendrik en de Friese stadhouder Hendrik Casimir. Bij een tegenaanval raakt hij zwaar gewond en overlijdt uiteindelijk aan zijn verwondingen.

Na historisch, archeologisch en DNA-onderzoek werd de enkele jaren eerder ontdekte grafkelder in oude luister hersteld en voorzien van een nieuwe ingang. Voor de stoffelijke resten werden twee nieuwe eikenhouten kisten, naar 17de-eeuws voorbeeld, vervaardigd. Aangezien Schelte van Aysma kolonel was geweest van het oudste nog bestaande regiment van de Koninklijke Landmacht, werd door de krijgsmacht besloten tot een herbegrafenis met militaire eer. De ceremonie rondom de bijzetting van Schelte van Aysma werd uitgevoerd door het Regiment Infanterie Johan Willem Friso uit Havelte. De geschiedenis en traditie van dit oudste regiment

513 Gulden Vrijheid 69 e.v., waarin ook veel informatie over de praktijken bij verkiezingen in het algemeen.

Lijkstatie stadhouder Ernst Casimir, Rijksmuseum, fragment uit blad 6

Helm van Schelte van Aysma. Foto Nationaal Militair Museum (NMM). De originele helm is in het NMM te Soesterberg, het exemplaar in de kerk van Schettens is een replica

Grafzerk van kolonel Schelte van Aysma in de kerk van Schettens. Dat deze zerk voor een militair is gemaakt hoeft geen betoog. De helm neemt op de zerk een centrale plaats in. Foto: Fotografie Majella 2018

van de Koninklijke Landmacht gaat terug tot het jaar 1577. Het huidige regiment bewees woensdag 23 mei 2018 de laatste eer aan een voorganger die vier eeuwen geleden vocht voor vrijheid en onafhankelijkheid.

Voor de gelegenheid was het gebruikelijke draaiboek voor militaire herbegravenissen aangepast. De stoffelijke resten van de gesneuvelde kolonel werden vanaf de voormalige woning van de familie, Osingastate, op een oude munitiedrager van het Korps Rijdende Artillerie met twee paarden vervoerd naar de kerk, zo'n 1500 meter verderop. De begrafenisstoet werd voorafgegaan door de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso. Daarna volgde enkele militairen met heraldische en adellijke waardigheidsteekenen: vlaggen van Nederland en Friesland, rouwbord, helm, sporen en zwaard. Het waren de symbolen van officieren tijdens de Tachtigjarige Oorlog waarin Schelte van Aysma streed. Het rouwbord was een speciaal voor deze gelegenheid vervaardigde replica. Bij de kerk werd de kist overgezet op een draagbaar en in het bijzijn van nabestaanden en belangstellenden bijgezet in de familiegrafkelder. Als slot vond bij het graf een korte plechtigheid plaats die werd afgesloten met het Friese volkslied.

Bijzetting in de grafkelder in de kerk van Schettens. Foto A.A. Buwalda

Op 7 okt. 1639 wordt vrouwe Tiemck van Osinga, weduwe van kolonel Schelto van Aysma, geautoriseerd als curatrix en tutrix over hun kinderen Lolck, Atke, Antie, Hotze en Tyetske van Aysma.⁵¹⁴

In april 1677 verhuren Lolck van Aysma, weduwe van Zedlitz, At van Aysma, weduwe van Aesgema, en Schelto van Aysma - de gelijknamige kleinzoon -, samen erfgenamen

---

514 NT 14.32 nr. 43; verwijst naar HvF 16793.

van kolonel Schelto van Aysma te Schettens, Aysmastate aldaar aan Upco Jacobs.⁵¹⁵ Er was toen 98 pm land bij, waarvan 10 pm onverhuurd bleef. Allicht was dat voor de paarden van Schelto; die kreeg of hield ook het recht om in de schuur paarden te stallen en het benodigde voer op te slaan.

Kinderen:

1. N.N., geb. 10 april 1615, overl. 11 dito.
2. Lolck, geb. 30 juli 1616, overl. 18 sept 1616.
3. Lolck van Aysma, geb. 24 aug. 1617, overl. 28 nov. 1685,⁵¹⁶ tr. Schettens 11 dec. 1653 Georg Sigismund Zedlitz, kapitein, overl. voor 31 juli 1658. Zijn echte naam was Georg Sigismund Sedlnitsky, uit Tsjechië; mogelijk is hij een zoon van Sigmund Sedlnitsky zu Choltitz en Sara zu Karlsdorfu. Hij wordt 1 nov. 1644 aangesteld als kapitein loco wijlen De Viry. Vermoedelijk ligt hij begraven in de Aysma-grafkelder te Schettens.

Lolck van Aysma wordt, als weduwe met att. van Longerhouw-Schettens, op 31 juli 1658 lidmaat te Bolsward. In 1661 woont zij aldaar als lidmaat op de Nieuwmarkt. Met attestatie van Bolsward wordt zij 28 sept. 1681 lidmaat te Leeuwarden.

In 1669 heeft Lolck Aysma, weduwe van kapitein Zedlits, een lening gesloten.⁵¹⁷

Op 4 okt. 1686 is kolonel Feio van Heemstra te Oenkerk, als vader van zijn kinderen bij Tietscke van Aysma, voor 2/3 deel erfgenaam van wijlen Lolck van Aysma, weduwe van Zidlits.⁵¹⁸ Het andere 1/3 deel is gemeenschappelijk voor kapitein Schelto van Aysma, voor zich en voor zijn vrouw Anna Yda Spruit, en Tiemck van Aysma weduwe Kuysten. Op 16 mei 1688 ontvangt de kerkvoogdij van Schettens 133-6-12 cg. uit de nalatenschap van Lolck van Aysma.

4. Ath, geb. Leerort 7 mei 1620, overl. Bondernieuwland 22 juni 1620.
5. Ath, geb. 6 april 1621, overl. 27 dito.
6. Ath van Aysma, geb. 3 jan. 1623, overl. voor 4 okt. 1686, tr. Schettens jan. 1655 Epo van Aesgema, van Leeuwarden, 1651 kapitein, 1671 majoor, 1672 luitenant-kolonel,⁵¹⁹ overl. voor 4 okt. 1686, zoon van Claes Ipes Aesgema en Lolck van Aysma (IVf.1).

At van Aysma doet belijdenis te Bolsward 23 april 1659. Haar man is dan jonker en kapitein der infanterie. In 1664 wordt Ath van Aysma door haar tante Josina Aysma bedacht met een 'gouden signetringh, daerin het wapen van Aysma in een saphiersteen gegraveert staat'. Ze legateert zelf 250 cg. aan de kerk van Schettens.

.....
515 WON 285 193v.

516 EVC 4412.

517 BTK 1862.

518 BTK 1919.

519 NT 5.26 (1671-1690) d.d. 27.4.1671 en 27.2.1672.

Kind: Juliana Aesgema, leeft 1664, overl. voor 4 okt. 1686.

In 1664 wordt zij door haar oudtante Josina Aysma bedacht met een ring met drie diamanten.

7. Anna Gratiana van Aysma, geb. 26 sept. 1624, (vermoedelijk) overl. voor aug. 1686, tr. Schettens/Longerhouw 18 mei 1657 Adrianus Spruyt, geb. IJzendijke in Zeeuws-Vlaanderen ca. 1605, test. 22 okt. 1664, begr. Schettens 17 nov. 1664, wednr. (getr. 1648) van Ida Bentingh.

Kind:

Anna Ida Spruyt, tr. Schelte van Aysma (VIIa).

8. Tjets, geb. 12 juni 1626, overl. 17 nov. 1626.
9. Hotse, geb. 1628, volgt VIa.
10. Jancke, geb. 5 nov. 1629, overl. 13 nov. 1630.
11. Tjets van Aysma, geb. 23 dec. 1633, overl. 11 jan. 1685, tr. Bolsward 9 sept. 1658 Feye van Heemstra, geb. [Coevoerden] 1630, overl. 7 maart 1690, zoon van Feye van Heemstra en Maria Banner.

Tietske van Aysma wordt lidmaat van Bolsward 31 juli 1658, wonend op de Korenmarkt. Feye doet belijdenis aldaar 5 febr. 1659.

Feye wordt wel aangeduid als 'de jonge', ter onderscheiding van zijn gelijknamige neef die ongeveer een jaar ouder was. In 1657 ligt hij te Bolsward in garnizoen; hij is 'hopman over een bende voetknechten' en neemt voor 4760 cg. een groot deel van de bezittingen van zijn neef in en aan de Drachtster Compagnonsvaart over. Die hadden eerder deel uitgemaakt van de failliete boedel van wl. Passchier Bolleman.⁵²⁰

Hij is 12 mei 1645 student filosofie te Franeker; 1650 luitenant; 1657, 1664 kapitein; neemt 1658 deel aan de slag om de Sont; 1666, 1671 overste; 1670 commandant van Rheinberg; 1670, 1674 commandant van Ravestein, 1676 idem van Breda, 1677, 1680 kolonel-commandant van Emden.⁵²¹

In 1664 draagt hij als kapitein mede de kist van stadhouder Willem Frederik.

Op 11 dec. 1674 worden hij en zijn vrouw met att. aangenomen als lidmaten te Oenkerk; ze wonen daar op Heemstrastate.

Van hem en zijn vrouw zijn portretten uit ca. 1676 bewaard gebleven.⁵²²

Als vader van zijn kinderen bij Tjets van Aysma is Feio van Heemstra op 4 okt. 1686 mede-erfgenaam van hun tantes Lolck en At van Aysma (Va.3 en 6).

---

520 TIE 93 277.

521 Zijlstra, database nr. 1138.

522 Ze zijn in particulier bezit. Reproducties zijn te vinden op de website van het Instituut voor Kunsthistorische Documentatie, rkd.nl.

Kinderen:⁵²³

- a. Tjemck van Heemstra, tr. Douwe Ernst van Aylva.
- b. Feye van Heemstra.
- c. Marij van Heemstra, tr. Haringh van Harinxma thoe Heeg.
- d. Schelto van Heemstra, geb. Oenkerk 17 mei 1665, kolonel, gouverneur van prins Johan Willem Friso, eigenaar van Heemstrastate te Oenkerk en een huis op de Weerd te Leeuwarden, woont vanwege een verbouwing van 1694 tot 1708 op Roodhuis te Dronrijp; 8 maart 1702 evenwel burger van Bolsward, overl. Oenkerk 15 nov. 1733, tr. 1. 7 aug. 1686 Luts van Burmania, geb. 1665, overl. Oenkerk 31 maart 1690, dochter van Upke van Burmania en Catharina van Cammingha; tr. 2. (eerste procl. Oenkerk 21 jan. 1694) Catharina van Scheltinga, ged. Balk 29 april 1663, overl. Oenkerk 8 mei 1724, weduwe van Douwe van Grovestins, dochter van Johannes van Scheltinga en Maria van Haersma.⁵²⁴
Schelto van Heemstra, kapitein van een compagnie te voet, wordt 29 april 1694 aangenomen als lidmaat te Dronrijp, met att. van Gaastmeer. Catharina van Scheltinga, destijds gehuwd met de ritmeester Douwe van Grovestins, had daar belijdenis gedaan 24 okt. 1684. Schelto is bij haar ingetrokken. Hij wordt lidmaat te Bolsward 29 april 1706, met att. van Dronrijp. Van 1705 tot 1732 is hij onafgebroken afgevaardigde voor Bolsward in de landdag en verschillende malen gedepueerde voor de steden.
- e. Georg Sigismund van Heemstra, geb. Oenkerk dec. 1668, 1703 luitenant-kolonel infanterie,⁵²⁵ sneuvelt bij Malplaquet 11 sept. 1709.⁵²⁶
- f. Ath van Heemstra, tr. Gerrolt van Heemstra.

Vb. Hessel van Aysma, student rechten te Franeker 6 april 1601,⁵²⁷ aangesteld als vaandrig 16 mei 1616, 1 juli 1625 als kapitein, 7 juli 1635 als commandeur van Langakkerschans,⁵²⁸ overl. 1636,⁵²⁹ tr. 1. Margaretha

---

523 Meer in Stbk. I 167 e.v. en II 106 e.v.

524 Dronrijps Memoriael 87.

525 Ringoir, Infanterie, s.v.

526 Dronrijps Memoriael 134.

527 Zijlstra, database nr. 10452.

528 VHPB 394.

529 NT 14.31 346, 488; verwijst naar HvF 16792.

van Loo;⁵³⁰ tr. 2. Sneek 12 okt. 1634 Catharina van Walta, [geb. Wieuwerd ca. 1598], overl. 27 nov. 1667, begr. Oudkerk,⁵³¹ weduwe van jr. Gijsbert van Aernsma, kapitein, grietman van Dantumadeel 1628-1631, dochter van Sibrant van Walta en Tiets van Holdinga.⁵³² Zij tr. 3. Koudum 21 juli 1639 Johan van Aylva, grietman van Hemelum Oldeferd 1641-1660. Ze was een zuster van zijn stiefmoeder.⁵³³

Op 1 mei 1604 tekent Hesselus ab Aysma het album amicorum van dr. Suffridus Saerda; zie verder bij zijn broer Focke, IVa.3.

In 1632 zit Hessel van Aysma met zijn compagnie in het belegerde Maastricht, waar een kanon van de vijand het hoofd van een soldaat van hem afschoot, zo wordt vermeld in de kroniek van Poppo van Burmania.⁵³⁴ In 1633 loopt hij mee in de lijkstatie van stadhouder Ernst Casimir. In januari 1635 krijgt hij orders om van Sneek naar de Langakkerschans te marcheren, de vesting waarvan hij later dat jaar commandant zou worden. Hij overlijdt hoogstens enkele maanden later. Zijn lijkbaar is bewaard gebleven en hangt nu in het koetshuis van Fogelsanghstate te Veenklooster.

Doodbaar of lijkbaar voor Hessel van Aysma, met daarop de wapens Aysma-Walta en het later aangebrachte wapen Sminia. Nu aanwezig in het koetshuis van Fogelsangh State te Veenklooster, maar afkomstig uit De Klinze te Oudkerk. Foto A.A. Buwalda

530 Stbk. II 181 (VI). Verwijst naar sententies van het Hof van 11 juli en 27 okt. 1693 en van 23 maart 1680.

531 Fuve nr. 5299.

532 EVC 4412.

533 Zie verder NL 106 (1989) 36.

534 W. Bergsma (red.), *Enege gedenckwerdege geschiedenissen. Kroniek van de Friese militair Poppo van Burmania uit de Tachtigjarige Oorlog* (Hilversum 2012) 106.

Op 21 juli 1634 worden raadsheer dr. Cornelius Kinnema en Albert van Loo, raad ter Admiraliteit te Rotterdam, aangesteld als curatoren over de minderjarige kinderen van wijlen Ghijsberth van Aernsma, in leven grietman van Dantumadeel, en Catharina van Waltha om scheiding van de nalatenschap van de vader te maken.⁵³⁵ De moeder wordt bijgestaan door haar broer Douwe van Waltha, zij is hertrouwd met kapitein Hessel van Aysma. Op 7 dec. 1637 wordt Focco van Aysma, secretaris van Ferwerderadeel, aangesteld als curator over het minderjarige kind van wijlen kapitein Hessel van Aysma en Catharina van Waltha, om scheiding van de nalatenschap van de vader te maken.⁵³⁶

Op 20 maart 1640 wordt stiefvader Johan van Ailva, raad ter Admiraliteit te Dokkum, aangesteld als curator over Hessel van Aysma, 3 jaar oud, zoon van juffr. Catharina van Waltha.⁵³⁷

*Portret van Catharina van
Walta, 1620, door een onbekende
kunstenaar.*

HCL, nr. GKLo01000034

Met haar eerste man Gijsbert van Aernsma woonde Catharina te Oudkerk, vrijwel zeker op de plaats waar later de Klinze zou verrijzen.⁵³⁸ Toen Gijsbert in 1628 grietman van Dantumadeel werd verhuisden ze naar Rinsumageest, waar hij evenwel reeds in 1631 overleed. Met haar tweede man, kapitein Hessel van Aysma, zal ze in de Langakkerschans ofwel Nieuweschans hebben gewoond. Na diens overlijden

535 NT 14.31 nr. 346; verwijst naar HvF 16792.

536 NT 14.31 nr. 488; verwijst naar idem.

537 NT 14.32 nr. 63; verwijst naar HvF 16793.

538 Vgl. stemkohier Oudkerk 1640; nr. 11, waar later de Klinze stond, groot 101 pm, is eigendom van jr. Aetsma (lees: Aerntsma) erven, jr. Douwe Walta en de heer Albert Loo.

keerde ze terug naar Oudkerk en met haar derde man Johan van Aylva woonde ze te Koudum; ze werd daar pas lidmaat 7 nov. 1641, met att. van Oudkerk. In de jaren 1663-1667 woont Catharina te Leeuwarden;⁵³⁹ dan wordt ook melding gemaakt van majoor Sibrant van Walta en het sterfhuis van Douwe van Walta de oude.⁵⁴⁰ Kind uit het tweede huwelijk: Hessel (1636), volgt VIb.

Vc. Sirach van Aysma, geb. 1623, kapitein der infanterie, overl. [Driesum] 1706, tr. (ondertr. Dokkum 19 mei 1655) Siarda (Siadde) Ruffelaert, geb. ca. 1617, overl. na 1677, weduwe van luitenant Joas Rulandt, dochter van Jacob van Ruffelaert,⁵⁴¹ hopman, en Siadde van Bunga.

Op 12 juni 1630 wordt oud-burgemeester Tiaerd Gauma aangesteld tot curator over Siadde Rufelaer, 13 jaar oud, dochter van Jacobus Rufelaer en wl. Siadde Bonga.⁵⁴²

Op 27 nov. 1652 testeert jr. Jacob van Ruffelaerd op Rinsmastate te Driesum.⁵⁴³ Hij heeft een dochter Siadde bij Siadde Buingha en twee dochters, Tiets en Aleid, bij wijlen Jell van Andringa.

Op 29 aug. 1671 verklaren jr. Sirach van Aysma en juffr. Siadde Rufelaert te Driesum 1000 cg. schuldig te zijn aan jr. Hessel van Aysma, vaandrig onder generaal-majoor Aylva, en Johanna Agneta Roelants 'op 't huis te Noord [= Leerort in Oostfriesland] in garnizoen'.⁵⁴⁴

In 1673 verkopen jr. Syrach van Aysma en juffr. Siarda van Ruffelardt, el. te Driesum, zes pm land, liggende bij Helbada onder Driesum, voor 450 cg. aan Jan Taekes en Aaltie Clases, el. aldaar.⁵⁴⁵

Op 20 juli 1677 kunnen ze de rekening van Sape Doytsey, brouwer te Dokkum, niet voldoen; ze blijven 100 daalders à 30 stuivers schuldig wegens geleverd bier.⁵⁴⁶

J.S.L. (jonker Sirach Laut) Aysma wordt 1697 lidmaat te Driesum.

Als de oplossing van de initialen juist is, is hij de eerste sinds lange tijd die Laut weer aan zijn naam toegevoegd heeft. Opmerkelijk is dat ook zijn oomzegger de dubbele achternaam met een afgekorte L voert.

Omstreeks 1700 zijn de ooit hartelijke betrekkingen tussen oom Sirach en neef Horatius danig bekoeld. In 1702 wordt Syrach van Aysma, die getrouwd was geweest met de grootmoeder van Horatius, door Horatius in rechte aangesproken om betaling van de helft van de obligatie van 29 aug. 1671 (zie hierboven).⁵⁴⁷ Gedaagde

539 LWN 3798 53v. Een kerkelijke attestatie uit Koudum hebben we niet kunnen vinden.

540 LWN 3798 70.

541 Zie voor de familie Ruffelaert: JbCBG 1974 217-238.

542 NT 13.169 nr. 412; verwijst naar DOK 100.

543 HvF 16777 210.

544 BtK 116. Niet geregistreerd in het hypotheekboek van Dantumadeel.

545 DAN 121 263v.

546 DAN 121 336v.

547 HvF 8163, dossier bij def. sent. nr. 3 van 27 okt. 1703.

ontkent dat hij dit verschuldigd is, aangezien eiser zeer wel weet dat hij gedaagde meer dan het viervoudige schuldig is 'van oude saecken' en er dus verstandig aan zou doen de zaak te laten rusten. Bovendien heeft eiser in 1687 ongeveer een jaar bij gedaagde in de kost gelegen en is door hem verzorgd als een eigen kind, waarvoor hem gedaagde 200 cg. zou toekomen. Ook heeft eiser van gedaagde 'ontrent drie hondert ronde handpaerlen' gekregen, om die aan zijn bruid te geven, met belofte om die terug te geven als het huwelijk niet doorging, en als het wel doorging de waarde ervan aan gedaagde te vergoeden. Noch van het ene, noch van het andere is iets terechtgekomen. Dus als er moet worden afgerekend, prima, maar dan ook alles. Het Hof wijst de eis af en zegt dat eiser tevreden moet zijn met hetgeen hem bij sententie van 15 maart 1692 is toegekend.

Sirach en Siarda hebben gewoond op Rinsmastate te Driesum, dat later in handen komt van zijn neef Horatius van Aysma.⁵⁴⁸ Echter niet door vererving, want ze laten een (nagenoeg) insolvente boedel na. Rinsmastate was eigendom van Siarda (die zowel grootmoeder als tante van Horatius was), maar zij heeft ook getekend voor de schulden. Zij is tussen 1677 en 1702 overleden, dat is alles wat we ervan kunnen zeggen.

*Wapens Aysma-Ruffelaert
volgens Hesman*

Het wapen van Sirach Aysma 'tot Driesom' en zijn vrouw staan in het wapenboek van Gerrit Hesman.⁵⁴⁹

Op 21 dec. 1707 verkoopt dr. Nicolaus Poutsma, 'advocaat voor den Hove van Friesland, binnen Leeuwerden, als legale crediteur van jr. Syrach van Aysma nagelaten boedel en voorts als gelastigde van den vroedtsman Edo Alma van Idema en Barnhardus van Huysen, apothecarius, beide mede aldaer wonachtigh, als ginteresseerde

hypothecaire crediteuren van w. gemelte jr. Syrach van Aysma tot Drysum',⁵⁵⁰ bij een openbare verkoping Rinsmastate voor 3322 gg. aan Horatius van Aysma, 'capitein van een compagnie te voet'.⁵⁵¹

548 Teunissen, *De Dokkumer Wâlden*, 78 e.v.

549 Zie ook *Gen. Jierb.* 1993 83.

550 Uit deze bewoordingen kunnen we opmaken dat Sirach niet formeel failliet was verklaard en dat de boedel niet was afgestaan aan de crediteuren.

551 DAN 76 167v; de suggestie van Teunissen, *De Dokkumer Wâlden* 79-80, dat Horatius Rinsmastate als erfgenaam kon aanvaarden nadat hij met enige crediteuren een regeling had getroffen, is ronduit misleidend.

Rinsmastate Driesum. Ontleend aan Teunissen, Dokkumerwâlden 80/81

In het koopcontract wordt het goed omschreven als ‘seeckere adelijke huysinge Rinsma genaemt, staende en gelegen tot Driesum, voorsien met verscheidene kamers, twee gewefde (!) kelders, schuur, paardestal met drie hovingen en een kruydtuyn, alle omset met hagen, gerechtight met een stem, swanejacht, cingel, inrede, plantagien, benefens de zathe en landen, groot na naam en faam 85 pond[ema]ten, daar aan gelegen, met een hof alwaer het meyers huys op staat, bij Doede Gabes als meyer gebruikct, beswaart met een jaar landthuir tot een hondert goutglds en huystauxatie van een huys en schuyre cum annexis, de meyer competerende, elff floreen en drie realen schattinge, 18 roeden 7 voeten en 6 duymen diepsdijck, sullende in de coop de enterie, beplant met veele boomen, in de coop der huysingen en landen versmelten, beswaart met reed en drifte, wegh; voorts met servituten, actien en gerechtigheden daer tot en aen behoirende’.

Kind:

Siarda Maria van Aysma, geb. 1659, in leven 1690, overl. voor 23 febr. 1692.⁵⁵²

Juffr. Siarda Maria van Aysma, meerderjarig, wonende bij haar vader ‘joncker Sirach van Aysma, residerende op het slot tot Driesum’, sluit op 15 mei 1685 een lening van 350 cg. af bij dr. Scipio Halbetsma te Dokkum en Jan Taekes te Driesum, elk voor

552 Volgens vonnissen van het Hof van Friesland van 23 febr. en 15 maart 1692.

de helft.⁵⁵³ Mogelijk was dit nodig om wat verlichting te brengen in de financiële situatie van haar vader dan wel ouders.

Op 28 jan. 1690 wordt Sierach van Aysma, oud-kapitein infanterie te Driesum, genoemd als vader van Siarda Maria van Aysma, oud in haar 31ste jaar.⁵⁵⁴

Vd. Hessel van Aysma, geb. rond 1628, 1667 vaandrig, sinds 1673 kapitein, overl. (kort) na 27 okt. 1679, tr. 1. (ondertr. Groningen 18 mei 1650, att. verleend) Johanna Sophia Oving, dochter van Harmen Oving(h), vaandrig, en Sophia Brants; tr. 2. [rond 1668] Johanna Agneta Rulandt, testeert 2 maart 1678,⁵⁵⁵ overl. voor 7 juli 1681, dochter van Joas Rulandt en Siarda Ruffelaert; zij tr. 2. Dokkum 18 mei 1680 Worp van Peyma (eigenlijk Oene Douwes Beintema, zich noemend Onuphrius Worp van Peyma Beintema van der Meulen).

Johanna Sophia wordt in 1659 wegens 'verkwisting en ergerlijk levensgedrag' onder curatele gesteld.⁵⁵⁶

Op 7 juli 1681 blijken Hessel van Aysma en Johanna Agneta Rulandt beiden te zijn overleden en wordt Pieco Nienhuis aangesteld als curator over de beide kinderen, Horatius en Maria.⁵⁵⁷ Deze oud-burgemeester van Dokkum legt daarover op 11 maart 1691 verantwoording af aan schrijver Echten, de man van Maria.⁵⁵⁸ Horatius van Aitsma is dan 22 jaar oud.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

1. Hotse/Horatius (1669), volgt VIc.
2. Maria van Aysma, geb. 'Huis ter Noord',⁵⁵⁹ ged. Leerort 8 okt. 1671 (haar vader is dan vaandrig aldaar), lidmaat te Langweer met attestatie van Dokkum 31 mei 1691, overl. Langweer 1704, tr. Dokkum 20 juli 1690 Sybrandus van Echten, ged. Langweer 28 nov. 1662, compagnieschrijver (1691, 1706) en bijzitter van Doniawerstal (1698, 1708), testeert 13 nov. 1708,⁵⁶⁰ overl. Langweer voor 30 jan. 1709,⁵⁶¹ zoon van Johannes (Jan) van Echten, secretaris van

---

553 DAN 122 87.

554 NT 14.35 nr. 3104; verwijst naar HvF 16794.

555 NT 13.171; verwijst naar DOK 102.

556 Groninger Archieven, archief Hoge Justitiekamer 888 33, 74.

557 NT 13.171; verwijst naar DOK 102.

558 NT 13.171; idem.

559 Volgens de inschrijving van haar huwelijk in het trouwboek van Dokkum.

560 NT 13.99, nr. 320.

561 NT 13.99.

Doniawerstal, en Bauckjen Barels (Hiddinga).⁵⁶² Hij tr. 2. (1ste procl. Langweer 3 okt. 1706)⁵⁶³ Elisabeth Langwart (ook: Langwert), van Ballum op Ameland, met attestatie lidmate Langweer 21 nov. 1706, overl. Dokkum januari 1723, dochter van Dominicus Langwaert en Sybilla Sara Idskema. Ze was eerst weduwe (getr. 1685) van dr. Nicolaus Radbodus,⁵⁶⁴ secretaris van Dokkum, en naderhand (getr. 1697) van Georgius Lansbach, schout van de heerlijkheid Ameland. Op 16 jan. 1671 wordt Marcus Barels, volle oom aan moederskant, aangesteld tot curator over Sibrant, zoon van wijlen Jan van Echten, secretaris van Doniawerstal, en Bauckjen Barels.⁵⁶⁵

Op 6 dec. 1691 doet Sybrandt van Echten, compagnieschrijver, belijdenis te Langweer.

In 1698 is bijzitter Sibrandus Echten gebruiker van Langweer stem nr. 16 en Dijken nrs. 11 en 13. Zijn bezit aan stemgerechtigde goederen is aanzienlijk: Doniaga nr. 23 (voor ¼; in 1728 bezitten dochters Johanna en Baukjen samen ½); Ouwsterhaule nr. 25 (voor 1/3); Broek nr. 8 (voor ½); Goïngarijp nr. 29; Oudehaske nr. 1 (voor 2/3; zijn erven 1728 idem); Rotsterhaule nr. 26 (voor ½); Echten nrs. 2 en 3 (zijn kinderen 1728 idem; wellicht moeten we hier de

---

562 NT 13.99. Daar wordt zij Bauckjen Barels genoemd. Zij deed als Baucktien Hiddinga belijdenis Langweer 30 mei 1658. Jan van Echten, secretaris van Doniawerstal en schrijver van de compagnie van Hessel Meckema van Aylva, trouwt Langweer 21 okt. 1655 Bawetyen Hiddinga van Bavest, van Oosterwoude. Zie voor haar afkomst: G.P. Mulder, *Van Terwisga tot Willinge Prins; een Ooststellingwerfs familiebezit door de eeuwen heen* (Groningen 1974) 99, waar zij Bartha Barels genoemd wordt. (Een) Joannes van Echten is in 1667 volmacht naar de landdag voor Lemsterland, als representant van de adel.

Op 16 okt. 1655 laat secretaris Johan van Echten het testament registreren dat Itske Idskedr, huisvrouw van Sibrandt Jansz Echten, op 18 okt. 1649 te Joure heeft gemaakt. Daaruit blijkt dat haar moeder Foeck Bauckedr nog altijd leeft. Zij maakt tot erfgenaam haar twee zonen, Idske Rommersma (bij haar eerste man Lourens Jan Rommerts) en Johannes Echten (bij haar tweede man Sibrandt Jansz Echten) en haar kleinkinderen Heraclitus Everardi (zoon van de overleden dochter Goitske Rommersma en Everardus Bornæus, predikant te Garijp), elk een derde deel: HvF 16777 257v.

563 Gen. Jierb. 1985 99 heeft 1 oktober!

564 Hij was een zoon van dr. Nicolaus Radbodus, eveneens secretaris van Dokkum, en Gretske Clases Aysma, die niet in deze genealogie te plaatsn is. Nicolaus was een zoon van Claes Bodes, vgl. IVa.5. Sybilla Sara Idskema was een dochter van Sibbel Clases Aysma, oudere zuster van Gretske.

565 NT 13.99 nr. 116.

oorsprong van de familie zoeken); Fochteloo nr. 7 en Oosterwolde nr. 24, te 'Lohuys'.

Na zijn dood verkopen zijn kinderen in 1710 'de swanen van Sickinga of Broeckster jacht' aan Allard van Burum en Catharina Johanna van Eysinga.⁵⁶⁶

Op 13 nov. 1708 wordt ds. Regnerus Meylama, predikant te Langweer, benoemd tot curator over de kinderen van wijlen Sibrandus van Echten: Johanna Agatha (15 jaar oud), Hessel (12), Bauckien (9), Arent (7) en Maria (1).⁵⁶⁷

Op 3 juli 1716 legt Meilama, inmiddels emeritus, verantwoording af van zijn voogdij over Hessel (20 jaar oud en compagnieschrijver), Bauckjen (17) en Maria van Echten (bijgestaan door haar moeder) aan curator Dirk Wytseys, schoenmaker te Langweer.⁵⁶⁸ Arent is inmiddels overleden, Johanna is getrouwd met L. Ridders, bode van Stavoren. De sate te Fochteloo is verkocht aan grietman Augustinus Lycklama à Nijeholt.⁵⁶⁹

Op 31 juli 1711 worden te Dokkum met attestatie van Langweer als lidmaten aangenomen juffr. Elizabeth Langwart en juffr. Sybilla Rabbodus, haar dochter. Achter beider naam staat aangetekend: overleden.

Op 18 okt. 1716 houdt Eliesabet Langwerdt een kind van haar zoon Douwe Radbodus te Stavoren ten doop.

1723, tussen 11 januari en 15 februari 1723: dr. Theodorus van Thuinen, predikant te Dokkum, wordt aangesteld als curator over Egbertus Lansbach, theol. kandidaat (21), Sara Lansbach (18) en Marijke Echten (15 jaar). Op 16 februari idem over Wybrandus Lansbach, 24 jaar. Namen van ouders worden niet genoemd, maar het kan niets anders betekenen dan dat Elisabeth Langwert kort tevoren is overleden.⁵⁷⁰

Kinderen: zie bijlage 17.

3. Joas, ged. Leerort 28 dec. 1673 (zijn vader is dan kapitein aldaar), jong overleden.

VIa. Hotse/Horatius van Aysma, geb. 22 aug. 1628, overl. voor 25 febr. 1675,⁵⁷¹ tr. Schettens 11 dec. 1653 Anna van Broersema, overl. [Leeuwarden] 2 juni 1700,⁵⁷² dochter van Melle Broersema, ontvanger-generaal van Stad en Lande 1627-1636, en Abele van Isselmuden.⁵⁷³

---

566 DON 17 135; vgl. Gen. Jierb. 1994 93.

567 NT 13.99 nr. 320.

568 NT 13.99 nr. 350; DON 74 1.

569 559 Gen. Jierb. 1992 126.

570 DOK 103.

571 NT 5.26 (1671-1690) 25.2.1675 (f. 19).

572 EVC 4412.

573 NL 57 (1940) 290.

Op 6 maart 1649 is Horatius ab Aysma, kerkvoogd van Schettens, gesterkt met Eto Leonardi, predikant aldaar, in proces tegen Sioerd Tiercx Hoitinga, mederechter van Wonseradeel.⁵⁷⁴

Hotse heeft als militair carrière gemaakt: 13 nov. 1652 beëdigd als kapitein van een compagnie Hoogduitse soldaten in het Regiment Van Solms,⁵⁷⁵ 25 febr. 1671 als majoor. In 1672 wordt een onderzoek ingesteld naar zijn rol bij de overgave van Deventer; op 23 mei 1674 evenwel benoemd tot luitenant-kolonel der infanterie.⁵⁷⁶

In 1658 leent Hotse van Aysma 2000 cg. van zijn zwager Adriaen Spruyt.⁵⁷⁷

In 1657 leent Hotse van Aysma, kapitein van een compagnie te voet, 600 cg. van zijn zuster Zedlitz.⁵⁷⁸

In 1661 lenen kapitein jr. Horatius van Aysma en Anna van Broersma, residerende te Schettens, 250 cg.⁵⁷⁹

In 1665 worden Horatius van Aysma en Anna Broersma vermeld als el.⁵⁸⁰

In 1670 koopt jr. Horatius van Aysma een 1/5 deel van een huis te Cornwerd,⁵⁸¹ en in 1672 een huis met land te Schettens.⁵⁸²

In 1679 verkopen de crediteuren van wl. Horatius van Aysma en zijn weduwe juffr. Anna van Broersma veel bezit van haar te Cornwerd (een sate van 35 pm, 2/5 deel van een sate van 42 pm, 2/5 deel van een sate van 68 pm, hornleger met terp en stem), te Exmorra (huis met stee en stem) en Schettens (2/5 deel van een sate van 60 pm).⁵⁸³

In 1681 wordt bezit te Schettens verkocht aan schoondochter Anna Yda van Spruyt (VIIa).

Anna wordt genoemd als lidmaat te Schettens in oktober 1682 en juni 1685. Anna van Broersma wed. Aysma wordt 13 maart 1695 lidmaat te Leeuwarden met att. van Longerhouw.

Kinderen:

1. Schelte, ged. Schettens 17 juni 1655, volgt VIIa.
2. Tjemck van Aysma, ged. Schettens 15 aug. 1658, overl. 16 nov. 1693,⁵⁸⁴ tr. [Gorredijk febr. 1674]⁵⁸⁵ Hendrik Kuysten, kapitein, overl. 's-

---

574 HvF 16518 d.d. 6 maart 1649, interloc. nr. 64.

575 VHPB 394.

576 NT 5.26 (1671-1690) 25.2.1671 (f. 23), 18.7.1672 (f. 241), 19.7.1672 (f. 250), 23.5.1674 (f. 103); Ringoir, Infanterie, s.v.

577 WON 284 49v.

578 WON 284 50 en 50v (1672).

579 WON 282 10v; zie ook idem 25, 109v, 110v, 171 en 173v.

580 WON 284 71.

581 WON 227 4v.

582 WON 227 86v.

583 WON 238 242v.

584 EVC 4412.

585 NL 51 (1934) 243.

Hertogenbosch 14 nov. 1674, zoon van Gijsbert Kuysten, presidentschepen van 's-Hertogenbosch, en Judith van Buren.

Tjemk van Aysma wordt genoemd als lidmaat van Schettens in oktober 1682 en juni 1685. Zij is op 4 okt. 1686 mede-erfgename van haar tantes Lolck en At van Aysma (Va.3 en .6).

3. Melle, ged. Schettens 18 dec. 1660, jong overleden.
4. Melle Wigbolt, ged. Schettens 10 juni 1663, jong overleden.
5. Melle, ged. Schettens 10 juli 1664, jong overleden (anders had Heemstra hem wel genoemd).'

Vlb. Hessel van Aysma, geb. 1636, volmacht ten landdage voor Hemelumer Oldeferd 1654-1656 en 1659; lid van de Raad van State 1657-1658 en 1668-1671, kerkvoogd van Oudkerk 1671,⁵⁸⁶ monstercommissaris 1672, nog in leven 1704, tr. Finkum 24 aug. 1662 Hester van Loo, eveneens in leven 1704, weduwe van ritmeester George Hume, een Schots edelman, dochter van Albert van Loo en Machteld van Aerntsma.

Waar Hessel is geboren weten we niet, Oudkerk is het meest waarschijnlijk. Hij is vernoemd naar zijn vader, die allicht al overleden was toen Hessel werd geboren; hij was laatst commandant van de Langakker- of Nieuweschans. Zijn moeder vertrekt als weduwe naar Oudkerk en in 1639 naar Koudum. Hier groeit Hessel op in het gezin van Johan van Aylva, vanaf 1641 grietman van Hemelumer Oldeferd. Mogelijk maken eerst ook nog één of meer halfbroers en/of -zusters deel uit van het gezin, maar uiteindelijk blijft Hessel als enig kind over.⁵⁸⁷

Op 27 febr. 1652 worden raadsheer Gualtherus Henrici Gualtheri en kapitein-majoor Gossuinus Widefelt, tevens hofmeester van stadhouder Willem Frederik, aangesteld als curatoren over jonker Hessel van Aysma, 16 jaar oud, om de door Johan van Aylva, grietman van Hemelumer Oldeferd en afgevaardigde ter Staten-Generaal, overgelegde rekening af te horen.⁵⁸⁸

Als achttienjarige doet hij zijn intrede in de regentenwereld als afgevaardigde uit de adel voor Hemelumer Oldeferd naar de landdag te Leeuwarden. Hij voert, zeker in zijn jonge jaren, steevast de titel 'joncker'.

In 1655 en 1670 is jr. Hessel Aysma eigenaar van de helft van stem 12 te Peins.⁵⁸⁹

Op 21 juni 1656 leent jr. Hessel van Aysma te Koudum 1000 daalders van Pytter Jansen, deurwaardervan het Hof van Friesland. Hij wordt bijgestaan door zijn oom jr. Douwe van Walta en zijn gewezen curator Johan van Aylva.⁵⁹⁰

---

586 Vermelding op de kerkklok van Oudkerk, Fuve nr. 5299.

587 In TIE 99 107 wordt hij universeel erfgenaam van zijn moeder genoemd.

588 NT 14.32 nr. 381; verwijst naar HvF 16793.

589 Copieën Elders 6061 (stemkohieren Franekeradeel).

590 LWN 3798 52v. De crediteur liet de obligatie pas registreren op 29 april 1670, toen de financiële problemen van Hessel alom bekend moeten zijn geweest.

Claes Huberts te Leeuwarden, 1200 cg.) en arbeidslonen.⁵⁹⁵ Bij een wijnhandelaar staan ze voor 1200 cg. in het krijt,⁵⁹⁶ en ook andere leveranciers kloppen tevergeefs om betaling aan de deur van de Klinze.

Op 30 dec. 1667 wordt Hessel van Aysma burger van Leeuwarden.

Hessel Aysma te Oudkerk testeert 1669.⁵⁹⁷

In 1669 kopen jr. Hessel van Aysma, gecommiteerde in de Raad van State, en Hester van Loo, el., voor 5500 gg. een huis aan de brede zijde van de Nieuwestad te Leeuwarden van jr. Oene van Grovestins, grietman en ontvanger van Hennaarderadeel, en Jesck van Hottinga, el. te Wommels.⁵⁹⁸

In 1670 verkopen Hessel en Hester een grote dubbele huizinge te Leeuwarden, ook aan de brede zijde van de Nieuwestad, naast 'het Swarte Lam', dat ook hun eigendom is, voor 3600 gg. aan Freerck Claessen op Camstraburen.⁵⁹⁹

In 1671 verkoopt Hester van Loo een halve sate lands te Brantgum.⁶⁰⁰

Op 29 juli 1671 verklaart raadsheer Johannes van Glinstra ruim 2031 gg. schuldig te zijn aan Hessel van Aysma, 'mede-gecommiteerde in de vergaderinge van Haer Hoog Mog., residerende binnen Leeuwarden'.⁶⁰¹

In 1675 zijn de schulden en de daarmee samenhangende problemen hen volledig boven het hoofd gegroeid. In arren moede vragen ze dr. Leonhard Fewen, 'General-Rentmeister', residerende te Twixlum bij Emden, om als hun bewindvoerder op te treden. Fewen was de schoonvader van Alexander Hume, voorzoon van Hester van Loo. Hun hele hebben en houden geven ze in handen van Fewen; hij krijgt ook volmacht om onroerende goederen te verkopen.⁶⁰² Bij diverse leveranciers hebben ze voor ruim 4000 cg. aan boeskschulden uitstaan.

In 1679 staat jr. Hessel van Aitsma te boek als kapitein 'over een compagnie souldaten te voet'.⁶⁰³ Hij verkoopt dan nog maar eens een huis aan de brede zijde van de Nieuwestad te Leeuwarden. Bij een veiling brengt het 1929-21 gg. op. Maar het geld moet rechtstreeks naar zijn crediteuren, in de volgorde zoals die voor raadsheer Johannes Rhala als commissaris is vastgesteld.⁶⁰⁴

---

595 TIE 96 109, 120, 122v, 278.

596 Idem 152.

597 HvF 16670 347.

598 LWN 3639 8; ook in TIE 96 117.

599 LWN 3639 66.

600 TIE 96 113.

601 HA Tjaardastate 320.

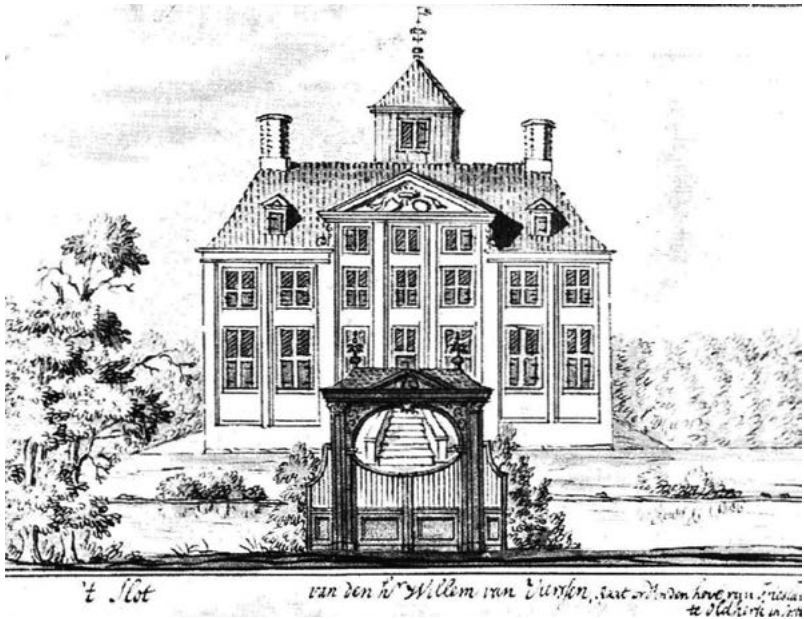
602 TIE 97 123, 125, 127v.

603 Bij Engels vinden we een benoeming d.d. 24 jan. 1679 van jr. U. van Aysma loco F. van Camminga; het is aannemelijk dat daarmee Hessel is bedoeld. Voor een kapiteinsfunctie lijkt vakkennis geen vereiste te zijn, voorname afkomst is blijkbaar voldoende.

604 LWN 3640 143.

Voorlopig kunnen ze in de Klinze blijven wonen, maar aan alles komt een eind. Fewen overlijdt in juli 1681; hij moet zijn bewind al eerder hebben neergelegd, denklijk in 1679. Bij de verkoping van de Klinze, die 18 juli 1681 voor de eerste maal werd geproclameerd, treedt notaris Epeus Wielinga op als curator over de boedel van 'de heere Hessel van Aysma en vrouw Hester van Loo'.⁶⁰⁵ Tegelijk met zijn status is ook zijn jonkerstitel verdwenen.

De Klinze wordt beschreven als 'seeckere heerlijcke, adelijcke, en seer ongemene voortreffelijcke zate lants, met de kostelijcke nieuw gebouwde huysinge, toorn, sampt schuyre daer op en beneffens staende, mitsgaders schone hovingen, bloem en kuecken thuynen, grachten, zinghels, een nieuw stenen schiphuys, homeyen, beneffens schone opreden en andere plantagien, die alle t'samen in en onder de coop der landen sullen versmelten'. Ronkende taal, typisch voor een openbare verkoping, maar het is duidelijk dat de Klinze niet zomaar een landhuis is. Het wordt nog steeds door Hessel van Aysma en zijn vrouw bewoond. Er is 96 pm land bij, 'schoon en kostelijcke bouw en greydlanden', vrij van huurjaren. Voor de som van 100½ gg. per pm, in totaal dus 9648 gg. (dat is 13.507-4 cg.) wordt de raadsheer Hobbe Baerdts van Sminia eigenaar. Hiermee begint de bijna drie eeuwen durende verbintenis van de familie Van Sminia met de Klinze.⁶⁰⁶

De Klinze te Oudkerk. Tekening van J. Stellingwerf 1722, in Fries Museum

605 TIE 54 412-413.

606 Zie Y. Kuipers, *De Klinze. Het leven op een buitenplaats in Oudkerk, 1681-1966* (Oudkerk/ Leeuwarden 1996).

Hessel van Aysma en zijn vrouw hebben daarna eerst in Leeuwarden gewoond. In 1690 en 1692 vinden we hen te Bergum, waar ze een huis van Lucia van Aylva bewonen.⁶⁰⁷ In het eerstgenoemde jaar wordt hij aangeduid als ‘capitein’, maar twee jaar later als ‘old capitein’. Geen van beiden is lidmaat van de gereformeerde kerk, vandaar dat we weinig zicht hebben op hun woonplaatsen.

In 1704 is Salomon Sapeides, procureur-postulant te Leeuwarden, *curator bonorum* over de boedel van Hessel Aysma en Hester van Loo, el. aldaar.⁶⁰⁸

Kinderen:

1. Gisbertus, ged. Leeuwarden 17 mei 1663.
2. Gijsbert, ged. Leeuwarden 29 jan. 1665.

Volgens Heemstra hadden Hessel en Hester drie kinderen die ongedoopt overleden zijn.

Hester had uit haar eerste huwelijk drie kinderen:

- a. George Hume, in 1661 benoemd tot vaandrig.
- b. Alexander Hume, Earl of Dunbar (1651-1720), tr. 1. 1671 Maria van Haersma; tr. 2. 1673 Isabella Cornelia Fewen.⁶⁰⁹
- c. Mechteld Hume, tr. 1677 Adriaen van Heerdt tot Crayeveld, destijds gecommiteerde in de Admiraliteit van Friesland, en vanwege Gelderland bewindhebber van de West-Indische Compagnie.

VIc. Hotse/Horatius Lauta van Aysma,⁶¹⁰ geb. 14 april 1669, ged. Leer 16 dito,⁶¹¹ kapitein, overl. Driesum 14 juni 1745, tr. 1. 8 jan. 1700 Catharina Recalff, geb. Leeuwarden 30 juni, ged. ald. 1 juli 1677, overl. Driesum 7 juli 1720, dochter van dr. Jacobus Recalff, burgemeester van Leeuwarden, en Attie Ens;⁶¹² tr. 2. Driesum 7 dec. 1721⁶¹³ Susanna Juliana van Molenschot, overl. 1754/1756, dochter van Johan van Molenschot, kolonel, en Sjouck van Roorda.

In 1703 procedeert Horatius tegen zijn oom Sirach van Aysma (Vc, zie ald.).⁶¹⁴ Hij is dan luitenant en woont te Leeuwarden. Op 30 dec. 1703 wordt hij aangesteld als kapitein.⁶¹⁵

---

607 TIE 55 160, 261.

608 EVC 4412; HvF 16570, interloc. sent. nr. 1 van 3 juni 1704 en nr. 30 van 15 juli 1704.

609 Zie verder Gen. Jierb. 1985 68.

610 De toevoeging ‘Lauta’ aan zijn naam komt tot omstreeks 1720 vrijwel niet voor.

611 Wilhelm Lange, *Die Familien der Festung und des Dorfes Leerort (1600-1900)* (Aurich 1984; Ostfrieslands Ortsippenbücher bd. 8), 56 (nr. 66). Ook de dopen van zijn broer en zuster staan hierin opgetekend.

612 GtFL III 78 (nr. 21); NA 87 (1998) 99.

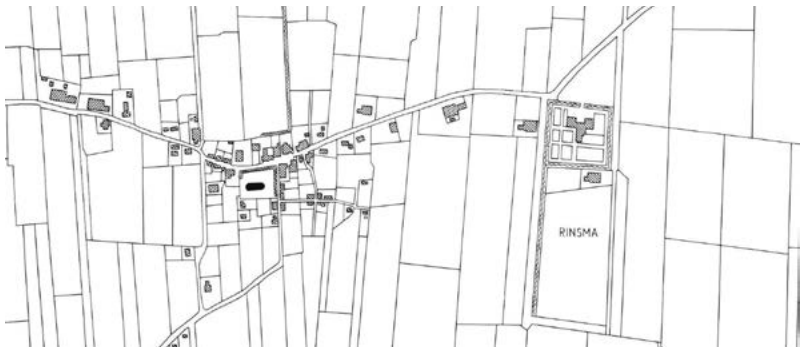
613 VHPB 394. Stbk. heeft 7 juli 1721.

614 HvF 8163, dossier bij def. sent. nr. 3 van 27 okt. 1703.

615 mpaginae, zie ook JbCBG 1963 174.

Jr. Horatius van Aysma en Cataryna Recalff worden met attestatie van Nijmegen op 23 okt. 1707 lidmaat te Driesum en het gezin woont daarna tot zijn dood op Rinsmastate. Hij is ouderling van Driesum geweest en afgevaardigde naar de provinciale synode. Na het overlijden van Catharina wordt op 27 april 1722 ds. Regnerus Bruining, predikant te Dantumawoude c.a., aangesteld als curator voor de scheiding over haar vijf nagelaten kinderen: Hessel (15), Jacob (13), Joas (10), Hotse Zyrach (8) en Johanna Catharina (5 jaar oud).⁶¹⁶ Die dag wordt ook het sterfhuis beschreven en scheiding gemaakt.⁶¹⁷ Het bezit dat de moeder ingebracht had bestond uit:

- met ritmeester Poutsma een huis aan de Grote Kerkstraat in Leeuwarden, elk de helft;
- met Jacobus Fenema n.u.x. een huis aan de Groentemarkt in Leeuwarden, elk de helft;
- een sate en landen te Grouw, gebruikt door Wytse Gerbens;
- nog een sate en landen te Grouw, gebruikt door Jelmer Goojes;
- een sate en landen te Giekerk, gebruikt door Ype Gerbens;
- een stuk land 'groot anderhalf lopen zayinge' te Bergum, gebruikt door Tjeerd Hayes; het is in 1753 verkocht door de zoon Jacob en de weduwe van Hessel Lauta van Aysma (zie verder bij VIIb).
- met ritmeester Poutsma een sate en landen te Ureterp, elk de helft, gebruikt door Gauke Barel;
- een eeuwige rente van 5 cg. en 12 st. (4 gg.) uit een sate te Speers, van grietman Duco van Burmania te Ysbrechtum;
- een eeuwige rente van 1 cg. en 14 st. uit het huis en hof van Gerryt Hatses.
- Staande het huwelijk was Rinsmastate aangekocht,⁶¹⁸ 4 pm los land onder Driesum en 1/11 deel van 6 pm los land, ook onder Driesum.

Plattegrond van Driesum en omgeving ca. 1820. Ontleend aan NO III 74

616 NT 13.87 nr. 182; verwijst naar DAN 33.

617 DAN 55 101.

618 Dus niet geërfd, zie verder bij Sirach van Aysma, Vc.

Susanna Juliana van Mohlenschot wordt 26 maart 1698 aangenomen als lidmaat te Rinsumageest, met attestatie van Hellendoorn. Juffr. Susanna Juliana van Molen..., huisvrouw van H.L. van Aysma, wordt met att. van Rinsumageest op 8 febr. 1722 lidmaat te Driesum; verkrijgt op 28 okt. 1745 att. naar Dokkum en leeft 1749 aldaar van haar revenuen.

In 1726 procedeert Horatius Lauta van Aytzma als eiser tegen vrouwe Lucia Juliana van Schratenbach.⁶¹⁹

De beide zonen verkopen op 28 dec. 1745 Rinsmastate aan Fecco Dominicus van Sytzama.⁶²⁰

In 1754 testeert mevr. Susanna van Molenschot te Dokkum.⁶²¹ Haar laatste wil wordt in 1756 uitgevoerd. Jan Sippe van Harinxma thoe Slooten is voor de helft erfgenaam. In de kerk van Driesum is een epitaaf met ovale alliantiewapens Aysma en Recalf onder gekroonde helm met helmteken uitkomende leeuw; Horatius Lauta van Aysma, Capitain / ouer een Compagnie te voet ten dienste der Ver / enigde Nederlanden en Juf. Catharina Rekalf syn H.W. geb. Vrouw / 1714.⁶²²

Kinderen:

1. Johanna Constantia, geb. 22 sept. 1700, overl. (ver) voor 27 april 1722.
2. Jacob, geb. 4 maart 1702, ged. Leeuwarden 5 dito, overl. 11 okt. 1703.
3. Jacob, geb. 4 maart 1704, overl. 26 juni 1704.
4. Hessel, geb. 1706, volgt VIIb.
5. Jacob, geb. 1708, volgt VIIc.
6. Joas Lauta van Aysma, geb. 16 sept. 1711,⁶²³ ged. Dantumawoude c.a. 20 dito, luitenant ter zee 1732,⁶²⁴ overl. 'op de kust van Salé' (in Marokko, toentertijd een piratennest) 9 okt. 1733.⁶²⁵
Jr. Joas van Aysma doet belijdenis Driesum 3 aug. 1732.
7. Hotse Syrach Lauta van Aysma, geb. 6 april 1714, ged. Dantumawoude c.a. 8 dito, overl. 29 juli 1737.⁶²⁶
Hotse Syrag van Aysma doet belijdenis Driesum 14 febr. 1734, vertrekt 5 juni 1737 met att. naar Leerort en overlijdt al ruim een maand later.
8. Johanna Catharina, geb. 15 juni 1716, ged. Dantumawoude c.a. 28 dito, doet belijdenis Driesum 15 aug. 1734, overl. ald. 1 juli 1737.⁶²⁷

---

619 HvF 11709 en 11710, def. sent. 7 en 8 van 9 april 1726.

620 DAN 79 508; NO III (Dantumadeel) 80, 82.

621 HtS 206.

622 Fuve nr. 1264; NO III (Dantumadeel) 80.

623 Schraders, Memoryboeck 230. Zelfde datum in Stbk.

624 NT 14.08; HvF 12627.

625 Volgens de lidmatenlijst van Driesum.

626 Volgens de lidmatenlijst.

627 Volgens de lidmatenlijst.

Portret van Schelte van Aysma, door Harmen Monsma ca. 1660

VIIa. Schelte van Aysma, ged. Schettens 17 juni 1655, 1674 luitenant, 1675 kapitein der infanterie, overl. (wsch.) 1688, tr. Longerhouw/Schettens 1 jan. 1677 (zijn nicht) Anna Ida Spruyt, van Bolsward, geb. ca. 1658, overl. nov. 1721, dochter van Adriaen Spruyt en Anna Gratiana van Aysma (Va.7).

Van hem is een schilderij als kind, door Harmen Monsma ca. 1660, bewaard gebleven. Tot voor enkele jaren hing het in het Stedelijk Museum te Zwolle.

In de slag bij Seneffe (Henegouwen in de Zuidelijke Nederlanden) op 11 aug. 1674 werd een luitenant Haysma gevangen genomen, waarchijnlijk was dat deze Schelte.

In 1676 is kapitein Schelto van Aysma te Schettens door het Hof van Friesland meerderjarig verklaard (heeft *venia aetatis* verkregen).⁶²⁸

Op 6 sept. 1678 werd hij benoemd tot kerkvoogd van Schetten; echter ontslagen wegens financieel wanbeleid 15 aug. 1683.

Anna Ida Spruyt stamde uit een zeer vermogende familie uit westelijk Zeeuws Vlaanderen.

Op 22 jan. 1681 koopt Anna Yda van Spruyt van de crediteuren van haar schoonouders 2/5 deel van het 'sloth ofte state, hovinge, tuyninge, zingel, bomen ende plantagie cum annexis' te Schettens voor 5564-17 cg. en aandelen in twee huizen met stemrecht aldaar.⁶²⁹ In oktober 1682 en juni 1685 worden Schelte en Anna Ida genoemd als lidmaten van Schettens. Zij zijn beiden op 4 okt. 1686 mede-erfgenamen van hun tantes Lolck en At van Aysma (Va.3 en 6).

In 1679 leent Anna Yda van Spruyt, vrouw van kapitein Schelto van Aysma te Schettens, 2000 cg. van Uylckien Taekedr, weduwe van Ulbe Baerd te Bolsward, om daarmee de eerste termijn te betalen van 2/5 deel van een sate te Schettens, door Anna Yda gekocht van de crediteuren van haar schoonmoeder.⁶³⁰

In 1682 worden Schelto van Aysma en Anna Yda van Spruyt vermeld als el. te

628 WON 285 238v.

629 WON 229 94, 95.

630 WON 285 192v.

'Schingen'.⁶³¹ In 1684 wordt Anna Ida van Spruyt vermeld als vrouw van oud-kapitein Schelto van Aysma te Schettens.⁶³²

In 1687 verkopen jr. Schelto van Aysma en Anna Yda Spruyt, el. te Schettens, en Tiemck van Aysma, weduwe van kapitein Cuysten, eveneens te Schettens, Osingastate aldaar, voor 6300 cg. en op redemptie voor de tijd van 10 jaar, aan Reyer Arjens Mahui en Saackien Clases Braam, el. te Harlingen.⁶³³

In 1687 zijn kapitein jr. Schelte van Aysma en Anna Yda van Spruyt, el. te Schettens, 400 cg. schuldig aan Reyer Arjansz Mahiu, koopman te Harlingen; tevens blijkt dat Anna Yda landerijen bezit 'in Vlaanderen tusschen Sluis ende Vlaanderen Ysendijk'.⁶³⁴

Het laat zich aanzien dat Schelte in 1688 is overleden, want zijn gelijknamige zoon is eind dat jaar [postuum] naar hem vernoemd.

In 1694 verkoopt Anna Yda van Spruyt, weduwe van kapitein Schelto van Aysma, de door haar bewoonde Osingastate te Schettens met de 'kleine plaetse' aldaar aan Catharina de Pesser, weduwe van Jan de Vries te Leeuwarden, voor in totaal 10.750 cg. en onder beding dat de verkoopster er nog tien jaar mag blijven wonen.⁶³⁵

Kinderen:

1. Anna Louisa van Aysma, ged. Schettens 14 sept. 1679, begr. ald. 1741.
Anna Lovisa van Aysma wordt met attestatie van Deinum op 4 mei 1702 lidmaat te Bolsward. Zij woont dan te Schettens.
2. Hotse, volgt VIIIA.
3. Abigaël Gesina van Aysma, ged. Schettens 27 mei 1683, begr. aldaar.
Abigail Gesina van Aysma te Schettens doet belijdenis te Bolsward 10 nov. 1707.
4. Adriana Johanna van Aysma, ged. Schettens 5 dec. 1686, overl. 24 juli 1695.
5. Schelto, ged. Schettens 30 dec. 1688.
Op 29 april 1707 staan Gedep. Staten Schelto van Aysma toe om als vaandrig te dienen onder de compagnie van Graaf van Witgenstein.⁶³⁶

VIIb. Hessel Lauta van Aysma,⁶³⁷ geb. 19 nov. 1706, 1726 vaandrig onder het bataljon Oranje-Friesland, 1745 kapitein en kwartiermeester in het lijfregiment van de prins van Oranje-Nassau, overl. Luik 11 okt. 1746,

---

631 BAA 94 4.

632 WON 285 2v.

633 WON 231 13.

634 WON 287 66v.

635 WON 288 77.

636 G.A. Wumkes, *Stads- en dorpskroniek van Friesland* (Leeuwarden 1930-1934) I 26.

637 Zie voor hem en zijn gezin ook: Groninger Archieven, Genealogische Verzameling nr. 6 (Van Aysma).

tr. Emden aug. 1739 Justina Maria de Pottere, geb. Emden 21 sept. 1715, dochter van dr. Johannes de Pottere, gerechtsschout, raadsheer en burgemeester van Emden, en Teelke Susanna van Rehden; zij tr. 2. Emden 30 mei 1749 dr. Hemmo Suur, j.u.d., *comes palatinus* en burgemeester van Emden.

Jr. Hessel van Aydsma doet belijdenis Driesum 11 aug. 1726 en vertrekt later naar Emden. Hessel Lauta van Aydsma komt daarvandaan op 19 aug. 1731 terug en verkrijgt op 27 okt. 1737 opnieuw attestatie naar Emden.

Op 14 aug. 1745 passeert jr. Jacob Lauta van Aisma, schout van de heerlijkheid Dongen in de baronie van Breda, nu present te Leeuwarden, mede voor zijn broer Hessel, kapitein-luitenant en kwartiermeester in het lijfregiment van de prins van Oranje-Nassau, een donatiebrief aan vrouw Aurelia van Haarsma, weduwe van jr. Tjalling Willem van Camstra, in leven grietman van Idaarderadeel, wonende te Leeuwarden. Het betreft een stemdragend hornleger en de helft van een dito hornleger, gemeenschappelijk met mevr. Camstra, beide gelegen te Grouw.⁶³⁸

In 1753 verkopen Jacob Lauta van Aysma (VIIC), schout van de heerlijkheid Dongen in de baronie van Breda, voor de ene helft, en Justina Maria de Pottere, als moeder en voogdes van haar beide dochters Chatarina Lauta en Johanna Lauta van Aysma, bij haar wl. man Hessel Lauta van Aysma 'in egte verwekt', wonende te Emden, gesterkt met haar tegenwoordige man Hemmo Suur, raadsheer der stad Emden, met consent ingevolge decreet van de stad Emden d.d. 19 febr. 1753, voor de andere helft, een stuk bouwland te Noordermeer onder Bergum, gebruikt door Gerryt Sipkes. De grootte wordt niet vermeld; koper is Hector van Glinstra, secretaris van Tietjerksteradeel, voor 350 cg. Het contract is getekend 23 oktober te Dongen en 8 november 1753 te Emden.⁶³⁹

Kinderen:

1. Catharina Lauta van Aysma, geb. Emden 17 mei 1740, tr. Emden 1761 Johannes de Pottere, geb. rond 1736, koninklijk postdirecteur te Emden, overl. aldaar 24 maart 1767, oud 'in sijn 31 jaar'.⁶⁴⁰

Kinderen:

- a. Jacques, geb. Emden 1 nov. 1761, overl. aldaar 3 nov. 1761.
- b. dochter, geb. Emden 24 febr. 1763.
2. Teelke Susanna Lauta van Aysma, geb. Emden 7 aug. 1741, overl. aldaar 'seer subit' 28 juli 1747.
3. Horatius Lauta van Aysma, geb. Emden 4 jan. 1743, overl. aldaar 'aan de kinderpokjes' 6 febr. 1748.
4. Bouwa Margaretha Lauta van Aysma, geb. Emden 12 juli 1744, overl. ald. 16 aug. 1744.

---

638 IDA 77 454v.

639 TIE 66 31-32.

640 VHPB 394.

5. Johanna Lauta van Aysma, geb. Emden 20 okt. 1746, overl. aldaar 8 okt. 1759.

VIIc. Jacob Lauta van Aysma, geb. Driesum 31 aug. 1708,⁶⁴¹ ged. ald. 2 sept. 1708, 1736 kapitein-luitenant, later drossaard (schout) van de heerlijkheid Dongen, overl. aldaar 1 april 1790, tr. Ravenstein (bij Oss) 12 april 1734 Anna Margaretha van Leeuwen, geb. Nijmegen 14 jan. 1708, overl. Rotterdam 20 jan. 1795, dochter van Jan van Leeuwen en Maria Smits.

Jacob van Aysma wordt met attestatie van Bergen op Zoom op 19 nov. 1728 lidmaat van Driesum en vertrekt later naar Nijmegen.

Voor enige transacties in onroerend goed zie bij zijn broer Hessel (VIIb).

Kinderen:

1. Anna Lauta van Aysma, geb. 30 juli 1730.
Omdat haar ouders in 1734 trouwden is het aannemelijk dat er een drukfout in Stbk. is geslopen.
2. Jan, geb. 1739, volgt VIIIb.
3. Dr. Horatius Lauta van Aysma, geb. Nijmegen 4 sept. 1743, praktiserend advocaat te Breda, 1771 curator over zijn broer Jan, in leven schout, overl. Breda 9 aug. 1818, tr. Alida van Gils, overl. Dordrecht 16 mei 1831.

In 1766 promoveert Horatius Leendert Lauta van Aysma te Utrecht tot doctor in de rechten op het proefschrift *Dissertatio juridica inauguralis de appellationibus*. 'Een voornaam rechtsgeleerde en onderscheiden posten bekleed hebbende, als dien van rentmeester der vorstelijke domeinen, van ontvanger der verponding, van dijkgraaf, hoogheemraad, enz. Laatst inspecteur der domeinen en raad der stad Breda.'

In sept. 1786 wordt (deze?) Horatius Lauta van Aysma met attestatie van Arnhem lidmaat te Zutphen.

4. Maria Adriana Henriëtta Lauta van Aysma, geb. Dongen 26 aug. 1749, tr. Adriaan Hendrik van Gils, schout van Ginneken, Barel, Gils en Royen. Twee dochters.

VIIIa. Hotse/Horatius Aysma van Lauta, ged. Schettens 18 dec. 1681, werd op 17 febr. 1710 kapitein in het Friese Regiment loco Reinier Stinstra; 1727 kapitein te Zutphen,⁶⁴² 1730 majoor, 1743 luitenant-kolonel, 1746 kolonel-commandant infanterie,⁶⁴³ overl. (Bergen op Zoom?) 14 sept.

---

641 Schraders, Memoryboek 189.

642 Gen. Jierb. 1966 45.

643 Ringoir, Infanterie, s.v.; GA Zutphen, ORA, inv.nr. 279.

1747,⁶⁴⁴ tr. Zutphen, Franse kerk,⁶⁴⁵ 23 nov. 1727 Anna Geertruid Swaen, ged. Zutphen 20 okt. 1699, overl. aldaar 5 jan. 1782, begr. ald. in de Grote kerk 11 jan. 1782, dochter van Anthony Swaen en Maria van Diemen.

In 1717 wordt Hotse Aysma genoemd als kapitein te Leeuwarden, 36 jaar oud.⁶⁴⁶

In 1722 staat hij op een tekening door J. Stellingwerf, vermeld als eigenaar van Osinga State te Schettens.

In juni 1728 wordt Hotze Aisma van Lauta met attestatie van Bolsward lidmaat te Zutphen. Op 6 maart 1734 wordt aan Hotse Aysma van Lauta, 'majoor ten dienste dezer landen, geboren te Schettens, Friesland', en zijn zonen Schelto Philip (5 jaar oud) en Antonij Jan (3 jaar) het groot burgerrecht van Zutphen verleend.

Op 28 juni 1716 worden Antonij Swaen, Maria van Diemen en hun dochters Anna Gertruid en Theodora Margarita met attestatie van Arnhem lidmaat van Zutphen.

Op 26 dec. 1781 testeert Anna Geertruid Swaen, waar zij eerdere testamenten bij intrekt en haar enig kleinkind tot universeel erfgenaam maakt. Zolang zij nog geen 20 jaar oud is zal de nalatenschap beheerd worden door mr. Abraham de Leeuw van Coolwijk, 'rentmeester van de geestelijke goederen der graafschap Zutphen', en mr. Pieter Haesebroeck, 'rentmeester van St. Walburgskerk der stad Zutphen', die tegelijk ook als 'erfuiters en executeurs testamentair' aangesteld worden en de begrafenis van de testatrice verzorgen moeten. Na haar overlijden spant schoonzoon Wilt Henri van Broeckhuysen een proces tegen de beide mannen aan over het beheer van de nalatenschap.⁶⁴⁷

In de omloop van het hoogkoor van de Sint Janskathedraal te 's-Hertogenbosch hing voorheen zijn rouwbord, met daarop de tekst:

Hier ligt begraven de Hoogwelgeb. Heer Jor. Hotse Aysma van Lauta, zijnde de laatste van zijne Familie in leven Colon. Commandant over het Regiment van Zijn Excellentie den Heere Luitenant-Generaal Grave van Schaumburg-Lippe, sterft den 14 September 1747.

In de *Leeuwarder Courant* van 4 maart 1775 staat de oproep: Wie eigendom meent te hebben op de grafkelder van wijlen Jhr. Hotze van Aysma ab Lauta en andere grafsteden in de kerk te Schettens, doe daarvan aangifte bij den Schoolmeester Aate Watzes aldaar.

---

644 EVC 4412.

645 Gen. Jierb. 1966 45.

646 NT 14.08; verwijst naar HvF 10609.

647 GA Zutphen, ORA, inv.nr. 279. In de sententieboeken moet het vonnis in deze zaak terug te vinden zijn. Een eerder testament van Anna Geertruid Swaan kan via de computer gevonden worden (via naam Lauta).

Kinderen:⁶⁴⁸

1. Schelto Philip, ged. Zutphen 25 sept. 1728, leeft 6 maart 1734, overl. aan de kinderziekte 1736.
2. Antonette Agatha, ged. Zutphen 5 jan. 1730, overl. (vrij) jong.
3. Antonij Jan, ged. Zutphen 28 febr. 1731, leeft 6 maart 1734, overl. (vrij) jong.
4. Hotse, ged. Zutphen 13 april 1732, overl. (vrij) jong.
5. Albrechte Charlotte Frederijke Amelie, ged. Zutphen 18 april 1734, overl. 1736.
6. Antoni, ged. Zutphen 20 juli 1735, overl. 1735, 2 weken oud.
7. Scheltina Anna Ida Aysma van Lauta, ged. Zutphen 18 aug. 1741, begraven aldaar 1 sept. 1763,⁶⁴⁹ tr. Zutphen (Franse kerk) 8 aug. 1762⁶⁵⁰ Wilt Henri (Hendrik) van Broeckhuysen, heer van de Sonnenberg,⁶⁵¹ ged. Wilp 5 sept. 1734, kapitein, 'ambtsjonker van Veluwe', overl. 15 febr. 1798, zoon van Joan Otto van Broekhuizen, heer van de Sonnenberg, kapitein infanterie, en Margaretha Elisabeth op den Berge.

Op 19 maart 1762 werd hij eigenaar van landgoed De Sonneberg te Wilp.

Elf jaar later, in 1773 verkocht hij De Sonneberg aan Zeno Coutsruyter (de Kuttschreutter).

In de ridderschap van de Veluwe 7 mei 1767. Werd krankzinnig, waardoor niet hij, maar de Landdag op 4 december 1784 aan zijn dochter verlofgaf om te trouwen.⁶⁵²

Gedicht op het huwelijk van Wild Hendrick van Broeckhuysen en Scheltina Anna Yda van Aytzma van Lauta, 1762.⁶⁵³

Van Scheltina is een portret uit 1746 bewaard gebleven, dat tot voor kort in het Stedelijk Museum te Zwolle hing, zie hierna. Ze was toen 5 jaar oud; het is geschilderd door Pieter Frederik de la Croix.⁶⁵⁴

Kind:

Anna (Margaretha) Geertruid van Broeckhuysen, ged. (als Anne Gertrude) Zutphen (Franse kerk) 14 aug. 1763, overl. Voorst (h. de Beele) 24 maart 1785, begr. Zutphen 31 dito, tr. Zutphen 7 jan. 1783

---

648 Volgens E.M. van Burmania 'zou hij verscheiden kinderen hebben verwekt, van welke de meesten jong gestorven zijn, uitgezonderd de jongste'.

649 NL 36 (1919) 370.

650 Gen. Jierb. 1966 46.

651 In de DTB-boeken van de Franse kerk van Zutphen wordt hij 'le Baron Wilt Henri van Broeckhuysen' genoemd.

652 Gelders Archief, FA Sloet V nr. 110.

653 Gelders Archief, FA Van Broeckhuysen 32.

654 Reproductie op de website van het Instituut voor Kunsthistorische Documentatie, rkd.nl.

156 21

DEZ CiereLyke KRONE
 des.
 HOOGADelyken & Huwelyke
 wyz een Sonderlyke Hoogachtung
 gevlochten en geset
 op des
 HOOGADelyke Hoofden
 van den
 Hoogwelychonen, geset hang en Steen.
 Der Heer.

WILDHENDRICK v. BROEKHUYSEN
 mit des.
 Hoogwelychonen Lev. en Deynshuyske
 Trealer

SCHELTINA ANNA yda. v AYSMA
 v LAUTA als Bruyde
 Steenop. luyt in den H. Delt waken
 op ten isden van ooytmaant
 1702

Huwelijksgedicht
 voor Scheltina
 Aysma van Lauta

Portret van Scheltina
 van Aysma van Lauta.
 Foto A.A. Buwalda
 2015. Ook te vinden op
www.rkd.nl

Ludolph Evarhardus Willem Sophonius baron Sloet, ged. Zutphen 19 mei 1750, verkrijgt in 1776 Oldhuis, lid van de Raad van State (1787-1789),⁶⁵⁵ overl. Voorst (h. de Beele) 22 nov. 1819; hij tr. 2. Voorst 18 april 1816 Wilhemina Petronella Sophia Henriette Godefroy.⁶⁵⁶ Hun zoon Jan Adriaan Joost Sloet (1783-1859) huwde 1805 Johanna Jacoba Sara Visscher.

Hieruit o.a. Bartholomeus Willem Anne Elisa Sloet tot Oldhuis (1807-1884), die huwde met Wilhelmina Hendrika Arntzenius in 1833.

Hieruit o.a. Ludolf Edzard Alfred Sloet tot Oldhuis (1840-1907).

Hij legateerde in 1907 de schitterende zilveren drinkhoorn met de wapens Osinga-Aggama aan het Rijksmuseum. Deze hoorn was dus al die tijd in deze familie vererfd.

Hij was ook in het bezit van schilderijen van Anna Broersema (geb. 1628), geschilderd door H. Monsma,⁶⁵⁷ en Anna Geertruida Swaen, echtgenote van Hotze van Aysma, geschilderd door P.F. de la Croix in 1746.⁶⁵⁸

Vrijwel zeker was hij ook eigenaar van de portretten van Schelte van Aysma, eveneens door H. Monsma geschilderd en die van Scheltina van Aysma, geschilderd door P. F. de la Croix. Deze laatste twee zijn in het bezit gekomen van de collectie van het Stedelijk Museum te Zwolle, dat helaas eind 2017 is opgeheven.

VIIIb. Jan Lauta van Aysma, ged. Nijmegen 26 aug. 1739, van 1762 tot 1771 schout van de heerlijkheid Princenhage, baljuw en rentmeester van de domeinen van de Oranjes te Hooge Zwaluwe bij Geertruidenberg, kerkmeester, schepen en heemraad van de heerlijkheid Batenburg, overl. Dinther 24 okt. 1815, tr. 1. Alphen (N.Br.) 13 mei 1761 Anna Maria Magdalena Cornelia van Gils, ged. Oosterhout 14 mei 1741, overl. Ravenstein 13 aug. 1803, dochter van Adriaan van Gils en Alida Pistorius; tr. 2. Maastricht (RK) 11 febr. 1806 Maria Anna Davé (ook: Dave), ged. Namen 5 april 1767, overl. Oss 16 april 1855, dochter van Maximiliaan Davé en Jeanne Hougardy.

Princenhage was tot 1942 een zelfstandige gemeente, sindsdien onderdeel van de stad Breda. Op de Haagsemarkt prijkt nog steeds een arduinstenen pomp. Deze werd in 1769 vervaardigd door de Bredase steenhouwer Guillaume Carrier. Op één

---

655 Raad van State 450 jaar; repertorium ('s-Gravenhage 1983) 190 (nr. 704).

656 *Kwartierstatenboek. Verzameling kwartierstaten bijeengebracht ter gelegenheid van de herdenking van het 75-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde* ('s-Gravenhage 1958) 97.

657 *Iconographia* nr. 1139.

658 *Iconographia* nr. 7711.

van de plinten van de pomp staan de letters A.A.L.V.A., die worden geïnterpreteerd als *Annae Animo Libens Vovit Aysma*. Dit zou betekenen dat de toenmalige schout Jan Lauta van Aysma de pomp heeft doen plaatsen ter herinnering aan zijn jonggestorven dochtertje Anna. Aysma zelf woonde in een herenhuis nabij de pomp, thans nr. 23.⁶⁵⁹ Jan ('baron Jan Lauta van Aytsma, een Hollandse jonker, die een baantje had bij de Generaliteit') had vanaf vermoedelijk 1774 een affaire met Wilhelmina ('Mientje') Slinkman, een dienstbode die bij de familie in huis woonde. Toen ze in 1775 in verwachting raakte werd ze elders ondergebracht. Later kreeg ze haar betrekking terug en in 1786, toen het gezin op kasteel Batenburg woonde, herhaalde de geschiedenis zich. In oktober van dat jaar bracht ze opnieuw een dochtertje ter wereld, ditmaal op kasteel Batenburg. Het kind overleed kort na de geboorte en werd heimelijk door de moeder op het kasteelterrein begraven. Maar haar zwangerschap was de omgeving natuurlijk niet ontgaan en er volgde gerechtelijk onderzoek. Wilhelmina werd door de rechtbank van Batenburg schuldig bevonden aan kindermoord en bij verstek veroordeeld tot levenslange verbanning uit Batenburg, met bedreiging van de doodstraf bij overtreding.

Tot zover was Jan Lauta van Aysma buiten schot gebleven, maar voor zijn omgeving, met name zijn vrouw en zijn bejaarde vader, zal het uitermate onaangenaam zijn geweest.

In 1791 kreeg de zaak een vervelend gevolg toen Wilhelmina, nu wonend te Nijmegen, een vordering van 770 gulden tegen hem instelde wegens bodeloos en 'gedane voorschotten'. De voorschotten waren de kosten van levensonderhoud van het eerste kind. De procedures sleepten zich eindeloos voort, van beide kanten werd flink met modder gegooid. Toen de Franse troepen eind 1794 binnenvielen hing de zaak nog en tot een uitspraak is het nooit gekomen.⁶⁶⁰

Kinderen uit het eerste huwelijk:

Bij K.B. van 9 mei 1825 nr. 64 werden de drie zonen Jacob, Hessel en Adriaan Lauta van Aysma erkend tot de Nederlandse adel te behoren.

1. Jhr. Jacob Lauta van Aysma, geb. Princenhage 10 dec. 1762, rentmeester van de Domeinen van de Hoge en Lage Zwaluwe, Klein Waspik en Twintighoven, overl. Hoge Zwaluwe 21 juni 1830, tr. Amsterdam 26 aug. 1804 Henderina Anna Walland, geb. Amsterdam 6 mei 1763, overl. Hoge Zwaluwe 16 dec. 1818, dochter van Jacobus Walland en Hendrina Klemmering.

---

659 Ontleend aan <https://wijkbladprincenhage.net>, dat weer steunt op enkele bijdragen van Fr. Brekelmans in het jaarboek *Taxandria* van 1935 en 1936. De pomp werd in 1936 gerestaureerd.

660 H. van Heijningen, *Batenburg. Eeuwenlang Twistappel* (Wijchen 1984), hst. 15 'Mientje van het Kasteel', p. 155-162.

*Wapen Lauta
van Aysma.
Tekening P.
Bultsma*

2. Adriana Alida Lauta van Aysma, geb. Princenhage 13 jan. 1765, overl. Oosterhout 16 maart 1832, tr. Thomas Gerardus van Alphen, procureur, geb. Dongen 10 nov. 1764, overl. Oosterhout 16 mei 1815, zoon van Coronet Jacobus François van Alphen en Anna Sem.
3. Horatius Lauta van Aysma, geb. Princenhage 24 mei 1767, luitenant, overl. Batenburg.
4. Anna Margarita, ged. Princenhage 4 juni 1769, begr. Princenhage 12 juli 1769.
5. Anna Margarita, ged. Princenhage 10 februari 1771.
6. Hessel, volgt IXa.
7. Jhr. Adriaan Hendrik Lauta van Aysma, geb. Batenburg 6 juli 1782, luitenant-ter-zee, later ambtenaar bij de Domeinen en het Amortisatiesyndicaat, overl. Breda 31 juli 1854, begraven Ginneken, tr. Amsterdam 28 juli 1813 Maria Haas (zich noemend: Dixon), ged. Rotterdam 15 maart 1787, overl. Amsterdam 30 juli 1838, dochter van Maria Haas.

Hij werd, tegelijk met zijn nichten Jannigje Cornelia en Anna Magdalena Cornelia Lauta van Aysma, aangenomen als lidmaat van de Ned. Herv. gemeente te Breda op attestatie d.d. 22 april 1841 van Amsterdam. Ze woonden samen te Breda in de Torenstraat, wijk C nr. 342. Hij liet zijn vermogen, bijna 60.000 gulden, na aan de kinderen van zijn broer Hessel, van wie hij ook de opvoeding had verzorgd (zie hierna, IXa).

Kind uit het tweede huwelijk:

8. Mathias, volgt IXb.

IXa. Jhr. Hessel Lauta van Aysma, geb. Kalkar 28 jan. 1775, ged. aldaar 12 febr. 1775, 1816 landbouwer te Veenendaal, 1817 te Amerongen, 1820 naar Renswoude, overl. ald. 6 dec. 1828; tr. Amerongen 1 febr. 1816 Jacoba Jansen (ook: Meertens, Meertense), ged. Amerongen 24 juni 1781, overl. Renswoude 9 april 1862, dochter van Jan Meertense en Jannigje van de Vendel; zij tr. 2. 1833 Jan van Lunteren.

Hessel liet aan onroerend goed na een hofstede, bestaande in een huizinge, hof, schuur en berg met 7,65 bunders bouw-, wei- en hooiland, gelegen onder Renswoude aan de Munnikenweg.⁶⁶¹ De kinderen bleven niet bij hun moeder, maar kwamen in huis bij hun oom Adriaan Hendrik Lauta van Aysma.

Kinderen:

1. Jacob, volgt Xa.
2. Jkvr. Jannigje Cornelia Lauta van Aysma, geb. Amerongen 20 maart 1820, overl. Utrecht 6 maart 1875, begr. ald.

Ze was ongehuwd en oefende geen beroep uit. Aangenomen als lidmaat van de Ned. Herv. gemeente te Breda met att. d.d. 22 april 1841 van Amsterdam. Zij en haar zuster woonden samen met hun oom Adriaan Hendrik Lauta van Aysma in de Torenstraat. Op 25 april 1862 vertrokken de zussen met att. naar Utrecht. Jannigje overleed daar in 1875 op het adres Ganzenmarkt F9. De zusters en hun broer erfden niet alleen het vermogen van oom Adriaan Hendrik, maar ook dat van diens oudere broer Jacob.

Het vermogen van Jannigje Cornelia, ongeveer fl. 80.000, werd door haar zuster geërfd, maar met de bepaling dat het na haar overlijden naar de Ned. Herv. diaconie van Renswoude moest gaan. Het vermogen van haar zus, ca. fl. 72.000, ging naar de diaconie van Veenendaal. De fondsen werden beheerd door beide diaconieën gezamenlijk. De opbrengsten werden besteed aan bejaardenzorg, met name aan het in 1880 gestichte Nederduitsch Hervormde Oude Mannen- en Vrouwengesticht te Veenendaal.

In de loop van de 20ste eeuw verkocht het stichtingsbestuur landerijen om daarmee nieuwbouw te financieren. Het grootste project was de bouw van een complex van 73 appartementen in 1980, bestemd voor hervormde bejaarden. Hiervoor moest geld worden geleend, de gemeente Veenendaal stond garant. In 1994 werd het complex overgedragen aan de kort daarvoor opgerichte Stichting Freule Lauta van Aysma. Door dubieuze leningen en een onvoorzichtige belegging in Canada raakte de stichting in opspraak: in 2002 bleek meer dan 9 miljoen dollar aan vermogen te zijn verdampt.⁶⁶² Om een lang verhaal kort

---

661 Utrechts Archief, Mem. van Successie 42 akte nr. 40 (foto 74) d.d. 20 mei 1829.

662 E. Wolleswinkel, 'Jannigje Lauta van Aysma (1820-1875) en Anna Lauta van Aysma (1822-1898), renteniersters en weldoensters', *Utrechtse biografieën/De Utrechtse Heuvelrug-Zuid* (Utrecht 2006) 81-85; S. van Alfen, *De Freule. Het verhaal van de verdwenen miljoenen* (Lelystad 2016).

te maken: uiteindelijk bleef de gemeente Veenendaal zitten met een strop van 6,5 miljoen euro.⁶⁶³ De verantwoordelijke wethouder moest aftreden, hij had namelijk verzuimd de borgstelling te herverzekeren. Wel is de financieel adviseur van de stichting veroordeeld tot betaling van 4,8 miljoen euro schadevergoeding, maar die was in 2004 failliet gegaan. Het stichtingsbestuur bleef bij dit alles buiten schot.⁶⁶⁴

3. Jkvr. Anna Magdalena Cornelia Lauta van Aysma, geb. Renswoude 16 mei 1822, overl. Utrecht, Twijnstraat 32, 6 sept. 1898, begr. ald. Anna was ongehuwd, zonder beroep, en woonde samen met haar oudere zuster, zie hierboven. Met haar stierf destijds de adellijke tak van het geslacht Lauta van Aysma uit, maar zie XIIIb.

IXb. Mathias Lauta van Aysma, ged. Dinther 3 juli 1808, overl. Leiden 27 maart 1872; tr. ald. 16 aug. 1848 Hendrica Catharina de Does, geb. Leiden 20 juni 1821, overl. Bloemendaal 4 jan. 1904, dochter van Hendrik de Does, boekbinder, en Johanna Fransijntje Koster.

Mathias woonde te Leiden, was sergeant in 1856, gravenmaker in 1872. Zijn weduwe was in 1879 naaister te Leiden.

Kind:

1. François Wilhelmus, volgt Xb.

Xa. Jhr. Jacob Lauta van Aysma, geb. Amerongen 14 okt. 1817, rijksontvanger te Oosthuizen, Barneveld, Kesteren, Opheusden en Wageningen, overl. Wageningen 9 mei 1881, tr. 1. Purmerend 24 juni 1847 Geertruida Anthonia Maria van Wetering, geb. Brakel 14 juni 1820, overl. Barneveld 19 aug. 1868, dochter van Anthonie van Wetering, predikant, en Elisabeth Koenrada Heringa; tr. 2. Barneveld 6 april 1870 Samuëla Bodde, geb. Abbenbroek 30 aug. 1825, overl. Bussum 1 juni 1917, weduwe van Richard Brem, dochter van Stephanus Bodde en Susanna Adolphina Hester Pilgrim.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Levenloze zoon, geb. Kesteren 9 dec. 1848.
2. Levenloze zoon, geb. Kesteren 9 febr. 1850.
3. Levenloze zoon, geb. Kesteren 25 maart 1851.
4. Zoon, geb. en overl. Kesteren 14 april 1852.
5. Levenloze dochter, geb. Kesteren 21 maart 1853.
6. Levenloze dochter, geb. Kesteren 31 mei 1854.
7. Levenloze zoon, geb. Opheusden 12 okt. 1855.

663 *De Rijnpost* 26 april 2022.

664 *De Gelderlander* 4 juli 2019.

8. Levenloze dochter, geb. Opheusden 24 aug. 1856.
9. Zoon, geb. en overl. Opheusden 26 dec. 1859.

Xb. François Wilhelmus Lauta van Aysma geb. Leiden 13 febr. 1853, overl. Utrecht 7 jan. 1944, tr. 1. Leiden 7 mei 1879 Cornelia Henrietta Geertruida Plattel, geb. Leiden 13 maart 1852, overl. Zeist 23 aug. 1920, wonende te Schiedam, dochter van Laurent Simon Plattel en Hendrika Vlinkervleugel; tr. 2. Driebergen 13 jan. 1921 Ytje Kingma, geb. Arum 1 febr. 1861, overl. Zeist 28 sept. 1935, dochter van Evert Jans Kingma en Riemke Jans Cornel.

François was van beroep timmerman, bouwkundige, koopman. In het bevolkingsregister van Amsterdam staat hij omstr. 1890 te boek als 'Aysma'.

Ingevolge vonnis van de arrondissementsrechtbank van Den Haag van 24 aug. 1894 wordt zijn naam 'van Aysma' in de trouwakte verbeterd in 'Lauta van Aysma'.

Kinderen:

1. Matthias Laurentius Simon, geb. 1881, volgt XIa.
2. Hendrika Catharina Geertruida Lauta van Aysma, geb. Amsterdam 18 juni 1882, overl. Zeist 10 dec. 1958, tr. Spaarndam 23 apr. 1908 Pieter Nicolaas Max, geb. Spaarndam 4 febr. 1880, ingenieur civiele techniek, buitengewoon hoogleraar Bandoeng, overl. Haarlem 13 juli 1968, zoon van Klaas Max en Guurtje Gorter.
3. Cornelia Henrietta Geertruida Lauta van Aysma, geb. Nieuwer-Amstel 5 aug. 1884, overl. Leeuwarden 18 juli 1921, tr. Haarlem 15 sept. 1910 Apolonius Elisa van Eldik Thieme, geb. Overveen 1 april 1879, griffier kantongerecht Schagen, kantonrechter Oostburg, overl. Oostburg 5 juli 1933, zoon van Peter Jan van Eldik Thieme en Johanna Cornelia Schuurman. Hij tr. 2. Oostburg 27 juni 1925 Henriette Louise van Kaathaven.
4. François Wilhelmus, geb. 1887, volgt XIb.
5. Johannes Henricus Louis Marie Lauta van Aysma, geb. Amsterdam 21 nov. 1890, overl. ald. 22 jan. 1892.
6. Hendricus Louis Alphonsus Marie Lauta van Aysma, geb. Amsterdam 3 dec. 1892, overl. ald. 26 febr. 1893.
7. Alphonsus Maria Joseph Lauta van Aysma, geb. Amsterdam 4 mei 1894, timmerman, overl. Driebergen-Rijsenburg 9 mei 1960, tr. Driebergen 2 dec. 1921 Janna van Doorn, geb. Driebergen 18 nov. 1897, overl. 27 febr. 1994, dochter van Gijsbertus Martinus van Doorn en Elisabeth van Doorn.

XIa. Matthias Laurentius Simon Lauta van Aysma, geb. Haarlem 24 april 1881, overl. 's-Hertogenbosch 18 mei 1953, tr. Klaten (Ned. Indië) 24 nov. 1911 Lammerdina Johanna Hoogkamp, geb. Rheden 4 jan. 1886, overl.

's-Gravenhage 27 aug. 1965, dochter van Jacob Hoogkamp, arbeider, en Berendina van Zadelhoff.

Kinderen:

1. Cornelia Hendrika Lauta van Aysma, geb. Balikpapan (Ned. Indië), tr. 1. Yves Henri Mulder, geb. Maastricht 28 dec. 1914, overl. Merauke (Ned. Nieuw Guinea) 19 nov. 1944, kapitein-vlieger bij het KNIL, zoon van Henri Mulder en Germaine Marie Alphonsine Rose; tr. 2. New York City 6 juli 1956 Archibald Claflin Matteson jr., geb. Rhode Island 19 febr. 1912, overl. San Luis Obispo (Californië) 11 mei 1983, zoon van Archibald Claflin Matteson sr. en Alys McCreery.

Yves was kapitein-vlieger; hij is overleden tijdens actieve dienst boven Ned. Nieuw Guinea. Zijn vliegtuig stortte neer tijdens het bombardement van Merauke.

2. Johanna Fransisca Brigitta, geb. 1917, volgt XIIa.

XIb. François Wilhelmus Lauta van Aysma, geb. Nieuwer-Amstel 12 okt. 1887, overl. Sittard 17 april 1971, begr. aldaar, tr. Leiden 10 nov. 1913 Elisabeth Cornelia Maria Dingjan, geb. Leiden 12 okt. 1890, overl. Sittard 28 jan. 1967, dochter van Gerardus Johannes Dingjan en Maria Anna Josephina Celestina Sciarone.

François Wilhelmus was koopman, 1913 bouwkundige; hij heeft gewoond te Schiedam, Sloten en Sittard.

Op 17 dec. 1931 werd hij in staat van faillissement verklaard door de rechtbank te Maastricht. In 1935 had hij een filiaal, 'De Lelie' genaamd, te Sittard.

Kinderen:

1. Cornelia Henrietta Geertruida Lauta van Aysma, geb. Schiedam 17 aug. 1914, overl. Sittard 2 juni 1993, tr. Sittard 25 aug. 1939 Herman Joseph Rulkens, geb. Sittard 12 okt. 1912, overl. Sittard 13 aug. 1978, zoon van Mathias Rulkens en Sophia Franzen. Woonden te Sittard.
2. Gerardus Johannes, volgt XIIb.
3. Johanna Wilhelmina Elisabeth Lauta van Aysma, geb. Sittard 1 juli 1923, tr. 27 juli 1949 F.H.G. Wijnen, zoon van Lambert Wijnen en Henriëtte Cuypers. Woonden te Sittard.
4. Elisabeth Maria Cornelia Lauta van Aysma, geb. Sittard 6 maart 1928, overl. Sittard 16 dec. 1996, tr. Sittard 30 aug. 1955 Charles Caspar Marie Gerard Eijck, geb. Amby 31 maart 1929, overl. Sittard 14 nov. 1977, zoon van Caspar Jozef Eijck en Anna Hubertina Maria Bröcheler.

Woonden te Sittard. Amby was een Limburgse gemeente die in 1970 werd samengevoegd met Maastricht.

5. Elisabeth Theresia Jacoba Lauta van Aysma, geb. Sittard 27 sept.

1931, overl. Geleen 6 okt. 2008, tr. 26 juli 1955 Paul Cox, geb. Heerlen 18 nov. 1929, overl. Sittard 27 okt. 1992.

XIIa. Johanna Fransisca Brigitta Lauta van Aysma, geb. Majong (Ned. Indië) 8 okt. 1917, overl. Noorden 16 dec. 1992, tr. Batavia 25 nov. 1946 (gesch. 's-Gravenhage 22 mei 1975) Paulus Johannes Verwijs, geb. 's-Gravenhage 4 sept. 1914, overl. Spanga 9 jun. 1976, zoon van Johannes Cornelis Verwijs en Willempje den Ouden.

Paulus was ambtenaar bij diverse ministeries en Johanna was onderwijzeres. Woonden in Ned. Indië, op Schiermonnikoog, weer Ned. Indië en 's-Gravenhage.

Kinderen:

1. Willempje Johanna, geb. 1948, volgt XIIIa.
2. Pauline Jeanette Lauta van Aysma, geb. Djatinegara (Ned. Indië) 22 aug. 1950, overl. Dreux (Frankrijk, Eure et Loire) 7 juli 2013, gecremeerd Mainviller (Frankrijk), tr. Mereglise (Frankrijk) 30 juli 1994 Joel Michel Claude Ridet, geb. Illiers (Frankrijk, Eure et Loire) 5 dec. 1950, overl. Orleans (Frankrijk, Loiret) 3 okt. 2003, zoon van Leon Adrien Ridet en Marguerite Simonne Ratier.

Pauline was van beroep docent Engels, vertaalster en woonde te Mereglise in Frankrijk. Bij K.B. van 5 aug. 2000 kreeg ze, samen met haar zus, toestemming om haar achternaam wijzigen in Lauta van Aysma.

Joel was van beroep garagehouder.

3. André Verwijs, geb. 's-Gravenhage 29 apr. 1953.

XIIb. Gerardus Johannes Lauta van Aysma, geb. Schiedam 24 nov. 1915, overl. Sittard 6 nov. 2012, tr. Sittard 6 apr. 1944 Maria Hubertina Leonarda Geurts, geb. Sittard 16 nov. 1919, overl. Sittard 3 aug. 2004, dochter van Jan Gerard Geurts en Anna Maria Jacobina Claessen.

Zij woonden te Sittard en Valkenburg. Hij plaatste zich in 1935 op een 1500m-loop als nr. 1 bij een wedstrijd van A.V.L. Lindenheuvel.

Kinderen:

1. François Antonius Gemma, geb. 1945, volgt XIIIb.
2. Elisabeth Gerarda Maria Gemma Lauta van Aysma, geb. Geleen 21 apr. 1946, tr. 18 dec. 1970 Henk Breukhoven, van wie ze scheidde. Ze woont te Maastricht.
3. Nelly Lauta van Aysma, geb. omstreeks 1949, tr. Pierre Simons, zoon van Frans Simons en Elisabeth Raeven.

XIIIa. Willempje Johanna (Winkie) Lauta van Aysma, geb. Schiermonnikoog 23 sept. 1948, tr. Jacques Soyer; gescheiden.

Winkie is van beroep docent rechten Hogeschool van Utrecht geweest.

Naamswijziging bij K.B. van 5 aug. 2000.

Kind:

1. Laurentia Brigitta Wilhelmina, geb.1985, volgt XIVa.

XIIIb. François (Frans) Antonius Gemma Lauta van Aysma, geb. Geleen 26 febr. 1945, tr. Valkenburg 16 okt. 1968 (gesch. 12 juli 1971) Elisabeth Maria Josephina Gerarda Jacobs, geb. Maastricht 14 jul. 1951, dochter van Jan Jacobs en Mia Linkens.

Hij was werkzaam in de grafische industrie, woonde te Valkenburg en Apeldoorn.

Via een DNA-onderzoek kon een 100% match worden aangetoond tussen Frans en kolonel Schelte van Aysma (1578-1637), die overigens geen voorouder van hem was.

Frans z'n voorouders hadden echter niet de titel jonkheer, omdat hun voorvader Mathias Lauta van Aysma in 1825 nog minderjarig was. Zijn drie oudere halfbroers werden dat jaar wel ingeschreven bij de Hoge Raad van Adel, en ontvingen het predikaat jonkheer.

De tak van de halfbroers stierf in 1898 uit, maar de niet-geadelde tak bleef tot op de dag van vandaag voortbestaan. Dit was voor André A. Buwalda reden om een verzoek tot adelserkenning namens Frans bij de koning in te dienen. Op 8 maart 2022 werd het Koninklijk Besluit ondertekend, waarbij de adeldom van Frans daadwerkelijk werd erkend, onder het gebruikelijke voorbehoud, dat eerst inschrijving van het adelsdiploma bij de Hoge Raad van Adel moest plaatsvinden.

Op 26 september 2022 werd het diploma feestelijk uitgereikt aan jonkheer Frans Lauta van Aysma, waarbij ook zijn enige dochter Miranda jonkvrouw werd.

Bij de uitreiking adelsdiploma. V.l.n.r. John Töpfer, directeur Stichting Adel in Nederland, André Buwalda, jhr. Frans Lauta van Aysma, jkvr. Miranda Lauta van Aysma, jhr. mr. Dolph Boddaert, lid Raad van Advies van de Stichting Adel in Nederland en Diane de Wilde. Foto jkvr. Marjolein van Panhuys. Met dank aan de Hoge Raad van Adel

Kind:

1. Miranda Gerarda Elisabeth Fransisca Lauta van Aysma, geb. Valkenburg a/d Geul 3 april 1969, tr. Kerkrade 18 jun. 1993 Hendrikus Johannes Raaymakers, geb. Heerlen 7 jan. 1965, zoon van Jan Raaymakers en Anna Catharina Schoeller. Ze wonen te Kerkrade.

XIVa. Laurentia Brigitta Wilhelmina (Laura) Lauta van Aysma, geb. Woerden 1 okt. 1985, tr. Heemstede 7 juli 2021 Kaspar Schlebusch, geb. Doetinchem 31 maart 1983.

Laura is van beroep biomusicoloog. Ze kreeg bij K.B. van 24 aug. 2001 toestemming om haar familienaam te laten wijzigen in Lauta van Aysma.

Kaspar is data scientist bij Siemens Energy.

Kind:

1. Tiuri Johannes Mattia Lauta van Aysma, geb. Amstelveen 14 dec. 2021.

Niet aan te sluiten

Te Amsterdam heeft een familie Aysma gewoond waarvan we hier een ietwat fragmentarische genealogie geven.

I. Claes Jelisz (Gillisz) Aysma, begr. Amsterdam 15 mei 1659, tr. (voor) 1636 Aeltjen Otten.

Aeltjen Otten, weduwe van Claes Gillisz Aysma, te Amsterdam betuigt op 30 sept. 1660 instemming met het huwelijk van zoon Johannes Aysma, jongeman, met Alettha van Hussen, jongedochter.⁶⁶⁵

Uit dit huwelijk:

Johannes Aysma, volgt II.

II. Johannes Aysma, ged. Amsterdam 4 dec. 1636, predikant te Kudelstaart 1660, afgezet 1677, verhuist naar Amsterdam, begr. ald. 9 okt. 1693, tr. 1. Utrecht 7 okt. 1660 Aletta van Hussen, begr. Utrecht 21 mei 1666, dochter van Evert van Hussen en Catharina van Dusseldorp; tr. 2. Amersfoort 26 okt. 1669 Maria Gabry, ged. Amsterdam 23 okt. 1644, begr. ald. 18 okt. 1719, dochter van Charles Gabry en Maria Walens.

Bij de doop van Johannes zijn Giert Sieuwers en Cristoffel Jansz getuigen.

Bij beide huwelijken toont Johannes attestatie van Kudelstaart.

Joannes Aysma heeft twee omvangrijke theologische werken op zijn naam staan: *Spiegel der Sibyllen, van vierderley vertooningen: uyt dewelke, wegens de daar in schijnende stralen van het klare goddelijke licht, een heerlijke weerschijn des throons der majesteyt in de hemelen, en een helderblinkende glans der zaligmakende waarhey, op verscheyde wyse, voor allerley aanschouwers, over den gantschen aardbodem, krachtiglijk schittert* (Amsterdam 1685²) en *Het rijk der goden, onder den eenige waare God, in veel heerlyke vertooningen van Goddelijke bewijsen, naturelijke speculatiën, politijke bedenkingen, aanmerkelyke geschiedenissen, soete poezyen, sinrijke verbeeldingen, insonderheid der elementen en der voornaamste goden: volgens derselver letterkundige benaamingen en beduydingen, alsmede reedelyke, zeedige en grondige toepassingen als op een toneel niet min vermakelyk als stichtelyk bedoelt en voortgebracht* (Amsterdam 1686²).

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Nicolaes, volgt IIIa.

Kinderen uit het tweede huwelijk (volgorde niet geheel zeker):

2. Maria Aysma, van Amstelveen, tr. Baambrugge 10 sept. 1699
Jacobus Vriends, chirurgijn ald., zoon van Coenraad Vriends, schrijfmeester, schoolmeester en glaskoper te Amsterdam.

3. Johannes Aysma, volgt IIIb.

4. Samuel, ged. Amsterdam 4 juni 1681, tweeling met

---

665 GA Amsterdam, notar. archief 5075/3165 akte 42883.

5. Harina, ged. Amsterdam 4 juni 1681, beiden jong overleden.
6. Carel, ged. Amsterdam 13 nov. 1682.
7. Pieter Aysma, overl. Ambon 29 dec. 1717.
Pieter neemt 23 jan. 1714 dienst als adelborst bij de VOC, kamer Amsterdam. Hij verblijft enkele jaren 'in Amboina' en overlijdt daar 29 dec. 1717 zonder testament na te laten. Op 18 mei 1722 wordt het tegoed van Pieter door de VOC uitgekeerd, t.w. 26-8-8 cg. De erfgenamen zijn z'n broer Johannes, die voor ontvangst tekent, mede namens zijn zuster Maria en het niet genoemde kind van zijn halfbroer aan vaderszijde.⁶⁶⁶
8. Sara Aysma, ged. Amsterdam 20 juli 1685, overl. ca. 1704, tr. Mijdrecht 4 maart 1703 Cornelis Hoefacker, ged. Mijdrecht 29 sept. 1675, zoon van Albert Marcelisz Hoefacker en Marritgen Cornelis Stuijver; hij tr. 2. ald. 21 juni 1705 Neeltje Jans Buijs.

IIIa. Nicolaes Aysma, zeeman, overl. ca. 1707, tr. (otr. Amsterdam 23 nov. 1697) Maria Marschal, ged. Amsterdam 28 febr. 1666, dochter van Jacobus Mareschal en Maria Beelt.

Op 8 febr. 1669 maakt Maria Beelt, vrouw van Jacob Marischael, haar testament.⁶⁶⁷ Erfgenaam wordt haar dochter Maria Marischael en eventuele latere kinderen.

Niclaas Aysma neemt 15 dec. 1700 dienst bij de VOC, kamer Amsterdam, als derde stuurman, voor een gage van 26 cg. per maand. Zijn vrouw Maria Marsial mag drie keer per jaar een maandsalaris ophalen. Op 15 dec. 1704 is hij terug en tekent voor uitbetaling van zijn tegoed, 677-11-15 cg.⁶⁶⁸

In 1708 verkoopt Maria Marchal, weduwe van Nicolaes Aysma, aan Govert Smith voor 300 gulden haar bed, spiegel, porcelein etc. dat zij vervolgens in bruikleen krijgt.⁶⁶⁹ Govert Smith was man van Maria Beelt, dochter van Isaack Beelt en Judith Delcourt.⁶⁷⁰

Kinderen:

1. Johannes, ged. Amsterdam 10 maart 1700.
2. Johannes, ged. Amsterdam 15 febr. 1701.
3. Johannes Aysma, volgt IVa.

666 Database Opvarenden VOC. Origineel in Nat. Archief, Toegang 1.04.02, inv.nr. 5657.

667 GA Amsterdam, notar. archief 5075/2366 akte 218712.

668 Nat. Archief, Database Opvarenden VOC. Er was een premie boven zijn gage wegens een snelle overtocht.

669 GA Amsterdam, notar. archief 5075/7531 akte 565796.

670 Idem 5075/6932 akte 107772.

IIIb. Johannes Aysma, geb. ca. 1673, begr. Amsterdam 8 okt. 1733, tr. Geertruy (Giertie) Fruijt, geb. ca. 1677, begr. Amsterdam 13 aug. 1735.

In 1710 getuigenverklaring van o.a. Johannes Eijsma (hij tekent Aijisma), 37 jaar, en Geertruijd Fruijt, 33, aan de Overtoomseweg inzake verstraagd timmerwerk.⁶⁷¹

1739: Dirk Orsagen contra Johannes Aysma.⁶⁷² Bij scheiding van de nalatenschap van (schoon)moeder Giertie Fruijt, weduwe van Johannes Aitsma, op 27 maart 1739 was aan Johannes huis en erf op Wittenburgh toegefallen bij de ingang van Dirks 'cattoendrukkerij'. Johannes had het traliewerk tussen beider percelen weggebroken, Dirk eist nu dat hij dit weer herstelt.

Kinderen:

1. Maria, ged. Amsterdam 11 okt. 1699.
2. Maria, ged. Amsterdam 5 nov. 1700.
3. Pieterella Aysma, ged. Amsterdam 5 nov. 1700, tr. (otr. Amsterdam 24 jan. 1727) Dirck van Orssagen, geb. 1700, katoendrukker, zoon van Jacob van Orssagen. Hij tr. 2. (otr. Amsterdam 18 sept. 1739) Barbara de Bree.

In 1745 verkoopt Dirk van Orsagen die ingevolge mutueel testament van 1 febr. 1731 erfgenaam is van Petronella Aitsma een katoendrukkerij c.a. op Wittenburg aan Rutgert Cramer voor 4500 gulden. Het pand was in 1727 aangekocht door Johannes Aitsma en ingevolge testament van 1 mei 1717 aan Giertje Fruyt, moeder van Petronella, gekomen.⁶⁷³

4. Joannes, ged. Amsterdam 23 aug. 1702.
5. Johannes, ged. Amsterdam 28 mei 1704.
6. Johannes, ged. Amsterdam 1 nov. 1705.
7. Maria Aysma, geb. 1707, begr. Amsterdam 16 nov. 1726, tr. (otr. Amsterdam 28 dec. 1725) Hendrik Lampe, geb. 1704, begr. Amsterdam 1 dec. 1726.
8. Johannes, ged. Amsterdam 31 okt. 1708.
9. Johannes, ged. Amsterdam 10 jan. 1710.
10. Pieter, ged. Amsterdam 25 april 1711.
11. Johannes, volgt IVb.

IVa. Johannes Aysma, ged. Amsterdam 20 okt. 1705, tr. 1. (otr. Amsterdam 9 april 1734) Marritje Jurriaans, geb. circa 1705, dochter van Juriaen Andries en Marritje Jans; tr. 2. (otr. Amsterdam 30 aug. 1748) Harmijntje Melis, van Haarlem, begr. Amsterdam 6 jan. 1765, wed. van 1. Gijsbert Hatterman en 2. Christoffel Lange.

---

671 GA Amsterdam, notar. archief 5075/7499 akte 283593.

672 GA Amsterdam, notar. archief 5075/11074 akte 187914.

673 GA Amsterdam, rechterlijk archief 5062/119 257.

Hij is in 1734 28 jaar, bijgestaan door zijn moeder Maria Marsal, zij 29 jaar, gesterkt met haar moeder Marritje Jans. Bruid en bruidegom wonen beiden op Kattenburg. Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Jurriaan, volgt V.
2. Nicolaas, ged. Amsterdam 30 okt. 1746.

IVb. Johannes Aysma, ged. Amsterdam 21 sept. 1718, begr. ald. 9 nov. 1773, tr. (otr. Amsterdam 7 nov. 1738) Anna Maria de Roode, ged. Amsterdam 21 okt. 1718, dochter van Wessel de Roode en Maria Anna Rijke(n).

Bij de ondertrouw woont de bruidegom op Kattenburg, ouders overleden; de bruid woont in de Vinkebuurt, geassisteerd door haar moeder Maria Anna Rijken.

In 1738 wordt het huwelijkscontract opgemaakt van Johannes Aysma, bijgestaan door zijn voogden Hendrik van Essen en Philypus van den Land, en Anna Maria de Rode, dochter van Maria Anna Rijke.⁶⁷⁴

Op 17 okt. 1740 machtigt Johannes Aysma, 'zich gereet makend' om als matroos in dienst van de VOC naar Batavia te vertrekken, zijn vrouw Anna Maria de Rode om al zijn zaken waar te nemen.⁶⁷⁵ Zijn naam hebben we niet gevonden in de database Opvarenden VOC.

In 1741 verkoopt Anna Maria de Rode, vrouw en gemachtigde van Johannes Aysma, aan Jan Kop huis en erf op Wittenburg voor 3200 gulden.⁶⁷⁶

Kinderen:

1. Johannes, ged. Amsterdam 26 nov. 1739.
2. Johannes, ged. Amsterdam 18 juni 1741.

V. Jurriaan Aysma, geb. 1742, stuurman, overl. Batavia 4 aug. 1790, tr. (otr. Amsterdam 8 juli 1774) Maria Tijlaar, naaister te Amsterdam (1815), dochter van Jan Tijlaar en Regina de Roos.

In 1758 maakt Jurriaan als scheepsjongen zijn eerste reis voor de VOC naar Kaap de Goede Hoop en terug. Hij verdient 5 gulden per maand. Vanaf 1767 maakt hij niet minder dan zes reizen naar Ned. Oost-Indië. Hij klimt op via konstabelsmaat en derde stuurman (32 gld. per maand) naar opperstuurman (48 gld p/m.) Van zijn laatste reis keert hij niet terug, hij sterft 4 aug. 1790 te Batavia.⁶⁷⁷

Kinderen:

1. Johannes Aysma, ged. Amsterdam 11 juni 1775, begr. ald. 4 dec. 1778.
2. Regina Johanna Aysma, ged. Amsterdam 17 nov. 1776, overl. voor 1840, tr. 1. Amsterdam 11 dec. 1807 Hendrik Willem Blaauwpaart, ged. Amsterdam 10 maart 1782, zoon van Harmanus Blaauwpaart

---

674 GA Amsterdam, notar. archief 5075/11072 akte 180189.

675 GA Amsterdam, notar. archief 5075/10703.

676 GA Amsterdam, notar. archief 5075/11083 akte 192336.

677 Nat. Archief, Database Opvarenden VOC.

en Geertruij Liskalyet; tr. 2. Amsterdam 14 juni 1815 Johan Friedrik Christiaan Viegeman, geb. Amsterdam 1792, strijkijzermaker, zoon van Heinrich Viegeman en Dorothea Meijer.

Van de vader van de bruid wordt gemeld dat hij sinds vele jaren absent is.

3. Steyntje Aysma, ged. Amsterdam 1 april 1781, tr. Amsterdam 28 febr. 1821 Jacob Steenhouwer, ged. Amsterdam 3 febr. 1797, kleermakersknecht, later werkman, overl. voor 1845, zoon van Lambertus Steenhouwer en Marija Berkenpas.
4. Hendrik Aysma, ged. Amsterdam 2 okt. 1785.
5. Johanna Catharina Aysma, ged. Amsterdam 2 okt. 1785.
6. Johanna Hendrica Aysma, ged. Amsterdam 20 april 1788.

In Dokkum treffen we de zusters Sibilla en Gretske Clases Aysma aan; zie ook Vd.2. Ze zijn dochters van Claes Jansen, die in 1630 van Hichtum naar Bolsward verhuisde.

In 1645 wordt Sioucke Siouckes te Beetgum vermeld als oom van Gretske Clases. Deze Sioucke was eigenaar van Klein Aysma te Dijksterhuizen, maar een familierelatie blijkt vooralsnog niet aan te tonen. Het ziet er wel naar uit dat de zussen hun naam hebben ontleend aan deze sate Klein Aysma.

Sioucke Siouckes Isma, te Beetgum (1632, maart 1645), Franeker (mei 1645), tot 1646 eigenaar van Cleyn Aeysma, overl. Franeker 1658, zoon van Sioucke N. en Jeltie Hessels, tr. (voor) 1605 Jetske Wybes, overl. 1649/1657. Op 3 maart 1645 wordt Egbert Anis, houtkoper te Dokkum, geautoriseerd tot *curator ad litis* over Gretske Claesedr, om te procederen tegen Sioucke Siouckes te Beetgum, haar oom.⁶⁷⁸ Het betreft de 'spieringe' van de verkoop van land, de zaak loopt bij het Hof van Friesland.

Op 17 febr. 1646 eerste proclamatie van de koop door Siuerdt Sybrens Heslinga en Maertien Gerrysdr in Boerumerlandt en Hans Sybrens Heslinga en Pietrick Diueredr van de heerlijke sate 'Cleyn Aeysma' te Dijksterhuizen van ca. 86 pm van Sioucke Siouckes Isma en Jetske Wybedr voor 20.880 gg.⁶⁷⁹

Sioucke Siouckes, geboortig van Franeker, wordt aldaar burger 30 juni 1648.

678 DOK 101 op datum.

679 MEN 14 192v; vgl. MEN 15 268v (54 pm in 1648 op redemptie verkocht).

Op 12 febr. 1649 testeren Syouke Syoukes en Jetske Wybes te Franeker.⁶⁸⁰ Ze hebben drie kinderen: Syouke, Johannes en Foeckjen. De moeder Jeltie Hessels van Syouke senior leeft nog en woont met haar dienstmaagd bij hen in huis. Ze betaalt wel 180 gg. per jaar kostgeld en gebruikt haar eigen beddegoed. De kinderen hebben bij hun huwelijk ieder 4000 gg. meegekregen.

Op 9 febr. 1657 maakt Syoucke Syoukes te Franeker een codicil,⁶⁸¹ als aanvulling op het testament van 12 febr. 1649. Dan zijn dochter Foeckie, zoon Johannes, en de kinderen Jeltie en Jetzke van de overleden zoon Sioucke nog in leven. Hans Jansen Brouwer is weduwnaar van diens dochter Antie Siouckes. 1658: Fedde Tyeerds en Hans Janssen zijn (n. ux.) mede-erfgenamen.⁶⁸²

Uit dit huwelijk:

1. Syouke Syoukes, overl. 1649/57, tr. gerecht Hennaarderadeel 5 febr. 1630 Rints Jetzesdr, geb. 1614, van Welsrijp, dochter van Jetze Tyaerdtz.

Syoucke was bij huwelijk van Dijksterburen, in 1642 wonen hij en Rints te Midlum.⁶⁸³

In 1657 koopt Sioucke Siouckes te Franeker, grootvader van de kinderen van Sioucke Siouckes en Rinske Jetses, voor 100 carg. een kamer te Winsum.⁶⁸⁴

Kinderen: Antie (tr. Hans Jans Brouwer),⁶⁸⁵ Jeltie en Jetske.

2. Johannes Siouckes, van Beetgum, boer op Roordasate te Tzummarum, later burger te Harlingen, tr. 1. (otr. Tzummarum 16 juni 1639) Setske Rintsedr Roorda;⁶⁸⁶ tr. 2. stadhuis Harlingen 25 april 1646 Hylck Jans, dan beiden van Harlingen. Nageslacht Ysma.
3. Foeckjen Siouckedr, van Beetgum, tr. Leeuwarden 28 juni 1644 Fedde Tiaerds, van Harlingen, ged. ald. 25 dec. 1617, zoon van Tiaerdt Feddesz en Ricxt Haenties.

I. Claes Jansen, geb. te Hichtum, op belijdenis gedoopt Burgwerd c.a. 25 dec. 1624, tr. Bauck Taeckedr.

Claes Jans zal in Hichtum ongetwijfeld een man van betekenis zijn geweest, wellicht was hij kerkvoogd. Zijn naam staat met o.a. die van Taco van Aysma op de grote kerkklok (1623) van Hichtum.⁶⁸⁷

---

680 FRR 124 227, 230.

681 FRR 124 231; 228 = idem.

682 FRR 124 224.

683 BH 153, 329.

684 BAA 65 69.

685 FRR 231 135.

686 Voor haar familie zie Gen. Jierb. 1984 60.

687 Fuve nr. 2797.

Hij en Bauck worden 31 juli 1630 met attestatie te Bolsward aangenomen als lidmaten en ze wonen dan op de Grote Dijlacker.

Kinderen (o.a.):

1. Sibbeltje/Sibilla, volgt IIa.
2. Take, ged. Burgwerd c.a. maart 1626, jong overl.
3. Grets/Gretske, volgt IIb.
4. ? Ittjen, ged. Bolsward 18 juli 1633.

IIa. Sibbeltje Clases Aysma, geb. [Hichtum ca. 1614] (volgens ondertrouw geboren te Bolsward), tr. (otr. stadhuis Dokkum 25 mei 1633) Egbert Anes Idtskema, geb. Dokkum, houtkoper te Dokkum, overl. [aldaar] 1673, zoon van Ane Jackles en Lieuck Egberts;⁶⁸⁸ hij tr. 2. Dokkum 19 dec. 1651 Trijntje Beerns Crab. Sibbeltie Clases, huisvrouw van Egbert Anes, wonend op de Grote Dijlacker, doet nov. 1633 belijdenis te Bolsward.

Egbert wordt burger van Dokkum 21 dec. 1638; vermeld als burgervaan-drig 1641, 1642; vroedsman van Dokkum 7 mei 1646; burgemeester 1649, 1661, 1669; volmacht ten landdage 1648; gedeputeerde voor de steden 17 febr. 1648; is in die functie ook 'commissaris tot de reparatiën van de Doccumer sijll' (1649) en inspecteur van vele andere openbare werken.⁶⁸⁹

Kinderen:

1. Lieuckie, geb. 1637.
2. Sara, ged. Dokkum 17 april 1641.
3. Bauckien, ged. Dokkum 14 mei 1643.
4. Sybilla Sara. ged. Dokkum 5 nov. 1648, tr. Dominicus Langwaert, zie Vd.

Op 10 febr. 1652 wordt oom Nicolaus Radbodus geautoriseerd als *curator ad actum divisionis* over Lieuck en Sybilla Sara.

IIb. Grets/Gretske Clases Aysma, geb. Hichtum, ged. Burgwerd cum annexis 22 juni 1628, overl. 28 april 1692, begr. Dokkum, tr. (otr. stadhuis Dokkum 4 nov. 1648) dr. Nicolaus Radbodus, geb. Holwerd, secretaris van Dokkum 1661-1678/79, zoon van Bodes Claesz, boer te Holwerd op Monnickhuys,⁶⁹⁰ en Siouck Douwesdr.

Op 3 maart 1645 wordt Egbert Anis, houtkoper te Dokkum, geautoriseerd tot *curator ad litis* over Gretske Claesdr, om te procederen tegen Sioucke Siouckes te Beetgum,

---

688 DOK 100 27 d.d. 22 mei 1619; de moeder is hertrouwd met Dirck Theunisz.

689 Zo blijkt uit diverse betalingsordonnanties, te vinden via AlleFriezen.

690 WED 78 211 (1615). Hij gebruikt in 1606 niet minder dan 185 pm land van klooster Claercamp. Kleasterrekken 1606/1607 nr. 267. Hij is dus een echt grote boer.

haar oom.⁶⁹¹ Het betreft de 'spieringe' van de verkoop van land, de zaak loopt bij het Hof van Friesland.

Nicolaus Radbodus werd burger van Dokkum 5 maart 1647, afkomstig van Holwerd. Geïmmatriculeerd als advocaat voor het Hof van Friesland 30 juni 1646; 1661 volmacht voor Dokkum naar de landdag en meteen afgevaardigde ter Staten-Generaal voor de Steden.

Op mpaginae staat een naamlijst van H. Sannes inz. secretarissen van steden; citaat hieruit: 1661, 22 april werd de burgemeester dr. Nicolaus Radbodus tot secr. gekozen (Resol.bk. 565); hij zal uit dankbaarheid 3500 car.gl. betalen aan de stad en 1000 car. gl. aan de armen. Hij was in 1678 nog secretaris en overleed voor 1680.

Op haar grafzerk staat dat ze is begraven met dertien kinderen.⁶⁹² Vermoedelijk is dr. Nicolaus Radbodus, die zijn vader opvolgde als secretaris, het enige kind dat in leven is gebleven.

Anthon Aysma, uit Minden, neemt 8 juli 1721 dienst als soldaat bij de VOC, kamer Amsterdam; na repatriëring monstert hij 13 juni 1728 af en neemt hij 29 dito zijn tegoed van ruim 127 cg. in ontvangst.⁶⁹³

Harke Sybolts Aysma, 1585 burgerhopman van Leeuwarden.

.....
691 DOK 101 op datum.

692 Fuve nr. 1138.

693 Nat. Archief, Database Opvarenden VOC.

Bijlage 1

Tiedt Aysma, (veronderstelde) dochter van Hessel Aysma (Ia) en Tyall Fons, tr. Menne N.

Kind:

1. Taecke Mennes, 1543 genoemd als belender te Berlikum en Minnertsga,⁶⁹⁴ tr. N.N.

In 1528 procederen Kempo Siericxz en Hottyte en Schelte Aesuma als voogden over Take Mynnez tegen Renick van Gerbranda als volmacht van heer Johannes, pastoor te Harlingen, en Doecke Hesseling als voogden over de weeskinderen van Aeloff Groestera.⁶⁹⁵

Kinderen:

Op 16 juli 1560 testeert Yd Grouwstra, non in het klooster van Sion, en maakt de volgende kinderen tot erfgenaam:⁶⁹⁶

- a. Minne Taeckez Scheltinga, vermeld 1562 te Berlikum, 1582-1588 te Hommerts.⁶⁹⁷

‘... dat Minne Takes Scheltinga den 19 febr. 1593 omtrent half 3 uren na noen is gestorven, bijsitter des Gerechts van Wijmbr., mijn beminde vader, ende leyt in de Hommertse kerck begraven, wiens ziel in den vrede des heeren ruste. In 1595 stierf zijn echtgenoot Trijn Aukes. Er waren twee kinderen, waarvan de zoon Taco huwde met Pytke Lieuwes van Bergum, uit welk huwelijk 3 zoons en 5 dochters zijn geboren, in het kalenderarium nader vermeld’.⁶⁹⁸

In 1616 kopen Taecke Minnes Scheltinga, apotheker te Leeuwarden, en Pytke Wytse dr met Hessel Minnes Scheltinga en Rixt Annedr te Minnertsga circa 2 pm, genaamd Scheltinga steede, te Minnertsga van Wytse Scheltinga te Leeuwarden.⁶⁹⁹

- b. Lyeuwe Taeckez, overl. voor/in 1562. Heeft kinderen nagelaten.
- c. Wybe Taeckez Scheltinga, 1562 te Minnertsga. Nageslacht.⁷⁰⁰
- d. Lolck Taeckedr, tr. Heero Hottingha, in 1562 el.

In november 1562 wordt geprocedeerd tussen Heero Hottingha namens zijn huisvrouw Lolcke Taeckedr, enerzijds, en Minne Taeckez

---

694 BB 636, 680.

695 HvF 16480 229.

696 Protocol Cleuting nr. 273.

697 FK 421.

698 Van Borssum Waalkes, DVF 14 (1881); vgl. J. Hepkema, *Langs straten en wegen*, 243.

699 BAR 83 42v.

700 HvF 16487 528.

- te Berlikum, voor zich, als momber over de weeskinderen van Liewe Taeckez en voor mede-voormond Tzalingh Sitthiez, en Wybe Taeckez te Minnertsga, anderzijds, waarbij commissarissen worden gesteld.⁷⁰¹
- e. Syts Taeckedr, kennelijk voor/in 1562 zonder nageslacht overleden.

Bijlage 2

Jel Lauta, dochter van Schelte Lauta (Ib) en Bauck, overl. eind 1562, tr. 1. Syuert Hoppers; tr. 2. voor 1546 Goslick Hiddema, geb. 1520, overl. 16 april 1593, begr. Wier.

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Schelte Hoppers, overl. in/na 1582.

Op 13 juni 1563 wordt te Brussel gemaakt een 'accord ende staet van den curatelen, gueden, schulden ende onderhoudinghe' van Schelte Syurds Hoppers tussen dr. Joachim Hoppers, raadsheer en (half)broer van genoemde Schelte aan vaderskant, ter ene zijde, en Goslyck Hiddama, als nagelaten weduwnaar van s. Jel Laute (moeder van genoemde Schelte) en als 'mombair' van zijn kinderen bij genoemde Jel, ter andere zijde, en 'in presentie ende bij tusschenspreecken' van Galtie Hoppers (oom van Joachim en Schelte), mr. Sape Wissema, Reyn Hoppers en Freerck Hoppers (neef van Joachim en Schelte). Bij dit akkoord wordt Schelte Lauta onder curatele geplaatst van dr. Joachim Hoppers en Goslyck Hiddema, die hem alle jaren 36 gg. zullen uitkeren, elk de helft. Hoppers zal voortaan de renten betalen van de leningen van genoemde oom Galthye, doctor Joachim zelf en Jan Oenes, terwijl Hiddema de leningen van Hiddema zelf, het klooster van Sint Anna en Rein Hoppers voor zijn rekening zal nemen. Het testament van Schelte Hoppers willen zij niet erkennen en een eerder gemaakte boelscheiding wordt teruggedraaid. In plaats daarvan wordt bepaald dat het goed te Hemelum (en Mirns en Bakhuizen), Bolsward (waar ook 'moye Alijts goederen' liggen), Hichtum en Witmarsum aan dr. Joachim en het goed te Ried, Slappeterp en Pietersbierum aan Goslick zal toekomen. De beide curatoren zeggen voor zichzelf en hun (klein)kinderen toe dat zij zich na het overlijden van Schelte Hoppers als zijn *ab intestate* erfgenamen zullen beschouwen.⁷⁰²

Het deugde dus niet helemaal met Schelte. Hij mocht daarom geen testament maken en de voogden hebben voor hem een plekje in een klooster gekocht. In 1580 krijgt Schelte Hoppers als provenier van de 'grauwe bagijnen' te Leeuwarden 50 gulden per jaar.⁷⁰³ 'Schelte Hopperus, die miserabel was, kreeg

701 HvF 16692 350.

702 EVC 2835.

703 Singels, nr. 269 (c).

1582 uit St. Annaclooster binnen Leeuwarden een jaarlijkx pensioen van 140 gls. met een vrije wooninge'.⁷⁰⁴

Kinderen uit het tweede huwelijk:⁷⁰⁵

2. Tyets Hiddema, overl. rond 1564 (ongeveer twee jaar na haar moeder).
3. Bauck Hiddema, overl. jan. 1563 (9 weken na haar moeder).
4. Syuerdtke Hiddema, overl. rond 1572;⁷⁰⁶ tr. [rond 1566] dr. Haringh Andringa, student *artes* te Keulen 1559,⁷⁰⁷ overl. 1573, wednr. van Catharina Oenema, zoon van Juw Feyckes Andringa en Saeckell Haringhsdr Tetama.

Uit het huwelijk van Syuerdtke en Haring is één kind bekend: Saecle, die omstreeks dezelfde tijd als zijn ouders overlijdt.

Bij testament had Haringh Andringa, die uit zijn eerste huwelijk een zoon Juw had, bepaald dat de langstlevende zoon erven zou van de andere, mocht die zonder nageslacht overlijden. Zo dreigde Lautastate aan Juw Andringa toe te vallen. Maar daar wil Goslick Hiddema (en later diens zoon Andries) niets van weten. De zaak die in 1575 aangespannen wordt, heeft tot tenminste 1622 gespeeld, en de Hiddema's hebben het pleit uiteindelijk gewonnen. Zo bleef Lautastate in handen van de Hiddema's.⁷⁰⁸ Halfbroer Schelte Hoppers wordt in die zaak niet genoemd, terwijl hij toch in tegenstelling tot de Andringa's en de Hiddema's een rechtstreekse afstammeling van de Lautas was.

Bijlage 3

Tyall Aysma, dochter van Hotthie Aysma (IIa), tr. Renick Gerloffz (Hotsema); hij tr. 2. Joost Harmensdr Hiddema.⁷⁰⁹

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Hessel Riencksz Hotsema, 1576 meerderjarig, in 1578 boer te Ægum, overl. aldaar 1582/1584, tr. Thiets Tyercx, 1584 weduwe aldaar, in leven 1591.

Op 13 dec. 1576 verklaart Hessel Riencksz Hottzma door zijn nicht Rints

---

704 Aldus E.M. van Burmania, Fr. Gen. 967. Dat heeft hij overgenomen uit het octrooi van Frans d'Anjou van 18 mei 1582, met een beschikking van de Magistraat van Leeuwarden van 9 april 1582, waarbij een derde van de kloosteropkomsten aan het Old Burger Weeshuis worden toegewezen. Schelte, 'die miserabel is', kreeg de hoogste pensie.

705 Fr. Gen. 689.

706 VHPB 393 (s.v. Hiddema).

707 Zijlstra, database nr. 6503.

708 Andringa 23; HvF 16484 695-708.

709 Genealogia Ayttana 172-175.

Hesselsdr 'voldaen ende betaelt te zijn van alle hetgene zij Rints tot date van dien van zijn Hessels wegen hadde ontfangen'⁷¹⁰

In 1578 moet Hessel Rienicz te Ægum 3½ cg. aan personele impositie betalen.⁷¹¹

In 1580 verkoopt Hessel Rienckz te Ægum een jaarrente van 1½ gg. uit een sate te Boer aan Hotze en Lolck Aysma te Dijksterhuizen (IVa).

Op 30 sept. 1582 procedeert Epe Thomas, burger van Franeker, tegen Joost Hiddema te Pingjum, als moeder van haar kinderen bij Renick Gerloffs getogen, en Hessel Renickz te Ægum.⁷¹²

In 1582 procedeert Hessel Renicks te Ægum met zijn stiefmoeder (namens haar twee dochters Tyal en Tyets bij Renick) tegen de erven van Taecke Douwez en Jid en tegen eerst Epe Thomas te Franeker en later diens weduwe Neel Isbrants.⁷¹³

Op 9 mei 1584 leent Rints Epema, huisvrouw van Focke Gerrysma, 150 gg. aan Thiets Tyarcx, weduwe van Hessel Hotsma te Ægum.⁷¹⁴

Op 27 maart 1591 velt het Hof van Friesland vonnis in de zaak tussen Rints Epema, vrouw van Focke Gerrysma, en Tziets Tierx, weduwe van Hessel Hottiema.⁷¹⁵

Kind:

a. (wsch.) Rinsen Hesselsdr Hotzema, overl. 16 april 1607, tr. Ipe Oenisz Bangama, overl. 24 april 1615, beiden begr. Oosthem.⁷¹⁶

Kind: Oene Ipes Bangama, overl. 25 nov. 1632, begr. Oosthem.⁷¹⁷

Voorkind van Joost Harmensdr Hiddema:

2. Tading van Adelen, 1587 vermeld in moeders testament.

Kinderen van Renick Gerloffz en Joost Harmensdr Hiddema:

3. Tyal Riencks Hotsma alias Hiddama, geb. ca. 1564, overl. 17 nov. 1634, begr. Pingjum, tr. Abbe Gerrits Meilsma, geb. ca. 1561, overl. 31 dec. 1631, 'out ontrent 70 iaer'.⁷¹⁸

In 1629 is Abbe Gerrysdorp rechter van Pingjum.⁷¹⁹

'Anno 1634 de 17 9ber is in de heere gerust de eerbr Tiael Rienx Hotsma huisfr va Abe Gerrits Meilsma olt ontr 70 iaer en is hier begrave'.⁷²⁰

---

710 LWN 3367 235.

711 Impositie 1578, nr. 1989.

712 HvF 16700 83.

713 Brouwers, Sytzama 109 (bronnen: HvF 16699 239, 16700 83 en 16701 99 en 234); zie ook Stbk. II 8 (aant. 22*).

714 LWN 3367 235.

715 LWN 3367 235.

716 Fuve nr. 5157.

717 Fuve nr. 5154.

718 Fuve nr. 5393.

719 Fuve nr. 5392.

720 Fuve nr. 5393.

Kinderen:

- a. Rinck Abbes Meilmsa, geb. ca. 1592, overl. 6 dec. 1661, begr. Pingjum,⁷²¹ tr. Maike Aesges, geb. ca. 1598, overl. 27 juni 1675, begr. Pingjum.⁷²²
  - b. Gerryt Abbes Nijenhuis, geb. april 1602, overl. 9 april 1631, 'oud 28 iaer 11 maenden 20 dagen', begr. Pingjum.⁷²³
4. Tyets Riencks Hotsma alias Hiddama, tr. Focke Jensma.
In 1592 heeft Tet Ailua een kwestie met Tiets en Tiael Hiddema.
In 1609 koopt Lolcke Folckerts 3½ gg. jaarlijkse rente uit de door hem bewoonde 'Buinckerte zate' te Spannum van Focke Jensma en Thyets Hotzma, el. [te Pingjum].⁷²⁴
Fuve nr.197 neemt aan dat deze Focke Jensma identiek is aan Focco van Yensma, wiens naam op de kerkklok van Augustinusga uit 1617 staat.

Kinderen:

- a. Anna.
Anna Focko Iensma dochter sterf anno 1617 den 3 may out 1[1?] iare.⁷²⁵
- b. Jouck.
25 iuly sterf Iouck Focco Iensma dr out 3 weeken anno 1608.⁷²⁶

Bijlage 4

Ysck (Jisck) Aysma, dochter van Schelte Aysma (Iib) en Tjets Aesgema, tr.

1. Poppe Laesz; tr. 2. Sipcke Ulbethz Rispens.

Kind uit het eerste huwelijk:

1. Schelte Poppes, te Marssum, overl. voor 1587, tr. [ca. 1580] Gerlant Douuedr Bockama, dochter van Douue Piersz (Domna), boer te Deinum, en Bauck Dircxdr (Fogelsangh); zij tr. 2. [ca. 1587] haar achterneef Sipcke Krijnsz, boer op Diorrema te Boksum, overl. voor 1594.⁷²⁷
Op 11 mei 1588 compareert Laes Feddes te Dijksterhuizen onder Beetgum, voor zich en voor zijn moeder Popck, contra Gerlant Douwedr, weduwe van Schelte Poppes, en haar kinderen.

---

721 Fuve nr. 5387.

722 Fuve nr. 5387.

723 Fuve nr. 5394.

724 HEN 44 100; vgl. BH 302.

725 Fuve nr. 5382.

726 Fuve nr. 5390.

727 Zie voor zijn afkomst en familie: Pier en Sipcke Hoytes-folk 40.

Op 5 maart 1594 verkoopt Gerlant Douwedr, weduwe van Sipcke Krijns, te Boksum een huis in dat dorp.⁷²⁸

Op 22 juni 1595 koopt Schelte Rispens, voormond over Poppe Scheltes, met assistentie van Thymen Fransz (Eysma, getrouwd met Bauck Douuedr Bockama), de oom, en Bauck Douwe Piers weduwe, de 'oudemoeder' van dat weeskind, 3 pm in Domnasate te Weidum van Tzietze Offkes en Beitske Hetedr Domna te Vrouwenparochie. Moeder Gerlant wordt dan niet genoemd en zal overleden zijn.⁷²⁹

Kind: Poppe Scheltes, burgemeester van Bolsward, overl. aldaar kort voor 14 april 1652. Hij is drie keer getrouwd geweest en liet vier kinderen na bij zijn eerste vrouw Grietke Bernardi.⁷³⁰

Zijn derde vrouw was Rints Saeckes, weduwe van Focco Frielsma, zie bijlage 6.

Kind uit het tweede huwelijk:

2. Tyetscke Sipckes Rispens,⁷³¹ overl. na 1617, tr. 1. Dirck Douwes (Bockema), broer van Gerlant, 1587 boer te Marssum, zoon van Douue Piersz (Domna) en Bauck Dircxdr (Fogelsangh); tr. 2. Nanne Pybes Abbema, 1606 volmacht van Marssum,⁷³² overl. voor 1617.

11 dec. 1603: kwitantie van Nanne Pybes als voogd van Tyets Sipcke Rispens, 'daerinne hij Sioertke Baerd bedanckt van de administratie die mr. Schelte Rispens ende Poppe Scheltes gehad hebben'.⁷³³

Op 20 dec. 1622 testeert Tietske Sipkes Rispens.⁷³⁴

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- a. Douwe Dircx Bockema, genoemd 1617 en 1618 te Marssum, overl. voor/in 1636, begr. Marssum.
- b. Sipcke Dircx Bockema, 1618, 1623 en 1624 kerkvoogd te Marssum. Op 29 april 1636 testeert Sipcke Bockema te Leeuwarden. Hij wil naast zijn broer Douwe in de kerk van Marssum begraven worden. Eesck Abbema, vrouw van Schelte Poppis, en Siouck Abbema krijgen als prelefaat een sate te Witmarsum resp. Dronrijp. Zijn halfbroers en -zusters Dirck, Antie, Eesck, Siouck en Pibe Abbema maakt hij tot erfgenaam. Ontvanger Albart Aysma en schepen Jurrien Siouckes, ook getuigen, worden aangewezen om eventuele latere conflicten over de erfenis bij te leggen.⁷³⁵

---

728 MEN 3 313.

729 Gen. Jierb. 1977 34-35; idem 1984 37-38, 40.

730 Gen. Jierb. 1977 34-35.

731 Stbk. II 204 noot 5, verwijst naar sententie Hof van Friesland d.d. 21 juni 1620; Gen. Jierb. 1984 37-38.

732 Singels, nr. 303 (c2).

733 LWN 3365 472

734 HvF 13252.

735 HvF 16777 8.

Kinderen, uit het tweede huwelijk:⁷³⁶

- c. Dirck Nannes Abbema.
- d. Antie Nannes Abbema, tr. stadhuis Leeuwarden 22 okt. 1625 Sioerd Saackis Broersma.
- e. Jisck Nannes Abbema, van Marssum, tr. Bolsward 25 febr. 1627 Schelte Poppes, zoon van haar halfneef, de bovengenoemde burgemeester van Bolsward.⁷³⁷
- f. Syouck Nannes Abbema, tr. ds. Theodorus Nicolaï, predikant te Boksum; zij hebben een dochter Titia Ylstanus van Abbema, tr. Leeuwarden 1 aug. 1652 dr. Cornelius Viglius, secretaris van Ferwerderadeel, advocaat voor het Hof van Friesland. Viglius laat 26 mei 1654 het testament van Sipcke Dirck Bockema registeren.
- g. Pybe Nannes Abbema.
- h. Schelte Nannes Abbema, testeert op 17 april 1630 als vrijgezel te Bolsward.⁷³⁸

Bijlage 5

Trijn Aysma, dochter van Schelte Aysma (Iib) en Tjets Aesgema, tr. Syuerdt Ulbez Rispens.

Kinderen:

1. Mr. Schelte Rispens, studeert 1586 rechten te Franeker en 1594 te Leiden,⁷³⁹ maakt 1592 als notaris de inventaris van het sterfhuis van zijn oom dr. Hessel Aysma (IIId) op, 1594 procureur-postulant voor het gerecht van Menaldumadeel, geïmmatriculeerd 5 sept. 1594 als advocaat voor het Hof van Friesland, overl. voor 31 maart 1604, tr. [voor 23 febr. 1597] Syuerdtke Ulckedr Baerd, geb. ca. 1578, overl. Bolsward 20 mei 1607, dochter van Ulcke Riencks Baerd en Tietke Fransdr Eysma.⁷⁴⁰ Ze gaat Bolsward 17 mei 1607 opnieuw in ondertrouw met Alle Teyes, van Hollum op Ameland, maar overlijdt enkele dagen later.⁷⁴¹

---

736 Volgens Stbk. zou er nog een dochter geweest zijn, die getrouwd was met Sipcke Boccama, 'zich noemende Abbema', maar dat is de tweede zoon.

737 Gen. Jierb. 1977 35.

738 HvF 16782 226; vgl. Gen. Jierb. 1960 89.

739 Zijlstra, database nrs. 1389 en 12212.

740 Zie voor haar familie: R.S. Roorda, *Het voorgeslacht van Angenietje Davids Eisma 1500-1958* (Leeuwarden 1958) 1.

741 A.L. Heerma van Voss en D.D. Osinga, 'Genealogie van het geslacht Baerd of Baarda', in NL 47 (1930), B IV.3 (in de overdruk pag. 22).

Bij testament van 28 juli 1612 maakt Idtke Riencxdr Baard, vrouw van Douwe Hommes Beyma te Harlingen, tot erfgenamen 'Siuertd w. Schelte Rispens soone bij Suierdtke Wlcke Baardt mijn broeders dochter getogen, ende den kinderen van sal. Frans [Wlckes Baard] voors. mijn broeders sone', elk de helft.⁷⁴²

In 1594 staan de volmachten van Menaldumadeel niet toe dat Joost Claesen Brantzum het secretarisambt van die grietenij overdraagt aan notaris Schultetus Rispens.⁷⁴³

Kinderen:

- a. Sjoerd/Suffridus van Rispens, geb. Leeuwarden 1599, overl. voor 1645, tr. Leeuwarden 2 sept. 1621 Commercke van Velsen (ook: Velsius), begr. Leeuwarden 6 febr. 1645,⁷⁴⁴ dochter van Willem van Velsen, burgemeester van Leeuwarden, en Ena Tiara.⁷⁴⁵

Sjoerd studeert 1619 rechten te Orléans en 1620 te Angers; wordt 1632 burger van Sneek, afkomstig van Leeuwarden, 1635-1636 lid van Gedeputeerde Staten voor Westergo, vaak afgevaardigde naar de landdag; 1 okt. 1641 burger van IJlst, kerkmeester van IJlst.⁷⁴⁶

Op 13 mei 1645 worden dr. Adrianus Velsen en burgemeester Poppe Scheltes van Bolsward aangesteld als curator over Sioerditie, Gerlof en Brechtie, kinderen van Sioerd Rispens en Commercke Velsen;⁷⁴⁷ in dat verband wordt ook de meerderjarige vaandrig Schelte van Rispens genoemd.

In 1655 wordt scheiding gemaakt van de nalatenschap van Ena Tyara, weduwe van Willem van Velsen, tussen haar kinderen en kleinkinderen, Adriaen van Velsen, de kinderen van dr. Joannes van Velsen en de kinderen van Commerini van Velsen. Dat zijn Schelto, Sioerditie, vrouw van dr. Tiberius Thomae, en Obrecht; Gerlof is al overleden.⁷⁴⁸

Kinderen:⁷⁴⁹

- i. Schelto van Rispens, ged. Leeuwarden 5 dec. 1622, 29 okt. 1651 burger van IJlst, dan vaandrig, 1662-1666 lid van Gedeputeerde Staten voor de Steden, overl. 1677/1679,

---

742 HvF 16777 481.

743 EVC 5590-86.

744 Gen. Jierb. 1966 84, begraven 'met de rode wezen'.

745 Gen. Jierb. 1984 47.

746 Zijlstra, database nrs. 2112 en 10906.

747 LWN 3319.

748 BtK 784.

749 Neiteam fan âlde Ulbet 186, 187, 192 daar veel meer gegevens.

- tr. 1. Titia van Vierssen; tr. 2. Tyttie Donga, zuster van Nicolaas (zie iv).
- ii. Sioerdie van Rispens, overl. 1682, tr. Cornjum 8 juli 1649 dr. Tiberius Thomae, advocaat voor het Hof van Friesland, overl. 5 okt. 1676, wednr. van 1. Aeltie Marchelis en 2. Foockeltie Glinstra.
  - iii. Gerlof Rispens, overl. 1645/1649.
  - iv. Obrecht van Rispens, ged. Sneek 27 april 1634. tr. (ondertr. Leeuwarden 8 aug. 1657) Nicolaas Donga, secretaris van Oostdongeradeel; beiden overleden voor 10 april 1679.⁷⁵⁰
  - v. Aaltje, ged. Leeuwarden 21 mei 1637, jong overleden.
  - vi. Catharina, ged. IJlst 27 dec. 1641, jong overleden.
2. Gerloff/Gerlacus Rispens, student te Franeker 1586, advocaat 20 april 1596, advocaat-fiscaal van de Admiraliteit van Dokkum juni 1598-1602.
- In 1595 wordt Tyets Rispens (zie bijlage 4) een nicht van de broers broers Schelte en Gerloff Rispens genoemd.⁷⁵¹ In 1611 wordt hij niet genoemd als erfgenaam van zijn moeder, hij zal dus voordien (wellicht al in 1602) kinderloos zijn overleden.

Bijlage 6

Mamck (Memck) Aysma, dochter van Schelte Aysma (IIb) en Tjets Aesgema, tr. Jeppe Vrielsma.

Kinderen (volgorde onzeker):

1. Tyalck Jeppedr Vrielsma, tr. 1. (ondertr. Leeuwarden 10 maart 1597) Albert Tyebbes Vrielsma, geb. 1577, van Dokkum, 1604 te Blija,⁷⁵² overl. 20 dec. 1611, begr. Dokkum,⁷⁵³ zoon van Tyebbe Jelgers;⁷⁵⁴ tr. 2. Leeuwarden 15 maart 1620 Jurgien Siouckes, lakenkoper, 1637 schepen van Leeuwarden, weduwnaar van Botke Tierx.

Op 20 okt. 1614 en 29 juni 1615 blijkt dat w. Tyebbe Jelgers te Dokkum de grootvader van Idke Alberts was.⁷⁵⁵

Op 19 april 1620 wordt op de smalle zijde van de Nieuwestad geïnventariseerd ten huize van Jurrien Siouckesz, lakenkoper en gezworen gemeensman,

750 Boedelbeschr. in KOL 88 131.

751 HEN 43 142 (BH).

752 GEN 536 (Coll. Reddingius) 18, 11 okt. 1604.

753 Fuve nr. 1063, naam daar Albert Tiebbes van Forielsma.

754 Mogelijk genoemd in Kleasterrekken 1606/1607 als Tyebbe Jelgers (nr. 1509), crediteur van klooster Sion.

755 HvF 16711 108, 275.

weduwnaar van Bottie Tierxdr, drie jaar eerder overleden, en nu hertrouwd met Tzialcke Freelsma.⁷⁵⁶

Kind:

- a. Ytie Frielsma, geb. ca. 1603, tr. Leeuwarden 9 dec. 1621 dr. Otto Swalue,⁷⁵⁷ advocaat, overl. dec. 1672, zoon van Otto Swalue, advocaat, secretaris van Leeuwarden, en Anna Timanni Canter (zie IIIe).

Op 8 juni 1620 wordt dr. Johannes Hoptilla aangesteld tot *curator divisionis* over Ytie Alberts Frielsma, 17 jaar oud.⁷⁵⁸

Op 2 aug. 1620 worden stiefvader Jurrien Siouckes en oom Schelte Vrielsma aangesteld als curatoren over Itie Alberts Vrielsma, 17 jaar oud, gesterkt met haar moeder, voor het beheer van haar vaderlijke goederen en van 'd'opcomsten van haar w. bestevaders Tiebbe Jelgersma goederen'.⁷⁵⁹

Ytie heeft geërfd van haar oom Schelte Frielsma, zie bij 2. en 5. hierna.

Otto Swaluwe is 1610 student rechten te Franeker en 1614 te Leiden, 16331636 bouwmeester van Leeuwarden, 1639 advocaat voor het Hof van Friesland, 1640 afgevaardigde naar de landdag, 16511654 schepen van Leeuwarden.

Op 28 juli 1664 testeert dr. Otto Swalue de oude, advocaat voor het Hof van Friesland.⁷⁶⁰ Hij wil begraven worden in de Westerkerk bij zijn vrouw Jitie Frielsma. Erfgenamen worden zijn vijf kinderen Albertus, man van Geertruit Deecksman; dr. Otte, advocaat voor het Hof; Eco, man van Fookien Fockens van Hoitsum; Memmeke, vrouw van (zijn neef) dr. Bernhardus Swalue, stadsmedicus te Harlingen, en Tiberius, student te Leiden. Otto en zijn vrouw Jitie hadden eerder, op 27 dec. 1650, ook al een testament gemaakt.

Kinderen, ged. te Leeuwarden: Albertus 1624, solliciteur; Otte 1629; Eco 1631; Memck 1635; Tiberius 1642.

2. Focco Frielsma, overl. voor/in 1626, tr. Rints Saeckes (Aylva), weduwe van Hidde N.; zij tr. 3. Leeuwarden 25 april 1630 Poppe Scheltesz (zie bijlage 4) te Bolsward.

Rints Saeckes past niet in de genealogie van de familie Van Aylva. Vrijwel zeker is ze een zuster van Saecke Saeckes van Aelua alias Idsinga, die in 1611 met Tiedt Vrielsma trouwde; zie hierna onder 6.

Rinscke Saeckes, vrouw van Poppe Scheltes, komt op 31 juli 1630 met haar

---

756 HCL 3470 168.

757 Zie verder Zijlstra, database nrs. 203 en 4387.

758 LWN 3318 150.

759 LWN 3318 150v.

760 HvF 16780 283.

dochter Bauwck Hiddedr met attestatie naar Bolsward. Bij haar huwelijk is zij weduwe van Focco Vrielsma.

Kind:

- a. Tzietske Vryelsma, van Bolsward, tr. Leeuwarden 22 dec. 1639 dr. Otto Sierxma,⁷⁶¹ 1639 advocaat voor het Hof van Friesland.
Op 27 okt. 1637 zijn Tiete Vrielsma (dat is Ytie, zie 1.) te Leeuwarden en Rinske Vrielsma voor haar dochter Tietske Vrielsma samen ex testamento erfgenamen van wijlen Schelte Vrielsma ; zie 5. hierna.⁷⁶²
4. Ritske Jeppez Fryelsma, konvooimeester te Reide, tr. (ondertr. Leeuwarden 9 april 1597) Jouckien Hendricxdr, van Bolsward.
In 1598 worden Ritske Vrielsma en Jouck Hendricxdr als el. vermeld.⁷⁶³
Op 23 dec. 1598 procedeert Ritske Jappes Vrielsma vanwege zijn vrouw Jouck Henrixdr tegen Jou Sybolts en Rinck Jansdr over 37 gg. die nog afgerekend moeten worden door Jantke Jacobs, voorheen curator over Jouck.⁷⁶⁴ Hoe het afliep weten we niet, de tekst is verderop onleesbaar door waterschade.
In 1602 wonen Ritske en Jouckien te Leeuwarden.⁷⁶⁵
In 1605 heeft Ritske Jappes Vryelsma, 'convoymr. tot Reijden', een vordering van 100 gg. op het sterfhuis van Trijn Pietersdr te Makkum.⁷⁶⁶
5. Schelte Frielsma, geb. Emden, benoemd 23 juli 1614 tot deurwaarder van Gedeputeerde Staten,⁷⁶⁷ testeert 30 nov. 1625, overl. voor 27 febr. 1626 (toen zijn opvolger werd benoemd), tr. 1. Neeltje Willemsdr, overl. voor 7 juli 1602;⁷⁶⁸ tr. 2. (3de procl. Leeuwarden 24 juni 1610) Griet Gerloffsdr, testeert 30 nov. 1625, overl. voor 22 juni 1633, weduwe van Lieuwe Sioerdtz, timmerman.
In 1614 wordt Schelte Frielsma als deurwaarder vermeld.⁷⁶⁹
Op 22 juni 1633 wordt het sterfhuis van Griet Gerloffsdr beschreven.⁷⁷⁰ Er is sprake van een scheiding, gemaakt tussen Memck Aysma en Griet Gerloffs, weduwe Schelte Vrielsma, van 13 juli 1627. Schelte en Griet hebben geen kinderen. Uit het eerste huwelijk zouden wel kinderen zijn geboren, maar die zullen niet oud zijn geworden, aangezien Scheltes bezit in de zijlijn vererft.⁷⁷¹

---

761 Zie voor hem: Gen. Jierb. 1990 55.

762 GEN 536 (Coll. Reddingius) 18, 27 okt. 1637.

763 HvF 16482 340.

764 DAN 25 98.

765 GEN 536 (Coll. Reddingius) 18, 13 april 1602.

766 WON 103 409v.

767 Resolutie GS van 23 juli 1614; ook in mpaginae.

768 GEN 536 (Coll. Reddingius) 18, 7 juli 1602.

769 LWN 3366 516 (foto 259).

770 LWN 3377 517.

771 GEN 536 (Coll. Reddingius) 18, 7 juli 1602).

6. Tietje (Tyetke, Tieeske) Jeppes Vrielsma, overl. 1614/1616, tr. 1. (ondertr. Leeuwarden 26 nov. 1600) Schelte Haytzma (= Aitzema!), geb. Nijkerk; tr. 2. Leeuwarden 28 aug. 1611 Saeke Saekes van Aelua, weduwnaar; tr. 3. Leeuwarden 23 aug. 1614 Thomas Dircxzn, mr. chirurgijn, die te Leeuwarden 28 juni 1616 hertrouwde met Jantien Jacobsdr, weduwe van Rinnert Rinnerts, in leven burger van Bolsward.⁷⁷²

Saeke Saekes van Aelua is een zoon van Saecke Sythiezn Idsinga en Anna (Alefsdr) van Aylva. Hij is identiek met Saecke van Idsinga, overl. 1613/1614, konvooimeester te Termunterzijl. Hij was eerder met Johanna Stellingwerf gehuwd en ze zijn de stamouders van de familie Van Idsinga. Hij was een broer van Lyoets Saeckes, die zich ook wel Aelva noemde, getrouwd met Tyepke Yges Siccama (zie IIIa.3), en vrijwel zeker ook van Rints, getrouwd met Focco Frielsma (zie 2. hierboven).

Op 24 juli 1616 wordt het sterfhuis beschreven van w. Tieetske Jeppes Vrielsma, vrouw van mr. Thomas Dirxz, chirurgijn te Leeuwarden, die inmiddels al weer getrouwd is.⁷⁷³ Eerder was hij weduwnaar van Lijsbeth Harmens.

Bij haar tweede huwelijk wordt Tietje weduwe van Schelte Aysma genoemd. Maar het is dus de stamvader van de Van Aitzema's!

Bijlage 7

Jan Aysma, veronderstelde zoon van Sierck Aysma (IIIb) en Marij Lambertsdr, tr. Doedt Siuerts Aesgema.

Kinderen:

1. Maria/Marika van Aysma, tr. 1. Leeuwarden 7 mei 1624 Frans van Huysen, luitenant van hopman Schelte van Aysma (Va); tr. 2. Leeuwarden 9 dec. 1636 Douwe van Bijma, luitenant van overste Willem Coenders, wellicht een zoon van Ennius Bijma.

Op 30 dec. 1586 wordt Ennius Bijma student filosofie te Franeker;⁷⁷⁴ 1595, 1600, 1608 genoemd als redger, 1598 redger te Aduard, 1600 raad ter Admiraliteit te Dokkum, 1603/1604, 1606 extraordinaris lid idem, 1606 landdagcomparant voor Niekerk in het Westerkwartier.

1633 juni 13: schuldbekentenis van 100 cg. terzake verschoten penningen, verschuldigd aan Marika Aysma, weduwe van wijlen Frans van Huisen, binnen Leeuwarden.⁷⁷⁵

---

772 LWN 3468 203 d.d. 5 aug. 1616.

773 LWN 3468 195 en 203.

774 Zijlstra, database nr. 1402.

775 LWN 3762 246.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

- a. Dr. Johan ab Huisen, 1652 advocaat te Groningen,⁷⁷⁶ tr. Groningen 1659 Wemele Homan.

Johan van Husen geeft 18 mei 1650 te Groningen als neef de huwelijksgeboden aan van joncker Hessel van Aitsma en juffer Johanna Sophia Oving.

- b. Ds. Franciscus van/ab Husen, geb. [Groningen] ca. 1630, stud. phil. Groningen 11 juni 1647, te Leiden 31 mei 1657; lidmaat te Groningen maart 1650, te Sluis 2 juli 1656; predikant te Wetsinge van 1661 tot overlijden, Wetsinge 4 sept. 1679, tr. [ca. 1660] Helena Cras, geb. [Leens], dochter van ds. Bernardus Cras(sus), predikant te Leens, en Pietertje Jansen. Kinderen, gedoopt te Wetsinge: Petertje (1662), Franciscus (1664), Bernhardus (1665), Maria (1667), Swaentjen (1667), Frans (1672) en Odilia Sophia (1674).

Kinderen (uit het tweede huwelijk):

- c. (?) Eeltien Bijma van Aysma, met attestatie lidmaat te Leeuwarden 24 juli 1661.
- d. (?) Ennius Bijma van Aysma, lidmaat alsvoren.
Elcke Ausuma van Bijma en Ennius Ausuma van Bijma te Leeuwarden worden genoemd in een sententie van 3 mei 1665.
2. (?) Grietjen Aysma, belijdenis Leeuwarden 11 dec. 1629, begr. ald. 14 maart 1645.⁷⁷⁷

Bijlage 8

Doedt van Aysma, dochter van Hessel Aysma (IIId) en Taeck Mockema, tr. 1. Orck van Doyem; tr. 2. dr. Theodorus Scheltinga.

Kinderen uit het eerste huwelijk (volgorde onzeker):

1. Dr. Orck van Doyem, geb. [Leeuwarden] ca. 1579; raadsheer (nr. 133), overl. 30/31 okt. 1641, tr. Leeuwarden 12 okt. 1603 Hilcke Humalda, overl. 15 juli 1644, dochter van Sjuck Humalda, grietman van Oostdongeradeel, en Franscke Groestra.

In 1585 is Doecke Aysma met Wybrandt Roorda voogd over Hilcke en haar broer Frans Humalda.⁷⁷⁸

Orck van Doyem is 1596 student rechten te Franeker en 1599 te Heidelberg;⁷⁷⁹ 1601 raad ter Admiraliteit te Dokkum; 1609 en 1610 idem in de Admiraliteit van

---

776 Groninger Archieven, Resoluties B & R 20 nov. 1652.

777 Gen. Jierb. 1966 84.

778 Gen. Jierb. 1988 80.

779 Zijlstra, database nrs. 1663 en 2373.

het Noorderkwartier in Holland; 1611 lid van de Rekenkamer van Friesland; 1612 en 1614 lid van de Generaliteitsrekenkamer; 1615/1641 raadsheer van het Hof van Friesland; 1622 en 1632 afgevaardigde naar de Staten-Generaal; in 1634 buitengewoon rekenmeester.⁷⁸⁰

In 1619 zeggen Romcke Tiepckesz en vrouw de huur op aan de heer Orck van Doeyem, raad ordinaris in het Hof, en juffr. Hilcke van Humalda, van de 'ontrent' 35 pm op Collumer Uuytterdijken die zij huren.⁷⁸¹

Kinderen:

- a. Orck, overl. 7 juli 1604, 9 dagen oud, begr. Jorwerd.
- b. Siuck, overl. 19 aug. 1605, 18 dagen oud, begr. Jorwerd.
- c. Orck van Doyem (ca. 1609-1647), raadsheer van het Hof 1645-1647 (nr. 152),⁷⁸² tr. (3de procl. Leeuwarden 9 april 1641) Luts/Lucia van Herema, ged. Berlikum 17 okt. 1619, dochter van Tjerck van Herema, grietman van Menaldumadeel, en Luts van Walta.⁷⁸³

Op 2 febr. 1650 wordt Albertus van Loo aangesteld als curator over de twee niet met name genoemde kinderen (ongeveer 6 en 4 jaar oud) van wl. raadsheer Orck van Doyem en juffer Lutzia van Heerema.⁷⁸⁴

Kinderen:

- i. N. van Doyem, geb. ca. 1644, overl. 1653/1669.
- ii. Orck van Doyem, ged. Leeuwarden 15 april 1646, tr. Anjum (att. Leeuwarden 21 nov.) 1669 Anna Susanna barones thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, geb. 22 juli 1637, overl. 22 febr. 1675.
Zij testeren op 30 nov. 1669 te Anjum, kort na hun huwelijk. Als zij geen kinderen krijgen, gaat het vruchtgebruik over op de langstlevende. Orcks bezit moet later komen aan jr. Goslick van Heerma en de kinderen van majoor [Sybrant van] Walta te Finkum.⁷⁸⁵
- d. Franske van Doyem, geb. 1612, belijdenis Leeuwarden 25 sept. 1633, overl. 12 maart 1661, begr. Franeker,⁷⁸⁶ tr. (att. Leeuwarden en Wirdum 26 aug.) 1642 jr. Sybrant van Walta, 1660 majoor,⁷⁸⁷ overl. 31 okt. 1673; hij tr. 2. Everdina van Beyma.

---

780 Heeren van den Raede 276.

781 KOL 14 9v.

782 Heeren van den Raede 293.

783 Zie Stbk. I 5 (bijlage C).

784 NT 14.32 nr. 316; verwijst naar HvF 16793.

785 Schw. 256.

786 Fuve nr. 1834.

787 Ringoir, Infanterie, s.v.

Franske stond bekend om haar talenten op het gebied van dichtkunst, muziek, Latijn, Frans en andere talen.

In 1671 wordt jr. Sybrant van Walta vermeld als majoor over een regiment te voet, wonende te Jorwerd.⁷⁸⁸

Op 9 mei 1696 wordt Henricus Lautenbach, mr. chirurgijn te Leeuwarden, als curator over de nalatenschap van Sibrand van Walta volgens verbaal van het Hof van 8 mei 1696, aangesproken door dr. Hanso Acronius, mede namens de andere schuldeisers dr. Otto van Bolten, dr. Johannes van Lennep en oud-raadsheer dr. Gijsbertus van Viersen.⁷⁸⁹

Soortgelijke zaken dienden 5 okt. 1697, 19 juni 1699 en 21 sept. 1699; alle betreffen schuldeisers van de failliete boedel van majoor Sybrant van Walta tegen de curatoren.⁷⁹⁰

Kinderen:

- i. Dorothea van Walta, ged. Leeuwarden 31 aug. 1645, overl. na 1728, tr. Bedum 1664 (ondertr. Groningen 12 nov. 1664, att. van Finkum 27 dito) Gerlach Verruti(us), overl. voor 1698.

In 1664 is hij kapitein; hij en zijn vrouw worden 1665 met att. van Groningen als lidmaten te Jorwerd aangenomen. Een jaar of vier later zijn ze weer naar Groningen vertrokken. Gerlach heeft het later tot luitenant-kolonel (overste) gebracht.

In 1717 hebben de zusters Dorothea van Walta wed. Verrucy en Anna van Walta weduwe Steenhuysen een geschil met Tabé Tibbes, huisman te Oenkerk, inzake de taxatie van zijn huis en meierlijke gerechtigheden te Oenkerk.⁷⁹¹ Het betreft stem nr. 15, die 1718 en 1728 hun eigendom was.

Omstreeks 1720 verkoopt Dorothea van Walta, weduwe Verrucius, land te Finkum.⁷⁹²

- ii. Hiltje/Helena van Walta, ged. Leeuwarden 24 mei 1648, overl. 3 april 1693, begr. Franeker, tr. (att. van Leeuwarden 10 april) 1677 dr. Meinardus Walrich/van Walricheim, secretaris van de Academie te Franeker 1657-1660; idem van de stad Sneek 1660-1676, wednr. van Maria Cloppenburgh, beluid Sneek 17 sept. 1674.
- iii. Anna van Walta, ged. Leeuwarden 9 april 1652, in leven 1728, tr. Bedum 31 juli 1675 Hendrick van Steenhuisen,

---

788 LWL 184 21.

789 NT 14.35 nr. 3192; verwijst naar HvF 16794.

790 Idem nrs. 3214, 3228 en 3232.

791 TIE 101 151-152.

792 Gen. Jierb. 1995 130.

heer tot Folkerda, overl. Appingedam 1 juni 1695, wednr. van Anna Verrutius.

Anna Walta weduwe Steenhuisen, en haar dochters Wiltiana en Anna Steenhuisen, zijn 12 dec. 1698 met att. van Opwierde vertrokken naar Groningen. Zie vermelding bij zuster Dorothea.

iv. Tjaert van Walta, jong overleden.

2. Taeck van Doyem, nog in leven 1640, dan eigenares van Bongastate te Kimsward, stem 21, tr. Sybrant Bonga, 1596 student rechten te Leiden,⁷⁹³ 1616 volmacht naar de landdag voor Westergo, raad ter Admiraliteit te Dokkum, overl. 19 nov. 1632, zoon van Doytzen Sibrandus Bonga, heerschap te Kimsward, en Dorothea Groestera. Geen kinderen, met hem stierf zijn geslacht uit.
3. Rienck van Doyem, is krankzinnig geworden, overl. ca. 1632.
4. Hessel van Doyem, 'het joncxte soontken', overl. Doyem onder Franeker juli 1596,⁷⁹⁴ zou zijn vergiftigd.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

5. Catharina Scheltinga,⁷⁹⁵ geb. ca. 1598, overl. 23 mei 1631, begr. Kollum, tr. 1. Leeuwarden 6 dec. 1617 Keympe Tadema,⁷⁹⁶ geb. ca. 1584, rekenmeester van Friesland 1619-1622, dijkgraaf van Kollumerland, overl. 28 maart 1622, zoon van Offcke Tadema en Tieth Jeltinga; tr. 2. Leeuwarden 30 juli 1626 (haar achterneef) Schelte van Jeltinga. Zie verder bijlage 10.

Keympe en Catharina wonen op Tademastate te Kollum, waar zij beiden in de kerk begraven liggen.⁷⁹⁷

Op 13 jan. 1621 verkoopt Kempo van Tadema te Kollum de helft van Klein Aesinga te Peins aan Henrick Jelles Kingma aldaar.⁷⁹⁸

Kind uit het eerste huwelijk:

Doedt van Tadema,⁷⁹⁹ geb. ca. 1 mei 1620, overl. 1 jan. 1652, begr. Kollum, tr. 1637 dr. Pibo van Doma (1614-1675), die hertrouwde met Josina van Aysma (IVg.5), zie aldaar.

Op 19 febr. 1633 wordt advocaat mr. Jacob van Campen als curator aangesteld over Doedtke van Tadema, 12 jaar oud, inzake de temakenscheiding methaarstiefvader Schelte van Jeltinga, die het beheer heeft gehad over de nalatenschappen van

793 Zijlstra, database nr. 4242.

794 HvF 7491 188v.

795 Voor haar portret zie Fûgelsang 43.

796 Gen. Jierb. 1993 156.

797 FUVÉ nr. 3364.

798 BtK 850 en 1937.

799 Voor haar portret zie Fûgelsang 43.

haar moeder en die van haar grootmoeder juffer Doedt van Aysma.⁸⁰⁰ Ze wordt bijgestaan door haar tante Geertje Scheltinga en advocaat dr. Hector Meinsma. Op 20 dec. 1636 worden de halfzusters Doedtje Tadema en Jelcke Jeltinga genoemd als erfgenamen van hun grootmoeder Doedt van Aysma.⁸⁰¹

Kinderen uit het eerste huwelijk:⁸⁰²

- a. Keimpe Tadema van Doma (1638-1670), begraven bij zijn ouders te Kollum.
- b. Catharina van Doma (1642-na 1698), tr. 1662 Petrus van Rosema, schansmeester van Friesland. Drie kinderen:
  - i. Pibo van Rosema, jong overleden.
  - ii. Doedtje Catharina van Rosema, overl. 6 aug. 1697, tr. Cornelis van Scheltinga (1655-1732), geen kinderen.
  - iii. Jacobus van Rosema, overl. 1718/1725, geen kinderen.

Kind uit het tweede huwelijk:

- c. Jelcke/Juliana Maria van Jeltinga, zie bijlage 10.
6. Geertje Scheltinga,⁸⁰³ geb. ca. 1600, overl. Franeker (in de kraam van een tweeling) 18 juli 1635, begr. Kollum 28 dito,⁸⁰⁴ tr. Franeker 23 juni 1633 dr. Dirck (Theodorus) Fogelsangh, geb. 1600, advocaat 13 juli 1626, secretaris van Franekeradeel 1626-1663, overl. 16 febr. 1663, weduwnaar van Ibeltje Douwes Wringer (overl. 1628), zoon van Jacob Pibes van Doma en Sjouck Dircks Fogelsangh en broer van dr. Pibo van Doma.⁸⁰⁵

Geen kinderen. Fogelsangh had wel een dochter en twee zoons uit zijn eerste huwelijk, zie hierna.

Dirck Fogelsangh kocht in 1639 en 1644, toen de Staten veel voormalige kloosterlanden lieten veilen, grote lappen grond onder Oudwoude. Op deze gronden liet hij een landhuis bouwen dat we nu kennen als Fogelsanghstate

---

800 NT 14.31, nr. 274; verwijst naar HvF 16792.

801 Stbk. II 215 (aant. 27); aangehaald worden een sententie van het Hof van die datum en Nauta, Decisiën, Quaest. 163.

802 Zie IB 49 (1987) 81-83; Stbk. II 215 aant. 27; Heeren van den Raede 307.

803 Voor haar portret zie Fügelsang 15.

804 Stbk. II 215 aant. 29. Daar worden de volgende eigenhandige aantekeningen van Dirck Fogelsangh aangehaald: 1633, den 23 junij, heb ik Geertie van Scheltinga binnen Franeker getrouwd; en: 1635, den 18 julij, is mijn l. beminde huisvrouw Geertie van Scheltinga in den Heere ontslapen, zonder verlost te zijn van twee kinderen, waarvan zij zwanger was. Zij is den 27 te Franeker neergezet en de volgenden dag te Collum in de kerk met zeer veel gevolg en statie bijgezet.

805 Gen. Jierb. 1961 50-51; Woudstra, Doma 189, 190.

te Veenklooster. Na zijn dood moesten de erfgenamen vaststellen dat de schuldenlast bijna 145.000 cg. bedroeg. Ze zagen zich genoodzaakt vrijwel alle vaste goederen te verkopen, waaronder 900 pm land in Kollumerland.⁸⁰⁶ Fogelsanghstate kwam in handen van broer Pibo van Doma.

Van deze familie is een zestal schilderijen uit 1635 bewaard gebleven: Sjouck van Fogelsangh, aetatis 58; Dirck van Fogelsangh, aetatis 34; Geertke van Scheltinga, aetatis 35; Geertke van Fogelsangh, aetatis 11; Hylcke van Fogelsangh, aetatis 10; en Douwe Gerrit van Fogelsangh, aetatis 8.⁸⁰⁷

Bijlage 9

Frouck van Aysma, dochter van Hessel Aysma (IIId) en Catharina Aesgema, tr. Lenart Huygis.

Kind:

Hessel van Huygis, geb. 1616, studeert 1634 rechten te Franeker,⁸⁰⁸ overl. 23 nov. 1653, oud 37 jaar, begr. Hichtum,⁸⁰⁹ tr. ald. 11 juni 1643 Frouck van Wyckel, geb. ca. 1617, overl. 6 maart 1668, begr. Hichtum,⁸¹⁰ dochter van Pico van Wyckel, gedeputeerde staat, en Antke van Bootsma.⁸¹¹

De huwelijksdatum blijkt uit een bij Claude Fonteyne te Leeuwarden gedrukt gelegenheidsgedicht van I.V. Loon (J. van Loon?): 'Bruyloftsgedicht ter eeren van den edelen, erentfesten ende voorsienighen jr. Hessel van Huygis, bruydegom, ende de eerbare, seer welgemanierde ende deuchdrijcken juffer Frouckjen van Wyckel, bruydt; vergadert in den echten staet, den 11 juny 1643 in den dorpe Hichtum'.⁸¹²

Hessel en Frouck testeren op 11 febr. 1644,⁸¹³ zij als weduwe 23 juli 1656⁸¹⁴ en nogmaals op 20 dec. 1667.⁸¹⁵ Bij het laatste testament maakt Frouck van Wyckel haar dochter Frouck van Huygis, getrouwd met Tiaard van Aylua, tot universeel erfgenaam. Mocht zij zonder nakomelingen komen te overlijden, dan gaat de erfenis naar de kinderen van haar zuster Tjimck van Wyckel: Reyntien, Jeltie, Teth en Gatzon

---

806 Woudstra, Doma 192; Fûgelsang 75.

807 A. Wassenbergh, *De portretkunst in Friesland in de zeventiende eeuw* (Lochem 1967) 41 en 119. De kinderen zijn uit het eerste huwelijk van Dirck Fogelsangh met Ibeltje Wringer. Van beiden zijn portretten uit 1623 bewaard gebleven: ibidem, 24 en 93. Reproducties in kleur in Fûgelsang 13-15; van de kinderen in idem 45, 46.

808 Zijlstra, database nr. 11120.

809 Fuve nr. 2797.

810 Fuve nr. 2797.

811 J.F. Broos, *Vier eeuwen Tjallinga-Weeshuis* (Leeuwarden 1982) 41-42.

812 FA Van Haersma-Van Sytzama 24.

813 Schw. 1468.

814 Schw. 1469.

815 Schw. 1470; HvF 16779 463.

Jeltinga (zie bijlage 10). Het aandeel van Teth, getrouwd met raadsheer Pibo van Doma, moet na haar dood verdeeld worden onder de andere genoemde Jeltinga's of hun nakomelingen. Teths eventuele kinderen bij Doma worden expliciet uitgesloten van alle erfrechten. Frouck moet dus wel de pest aan Pibo van Doma hebben gehad. Stadhouder Willem Frederik noemt Hessel eenmaal in zijn dagboeken: 'Niemantz gesien als Ockinga, liet mij een acte sien, die van Camminga, Herema, Ockinga, Huygens, Bruinsma, Axma geteykent wass, om Ulb Alua uyt te kuypen, en hadden noch veul andere optochten, doch ick geloove niet dat sie het hem doen sullen, want hij heeft al de buytendijckers'.⁸¹⁶

Kind:

Frouck van Huygis, met att. van Witmarsum 16 aug. 1668 lidmaat te Hichtum, overl. ald. 17 sept. 1668, tr. Tjaerd van Aylva, grietman van Wonseradeel, overl. 31 jan. 1705. Hij tr. 2. 1683 Margaretha barones van Gendt (1656-1741).⁸¹⁷

Zij wonen op het Huygensslot, zoals Wybrandastate te Hichtum dan wordt genoemd. Op 1 sept. 1668 testeren Tjaerd van Aylva en Frouck Huygis.⁸¹⁸ De vrouw is dan hoogzwanger. Haar nalatenschap gaat uiteindelijk over op de kinderen uit zijn tweede huwelijk.

Kind:

Ulbe Hessel van Aylva, ged. Hichtum 13 sept. 1668, 1688 student Franeker, 1693-1701 dijkgraaf van Wonseradeels zeedijken; 1698-1701 ontvanger-generaal van de consumptiemiddelen, 1701 grietman van Rauwerderhem, vermoedelijk hetzelfde jaar overleden.

Bijlage 10

Jeltje van Aysma, dochter van Doecke Aysma (III) en Tyets Tyessema, tr. Gatse van Jeltinga.

Kinderen:

1. Dr. Fecke van Jeltinga, op Riddersma te Kollum, advocaat 1626, raad ter Admiraliteit van Friesland, afgevaardigde in de Generaliteitsrekenkamer, overl. 8 juli 1636, begr. Buitenpost,⁸¹⁹ tr. Leeuwarden 18 febr. 1627 Tjemck van Wyckel, dochter van Pico van Wyckel, gedeputeerde staat, en Antke/Anna van Bootsma (zie ook bijlage 9); zij tr. 2. (ondertr. Sneek 7 okt. 1643) jr. Abbe van Bootsma. Op 2 april 1644 wordt oom Schelte van Jeltinga aangesteld als curator over Rintie (16 jaar oud), Jeltie (13), Tettie (11) en Gaatse (bij de 10 jaar), kinderen

816 Gloria Parendi, 682 (VII 188).

817 Zie verder JbCBG 1972 en NL 106 (1989) 59-61.

818 Schw. 1276.

819 Heeren van den Raede 306; GtFL I 35 (G56); Fuve nr. 838.

van Fecke van Jeltinga, raad ter Admiraliteit te Dokkum, en Tiemckien van Wyckel, opnieuw getrouwd met jr. Abbe van Bootsma.⁸²⁰

Op 26 aug. 1655 maakt Tiemck van Wyckel op Camstrastate te Wirdum haar testament.⁸²¹ Als prelefaat krijgt haar oudste dochter Rintien van Jeltinga de state zoals 'mij van mijn wijlen ouders aenbeerft, alsoock mede bij ons tesamen van jr. Ippe van Bootsma ende anderen sijn aengecocht.' Dat moet Camstrastate te Wirdum zijn geweest. De erfenis moet verder in gelijke delen worden verdeeld onder haar vier kinderen Rintien, Jeltie, Tettie en Gaatze van Jeltinga. Na het overlijden van Rintien vermaakt Abbe van Bootsma bij testament van 1669 Camstrastate als prelefaat aan zijn jongste stiefdochter Tettje van Jeltinga.⁸²²

Kinderen:

- a. Rintien van Jeltinga, geb. ca. 1628, overl. 17 dec. 1668, ongehuwd.

Rintien van Jeltinga testeert 16 dec. 1668.⁸²³ Ze legateert een jaarlijkse uitkering aan de plaatselijke armen.⁸²⁴

- b. Jeltie/Juliana van Jeltinga, geb. Kollum 8 mei 1630, overl. Leeuwarden 5 okt. 1679, begr. Friens, tr. ald. 20 nov. 1653 Pier van Sytzama, geb. Friens 22 jan. 1626, overl. ald. 5 jan. 1665, zoon van Andries van Sytzama en Johanna van Aernsma, wednr. van Foockel van Eysinga.

Uit dit huwelijk zijn zeven kinderen geboren.⁸²⁵

- c. Teth van Jeltinga, geb. ca. 1633, bij huwelijk op Camstrastate te Wirdum, overl. 10 juni 1690, tr. (att. van Wirdum 20 okt. 1666) Pibo van Doma, weduwnaar van Doedtje Tadema (zie bijlage 8) en daarna van Josina van Aysma (IVg, 5; zie aldaar). Geen kinderen.

- d. Gaatze/Galenus van Jeltinga, geb. ca. 1635, vaandrig, overl. 19 nov. 1679, ongehuwd.

---

820 NT 13.200, verwijst naar SNE 164.

821 HvF 16778 45.

822 J.F. Broos, *Vier eeuwen Tjallinga-Weeshuis* (Leeuwarden 1982) 41-42.

823 HvF 8691.

824 HCL, OBS 604; vgl. P.R. Dam en Joh. Schaafsma, *Inventarissen van de archieven der Hervormde Gemeenten Goutum-Swichum, Hempens-Teerns, Lekkum-Miedum en Wirdum* (Leeuwarden 1980) 196.

825 Friens en de Van Sytzama's 89. Op pag. 7-9 het verhaal van de destijds geruchtmakende schaking van zijn eerste vrouw; op pag. 10 de boedelbeschrijving op Beslingastate d.d. 17 jan. 1665. Voor de oudste generaties Sytzama zie Brouwers, Sytzama 89-113.

2. Schelte van Jeltinga, commissaris tot de schansen, afgevaardigde ter Staten-Generaal 1648-1649, woont daarna te Teerns,⁸²⁶ overl. [aldaar] 1674, tr. 1. Leeuwarden 30 juli 1626 (zijn achternicht) Catharina van Scheltinga (1598-1631), weduwe van Keymppe Tadema, dochter van Dirk Lieuwes Scheltinga en Doedt van Aysma (IIId.1; zie bijlage 8); tr. 2. Luts/ Lucia van Donia, overl. [Jelsum] 2 okt. 1660, dochter van Kempo (Harinxma) van Donia, raadsheer,⁸²⁷ en Frouck van Goslinga.

Schelto van Jeltinga ontmoet stadhouders Willem Frederik geregeld in zijn periode als afgevaardigde ter Staten-Generaal in Den Haag, zo blijkt uit diverse passages uit diens dagboek.⁸²⁸ Enkele citaten: VI 80 17/27 maart 1648 Sminia seyde mij, dat hij het staetgeneralschap aen Jeltinga wilde ooverlaeten. VI 129 11/21 juny 1648 Op de bruiloff van Jeltinga dochter geweest. VI 152 28 juny/8 july 1648 Eer ick uyt Den Haech ginck des dingsdachs, sprack ick de heeren Haubois en Jeltinga .... Jeltinga een schlechten bloet, wost niet wat men hem seyde, stond als een dom mensch.

In 1652 worden jr. Schelto van Jeltinga en Lucia van Donia vermeld als el. te Teerns,⁸²⁹ in 1657 en 1660 idem te Jelsum.⁸³⁰ Ze komen daar 8 mei 1653 met att. van Teerns en hij vertrekt weer daarheen na het overlijden van Lucia.

Op 26 sept. 1660 testeert Lucia van Donia, vrouw van Schelte van Jeltinga te Jelsum; ze heeft geen kinderen.⁸³¹

In 1667 wordt jr. Schelto van Jeltinga, residerende op Wblinga State [te Teerns], vermeld als gecommiteerde in de Kamer van Finantie te 's-Gravenhage.⁸³²

In 1669 wordt jr. Schelto van Jeltinga te Teerns vermeld als medegecommiteerde voor de visitatie van de fortificatie van Friesland.⁸³³

In 1670 wordt Schelto van Jeltinga vermeld als *usu fructuarius generalis* van Luts van Donia, wier erfgenamen zijn Feyo Harinxma van Donia voor 1/4 en Ibel, Aeltie en Catharina van Hinckema voor 3/4.⁸³⁴

In 1671 leent Schelto van Jeltinga, medegecommiteerde raad in de Kamer van Financiën te 's-Gravenhage, residerende te Teerns, 4000 cg. van zijn

---

826 HvF 16518 d.d. 18 dec. 1649 (interloc.nr. 87).

827 Heeren van den Raede 277 (nr. 135).

828 Gloria Parenti.

829 LWL 184 147v.

830 LWL 186 76.

831 HvF 16778 434.

832 LWL 186 74; vgl. LWL 184 148v.

833 LWL 183 84.

834 LWL 183 138.

schoonzoon Hermannus Feyckens;⁸³⁵ dochter Juliana verkoopt 37 pm land in Oetinga state te Arum.⁸³⁶

In 1674 verhuurt Schelte van Jeltinga, residerende te Teerns, wednr. van Luts van Donia, 'de huysinge ende hovinge, zingel cum annexis Hinnema genoemt, staende in den dorpe Jelsum [...] in sulcke voegen als w. mijn huysvrouwe de voers. huysinge cum annexis heeft nagelaten ende deselve in leven t'samen hebben bewoont', aan de el. vaandrig jr. Feyo van Donia en Aeltie van Hanja.⁸³⁷ De 'schuyre ofte het meyerhuys' wordt niet verhuurd want daarin wil jr. Schelto de granen opslaan. De huur gaat 1 mei 1674 in, zal 4 jaar duren en bedraagt in totaal 220 cg. In 1674 worden jr. Feyo van Donia en Alegonda van Hania vermeld als el. te Jelsum.⁸³⁸

In 1677 heeft jr. Feyo Harinxma van Donia geschillen met de erfgenamen van Luts van Donia, eertijds vrouw van jr. Schelto van Jeltinga.⁸³⁹

Kind uit het eerste huwelijk (zie bijlage 8 voor de voor de kinderen van Catharina van Scheltinga bij Keymppe Tadema):

Jelcke/Juliana Maria (meestal Juliana) van Jeltinga, tr. 1. [Den Haag 21 juni 1648 (o.s.)]⁸⁴⁰ Wyger (van) Buma, van Westergeest, zoon van Wiger Buma en Wyts Tadema;⁸⁴¹ tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 11 dec. 1658) dr. Hermannus Feickens, 1635 advocaat voor het Hof van Friesland, 1649/1667 assessor van het krijgsgerecht, overl. voor 1672. In 1673 wordt Juliana van Jeltinga te Teerns vermeld als weduwe van dr. Harmanus Feyckens, advocaat en 'assessor van den Crijghsgerechte'.⁸⁴²

In 1674 wordt Juliana van Jeltinga te Teerns vermeld als erfgename van haar vader Schelte van Jeltinga.⁸⁴³

Kinderen (uit het eerste huwelijk):

a. Poppius/Pompejus van Buma, geb. 1649, vaandrig, overleden 1674/1675.⁸⁴⁴

In mei 1673 kan vaandrig Poppius van Buma een rekening van 82 cg. wegens 'meesterloon' van Jan Cornelis, mr. chirurgijn te Leeuwarden,

---

835 LWL 183 158v.

836 LWL 183 161.

837 LWL 185 15.

838 LWL 184 54 en 161.

839 LWL 184 260.

840 Gloria Parendi VI 129. Stadhouder Willem Frederik is in Den Haag op het feest te gast.

841 Vgl. Andringa I 29; Andraea, Oudheidkundige plaatsbeschrijving II 46 e.v.

842 LWL 184 28, 32v en 103; vgl. LWL 184 151.

843 LWL 184 122.

844 HvF 8134. Zie ook bij zuster Catharina.

niet betalen en moet hij een schuldbekentenis tekenen. Hij is behandeld aan een 'quetsure' aan zijn been.⁸⁴⁵

In mei 1674 wordt vaandrig Pompejus van Buma te Teerns vermeld met zijn moeder Juliana van Jeltinga; hij verklaart meerderjarig te zijn.⁸⁴⁶

- b. Catharina van Buma, geb. rond 1651,⁸⁴⁷ overl. voor 1693, na haar moeder;⁸⁴⁸ tr. ca. 1670 Willem Maurits van Hanecrooth, 1671 kapitein, 1699 majoor; hij tr. 2. (ondertr. Leeuwarden 12 aug. 1693, att. verleend 2 sept.) Foeck van Lycklama; zij testeren 29 dec. 1699.⁸⁴⁹

Catharina en haar man kochten in 1675 de helft van 'eene heerlijcke state en sathe, Buma genaempt, groot 68 pondematen' van haar moeder, als erfgenaam van haar zoon Poppius. Catharina bezat zelf al de andere helft. De state lag in de buurschap Triemen. Ze hebben er enige tijd gewoond, en later hun zonen.⁸⁵⁰

In 1697 wordt kapitein Hanecrooth te Leeuwarden voor 10.000 cg. en in 1701 voor 18.000 cg. in de personele goedschatting aangeslagen. In 1706 woont hij te Sebaldeburen.

Kinderen:

- i. Margaretha, ged. Goutum 1 juni 1671, als dochter van kapitein Willem Mourits Hanecrooth te Teerns; jong overleden.
- ii. Willem/Willem Maurits Hanecrooth, geb. ca. 1673.
In 1727 is hij luitenant der infanterie, wonend 'op de Triemen'. Hij verkoopt dat jaar zijn vastgoed aan broer Evert Ulrich, mogelijk in verband met zijn vertrek naar Suriname, waar hij 1741 verblijft.⁸⁵¹
- iii. Joost Mourits Hanecrooth, ged. Leeuwarden 6 okt. 1675, 1696 vaandrig, gecasseerd (afgedankt) als ritmeester 1703, verdronken 1747 in de Zwemmer, dan kapitein.⁸⁵²
- iv. Catharina Marij van Hanecrooth, ged. Leeuwarden 1 mei 1678, tr. (als Catharina Margaretha van Hanecrooth) Deinum 7 nov. 1697 Everhard Willem van Hanecrooth,

---

845 LWL 184 85.

846 LWL 184 88 en 103.

847 EVC 4412.

848 HvF 8134.

849 HvF 9201, 9202.

850 Andreae, Oudheidkundige plaatsbeschrijving II 47.

851 Idem 48.

852 Idem.

- luitenant, overl. Leeuwarden dec. 1707, dan kapitein-luitenant.⁸⁵³
- v. Evert/Everardus Ulrich Hanekro(o)th, geb. ca. 1680, 1708 vaandrig, kapitein 29 nov. 1714, woont 1725 te Westergeest, allicht op Bumastate, 1729 te Venlo, 1741 te Kollum, later weer in de Triemen, overl. ald. 1745.
- Hij neemt in 1727 het vastgoed van zijn broer Willem Maurits over. In de volkstelling van 1744 staat hij te Westergeest te boek met een huishouding van drie personen en een toegezegde bijdrage van 25 cg.⁸⁵⁴
- Op 7 dec. 1745 worden Fokko Hylkes en Sibrandus Wybrandi, mederechter resp. secretaris van Kollumerland, aangesteld tot curatoren over de nagelaten boedel van Ewert Uldrich van Hanekroth, in leven oud-kapitein van een compagnie te voet, woonachtig op de Triemen.⁸⁵⁵
- vi. Anna Helena, ged. Leeuwarden 9 juni 1682, jong overleden.
- vii. Poppo Christiaen, ged. Leeuwarden 19 sept. 1683, jong overleden.
- viii. Juliana Rufina, ged. Leeuwarden 30 april 1686, jong overleden.
- In 1703 worden genoemd: 'Willem en Joost Hanekroth, *per emancipationem sui juris*, en deselve Willem Hanekroth als *curator ad litis* over Evert Hanekroth [...] en juffr. Catharina Hanekroth, echte huysvrouw van Evert Hanekroth, gesterckt met deselve, kinderen en erfgenamen van w. juffr. Catharina van Buma, haer moeder'.⁸⁵⁶
3. Duco van Jeltinga, 27 sept. 1632 student filosofie te Franeker,⁸⁵⁷ lidmaat te Leeuwarden 17 sept. 1637, woont 1653 te Kollum, overl. (voor) 1657, tr. Leeuwarden/Sneek 15 april 1638 'Trijnke/Catharina van Wigara, geb. ca. 1617, overl. na 1682, dochter van Otto Wigara en Magdalena Tiessinga'.⁸⁵⁸

853 HCL, NSW 1363 (aanvulling begraafboek).

854 Andreae, Oudheidkundige plaatsbeschrijving II 48.

855 KOL 23 382.

856 HvF 8134.

857 Zijlstra, database nr. 11122.

858 Dit fragment is grotendeels een vertaling uit het Fries van Hellinga, Alde famyljeoantekeningen 122-123. Magdalena was een dochter van de bekende Franeker hoogleraar Sibrandus Lubbertus.

In sept. 1632 wordt Duco a Jeltinga lid van het genootschap van Franeker studenten, die op de Latijnse school te Leeuwarden hebben gezeten,⁸⁵⁹ en twee jaar later vertrekt hij naar Frankrijk.

Op 22 okt. 1676 zijn juff. Catharina van Wygara te Minnertsga, weduwe van jr. Duco van Jeltinga, en juff. Truycke van Wygara te Wijckel, weduwe van jr. Theodorus van Scheltinga, elk voor de helft eigenaar van Tiessingastate te Minnertsga, die dan met ingang van St. Petri 1675 voor twaalf jaar verhuurd wordt aan broer en zuster Abel en Rinske Sybes; de weduwen houden het voorhuis, de helft van het hof en de tuin evenwel aan.⁸⁶⁰

Op 28 sept. 1681 wordt Catharina van Wigara lidmaat te Leeuwarden met att. van Kollum.

Op 24 nov. 1682 verkopen Catharina van Wigara, weduwe van Duco van Jeltinga te Leeuwarden, en Magdalena van Scheltinga, vrouw van Menno van Coehoorn, kolonel van een regiment te voet, bij een openbare verkoping aan Frederik Willem van Didz, extra-ordinaris envoyé van de keurvorst van Brandenburg, een heerlijke adellijke zate lands, Tiessingastate genaamd, gelegen te Minnertsga, gebruikt door Abel Sybes en vrouw, groot 100 pm, voor 117 gg. per pm.⁸⁶¹ In de koopakte worden vele bepalingen uit het huurcontract geciteerd.

Kinderen:

a. Otto van Jeltinga, geb. Kollum rond 1642, wordt 20 sept. 1672 burger van Leeuwarden, (vermoedelijk) 1677 generale ontvanger van Kollumerland,⁸⁶² overl. [Leeuwarden] 1706.⁸⁶³

In 1701 wordt Otto van Jeltinga te Leeuwarden voor 4000 cg. in de personele goedschatting aangeslagen, welke aanslag het volgende jaar tot 1000 cg. verlaagd wordt.

Op 29 nov. 1702 legt Otto van Jeltinga, 60 jaar oud, voor het Hof een verklaring af over zijn oom Schelte van Jeltinga en diens nakomelingen.⁸⁶⁴

Uit een buitenechtelijke verhouding met Foockel Tjemck van Sytzama (1662-1718), weduwe van kapitein Titus van Donia, heeft Otto van Jeltinga twee kinderen:

- Catharina Reinickela, ged. Leeuwarden 13 dec. 1693, 'een dochter van de heer Otte van Jeltinga nae het seggen van

---

859 Visser, Album 38.

860 BAR 131 186.

861 TIE 97 290v.

862 Andreae, Kollumerland I 158. Volgens Andreae is Otto niet getrouwd geweest en was zijn nicht Juliana Maria van Jeltinga zijn erfgenaam, *ibidem* 158-159. Die laatste opmerking is een vergissing.

863 [E.M. van Burmania], *Geographisch woordenboek [van Friesland]* (Leeuwarden 1749) 23.

864 HvF 8134.

de moeder; de moeders naem is Fokel Tiemt van Zytzama.' Mogelijk is die dochter identiek aan Catharina Jeltinga, tr. Leeuwarden 6 okt. 1716 Lieuwe Lieuwes, soldaat te Leeuwarden.

- N.N. Op 5 jan. 1695 bevalt Foockel Tjemck van Sytsma van een dochtertje dat een kwartier heeft geleefd. Volgens getuigen van de bevalling had de moeder verklaard dat jr. Otto van Jeltinga, 'daer ick het ander kindt bij heb', ook de vader van dit dochtertje was.⁸⁶⁵
- b. Jeltie/Juliana Magdalena van Jeltinga, geb. 1654, overl. 18 dec. 1702,⁸⁶⁶ tr. (att. Leeuwarden 1 april 1678) Joannes van Velsen, laatst luitenant-kolonel, overl. Leeuwarden 8 maart 1681, begr. Idaard, zoon van Benedictus van Velsen en Sophia van Roorda, wednr. van Anna van Scheltinga.

Ze woonden op Friesmastate te Idaard, dat Johannes was gelegateerd door zijn oom Carel van Velsen.

Op 23 jan. 1680 leent Otto van Jeltinga geld van zijn zuster en zwager Juliana Magdalena en Johannes, dat op 4 febr. 1681 voor een deel afgelost wordt.⁸⁶⁷

In 1697 wordt 'mevr. Jeltinga tot Idaard' op Friesmastate voor 16.000 cg. en in 1701 voor 12.000 cg. in de personele goedschatting aangeslagen.⁸⁶⁸

Op 23 nov. 1701 legt Juliana Magdalena van Jeltinga, 46 jaar oud, weduwe van Johannes van Velsen, voor het Hof van Friesland een verklaring af over haar oom Schelte van Jeltinga en diens nakomelingen.⁸⁶⁹

Op 11 maart 1704 doet het Hof van Friesland uitspraak in het proces dat de erfgenamen van Daniel de Blocq van Scheltinga aangespannen hadden tegen de intussen overleden Juliana Magdalena van Jeltinga, als moeder van haar dochter Anna Sophia bij Joannes van Velsen.⁸⁷⁰ De Scheltinga's zijn ook erfgenaam van Daniel [de Blocq] van Velsen, de zoon van genoemde Joannes van Velsen uit zijn eerste huwelijk met Anna van Scheltinga. In het geding staat een bedrag van 11.000 cg. dat Otto van Jeltinga van Joannes van Velsen geleend heeft. Het Hof bepaalt nu dat partijen recht hebben op elk de helft van die obligatie.

Kind:

Anna Sophia van Velsen, ged. Idaard 29 aug. 1680, overl.

---

865 LWN 2627 451-456.

866 Rouwbord in de kerk van Idaard, vgl. Fuve nr. 3056.

867 Visser, Album 200.

868 Fr. Gen. 244.

869 HvF 8134.

870 HvF 8249.

1722/23, tr. 1. gerecht Idaarderadeel 4 juni 1695 Adriaen Bothenius, vaandrig van het regiment Nassau; tr. 2. Idaard 18 aug. 1700 Hendrik de Haan, kapitein 10 dec. 1696, sergeant-majoor, 1745 genoemd te Grouw;⁸⁷¹ hij tr. 2. Grouw 18 nov. 1736 Maria Roorda van Velsen, van Grouw.

Op 6 maart 1704 wordt door het Hof van Friesland scheiding van goederen uitgesproken tussen Hendrick de Haan en Anna Sophia van Velsen; die wordt op 15 maart 1704 over het gerecht van Leeuwarden gepubliceerd.⁸⁷²

Op 8 juli 1704 wordt 5 pm land te Kollum, dat Sophia van Velsen (vrouw van kapitein De Haan) als universeel erfgenaam van haar moeder Juliana van Jeltinga geërfd heeft, decretaal verkocht.⁸⁷³

Op 11 sept. 1722 wordt dr. Justus Schellinger, medicus te Leeuwarden, genoemd als curator over Anna Sophia Velsen.⁸⁷⁴

Uit het eerste huwelijk worden drie kinderen te Idaard gedoopt: Hendrik, 12 jan. 1696; Adriana, 21 febr. 1697 en Caecilia Bothenius, 1 dec. 1699. Uit het tweede huwelijk is een kind bekend: Carel Adriaan de Haan, 1723 genoemd als erfgenaam van zijn moeder.⁸⁷⁵

Bijlage 11

Lolck Aysma, dochter van Jan Aysma (IIIh) en Joost Aerntsma, tr. 1. Pieter van Nijsten; tr. 2. Hotthie Aysma (IVa).

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Dr. Jan (Johannes) van Nijsten, studeert 1601 rechten te Franeker, 1604 te Marburg a/d Lahn en Leipzig, 1605 te Jena en Erfurt, 1609 advocaat voor het Hof van Friesland, 1637/1649 assessor van het Krijggerecht, overl. 1649.⁸⁷⁶
2. Dr. Pieter van Nijsten, studeert 1609 rechten te Franeker, 1612 te Marburg a/d Lahn, 1615 advocaat voor het Hof van Friesland, 1622/1628 secretaris van Barradeel, overl. 1628;⁸⁷⁷ tr. Leeuwarden 1 dec. 1622 Aeff van Jeltinga, overl. 19 dec. 1656,⁸⁷⁸ dochter van Buwe

---

871 HvF 13765.

872 LWN 3531 75.

873 HvF 16824 83v.

874 HvF 11330.

875 Idem.

876 Zijlstra, database nrs. 1808, 4930, 6837, 8037, 9796.

877 Zijlstra, database nrs. 2059, 6872.

878 EVC 3169.

Jeltinga en Sas Winia.⁸⁷⁹ Zij tr. 2. Leeuwarden 24 febr. 1636 Hessel van Sminia (vgl. IIIa.2), bij wie zij geen kinderen had.⁸⁸⁰

Kinderen:

Op 25 aug. 1637 wordt voor raadsheer Gaius Nauta als commissaris van het Hof van Friesland een scheiding gemaakt tussen Aeffke van Jeltinga, weduwe van dr. Petrus Nijsten, in leven secretaris van Barradeel, en nu opnieuw getrouwd aan Hessel van Sminia te Akkrum, rekenmeester van Friesland, gesterkt met dr. Adrianus Hagius, aan de ene kant, en grootmoeder Lolck van Aysma, weduwe van Hottze van Aysma, als *legitima curatrix* over Bartholomæus Nijsten, nagelaten weeskind van genoemde Petrus en Aeffke, gesterkt met dr. Ioannes Nijsten, advocaat voor het Hof en oom aan vaderszijde, aan de andere kant,⁸⁸¹ waarbij bepaald wordt dat het weeskind volgens een op 19 mei 1637 opgemaakte inventaris recht heeft op 5200 cg.⁸⁸²

Op 24 april 1645 wordt Gualtherus Gualteri, ontvanger der kloostergoederen, als curator aangesteld over Bartholomæus Nijsten, 17 jaar oud, aangaande de nalatenschap van grootmoeder Lolck van Aysma.⁸⁸³ Op 7 juni 1645 wordt Hessel van Sminia, afgevaardigde in de Staten-Generaal, aangesteld als curator over Bartholomæus van der Nijsten, zoon van wijlen dr. Pieter Nijsten, aangaande de nalatenschappen van zijn vader en grootmoeder Lolck van Aysma.⁸⁸⁴ Volgens testament van laatstgenoemde hadden raadsheer Gaius Nauta en advocaat dr. Johannes Nijsten het beheer over het goed van grootmoeder. Bij testament van 13 sept. 1652 maakt Impckien van Jeltinga te Leeuwarden, weduwe van Focco van Aysma, haar zusterszoon Bartolomeus van Nijsten tot universeel erfgenaam.⁸⁸⁵

Op 31 maart 1654 legt Hessel van Sminia als curator over Bartholomæus van Nijsten financiële verantwoording af over de periode 1 mei 1637-1 mei 1652.⁸⁸⁶

a. Buwe van Nijsten, overl. 1628/1637.

Op 25 aug. 1637 wordt Buwe Nijsten genoemd als overleden broer van Bartolomæus Nijsten.⁸⁸⁷ In de inventaris van zijn moeder van 1637 wordt 'een schilderije van Buwe Nijsten sal.' genoemd.

---

879 LWN 3752 242.

880 EVC 3169.

881 EVC 3165.

882 EVC 3165.

883 NT 14.32 nr. 199; verwijst naar HvF 16793.

884 NT 14.32 nr. 201; idem.

885 EVC 3165.

886 EVC 3165.

887 EVC 3165.

- b. Bartholomeus van Nijsten (1628-1696), grietman van Rauwerderhem (1670-1696), tr. Margaretha Huych.⁸⁸⁸ Zij woonden op Harsta te Hogebeintum en kregen 19 kinderen.⁸⁸⁹ Zie ook bijlage 16.

Bijlage 12

Yttje van Aysma, dochter van Hotthie Aysma (IVa) en Lolck Scheltes Aysma, tr. Ysbrandt Meinerts Mellinga.

Kinderen:

1. Lolck Mellinga, geb. rond 1611, bij huwelijk van St. Annaparochie, overl. Beetgum 19 april 1655 (44 jaar oud), begr. Wijns, tr. Leeuwarden 8 aug. 1630 Reiner Dircx (Buma), van Jelsum, boer te Jelsum en op Bumastate te Beetgum, geb. rond 1608, overl. Beetgum 10 april 1662 (54 jaar oud), begr. Wijns, zoon van Dirck Pieters, boer te Wijns, gebruiker van stemnr. 13 te Jelsum, en Aefke Bauckedr, overl. 7 nov. 1616, 42 jaar oud, begr. Wijns.

Op 26 okt. 1651 wordt 'Lolck Reiners, huysvrouw van Reiner Dirksen tot Dijkerhuysen' met attestatie van Holwerd lidmaat van Beetgum. Lolck erfde Bumastate op Dijksterhuizen, waar ze zijn gaan wonen. Reiner nam de naam Buma aan. Hun oudste zoon is vernoemd naar Watze Buma.⁸⁹⁰

Kinderen:

- a. Watse Reiners, geb. rond 1631, overl. 30 dec. 1640, 9 jaar oud, begr. Wijns.
- b. Tierck Reiners Buma, geb. rond 1638,⁸⁹¹ overl. juni 1709, boer op Bumastate te Beetgum, ontvanger aldaar, bijzitter van Menaldumadeel (1671-1708), tr. Leeuwarden 11 jan. 1660 Hittie Doedes, van Ægum.

Beiden zijn 1 nov. 1667 op belijdenis aangenomen als lidmaat te Beetgum. Hij wordt in 1697 aangeslagen voor een vermogen van 10.000 en in 1701 van 30.000 cg., later teruggebracht op 18.000 cg.

Kinderen:

- i. Lolkje Tjerks Buma, tr. Ferwerd (att. Beetgum 2 nov. 1684) Johannes Jennema.
Hij heeft in 1697 een vermogen van 16.000 en in 1701 van 25.000 gulden.

---

888 NO I, Ferwerderadeel 225.

889 Zijlstra, database nr. 1185.

890 Kingma, Bitgum 265.

891 EVC 4412.

- ii. Albert Tjerks Buma, ged. Beetgum 15 okt. 1671.
Van hem zou op 7 maart 1723 een zoon Tjerk te Beetgum gedoopt zijn.
- iii. Watse Tjerks Buma, ged. Beetgum 15 okt. 1671.
- c. Aefke Reiners, overl. 12 mei 1645, begr. Wijns.
- d. Aefke Reiners, overl. voor 20 maart 1682;⁸⁹² tr. Leeuwarden 11 juli 1666 Romke Jans Hornstra, van Vrouwenparochie.
Kinderen:
  - i. Jan Romkes Hornstra, geb. 1673, tichelaar en koopman te Harlingen, overl. ald. 3 dec. 1726, tr. Harlingen 5 febr. 1699 Foockeltje Riencks, beiden van Harlingen.
Hij is 1698 eigenaar van stem nr. 9 te Tietjerk. Tichelaar te Harlingen, waar hij in 1701 aangeslagen wordt voor een vermogen van 18.000 cg., later teruggebracht op 16.500 cg.
Hij doet 17 april 1704 belijdenis; wonende 'bij de Blauwe Trappen'.
  - ii. Rinske Romkes Hornstra, tr. 1. Midlum 7 maart 1697 Sjoerd Johannes Hannema, ontvanger van Midlum; tr. 2. Midlum 10 febr. 1709 Bartle Lantingh, chirurgijn te Harlingen.
Rinske deed belijdenis te Midlum 1 aug. 1697.
  - iii. (?) Antie Hornstra.
In 1701 te Harlingen voor 5000 cg. aangeslagen en woont dan kennelijk bij haar (vermoedelijke) broer.
- 2. Jetske Mellinga, geb. 2 febr. 1613, overl. na 1675, tr. Leeuwarden 8 maart 1637 dr. Johannes Wringer, 24 sept. 1635 advocaat voor het Hof van Friesland,⁸⁹³ overl. 1660/1664, zoon van Jan Jansen Wringer en Jetske Feddrickx Andla.⁸⁹⁴
Eetscke Mellinga krijgt 1664 van Josina Aysma 200 cg. gelegateerd.
Kind:
Antie/Anna Wringer, geb./ged. Leeuwarden 19/23 april 1641,⁸⁹⁵ overl. voor 10 jan. 1680, tr. Huizum 18 aug. 1661 dr. Douwe Mellinga, geb. rond 1633, 1654⁸⁹⁶ advocaat voor het Hof van Friesland, bijzitter van Leeuwarderadeel, sept. 1655 burger van Leeuwarden (dan afkomstig van Huizum), overl. 13 sept. 1674, begr. Huizum 21 sept. 1674.
Volgens Visser zou hij een zoon zijn van Ysbrandt Meinerts Mellinga en Yttje

892 MEN 78 315.

893 NT 13.126.

894 Zij test. 25 april 1666; vgl. Stbk. II 167 noot 42a.

895 Volgens EVC 4412 zou zij ca. 1642 zijn geboren.

896 NT 13.126.

van Aysma,⁸⁹⁷ maar dat kan niet kloppen. Ten eerste noemt Sminia hem niet, ten tweede noemt zijn tante Mellinga hem evenmin en ten derde was een huwelijk tussen oom en nicht - want dat is de consequentie van Vissers opvatting - domweg verboden. Mogelijk is hij een zoon van Claes Sytse Mellinga, overl. 5 sept. 1672, 64 jaar oud, die ook bijzitter van Leeuwarderadeel was.⁸⁹⁸

3. Dr. Meynardus Mellinga, geb. ca. 1619, 1645 advocaat voor het Hof van Friesland, 1649-1653 secretaris van Ferwerderadeel, overl. 4 okt. 1653, begr. Holwerd 11 okt. 1653, tr. Boer 19 febr. 1643 Jetske Wringer, dochter van Jan Jansen Wringer en Jetske Feddrickx Andla. Zij tr. 2. [voor 1666] Jan Jansen Meckema, weduwnaar.

Kinderen:

- a. Jan Mellinga, geb. ca. 1644.
- b. Isbrandt Mellinga, geb. ca. 1649.
4. Hotze Mellinga, bijzitter van Leeuwarderadeel, overl. na 1675, tr. 1. Leeuwarden 3 sept. 1648 Nanck Minnes Romckema, ged. Hallum 23 dec. 1625, overl. Stiens 30 jan. 1664, dochter van Minne Alkes, koopman, en Tjam Wybes; tr. 2. N.N.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

- a. Minne, ged. Beetgum 17 juni 1649.
- b. Tjam, ged. Beetgum 24 juni 1650.
- c. Idtje, ged. Stiens 28 maart 1652.
- d. Meynert Hotses Mellinga, ged. Stiens 23 okt. 1653, tr. 1686 Dieucke Rinses, van Holwerd.
Op 6 okt. 1703 worden Meynert Ysbrants Mellinga te Dokkum en Ysbrand Hotses Mellinga te Stiens geautoriseerd tot curatoren over Welmout, 19 jaar, en Nancke Meynerts Mellinga, oud 16 jaar.⁸⁹⁹
- e. Idtje, ged. Stiens 17 dec. 1654.
- f. Minne, ged. Stiens 10 febr. 1656.
- g. Lolck, ged. Stiens 4 okt. 1657.
- h. Mintje Hotses Mellinga, ged. Stiens 12 dec. 1659, tr. 1. Stiens 15 febr. 1686 Jan Jansen, beiden van Stiens; tr. 2. Holwerd 18 sept. 1687 Lou Jans, dan beiden van Holwerd.
- i. Alke, ged. Stiens 6 jan. 1661.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

- j. Nanck Hotses Mellinga, in 1694 dienstmaagd te Leeuwarden.
- k. Ysbrand Hotses Mellinga, 1700 mr. smid te Brantgum, belijd. Stiens 28 juli 1702, ouderling aldaar 1730, tr. 1. Hardegarijp 2

---

897 Gen. Jierb. 1965 36.

898 Gen. Jierb. 1965 43.

899 LWL 71.

juli 1699 Aeltje Bauckes, beiden van Hardegarijp; tr. 2. Stiens
16 sept. 1708 Trijntje Wopkes, beiden van Stiens; tr. 3. Stiens 5
juli 1711 Hitje Sakes, van Grouw.

Bijlage 13

Aeltie Aysma, dochter van Hotze Sybouts Aysma (IVd) en Antie Idses, tr.
Hidde Jetzes Pettertilla.

Kinderen (gedoopt te Wirdum):

1. Jetse, 3 nov. 1639.
2. Jan, 25 sept. 1641.
3. Hotse, 12 mei 1644.
4. Aefke Hiddes Pettertilla, 15 maart 1646, tr. Oudega 5 juli 1668
Lyckle Tiebbes (hij van Opeinde, zij van Leeuwarden), weduwnaar
van Maycke Jelckes en van Frouckje Fockens Eringa (zie IVD.8).

Aafke doet belijdenis te Opeinde 20 sept. 1668 en woont daar dan; zij en haar
man worden 5 juni 1674 lidmaat te Drachten op att. van Opeinde. Hij wordt
15 mei 1676 bevestigd als ouderling van Noorderdrachten. Denkelijk is hij
niet degene die in 1698 boer is op Opeinde stem 28, want hij had een jongere
naamgenoot ter plaatse, die op 18 april 1675 belijdenis deed.

Kinderen:

- a. Frouckjen, ged. Opeinde 3 sept. 1669.
- b. Aaltie, ged. Drachten 25 okt. 1674.
- c. Tiebbe, ged. Drachten 31 mei 1677.
5. Aechtie, 9 april 1648.
6. Martje Hiddes Petertilla, ged. (als Martsen) Wirdum 22 juni 1651,
overl. Drachten 17 juli 1701, tr. ald. 30 juli 1682 Pier Auckes, veenbaas
te Drachten, overl. ald. 31 okt. 1721; hij tr. 2. Klaaske Everts.⁹⁰⁰
Zij hadden o.a. een zoon Auke Piers (1691-1754), boer te Drachten, tr. Lolkje
Tjeerds (1696-1732). Hun zerken zijn bij het Bleekerhuis te Drachten nog
aanwezig. Auke is een vermogende boer die in 1749 aangeslagen wordt een
kapitaal van ca. 13.000 cg.
7. Trijntie, ged. Wirdum 12 juli 1657.

Bijlage 14

Lolck van Aysma, dochter van Albert van Aysma (IVf) en Tjetske van
Aysma, tr. 1. Claes Ipes Aesgema; tr. 2. Gosewijn van Wijdefelt.

Kinderen uit het eerste huwelijk:⁹⁰¹

900 FK 450.

901 Doopdata ontleend aan: VHPB 1135.

1. Epo van Aesgema, ged. Beetgum 4 dec. 1615, 1671 majoor, 1672 luitenant-kolonel infanterie,⁹⁰² overl. voor 4 okt. 1686, tr. Schettens/Longerhouw jan. 1655 At(ke) van Aysma, dochter van Schelte van Aysma (Va) en Tjempck van Osinga.
2. Aurelia van Aesgema, ged. (als Auck) Beetgum 9 febr. 1617, leeft 1664, tr. Johan Jacob Snabell, kapitein, overl. voor 5 juni 1653.⁹⁰³
Op 5 juni 1653 wordt juff. Aurelia van Aesgema, weduwe van kapitein Snabel, met attestatie van Sluis lidmaat van Cornjum en in 1654 verhuist ze naar IJlst. Zij wordt in 1664 bedacht in het testament van tante Josina van Aysma met een jaarlijkse toelage van 400 cg., die haar moeder uit haar aandeel betalen moet.
Kind:
Albertina Lucretia Snabell, geb. ca. 1651, 1664 genoemd in hetzelfde testament, overl. Groningen juli 1672, tr. (ondertr. Groningen 14 nov. 1668) Bernard Johan van Prott, veelal Johan Prott genoemd, geb. Groningen 29 sept. 1632, overl. Lutjegast 23 febr. 1703, zoon van Anton Günther van Prott, hertog van Oldenburg en Delmenhorst, en Hibernia Scholes; hij tr. 2. Frederica Tjarda van Starckenborg en 3. Lutjegast 30 mei 1688 Cecilia Elisabeth Tamminga, overl. 1718.
Kind:
Margaretha, ged. Groningen 15 okt. 1669, als dochter van cap. Prot en Albertina Lucr. Schnabel in de Ebbingestraat; jong overleden.⁹⁰⁴
Johan Prott hield in 1672 als commandant van de vesting Bourtange stand tegen de Munsterse troepen. Dit had tot gevolg dat de aanvallers hun activiteiten verlegden naar de stad Groningen. Bij een bombardement in juli kwam Albertina daar om het leven.
Prott vestigde zich een paar jaar later met zijn tweede vrouw te Lutjegast. Hij had daar de heerd Rikkerda gekocht. Frederica overleed 3 april 1687, Johan 23 febr. 1703. Zijn helm en zwaard werden in de kerk van Lutjegast gehangen en later overgebracht naar die van Doezum, waar ze nog zijn, evenals een rouwbord.⁹⁰⁵
3. Margareta van Aesgema, ged. (als Margrita) Engelum 21 nov. 1619, overl. 28 mei 1689 (begr. IJlst), tr. Cornjum 7 mei 1648 Reynier van Tzum,⁹⁰⁶ geb. Tzum 1606 (als Rein Martensz), 1628 in dienst van

902 NT 5.26 (1671-1690) 27.4.1671 (f. 35), 27.2.1672 (f. 13); Ringoir, Infanterie, s.v.

903 Hij zou in december 1653 overleden zijn: EVC 4412.

904 EVC 4412.

905 Gevonden op www.de-verhalenvangroningen.sub Een Bourtanger held in het Westerkwartier, alwaar vermelding van meer literatuur.

906 Zie voor hem: D. Cannegieter, *Reijnier van Tzum; een levensschets* (Franeker 1904); R.S. Roarda, *De East-Ynjeske opperkeapman Reijnier van Tzum, een apart man uit de sawntjinde ieu.* (Leeuwarden 1961).

de VOC vertrokken naar Oost-Indië, dec. 1636 onderkoopman in Siam, rond 1642 opperkoopman aldaar, 1645-1646 opperkoopman in Japan op Decima, gerepatrieerd in Holland 10 aug. 1647, burgemeester van IJlst 1656, volmacht naar de landdag, lid van de Generaliteitsrekenkamer, overl. 21 sept. 1670, begr. IJlst, zoon van Marten Jansz, kapitein ter zee bij de Friese Admiraliteit, en Syuw Jorrits Bockema.

Na zijn repatriëring vestigt Reynier van Tzum zich te Leeuwarden, waar hij 25 febr. 1649 belijdenis doet. Inmiddels is hij getrouwd met Margaretha van Aesgema, die daar 10 april 1647 belijdenis heeft gedaan. Op 2 juni 1650 worden ze lidmaat te Cornjum. Ze verhuizen in 1654 naar IJlst, met ook haar zuster Aurelia. Zuster Jeltje voegt zich er in 1669 ook bij. Reynier wordt 6 maart 1654 burger van IJlst en meteen ook lid van de vroedschap. In 1659 is hij burgemeester. Ongetwijfeld zien we hier de hand van de stadhouder. Ook op kerkelijk gebied laat hij zich gelden, op 7 jan. 1657 wordt hij gestemd tot ouderling, maar er komt verzet. Uiteindelijk wordt zijn verkiezing door de Synode goedgekeurd, tegen de wens van de Classis en wordt hij op 21 juni bevestigd. Cuperus schrijft dat hij een onruststoker was, die de classicale vergadering op stelten zette.⁹⁰⁷

De erfgenamen van Margaretha zijn de kinderen van haar halfzuster Christina (zie aldaar). In 1700 worden 'vr. Tzums erv. off de olde grietm. Valerius van Glinstra' genoemd als landeigenaar onder Sneek.⁹⁰⁸

4. Jeltie (Juliana) van Aesgema, ged. (als Jell) Beetgum 29 april 1621, genoemd 1639, 1659 lidmaat te Cornjum, verhuist in of na 1677 naar IJlst, overl. 14 okt. 1687, begr. IJlst.

Juffr. Jeltie van Aesgema doet 16 nov. 1655 belijdenis te Leeuwarden en wordt 13 febr. 1659 aangenomen als lidmaat te Cornjum, samen met haar moeder en stiefvader. Ze staat ook op de lidmatenlijst van 1669, bij haar ouders, en die van 1676, nu bij Valerius van Glinstra, met de notitie: vertrokken naar IJlst.

In 1661 leent Juliana van Aysma (!) te Cornjum geld aan Hotse van Aysma te Schettens.⁹⁰⁹

In 1685 worden vermeld Margaretha van Aesgema, vrouw van Reinier van Tuim (!), en haar zuster Juliana te IJlst.⁹¹⁰

Kind uit het tweede huwelijk:

5. Christina van Wijdefelt, geb. rond 1643,⁹¹¹ overl. nov. 1677, tr.

---

907 S. Cuperus, *Kerkelijk leven der Hervormden in Fresland tijdens de Republiek* (Leeuwarden/ Groningen 1916, 1920).

908 Prekadastrale atlas van Friesland 11, 78 (nr. 60).

909 WON 282 172.

910 LWL 186 197v.

911 EVC 4412.

Cornjum 8 dec. 1667 dr. Watze (Valerius) van Glinstra, ged. Leeuwarden 22 dec. 1647, grietman van Gaasterland, gedeputeerde staat voor Zevenwouden 1679-1680, 1692-1694, 1698, overleden 2 maart 1727, wsch. te Cornjum, zoon van Eelco van Glinstra en Lutske van Bouricius.

Tante Josina Aysma vermaakt aan Christina in 1664 haar 'beste hairpoincon met diamanten'.

Juffr. Christina van Wiedenfelt staat 7 nov. 1669 op de lidmatenlijst van Cornjum, bij haar ouders. Haar man is geen lidmaat; vermeld wordt dat ze in november 1677 is 'versturven'.

In 1676 kopen Valerius van Glinstra, gedeputeerde staat van Friesland, en Christina van Wijdeveldt, el. te Cornjum, 1/3 van Andlestate te Ried.⁹¹²

Op 12 mei 1691⁹¹³ eist Valerius van Glinstra, als vader van zijn kinderen bij Christina van Vilevelt (!) die erfgenaam zijn van Margaretha van Aesgema, weduwe van heer Reinier van Tzum, van Sydse Annes, dorpsrechter van Hommerts, om van een obligatie 100 cg. af te betalen.

Valerius van Glinstra is 1698 voor 1/3 eigenaar van Beetgum stem nr. 15, Aysmastate, groot 100 pondematen, gebruikt door Reyn Tjex.

Kinderen:

- a. Eelco van Glinstra, ged. Cornjum 8 okt. 1668, overl. 14 okt. 1706, tr. Finkum 6 nov. 1692 (hij van Balk, zij van Stiens) Anna Maria van Burum, ged. Leeuwarden (als Anna) 17 sept. 1671, dochter van Johannes van Burum, generale ontvanger van Leeuwarderadeel, en Maria van Vierssen. Geen kinderen.
- b. Louisa Albertina van Glinstra, ged. Cornjum 19 okt. 1673, overl. ald. 23/24 april 1734, tr. Deinum 13 dec. 1705 dr. Johannes van Glinstra, ged. Dronrijp 20 maart 1681, advocaat 1705, overl. 9 juni 1745 (wrsch. te Dronrijp), zoon van Hector van Glinstra en Eritia van Vierssen; hij tr. 2. Deinum 11 mei 1738 Jacoba Gercama (1690-1763), weduwe van mr. Johan Abraham van Schurman.

Louisa en Johannes kregen vier kinderen.

Johannes is 16 febr. 1705 geïmmatriculeerd als advocaat. Hij doet belijdenis te Bergum 29 febr. 1705 en is dan secretaris van Tietjerksteradeel. Een paar weken later trouwt hij en trekt hij in bij zijn vrouw, tevens volle nicht. Ze staan samen op de lidmatenlijst van Cornjum 1707, beiden met de aantekening: obiit. Na zijn tweede huwelijk is hij nog generale ontvanger van Menaldumadeel geworden en in Dronrijp gaan wonen,

.....
912 FRL 127 58.

913 FK 316.

maar heeft geen kerkelijke attestatie van Cornjum gevraagd. In 1728 staat hij te boek als voor 1/3 eigenaar van Aysmastate.

- c. Gosewijn van Glinstra, ged. Cornjum 21 febr. 1675, overl. (ald.) 15 sept. 1715, ongehuwd.

Bijlage 15

Sybilla van A In 1749 wonen jonker en juffer Siegers ysma, dochter van Albert van Aysma (IVf) en Tjetske van Aysma, tr. Anchises Andla.

Kinderen:

De drie kinderen die in 1664 nog leven zijn dan voor een derde deel erfgenaam van hun tante Josina. Bovendien krijgen de dochters elk een snoer parels. Voor Johannes moeten de erfgenamen met elkaar een vendel kopen en dat is gelukt. In 1698 zijn deze kinderen (of hun nakomelingen) voor een derde deel eigenaar van Aysmastate.

1. Frederick van Andla, vaandrig 23 maart 1650, overl. okt. 1652.⁹¹⁴
2. Johan van Andla, vaandrig 22 sept. 1664, kapitein 17 febr. 1666, tr. Wilhelmina Middelkoop.

Begin 1666 draagt majeur Gosewijn van Wiedenfelt te Cornjum voor 16.000 cg. zijn compagnie met alle wapens etc., aanwezig in het garnizoen te Maastricht, over aan zijn neef (oomzegger) vaandrig Johan van Andla te Groningen.⁹¹⁵ Andla stelt tot onderpand voor de rente en aflossing van dit bedrag zijn aandelen in Andla sate te Ried (1/3), Aysmastate te Beetgum (1/12), het huis aan de Weaze te Leeuwarden, laatst door zijn vader zaliger bewoond (1/3) en zijn aandeel in de erfenis van tante Josina. Hij wordt 1669 genoemd in het proces tegen Pibo van Doma (zie IVf .5 en bijlage 10).

Wilhelmina Middelkoop, de vrouw van kapitein Andla, wordt 5 febr. 1670 met att. aangenomen als lidmaat te Bolsward en 9 juni 1671 idem te Oenkerk. Op 3 aug. 1673 komt ze te Ried en in okt. 1674 te Franeker. Ze wordt 29 nov. 1676 lidmaat te Leeuwarden, echter niet met att. van Franeker, maar van Ried. Kapitein Johan Frederik de Andla doet belijdenis te Ried 8 aug. 1675; is zonder att. vertrokken naar Leeuwarden juli 1676.

Op 4 jan. 1676 verkoopt Johan van Andla, kapitein van een compagnie infanterie, residerende te Ried, 1/3 van Andlastate aldaar voor 5900 cg. aan Valerius van Glinstra en vrouw te Cornjum.⁹¹⁶

Op 27 april 1680 wordt Sybrand de Schepper aangesteld tot kapitein in plaats van Andla.

---

914 EVC 4412.

915 LWN 3794 105v; ook in FRL 126 53v. Hiermee werd voldaan aan een bepaling in het testament van Josina van Aysma.

916 FRL 127 58.

Wilhelmina Middelcoop wordt 10 aug. 1692 aangenomen als lidmaat te Leeuwarden met att. van Groningen; er wordt geen relatie vermeld.

Ze is als 'vrouw Andela' in 1698 eigenares van een 1/9 deel van Aysmastate.

3. Tietscke/Titia van Andla, geb. 1637, overl. Leeuwarden 16 febr. 1673, oud 35 jaar, begr. Buitenpost,⁹¹⁷ tr. Buitenpost 18 febr. 1655 Pieter/Petrus Mejontsma, geb. 1630, ontvanger-generaal van de losrenten 1669-1673, grietman van Achtkarspelen 1673-1677, overl. Leeuwarden 28 febr. 1677, oud in het 47ste jaar,⁹¹⁸ begr. Buitenpost, zoon van Geert Pieters en N. Blauwer. Geert Pieters was een zoon van de lakenkoper Pieter Binnertsz en Jisck Geertsdr te Leeuwarden. Zijn halfzuster Maeycke Pieters was getrouwd met Tarquinius Boelens, grietman van Achtkarspelen.⁹¹⁹

Petrus Meonsma doet 13 nov. 1653 belijdenis te Buitenpost en wordt daar 31 okt. 1669 geïnstalleerd als ouderling.

Het snoer parels dat Titia van tante Josina krijgt moet zij later nalaten aan haar dochter Josina. Op 8 aug. 1679 maken Maria, Margaretha, Josina, Lolckien (of Louisa) en Gerardus een scheiding van het vastgoed van de ouders, dat 85.635 gulden waard is.⁹²⁰

Kinderen:

- a. Sybilla van Mejontsma, ged. Buitenpost 16 maart 1656, overl. 4 febr. 1686;⁹²¹ tr. Buitenpost 17 dec. 1676 dr. Isaac de Schepper,⁹²² 1666-1678 landssecretaris, 1677 grietman van Achtkarspelen loco zijn schoonvader, overl. Buitenpost 9 mei 1688, weduwnaar van Hylck van Haersma (overl. 11 sept. 1669), zoon van Sybrand de Schepper en Feickje Jochums; zie ook bijlage 14.

Isaac de Schepper, student, wordt januari 1660 aangenomen als lidmaat te Franeker met att. van Groningen en 23 mei 1660 te Leeuwarden, met att.; op 15 dec. 1678 lidmaat te Buitenpost met att. van 'de Frans-Walsche kerke' te Leeuwarden. Sybilla van Mejontsma wordt 31 jan. 1678 ingeschreven als lidmaat te Buitenpost; ze had al eerder belijdenis gedaan.

---

917 Fuve nr. 869, daar begraven met drie van haar negen kinderen.

918 Fuve nr. 871 en lidmatenlijst Buitenpost. Volgens EvF 466 is hij overleden te Buitenpost op 30 jan. 1677 (met een verwijzing naar: NNBW X 602-603). Daar valt ook te lezen dat hij een liefhebber van de dichtkunst was.

919 R. Bouma, 'Boelens II', in Gen. Jierb. 1997 83-103, hier 89, 92 en 93.

920 GtFL I 24.

921 GtFL I 46; Andreae, Nalezing 40.

922 Andreae, Nalezing 40; Gen. Jierb. 1985 67; GtFL I 47.

Kinderen:

- i. Sybrandus de Schepper, ged. Leeuwarden 27 jan. 1678, overl. 15 febr. 1682, begr. Buitenpost.⁹²³
  - ii. Pytter de Schepper, ged. Buitenpost 16 okt. 1681, legt op 3 juni 1685 de eerste steen van de kerk van Surhuisterveen, overl. 1690.⁹²⁴
  - b. Maria van Mejontsma, ged. (als Maeycke) Buitenpost 6 febr. 1657, wordt 1679 meerderjarig verklaard en erft Mejontsmastate; genoemd 1698 en 1703, ongehuwd.
De gezusters Maria, Margaretha, Josina en Lowisa Mejontsma zijn in 1698 eigenaar van talrijke stemhebbende goederen.
  - c. Albert, ged. Buitenpost 22 aug. 1658, overl. aug. 1658 (9 dagen oud).
  - d. Grietie, ged. Buitenpost 25 sept. 1659, overl. 1660 (61 weken oud).
  - e. Margrieta van Mejontsma, ged. (als Grietie) Buitenpost 3 maart 1661, genoemd 1698 en 1703, ongehuwd.
Margareta Mejontsma wordt 2 okt. 1681 aangenomen als lidmaat te Buitenpost, met att. van Leeuwarden.
  - f. Josina van Mejontsma, ged. Buitenpost 8 nov. 1663, belijd. ald. 1 febr. 1685, overl. ald. 12 april 1722, ongehuwd.
  - g. Lolck, geb. rond 1665, overl. 1670.
  - h. Gerardus van Mejontsma, ged. Buitenpost 23 febr. 1668, kapitein 29 juli 1686, opgevolgd door E. van Merwede 24 nov. 1692, genoemd 1703.⁹²⁵
  - i. Louisa (Lolck) van Mejontsma, genoemd 1698, tr. Twijzel 7 okt. 1694 haar neef Anchises Frederik Sigers, van Grijpskerk.
Lolkjen van Mejontsma doet 21 april 1693 belijdenis te Buitenpost.
4. Saeckjen van Andla,⁹²⁶ geb. 4 juni 1641, overl. 14 mei 1691, tr. (ondertr. Groningen 26 nov.) 11 dec. 1659 Albert Sigers, heer op Reitsma bij Grijpskerk, 1674 gezworene, 1676 weesheer, 1680 raadshier van Groningen, overl. 23 maart 1692, zoon van Siger Sigers en Barbara van Wingen.

---

923 GtFL I 24.

924 GtFL I 44; Stbk. I 335.

925 Stbk. II 61 aantek. 36. Hij wordt met zijn vier zusters genoemd in rechtszaken van 13 febr. en 10 dec. 1703. Maar hij komt niet voor in het stemkohier van 1698.

926 Gegevens over haar, haar man en nageslacht zijn ontleend aan: H.L. Hommes, Bijdragen tot genealogieën van oude adellijke geslachten in Stad en Lande, XII (De Sighers en Sigers), NL 74 (1957) 389-401, aldaar 399-400.

Kinderen:

In 1693 verkopen de erfgenamen van Albert Sigers, t.w. Siger en Anchises Sigers en Jan Clant als curator over het kind van Melchior Clant en Barbara Sigers, een sate lands te Hijum aan Valerius van Glinstra (zie bijlage 14).⁹²⁷

- a. Sibilla Sigers, ged. Groningen 11 sept. 1660, overl. (vrij) jong.
In 1664 vermaakt tante Josina Aysma aan Sibille Sigers haar 'slechtse hairpoincon'.
- b. Siger, ged. Groningen 19 aug. 1662, jong overl.
- c. Barbara, ged. Groningen 25 okt. 1663, jong overl.
- d. Barbara Sigers, ged. Groningen 30 april 1666, overl. 28 maart 1691, tr. Grijpskerk 14 mei 1690 Melchior (Mello) Clant, kapitein, overl. voor/in 1693, zoon van Jan van Brede en Habbetien Coenders.
Kind: Jan, ged. Groningen 13 maart 1691.
- e. Anchises Frederik (de) Sigers, ged. Groningen 6 juni 1669, 8 mei 1688 student aan de universiteit aldaar, 1694 op Reitsma te Grijpskerk, kapitein, tr. Twijzel 7 okt. 1694 zijn nicht Louisa (Lolck) van Mejontsma.

Omstreeks 1712 verkoopt Louisa van Mejontsma, weduwe van kapitein Anchises Frederick Sygers, 2/3 van een sate lands te Roordahuizum.⁹²⁸

De heer Zygers is met zijn vrouw in 1698 voor 2/9, mevr. Zygers te Buitenpost in 1728 voor 1/3 eigenaar van Aysmastate, Beetgum stem nr. 15.

Kinderen:

In 1749 wonen jonker en juffer Siegers te Buitenpost; hun gezin telt 4 personen en wordt met 59-1 cg. in de quotisatie aangeslagen. Hun vermogen bedroeg minder dan 5000 cg.

In 1748 zijn Siegerts kinderen voor 2/9 deel en zijn vrouw 1/9 deel eigenaar van Aysmastate. Er zouden 4 kinderen zijn geweest.⁹²⁹

In het diaconierekeningboek van Buitenpost zijn de opbrengsten van enige collecten bij begrafeningen genoteerd:

3 juli 1726 een jonge Juffer Sijgers begraven, gecollecteerd 6-8 cg.

28 april 1762 bij het opdragen van juffer Siegers 28-6 cg.

16 nov. 1763 bij het opdragen van jonger Syegers 27-17-8 cg.

- i. Albertina Sophia de Sigers, ged. Visvliet 12 jan. 1696.
- ii. N.N., de jonker voornoemd.
- iii. Saakje Sigers.

---

927 Gen. Jierb. 1989 96.

928 Gen. Jierb. 1994 110.

929 EVC 4412.

- iv. (wsch.) Titia Sibilla Sygers, overl. (vermoord) Buitenpost in de nacht van 10 op 11 febr. 1768.
Volgens de procureur-generaal zouden Hendrik Dirks en Wybe Louws die moord op hun geweten hebben, maar het Hof spreekt hen daarvan op 12 mei 1770 vrij.⁹³⁰
- f. Siger, ged. Groningen 30 maart 1671, jong overleden.
- g. Siger Sigers, ged. Groningen 1 okt. 1672, student aldaar, gezworene, overl. voor 20 maart 1705, tr. 1. Zuidwolde 2 mei 1697 Allegonda Johanna Veldtman, geb. Groningen 11 juli 1674, ged. ald. 12 dito, overl. Groningen 25 maart 1699, dochter van Hindrick Feckens Veldtman en Clara Barlinckhoff; tr. 2. Groningen 19 nov. 1702 Maria Toppinga, ged. Groningen 19 mei 1678, overl. ald. 1739, dochter van Johan Toppinga en Catharina Buininck/Buning.
Kind:
Sakyn Sighers, ged. Groningen 1 febr. 1698, tr. ald. 30 juli 1719 Lambert Berghuis, ged. Groningen 5 jan. 1694, zoon van Peter Berghuis, hopman, en Catharina Hoisingius.
Kind:
Catharina Berghuis, geb. Groningen 21 febr. 1721, ged. ald. 26 dito, overl. Leeuwarden 6 maart 1778, tr. Groningen 23 okt. 1746 dr. Ulrich Herman Huber, ged. Leeuwarden 19 jan. 1727, ontvanger-generaal der floreenrente 3 sept. 1762 tot overlijden, Leeuwarden 16 okt. 1767, zoon van Ulrich Johan Huber en Wemelia Wielinga.
Ulrich en Catharina waren de ouders van mr. Johannes Lambertus Huber (1750-1826), een van de belangrijkste leiders van de patriotten.
- h. Sibilla Joanna, ged. Groningen 21 juli 1674, overl. (vrij) jong.
- i. Samuel Evert, ged. Groningen 8 maart 1678, overl. (vrij) jong.

Bijlage 16

Margaretha van Aysma, dochter van Albert van Aysma (IVg) en Tjetske van Aysma, tr. dr. Adrianus Hagius.

Kinderen:

1. Tietscke (Titia) Hagius, ged. (als Tyeske) Leeuwarden 21 febr. 1634, belijd. ald. 30 jan. 1657, testeert 1695 te Leeuwarden,⁹³¹ begr. ald. 1 aug. 1704, tr. Leeuwarden 9 mei 1658 Abraham (Sybrants) de

930 H. Hietkamp, *De kerfstokjes van onze voorouders. Achtkarspelen e.o. 1700-1800; verhalen uit de dossiers van het Hof van Friesland* (Drachten [1995]) 4, 23 en 25.

931 HvF 16771 38.

Schepper, ged. Leeuwarden 9 okt. 1635, bij huwelijk koopman, van Amsterdam, burgemeester van Leeuwarden 1674-1677 en 1679-1681, overl. 12 dec. 1681, zoon van Sybrant Jaspersz de Schepper, lakenkoper te Sneek, later Leeuwarden, en Feickje Jochums.

Abraham de Schepper en juffr. Titia Hagius worden 7 aug. 1662 aangenomen als lidmaten te Leeuwarden, met attestatie.

Abraham de Schepper te Leeuwarden wordt in 1672 getaxeerd op een vermogen van 70.000 cg. (nr. 173).⁹³²

Titia wordt in 1697 als mevr. Schepper te Leeuwarden aangeslagen voor een vermogen van 40.000 cg. (nr. 354), in 1701 voor 50.000 cg. (nr. 1334), maar verlaagd tot 40.000 cg.

In 1698 is Margarieta Aysma (!),⁹³³ weduwe van burgemeester Abraham de Schepper, eigenaar van stem nr. 14 te Wolsum. Titie Hagius, weduwe van burgemeester Schepper, is dan voor 1/3 eigenaar van Beetgum nr. 15, Aysmastate.

Kinderen:

- a. Sybrant de Schepper,⁹³⁴ ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 25 juni 1659, op 27 april 1680 aangesteld als kapitein in plaats van Johan van Andla (zie bijlage 15), wordt 17 febr. 1690 opgevolgd door M. van Coehoorn, overl. 1700, tr. (att. van Leeuwarden 13 mei 1683) Imilia Josina van Nijsten, geb. 9 jan. 1660, ged. (als Æmilia Johanna) Hogebeintum 15 dito, overl. Deventer 10 sept. 1735, dochter van Bartholt van Nijsten, grietman van Rauwerderhem, en Margaretha Huygh.

Ritmr. Schepper te Leeuwarden wordt 1697 aangeslagen (nr. 391) voor een vermogen van 20.000 cg., de weduwe 1701 voor 5.000 cg. Haar drie zusters zijn per persoon 12.000 cg. waard.

- b. Albertina de Schepper, ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 28 sept. 1661, overl. 23 dec. 1735, tr. Leeuwarden 30 maart 1679 Hans Willem baron van Plettenberg, geb. ca. 1646, 1681 majoor, 1694 luitenant-kolonel, 1696 kolonel-commandant der infanterie,⁹³⁵ overl. 9 maart 1698, 52 jaar oud, begr. Jelsum.⁹³⁶

Overste luitenant Plettenburgh wordt in 1697 aangeslagen voor 25.000 cg. Mevrouw Plettenburgh wordt in 1701 geacht 30.000 cg. waard te zijn.

---

932 De lijsten van hoogst aangeslagenen zijn te vinden in mpaginae.

933 Wonderlijk. In 1659 staat ze in het doopboek van Amsterdam als de moeder van Sybrant de Schepper genoteerd. Wellicht was ze getuige. De doopinschrijving van Albertina in 1661 heeft wel correct Titia Hagius als moeder.

934 Gen. Jierb. 1993 154. Hij is evenwel niet notaris geweest, zoals daar te lezen valt.

935 Ringoir, Infanterie, s.v.

936 Fuve nr. 3185.

Ze is 1698 eigenares en gebruikerse van Jelsum stem nr. 24 en eigenares van Jelsum nr. 7.

Mevr. Plettenberg *cum sorore* zijn in 1728 voor een derde deel eigenaar van Aysmastate (Beetgum nr. 15, de andere eigenaren zijn Johannes van Glinstra en mevr. Zygers te Buitenpost, elk ook voor 1/3), en met haar schoonzuster wed. ritmeester Schepper van Wolsum nr. 14 en Jelsum nr. 8.

2. Joachimus, ged. Leeuwarden 18 dec. 1636, jong overleden.
3. Geertruyd Hagius, belijd. Leeuwarden 21 okt. 1668, overl. voor 1680, wanneer haar zuster Titia Hagius universeel erfgenaam van haar vader wordt genoemd.
4. Maria/Marijke Hagius, tr. Lekkum (ondertr. Jorwerd 13 aug. 1648) Baltas van Vlyedt, uit Holland.

Marijke Hagius, dochter van Margaretha van Aysma, wordt in 1664 in het testament van haar tante Josina bedacht met twee zilveren kandelaars, ze was toen weduwe van Sr. van Vliet. Aangezien Titia Hagius in 1680 universeel erfgenaam van haar vader wordt genoemd, zal Marijke voordien kinderloos zijn overleden.

Bijlage 17

Maria van Aysma, dochter van Hessel van Aysma (Vd) en Johanna Agneta Rulandt, tr. Sybrandus van Echten; hij tr. 2. Elisabeth Langwart.

Kinderen:

1. Jan, ged. Langweer 20 sept. 1691, jong overleden.
2. Johanna van Echten, ged. Langweer 6 dec. 1693 (als Johanna Agatha), lidmaat te Joure 26 jan. 1713 op attestatie van Langweer, tr. Stavoren 13 jan. 1715 (hij van Stavoren, zij van Joure) Lykle Ridders Haarsma, ged. Stavoren 9 febr. 1687, overl. na 1767, zoon van Rinner Grates en Goyckjen Lyckles.

Lykle Ridders was aanvankelijk stadsbode en gezworen klerk van Stavoren; vanaf 1717 noemde hij zich Lykle Haarsma. Hij is later vroedsman geworden; Engels vermeldt dat hij als burgemeester heeft gefungeerd tussen 1730 en 1768.⁹³⁷

In 1728 zijn de bode Lykle Haarsma te Stavoren en Frans Hellendoorn te Sneek, beiden uit naam van hun vrouw, voor de helft eigenaar van Doniaga stem nr. 23. Andere goederen staan op naam van de kinderen of erfgenamen van Sibrand van Echten.

In de quotisatie van 1749 wordt old burgemeester Lykle Haarsma, met een gezin van 4 personen boven 12 jaar, belast met een aanslag van 47-3 cg., waaruit volgt dat zijn vermogen op 2500 cg. is getaxeed.

---

937 <http://www.mpaginae.nl/Stavoren/SamFaber.htm> (geraadpleegd 13 mei 2022).

Uit dit huwelijk, gedoopt te Stavoren:

- a. Sibrandus, ged. 7 april 1717, jong overleden.
  - b. Gooikjen Haarsma, ged. 30 dec. 1718, tr. Stavoren 31 jan. 1745 (beiden van Stavoren) Jacob (Douwes) Visser, galjootschipper aldaar.
  - c. Maria Haarsma, ged. 1 maart 1722, overl. Stavoren 24 dec. 1750, tr. Woudsend 19 nov. 1747 (hij van Woudsend, zij van Stavoren) Rintje Jans, varensman te Stavoren.
  - d. Sybrandus, ged. 5 jan. 1725.
  - e. Rinner, ged. 26 dec. 1727.
  - f. Rinkjen, ged. 12 febr. 1730.
  - g. Elizabeth, ged. 22 sept. 1734.
3. Hessel van Echten, ged. Langweer 6 maart 1696, 1716 compagnieschrijver, overl. 1719, tr. Stavoren 6 juni 1717 (beiden van Stavoren) Barber Wouters, overl. Stavoren 15 jan. 1764; zij tr. 2. Stavoren 16 juni 1720 Hendrik Martens (beiden van Stavoren).
Kind: Sybrandus, ged. Stavoren 7 mei 1719 (doopheffer Johanna van Echten), jong overleden.

4. Baukjen van Echten, ged. Langweer 15 febr. 1699, overl. Stavoren 10 okt. 1771, tr. [1719] Frans (Franciscus) Hellendoorn, ged. Sneek 21 okt. 1691, laatst stadsbode van Stavoren, overl. ald. 12 jan. 1776, dan oud-bode, zoon van Marcus Hellendoorn, bouwmeester van Sneek, en Anna Elisabeth van Hammingen.

Fransiskes Hellendoorn staat vermeld op de lidmatenlijst van Akkrum omstr. 1714; hij verkrijgt attestatie naar Sneek 12 okt. 1720.

Baukjen van Echten doet belijdenis te Akkrum 24 juli 1719 en verkrijgt eveneens 12 okt. 1720 attestatie naar Sneek.

Frans Hellendoorn van Sneek, laatst gewoond hebbende te Akkrum, verwerft het burgerschap van Sneek op 20 dec. 1720.

In 1728 zijn de bode Lykle Haarsma te Stavoren en Frans Hellendoorn te Sneek, beiden uit naam van hun vrouw, voor de helft eigenaar van Doniaga stem nr. 23. Frans Hellendoorn en Baukje van Echten worden 17 mei 1730 aangenomen als lidmaten te Stavoren, met attestatie van Sneek. Allicht is hij zijn zwager Lykle Haarsma opgevolgd als stadsbode toen die tot de vroedschap toetrad.

In de quotisatie van Stavoren wordt bode Hellendoren, gezin 2 personen boven 12 jaar, met 17 cg. belast; dit duidt op een vermogen van 400 cg.

Uit dit huwelijk:

Maria Hellendoorn, ged. Sneek 2 febr. 1721, tr. Stavoren 15 maart 1739 (beiden van Stavoren) Douwe Pytters Cramer, houtkoper, burgemeester aldaar.

Ze kregen negen kinderen, van wie twee zoons predikant werden, Petrus Cramer te Balk en Franciscus Hellendoorn Cramer te Suawoude-Tietjerk.

Beiden waren patriotsgezind, Franciscus het felst. Toen hij in 1787 weigerde te bidden voor het heil van de stadhouder en zijn familie werd hij afgezet. Hij nam de wijk naar St. Omer in Noord-Frankrijk en diende de Nederlandse vluchtelingen aldaar als predikant. Na de omwenteling van 1795 werd hij in zijn ambt hersteld.⁹³⁸

5. Arent van Echten, ged. Langweer 27 okt. 1701, overl. tussen 1708 en 3 juli 1716.

Kind uit het huwelijk van Sybrandus met Elisabeth Langwart:

Maria van Echten, ged. Langweer 31 juli 1707, beluid Sneek 15 dec. 1739, tr. Sneek 5 febr. 1736 (zij van Tjalleberd, hij van Sneek) Gerardus Frankena, ged. Stavoren 21 sept. 1704, zoon van Eise Frankena, notaris en dijkssecretaris te Stavoren, en Henrica Klinkenberg.

Maria vertrok in 1725 met haar halfbroer ds. Egbertus Lansbach uit Dokkum naar de pastorie te Tjalleberd; zijn zuster Sara Lansbach vergezelde hen. Sara ging 1738 ook met Egbertus mee naar Morra en 1743 naar Langweer.

Kind: Hendrica Frankena, ged. Sneek 20 april 1738.

---

938 J. van Sluis, 'Predikanten en patriotten', in W. Bergsma e.a. (red.), *For uwz lân, wyv en bern. De patriottentijd in Friesland* (Leeuwarden 1987) 85-98.

Literatuur en afkortingen

Tenzij anders aangegeven berusten de archivalia in Tresoar. De archieven van nedergerechten worden afgekort met drie hoofdletters; dat van Leeuwarden is in het HCL. Scans kunnen worden bekeken in de website AlleFriezen.

- AAMA: Archief van Augustijnerklooster Mariënberg te Anjum (T232-01).
- AAU: *Archief voor de geschiedenis van het aartsbisdom Utrecht*.
AAU 16 (1881) 321-370: A.J.J. Hoogland (ed.), 'Concriptio exulum Frisiae'.
Abma, Bolswarder lenen: G. Abma, *De vier Bolswarder Lenen* (Bolsward 1979).
- Algra: Algra, N.E., 'Bestuurshervormingen', in: J.J. Kalma en K. de Vries, *Friesland in het rampjaar 1672* (Leeuwarden 1972) 103-115.
- Andreae, Kollumerland: A.J. Andreae, *Kollumerland en Nieuw-Kruisland, geschiedkundig beschreven* (Kollum 1883).
Andreae, Oudheidkundigeplaatsbeschrijving: A.J. Andreae, *Oudheidkundige plaatsbeschrijving van de gemeente Kollumerland en Nieuwkruisland, met aantekeningen en bijlagen* (Kollum 1885).
- Andreae, Nalezing: A.J. Andreae, *Nalezing op de nieuwe naamlijst van grietmannen* (Leeuwarden 1893).
- Andreae, Verzet der Friezen: A.J. Andreae, 'Het verzet der Friezen tegen de Spaansche dwingelandij, gedurende het tijdvak: 1566-1574' in DVF 16 (1886); idem, 'Bijlagen, aantekeningen en register', in DVF 17 (1890) 1-111.
- Andringa: Andringa-werkgroep, *Andringa*, 2 dln. (Exloo 1984, 1996).
- Apeldoorn: L.J. van Apeldoorn, *De kerkelijke goederen in Friesland*, 2 dln. (Leeuwarden 1915).
- AppS: J. Reitsma, en S.D. van Veen, *Acta der provinciale en particuliere Synoden*, 8 dln. (Groningen 1892-1899).
- ASF: Archief van de Staten van Friesland (1580-1795) (Toegang 5).
- att.: attestatie.

BB:	P.L.G. van der Meer en J.A. Mol (ed.), <i>De Beneficiaalboeken van Friesland, 1543</i> (Leeuwarden 2013).
BE:	FA Van Burmania-Van Eysinga (T320).
BH:	D.J. van der Meer, <i>Boerderijenboek Hennaarderadeel 1511-1698</i> (Leeuwarden 2004).
Brouwers, Sytzama:	Y. Brouwers, 'Sytzama', in NL 117 (2000) 89-113.
BtK:	FA Van Beyma thoe Kingma (T319).
Bumaboekje:	T.J. Buma, <i>Buma's in Friesland, een bundel artikelen over families in Friesland met de naam Buma, ca. 1500-1850</i> (z.pl., 1998 ²) (GEN 647).
ca.:	circa.
c.a.:	cum annexis.
Capellefrijlien:	H. Walsweer, 'It Capellefrijlien fan Minnertsgea', in <i>Gen. Jierb.</i> 2001 89-149.
Carolus:	J. Carolus, <i>De rebus Casparis à Robles Billaei in Frisia gestis commentariorum libri IV. Nunc primum vulgati [a P. Wesseling]</i> (Leovardiae 1731).
CdT:	A.L.E. Verheyden (ed.), <i>Le Conseil des Troubles; liste des condamnés (1567-1573)</i> (Brussel 1961).
cg.:	carolusgulden (20 stuivers).
Chbk.:	G.F. thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg (ed.), <i>Groot Pacaat en Charter-boek van Vriesland, 5 dln.</i> (Leeuwarden 1768-1793).
Codex Aysma:	<i>Codex Aysma</i> . Die Altfriesischen Texte herausgegeben und übersetzt von W.J. Buma, P. Gerbenzon en M. Tragter-Schubert (Assen/Maastricht 1993).
cum uxore, c.ux.:	met zijn vrouw.
Deistisch bestean:	Ph. Breuker (ed.), <i>Obe Postma. It deistisch bestean by âlds. Samle histoaryske opstellen II</i> (Dokkum 2015).
Dootboek:	Ernestus Harinxma a Donia, 'Een kerckcalender ofte dootboek' (1613), HtS (T325) 443; fotokopie: GEN 742. Ook op mpaginae.
Dronrijps Memoriael:	K. Terpstra (ed.), <i>H. Roucoma, Dronrijps Memoriael</i> (Leeuwarden 1986).
DVF:	<i>De Vrije Fries</i> .
DVF 14 (1881) 1-110:	G.H. van Borssum Waalkens, 'Epo Douwma te Huizum. Eene bijdrage tot de geschiedenis der Hervorming in Friesland'.

el.:	echteliëden.
Elias, Vroedschap:	J.E. Elias, <i>De vroedschap van Amsterdam 1578-1795</i> , 2 dln. (Haarlem 1903-1905).
EVC:	FA Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen (T323).
EvF:	J.H. Brouwer (hoofdred.), <i>Encyclopedie van Friesland</i> (Amsterdam/Brussel 1958).
FA:	Familiëarchief.
FK:	M. Koopmans e.a. (red.), <i>Frysk Kertiersteateboek</i> (Leeuwarden 1996).
Fr. Gen.:	Handschriftencollectie van het Fries Genootschap voor Geschied-, Oudheid- en Taalkunde (T344).
Friens en de Van Sytzama's:	D.J. van der Meer, <i>Friens en de Van Sytzama's</i> (Alphen a/d Rijn 1994).
FT:	G. Verhoeven en J.A. Mol (ed.), <i>Friese testamenten tot 1550</i> (Leeuwarden 1994).
Fûgelsang:	K. Kuiken, R.H. Postma en D.J. van der Meer, <i>Van Fûgelsang tot Fogelsanghstate. De renaissance van een Friese boerenfamilie</i> (Kollum 2003).
Fuve:	H. de Walle, <i>Friezen uit vroeger eeuwen. Opschriften uit Friesland, 1280-1811</i> (Franeker 2007). Ook opgenomen in website AlleFriezen.
Gabbema:	S.A. Gabbema, <i>Verhaal van de stad Leeuwarden</i> (Franeker 1701).
gg.:	goudgulden (28 stuivers).
GEN:	Collectie Genealogieën, eertijds in de studiezaal van het Ryksargyf. Nu in de studiezaal van Tresoar, maar onder andere signatuur.
Gen. Jierb.:	<i>Genealogysk Jierboek(je)</i> .
Genealogia Aytana:	O. Hellinga en P.N. Noomen, 'Genealogia Aytana', in Gen. Jierb. 2011 127-306.
Gloria Parendi:	J. Visser (ed.), <i>Gloria Parendi; dagboeken van Willem Frederik, stadhouder van Friesland, Groningen en Drenthe, 1643-1649, 1651-1654</i> (Den Haag 1995).
GS:	Gedeputeerde Staten.
GtFL:	<i>Grafschriften en andere genealogische en heraldische merkwaardigheden in en om de kerken tussen Flie en Lauwers</i> , 5 dln. (Leeuwarden 1950-1969).

- Gulden Vrijheid: H. Spanninga, *Gulden Vrijheid? Politieke cultuur en staatsvorming in Friesland, 1600-1640* (Hilversum 2012).
- HA: Huisarchief.
- HCL: Historisch Centrum Leeuwarden.
- Heemstra: EVC (T323) inv.nr. 2754. Register waarin genealogieën en tekeningen van wapens van voorname Friese families, opgesteld door Feye en Schelte van Heemstra, 17de eeuw. Grotendeels gebaseerd op het zgn. Burmaniaboek (inv. nr. 2575).
- Heeren van den Raede: O. Vries e.a., *De Heeren van den Raede. Biografieën en groepsportret van de raadsheren van het Hof van Friesland, 1499-1811* (Hilversum/Leeuwarden 1999).
- Hellinga, Alde famyljeoantekeningen: O. Hellinga, 'Alde famyljeoantekeningen fan Knijff, Mellema van Oosterzee en Wigara, de skoanfamylje fan Sibrandus Lubbertus', in Gen. Jierb. 2002 99-185.
- Hellinga, Hessel Aysma en de Opstand: O. Hellinga, 'Hessel Aysma en de Opstand in Friesland 1577-1587', in: J. Frieswijk e.a., *Fryslân, staat en macht 1450-1650* (Hilversum/Leeuwarden 1999) 126-139.
- HtS: FA Van Harinxma thoe Slooten (T325).
- HvF: Archief van het Hof van Friesland (T14).
- IB: *It Beaken*. Tydskrift fan de Fryske Akademy (1939-2019).
- IB 55 (1993) 124-138: Onno Hellinga, 'Ludolf Engelstedt (Dorpat ±1550-Londen 1617/18); in Liiflanner yn de Fryske polityk'.
- IGS: Onno Hellinga, *Ingekomen stukken van Gedeputeerde Staten van Friesland 1580-1601, regesten en indices* (Leeuwarden 1995), NT 5.40.
- Impositie 1578: P.L.G. van der Meer (ed.), 'Registers fan de Personele Ymposysje uit 1578', in J.A. Mol e.a. (red.) *Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslân yn de ier-moderne tiid* (Leeuwarden 1993) 155-394.

- JBM: Onno Hellinga, *Het journaal van Bernard van Merode, luitenant-stadhouder van Friesland 1580-1583; regesten en indices* (Leeuwarden 1990), Tresoar.
- JbCBG: *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*.
- JbCBG 1974 217-238: P. Datema, 'Johan Rufelaert (156.-1621); een Vlaamse Groninger, zijn relaties en zijn familie'.
- Jensma, Universiteit: G.Th. Jensma e.a. (red.), *Universiteit te Franeker 1585-1811. Bijdragen tot de geschiedenis van de Friese hogeschool* (Leeuwarden 1985).
- Kalma, Rampjaar: J.J. Kalma en K. de Vries (red.), *Friesland in het rampjaar 1672. It jier fan de miste kânsen* (Leeuwarden 1972).
- Keysers orkena: E. Vellinga, *Keysers orkena: bijdragen tot de geschiedenis van het notariaat in de provincie Friesland van de aanvang af (midden 15e eeuw) tot de invoering van de Franse wetgeving (1811)* (Augustinusga 1995).
- Kingma, Bitgum: T. Kingma, *Bitgum. Skiednis fan Bitgum en Bitgummole* (Leeuwarden 1988).
- Kleasterrekken 1606/1607: J.A. Mol en P. Nieuwland (ed.) 'Rekken fan de kleasteropkomsten yn Fryslân oer it boekjier 1606/1607, opmakke door Joannes Henrici [Rhalal]', in: P.L.G. van der Meer, idem en idem (ed.), *Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslân yn de ier-moderne tiid* (Leeuwarden 1993) 35-153.
- Kuiper, Adel in Friesland: Y. Kuiper, *Adel in Friesland 1780-1880* (Groningen 1993).
- LA 1540: J.A. Mol (ed.), *Leuwerderadeels aenbrengh gemaect int jaer 1540* (Leeuwarden 1989).
- Langen en Mol, Friese edelen: G. de Langen en H. Mol, *Friese edelen, hun kapitaal en boerderijen in de vijftiende en zestiende eeuw. De casus Rienck Hemmema te Hitzum* (Amsterdam 2022).
- Meij: J.C.A. de Meij, *De watergeuzen en de Nederlanden* (Amsterdam/Londen 1972).
- Memorie van Hoytema: L. Jagersma†, J. de Jong, H. Foekema en Y. Brouwers, 'Memorie van Hoytema', in Gen. Jierb. 2017 81-373.

- Menameradiel: O. Santema en Y.N. Ypma (red.), *Skiednis fan Menameradiel* (Leeuwarden 1972).
- mpaginae, ofwel www.mpaginae.nl: website van M.H.H. Engels; hierin zijn o.m. talrijke naamlijsten te vinden van provinciale en lokale bestuurders, officieren, ambtenaren, functionarissen en beoefenaren van speciale beroepen als advocaten, notarissen e.v.a.
- NA: *Nederland's Adelsboek* ('s-Gravenhage 1903-).
- Neiteam fan âlde Ulbet: K.P. de Boer, 'Rispen, de neiteam fan âlde Ulbet', in Gen. Jierb. 2013 169-209.
- NEvF: M. Schroor (hoofdred.), *Nieuwe Encyclopedie van Fryslân*, 4 dln. (Gorredijk/Leeuwarden 2016).
- Nieuwe aanbreng Baarderadeel 1542: kopie uit 1588 in FA Sminia (T327) 2064a; transcriptie: T. Hannema, 'Baardera-deel 1542', *De Neitiid* 6 (1991) afl. 3, 34.
- NL: *De Nederlandsche Leeuw* ('s-Gravenhage 1883-).
- NL (1989) 14-62: M.A. Beelaerts van Blokland, 'Van Aylva'.
- NNBW: *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek* 10 dln. (Leiden 1911-1937).
- NO: Herma M. van den Berg, *Noordelijk Oostergo*, I: *Ferwerderadeel*, II: *De Dongeradelen*, III: *Dantumadeel*, IV: *Kollumerland en Nieuw Kruisland* ('sGravenhage 1981-1989).
- Noomen, Consolidatie: P.N. Noomen, 'Consolidatie van familiebezit en status in middeleeuws Friesland', in: J.A. Mol (red.), *Zorgen voor zekerheid. Studies over Friese testamenten in de vijftiende en zestiende eeuw* (Leeuwarden 1995) 73-174.
- Noomen, Stinzen: P.N. Noomen, *De stinzen in middeleeuws Friesland en hun bewoners* (Hilversum 2009); met bijbehorende cd-rom: *Stinzen in middeleeuws Friesland, een voorlopige inventarisatie*.
- NP: *Nederland's Patriciaat* ('s-Gravenhage 1910-).
- NT: Nadere Toegang (Tresoar).
- n.ux.: nomine uxoris, uit naam van zijn vrouw.
- OFO: P. Sipma (ed.), *Oudfriesche Oorkonden*, 3 dln. ('s-Gravenhage 1927-1941); O. Vries (ed.), *Oudfriesche Oorkonden*, dl. 4 ('s-Gravenhage 1977).

- Pier en Sipcke Hoytes-folk: Aucke [de Vries], Douwe [Jans van der Meer], Hein [Walsweer] en Ype [Brouwers], 'It Pier en Sipcke Hoytes-folk', in *Gen. Jierb.* 1984 5-57.
- pm: pondemaat , pondematen.
- Protocol Cleuting: P.Th. Zwart (ed.), *Protocol Cleuting. Het protocol van Nicolaus Judoci Cleuting (Nicolaes Joostzoon Cleuting), notaris te Leeuwarden van 1554-1585 (Leeuwarden 1970).*
- Reydt: E. van Reydt, *Oorspronck ende voortganck van de Nederlantsche oorloghen, zedert 1566 tot 1601 (Amsterdam 1644)*.
- RFT: O. Hellinga, *Het register van Feicke Tetmans (1524) 1579-1599; regesten en indices (1995), NT 345.1.*
- RGOO: J. Reitsma, (ed.), *Register van geestelijke opkomsten van Oostergo 1580-1581 (Leeuwarden 1888).*
- RGS: O. Hellinga, *Resoluties en andere stukken van Gedeputeerde Staten van Friesland (1579) 1580-1601 (1608); regesten en indices, 3 dln. (1992), NT 5-35.*
 Ringoir, H., *Hoofdofficieren der infanterie van 1568 tot 1813 ('s-Gravenhage 1981).*
- Roarda LR: R.S. Roarda, *Nammen uit âlde Liifrinte-Registers yn Fryslân (1624-1809) (Leeuwarden z.j.).*
- Roarda RR: R.S. Roarda, *Nammen fan keapers en forkeapers út de Rintmasters-rekkens 1518-1575 (Leeuwarden 1965).*
- Roarda, Reijniervan Tzum: R.S. Roarda, 'De East-Ynjeske Opperkeapman Reijnier van Tzum', in *De Stim van Fryslân* van 17 febr. 1961.
- RSvF: O. Hellinga, *Resoluties van de Staten van Friesland 1580-1601; regesten en indices (1992); NT 5.26 (1580-1601).*
- RvdA: I. Telting (ed.), *Register van den Aanbreng van 1511 en verdere stukken tot de floreenbelasting betrekkelijk, 4 dln. (Leeuwarden 1880).*
- RvdAVD: J.C. Tjessinga (ed.), *De Aanbreng der Vijf Deelen van 1511 en 1514, 5 dln. (Assen 1941-1944).*
- s.: saliger.

- Scheltinga: W. Wijnaendts van Resandt, *Geschiedenis en genealogie van het geslacht Van Scheltinga* (z.p. 1939).
- Schilling: H. Schilling en K.D. Schreiber (ed.), *Die Kirchenratsprotokolle der reformierten Gemeinde Emden 1557-1620* 2 dln. (Köln/Wien 1989-1992).
- Schotanus: Chr. Schotanus, *De Geschiedenissen Kerckelyck en Wereldtlyck van Friesland Oost ende West* (Franeker 1658).
- Schraders, Memoryboek: Chr. van Kammen (ed.), *Memory boeck van de vrouwens 1693-1745. Dagboek van Catharina Geertruida Schraders (Dokkum 1958)*.
- Schw.: FA Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.
- SdvE: J.J. van Toorenenbergen (ed.), *Stukken betreffende de diaconie der vreemdelingen te Emden. 1560-1576* (Utrecht 1876).
- Siccama: A.C. Fokkema-Siccama, *De Siccama's* (1971).
- Singels: J.C. Singels, *Inventaris van het oud-archief der stad Leeuwarden* (Leeuwarden 1893).
- Spahr en Ypma: J.J. Spahr van der Hoek en Y.N. Ypma, *Tietjerksteradeel. Bydrage ta de sosjale skiednis fan de Wâlden* (Leeuwarden 1978).
- Stbk.: M. de Haan en A. van Halmael jr., *Stamboek van den Frieschen, vroegeren en lateren adel, 2 dln.* (Leeuwarden 1846).
- T: Toegang, aanduiding voor archiefinventaris, Tresoar.
- Teunissen, Dokkumer Wâlden: T.E. Teunissen, *Ald Dantumadeel. De Dokkumer Wâlden yn eardere en lettere tiid* (Kollum 1938).
- VA: Verzameling Aanwinsten (T345).
- VHPB: Verzameling handschriften, afkomstig van de PBF (T347).
- Visser, Adel en 'Adel': J. Visser, 'Adel en "Adel" in de Staten van Friesland in de 17de en 18de eeuw', in NL 78 (1961) 430-457.
- Visser, Album: J. Visser, *Album collegii studiosorum ex gymnasio Leoverdiensi (1626-1668)* (Franeker 1985).
- Winsemius: P. Winsemius, *Chronique ofte historische geschiedenisse van Vrieslant* (Franeker 1622).
- w. en wl.: wijlen.

- Woltjer: J.J. Woltjer, *Friesland in Hervormingstijd* (Leiden 1962).
- Woudstra, Doma: J. Woudstra, 'De familie Doma. Van kloostermeiers tot kloosterbezitters', in Gen. Jierb. 2010 179-208.
- Zijlstra, database: S. Zijlstra, *Het geleerde Friesland – een mythe? Universiteit en maatschappij in Friesland en Stad en Lande ca. 1380-1650* (Leeuwarden 1996). Bij dit boek hoort een database die door M.H.H. Engels toegankelijk is gemaakt: <http://www.mpaginae.nl>.

... *Wapenregistraasje*

Wapenregistraasje

It twadde part fan it Genealogysk Jierboek wurdt fersoarge troch – en stiet ûnder ferantwurdlikens fan – de Fryske Rie foar Heraldyk. Dy Rie bestiet út de neifolgjende persoanen:

mr. J.T. Anema, foarsitter,
 J.C. Terluin, H.F. I, twadde foarsitter,
 K.J. Bekkema, skriuwer, argivaris,
 R.J. Broersma, Heraut Frisia IV, wapentekener,
 drs. H. Bremer, lid,
 drs. S.M. Hoekstra, lid,
 P.H. van den Muijzenberg, lid, adviseur flaggen,
 dr. C.J. Kuiken, korrespondearjend lid.

De Fryske Rie foar Heraldyk jout ried by it ûndersyk nei en it ûntwerpen fan famylje-, korporeaasje- en oerheidswapens en -flaggen yn Fryslân. Fierders registrearret de Rie dy wapens en flaggen yn it Genealogysk Jierboek.

> Ynhâld

<i>R.J. Broersma:</i>	
Enkele wapens van diverse bronnen	394
<i>Famyljewapens en -flagge en -wimpel:</i>	
Hannema Dedzjum, Harder, Van Popta, Rienks, Terluin, Van der Wal, Westra	398
<i>Doarpswapens, -flaggen en -wimpels:</i>	
Damwâld, Ferwert, Hegebeintum	412

> **Enkele wapens van diverse bronnen**

Gerrit Heinesz (Heins) - **Gertie Etes** (Gert Eete) op een grafzerk in Dokkum

Mannenwapen gedeeld: I. de Friese adelaar; II. een huis- of handmerk, bestaande uit twee elkaar in de voet kruisende kepers, overtopt door een klaver.

Vrouwenwapen gedeeld: I. de Friese adelaar; II. een huis- of handmerk, bestaande uit een keper waaroverheen twee dwarsstaken boven elkaar, overtopt door een klaver.

Op een zerk in de Grote of Sint-Martinuskerk te Dokkum met de tekst:
... de eersamen Gerrit Heine z dicslob
Ao 1605 de 11 augusti sterfd eerbare Gert Eete dr huisfrou va Gerrit Heins z ...

Verder niets van bekend.

Bron: H. de Walle, Alle Friezen.

Ids Wybets (Hayema, Haeima) op een grafzerk in Augsbuurt

Gedeeld: I. de Friese adelaar; II. doorsneden: a. drie klavers, 2 en 1; b. een huis- of handmerk in de vorm van een T, met over het midden een dwarsstaak, met aan de uiteinden een schuin naar binnen gericht staakje, de rechter naar boven en de linker naar beneden.

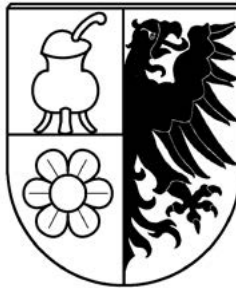
Op een zerk in de kerk van Augsbuurt met de tekst:

Ao 1640 den 8 decembr sterf de eersame Idse Wibes Haeima dorprechter van Autsbuir out ontrent 40 jaer en leijt alhier begraven

Ids Wybets, geb. ca. 1600, zn. van Wybet Minnes en Baeffcke Idsedr, was gehuwd met Jipke Tjerks en had in ieder geval een zoon Wybet Idses en daarnaast een broer Minne.

Bron: H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen*, Alle Friezen (Nedergerechten, inschrijving, 13-04-1625).

Lentz, Adam Nicolaas op een gildepennyng

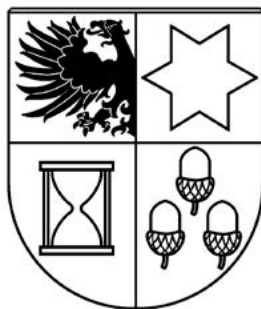

Gedeeld: I. doorsneden: a. een strooppot, waaruit links een lepel steekt; b. een zesbladige bloem; II. een halve adelaar komende uit de deellijn.
Tekst: 1752 *Adam Lentz*

Adam Lentz, gedoopt Leeuwarden (Evang.Luth.) 11-6-1730, zn van Nicolaus Lentz (Lens) en Elisabeth Maassen, tr. 1 Franeker 25-1-1761 (als Adam Nicolaas Nicolaas Lentz) Fettje Feddis (Feddes) Postuma (hij is dan mr bakker en woonachtig te Franeker); tr. 2 Franeker 23-02-1772 Yke Pieters Ykma (hij is dan mr. bakker en vroedschap, zij is weduwe van Harke Harkema, vroedschap, procureur fiscaal).

Bronnen: gildepennning Fries Museum,
Afb.: Atlas van platen, http://beeld.teylersmuseum.nl/Digital_Library/Emags/CBNK_0496/page_135.html
H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen*

IJlst, Jacob Jacobs op een gilde- of familiepenning

Gevierendeeld: I. de Friese adelaar; II. een zespuntige ster, III. een zandloper, IV. drie eikels, 1 en 2.

Tekst: *Jacob Jacobs IJlst 1708*

Jacob Jacobs IJlst, gedoopt Heerenveen 9-5-1675, zn van Jacob Jacobs IJlst en Siortie Everts Siercxma, tr. 1 Sneek 17-12-1699 Siortie Rinties Posthuma, ovl. Sneek 1705, tr. 2 Sneek 27-10-1709 Antie Jurriens Nijland.

Bronnen: gilde- of familiepenning Fries Museum
Afb.: Atlas van platen, http://beeld.teylersmuseum.nl/Digital_Library/Emags/CBNK_0496/page_137.html
H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen*

Wiarda, Wytze Sybes op een penning

Gedeeld: I. de Friese adelaar; II. een huis- of handmerk bestaande uit een paal met aan de bovenkant rechts een schuin naar beneden gerichte staakje, aan de onderkant links een schuin naar boven gericht staakje en in het midden drie verkorte dwarsstaakjes. Helmtteken: een uitkomende adelaarskop.

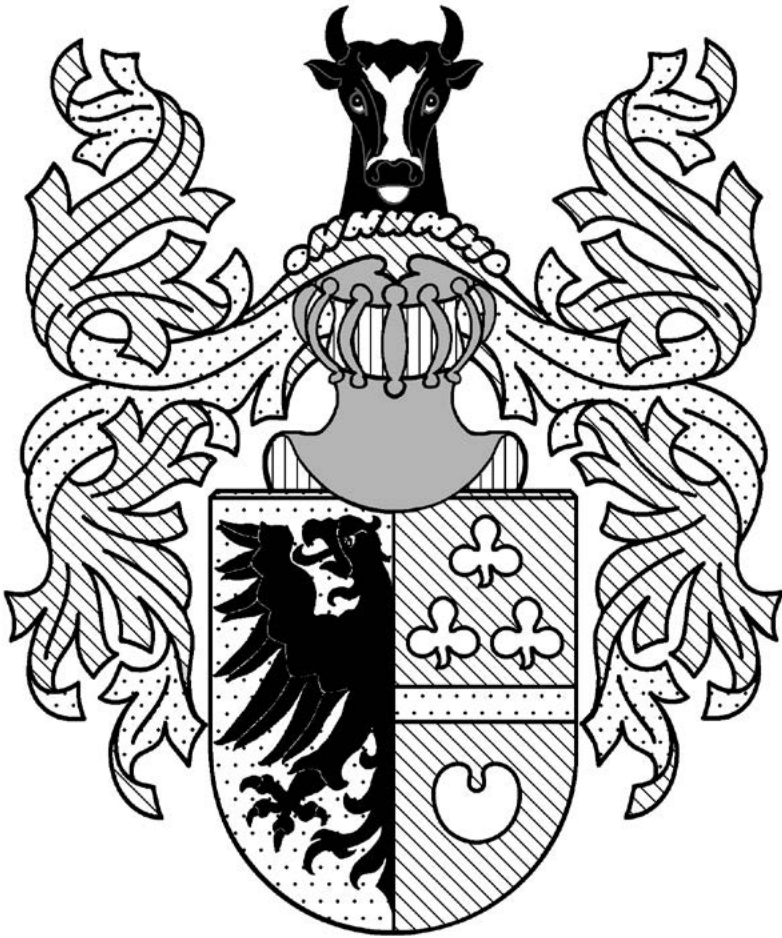
Tekst: *Witse Sijbbes Wijaerde 1681*

Wytze Sybes, gedoopt Oosterend 26-7-1657, zn van Sybe Wytzes en Sara Francisci, tr. Sneek 11-02-1681 Wytske Jackles, gedoopt Sneek 17-10-1658, dr. van Jackle Hylckesz en Aeltie Jaerichsdr. Voor zover nu bekend noemt hij zich op 31-7-1687, na de penning van 1681, voor het eerst officieel Wiaerda, bij de doop van zijn dochter Jetske.

Bronnen:

Afb.: Atlas van platen,

H. de Walle, *Friezen uit vroeger eeuwen*

> **Hannema**, Dedzjum

Dield: I. de Fryske earn; II. yn grien in gouden fersmelle dwersbalke, boppe beselskippe fan trije sulveren klavers, pleatst 1:2 en ûnder fan in sulveren pompeblêd.

Helmteken: in oansjende swartbûnte kowekop mei hals. Helmkleed: grien, fuorre mei giel.

Gedeeld: I. de Friese adelaar; II. In groen een versmalde gouden dwarsbalk, boven vergezeld van drie zilveren klavers, 1 en 2, en beneden van een zilveren pompeblad. Helmteken: een aanzierende zwartbonte koeienkop met hals.

Helmkleed: groen, gevoerd met geel.

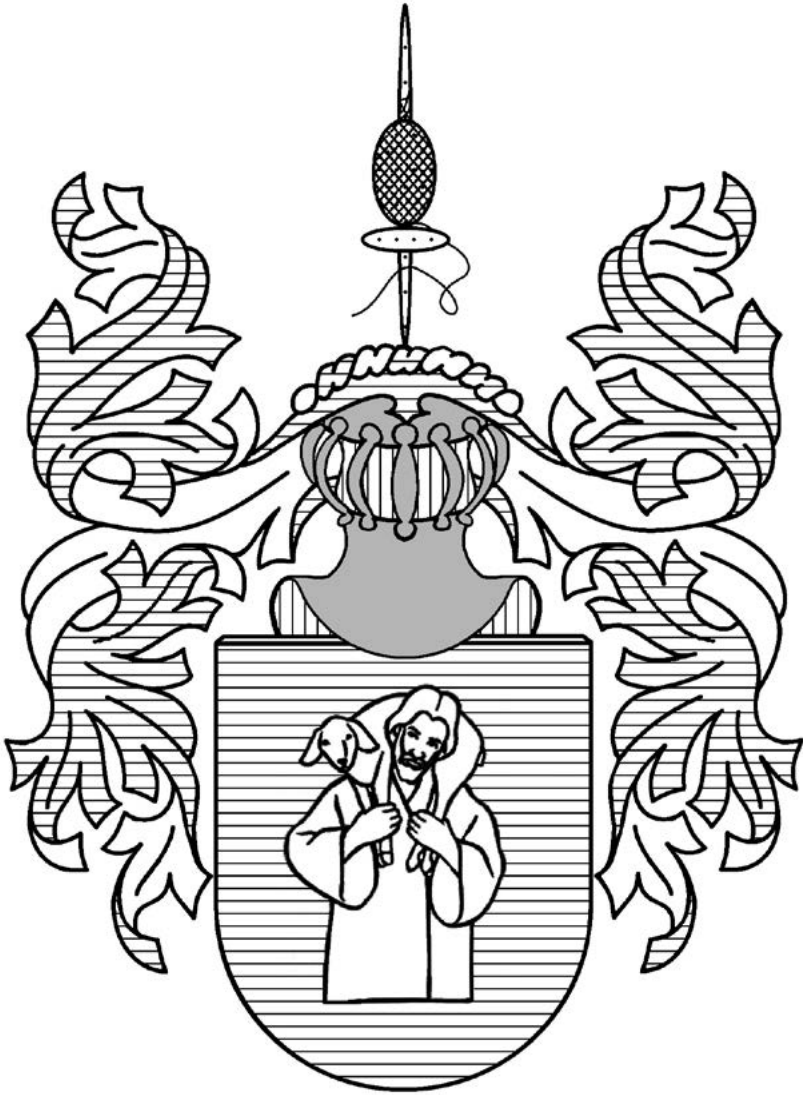
De trije klavers jouwe it boerebedriuw oan wylst it pompeblêd út it wapen fan Dedzjum komt. De balke stelt de dyk foar dy't it lân beskermet.

Dit wapen is ornearre foar de neiteam fan Hantje Fetsets Hannema, doopt Dedzjum 12-12-1763, st. dêre 11-8-1848, dy't 20-12-1811 yn de mairie Tsjerkwert de namme oannimt, nei alle gedachten basearre op de foarnamme Hantsje. De âldst bekende foarfaar is syn pake Hantje Heeres, te Parregea en te Hichtum, st. Hichtum 20-11-1746, tr. 1. Ymck Pieters, tr. 2. Tryntje Ysbrands, st. Hichtum 10-9-1741.

Untwerp: Stichting Erfgoed Fundaasje - Frysk en Frij, Ljouwert, yn oerlis oanpast troch de Fryske Rie foar Heraldyk.

Ynstjoerder: Stichting Erfgoed Fundaasje - Frysk en Frij, Ljouwert.

> **Harder**

Yn blau in man oant taillehichte mei lang hier en in burd yn in lang gewaad yn Grykske styl, mei in laam om syn nekke, wêrfan't hy mei elke hân de foar-, respekttyflik efterpoaten fêsthâldt, alles fan sulver. Helmteken: in gouden spinklos. Helmkleed: blau, fourre mei wyt.

In blauw een langharige, bebaarde man tot op heuphoogte in een lang gewaad in Griekse stijl, met een lam om zijn nek, waarvan hij met elke hand de voor-, respectievelijk achterpoten vasthoudt, alles van zilver. Helmteken: een gouden spinklos. Helmkleed: blauw, gevoerd met wit.

Dit wapen is ornearre foar de neiteam mei de famyljenamme Harder fan Arent Klaasen (Finkegea 1780 – Noardwâlde (Fr) 1847) dy't yn 1811 yn Noardwâlde de namme Herder (Stellingwerfs: Harder) oannaam. De âldst bekende foarfaar fan de ynstjoerster is Hans Nannes, fermeld Katlijk 1552.

It ûntwerp is ôflaat fan in Gryks-orthodokse ikoan, yn de kleuren fan de Grykske nasjonale flagge.

Ynstjoerder: dr. C.J. Kuiken, op fersyk fan prof. dr. M.A. Harder, Haren Gn.

Untwerp: dr. C.J. Kuiken, Haren Gn, korrespondearjend lid F.R.f.H.

> **Van Popta**

Gedeeld: I. de Friese adelaar; II. in blauw een versmalde gouden dwarsbalk, boven vergezeld van een zilveren lelie, en beneden van twee sterren en een klaver, geplaatst 2 en 1, alles zilver. Helmteken: drie uitkomende gouden korenaren, elk met twee bladeren. Helmkleed: blauw, gevoerd met geel.

Dield: I. de Fryske earn; II. yn blau in fersmelle gouden balke, boppe beselskippe fan in sulveren leelje, en ûnder fan twa stjerren en in klaver, pleatst 2 en 1, alles sulver. Helmteken: trije útkommende gouden nôtieren, elts mei twa blêden. Helmkleed: blau, fuorre mei giel.

De fersmelle balke stelt de Penjumer Halsbân foar, dy't yn de midsiuwen oanlein is om it grûngebiet fan Penjum te beskermjen tsjin wetterfloed. De leelje yn it wapen komt út it doarpswapen en de klavers jouwe it boerebedriuw oan, lykas de nôtieren op de helm. Penjum leit yn de lytse bouhoeke fan Fryslân, dêr't it mingd bedriuw wenst is.

Dit wapen is ornearre foar de neiteam fan Eibert Wypkes van Popta, doopt Penjum 19-12-1734, st. Kimswert 9-1-1818, boer te Penjum, letter te Kimswert, soan fan Wypke Eyberts, boer te Penjum, en Antie Piers. Eibert Wypkes te Kimswert naam 12-12-1811 de namme oan. Hy wenne doe op Kimswert stim 1, by de advertinsje foar it boelguod yn 1817 Popta-State neamd, hokker pleats lykwols oarspronklik Donia-sate hiet, it plak dêr't Grutte Pier wenne hat. De eigner fan 1658, Pier Sierx, neamde him ek wol Popta. Neffens Prekad. Atlas diel 9 (1999), s. 49 is lân fan Popta by Donia kommen. (Popta-sate wie Kimswert nr. 17, yn 1640 eigen oan Jacob Tjebbes Popta, de pake fan dr. Henricus, de stifter fan it Popta Gasthûs)

Eibert syn broer Douwe Wypkes (1739-1810) wie troud oan Jantje Leenderts (van) Popta, berne Penjum 6-9-1750, dr. fan Jacob Lenerts Popta en Neeltje Pyters Ludinga. Dizze staak fierde de namme Popta en skaaide fan Lutske Tiebbses, in suster fan Jacob Tjebbes Popta, boppe neamd.

[sjoch R.S. Roarda, It Harnser Popta-skaai (Ljouwert 1960)]

It hat eigenskip dat de namme keazen is fanwege Eibert syn skoansuster Jantje Leenderts Popta en miskien ek wol fanwege de sate dêr't hy op buorke.

Foar de neiteam fan Tæke Eiberts van Popta (1826-1891), soan fan Eibert Wypkes van Popta (in pakesizzer fan boppe neamde Eibert Wypkes) en Hesseltje Tækes Tacoma, is yn 2017 in oar wapen registrearre. [GJ 2017, s. 398]

Untwerp: Stichting Erfgoed Fundaasje - Frysk en Frij, Ljouwert, yn oerlis oanpast troch de Fryske Rie foar Heraldryk.

Ynstjoerder: Stichting Erfgoed Fundaasje - Frysk en Frij, Ljouwert.

> Rienks

Dield, I. de Fryske earn; II. yn blau twa stjerren neistinoar, boppe beselskippe fan in antike kroan, ûnder fan in klaver, alles goud. Helmteken: in útkommende swarte earnskop en -hals. Helmkleed: blau, fuorre mei giel.

Gedeeld, I. de Friese adelaar; II. in blauw twee sterren naast elkaar, boven vergezeld van een antieke kroon en beneden van een klaver, alles goud. Helmteken: een uitkomende zwarte adelaarskop en -hals. Helmkleed: blauw, gevoerd met geel.

Dit wapen is ornearre foar de neiteam mei de namme Rienks of Rijnks fan Johannes, Thys en Symon Rienks, trije soannen fan Rienk Johannes (Va, ±1707-±1774), dy't yn 1811/12 de namme Rienks of Rijnks oannommen hawwe.

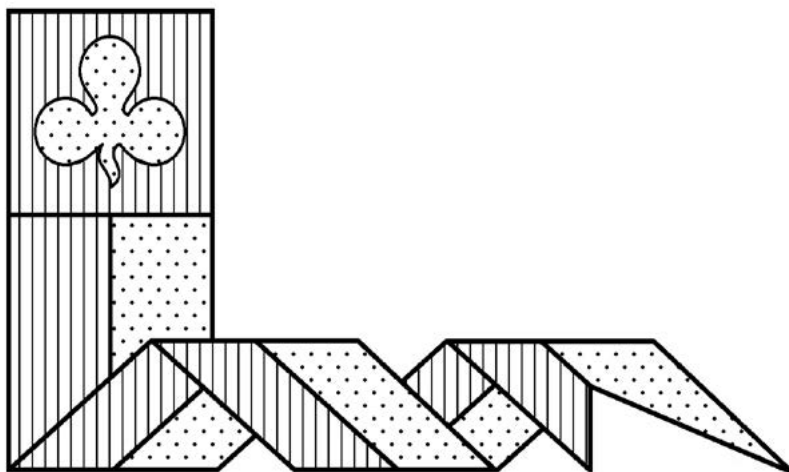
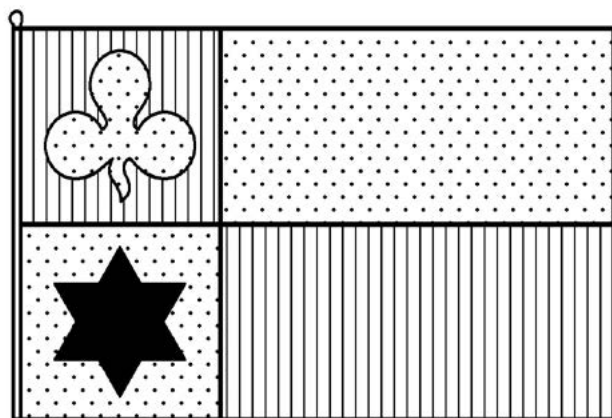
De âldste bekende stamheit is Johannes Fopckesz, neamd te Lytse Leard ûnder Hantum 1612-1614. Oare staken fiere de nammen Blijstra, Sipma en Koopmans. Sjuch Gen. Jierb. 2012, 117-228.

Jacob Johannes (II), boer op Holewey te Ternaard, trout 1641 as widner yn by Siouck Siuerdtsdr, wido fan Rienck Jackles, boerinne op Blija stim 7 (de 'weeshûspleats'). De âldste soan út dit boask wurdt, lykas wenstich, Rienck neamd nei de earste man fan syn mem.

De namme Rienck (earder: Renick) is ôflaat fan de Germaanske stam *regin-* (rie) en hat etimologysk ferbân mei de latynske wurden *rex* (*regem*) en *regina* (kening en keninginne); it wurd 'regeare' is fan it latynske wurd *régere* ôflaat. Dêrom stiet der in antike kroan boppe-yn de linkerhelte fan it wapen.

De twa stjerren ferwize nei it wapen fan Ferwerderadiel, dêr't de measte Rienksen sûnt 1641 wenne hawwe. It klaverblêd ferwiist nei lânbesit en buorkerij. Yn de 17de en 18de iuw hierden de foarâlden meastentiids harren pleatsen, mar sûnt it lêst fan de 17de iuw kochten hja wat langer wat mear lân en úteinlik hiene de bruorren Rienks alle trije ien of mear eigen pleatsen en hearden hja yn 1811 ta de heechstoansleinen yn de belesting. Ek op dy grûn past de Fryske earn harren goed. De earn is it symboal fan Johannes de evangelist en it helmteken is keazen fanwege de namme fan de stamheit Johannes Fopckesz.

Untwerp en ynstjoerder: Mr J.T. Anema, Rotterdam

> **Terluin**

Flagge: yn fjouweren dield yn read en giel neffens in Skandinavysk krús, de fertikale dieling op $\frac{1}{3}$ flaggelengte, it reade flak oan de broekside belein mei in giele klaver, it giele flak oan de broekside mei in seispuntige swarte stjer.

Wimpel: twa lingtebanen read en giel, in reade hys belein mei in giele klaver.

Vlag: in vieren gedeeld in rood en geel volgens een Scandinavisch kruis, de verticale deling op $\frac{1}{3}$ vlaglengte, het rode vlak aan de broekzijde beladen met een gele klaver, het gele vlak aan de broekzijde met een zespuntige zwarte ster.

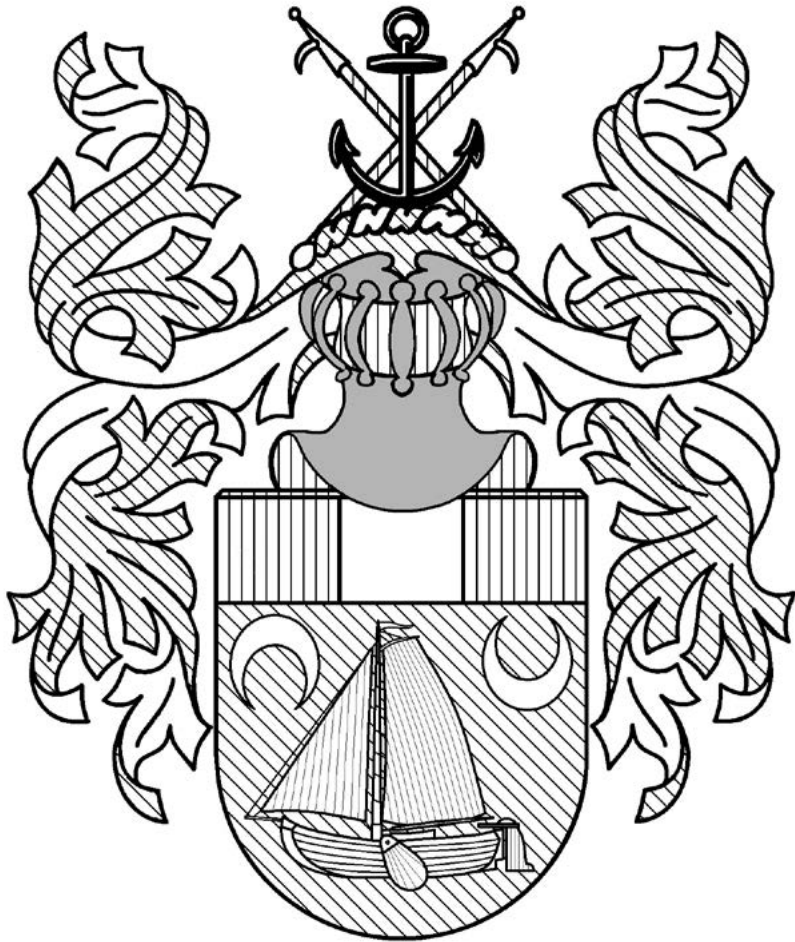
Wimpel: twee lengtebanen rood en geel, een rode hys beladen met een gele klaver.

De kleuren read en giel fan de flagge binne ûntliend oan it helmkleed fan it famyljewapen.

It wapen Terluin wie al registrearre yn it *Genealogysk Jierboekje* 1964, siden 65, 69.

Untwerp en ynstjoerder: J.C. Terluin, lid F.R.f.H.

> **Van der Wal**

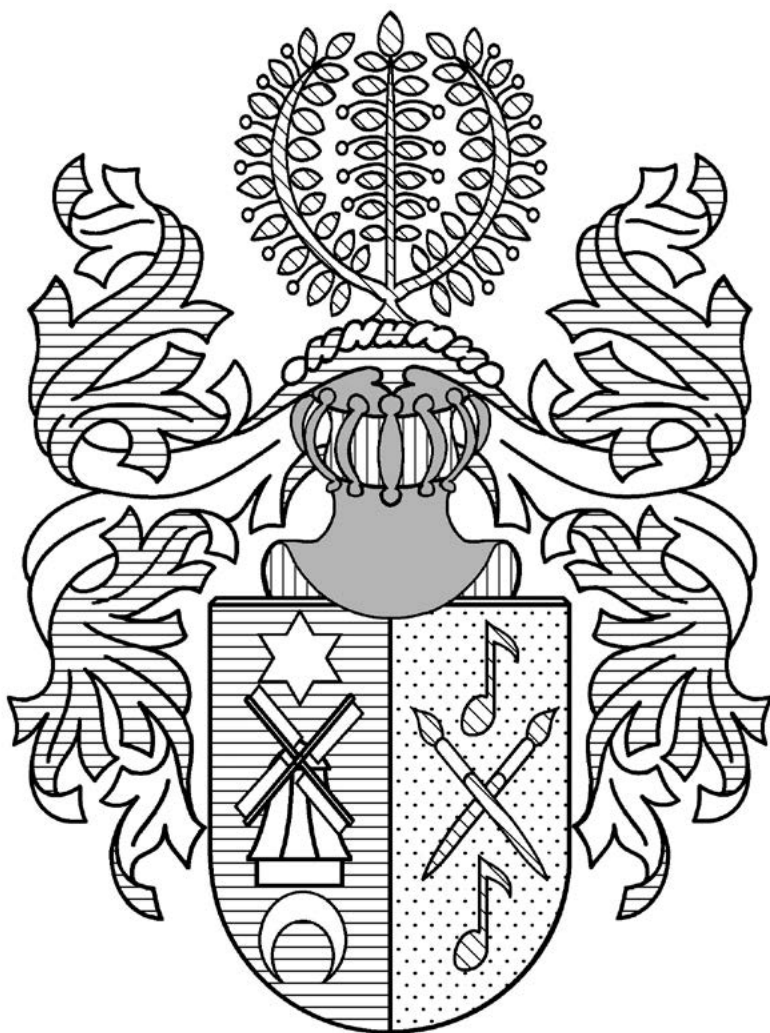
Yn grien in sulveren sylskip mei ien mêst, boppe rjochts beselskippe fan in omkearde moannesikkel en links fan in moannesikkel; in read skyldhaad, belein mei in sulveren peal. Helmtteken: twa reade skeankrúste boatsheaken mei sulveren izers, mei derfoar in swart anker. Helmkleed: grien, fuorre mei wyt.

In groen een zilveren zeilschip met een mast, boven vergezeld rechts van een omgekeerde wassenaar en links van een wassenaar, beide zilver; een rood schildhoofd, beladen met een zilveren paal. Helmtteken: twee rode schuingekruiste bootshaken met zilveren beslag, met daarvoor een zwart anker. Helmleed: groen, gevoerd met wit.

De foarâlden fan Van der Wal komme út Grou, Idaarderadiel. De twa moannen komme út it wapen fan dy gemeente. Hja wiene dêr skippers en dêrom stiet der in sylboat yn it wapen. Ek it helmtteken wiist dêrop: it anker en de boatsheaken. De famylje hat lykwols har anker útlein yn Súd-Hollân en wol yn Dordrecht en Rotterdam, dêr't de famylje hjoed de dei tahâldt. De kleuren sulver en grien binne dy fan Rotterdam en it skyldhaad lit it wapen fan Dordrecht sjen.

It wapen is ornearre foar de neiteam fan de ynstjoerder.

Untwerp: J.C. Terluin, lid FRfH, yn oerlis mei de famylje.
Ynstjoerder: R. van der Wal, Almere.

> Westra

Dield: I. yn blau in mûne, type binnenkruier, mei folle seilen, de wjukken yn in skeankrús, boppe beselskippe fan in seispuntige stjer en ûnder fan in omkearde moannesikkel, alles sulver; II. yn goud twa griene skeankrúste griene pinsielen mei in sulveren bus, boppe en ûnder beselskippe fan in griene achtste muzyknoat.

Helmteken: in griene stilearre olivebeam mei trije tûken, de middelste tûke mei fjouwer gouden fruchten oan wjerskanten, de beide bûtenste tûken elts mei sân gouden fruchten oan de bûtenkant. Helmkleed: blau, fuorre mei wyt.

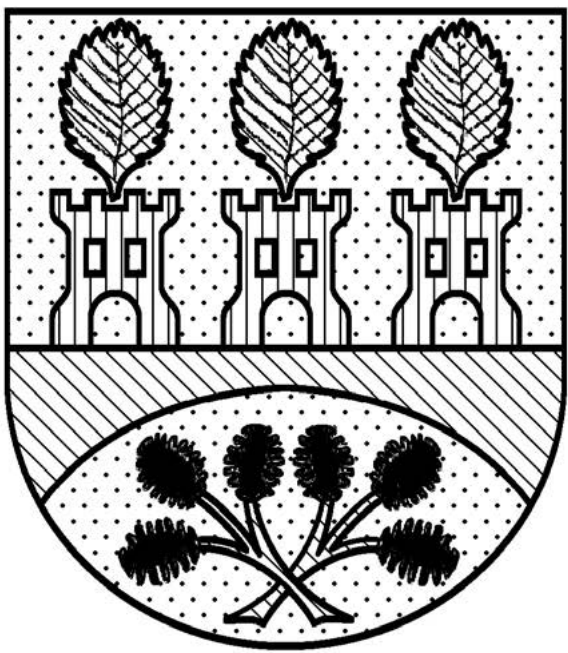
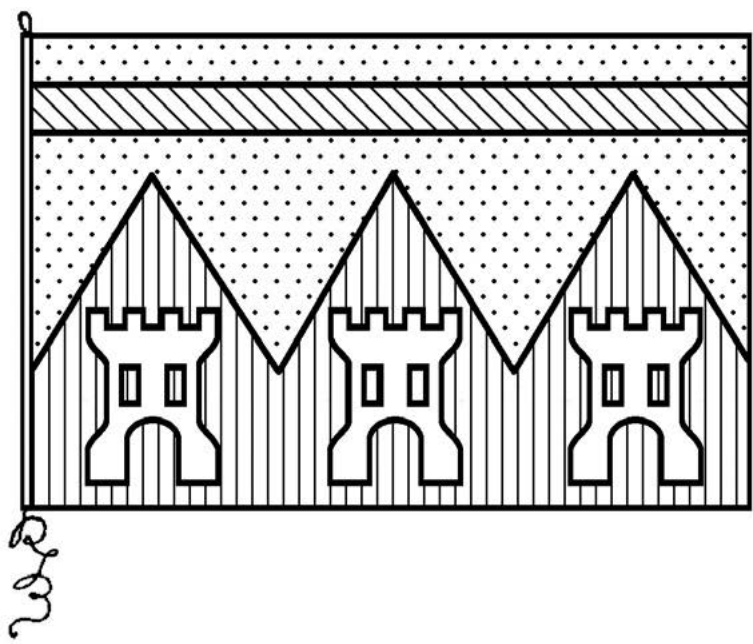
Gedeeld: I. in blauw een molen, type binnenkruier, met volle zeilen, de wieken in een schuinkruis, boven vergezeld van een zespuntige ster en onder van een omgekeerde wassenaar, alles zilver; II. in goud twee schuingekruiste groene penselen met een zilveren bus, boven en beneden vergezeld van een groene achtste muzieknoot. Helmteken: een groene gestileerde olijfboom met drie takken, de middelste tak met vier gouden vruchten aan beide kanten, de beide buitenste takken met elk zeven gouden vruchten aan de buitenkant. Helmkleed: blauw, gevoerd met wit.

It geslacht Westra komt út Noardeast-Fryslân (Ferwerderadiel, Dokkum, Dongeradiel). De kleuren blau en sulver komme út de gemeentewapens. De moannesikkel en de stjer komme út it wapen fan Dokkum. De mûne jout de hobby fan de ynstjoerder oan: frijwillige mûnder. De kleuren blau en sulver binne ek de kleuren fan de famylje Olivier, in besibbe famylje, dy't in olivebeam yn harren wapen fiert. Dizze beam is yn stilearre foarm opnommen as helmteken. De linkerkant fan it wapen, yn goud en grien, hat te krijen mei de artistike talinten yn de famylje, skilderjen en muzyk. Griene is de kleur fan it libben en goud fan rykdom, hjir gjin materiële rykdom mar geastlike rykdom, dêr't ek oaren fan genietsje meie.

Yn it wapen fan Gabriëlle Westra (dochter fan de ynstjoerder), skilderes, hinget it wapen fan it St. Lucasgild oan de middelste tûke fan de oliifbeam, te witten in blau skyldsje, belein mei trije sulveren skyldsjes, 2:1.

Dit is it persoanlike wapen fan de ynstjoerder.

Ûntwerp: J.C. Terluin, lid FRfH, yn gearwurking mei de ynstjoerder.
Ynstjoerder: G. Westra, Burgum.

Wapen en flagge fan Damwâld yn de gemeente Dantumadiel

Wapen: yn goud in ferhege griene skyldfoet, belein mei in gouden opbûgde skyldfoet, oerlein mei twa skeankrûste griene elzetûkjes, elts mei trije swarte proppen; yn it goud steande op de snijline trije reade boargen, iepene en ferlichte fan it fjild, de boargen toppe troch in grien elzeblêd.

Flagge: diel yn twa banen giel en read troch in seachtosk trochsnijing, sa, dat it trije punten hat, begjinnend op $1/4$ flaggehichte. De hichte fan de punten is gelyk oan $3/4$ flaggehichte. Op $1/10$ flaggehichte fan de bopperâne fan de flagge in fersmelle horizontale griene baan fan $1/10$ flaggehichte. Yn de reade punten elts in wite boarch fan $11/30$ flaggehichte, iepene en ferlichte fan it fjild.

Doe't de Fryske Rie foar Heraldyk frege waard om mei te wurkjen oan it yn 2020 útbrochte album *Grietenijen & Stad van Noordoost-Friesland* foar it leverjen fan ôfbyldingen fan de gemeente- en doarpswapens wie dat yn it begjin noch sûnder de gemeente Dantumadiel. Doe't letter ek dizze gemeente yn it album opnommen wurde soe, die bliken dat fan de tsien doarpen der mar ien doarp wie sûnder in wapen en in flagge, nammentlik Damwâld.

No wiene der doedestiids foar de eardere doarpen Ikkerwâld, Moarmwâld en Dantumawâld al wapens en flaggen ûntwurpen op in selde basis, dy't ek foar Damwâld brûkt wurde koe.

Dat basisûntwerp bestie út in ferhege griene skyldfoet yn goud, belein mei in gouden opbûgde skyldfoet. Yn it boppeste gouden diel, steande op de snijline in reade boarch, de boarch toppe troch in grien elzeblêd. De boarch stie foar it doarp, wylst it elzeblêd it diel 'woude' yn de doarpsnamme oantsjut, mar boppedat ferwiist nei de faak foarkommende houtsingels. De pleats fan boarch en elzeblêd yn it wapen waard bepaald troch de geografyske lizzing fan it oangeande doarp, bygelyks kaam de boarch mei elzeblêd foar Dantumawâld yn de heraldyske linker side, dus de meast eastlike kearn fan de trije eardere doarpen. Yn de opbûgde gouden skyldfoet, dy't stiet foar de hjir oanwêzige sânrêch, soe dan noch wat doarpseigens pleatst wurde kinne.

De wapens en flaggen fan Dantumawâld en Ikkerwâld binne as korporeaasjewapens registrearre yn it *Genealogysk Jierboek*, respektivelik 1996, side 210 en 1999, siden 246 en 247.

Om't Damwâld in gearfoeging is fan trije eardere doarpen, kamen yn it wapenûntwerp trije boargen mei in elzeblêd te stean; alle trije kearnen Ikkerwâld, Moarmwâld en Dantumawâld mei-inoar. Yn it ûnderste opbûgde diel fan it wapen kamen twa skeankrúste elzetûkjies, elts mei trije proppen, dy't ek hjir it diel 'wâld' yn de doarpsnamme oanstjuten en dy't dêrby ek in ferwizing foarmje nei de houtsingels.

Yn de flagge kamen trije reade punten, dy't foar de eardere doarpen stean, mei yn eltse punt in boarch (mei deselde betsjutting), wylst de elzeblêden abstraharre binne ta in fersmelle horizontale griene baan.

It ienheidsgefoel fan de ynwenners fan it gearstalde doarp Damwâld wie doedestiids wierskynlik noch net sa grut, wêrtroch't it de Rie net slagge om it wapen en de flagge foar it hiele doarp fêstlizze te litten. Mei de ferskinning fan dit wapen yn it earder neamde album as dat fan Damwâld, like dit de Rie in goede gelegenheid om dit wapen no (lykwols noch) offisjeel yn it *Genealogysk Jierboek* fêst te lizzen.

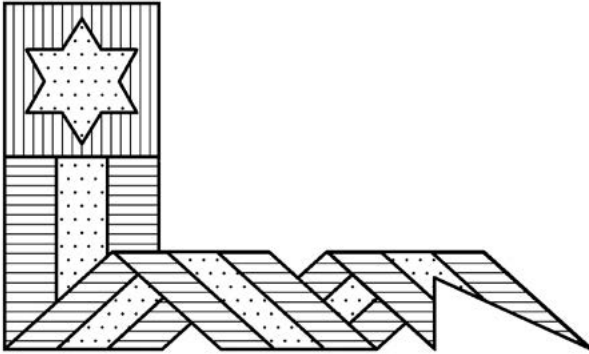
Untwerp: R.J. Broersma, tekener F.R.f.H.

Wimpel fan Ferwert yn de gemeente Noardeast-Fryslân

Trije lingtebanen blau, giel en blau, in reade hys belein mei in seispuntige giele stjer.

Wapen en flagge wiene al registrearre yn it *Genealogysk Jierboek* 2018, side 268.

Untwerp: J.C. Terluin, lid F.R.f.H.

Wimpel fan Hegebeintum yn de gemeente Noardeast-Fryslân

Trije lingtebanen read, giel en read, in griene hys belein mei in geande giele liuw.

Wapen en flagge wiene al registrearre yn it *Genealogysk Jierboek* 2018, side 270.

Untwerp: J.C. Terluin, lid F.R.f.H.

